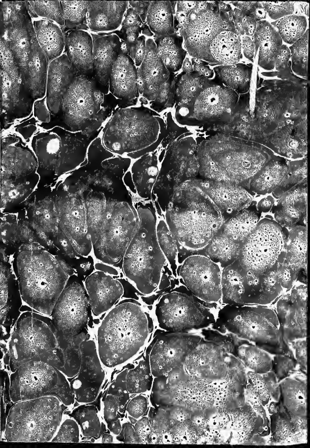
Fratalvis

Margarita decreti seu ta bula martiniana decreti

Margarita decreti seu tabula martiniana edita p fratrē Martinū ordinis p̄dicatorum domini pape penitentiariū ꝛ capellanum.

Nter alia que cunqꝫ ad fidelium xp̄i doctrinam scripta sunt liber decretoꝝ ad ipsoꝝ doctrinā ꝛ cō solatiōem conscriptus reperitur. Hui⁹ enī libri doctrina ad hoc est tradita, vt p ipsam tam clerici q̄ꝫ laici regulent̄. p ipsam enī circa fidem sacramentoꝝ ꝛ circa scientiaꝫ scripturarum repulsa falsitate iniquitatis perducitur quilibet ad veram pfectā qꝫ cognitionē veritatis. Item per ipsam animatur quilibet ne frangatur in aduersis. ꝛ ne dissoluatur in pspēris. Recordationē qꝫ habeat de p̄teritis ꝛ cautelam de futuris. Item per ipsam infert̄ quilibet ad exemplum sancte imitationis. Instruitur ad exercitiū virtutū atqꝫ ad executionē cuiuslibet bone operationis. Et q2 tam vtilis huius libri doctrina q̄ꝫ plurimū diffusa cognoscitur Ego frater. M. de ordine p̄dicatoꝝ dn̄i pape penitētiari⁹ ꝛ capellan⁹, p ei⁹ faciliori inuētiōe ꝛ cōprehēsiōe ad meā potissime vtilitatem dictiōes quaslibet hui⁹ libri cū suis significationib⁹ p alphabetum sm̄ ordinem cum multa diligētia ꝛ magno labore studui cōpilare. Veꝝ q2 forte hui⁹ cōpilationis aliq̄ volūt esse pticipes, vt circa op⁹ hmōi meā intentionē ꝛ modū aduerterēt. hūc plogū p̄mittendū curari. Nouerit ḡ lector q̄ nō fuit p̄ncipaliter mee intentiōis hui⁹ libri decreti determinare sniās. ſꝫ poti⁹ p distinctiones alphabeti ipsi⁹ libri intimare materias Et vbi in h̄ libro decreti aliqua sub q̄stiōe ponunt̄, etiā in h̄ opusculo sub q̄stiōe insinuant̄. Nec miret̄ lector si qñ capitula in h̄ libro decreti p̄ius posita posteri⁹ allegent̄. q2 illa capitula q̄ magis ad ꝓpositū faciebant, vbicūqꝫ in h̄ libro essent p̄ius posita, alia ad idē sm̄ magis ꝛ min⁹ facientia posteri⁹ allegādo. Fateor aūt me aliqua ex certa sciā dimisisse ne plixitas opis legētib⁹ tediū generaret. In xp̄o ḡ omniū bonoꝝ auctore. q̄ sicut dicit Hieronim⁹ di. xxi. v. c. ab exordiis. i fine tempoꝝ veniēs, ꝛ o, que est grecoꝝ lr̄a vltima reduxit ad a, q̄ est latinoꝝ p̄ma. q2 extremitatē q̄ est o, retraxit ad p̄ncipiū qd̄ est alpha. ꝛ p̄ncipiū ad extremitatē q̄ est alpha ꝛ o, p̄ncipiū ꝛ finis spem ponendo. h̄ opus ab a. p̄ma littera inchoans vsqꝫ ad extremā deduxi litterā alphabeti, ipso adiuuāte qui est p̄ncipium ꝛ finis.

Aaron. ¶ charitas aaron multipliciter insinuatur. c. vt cognouerūt. de. pe. di. ij §. opponitur ante medium.
Itē ipsi⁹ sacerdotiū approbatur. xxij. dis. sacrosancta
Itē q̄ in suo sacerdotio stat⁹ summi pōtificis repn̄sentatur. xxj. dis. c. j. §. j.
Itē ponit̄ in exemplū terroris ꝯ vsurpātes p̄laturas. vij. q. j. deniqꝫ. post mediū
Itē ponit̄ in exemplū q̄ nemo honorē p̄lationis assumat nisi a deo vocat⁹. viij. q. j. in scripturis. in p̄ncipio
Itē ponit̄ in exemplū q̄ nullus hō pōt esse sine peccato. de pe. dis. ij. §. opponitur. circa medium.
Itē ponit̄ in exēplum lapsis post pniāꝫ ad p̄laturē restitutionē. l. dis. si post ordinatōēꝫ §. ecōtra exēplia.
Itē cū filijs suis in exēplū ponit̄ episcopis ꝛ clericis de mutua inuicē honoratōe. xcv dis. esto.
¶ oblatiōes ecclesiaꝝ solis sacerdotibus debentur p̄figurat. x. q. j. hanc
¶ est in argumentū q̄ de⁹ dat grām subditis p orationē sacerdotū. j. q. j. dictū est
¶ virga Aaron deuorauit virgas magorum. xvi. q. v. nec mirū ante mediū.

Abbas ¶ abbas nō ab ep̄o ponitur ſꝫ a monachoꝝ congregatōe eligit̄. xviij. q. ij. abbas. el. p̄. ꝛ. ij. c. se
¶ in abbatē eligi dꝫ q̄ sit dign⁹ moribꝫ atqꝫ actib⁹ monastice disciplie. xviij. q. ij. abbatē. cuilibet
¶ in abbatē elect⁹ debet esse caut⁹ in regimine humilis, cast⁹, misericors, discret⁹ ꝛ sobrius. xviij. q. ij. si q̄s abbas
¶ abbate exempto irreq̄sito nil dꝫ ep̄s in monasterio ei⁹ exercere. xviij. q. ij. luminoso
¶ subest correctiōi ꝛ dispositiōi ep̄i nō exemptus. xviij. q. ij. abbates. ꝛ c. abbas. p ꝛ c. si quis abbas
¶ solus habet potestatē i monasterio suo xviij. q. ij. nullam.
¶ potest cōsecrare duos ordines, p̄mo sacerdos existēs. dis. lxix. quoniam
¶ non dꝫ regere plures abbatias. xxi. q. j.

clericus.

¶ dispensat cū monacho vt habeat speciale cellā.xviij.q.ij.nulli²,xx.q.iiij.monachū

¶ sine suo ꝯsensu monachus vouere nō potest.xx.q.iiij.monacho.

¶ sine sua licētia nō licet monachis aliq̄d habere dare vel accipe.xij.q.j.nō dicatis.

¶ abbas criminosus potest deponi ab epō etiā inuito ꝯuētu.xviij.q.ij.si quis

¶ nō licet abbati alienare vel obligare res ecclesie absq̄ ꝯsensu episcopi.xij.q.ij.abbatibus

¶ confessiones audire vel penitētias iniūgere non possunt nisi suoꝝ subditoꝝ.xvj.q.j.ꝯuenit.ꝛ.ij.c.se.

¶ nō licet episcopis ꝛ alijs regularibꝰ aliter q̄ȝ cathedralis ecclesia diuina officia decantare.xij.dis.de his

De hac materia habes vbi agitur d' monachis.

Abbatissa. ¶ in abbatissaȝ nō eligit nisi sexagenaria.xx.q.j.iuuenculas

¶ nullam monialem velare potest.xx.q.ij statuimus.

¶ volēs loqui cum aliquo debet associari p̄ veniam monacham.xviij.q.ij.diffinimus.ꝛ.c.in decima.

Abel ¶ abel placuit deo ꝛ eius oblatio.xiiij.q.v.scriptum.de.pe.dis.v.c.j.§.semp̄ offerat.vltra mediū

¶ ponit in exemplū patiētie.vij.q.j.aduersitas.circa mediū.§.cum aūt a vicijs.

Aborsus. ¶ aborsus procuratio equiualet homicidio.ij.q.iij.consuluisti.xxxij.q.ij.qđ vero non.ꝛ in.c.se.ꝛ.c.sicut.

Abraam. ¶ abraam ponit in exemplū q̄ sepulture p̄decessoꝝ suoꝝ nisi ex causa non sunt relinquende.xiij.q.ij.ebron

Item est in exemplū decimaꝝ dandaꝝ sacerdotibꝰ.xvi.q.vij.decimas deo.

¶ excusatur a mendacio.xxij.q.ij.c.vtilem in fine.ꝛ.c.queritur.

Item in filij ꝓmpta immolatione ponit in exēplum obediētie.xxiij.q.v.si nō licet vltra mediū.ꝛ.c.lex eterna.ꝛ.q.viij.occidit.

Item ponitur in exemplū sanctimonie coniugalis.de.pe.di.ij.§.opponit ante finem.

¶ ideo de pluralitate feminaꝝ non culpat quia tunc dei populi multiplicatio querebatur.xxij.q.iiij.recurrat ante finem.

Item ponit in exemplū q̄ ex bonis patribꝰ mali filij generant.xxxij.q.iiij.recurrat.et xlvij.di.sicut hi.§.necesse.in fine.ꝛ.c.se.

Item quia in hospitalitate acceptor ꝑsonarum non fuit angelos recipe meruit.xlij.dis.quiescamus.

Item q̄ lac nō vina angelis hospitio acceptis exhibuit.xxxv.di.sexto die in fine

Abrogatio ¶ abrogatio leguȝ vel constitutionum fit contraria consuetudine.xij.di.in istis.ꝛ.§.proximo

Item contraria constitutione.xxxj.di.ante triennium.

Item locoꝝ varietate.xxxj.dis.aliter.§.ꝑrio.

Item tempoꝝ dispariū successione.xxxiiij.di.fraternitatis.

Item maloꝝ emergentiū occasiōe.lxiij.di.quia sancta romana.§.veꝝ. Exemplū ibi de serpente eneo quem Moyses bona intentiōe fecit.ꝛ Ezechias bona intentione destruxit

Absolutio Quid ē absolutio peccatoꝝ.xi.q.iij.ipse ligādi.ꝛ.c.se.ꝛ.c.pleꝝq̄ȝ.

Item quid excōmunicati.xi.q.iij.debent.ꝛ iij.c.se.

Item quid iuramēti illiciti.xv.q.vj.auctoritatem.

¶ solius pape est a iuramento licito absoluere.xv.q.vi.alius.ꝛ.c.se.

¶ absolutio cū discretiōe est facienda.xxiiij q.iiij.si is qui

¶ minor maiorē nec ligare nec absoluere potest xxi.di.inferior.xxiiij.q.j.audiuimꝰ in fine.

¶ hereticus vel p̄cisus ab eccl'ia nec ligare nec absoluere p̄t.j.q.j.remissionem

¶ malus sacerdos q̄ādiu toleratur absoluit.j.q.j.ita fit.ꝛ.ij.c.se.

¶ episcopus vel sacerdos pronior debȝ eē ad absoluendū q̄ȝ ad ligandꝫ.xx vi.q.vij alligant.

¶ nō licet aliquid accipe p̄ absolutione.j.q.j.nullus episcopus.

¶ archiepiscopus potest absoluere excommunicatū ab epo.ij.q.j.nemo

¶ vera est absolutio sacerdotis quando fit claue non errāte.xj.q.iij.tunc vera est.ꝛ.c.pleꝝq̄ȝ.

¶ ligatus a canone potest absolui ab infir

mitate.xvij.q.iiij.si quis suadente
¶ excōmunicatus sacerdos nec ligare potest ne soluere.xxiiij.q.j.audiuimus.
¶ mortuus in excōmunicatiōe nō debet absolui si viuus nō penituit.xxiiij.q.ij.nec q̄sq̄
¶ absolutionis forma ponitur.ij.q.vltia.cum aliquis
¶ debet fieri p manus impositiōem.xxvj.q.vij.is qui.z.c.sacerdos.
¶ absoluendus debet flectere genua.xxvj q.vij.sacerdos.
¶ ille qui ligat debet absoluere.xxiiij.q.j.si Petrus

Abstinentia. ¶ abstinētia ꝓpria est a peccatis abstinere.de.cō.di.v.ieiuniū.c.nihil em̄.z.c.se.de pe.di.iij.c.incassum.§.s; ꝓba.in fi.
¶ boni a licitis abstinent.xxx.q.iiij.christiano.z.c.vir cū ꝓpria.
¶ duplici de causa boni ꝯ licitis abstinēt xxvij.q.ij.sunt qui.§.duob; em̄ modis.
¶ nō sufficit a malo abstinere nisi bonū fiat.xxiij.q.v.de forma.xxxv.di.ecc̄ie in fine.
¶ abstinentia ciboꝝ multipliciter cōmendat̄ z p̄suadet̄.xxxv.di.sexto die p potuz.c.de cō.di.v.nō dico.vsq; ad.c.legimus.
¶ errores gentiliū in abstinētia sectantes anathematizant̄.xxx.di.si q̄s p̄sbyter
¶ abstinentia respicit p̄sone valitudinem tempis optunitatez.ciborum q̄litatem et quantitatē.xlj.di.quod dicit
¶ discreta cōmendat̄.dis.xlj.quisquis.de cō.di.v.nō mediocriter.
¶ maxime cōuenit episcopis z p̄dicatoribus.xxxv.dis.ecclesie.
¶ non requirit nisi corpis sustentationez xliiij.dis.cōuiuia.de cō.di.v.ne tales.
¶ auiditas ciboꝝ q̄ntūcūq; viliū in abstinente arguit̄.xlj.di.delicie.z.c.qd.dicit.
¶ tempe quadragesime maxime p̄sbyteri z clerici abstinere debēt a cibis.iiij.di.statuimus.cū duob;.c.se.
¶ abstinentia morbos corpales curat.de con.dis.v.ne tales.
¶ cū a carnib; abstinem̄ a seminibus etiam carniū abstinere debem̄ iiij.di.deniq;
¶ die sabbati abstinendū est a carnib; nisi in infirmitate z festis.de cō.di.v.qz dies.
¶ monachis p̄cipue abstinentia carnis ē apta z vtilis.de cō.di.v.carnem.

Abominatio. Abominatio ē dn̄o elemosyna de rapina vel symonia vł de vsura.j.q.j.ita est putanda.xiiij.q.v.scriptum est

Ablutio. ¶ ablutio peccatorū fit p aquaz lacrimaꝝ.de pe.dis.j.medicina
Itē p fidei feruorē.xxiiij.q.j.si Petrus

Abusus. ¶ abusus priuilegij punitur.di.lxxiiij.vbi ista di dici.xj.q.iij.priuilegiū.
¶ abusus clauiū sacerdotaliū damnabilis est.xi.q.iij.ipse.z.c.plerūq;

Acceleratio. ¶ acceleratio reprobatur in epi z clericoꝝ ordinatione.xxviij.di.de syracusane.lxj.di.miramur.lix.di.si officia.z duobus.c.se.
Item in sniē platione.ij.q.j.deus
Itē in noui honoꝝ collatiōe.xxiij.di.cōis.
Item in baptismi dubia reiteratiōe.de cō.dis.iiij.cum itaq;.
Item in clericoꝝ qui lapsi sunt cōdemnatione.l.dis.ponderet.
Item in cōdemnatoꝝ restitutiōe.quia pro perata nimis remedia.alioꝝ ruine nō sūt pfutura.l.dis.absit.z.c.se.
¶ acceleratio cōmendabilis est in maloꝝ exercenda vltione.xxiiij.q.iiij.si ea.
Item in lucri animaꝝ pmotiōe.xxj.q.j.relatio.de cō.di.iiij.ne qd absit.
Item in elemosinaꝝ p defunctis oblatiōe xiij.q.ij.qui oblationes
Item in ecclesiaꝝ vacantium p̄uisione.lxv dis.de p̄sona.z.l.dis.postq;
Item in ecclesiasticaꝝ reꝝ recupatiōe.xij.q ij.Augustino.

Acceptio. ¶ acceptio personarū non est apud deū.xxiij q.iiij.sicut.ꝯ cō.di.iiij.nec quēq;.circa fine.
¶ etiā nō debet esse inter homies.xlix.di.c.vlt.liiij.di.sacroꝝ.xxj.q.v.si q̄s cuiuslibet.xj.q.iij.summopere.
¶ p̄hibetur acceptio p̄sonaꝝ in penitentie impositione.xxvi.q.vij.sacerdos.
Item prohibetur in sententie diffinitione.iij.q.ix.necesse.
Item in fidei p̄dicatione.de con.dis.j.nullus episcopus.
Itē in hospitū receptione.di.xlij.q̄escam̄
Item in facienda in omnib;.z maxime pro defunctis oratione.xiij.q.ij.nō extimem̄
Item in elemosynarum largitione.xvj.q.j.si cupis.

¶ munerũ acceptio pro oblatione oratio-num vel aliorũ spiritualiũ damnabilis est .j.q.j.eos qui.z.c.sequenti

¶ regulares aduocati munera que secularibus aduocatis licet accipere non debẽt exigere.xv.q.ij.obseruandum.

¶ quãdoqꝫ scelerate accipiũt quod a volentibus datur.xiiij.q.v.non sane

¶ gratuito z ex deuotionis causa munera oblata cuilibet licet accipere.xv.q.ij.obseruandum.

Achab. ¶ achab sacerdotibꝰ peccantibꝰ ponitur in exemplum qꝫ post humilem penitentiam remanent ĩ statu suo.de.pe.di.j.§.cõtra.di.iij.c.illud vero.§.ecce.z di.j.voluissent.§.ex his.z.§ Achab.

Item ponitur in exemplũ qꝫ malo prelato q̃diu sustinetur est obediendum.j.q.j.sicut christus.

¶ quinquagenarios eius ad preces helye ignis celestis consumpsit.xxiij.q.iiij.sic illic.§.sed obiicitur

Achor. ¶ Achor ꝓpter furtum anathema incurrit z israel hostibus tradidit.j.q.iiij.ecclesia.

¶ quia non statim furtũ luit innocens populus ꝓ ipso punitus fuit.xxiij.q.iiij.si ea

Acholiti. ¶ acholiti grece latine ceroferarij dicuntur.xxj di.clericos.circa finem.

¶ acholiti officium est preparare luminaria z ipsa coram ministris altaris deportare.dis.xxv.perlectis.xxxiij.di.c.si quis.§.deseruientes

¶ acholati possunt contrahere matrimoniũ.xxv.q.ij.sane.§.se.

Actiua. ¶ actiua vita z cõtemplatiua ꝯmendatur.viij.q.j.in scripturis.z.c.qui episcopatum.

¶ a rectoribus ecclesiarum.et maxime ab episcopis est exercenda.lxxxvij.dextin.decreuit.

Accusatio. ¶ accusatio non debet admitti que non procedit ex charitate.iij.q.iiij.nullus introducatur

¶ eam debet precedere ammonitio charitatiua.ij.q.j.si peccauerit.post medium.z q.vij.accusatio quoqꝫ.

¶ accusationẽ contingit fieri vel criminaliter vl' ciuiliter.ij.q.iij.euphemiũ.z.§.se.

.iij.q.xj.nõ est credendũ ꝑ totũ.c.

¶ debet fieri in scriptis.ij.q.j.legum.z.q.iij.si quis iratus.z.q.viij.accusatorꝝ

¶ debet fieri premissa inscriptione.iij.q.ix q̃ accusare.iij.q.iiij.nullus introducaẽ.

Item ĩ quibꝰ casibus potest fieri sine inscriptione notatur.iiij.q.iiij.abacti.

¶ inscriptio accusatoris debet continere criminis magnitudinẽ.z tempꝰ cõmissi criminis.iij.q.iiij.si quis se iniuriã ab aliq̃.§.in aliis autem.

¶ in accusatoris libello nomẽ accusati est ponendũ.ij.q.viij.c.per scripta.§.que vo

¶ vtraqꝫ parte ꝓsente debet fieri accusatõ xj.q.iij.eorum.

¶ accusatio nõ admittitur contra absentẽ nisi sit cõtumax.iij.q.ix.ꝑ totũ

¶ ꝑsona illustris in crimine iniuriarꝝ per ꝓcuratorẽ potest accusare.iij.q.ix.absens per aliũ

¶ tribus modis falsa accusatio detegitur aut calumnia.aut ꝑuaricatiõe.aut tergiuersatione.ij.q.iij.si quẽ penituerit.§.j.&.accusatorꝝ

¶ modus accusatõnis qualis esse debeat ponitur.ij.q.viij.per totum.

¶ accusare non possunt heretici.pagani.z apostate.z alij.ĩfideles.ij.q.vij.pagani.ij.q.vij.alieni.z cap.sequenti.iiij.q.j.cap.j.z sequenti.

Itẽ criminosi.vj.q.j.qui crimine.z.iij.q.v.constituimus.z duobꝰ.c.se.

Item nec conspiratores.iij.q.iiij.conspiratores.

Item nec incestuosi.iiij.q.iiij cõsanguineorum

Item nec male opiniões.iij.q.v.suspectos

Item nec litigiosi nec calumniatores.iij.q v.nullus.

Item nec inimici.iij.q.iiij.detractores

Item nec excõmunicati.iij.q.iiij.nullus.z c.omnes.iiij.q.j.per totum.ij.q.vij.in sancta nicena

Item nec infames.iij.q.v.nullus

Item impuberes mulieres z pauges z huiusmodi ꝑsone excluduntur ab accusatione.ij.q.j.prohibentur.xij.q.ij.episcopus qui mancipium.z cap.sequenti.xv.q.iij.§ j.z tribꝰ.c.se.

¶ sortilegi z diuinatores non possunt accusare.iij.q.v.cõstituimus

¶ qui sacerdotes fieri nequeũt.sacerdotes

accusare nõ possunt.ij.q.vij.ipsi apostoli vi.q.j.omnes vero.z.c.sacerdotes.

¶ episcopum laici passim accusare nõ possunt.ij.q.vij.z.c.j.c.laicos.z.c.laici

¶ episcopus accusatus damnari non potest nisi p duodecim episcopos.vel p.lxxij testes idoneos cõuictus.ij.q.v.nullam

¶ nec clericos possunt laici passim accusare.ij.q.vij.nullus laicus.z cap.sequenti.et c.sicut

¶ accusat⁹ reaccusare nõ potest nisi pmo precessisset purgatio z nisi accusaret d maiori crimine.ij.q.xj.neganda.§.neganda

¶ accusator debet esse bone vite z liber genere nõ seruus.ij.q.vij.querendum est

¶ in accusatione requirenda sunt qua cõscientia.quo merito.qua intentione.vtrũ scz pro deo vl'inani gloria accuset.ij.q.vij si qui sunt.z.c.si quis episcopus

¶ nullus accusare vel se defendere potest in causa criminali p procuratorem.v.q.iij in criminalibus.

¶ episcopum clerici accusare possunt.ij.q vij.Paulus de actiue.z.c.se.ij.q.vij.qua propter.z.c.si qui i in ecclesia.

¶ etiam laici quicũque infames propter symoniã z heresim accusare possunt.vj.q j.nos sequentes.z.c.se.

¶ monachi ex charitate possunt episcopũ accusare.ij.q.vij.c.nullus monachus.§.sz aliud est

¶ libertis licet accusare patronũ in certis casibus.xij.q.ij.episcopus qui mancipiũ

¶ criminosus criminosum dominum potest accusare.ij.q.vij.pagani.z.§.se.

¶ ad accusationem hereticorum etiã infames vtriusqz sexus admittuntur.ij.q.vij.psumunt.§.se.

¶ mulieri licet accusare symoniam.crimẽ lese maiestatis.z quodlibet crimen publicum.xv.q.iij.sane.

¶ sm leges mulier non potest virum accusare de adulterio.xxxij.q.j.apud.§.hoc in mulieribus

¶ sm canones vir z mulier mutuo se accusare possunt licet non equaliter.xxxij.q.v.christiana

¶ gradus consanguinitatis vel affinitatis non debent accusare nisi propinqui vl'antiqui.xxx.v.q.vj.c.j.z.se.

¶ qua forma debent iurare q accusant parentelam.habetur.xxxv.q.vj.c.de parentela.el.pmo.z.c.episcopus

¶ accusator obligatur ad penam talionis ij.q.viij.quisquis.z.c.qui crimen.ij.q.iij.calumniator.z.c.qui nõ probauerit.v.q.vj.qui calumniam

¶ zelo iusticie accusans premiatur.vj.q.j.c.sunt plurimi.§.verum

¶ accusans ex malicia punitur.xlvj.di.accusatores.ij.q.iij.si quem penituerit

¶ accusans episcopũ calumniose infamis efficitur.ij.q.iij.clericus vero qui.et ca.hi qui episcopos.ij.quest.iij.Si quis episcopum

¶ falso accusantes vel in probatione deficientes vlterius accusare alios prohibentur.iij.q.x.placuit.z.c.si accusatorum.iiij.q.vj.c.j.z vlt.

Item a cõmunione vsqz ad exitum vite suspenduntur.ij.q.x.cos qui.v.q.vj.epiphanium.ij.q.iij.si quis episcopum

¶ ab accusatione precio vel pmissione desistens punitur.ij.q.iij.si quem

Adam.

¶ Adam pter peccatũ a facie dei se abscondit de pe.di.j.c.z venit

¶ in hoc q ipse qui melior erat muliere extra paradisum factus est.mulier intra.ponitur in exemplum q non homo melioratur a loco sed locus ab homine.xl.di.illos z.c.sequenti.

Item in hoc q propter peccatũ de paradiso eiectus est ponitur in exemplum q homo ignobilis effectus propter culpã meretur a loco dignitatis expelli.xl.distinct.Adam

Item quia non de terra sed de ipsius costa facta est mulier.innuitur q ab ipso sicut a principio tota deriuatur humani generis propagatio.xxxiij.q.v.nec illud ociosum.

¶ adam in virili etate factus est.de pe.di.ij.c.nemo potest.§.Adam vero

¶ asserẽs ipsum mortalem creatum.siue peccaret siue non.anathematizatur.de con.di.iiij.placuit igitur

¶ Adam in paradiso charitatem z alias virtutes habuit.de pnia.dist.ij.c.nemo.§ colligitur

¶ in hoc q Adã solus erat non peccauit solitaria et contemplatiua vita commẽdatur.de pnia.di.ij.§.romanos.c.nemo potest.§.Adam vero

¶ ideo Adam plus peccauit.quia omni

bona plus abundauit. de pe. di. v. c. consideret. §. fieret.

Adinuentio. ¶ adinuentio que fit nouum impedit, vt est iudicium ferri candentis vel aque feruentis est superstitiosa. ij. q. iiij consuluisti

Item que vetus ius male interpretatur. xxxvij di. relatum

¶ adinuentio que circa constitutionem aliquid mutat errorem corrigendo est vtilis viij. dis. veritatem.

Item que detrahit nimio rigori, vt est dispensatio. j. q. vij. exigunt

Item que addit vel religioni vel grauamini. lv. dis. nullus

¶ adinuentio nouarum medicinarum

Item nouorum experimentorum et causarum est necessaria. l. di. vt constitueretur

Adiutorium. ¶ adiutorium non est ferendum maxime a sacerdotibus in alterius detrimentum. xiiij. q. v. denique.

¶ qui in fraudem alterius quemque iuuat socius est criminis. xiiij. q. vj. c. j. post medium

¶ patriam vel socios ad defendendum iuuare iusticie est. xxiij. q. iij. fortitudo. et ca. non in feren.

¶ viri ecclesiastici ne a maledictis calumniatoribus opprimantur sunt adiuuandi. iij q. j. deus

¶ misericordius homini ad peccandum adiutorium subtrahitur quam feratur. xiiij. q. vj si res. et c. hi qui

¶ prelati subditorum suorum precipui debent esse adiutores et vltores. xxiij. q. viij. scire. viij. q. j. clemens

De hac materia habes vbi agitur de auxilio

Admonitio. ¶ admonitio debet precedere accusationem vel excommunicationem. xvj. q. j. quidam. ij. q. vij. accusatio. post medium.

Item debet precedere vindictam. xij. q. ij. indigne.

¶ admonendi sunt primo heretici ab errore discedere quam tradantur pene. xxiij. q. iiij. non inuenitur in fine.

¶ administratores secularium dignitatum admonendi sunt ab episcopis super pauperum et viduarum defensione. xxiij. q. v. administratores

¶ iudices admonendi sunt per prelatos ad opera pietatis. xiiij. q. vj. hi qui.

¶ vidue admonende sunt ad studia castitatis. xxvij. q. j. de viduis sub nulla

Adolescentia. ¶ adolescentia in malum prona est. xij q. j. c. j.

¶ adolescentes monachi vel clerici ab approbatissimo magistro debent informari. xij. q. j. c. j.

¶ nil incertius quam vita adolescentium. xij. q. j. cap. j.

De hac materia habes vbi agitur de etate

Adorare. ¶ adorare cogebantur iusti simulachrum a rege Nabuchodonosor, et recusatores mittebantur in ignem. xxiij. q. iiij. non inuenitur.

¶ adorando imagines non picturam, sed picture representationem veneramur. de cons. dis. iij. perlatum

Adrianus. ¶ Adrianus papa primus Karolum magnum pro defensione ecclesie de francia in italiam vocauit. lxiij. dis. c. adrianus. el. ij.

¶ Adrianus papa secundus octauam synodum vniuersalem procurauit celebrari. lxiij. dis. c. Adrianus. el. primo

Aduentus. ¶ aduentus spiritus sancti per Petri apostoli predicationem multorum hominum corda sacrauit. de cons. dis. iiij. proprie

¶ ab aduentu domini vsque ad octauam epiphanie non est iurandum. xxij. q. v. decreuit

¶ nec eo tempore nuptie sunt celebrande. xxxiij. q. iiij. non oportet

Aduersitas. ¶ aduersitas iustorum non est signum reprobationis sed exercitium virtutis vij. q. j. aduersitas

¶ pie aduersatur qui corripit viciosum. xxiij. q. v. c. j. circa medium.

¶ vtiliter latroni membra precidit, qui ipsum ex hoc a malo retrahit. xxiij. q. iij. si quis

¶ malum malo reddit qui inimicum suum ad precipicium redeuntem non impedit. xxiij. q. iiij. nimium. §. j.

¶ pie molestat medicos litargicum excitando et freneticum ligando. xxiij. q. iiij. quid faciet

¶ amicus vtiliter verberans preponitur amico inutiliter blandienti. xxiij. q. iiij. nimium. circa medium

De hac materia habeo vbi agitur de correctione.

Adulatio ¶ adulatio peccatori exhibita dat audaciam peccata augmentandi, xlvj. dis. sunt. l. dis. si quis dyaconus, z dnob. c. se.
¶ adulatur qui alicui tribuit bonum qd non habet hoc est mortale, quando ex certa scia fit, xxij. q. ij. primũ est. ꝟ. quintũ.
Item adulatur qui superiorẽ vt ei placeat in eo quod habet extollit, hoc est veniale xxv. di. c. vltim orarium.
Item adulatur qui approbat malũ quod est in aliquo, z hoc est mortale, xlvj. dis. clericus qui.
¶ parietem linire dicitur qui peccantibus adulatur, xlvj. di. sunt nonnulli
¶ pastor qui lucrum querit laudes, oues negligit, lxxxiij. dis. nihil.
¶ clericus adulationibus vacans debet degradari, xlvj. dis. clericus qui.
¶ melius est pro veritate pati supplicium q̃z pro adulatiõe beneficiũ, xj. q. iij. nemo peritorum.
¶ insidiator alienarum hereditatum adulatur regibus, xxxvij. di. nõne.

Adulterium ¶ adulterium ppriẽ est vbi celebrati coniugij iura temerãtur, xxxij. q. iiij. nemo.
¶ adulteriũ est alieni thori violatio, xxxvj. q. j. lex. §. cum ergo. ꝟ. adulterij vero
¶ grauius puniendi sunt viri q̃z femine p adulterio. xxxij. q. vj. indignantur
¶ adulter vxorẽ adulteram non potest dimittere nec accusare, xxxij. q. vj. per totum
¶ plus peccat qui vxorem habens cũ alterius nupta adulterat q̃z solutus alterius vxorem violando, xxxij. q. vij. quemadmodum. §. sunt
¶ permittitur potius adulteriũ q̃z vxoris adultere homicidiũ, xxxiij. q. ij. si qd vert.
¶ violenter oppresse ñ potest opponi adulterium, xxxij. q. v. pnto.
¶ scdm canones vir z mulier pari ratione in adulterio condemnantur, xxxv. q̃sti. v. christiana
¶ vir vxorem de adulterio accusare non potest si ipse pariter fuerit fornicatus. xxxij. q. vj. c. j.
Item si dedit ei adulterandi occasionẽ, xxxij. q. ij. si tu.
¶ si credebat ipsa virũ mortuũ cum altero contrahendo, xxxiiij. q. ij. si virgo
Item si fuerit vi oppressa, xxxij. q̃sti. v. proposito.
Item si alius sub mariti specie concubuit cũ ea, xxxiiij. q. ij. in lectum.
Item si post adulteriũ cõmissum eaz ex cõsensu retinuit, xxxij. q. j. si quis vxorẽ
¶ sue vxoris amator ardentior fedus adulter iudicatur, xxxij. q. iiij. origo
¶ patronus est turpitudinis qui adulterium celat vxoris, xxxij. q. j. apud. z c. pmo.
¶ vir innocens adulterã recipere nõ cogitur, xxxij. q. j. de benedicto
¶ qui post adulterium vxorem suã cognouit impeditur ab ordinũ promotione, xxxiiij. dis. si cuius.
¶ Abraam z Jacob excusantur ab adulterio cognoscendo ancillas, xxxij. q. iiij. dixit Sara. z c. obijciuntur
¶ potest esse matrimonium cũ psona quã polluit per adulteriũ, xxxj. q. j. deniqz
¶ transgressor voti castitatis peior adultero iudicatur, xxvij. questi. j. cap. j. et per totum
¶ sacerdoti adulteranti cũ filia sua spirituali grauior z perpetua penitentia imponitur, xxx. q. j. si quis sacerdos
¶ sicut vir dimittens vxorem suam efficitur adulter, sic episcopus relinquẽs ecclesiam suam. vij. q. j. sicut vir.
¶ nasci de adulterio non est culpa nascentis sed ipsius qui generat, lvj. di. nasci.
¶ nati de adulterio nec sunt in fide stabiles nec in bello seculari constãtes, lvj. dis. si gens anglorum.
¶ virgo nõ reputatur adultera que ignorãter viro nubit alieno, xxxiiij. q. ij. si ꝟgo
¶ adulteriũ committẽs presbyter aut dyaconus si in eo deprehensi fuerint reparari non possunt, l. dis. si quis diaconus
¶ clericus de adulterio conuictus aut cõfessus ab officio depositus cõmunioñe cõcessa toto tpe vite sue in monasterio retrudatur, lxxxj. dis. si quis clericus
¶ adultere z inceste sunt ꝟgines que post cõsecrationem nupserũt, xxvij. dis. c. vlt.

Aduocatus. ¶ aduocatus nõ debet ex suo sensu scripte aliquid proponere, xxxvij. dist. relatum.
¶ non debet opprobrijs sed ratiõe allegare, iij. questiõe, vij. ifames. §. Si qs adeo procax.

¶ miti relatione non tumultuosa voce faciundo debet proponere. v. q. iiij. duodecim in fine. z. c. sc. §. debet ergo
¶ nõ debet lucro sed iusticie intendere. iij q. vij. infames. circa mediũ. z. §. apud urbem ro.
¶ aduocatus secularis potest vendere iustum patrocinium. z iurisperitus ꝯsiliuz xiiij. q. v. non sane
¶ regularibus aduocatis nõ licet pro aduocatione minima accipere. xv. q. ij. obseruandum. §. hoc autem
¶ monachi possunt esse aduocati de abbatum suorum licentia in causis monasterij. xvj. q. j. monachi a monasterij. ij.
¶ ob verecundiam sexus mulieri non licet coram iudice aduocare. xv. q. iij. §. j. §. legibus
¶ clerico in causa criminali non licet aduocare coram iudice seculari. xxiij. q. vltima. c. his a quibus
¶ clericis aduocãs contra ecclesiam suã vel episcopum vel patronuz amittere meretur beneficia. xv. q. vj. nos sanctorum. xxij q. v. de forma. z. xcvj. dist. si imperator
¶ contra inhibitionem ecclesiasticam aduocans non solum rerum amissione sed etiam exilij relegatione punitur. de pe. di. j. quicunque autem
¶ princeps z quilibet illustris potest litigare per aduocatũ in crimine iniuriaruz iij. q. ix. absens.
¶ christus est aduocatus noster apud patrem. de penitẽ. dist. ij. §. si enim inquit. ante medium

Affectus. ¶ affectus plus placz deo offerentis q̃ munus oblationis. iij. q. vij. in grauibus. xxiij. q. j. odi z proieci
¶ illa oratione flectitur deus que non cõsistit in multitudine verborum, sed in affectu cordis. de consecra. distin. v. non mediocriter
¶ oratio quecunque cum barbarismis z soleocismis verborum proferatur deo placet si ex effectu animi procedit. xxxviij. di. sedulo.
¶ qui deo perfecte seruire desiderat oportet q carnalem affectionem consanguineorum postponat. xij. q. j. cui portio
¶ qui nihil affectat perfectior est illo qui multa possidens auare. dispensat. j. q̃sti. ij non est

Affinis. ¶ affinis in testez nisi cõtra affinem nõ accipit. iij. q. ix. absens per alium
¶ nec ad accusationem aliorum admittitur, quia affinis affinem accusare non potest. iij. q. v. similiter
¶ vno coniuguz defuncto in superstite affinitas non deletur nec alia copula affinitatem prioris copule soluere potest. xxxv. q. vltima. fraternitatis. post medium. z. q iij. per totum
¶ qualiter affinitas sit computanda habetur. xxxv. q. iij. porro duorum
¶ affines in quinto gradu copulari possunt defuncto vxore vel viro. in quarto si iuncti fuerint nõ separentur. In tertio autẽ nõ licet. xxxv. q. iij. c. de propinquis

Agatho. ¶ agatho papa quis fuerit natione, z quid fecit habetur. lxiij. dis. ca. Agatho

Agnus. ¶ per agnum christus iesus representatur, non tñ debet agnus in cruce depingi sed sm imaginem humanam. de penitẽtia. distinct. iij. si. xxam.
¶ agni sanguis quid sit iam non audiendo sed bibendo didicimus. qui super vtrũque postem ponitur quando non soluz ore corporis sed etiam ore cordis hauritur. d pnia di. ij. quid sit

Alchimia. ¶ alchimia videtur esse ars reprobata. qz qui credit vnam speciem posse transferri in aliam vel simile nisi ab ipso creatore infidelis ẽ z pagano deterior. xxvj. q. iij. episcopi. circa finem.
¶ alchimiste sunt multa dicentes z ad veritatem scientie nunq̃ȝ peruenientes. codẽ c. z. q. c. nec mirum. circa medium
¶ multe virtutes insite sunt in herbis z lapidibus. xxj. q. vlti. c. si.
¶ insunt rebus corporeis per omnia elementa quedam occulte seu immanifeste rationes q̃bus cum data fuerit oportunitas temporalis z causalis prorumpũt in species debitas suis modis z finibz. xxvj q. iij. nec mirum. circa finem

Alea. ¶ alea ludere si non dimiserit episcopus vel presbyter z etiaz inferioris gradus clerici grauiter puniũtur. xxxv. di. eps

Alienatio. ¶ alienatio rerum ecclesiasticarum potest fieri per episcopum tempe necessitatis vel meliorationis causa.xij.q.ij.placuit.⁊ ca. sine exceptiõe.⁊.c.terrulas
Item pro redemptione captiuorum.xij.q.ij apostolicos.⁊ trib9.c.se.
¶ abbatibus non licet res monasterij sui sine episcopi sui licentia alienare.xij.q.ij. abbatib9
¶ in alienatione rei parrochialis sufficit consensus episcopi ⁊ pastoris.xij.q.ij.abbatibus
¶ etiam consentiente episcopo abbas nisi sit pro fabrica monasterij nõ potest res ecclesie alienare.xvij.q.iiij.in venditionib9.§.etiam
¶ cuz res ecclesie non sint episcopi. sed cõmunes.non licet ei sine consensu capituli res notabiles alienare.xij.q.ij.Sine ⁊.c. sequenti
¶ serui ecclesie qui retineri nõ possunt ab episcopo alienare possũt.xij.q.ij.fugitiui.
¶ ecclesia alienas res non debet inuadere xij.q.ij.sicut ecclesia
¶ alienũ nõ est quod iure possidetur.xiiij.q.iiij.quid dicam.§.hec cũ certe.
¶ peccatum nõ dimittitur nisi res oblata restituatur.xiiij.q.vj.si res.de pnĩa di.v. falsas
¶ alienas res inuadunt qui decimas que pro pauperibus fiunt auferũt.xvi.q.j.decime
¶ omnis aliene rei illicita vsurpatio nomine furti i decalogi prohibetur.xxxij.q.iiij meretrices.
¶ episcopus dicitur aliena rapere cum totum sibi retinens egenis clericis nil impitur.xciij.dist.dyaconi sunt.post mediũ j.q.ij.non est
¶ alienas res ecclesie compellit restituere xij.q.ij.monemus
¶ episcopus vel p̃sbyter contra cõstitutũ alienans res ecclesie deiicitur de honore. xvij.q.iiij.quicũqz.
¶ moriente episcopo non licet metropolitano res defuncti q̃ sunt successoris occupare vel alienare.xij.q.ij.non liceat alicui metropolitano
¶ cuiuscunqz gradus clerice qui defuncti episcopi res que sunt successoris occupauerint vel alienauerint anathema ⁊ proprij gradus periculũ incurrũt.xij.q.ij.hec bibliis placuit.⁊.c.non liceat clericis
De hac materia habes infra vbi de ecclesia agitur post medium

Alimenta. ¶ alimenta olerum ⁊ leguminũ plus prosunt corpi ⁊ anime q̃z deliciosa.de cõ.di.v ne tales accipiamus
¶ episcopus vel presbyter si vxorẽ habet superstitem tenet ipsi in alimentis prouidere.xxxi.di.omnino
¶ clerici vxorati ecclesie deseruiẽtes ab ea alimẽta pcipiant.xxxij.di.si qui vero
¶ ecclesia tenetur illi in alimentis puidere qui sua que habuit dedit ecclesie.xvj.q vij.quicũqz fidelium
¶ matri ⁊ alijs propinquis non obstante iuramento tenetur cuilibet in alimentis pvidere.xxij.q.iiij.inter cetera

Altare. ¶ altare nisi sit lapideũ nõ consecratur.de conse.di.j.altaria si nõ
¶ altare non debet erigi sine licentia episcopi.de con.di.j.nullus presbyter
¶ consecrari debet chrismate ⁊ benedictione.de cõ.di.j.altaria placuit
¶ p̃sbyter cõsecrare altare nõ potest.xxvj q.vj.ministrare.
¶ altaria inutilia que consecrata nõ sunt vel in locis indebitis facta debent diruj. de cõ.dis.j.placuit.
¶ oblatio ⁊ fructus altaris vendi prohibentur.j.q.iij.audiuimus.
¶ altare ad cuius honorẽ ecclesia est cõsecrata si motũ fuerit cum ecclesia debet cõsecrari.de conse.di.j.si motũ
¶ in altari in quo celebrauit episcopus nõ debet eodez die celebrare p̃sbyter.de.con. dis.ij.c.vltimo.

Amor dei. ¶ amare deuz debemus plus q̃z nostros proximos.xij.q.j.cui porcio
¶ si deum amaremus.omnia difficilia et aspera perficeremus.de pe.dis.ij.c.charitas est.§.ergo si
¶ amor dei nutritur per verbũ dei omnium cupiditatũ ligna consumit.de pe. dis. ij.§.si sermo meus.
¶ illi deũ amant plus q̃z se q̃ pro ei9 amore saluti sue nõ parcũt.⁊ ipaz mortem corporis libenter accipiũt.de pe.di.ij.c.caritas.§.illi vero.in fine

Amor proximi ¶ amam⁹ proximum sicut nos qñ non ꝓpter aliud sed ꝓpter nature participationē eum tantū diligimus, de pe, di. ij, charitas, §. proximos.

¶ nō omnis qui parcit ē amicus, nec oīs qui verberat inimicus. v. q. v. non omnis z. c. se. xxiij. q. iiij. quid faciet

¶ amor proximi habet plagas suas q̄ dulciores sunt cum amarissime inferuntur. v. q. v. nō osculat. xxiij. q. j. paratus. in fine. z. q. v. non putes.

¶ proximū sicut nos amamus cum ad bonos mores z ad vitam eternā consequendam sicut nobis eius saluti consulimus. de peni, dis. ij, post principium. c. charitas est, §. proinde.

¶ sic deberemus affici caritatis affectu ad proximos vt velimus omnes saluos fieri, xxiij. q. iiij. corripiant. in fine

¶ melius ē ꝓximū cum seueritate diligere q̄ cū lenitate decipe. v. q. v. non omnis

¶ non est amor sed languor vbi mali mores nō corrigunt. xxiij. q. v nō putes

Ambitio. ¶ ambitio est ad honores mūdi sine suffragio temporis sine merito laboris velle ꝓmoueri, lij, dis. miramur, in fine

¶ que per ambitionē malo inchoant principio etiā si mores z act⁹ boni fuerint difficile est vt bono peragant exitu, j. q. j. principatu, z. c. nullus itaq̄.

¶ ad honoris suffragia non ambitiosi, sz probate vite sunt assumendi. j. q. vij. p illicitam. §. se. xl. dis. multi. lix. di. qui ecclesiasticis. z. c. hoc ad nos.

¶ boni plationis honorem nō ambiūt, sz alios sibi tanq̄ digniores ꝓponunt. viij. q. j. illud. xvj. q. j. nos aūt

¶ episcopus vel presbyter qui ambiens celebriorē sedem suam deserit z vtrāq̄ sedem perdit. vij. q. j. si quis episcopus. z. c. se. viij. q. j. apostolica.

¶ casum querit qui per ambitiōez ad honoris fastigia postpositꝭ gradib⁹ per abrupta querit ascensum. xlviij. disti. sicut. j. q. vj. sicut is

¶ obedientie meritū non pcipit qui in hoc obedit ad quod libido ambitionis trahit viij. q. j. c. sciendū.

Ambrosius. ¶ Ambrosi⁹ hortatu valentiniani imperatoris in mediolanenū episcopū eligitur, lxiij, di, valentinianus

Item de constātia eius respectu imperatoris, z de patiētia respectu aduersitatis habes, xxiij. q. viij. cōuenior.

Amens. ¶ amens qui in furia vel suis est vel diabolica afflictione vexatus est nō debet ꝓmoueri, xxxiij, di, maritū. z. c. se.

¶ malū ex dementia factū z tpe dementie nō imputat, xv, q. j. aliquos. z duob⁹, c. se.

¶ mala nō sunt que nec crimine mētez implicant nec cōsciētiam ligant, sicut est ī dementib⁹. xv, q. j. illa

¶ an peccata que dementes committunt. quia nolentes z nō sciētes cōmittūt excusentur, xv, q. j, merito.

Amplexus ¶ amplexus persone indebite psūptionem inducat lasciuie, xxvij, q. j, nec aliqua, xxxj, di. omnino

Angelus. ¶ angelus creatus est ingratitudis, de. pe. di. ij §. principium eiū.

¶ principiū eius est dissimile ꝑncipio hominis ꝓpter infirmitatē humane cōditōis de pe, di, ij, §. ꝑncipiū. ante mediū

¶ in nouē ordinib⁹ angelorū quante sint distinctiones eiuū superiorū ostendit. de pe, di, ij, §. principiū, circa mediū.

¶ diuersitas angelorū ordinū deo obsequētium exemplar est hominib⁹ q̄ ḃm diuersitatem graduū gereretur administratio singulorū, lxxxix, dis. ad hoc

¶ ab angelis qui p̄sentes sunt nostris operibus defunctis qñq̄ aliqua insinuātur. xiij. q. vlt. fatendū, l, di, de his vero.

¶ angelus de celo q̄ntūcūq̄ de securo loco peccando cecidit. xl, dis, quelibet.

¶ homini elato ī terra timor incutitur q̄ angelus aliorū angelorū p̄latus in celo ꝓsternitur, de pe, dis, ij, circa principium, §. quid ergo

¶ boni angeli ex casu malorum quasi territi a laude perfecta impediti fuerunt, de. con, di, j. bi duo

¶ ad reparādū angelorū ordinē de⁹ hominem formauit, de, cō, di, j, bi duo

¶ angeli omnes in creatione equales, fuerunt, de pe, di, ij. §. q̄ aūt. alis q̄ vero

¶ angeli nisi essent in gratia firmati peccare possent, Ibidem.

¶ angeli nec pmus nec alij sunt in gr̃a creati, de pe, di, ij, ꝙ aũt,

¶ angel⁹ pmus nõ ad dei similitudinez sicut hõ sꝫ signaculũ similitudinis dei creat⁹ asseritur, de, pe, di, ij, iuxta finem,

¶ angeli tã boni q̃ꝫ mali p celũ figurantur de pe, di, ij, circa fi, §, ꝙ aũt,

¶ angeli in celis gaudẽt sup vno peccato repniam agente magis q̃ꝫ sup, xcix, iustos quia forti⁹ homo resurgit post pniaz, l, di, quia tua,

¶ angeloꝝ p̃dicatio ꝛ demonũ ꝯfessio de xp̃i aduentu multum distent, xxxviij, di, si quid

Ananias ¶ ananias ꝓpter defraudationez pecunie g̃uiter punitus fuit posit i exemplũ his qui vouẽdo seipsos deo retrocedũt, xvij, q, j, ananias, xij, q, j, dilectissimis, circa mediũ, xxiij q, iiij, c, ꝙ xp̃s, § potest, xxvij, di, ꝙ interrogasti, in fine

Anastasius ¶ anastasius papa secundus ꝓpter fauorẽ hereticꝭ exhibitũ diuino nutu ꝑcussus est, xix, di, Anastasi⁹, j, q, j, dictũ est, in fine

Anathema ¶ anathema nihil aliud est q̃ꝫ separatio a deo, ꝛ ponit p excõmunicatiõe, xxiiij, q, iij, certum est

¶ anathema sit q̃ canonice electioni romani pontificis ꝯtradicere ꝛ resistere aut ecclesiam romanã inuadere ꝛ in gradũ illoꝝ eius primipe ꝑsumpserit, lxxix, di, si q̃s ex ep̃is, ꝛ, c, si q̃s ex sacerdotib⁹,

¶ anathema danti ꝛ anathema accipienti h̃ ẽ symoniaca heresis, j, q, j, q̃cũqꝫ sacros ordines, ꝛ, c, placuit

¶ anathema non solũ a fraterna societate sed etiã a corpe xp̃i qđ est ecclã ꝛ a ꝯsortio fideliũ repellit, iij, q, iiij, c, vlt,

Itẽ a sacramentoꝝ ꝑceptione, ꝛ sic ẽ maior excõicatio, xj, q, ij, si quis ep̃oꝝ, v, q, ij, pũti xvij, q, iiij, q̃s q̃s, §, si quis,

¶ anathema sit si q̃s oẽm traditiões ecclesiasticã violat, j, q, vij, si q̃s omnem,

¶ anathematizat⁹ clericos accusare nõ p̃t ij, q, vij, in sancta, ꝛ, iij, q, iiij, nulli, ꝛ, vj, q, j illi q̃ vero, ꝛ, c, omnes,

Anima ¶ anima corpi preponit, xxxviij, di, sedulo, xij, q, j, p̃cipimus,

¶ anima sine corpore corpaliter nõ viuit, j, q, iij, si quis obiecerit

¶ aĩa nõ potest in eo corpe dici qđ sensũ caret, xxxij, q, ij, qđ ꝟo nõ formatũ

¶ ñ infundit nisi formato corpi, xxxij, q, ij, qđ vero non,

¶ nõ ex traduce neqꝫ cũ semine aĩa infunditur, xxxij, q, ij, qđ vero non

¶ vt nõ credat aĩa esse in corpe sicut spiritus in idolo, non dicitur in sicco esse sed in sanguine hominis habitare, xxxij, q, ij, c, moyses, in fine

¶ sicut anima est vita corpis, sic deus ẽ vita anime, de pe, di, j, resuscitatus, §, item si anteq̃ꝫ,

¶ anima corpori vnita si baptismate lota nõ fuerit, eternaliter perit, xxiiij, q, iiij, si habes, in fine,

¶ magna questio est de anima, xxxij, q, ij, qđ vero non formatũ

¶ anima que peccauerit ipa morieť, xxiiij q, iij, si habes,

¶ animaꝝ saluti episcopus studere debet xxxix, di, Petrus.

¶ anime salus est aliquãdo mutare locuz dũ mutatur locus mutatur mẽtis affect⁹ lxxx, dis, valet

¶ illa anima decora diciť in qua virtutuz gratia ꝛ diuine opationis effigies relucet de pe, di, ij, illa anima,

¶ anie defunctoꝝ quattuor modis saluãtur, xiij, q, ij, anime defunctoꝝ,

Annus ¶ ann⁹ p q̃ttuor voluit tẽpora, lxxxv, di, c, j

¶ annus nomine fati aliquãdo appellatur ij, q, vj, si q̃s, §, appellatore,

Item pro anno dies ponitur, xxxij, q, ij, h ipsum,

Item pro anno ponitur tp̃s, de con, di, iiij si tẽpore

Antiochus ¶ antiocho vendente iasoni sacerdotiũ ignis q̃ septuaginta annis babilonice captiuitatis vixerat in detestatõez symonie extinctus est, j, q, j, sicut ennuchus

Antiquitas ¶ antiquitas a sanctis patribus accepta a modernis est obseruãda, xij, di, ridiculum

¶ antiquitati defertur in multis scꝫ in libris corrigendis, ix dis, vt veteꝝ

Item in consuetudinib⁹ sequendis, xij, di, consuetudo,

Item in dubijs determinandis,l,dis,dño sancto.z.xx,dis,de quibus.
Itē in p̄latis eligēdis,lxi,di.statuimus
Itē in testificatiōe,xxxv,q,vi,notificamus
Itē in elemosynis largiēdis,lxxxvi.dis,nō satis.§,item consideranda
Item in suspitionis remotione,xxxiiij,dis,fraternitas,
Item in excusationis admissione,viij,dis,x,placuit
Itē in pene relaxatiōe vl' mitigatiōe.lxxxvi,dis,tanta,xxvi.q.vij,tpa
¶ antiq̄tas nature ducit ad defectū,xiij,q ij,illud,lxxxvi,dis,tanta,
¶ antiq̄tas grē ducit ad p̄fectū.xxxij.q.ij,ancilla,xx,dis,de quib9
¶ antiq̄tas culpe ducit ad interitū.xxiiij,q.j,scismata,ij,q,vij,Paulus
¶ antiq̄tas glie ducit ad thalamū sponsi,lvi,dis,sponsus
¶ antiq̄tas eternitatis ducit ad ppetuos amplexus,de cō.di,iiij,nō ex quo,
¶ antiq̄tas diaboli ducit ad p̄nosticandū multa ei demones sciūt ex antiq̄tate,xxvi q,iiij,sciendum

Antichristus ¶ antichristus vt facilius xp̄ianos z iudeos ad ritū suū attrahat dic̄ dñi cū i fauorē xp̄ianoꝝ z ī fauorē iudeoꝝ sabbatū custodire faciet,de cō,dis.iij.p̄uenit.

Annulus ¶ spōsus sponsā annulo debet despōsare,xxx.q,v,nostrates,
¶ annulus spōse a spōso z ecōtra datur i signū mutue dilectiōis z fidei coniugalis,xxx,q,v,femine.circa finem,
¶ ideo anul9 q̄rto digito a spōso spōse inserit,vt sicut vena in illo digito cordi coniungit,sic eoꝝ corda coniungantur.xxx,q v.femine.in fine,

Appellatio ¶ appellatio est remediū q̄ causa viciata sublenatur,ij,q,vi,c,j,
¶ appellat a minori ad maiorez gradatim di.xcix,p̄uincie,ij,q,vi,oīnes.z,c.si q̄s putauerit,c placuit,c,decreto,z,c,anterioꝝ §,illo.ix,q,iij,cōquestus.
¶ ad roman.sc.indistincte appellat.ij,q,vj si q̄s vestꝝ,z sex.c.se.z.c,quotiēs epi
¶ appellatiōi ad sedē apostolicā interposite ab omnib9 est deferendū.ij,q,vi,decreto.z.c.quotiēs epi,
¶ appellatiōis tp̄s decē dieꝝ assignat.ij,q,vj.anterioꝝ.c.omnino,
¶ tp̄s exequēdi appellationē est ann9 vl' ex causa bienniū.ij.q.vi,si q̄n.§ tp̄s,
¶ appellari p̄t post datā vl' an̄ datā sniam ij,q.v.c,q̄ scit,§,patet.c.quotiēs epi,z,c,si quis iudicem.
¶ ab eo a q̄ appellatū est debent dari lr̄e dimissorie q̄ dicūt apli ei q̄ appellauit,ij,q,vj post appellationē,
¶ ea pēdente nihil innouat.ij.q.vi,appellatione interposita,z,c,sc.
¶ appellatiōi nō deferēs punit.ij,q.vi.decreto,z.c.quotiēs epi.
¶ p̄cessus post appellationem factus eneruatur,ij.q,vi,quotiēs epi,
¶ post secūdā appellatiōez tertio appellās sup eadē cā nō audit,ij,q,vi,si aūt fuerit,c,si quis in quacūq3
¶ appellationi licet renūciare,ij,q,vi,si qū §.si p̄o is.
¶ forma vel mod9 appellatiōis an̄ vl' post sniam ponit.ij,q.vi,appellatiōe.§,forma,
¶ appellare possunt quoꝝ interest vel q̄ negocium gerūt,vel quib9 mandatū est.ij,q vi,non solent,
¶ si vn9 appellat p̄dest alijs in eodē crimine cum eodem ɔdemnatis,ij,q,vi,c,si quādo,§.quandoq3,
¶ iudex a quo appellat nō potest esse testis in causa appellatiōis,ij,q,vi,statuim̄
¶ ab executore snie nō potest appellari nisi modū excedat executor,ij.q,vi,si quādo §,ab executore,
¶ possessore appellāte bona sequestrant,ij q,vi,quotiēs post auditam,
¶ q̄ p appellationē nō q̄rit nisi tp̄s redimere nō est audiendus.ij,q.vi,q̄cunq3
¶ a iudicib9 de cōi cōsensu electis nō licet appellare,ij,q,vi,a iudicib9
¶ iniuste z frustra appellans punit in quadruplū expensaꝝ,ij,q.vi,oīno
¶ nullus debito modo citati z p cōtumaciaz se absentauis,appellatio recipit,ij,q,vi,si qū.§,sunt etiam.
¶ neccnotorij malefactoris de crimine cōmen vel cōfessi appellatio admittit,ij,q.vj si qū,§,sunt etiā,§,nullus etiā,
¶ p̄pter plura facinora condemnatus,si a maiori appellauerit.preteimissis alijs est audiendus.ij,questiōe,vj,appellatiōe,§.si quis ex,

Apocrifa. ¶ apocrifa scripta dicunt.i.secreta q̄ in secreto et nō in publico sunt legenda.xv.dis.et xvi.per totum.

¶ apocrifa sunt quorū auctor secret⁹ est et q̄nq̄ȝ si nō ignorat̄ tñ ab eccl'ia nō accipit̄ Idem.

¶ apocrifa dicunt̄ q̄ in eccl'ia accipiunt̄. ſȝ in canone scripturaꝝ nō cōputant̄. Ibidē

Apostata. ¶ apostata est transgressor legis sue eiusq̄ȝ violator.iij.q.iiij.beatus.

¶ obseruās diuinationes ꝛ sortilegia sciat se a fide xp̄i apostatam.id est retro abeūtem.xxvi.q.vlt.nō obseruetis

¶ fideles sub Juliano apostata constituti obediebant sibi in his que erāt ꝑ republica nō contra fidē.xi.q.iij.Julianus

¶ enormitas criminis hui⁹ apostasie innuitur ex pena ananie.xvij.q.j.ananias.xxxij q.vij.q̄d in omnib⁹

¶ apostata a fide nō admittitur i testimonium contra aliquē.ij.q.vij.non potest.iij q.iiij.alieni.ꝛ.ij.c.se.

¶ talis omnib⁹ infamib⁹ ꝛ in infamia ꝑponit̄.vi.q.j.infames.iij.q.iiij.alieni.ꝛ.c.sicut

¶ apostasia religionis fit in postpositione tonsure ꝛ secularis vestis assumptione.xx q.ij.si in qualibet

¶ canonic⁹ regularis si animi leuitate motus sine sui superioris licentia monachus efficit̄ tanq̄ȝ apostata redire cōpellit̄ ꝛ punitur.xix.q.iij.mandamus.

¶ vouere deo religionē ꝛ castitatē ꝛ retrocedere damnabile ē.xvij.q.j.qui bona.xx vij.dist.virgines.xx.q.j.puelle.xxxij.q.v. si paulus.post medium.

¶ tales apostate peiores efficiūt̄ alijs peccatorib⁹.xlvij.di.q̄ntūlibet.xvi.q.j.q̄daȝ.

¶ apostatis qui professi sunt nō reddūtur bona que ad ordinē portauerūt.xvij.q.vi. quicūq̄ȝ vult.§.vlt.

¶ apostate cogēdi sunt ad redeundum.xx vij.di.q̄ interrogasti.xx.q.j.quem ꝓgenitores.q.ij.si in qualibet.ꝛ.q.iij.ꝓclinis.

¶ reuersus in habitu ꝛ stallo ꝛ in alijs punitur.xix.q.iij mandamus.

¶ redire cōtemnentes excōmunicant̄.xx.q ij.si in qualibet.

Item incarcerantur.xlv.dis.cum beatus.§ Salomon

De hac materia habes vbi ponit̄ vagatio

Apostolica. ¶ apostolica sedes ꝓlata est omnibus ecclesijs.lxiij.dis.quanto.

¶ ipsa est prima auctoritate ꝛ dignitate licet anthiochena sit ꝓor tempe.xxij.dis. nūc aūt.xxiiij.q.j.rogamus

¶ ap'lice sedi ꝯstantinopolitana eccl'ia subsit nemo dubitare dȝ.xxij.di. de ꝯstātino.

¶ ipsius in iudicijs est maior auctoritas. ix.q.iij.pater.ꝛ.c.ipsi sunt.

¶ nulli permittit̄ de eius iudicio iudicare xvij.q.iiij.nemini.xxi.di.nunc aūt

¶ immediate ap'lice sedi subiecti maxime qui ꝓpinqui sunt annue se debēt ꝓsentare circa ydus maij.xiiij.di.iuxta.ꝛ.§.ꝓcedenti.

¶ in apostolicā sedē neuter illoꝝ qui ex concertātium temeritate fuerit ordinat⁹ est ꝑmittendus ꝑmansurus.lxxix.di.si duo

¶ apostolica sedes peccatores ꝛ contumaces ad salutē quoq̄mō attrahere debȝ.xvij di.nec licuit.

¶ sine apostolice sedis licentia cōpagis.i. sandalib⁹ dyaconis.ꝛ clericis mappul̄ vti nō licȝ.xciij.di.ꝑuenit.ij.ꝛ.§ ꝓcedēti ꝛ.c.illo

¶ apostolice sedis auctoritate cōcilia vniuersalia sunt cōgreganda.xvij.di. multis c.regula.ꝛ.c.concilia.

¶ ad apostolicā sedē sunt dubia ꝛ ardua referēda.xvij.di.nec licuit.xvi. q.j.frater.xx iiij.q.j.rogamus.ꝛ duob⁹.c.se.

¶ ap'lica auctoritate doctoꝝ opuscula approbant̄ ꝛ reprobant̄.xix.di.si romanorū.

¶ apostolice sedi specialiter reseruat̄ iudicium episcopoꝝ.iij.q.vi.dudum

Item restitutio depositoꝝ.ij.q.i. lō huic.

Item congregatio conciliorꝝ. Ibidem

Item restitutio hereticoꝝ.j.q.vij. cōuenientib⁹.circa principiū.

Item exemptio epoꝝ.xvi.q.j.frater.

Item determinatio questionū in fide.xxiiij q.j.quotiens.

Item mutatio episcopoꝝ.vij.q.j.mutatōes

Itē diuisio ꝛ vnio epatuū.xvi.q.j.ꝛ epis.

Item absolutio excōmunicatoꝝ ab eodem xxi.dis.inferior.

Itē interpretatio antiquoꝝ canonū ꝛ scripturaꝝ.xvij.dis.nec licuit.

Item pallij datio.c.dis.quoniam.

Itē simoniacoꝝ dispēsatio.ij.q.iij.paulus.

Item nouaꝝ ꝛ difficiliū questionū diffinitio.xvij.dis.multis.

Itē fame restitutō.ij.q.iij.paulū.§.hic colli

¶ xp̄ianus petiñ infidelitatis seu paganitatis incurrit q̄ sedi ap̄lice obedire ɔtēnit lxxxi. dis. si p̄sbyteri. in fi. xcix. dis. q̄ cathedram. xxii. dis. c. i. Nō nota cōtra multiplices tyrannides hodierni tēporis.

¶ ap̄licis nolēs obedire p̄ceptꝭ a pōtificalib⁹ sit alien⁹ officijs. ⁊ sit nunc sine dolo p̄strat⁹. xix. dis. nulli sit fas. xxii. dis. c. i. ⁊ xix dis. ita dominus.

¶ ap̄licis p̄ceptis nō est superbe resistendum sed eius iugum est pie tolerandum xii. dis. c. ij. xix. dis. in memoriā.

¶ ab apostolicis non licet institutis recedere. xi. dis. hoc. ⁊ c. ɔsequens.

¶ apostolica sedes ab omnib⁹ est honorāda ⁊ ei obediēdū est in memoriā beati Petri apostoli. Et q̄uis iniustū videat̄ quod mādat ⁊ intolerabile. tamē pia deuotione tolerandū est. xix. dis. in memoriā. ⁊ xxxi. dis. ante. xxxiij. q. i. quid culpatur.

¶ ex apostolica tuba sonora p̄dicatiōe salus omniū in vniuerso mundo exiuit. xix. dis. in memoriā. xliij. dis. sit rector.

¶ quecūq3 emanāt ab apostolica sede aut dicuntur decretales epistole. xix. distinct. c. i. ⁊ c. in canonicis.

Aut sanctiones ea. dis. c. ij.

Aut iugum vocatur. ea. dis. in memoriam

Aut instituta ⁊ constitutiones. ea. di. enim uero. ⁊ xx. dis. de libellis.

Aut p̄cepta. xix. dis. nulli fas est.

Aut cōsilium. xvij. dis. regula.

Aut synodus ea. dis. nec licuit. ⁊ c. multis.

De hac materia vide vbi agit̄ de ecclesia romana ⁊ de papa. ⁊ de dispensatiōe. ⁊ de sede apostolica.

Apostolus ¶ apostolos. id est. ep̄os et presbyteros dn̄s elegit. dyaconos aūt post ascēsuz domini in celū ap̄li sibi ɔstituerunt ep̄at⁹ sui ministros. xciij. dis. dn̄s noster. c. penul.

¶ apostoli p̄us docti sunt a xp̄o et postea ab ip̄o ad p̄dicandū missi. In exemplū q̄ predicatores p̄us sacris l̄ris debent insistere. ne tunc querāt discere cū ex officio alios debent docere. xxxvi. dis. §. ecce.

¶ ap̄li fuerūt pares Petro in apostolatu. sed nō in administratiōe. ⁊ ipsum primū principē voluerūt. ⁊ septuagīta duos discipulos elegerūt loco quoꝝ successerūt ep̄i xxi. dis. in nouo. ⁊ xxij. dis. sacrosancta.

¶ ap̄loꝝ p̄nceps Petr⁹ fact⁹ est post petiū in exemplū q̄ q̄ntūcūq3 magn⁹ pctōr post p̄niam nō est repellēdus a dignitate. l. di. considerandum.

¶ apostoli patres ecclesie fuerunt. p̄ quib⁹ nati sunt ei filij. l. ep̄i. lxviij. dis. quoꝝ

¶ apostoloꝝ tp̄e sp̄ūssanct⁹ visibiliter operabatur in sacramentis. i. q. i. multe.

¶ ap̄loꝝ tempore multitudini credentiū erat coꝛ vnum ⁊ nihil erat eis p̄priū. sed erant eis oīa cōmunia. ⁊ omnia ante eoꝝ pedes ponebant̄. quia instāte p̄secutōe ea possidere eis nō licebat. xij. q. i. c. dilectissimis

¶ apostoli vxores suas quas ante apostolatū duxerāt sine carnali cōmixtiōe circūducebant vt mercede p̄dicatiōis sustentarent̄ ab eis. xxxi. dis. omnino.

¶ ap̄li p̄dia in iudea minime possiderūt s3 vendiderūt. ⁊ p̄cia eoꝝ tātummodo ad fouendū egentes seruabāt. q2 futurā eccl'ia3 in gentib⁹ p̄uidebāt. xij. q. i. futuram. ⁊ c. sc3.

¶ ap̄los dn̄s ad p̄dicandū misit sine auro ⁊ virga vt ab eis incentiua litis ⁊ instrumenta tolleret viciōis. xi. q. iij. ira sepe.

¶ ipsis omnib⁹ sacramentoꝝ dispensationem cōmisit. xix. dis. Ita dn̄s.

¶ xp̄s ip̄is vindictā p̄hibuit. quoniā eos volentes samaritanos p̄ ignē consumere compescuit. xxiij. q. iiij. q̄ xp̄s

¶ regulares imitatores apostoloꝝ sūt q̄ntum ad p̄prietatū abdicationē. nec debent dicere meū vel tuū est. xij. q. i. dilectissimis. xvi. q. i. ex auctoritate

¶ ep̄i ⁊ inferiores q̄ntū ad dignitatē ⁊ om̄is presbyter q̄ntū ad eucharistie ɔfectionē ⁊ ligādi ⁊ soluendi potestatē habēt. di. xxi in nouo. in fi. xi. q. iij. absit vt q̄cq3

Aqua ¶ aqua cum sale omnib⁹ sacerdotibus b̄ndici precipit̄. de cōse. di. iij. aqua.

¶ in sabbato sancto ante crismatis immissionem propter aspersionē debet accipi. de cōse. dis. iiij. in sabbato sancto.

¶ qui hui⁹ virtute aspergitur venialia delentur ⁊ insidie diaboli cū fantasmatibus fugantur. de cō. dis. iij. aqua.

¶ hui⁹ institutōis efficacia ī veteri lege est multipliciter p̄figurata. d cō. di. iij. nec quēq3

Arbiter ¶ arbitri sunt qui cōsensu litigantium in iudices eligunt̄ vt ipoꝝ sentētie stent. ij. q. vi. iudicibus. §. q̄. ⁊ de arbitris. li. q. i. si clericus

¶ nō licz ab ip̄is appellare. ij. q. vi. a iudicib⁹

§.arbitrari.z.c.placuit.el.ij.
¶ nullus potest esse arbiter in ea cā in q̄ e iudex.iij.q.vij.infamis.añ fi.§.si quis ꝓ
¶ seruus arbiter esse non potest.iij.q.vij.infamis.in fine
¶ infamis ab arbitrio non excluditur.nec etiā filiꝰ ĩ re patrꝭ.iij.q.vij.ĩfamis.circa fi.
¶ arbitrij liberi nos ꝯdidit deꝰ vt nec ad virtutē nec ad vicia necessitate trahamur de pe.di.ij.vt cognouerunt.§.liberi.circa finem

Archidiaconus.

¶ archidiaconꝰ nemo debet esse nisi sit dyaconus.xl.dis.nullus eps.z duob9.c.se.
¶ debet tali ꝯferri cui etas debita cū prudencia z vite merita suffragantur.di.xl.in nouamus.dis.xciij.legimus post medium
¶ archidiaconus est coadiutor episcopi ĩ ordinatione clericoꝝ.xxiij.di.subdiaconꝰ z.c.sequenti.
¶ archidiaconi interest ministros ecclesie z parrochiaꝝ vt officia sua diligenter expleant cōmonere.xxv.di.plecti.§.hi sunt
¶ ipsius est de archipsbytero ꝓuidere.lxiij.di.si in plebibus
¶ nō debet ab archipsbyteris vel presbyteris pecunias vel alia extorquere.xciij.di.dictum
¶ non debet ꝓbendas vel ecclesias cū cura animarum sine consensu episcopi conferre.xvj.q.vij.nullus omnino

Archiepiscopus.

¶ archiepiscopus grece.summus episcopoꝝ dr latine.xxj.di.cleros
¶ archieps ante pallij receptionem nec se debet vocare archiepiscopum.nec ea que sunt pontificalis dignitatis debet exercere.c.di.quoniam quidam
¶ vltra tres menses cōsecrationis sue nō dz differre ꝓ pallio laborare.c.di.quoniā
¶ accipiens pallium ꝑmo fidem catholicā dz ꝯfiteri.z iurare statuta sedis aplice z ꝯcilioꝝ ꝑncipaliū custodire.c.di.q̄niaz
¶ non potest vti pallio nisi intra suā ꝓuinciam z hoc tantum in missaꝝ solēnijs.ca.di.palliū tibi.z.c.contra morem
¶ archiepiscopus debet primatibus obedire.xcix.dis.c.j.
¶ episcopi vocati sunt in ꝑtem sollicitudinis archiepi.ix.q.iij.c.j.z.c.se.
¶ archiepi interest epm ꝯfirmare z ꝯsecrare.lxiij.di.epi.z.c.extra.lxv.di.nō debet.
¶ ipsiꝰ est cogere omnes sub eo diocceses vt in officio diuino decātāda a metropolitana ecclia nō discrepēt.xij.di.de his q̄.
¶ epi ꝓuinciales debēt interesse electioni z ꝯfirmatiōi archiepi.lxiij.di.metropolitano.lxvj.dis.archieps
¶ archieps nō nisi in sua ciuitate debet a ꝓuincialib9 epis ibidē ꝯuenientib9 cōsecrari.lj.dis.qui in aliquo.in fine.
¶ excessus suffraganeoꝝ suoꝝ potest punire.xij.dis.de his q̄.x.q.iij.quia
¶ omni anno semel ꝓuincialez synodū tenetur facere.sed ibi de suffraganeoꝝ reb9 nil debet extorquere.xviij.di.quoniam
¶ ipsius est causas dubias suffraganeoꝝ diffinire.alioq̄n debet eos sedi apostolice transmittere.xviij.di.de cōsilijs.vj.q.iiij.si inter episcopos
¶ archieps non debet iudicare causas eorum q̄ subsunt episcopis.nisi ꝑ ꝯsultationem vel ꝑ appellationē ad ipm fuerint deuolute.xvij.dis.multis.vj.q.iij.scitote.iij.q.vj.peregrina.ix.q.iij.ꝯquestus
¶ archieps potest absoluere quē suus suffraganeꝰ excōicauit ordine nō seruato.xj.q.iij.si eps forte.ij.q.j.nemo
¶ de his que sunt vtriqꝫ cōmunia.archiepiscopus sine ꝯsensu epi nō debz se intromittere.ix.q.iij.c.j.
Item nec de his que sunt specialia episcopi sicut beneficia ꝯferre.deponere.z excōmunicare z hmōi nisi ad ipm fuerit appellatū.ix.q.ij.nullus ꝑmas.vj.q.iij.scitote.ix.q.iij.conquestus
¶ si negliges esset suffraganeꝰ ꝑmissa trina admonitiōe.archieps potest se de aliq̄bus intromittere.ix.q.iij.cū simus.z.c.ꝑ principalem.
¶ archieps suā ꝓuinciā diuidere non potest nec possunt esse duo archiepi in vna ꝓuincia.cj.di.peruenit.
¶ solus papa suffraganeum a iurisdictōe ipsius eximit.xvj.q.j.frater noster

Arma.

¶ arma z victorie antiquoꝝ patrū sunt nobis in exemplū spiritualiū belloꝝ z victoriaꝝ.xxiij.q.j.nisi bella.
¶ apostoli ideo tradiderūt in ecclesia legi iudeoꝝ historias.vt ꝑ eas ad arma spiritualia informemur.xxiij.q.j.nisi

¶ contra arma persecutorum clericus debet se munire armis orationum et lacrimarum, xxiij q. viij. nõ pila quera(n)t, et c. cõuenior, ante medium. di. xxxvj. c. vlti.
¶ xp̃s in egyptum ab herode fugiẽs et lapidibus iudeorum cedens docuit non arma armis, sed fugam persequentibus opponi. xxiij. q. iij. c. j. § j. per totum
¶ ideo dictum est petro conuerte gladium tuum in vaginam, vt clerici et prelati armis bellorum non vtantur. xxiij. q. viij. cum a iudeis et tribus. c. se.
¶ ecclesia cum a paganis impugnatur nõ corporalia arma, sed xp̃m patienter expectat xvj. q. iij. porro
¶ laicis ecclesiam patriam et socios defensando licet arma sumere. xxiij. q. iij. per totum
¶ prelatis et clericis licet laicos hortari cõtra inimicos fidei et contra oppressores. xxiij q. viij. igitur. et c. se.

Argumentatio
¶ argumentatio que fit de minori ad maius. xxxviij. di. si in laicis
Item a maiori ad minus. xxxij. q. v. si paulus.
Item a toto ad partem. xiiij. q. v. penale. circa principium.
Item a parte ad totum. xxxij. q. iiij. meretrices
Item a nominis interpretatione. xvj. q. j. placuit
Exemplum. Ibidem in interpretatione monachi
Item ab auctoritate. xxxij. q. j. dixit.
Item a simili. ij. q. vj. qui se scit. ij. q. j. multi. in fine
Item ab oppositis vel contrariis. viij. q. j. sciendum

Arrogantia
¶ arrogantes dicuntur qui sam militare auctoritatem putantes humiliter nesciunt inferre quod docent. xlvj. dis. c. j. et se. xlix. di. hinc etenim. circa medium
¶ nihil est imprudentius arrogantia rusticorum. xlvj. dis. § j.

Ars
¶ ars liberalium artium debet diligenter edoceri, quia per eam manifestantur diuina mandata. xxxvij. di. de quibusdam

Asperitas
¶ asperitas immoderata correctionem nõ inducit nec salutem. xlv. dis. cum beatus. et c. recedite. et c. sincera. xxiij. q. j. paratus prime.
¶ neque multa asperitate exulcerandi sunt subditi neque nimia benignitate dissoluendi. xlv. di. disciplina
De hac materia habes vbi agitur de correctione et austeritate

Auaricia
¶ auaricia que instituit meum et tuum est iuri naturali contraria quod dictat omnia communia. viij. dis. § differt. xlvij. di. sicut. xij. q. j dilectissimis. et c. duo.
¶ ipsa in terrenis rebus ad sufferendum aduersa fortes facit, in celestibus debiles. xlvij dis. omnes
¶ excecat rõem et gratius intuetur aurum quam solem. xlviij. dis. sicut. et xxxij. di. nõne.
¶ auaricia dicitur idolatria vel fornicatio xxviij. q. j. idolatria. j. q. j. cum omnis
¶ auaricia facit adulari regibus vt hereditates captent alienas. xxxvij. di. nonne
¶ hereticus inscius auaro scienti coequatur. vj. q. ij. quero
¶ clericis et maxime prelatis inhibetur. xxiij di. his igitur. j. q. j. cum omnis. viij. q. j. sunt in ecclesia. x. q. j. relata. ij. q. xij. gloria.
¶ clericus aliena rapere conuincitur que sibi vltra necessaria retinere probatur. xlij. dis. c. j. et xlvij. dis. sicut hi.
¶ pena auarorum innuitur. xiiij. q. iiij. ministri xvj. q. j. reuertimini. post medium. et cap. sequenti. circa finem.

Audacia
¶ audacia humana per leges coercetur instituitas. iiij. dis. facte sunt

Auctoritas
¶ auctoritas regalis et sacerdotalis tenetur defendere res ecclesie. xxiij. q. v. res omnes.
¶ auctoritate sacra pontificum regitur iste mundus. xcvj. di. duo sunt
¶ plenam auctoritatem habent rectores sedis apostolice. xj. di. consequens. et c. se.
¶ longeue consuetudinis nõ vilis auctoritas est dummodo canonibus nõ sit contraria xj. dis. consuetudinis
¶ auctoritati legis cedere debet vsus siue consuetudo praua. maxime sedis apostolice. xj. dis. c. j. et c. se.

Augurium
¶ augurium quod fit in consideratione auium ad sciendum futurorum est ex traditione malorum angelorum. xxvj. q. ij. qui sine
¶ hanc artem exercere vanitas est et superstitio. xxvj. q. ij. sed et illud.
¶ idolatrie cultus est auguriis superstitionibus implicari. xxvj. q. ij. sed et illud
¶ auguriis deseruientes est ab ecclesia separandus. xxvj. q. v. auguriis.

Austeritas. ¶ austeritas indiscreta in vigilijs et orationibus reprehenditur, de con, dis, v non mediocriter
¶ melius est p mansuetudinē peccatores ab errore eruere q̄ p austeritatē in foveā perditionis ꝓpellere, xlv. dis. recedite
¶ cū austeritate imperāt q̄ subditos suos nō cū trāquillitate corrigere sȝ aspere reflectere festināt, xlv. dis, c. vera iusticia
¶ quia deꝰ benignus est dispensator eius austerꝰ eē nō dȝ, xxvi. q. vij. alligant
Aurum. ¶ auꝝ habet ecclesia vt egentium necessitati sibi ɀ captiuoꝝ redemptionibꝫ deseruiat, xiij q. ij. p totum, c.
¶ sicut auri fulgor p̄ualet metallo plūbi sic pontificalis dignitas p̄ualet regū dyademati, xc vi, dis. duo, in fine
¶ ideo christus sine auro apostolos ad p̄dicandum misit, vt ipsis subtraheret causam litis, xi. q. iij. ira
¶ cuȝ episcopatꝰ auro emit anima ꝑditur j. q. j. enim ordinaret
¶ gratius intuet cupidꝰ auꝝ q̄ꝫ sole, xlvij. dis. sicut
¶ auro cito violat iusticia, xj. q. iij. pauꝑ
Auxilium. ¶ auxiliuȝ ecclesia ꝯtra hostes nō propter vltionē sed propter defensionē p̄t petere a principe, xxiij. q. iij, maximianus
¶ vt ecclesia paceȝ adipiscatur vt aliquis vtilitati multoꝝ seruetur sicut paulꝰ apostolus fecit vtile est petere auxiliū, xxiij, q. iij, sex differentie. post mediū
¶ epi tenentur mutuo sibi p̄bere auxiliuȝ p pace terrarum facienda, xc, dis. p̄cipimꝰ ɀ, c, sequenti.
¶ infirmāte epo ipsi vicini in his que spectant ad officium pontificale auxiliū debent ferre, vij. q. j. pontifices, ɀ. c. q̄uis
¶ sacerdos qui fuerit de collegio si in aduersitate sue ecclesie ab auxilio se subtraxerit magis scismaticꝰ q̄ꝫ sacerdos indicabitur, iij. q. j. nulli
¶ in p̄senti vita ꝯsilioꝝ ɀ orōnum mutua auxilia possūt fieri, xiij. q. ij. in p̄nti, de pe, dis. vj. §. j. an mediū de. cō. dis, iiij. queris
¶ oppressis nō ferentes auxilia cū possint peccāt, xxiij. q. iij. c. oñdit, ɀ. c, nō inferēda.
¶ in damnū alterꝰ nulli auxiliuȝ est dandum, xxiiij. q. v, deniq̄ꝫ
¶ malefactoribus auxilia nō sunt ferēdā xi, q. v, per totum
De hac materia require in titulo de adiutorio
Astrologia. ¶ astrologia quia nihil ꝯfert ad salutem sed potius mittit in errorē a quolibꝫ fideli est postponēda, xxxvij. dis. legimus, §. sȝ ɀ ꝯtra, xxvj, q. ij, illud qđ, circa finem.
Babilon. ¶ babilonis filia anima esse dicatur ꝓpter lubricas cogitatiōes filia dei eē desinit, de pe. di, iij, cū i saltibꝫ
¶ amisso glorie virginalis designatur in ignominiosa destructiōe babylonis, xxxij q. v, si Paulus. post medium.
¶ ignis qui per septuaginta annos babylonice captiuitatis vixerat Jasone vēdente sacerdotiū in detestationē symonie extinctus fuit, j. q. j. sicut eunuchus
Balaam. ¶ Balaam qui p mercede iniquitatis ab asina corripitur, ponit in exemplū q̄ prelatꝰ ꝓpter culpā a subdito ɀ doctꝰ ab indocto potest argui, ij. q. vij, seculi, ɀ. c, nos si incōpetenter, ɀ. c. Paulus, el. ij.
Balneare. ¶ balneare se ꝑfectis ɀ religiosis licet, xxiiij q. j. omnis
¶ in die dñico balneū cōceditur dūmodo nō fiat ꝑ voluptatē sed p necessitate, de cōse, dis. iij, ꝑuenit
Balsamus. ¶ balsamus a clericis sicut crisma vel baptismus nō debet vendi, j, q. j, dictū est solere. ɀ, c, quibusdam
¶ epi de facultatibꝫ ecclesie balsamū tenētur cōparare, j, q. j. statuimus. el, j.
¶ eps q̄ balsamū benedictū vendit symoniam cōmittit ɀ dānatiōeȝ ꝑpetuaȝ incurrit, j. q. j, placuit vt nullus episcopoꝝ
Baptismus. ¶ baptismꝰ triplex scȝ salutare specificat. videlicet fluminis. flaminis, et sanguinis. de cō. di, iiij, baptismi. ɀ, ca, cathecuminum
¶ tunc p̄dest sanguinis ɀ flāminis cuȝ baptismus fluminis nō ꝯtemptus religiōis sed articulus necessitatis excludit de cō, di, iiij, baptismi vicem. §, quancū ira q̄ꝫ
¶ latro baptismo flamminis ɀ sanguinis baptizatus est qui xp̄m in cruce ꝯfessus ē

de pe.di.vij.null⁹ expectet.circa pncipiu3 §.vltimo.

¶ baptism⁹ fluminis sumpsit simplr ꝑtutem ex passione xp̄i.de cō.di.iiij.ꝑple.

¶ pharaon in aq̄ submersus designat q̄ diabol⁹ oēs vires amittit in aq̄ baptismatis.de con.di.iiij.nec quēq3.an finem.

¶ baptismi est multiplex ꝓrogatiua vide licet q2 ꝑt suscipi sine aliis sacramentis s3 nō alia sine eo.j.q.j.si q̄s ꝑ ignorantiā

Ite3 q2 potest dari a quocūq3.qḋ non alia xxxij.di.c.ꝑter.§.ꝓo.z.§.porro.ꝑ totum.

Item q2 est fundamentū z ianua alioꝝ sacramentoꝝ.de con.di.iiij.cū itaq3.in fine.

Item q2 sine eo sal⁹ nō habet.de cō.di.iiij.firmissime

Item q2 ꝑ ipm̄ originale mortale z veniale pctm̄ remittit.nō sic ꝑ alia.de cō.di.iiij.regenerante.z.c.sine pnīa.

Item carēs eo nō potest q̄s cōtrahere cu3 xp̄iana.xxviij.q.j.caue.

¶ sine inuocatione trinitat̄ nō est baptismus.de cō.di.iiij.si reuera.z.c.in synodo

¶ verus est baptismus licet ꝑ imperitia3 ꝟba substātialia corrupte ꝓferant̄.de cō.di.iiij.retulerunt

¶ accedit verbū ad elementū z fit baptismi sacramentū.j.q.j.detrahere

¶ nō merita ministroꝝ sed virtus christi in baptismo operatur.de con.distinct.iiij baptismus.

¶ caracter baptismi non ꝑdit̄ ꝑ pctm̄.j.q.j.qḋ quidam.an̄ mediū.xxxij.q.vij.licite.

¶ baptismus par⁹ nul⁹ valet ad salutē.etia3 si nō recta intentione offeratur.de con.di.iiij.non illud

¶ in oī baptismo spūaliter renascit̄ homo z membꝝ xp̄i efficitur.de cō.di.ij.q2 passus.circa finē.z di.iiij.ad hoc

¶ null⁹ potest salu⁹ fieri si ꝯtēnit baptizari.xv.q.j.§.firmissime

¶ in hoc q̄ xp̄s mundus a pctō baptizari voluit exemplū baptizandi nobis in pctō natis dedit.de con.dis.iiij.si baptisata est z.c.nō regenerabantur

¶ apl̄i fuerūt baptisati tpe xp̄i.de cō.dist.iiij.qū nō recolis.z.c.sequenti

¶ ver⁹ baptism⁹ nō tm̄ ꝯstat in ablutione corpis.q̄ntū in fide cordis.z baptism⁹ delet nō solū originale s3 etiā actuale pctm̄.de cō.dis.iiij.regenerante

¶ excepta necessitate baptism⁹ a sacerdotibus debet dari.xciij.dis.dyacones.de cō.dis.iiij.cōstat

¶ baptisandos cathecizandi z exorcizandi debet ꝑuenire officiū.de.cō.di.iiij.sine pmuli.vsq3 ad.c.venit sacerdos

¶ expositio figurꝫ insuflationū z vnctionū z quorumlibet aliorum que in exorcismo z cathecismo geritur.ponit̄ de cō.dis.iiij.postea.vsq3 ad.c.venit.z.c.j.

¶ interrogatio articuloꝝ fidei debet ꝑcedere baptismū.de cō.di.iiij.ꝑma.in fine.

¶ baptizandis adultis indicat̄ pnīa interior z nō exterior.de cō.dis.iiij.ois.z.ij.c.fe.z.c.sine pnīa.

¶ excepta necessitate generalis baptism⁹ nō debet fieri nisi statutis temporib⁹.sc3 pasca z penthecoste.de con.dis.iiij.nō ratione vsq3 ad.c.ꝯstat.

¶ in ꝑmitiua ecclesia non licebat nisi ꝑdictis tēporib⁹ baptisare.modo in necessitate licet omni tempore z in omni aqua.de con.di.iiij.celebritatem

¶ antiquit⁹ baptisandus dabat votū suū in scriptis.ij.q.j.legum.

¶ paruuli si ante baptismū decedūt ꝓpter originale peccatū damnantur.de cō.dist.iiij.firmissime.

¶ ordinat⁹ anteq̄3 baptisatus nihil accipit.j.q.j.si q̄s ꝑ ignorantiā

¶ baptismus nō tollit irregularitatē bigamie.xxxiiij.di.si quis viduam

¶ sacerdos vadēs ad baptismū sp̄ crisma debet portare secu3.de con.di.iiij.nullus ministroꝝ.

¶ adulti fidem suam an̄ baptismū debent ꝓfiteri.de con.di.iiij.ꝑma

¶ ꝑuulis ꝓdest fides offerentiū.de cō.di.iiij.illud ꝓscrutari.z.c.hi qui apud

¶ ꝑfidia parentū nō obest baptisandis si eis fides ꝓdest.de cō.di.iiij.q̄ris a me

¶ monachi i suis monasteriis baptisteria habere ꝓhibentur.xviij.q.ij.ꝑdem

¶ nō licet monacho baptisare vel pueros de baptismo suscipe.xvi.q.j.placuit cōi.z.c.ex auctoritate

¶ nō licet abbati vel monacho de baptismate alios suscipe nec cōmatres habere.de con.di.iiij.nō licet.z.c.se.

¶ in necessitate licite recipit̄ baptism⁹ a q̄cūq3.xxiiij.q.j.si quē.xxxij.q.iiij.iste.§.se.de con.dis.iiij.ꝯstat.

¶ etia3 si in necessitate a patre conferatur

carnali nõ ideo pater in matrimonio suo impeditur,xxx.q.j.ad limina

¶ a pagano vel iudeo si in forma ecclesie datur verus est baptismus,de conse,dis. iiij,romanos

¶ a scismatico heretico si in forma ecclesie datur similiter recipitur.j.q.j,dictuz est a dño.§,q3 vero.cũ duob9.c.se.

¶ a quocũq3 malo z pu̾erso homine dum modo nõ pu̾erse detur recipit,xix,di.secũ dũ,de con.di,iiij.si inter z duob9,c,se.

¶ qñq3 baptisat9 quis in fide dantis cum sc3 fidelis adultus baptisat infanté,de cõ se,di,iiij,constat

¶ baptisat9 quis in fide tm̃ accipientis,vt cum adultus p̄ritus recipit ab infideli,i q,vij,qui in qualibet

¶ baptisatur quis in fide tm̃ patrinoꝝ cũ puul9 fideli pñtatur heretico baptisand9 j,q,iiij,placuit,

¶ q̃ ab hereticis scienter baptisant9 q2 tũc nihil grẽ receperunt per impositionẽ ma nus sunt ecclesie recõciliandi.j,q,j.qd q̃dam dicunt,de con,di,iiij,q̃uis

¶ baptism9 simulatorie vel p̄ sanitate tpa li accept9 verus est nec reiteratur.de con. di,iiij,solet etiam.z duob9.c,se,

¶ talis baptismus nõ prodest ad salutem nisi simulatione cessante,de cõ. di,iiij tũc valere incipit

¶ simoni mago q̃ simulatorie baptisatus fuit z post nõ penituit baptismus non p̄ fuit,xxvij,di,q̃ interrogasti

¶ baptisans z de baptismo suscipiens dr̃ pater spiritualis,xxx,q,j.ad limina.§.filia

¶ baptisandus potest ter vl' semel imergi s̄m diuersas p̄suetudines terraꝝ.de con. di.iiij.de trina,z.v.c,se,z.c,p̄pter vitandũ

¶ totũ corpus est in baptismo imergẽdũ de con,di,iiij,p̄ma igit9

¶ baptisata muliere pregnãte fet9 in ea nõ baptisatur,de cõ,di.iiij.si ad matris z du ob9.c.se,z.c,si baptisata,

¶ in dubio quisq3 baptisari debet, de cõ, dis,iiij,puulos

¶ non baptisat9 baptisandum non potest de fonte suscip̄e.de cõ,di,iiij.i baptismate

¶ baptisatũ nõ debẽt plures accip̄e q̃3 vn9 de con,di,iiij,nõ plures,z,c,i catheciismo

¶ decens est licet nõ sit p̄hibitũ p̄iuges si mul alterius puerum de baptismo nõ le uare.xxx.q.iiij,q̃ aũt

¶ vno p̄iugũ suscipiẽte pueꝝ alterius in baptismo vterq3 fecisse iudicat9. et vterq3 cõpater efficit9,xxx.q,iiij,scisitat9.z.c.si q̃s

¶ an valeat reddere debitũ mulier que p̄ priũm filiũ leuauit de baptismo,vid,xxx. q.j.p̄ totum

¶ in baptisatis manet p̄cupiscentia licet attenuata.de cõ,di,iiij.p̄ baptismũ

¶ paruuli adulti facti tenent9 ad fidẽ quaz p̄ ipsis offerẽtes spoponderũt,de con,dis, iiij,paruuli

¶ hi q̃ pro baptisandis in baptismo spo ponderunt tenent9 omnes simbolũ z orõ nem dominicam z alia bona informare,d con.di.iiij.vos ante omnia

¶ adultus in infirmitate baptisat9.q2 ex necessitate videt9 fecisse ñ d3 ordinari. lvij di,si quis in egritudine

¶ q̃ scienter rebaptisantur deũ abnegare dicunt9.z p̄ multam pñiam reformant9. de con.di,iiij,eos quos.

¶ catholicũ rebaptisare sciẽter manifestis simũ scelus est,de cõ,di,iiij, rebaptisare,

¶ p̄scisi siue aliter apostatantes in fide nõ sunt rebaptisandi ne fiat iniria caracteri i peratoris,xxiij.q.vij, quẽadmodũ mẽbrũ

¶ rebaptisat9 irregularis efficitur z puni tur,de cõ,di,iiij.q̃ bis.z.c,se,

¶ rebaptisatus etiã ignoranter nõ d3 pro moueri,lj,di,qui in aliquo,l,dis. cõsu mã dum est,in fine

Beatitudo. ¶ beatitudo paradisi celestis a ne mine extra ecclesiaz posito p̄cipitur,de cõ se.di.iiij.eccl'ia paradiso

¶ beatitudo ẽ reuelatio glorie magni dei z saluatoris dñi nostri Jhu xp̄i,de cõ.di. v,ieiunium

¶ beatitudo eterna solũmodo mẽbris xp̄i parat9,de pe,dis,j,oĩs qui nõ diligit

Bellum. ¶ bellũ in hac vita du plex exercet9.s. carnale et spirituale,xxiij,q,j,nisi bella

¶ a p̄fectis bella carnalia nõ sunt gagen da,sed aĩe certamina ꝯ spirituales aduer sarios desudanda,xxiij.q.j,nisi bella.

¶ apostoli ideo tradiderũt legi in eccl'ia hi storias iudeoꝝ vt p̄ bella ipsoꝝ q̃ gesserũt ad bella spiritualia informentur,xxiij,q,j, nisi bella,

¶ ideo bella carnalia plerũq3 geruntur vt ad pietatis iusticieq3 societatẽ victi facili9

consulatur.xxiij.q.j.paratus.in fine.& ca. apud

¶ sicut antiquis ducibus concessum fuit bellare sic & modernis dummodo nō bellēt desiderio fundēdi sanguinē, sz rēpublicā & p fide xpi ampliādo.xxiij.q.iiij.si nō.& c. displicet.& q.j.noli

¶ Quō dr iustū bellū & qd sit multipliciter innuitur.xxiij.q.ij.p totum

¶ iustum bellū dr iniuitu pcipiētis q ipsius ordinariā habet potestatem.xi.q.iij. Julianus.

¶ dicitur iustū bellū intuitu obediente vt sit talis q hoc obtēpare debeat.xxiij.q.j. quid culpat.& q.viij.puenior.

¶ iustū bellū dr intuitu illius ptra quē fit si meruit.xxiij.q.ij cap.vltimo.& q.v.de occidendis.

¶ iustū bellū dr intuitu eius pter qd fit, puta pter iniuriā ppulsandam vel vindictā inferendā.xxiij.q.v.cū homo.

¶ iusta bella p pacis studio geruntr vt mali coerceātr & boni subleuentr.xxiij.q.j.apd veros.& q.iiij.displicet

¶ intentio mala licitū bellū facit iniustū xxiij.q.j.militare

¶ non pax querit vt bellū exerceatr, sz bellum geritur vt pax acquiratr.xxiij.q.j.noli

¶ capto hosti in bello est miserandū, dūmodo futurū piculū n timeatr.xxiij.q.j.noli. in fine.& q.iiij.est iniusta.

¶ sarraceni bellantes ptra xpianos iuste a xpianis inpugnantr.iudei nō qz seruiūt patienter sustinentr.xxiij.q.viij.dispar

¶ possessiones ecclesiarū materiali gladio de mandato eccle defendi debēt.xv.q.vj autoritatem.xxiij.q.iij.Maximianus

¶ bella p ecclesia sumpta & ptra excōicatos et infideles meritoria sunt.xxiij.q.v omni.& duob.ca.se.& q.viij.vsqz ad.§.ecce q.iiij.sicut excellentia

¶ morientes in bello ecclesie saluantr.xxiij q.v.omni.& q.viij.omni timore

¶ an epo liceat ad bellū pficisci sine licencia pape.xxiij.q.viij.si vobis.& c.si q s eps

¶ in hoc q moyses alijs pugnantib non se immiscuit, sz orauit.exemplū dedit q plati bellare n debēt nec bell' interesse.xxxvj.di.si quis vult.xvj.q.iij.porro.xxiij.q.viij.§.j.cū trib.c.se.& c.cōuenior

¶ plati pter possessiones tpales pncipib seculi obnoxij sunt tributa bellorum siue aliarum rerum exoluere.xxiij.q.viij.§.ecce.& cap.sequenti.vsqz ad.§.quibus.& ca.si vobis

Benedictio.

¶ benedictio solennis sup plebē tantū datur ab epis.xvj.q.vj.ministrare de con.dis.j.cū ad celebrandas

¶ nō solennis potest dari a sacerdote celebrante pñte epo sed nō sine eius mandato xxj.dis.deniqz.

¶ eps officio expleto dz dare bñdictiōem de cō.dis.v.pueniit

¶ lecturis lectionē bñdictio debz dari.xxj dis.deniqz.

¶ sacerdotis est benedicere sed dei est effectum benedictōis tribuere.j.q.j.dictū est a domino

¶ pseqnēs non est vt psbyter alijs benedicat q sua vulnera non curat.xxviij.dist. presbyterū

¶ minor maiori bñdictionē non dz dare. xxj.dis.deniqz.

¶ die dñica xpi's de missa añ bñdictiōem sacerdotis egredi nō pūmat.de cō.dist. j.missas die.& c.se.

¶ populus nō dz detrahere sacerdotib a qb capit bñdictionem.vj.q.j.sacerdotes xxviij.dis.sedulo

¶ piugiū nō benedicitur a sacerdote nisi virgo ptrahat.xxxij.di.seriatim

¶ sponsus cū sponsa ob reuerentiā bñdictionis pma nocte debet in vginitate permanere.xxiij.dis.sponsus

Benefacere

¶ bñfit etiā inuitis quor vtilitati potius psulitur qz volūtati.xxiij.q.j.paratus post mediū.xlv.dis.& qui emendat.

¶ benefacit qs latroni membra aufeıēdo quia ex h cogitr a malo ope cessare.xxiij.q.iij.si quis.

¶ medicus bene facit frenetico ipm ligando.& pater filiū indisciplinatū castigādo licet ipsis inuitis.xxiij.q.iiij.ipsa pietas. & c.se.q.j.c.paratus.ante finem.v.q.v.nō omnis.& c.se.

¶ benefacere nō debet qs alieni in dānū alteri'.xiiij.q.v.deniqz.& c.forte.

¶ clericis maxime deo seruientib bñ fieri debet.xj.q.j.xpianis.xij.q.j.qz tua

¶ qui nō ex amore sz timore bñfacit reputatr nō facere.xxiij.q.v.ad fidē.xxxij.q.v.sicut eni.de con.dis.v.quicqd.lxxxvj.di.nō

satis.
¶ benefacienti si ex h aliquid malum preter suam voluntatem contigerit non imputatur. xxiii. q. v. de occidendis. in fine

Beneficium. ¶ beneficia ecclesie danda sunt clericis quibus parentum bona non suffragantur. i. q. ii. clericos. et c. se.
¶ illis debentur clericis qui in ecclesia vigilanter deseruiunt. i. q. ii. clerici. lxxxvi. dis. in satis.
¶ qui parentum bonis sustentari possunt si beneficia ecclesiastica suscipiunt. sacrilegium committunt. i. q. ii. clericos. et c. se. et c. si quis
¶ prelatus in beneficio conferendo potius debet attendere vite meritum quam consanguinitatis gradum. viii. q. i. moyses
¶ sicut anima non viuit corporaliter sine corpore sic ecclesia non proficit sine beneficiis corporalibus. i. q. iii. si quis obiecerit
¶ pro beneficio ecclesiastico non pastillum nec aliud quantumcumque minimum dari debet. i. q. iii. si quis obiecerit
¶ illi qui emunt vel vendunt ecclesiastica beneficia symoniam incurrunt. et beneficio frustrantur. i. q. iii. si quis dator. et c. se.
¶ quia beneficia ecclesiastica dona dei sunt ideo vendi non possunt. i. q. iii. saluator. ante medium.
¶ clerici criminosi beneficiis ecclesiasticis sunt priuandi. lxxxi. dis. si quis amodo
¶ presbytero irregulari beneficium suum ecclesie ex dispensatione conceditur. l. di. studeat.

Benignitas. ¶ benignitas nimia non debet resoluere subditos, nec nimia asperitas exulcerare. xlv. di. disciplina. et c. qui sincera et c. licet nonnunquam. et c. sunt nonnulli.
¶ multa agenda sunt cum inimicis quadam benigna asperitate. xxiii. q. i. paratus. circa finem
¶ benignitas seruanda est in correctione. xxiii. q. iiii. ex christus. xlv. dis. licet nonnunquam.

Bigamus. ¶ bigamus ad ordines eligi non potest xxvi. q. i. quomodo. xxvi. di. seriatim. xxxiii et xxxiiii. dis. per totum.
¶ per bigamiam quilibet irregularis efficitur. xxxiii. dis. maritum. xxxiii. di. cognoscamus. et c. se.
¶ baptismus non delet irregularitatem bigamie ante contracte. xxviii. dis. si quis viduam xxvi. distinc. acutius. et cap. vna. xxviii. q.
iii. acutius?
¶ bigamus non promouetur hoc est propter defectum sacramenti. xxvi. di. acutius. et c. vna
Item propter prerogatiuam sacerdotalis dignitatis xxvi. dis. vna. et §. bigamus.
Item propter suspitionem future incontinentie. lxxxii. dis. proposuisti. in fine.
Item quia talis qui matrimonia frequentauit non potest esse orator castitatis. xxvi. di. vna. et §. bigamus
¶ an ille sit bigamus qui duxit in vxorem quam prius coitu fornicario corrupit virginem xxx. q. v. qualiter. xxxiii. di. precipimus. l. di. qui in aliquo. xxxii. di. nemo. xxxiii. distinct. maritum
¶ ille non est bigamus qui duxit sponsam alterius non tamen carnaliter a primo cognitam. xxxiii. di. valentino.
¶ bigamus reputatur qui vxorem suam post adulterium scienter cognoscit. xxxiii. di. si cuius et c. se.
¶ qui contrahit cum corrupta de facto licet contrahere non possit de iure tanquam bigamus reputatur. xxviii. di. presbyter
¶ qui credens se cum virgine contrahere inuenit eam cognoscendo corruptam bigamus reputatur, nec potest promoueri. l. di. qui in aliquo.
¶ cum bigamo potest dispensari et facilius in ordine suscepto quam in suscipiendo. l. di. quicunque penitens
¶ clericus per bigamiam irregularis effectus retinet priuilegium clericale. xxxiii. distinct. lector.
De bigamia require vbi agitur de ordine et vbi agitur de dispensatione

Blasphemus. ¶ blasphemans deum debet penis debitis subiacere. xxiii. q. iiii. non inuenitur. xi. q. iii. imperatores. xxv. dis. qualis.
¶ ille in spiritumsanctum blasphemat qui sacris canonibus derogat. xxv. q. i. violatores
¶ verbum domini tunc blasphematur cum contemnitur. xxxiii. q. v. cum caput.
¶ Michael angelus qui diabolo noluit inferre blasphemiam ponitur in exemplum quod a maledictione puri esse debemus. xxxiii. q. iii. si igitur
¶ blasphemantes baptismum christi per potestates debent puniri. xxiii q. iiii. quam.
¶ blasphemantes exemplo apostoli per excommunicationem sathane debent tradi. xxiii. q. iii. apostolice. xxiii. q. iiii. qui peccat. ante medium.

Bos. ¶ bos et asinus tunc simul ad arandum coniũguntur qñ diverse pfessionis hoies in vno officio sibi sociantur. xv. q. vij. in nona.
¶ deo ideo cura nõ est de bobꝫ. quia facta brutorꝫ deꝰ ñ discutit. xv. q. j. c. firmissime §. ex eo.

Brutus. ¶ brutis aĩalibꝫ eo ꝙ ratione carent pctm̃ nõ imputatur. xv. q. j. c. firmissime. §. ex eo.
¶ in lege bruta aĩalia peccatis hominum sordidata iubent̃ interfici nõ propter peccatum. sꝫ quia replicãt memoriã facti. xv. q. j. mulier

Caim. ¶ caym quia pvaricationem ꝑpter fratricidium incurrit. sententiã maledictionis reportavit. xxiiij. q. iij. cũ ergo §. sed qui
¶ deus despiciendo munera caym añ dãnatũ fratricidiũ mente ꝯceptũ q̃si ope adimplesset. de pe. di. j. nunq̃d
¶ caym q̃ pctm̃ fratricidu negavit idignꝰ tpali pena fuit. de pe. di. iij. Judas
¶ abel esse renuit quẽ caym malicia non exercet. xxiij. q. iiij. hec autem vita.

Cham. ¶ cham q̃ ex eo ꝙ patris verẽda nõ operuit maledictꝰ est ponitur in exemplum ꝙ maiorẽ dãnatonẽ incurrunt q̃ spũalibꝫ patribꝫ nõ deferunt. ij. q. vij. sacerdotes et reliq. et c. sniã et c. plerũqꝫ. xv. q. v. de crimine.

Calculus. ¶ calculus est carbo quo purgatus est Isaias ꝑpheta. viij. q. j. in scripturis. in fine.
Item calculus est determinatio sñie. vj. q. iiij. si inter

Calix. ¶ calix et patena nullo mõ debent esse de ligno sicut in pmitiva eccl'ia. sꝫ ex auro et argẽto vel saltẽ stanno de cõ. di. j. vasa. et. c. et calix
¶ ideo phibet̃ ne fiat calix de ligno. qꝛ porosum est
Item nec de vitro. quia fragile est.
Item nec de cupro. qꝛ pvocat vomitũ
Item nec de auricalco qd ꝯtrahit rubiginem de con. di. j. vasa. et. c. calix.
¶ sacerdotibꝫ solẽnit̃ cũ ministris celebrãtibus nõ licet calicẽ tollere nisi ipsis p dyacones porrigatur. xciij. dis. dyaconi sunt.

Calumnia. ¶ calũniari ẽ falsis criminibꝫ intendere ij. q. iij. si quẽ. §. notandum
¶ ineõsultus calor ex impetu mentis provenies calũnie vicio caret. ij. q. iij. si quem §. notandũ. post mediũ
¶ calũniãtes ad vindictã poscit similitudo supplicij. ij. q. viij. q̃sq̃s. v. q. vj. qui calumniam. et. c. se.
¶ vestis que nõ ꝑpter necessitatẽ sed ꝑpter venustatẽ accipit̃ elationis habet calũniam. xxj. q. iiij. c. j.

Canon. ¶ canon grece latine regula nũcupat̃. di. iij. canon.
¶ sancti patres canones divino instinctu sanxerũt. xxxiij. q. ij. hoc ipsum. xxv. q. j. violatores.
¶ liber canonũ apostolorum inter apocrifos ponitur. xv. di. sancta romana. xvj. di. canones
¶ violare canones patrꝫ est spiritũsanctũ blasphemare. xxv. q. j. violatores
¶ sm canones ecclesie romane tenent̃ vivere alie ecclesie. quia ab ipsis habent pncipium. xj. di. nolite.
¶ qui canones tanq̃ catholici ab oĩbꝫ sũt recipiẽdi et q̃ nõ. xvj. di. p totũ. xx. dis. de libellis. et duobꝫ. c. se.
¶ si canones sibi q̃nqꝫ ꝯtradicũt illis est standum q̃rꝫ antiquior et potior est auctoritas. xxxiij. q. ij. hoc ipsum

Canonici. ¶ canonici canonice vivere debent. de con. di. v. omnibus

Cantus. ¶ cantus ecclesie inventus est vt ad ꝯpũctionem vocet animos audientiuꝫ. xxj. dis. cleros. ante finem de con. dis. v. nõ mediocriter.
¶ in eccl'ia devotiõe cordis est cãtanduꝫ. et theatrales cantus nõ sunt exercẽdi. xcij dis. cãtantes. de con. dis. v. nõ mediocriter. xxxviij. dis. sedulo. xij. q. j. quia.
¶ sm solennitatẽ temporꝫ cantus est exercendus. xxv. di. plectis. ante finem
¶ plerũqꝫ dũ in cantando ad favorem populi blanda vox queritur ꝯgrua vita deseritur. xcij. dis. in sancta
¶ gloria in excelsis et alleluia nõ sp est cantandũ. de cõ. di. j. hi duo.
¶ dyaconi romane eccl'ie qꝛ solennioribꝫ officijs debent deservire cãtare tpe officij phibentur. xcij. dis. in sancta.
¶ cleric' vel psbyter inter epulas mẽse cãtans est excõicandus. xxij. q. j. clericum.

¶ clerici cetibus nō misceant ubi amatoria et turpia decantant, de conse, dis, v nullus presbyterorum.

¶ propter festū pasce et penthecostes tm̄ tres psalmos ad nocturnos canimus, per totū annum si festū est nouē, si pro feria duodecim recitamus, de cō, dis, v, in die.

¶ nemo debet obedire epis vel abbatibus cū mandant cantari missas pro hereticis, xi q, iii, si quis episcopus aut abbas

De hac materia habes ubi agitur de missa et ubi agitur de officio.

Caput

¶ caput sequi debent membra, xii, dis, non decet, xii, dis, nolite, de con, di, iii, celebritatē

¶ indecēs est si membra perfectiora sint capite, lxi, dis, miramur

¶ capite languescēte facilius membra corporis inficiuntur, vi, q, i, sunt plurimi, §, verum, et, c, ex merito,

¶ totū corpus morbus inuadit si lāguor in capite curnatur nō fuerit, ii, q, vii, sic inquit

¶ caput dicitur romana ecclesia, xii, dis, c, i, et se, iii, q, vi, dudum.

Caracter

¶ caracter in baptismo imprimitur, xxiii, q, iiii displicet, circa medium

¶ caracter baptismi nō perditur ex quocunque petō, xxxii, q, vii, licite, i, q, i, quod quidam, ante mediū, xxiii, q, iiii, displicet, circa medium

¶ apostate a fide nō sunt rebaptisandi ne iniuriam faciāt caracteri imperatoris, xxiii q, vii, quēadmodū

¶ si scismaticus ab heretico vel econuerso in forma ecclesie baptisatur caracterem recipit, de cō, dis, iiii, quō, ante medium

Cardinalis

¶ sanctus Silvester primus videtur fuisse qui ministros dn̄i pape collaterales appellauit cardinales, ii, q, v, presul

¶ cardinali dyacono a subdyacono vsque ad lectores oms exhibere debent honorē xciii, dis, a subdyacono

¶ vacante sede apostolica episcopi cardinales alijs sibi adiunctis debent sine dilatione papā eligere, xxiii, dis, in noīe domini, lxx, dis, per totum,

¶ summus pontifex non nisi a cardinalibus et a clericis religiosis est intronisandus, lxxix, dis, §, i,

¶ qui sine canonica electione cardinalium et clericorum religiosorum presentia intronizatus fuerit nō apostolicus sed apostaticus habeatur, lxxix, dis, c, i.

¶ olim non eligebantur papam nisi presbyteri et dyaconi cardinales, lxxix, dis, oportebat, et duobus, c, se,

¶ cardinales episcopi in consecratiōe pape vice funguntur metropolitam, xxiii, dis, in nomine dn̄i

¶ cardinalibus conceditur cū aliis clericis et laicis inuasorem sedis apostolice anathematizare, lxxix, dis, si quis pecuniam

De hac materia habes ubi agitur de electione pape

Charitas

¶ charitas quid sit et de diuersis eius effectibus, de pe, di, ii, per totum

¶ precepta charitatis duo sunt, scilicet amor dei, et amor proximi, viii, q, i, in scripturis ante finem

¶ ubi charitas non est nō potest esse iusticia, xiii, q, i, ubi

¶ qui charitatis iussa spernit deū qui charitas est tanquam iudas perdit, xi, q, iii, absit

¶ charitas que operit multitudinē peccatorum primum est donū bonorum, i, q, i, multe sunt,

¶ qui sunt in charitate principes sunt omnium bonorum ecclesie, de conse, dist, iiii, ecclesie charitas.

¶ tunc perfecta charitas est in homine quādo nihil aliud quam xp̄m querit, de pe, di, ii, §, hec que in fine.

¶ verba sunt postponēda que veritatem infrangunt et charitatē vulnerāt, xxx, di, ecce.

¶ nō est charitas sed lāguor ubi mali mores nō corriguntur, xxiii, q, v, nō putes,

Carolus

¶ Karolus imperator primus vocatus fuit ab adriano papa pro defensiōe ecclesie, lxiii disti, adrianus, xxii, q, viii, hortatu,

Castitas

¶ castitas siue cōtinentia deo placet quam non facit necessitas sed voluntas, xxxiii, q, v, tunc saluabitur circa mediū

¶ absque castitate oīa opera sunt imperfecta xxxii, q, v, tunc

¶ castitas nō aliter quam inspiratiue habetur xxviii, dis, de his

¶ ipsam seruare est viā artissimā et difficilem incedere, xxviii, dis, de his, et, xxxiii, q, v, tunc saluabitur, circa mediū

¶ pauci casti et sine carnali vicio inueniuntur, l, dis, quia tua, in fine,

¶ nemo potest gloriari se castū cor habere de pe.di.ij.fugerat sic⁹ Dauid.circa me.
¶ castitas mentis nō auferṫ p violenciaȝ illicitā corpi.xxxij.q.v.p totū fere.
¶ nō corrūpitur corpus nisi p̄mū animus corrumpaṫ.xxxij.q.v.nō potest.⁊.v.c.se.
¶ virgo violenter oppressa non debet se sacris virginibꝰ coequare.xxxij.q.v.ille
¶ sine tactu impudico castitas corpis perditur.xxxij.q.v.nec solo

De hoc require vbi agiṫ de pudicicia

¶ in virginali ⁊ viduali castitate excellentiaȝ inuenire ampliorē q̄ȝ in matrimonio experitur.xxvij.q.j.nuptiaꝝ
¶ ordini sacro castitas est annexa.lxxxiiij.dis.cū in p̄terito.⁊.xxxj.dis.aliter
¶ quia tpe gr̄e nō generis successio ſȝ vite pfectio queriṫ.ideo sacerdotibꝰ ꝯtinentie castitas imperaṫ.xxxij.q.iiij.recurrat.§ his itaqȝ.in fine
¶ clerici orientalis eccl'ie añ sacros ordines matrimonio ꝯiūcti etiā post in sacris cū vxoribꝰ licite possunt stare.xxxj.dis.c.q̄niam.§.hoc autem.⁊.ca.sequenti.⁊.xxxij.dis.si quis
¶ tempe sancti Gregorij subdyacōis ⁊ s̄. p̄cepta est ꝯtinētia.xxxi.dis.ante trienniū
¶ sicut ep̄i ita ministri altaris debent esse casti.xxxj.di.lex ꝯtinentie
¶ nullus ad altaris ministeriū dȝ accedere nisi castitas eius ante fuerit approbata dis.xxxi.ante trienniū
¶ qui fidem castitatis deo vouerūt irritā faciendo damnationem incurrunt.xxvij.q.j.c.j.
¶ post professam ꝯtinētiam clericus secularis vel monachꝰ matrimoniū ꝯtrahere nō potest.xxvij.q.j.per totū.

Casus

¶ casum appetit q̄ ad summi loci fastigia postpositis g̃dibus per abrupta ascensuȝ querit.xlviij dis.sicut
¶ malū est cadere a ꝓposito ⁊ postea simulare ꝓpositū.xij.q.j.certe.
¶ casus alioꝝ nullū debet retrahere a bono ꝓposito.xvij.q.j.qui bona
¶ inordinatus zelus ad emēdandū subditum deteriꝰ interdū facit cadere prelatum xxiiij.q.iij.nō in ppetuū.
¶ septies cadit iustus ⁊ totiens surgit.de pe.dis.iij.septies cadit.§.hac.in fine
¶ iusti vocabulū nō amittit q̄ quotiēs cadit totiēs surgit.de pe.di.iij.§.hac.in fine
¶ timor eterne pene cadere facit p pniam de vertice supbie.l.di.quid est.
¶ si altissima sublimitas cecidit q̄s cadere non possit.de pe.di.ij.c.opponiṫ.in fine ⁊.xl.di.quelibet
¶ qui casu occidūt nō eis imputaṫ.lv.di.q̄ prem.l.di.q̄ arboꝝ.xv.q.j.c.vi.

Item virgo si ceciderit p corruptionē non est qui suscitet eam reintegrando.xxxij.q.v.si Paulus

Cathedra

¶ cathedra non sacerdotem ſȝ sacerdos cathedram.xl.di.multi.
¶ cathedra Petri sup quā stat eccl'ia non est deserenda.xcij.dis.qui cathedram
¶ p̄latis qui sup cathedram petri residēt est obediendū.j.q.j.non quales

Cathedraticum

¶ cathedraticuȝ dictuȝ est ab honore cathedre pōtificalis x.q.iij.c.j.
¶ ep̄s nomīe cathedratici vltra duos solidos nō debet accipe.x.q.iij.illud te.⁊.c.sequēti.⁊.c.inter.⁊.c.vlṫ.

Causa

¶ causa dr̄ ꝓprie illius vel ad quē dammum vl' emolumentū spectat.j.q.vi.biduum
¶ cessante causa dȝ cessare id qđ factuȝ est ꝓpter causam.j.q.vij.qđ.p remedio
¶ qui causa vtilitatis ad aliam ecclesiam transferṫ ad priorē redire nō dȝ.vij.q.j.pastoralis.§.qđ.vero
¶ ꝯiugiū qđ fit causa procreandi cessante causa nō soluiṫ.xxxij.q.vij.cū
¶ pendente relatione ad supiorē in causa nil est cōmutandū.ij.q.j.nomē.q.vi.quotiens post.⁊.c.quotiēs ep̄i.
¶ non licet episcopo causaȝ sanguinis agitare.xxiij.q.vi.his a quibꝰ
¶ ep̄s nec p ciuili nec p criminali cā corā iudice seculari est accusandus.xi.q.j.nullus ep̄s.⁊.c.si que cause.
¶ si in mala causa paupi assistiṫ tāto ex h' nequior efficitur.xxiij.q.iiij.ne amisso.
¶ ep̄i viduaꝝ causas impensius fouere debent.lxxxvij.dis.licet
¶ si iustus in cām ceciderit potꝰ est ei adiuuandū q̄ alteri.lxxxvj.di.nō satis
¶ causaꝝ ecclesiasticaꝝ alia est ciuilis de q̄ habeṫ.xiiij.q.ij.sup prūdentia.alia criminal.de q̄ habeṫ.xvj.q.j.frater.post mediū

Cautela. ¶ cautela laudabilis est in qua nõ furor sed ratio totum agit,xj,q,iij,illa ꝑpositoꝝ

¶ nihil qđ ad cautelã ꝑtinet est obmittẽdum,lxiij,dis,quanto

¶ cautela ꝑcauet vt inter duo mala leuiꝰ cõmittatur,xcvj,di,duo,ꝛ,c,se,

¶ cautela est habenda in cauẽdo peccato,xlj,dis,sepe,

Item in ꝑdicando ꝛ docendo,liij,dis,sit rectoꝛ,ante medium.

Itẽ in regendis subditis,xxxix,di,Petrus

Item ꝑ rebus ecclesie conseruãdis,xxviij,di,de siracusane

¶ multa fiunt ad cautelam futuroꝝ,vt noui iuris ꝑmulgatio,xxiij,di,c,j,

Item singularis ꝓhibitio,lxxxix,di,decenter,xxiij,q,vlt,pessimam

Item cõditionis ꝑ scripturã ꝓfessio,xij,q,ij longinquitate

Item specialis libelli conscriptio,j,q̃sti,vij quotiens

Item iuramentoꝝ obligatio,xj,q,vlti,cuz aliquis

Item specialis ꝑ rebꝫ eccl'ie cautio,xxviij,dis,de siracusane

Cecus. ¶ cecus,id est,indoctus nõ est ordinandus,xlix,di,c,vl,

¶ cecus dicit qui superne cõtemplatiõis lucem ignorat,xlix,dis,hinc etenim

¶ cecum natum illuminauit xp̃s,xxiiij,q,iij,§,primo

Celebratio. ¶ celebratio missarum absqꝫ magna necessitate non debet fieri nisi in locis sacris,de cõ,dis,j,§,j,ꝛ,c,sicut,

¶ sanctius est missa carere q̃ȝ in locis nõ sacris sine necessitate cantare vl' audire,đ conse,dis,j,sicut,ꝛ cap̃,sc,ꝛ cap̃,nullus,et c,vniculqꝫ,

¶ nullus debet missas celebrare extra ecclesiam sine licẽtia ep̃i,de cõ,di,j,missarũ

¶ ep̃s etiã magnis ꝑsonis missas celebrari extra ecclesiam cũ difficultate debet cõcedere,de,con,dis,j,certum

¶ in calice ligneo vl' vitreo nullus debet celebrare,de cõ,dis,j,vasa,ꝛ,c,se

¶ sacerdoti missam celebrare ꝛ non cõmunicare est peccatũ grauissimũ,de con,dis,ij,relatum

¶ caduco morbo laborans a celebratiõe missaꝝ est ꝓhibendus,vij,q,ij,in litterꝭ,ꝛ cap̃,sequenti

¶ sacerdos ꝓpter fortuitos casus sine adiutoribus nõ debet celebrare,vij,q,j,illđ

¶ sacerdos qui pro defunctis vt viui moriantur celebrauerit est deponẽdus,xxvj,q,v,quicũqꝫ

¶ nullo casu pransus debet celebrare,vij q,j,nihil,de con,di,ij,liquido,

¶ scienter indigne celebrans idolatris cõparat,xxxij,dis,c,ꝑter hoc aũt,§,porro.

¶ sacerdos insanus est a celebratiõe misse ꝓhibendus,l,dis,si post

¶ q̃n quis ꝑt post nocturnã pollutiõeȝ celebrare vel cõicare,habet,vi,di,testamẽtũ

¶ presbyter nõ debet celebrare missaȝ cõ die in altari in quo episcopus cãtauit,de con,dis,ij,c,vlt,

¶ in casu q̃n ep̃s pre infirmitate missaȝ ñ potest explere ꝑsbyter potest in eodem altari inceptam missaȝ finire,vij,q,ij,nihil,

¶ in parasceue ꝛ in sabbato sancto nõ sũt misse cõmuniter celebrãde,quia apl'i tũc ꝓpter metũ iudeoꝝ inclusum non celebrarũt de con,dis,iij,sabbato.

De hac materia habes vbi agitur de eucharistia ꝛ vbi agitur de missa

Cena domini. ¶ cene dñi dies est solenniter celebranda,de con,dis,iij,lrĩs,

¶ eo die recõciliantur publice penitẽtes,l,dis,in capite,in fine de con,di,ij,in cena

¶ illo die singulis annis est crisma consecrandum,de con,di,iij,lrĩs,

¶ in ipso die est tantũ semel cõmedendũ de cõ,di,iij,nõ liceat,ꝛ,c,se,

Census. ¶ census ꝑ agro ecclesiastico a clericis non est persoluendus,xxiij,q,viij,secundũ,

¶ debitũ tributũ ꝑsone ecclesiastice dñs tꝑali nõ debẽt denegare,xi,q,j,si tributũ ꝛ,c,se,xxiiij,q,viij,cõuenior,ꝛ,c,tributũ,

Cephas. ¶ cephas dicitur peterꝰ require in titulo,p,quis quis,ꝛ,c,sequenti

Cibus. ¶ cibus corporalis nõ culpat sꝫ cibi libido,xli,di,q̃sqs

¶ nihil ita sensũ acumẽ opatur nihil sic egritudinẽ fugat sicut cibus digestus,de con,dis,v,nihil,ꝛ,c,se,

¶ excessus ciboꝝ putrescere facit corpus ꝛ macerat egritudine diuturna,đ con,dis,v,nihil,ꝛ,c,ne tales,per totum

¶ Egritudo ex delicatis cibis contracta ꝑ paupes cibos curatᷣ.de cō.di.v.legimus
¶ cibū ꝑsbyteroꝝ ⁊ clericoꝝ debet ꝑcede-re benedictio.infra cibū lectio.post cibūʒ gratiaꝝactio.xliiij.di.qm̄ aūt
¶ diuites nō debent cogi vti cibis paupe-rum neqꝫ ꝑpter ꝯsuetudinem ꝯtrarioꝝ infir-mentur.xlj.dis.nō cogantur
¶ nō est attendēda in paupibꝫ ciboꝝ mul-tiplicitas vel paucitas ſꝫ animi sinceritas xlj.di.qd̄ dicit.Qd̄ similiter veꝝ est de co-mesatione ⁊ ꝯuiuio

Cimiterium.

¶ cimiteria ſe circa ecclesias ab episcopis ab alijs locis diuidenda et ꝯsecranda.xix.q.j.c.j.
¶ ꝑpter tumulationem fideliuꝫ cimiteria sunt ampliãda.xij.q.ij.aux.post mediū.
¶ sicut ecclesie sic ⁊ cimiterij violator sacri-legus dr̄.xvij.q.iiij.si quis ꝯtumax.⁊.c.se-quenti.

Circūcisio.

¶ circūcisio legeꝫ n̄ obseruãti preputiuꝫ facta est.xxij.q.ij.querit.post medium
¶ magis valet apud nos baptismꝰ qꝫ apd̄ veteres circūcisio.de.cōse.di.iiij.qd̄ apd̄ ⁊.c.sequenti
¶ circūcisio carnis erat signū iustificatōis ⁊ purgationis anime.de cō.di.iiij.ex quo

Circumstantia.

¶ circum-stantie attē-dende sunt in factis ⁊ in faciendis.xxiij.q viij.occidit
¶ nō possumus ad veritatē facti ꝑuenirē nisi tps.ꝑsonam.causam.respiciamus et voluntatem Ibidem
Item in pnīa facienda vel imponenda cir-cūstantie sunt pensande.de.pe.di.v.§.j.

Citatio.

¶ citatio debet fieri in scri-ptis.v.q.ij.vocatio
¶ legitima citatio est que ex amore ꝑcedit spacijs tempoꝝ ad hoc statutis obserua-tis.v.q.ij.ꝑsenti
¶ citatio debet significare causam ꝑ litte-ras vt ad responsionē venire valeat ꝑpa-ratus.v.q.ij.si ꝑmates
¶ electi vel spoliati anteqꝫ restituantᷣ nec citari debent nec emulis respondere.v.q.ij.si ꝑmates
¶ non debent iudicari absentes nisi cita-ti venire ꝯtempserint.v.q.ij.relatum
¶ qui post trinam vl̄ post vnā ꝑemptoriā citationē nō cōparuerit ꝯtumax iudicatᷣ.xxiiij.q.iij.de illicita.circa medium

Claues.

¶ claues Petrus qm̄ acce-pit ecclesiam sanctam acce-pisse significat.xliij.q.j.quodcūqꝫ.d̄ pnīa dis.j.quē penitet
¶ claues quas ecclesia accepit nō sunt cō-tēnēde.xxiiij.q.j.oībꝫ.xj.q.iij.nēo ꝯtēnat.
¶ qui claue nō errante soluitur vel ligatᷣ i terra erit ligatus vel solutus in celo.j.q iij.cepisti.xxiiij.q.j.manet
¶ ligandi vel soluēdi se ꝑuant q̄ hanc in-iuste exercēt.xj.q.c.iij.illud.⁊.c.ipe ligãdi
De hac materia plura inuenies de excō-municatione vbi agitur de sententia

Clemens.

¶ clemens papa pri-mus multipliciter cō-mendatur.viij.q.j.si Petrus.⁊.c.oportet ⁊.c.clemens

Clericus.

¶ clericus dicitᷣ a cle-ros grece quod latine sors dr̄.xij.q.j.clericꝰ.xxj.di.cleros.in pn̄.
¶ ideo clerici dici sunt.qꝛ in sortē dn̄i vo-cati sunt.xij.q.j.duo sunt.
¶ ab hostiarijs vsqꝫ ad summū ordinē cu-iuscūqꝫ dignitatis clericoꝝ nomine cleri-ci designantur.xxj.di.cleros.lxxij.di.cleri cum.xj.q.j.de ꝑsona.
¶ signū clericale est corona rasa in moduꝫ spere in capite.xij.q.j.duo sunt
¶ non tonsuratus ꝑ episcopū siue laicus siue monachus in missa publice legere n̄ debet.lxix.dis.quoniam
¶ clerici comā nutrire nō debent sed desu-per caput in modū spere tondere.xxiij.di.prohibete
¶ clerici ꝑfessionē suā in habitu ⁊ incessu ⁊ in moribꝫ representare debēt.xlj.di.cle-ricus.xxiij.di.his igitᷣ.xxxv.di.eccl'ie.xlj.di.eps.xliiij.di.ꝑ totū.xij.q.j.q̄niã.xxj.q.iiij.ꝑ totum.de cō.di.v.in omnibus
¶ clerici cōmunem vitam in manducãdo ⁊ dormiendo circa ecclesiaꝫ debent duce-re.xxxij.di.ꝑter hoc.xij.q.j.omnis.de cō.dis.v.in omnibꝫ
¶ clerici cuiuscūqꝫ ordinis in exemplū de-bent esse laicis.vt habetur.viij.q.j.qual' vij.q.j.beatus.in medio
¶ sicut loco ita ⁊ religione debēt iniciuni oꝝum obseruandē laicos ꝑcellere.iiij.dis.statuimus.⁊ duobꝫ.c.se.
¶ vt meliꝰ possint vacare diuinis officijs

secularibꝫ negocijs nõ debent implicari. xx.q.iij.mollicies.ꝛ duobꝫ.c.se.xj.q.j.te.q̃dẽ.xliij.q.iiij.clerici ab indignis .lxxxvj.dis.puenit.lxxxviij.dis.p totũ.

¶ horas statutas diurnas atqꝫ nocturnas distinctis tpibꝫ deuote debent explere.xcj dis.eleuterius.

¶ exemplo apli.pprijs manibꝫ possunt laborare dũmodo diuinũ officiũ nõ negligant.xcj.dis.§.j.ꝛ.c.se.ꝛ.c.clericus.

¶ clerici sp studio litterarũ intẽdere debẽt. xvi.q.j.sic viue.xxxviij.dis. sicut.ꝛ. duobꝫ cap.seqũe.

¶ clerico nulla etas sera dꝫ esse ad addiscẽdum xxiiij.q.iij.si habes.circa medium

¶ assumpti vel assumendi ad regimẽ animarũ docti debẽt esse in scripturis. xxxvi di.p totũ.xxxvij.di.c.lõ phibet.§.vt itaqꝫ

¶ quia res clericorũ pauperũ sunt.p ceteris tenentur hospitalitati ꝛ elemosynis intendere.xvj.q.j.quoniam quicq̃d.xlij.dist.§.j.ꝛ.c.quiescamus

¶ castitate clericorũ ꝛ ↄtinẽtia eorũ.xxviij.di.p totũ.xxxj.dis.a primo.c.vsqꝫ ad ca. si laicus.xxxij.dis.p totũ.lxxxj.di.posuisti.ꝛ.c.sequenti.lxxxiiij.dis.cũ in preterito

¶ clericus feminarũ suspectarũ frequentãs domicilia est deponẽdus.lxxxj.di. cleric⁹

¶ nõ debent clerici mulieribꝫ cohabitare xxxij.di.interdixit.ꝛ.c.se.lxxxj. di.clericus ꝛ.x.c.sequenti

¶ clerici cũ matre ꝛ sorore habitare pmittunt.lxxxj.dis. volumus

¶ fornicarij deprensi iuxta canones sunt puniendi.xxvij.dis.p̃sbyteri.xxviij.di. decernim⁹.ꝛ.c.de.his.ꝛ.c.p̃sbyter.xxxij.dis.eos.ꝛ.c.erubescãt.xxxiiij.di.habuisse.lxxxj dis.si quis amodo.ꝛ tribꝫ.c.sequen. lxxxij dis.fere.p totum

¶ ipsorũ officiũ q̃n p sniam sunt damnati audiri nõ debet.xv.q.vlt.c. vlt.lxxxj.dis.si qui sine.xxxij.di.c.nullus.ꝛ.c.preter hoc.

¶ cõcubine eorũ vendi vel in seruitutẽ redigi debent.xxxij.dis.eos.lxxxj.dis.q̃dam.

¶ filij ipsorũ in seruitutem ecclesie vbi nati sunt debent deputari.xv.q.viij.cũ multe in fine

¶ moniales cognoscẽtes debent deponi. xxvij.q.j.si quis eps

¶ nõ debent interesse spectaculis vanis l' nuptijs.xxviij.di.p̃sbyteri.xliiij.dis.null⁹ de con.dis.v.non oportet.ij.

¶ tabernas sine necessitate non debẽt intrare.xliiij.dis.nõ oportet clericos.ꝛ.c. clerici ꝛ.c.nullus

¶ magicis artibꝫ augurijs vel incantationibus intendentes debent deponi.xxvj.q.v.nõ oportet.ꝛ duobꝫ.c.se.

¶ clerici arma ferre nõ debent.xxiij.q.viij clerici.ꝛ.c.se.

¶ nec vere nec iocose pugnare debẽt.xxiij q.viij.quicũqꝫ clericus.

¶ nec debẽt iudiciũ sanguinis ferre.xxiij.q.viij.sepe princeps.ꝛ.c.his.

De libertate clericorũ data p impatores.xvj q.j.generaliter.xxiij.q.viij.ca.tributum.§ q̃uis

¶ quia ad solius dei iudiciũ referant̃ a nullo iudice.seculari debẽt iudicari.xi.q.j.sacerdotibꝫ.circa mediũ.xij.q.j.futuram.

¶ defenduntur ad ecclesia.xxiiij.q.iij.paternarum

¶ nõ accusant̃ a laicis.xj.q.j.nemo.

¶ nõ debent trahi ad iudiciũ seculare.maxime sine consensu epi.xi.q.j.c.nullus iudicum.vsqꝫ ad.c.iudices.ꝛ.c.puenit.vsqꝫ ad.c.clericum.

¶ cleric⁹ q̃nqꝫ dꝫ respõdere coram iudice laico. videlicet cũ ipse se subijcit ex pmissione epi.xi.q.j.clericum

Item si causa p papã fuerit delegata.x.q.iij.relatum.xi.q.j.istud.xxiij.q.v.nõ vos.post me.ꝛ tribꝫ.c.se.

¶ clerici corã epo sunt cõueniendi.xj. q.j.si qui.ꝛ.c.de psona.ꝛ duobꝫ.c.se.xvi.q. vij filijs

¶ clerici alios clericos ad iudiciũ seculare trahentes puniunt̃.xj.q.j.inolita. ꝛ duobus.c.se.xj.q.j.si quis clericus

¶ ex causa capi ꝛ ligari pñt a laicis.xxiij.q.v.nõ vos.post me.ꝛ tribꝫ.c.se.

¶ clericus epm suũ cõtemnẽs vel cõiurationẽ pcurãs degradatus traditur iudici seculari.xi.q.j.si qs sacerdotũ.ꝛ.c.ↄiurationũ.ꝛ.quattuor.c.se.

¶ de ordinatione clericorum habes.xxiij dis.per totum.ꝛ de hoc infra vbi agit̃ de ordine.

¶ clerici anteq̃ ordinent̃ debent examinari ꝛ debẽt pmittere fidelitatem ꝛ castitatẽ xxiij.di.q̃uqꝫ.xxviij.dis.nullũ.ꝛ.c.qñ. et.c. de his.ꝛ tribꝫ.c.se.

¶ nõ debẽt intitulari in duabus ecclesijs xxi.q.j.c.j.ꝛ se.

¶ viciati corpore promoueri nō debent. xxxvi dis. illitteratos. lv. dis. c. j. ij. iij. iiij. ⁊. v. vi. q. j infames circa finē

¶ viciati corpore sine culpa promouentur. lv. di. qui prem

¶ serui nō promouentur nisi prius libertati donentur. liiij. di. c. j. ⁊. v. c. se. ⁊. c. si seruus. ⁊ quatuor. c. se.

¶ si seruus sine scire dn̄i ordinatur in clericū reddetur dn̄o repetenti. liiij. dis. nullus. ⁊ c. de rebus. §. ceterum. ⁊ quatuor. c. se. ⁊. c. si seruus

¶ qui coniugiū fecerunt cum non virginibus non promouentur. xxxiiij. di. curandum. ⁊. vj. c. sequenti.

¶ coniugati nisi prius cōtinentiā vouerint non promouentur, nec ministrare debent in sacris. xxviij. dis. assumi. ⁊. c. se. ⁊. c. de syracusane. ⁊. xxxij. dis. eos. ⁊. c. placuit

¶ curiales ⁊ histriones nō promouentur. lj. di. per totum. liij. di. legem

¶ ab illicitis quēstibus debent abstinere. xiiij. q. iiij. clerici. ⁊ duobus. c. se. xlvij. dis. omnes

¶ clerici pro beneficio medicine dei munera non debent accipere. xxiij. di. his igitur

¶ vsurarij nō debent esse. ⁊ deprensi puniantur. xj. q. iiij. si quis oblitus. xlvj. dis. sedictionarios. ⁊ duobus. c. se. xlvij. di. episcopus

¶ clerici debent res ecclesie bene dispensare ⁊ nō superflue expendere. xij. q. ij. episcopus

¶ nō licet ei de sumptibus ecclesie filios suos in studio phile procurare. xxxvij. di. legātur. ⁊. c. sequenti

¶ clericus de rebus hereditatis vel de laboribus acquisitis potest filijs vel proximis subuenire. xij. q. ij. episcopus qui filios. ⁊. q. iij. placuit

¶ nō licet clerico habere beneficiū cui sufficit patrimoniū. xvj. q. j. c. vlt. in fine.

¶ parrochias vel ius alterius clericus non debet vsurpare. xiij. q. j. ecclesias. circa prin.

¶ peregrinari nō debet sine licentia episcopi. xvj. q. j. cunctis. de con. di. v. nō oportet. j.

¶ nō residens punitur. vij. q. j. peruenit. ⁊ tribus c. se. ⁊. c. si quis in clero

¶ clericus nō de rebus ecclesie sed rebus per ipsum acquisitis potest facere testamentū xij. q. iij. c. j. ⁊ duobus. c. se. q. iiij. c. j. q. v. fere per totum

¶ si intestatus decesserit in omnibus rebus succedit ecclesia. xij. q. iij. quicunque. et. q. v. sic vbi. ⁊. c. se.

¶ clerici extranei nō debent suscipi sine lr̄is sui episcopi. lxxj. di. extraneo. ⁊. ca. se. lxxij. clericū. xciij. dis. nulla. xix. q. ij alienus. xxij q. j. ⁊ sequenti

¶ transmarini clerici cū plurimis sporum testimonijs sunt recipiendi. xcviij. di. per totū.

¶ clericis non est iniungenda solēnis penitentia. l. dis. confirmandum. ⁊. §. proximo supra.

¶ clerici vix vel nunquam recte penitent. de pe. dis. j. mensuram nota

¶ melius est habere paucos bonos clericos quam multos inutiles. xxiij. di. tales

Coactio.

¶ coactio volūtati contraria excusat peccatū. xvj. q. j. quam aūt. §. sed h. ⁊. c. merito

¶ seruitia coacta deo non placent. xxiij. q. vj. iam vero

¶ confessio per coactionē extorta nō preiudicat xv. q. vj. si sacerdotibus

¶ iudei ad fidem xp̄i nō sunt cogendi. xlv dis. de iudeis

¶ heretici redire ad ecclesiam coguntur, nam medicus bene ligat freneticum et excitat litargicum. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ⁊. c. quid facient.

¶ medicus bonus vulnera incidit ferro ignito quam fomenta nō sentiūt. j. q. j. reperiuntur.

¶ bene castigat pater filium indisciplinatum. ⁊ magister discipulum. xxiij. q. iiij. ipsa pietas

¶ Paulus per violentiā intrare ecclesiam est compulsus. xxiij. q. iiij. nimiū. ⁊. c. displicet.

¶ in euangelio ad nuptias nolētes cōpelluntur intrare. xxiij. q. iiij. ipsa pietas

¶ angelus agar ancillā ad dn̄am suam reuerti cōpulit. xxiij. q. iiij. quam

¶ apostolus tradidit hoiem in interitū carnis vt spiritus eius esset saluus. xxiij. q. iiij qui peccat

¶ qui legitime in voto suo nō permansit vt ad illud reuertatur est cogēdus. xxvij. dis. quod interrogasti. xlv. dis. de iudeis. xvj. q. j. quidam.

¶ coactus monasteriū intrans si post nunquam consenserit liber exit. xx. q. iij. presens

¶ nemo propter iuramentū imminēte necessitate factū reus esse debet iuramēti. xxij. q. iiij. inter cetera.

¶ apostatantes in fide ⁊ alij peruersi cogendi sunt per flagella malū relinquere. xxiij. q. iiij. displicet. vsque ad finem questionis. et q. v. per totum

Eadem materia est de inimicis

Coadiutor. ¶ coadiutor datur epo ppter infirmitatem z senectutem. vij. q. j. scripsit mihi. z q̄rtus. c. sc. z. c. q̄nis.

Cogitatio. ¶ cogitatio nō meretur penā lege etiā ciuili cū suis terminis est ɔtēta. de pe. di. j. c. vulgares. §. cogitatio. z supra. c. di. cogitationis.

¶ cogitatio peccati mortal' cū ɔsensu etiā sine ope nephario lege diuina damnatur xlix. dis. hinc etenim. ante finem.

¶ cū ex inmūda cogitatione sequitur pollutio. culpa cogitatiōis lacrimis est lauāda. vj. di. testamentū. z. c. se.

¶ dū in cogitatōe voluptas nō reprimitur etiam in actiōe d'natur. di. xlix. hinc eteni.

¶ cogitationis statū erigere nō valet quē visus terrene solicitudinis. curuū tenet. xlix. dis. hinc etenim. ante me.

Cognatio. ¶ cognatio sp̄ualis non est ɔsanguinitas sed inter filios sp̄uales quedam pximitas xxx. q. iij. c. j. ij. z. iij.

¶ ɔtrahitur in baptismo aliquē suscipiendo vl' ad crisma retinendo. xxx. q. iiij. si qs ex vno

¶ ppter vnionē carnis ad vnionē sp̄ūs nō trāsit. xxx. q. iiij. post vxorē

De hac materia require de affinitate

Cognitio. ¶ cognitio dei in p̄nti habet p fidei soliditatem xxiiij. q. j. quia.

¶ ad cognoscendā veri luminis claritatē intellectus nostri aciē p bonā opationē adiuuamus. xlix. di. hinc. circa me.

¶ qui infirmitatem suā cognoscēs humiliter iacet p ɔsolationē dei ad fortia opera surgit. l. dis. quid est. in fine

¶ q̄ sibi p arrogantiā candorē iusticie seu sapie tribuit. a luce supne cognitiōis se excludit. xlix. dis. hinc. circa mediū

¶ p fide z vtilitate ecclie seculares principes quandoqz ad cōcilia admittunt. xcvj dis. nos. z. c. se.

¶ archieps p̄t facere cōcilia prouincialia sua auctoritate. xviij. di. si eps. z. c. se.

¶ epi s'm tps ordinatiōis sue loca in conciliis debent tenere. xvij. di. si epos

Columba. ¶ columba dr materialiter. ij. q. vij. no oīs

Item dicitur sp̄ussanctus vt illud. descēdit sp̄ussanctus vt columba in ipsum. de con. dis. iiij. aliud.

Item dicitur gratia sp̄ussancti. vt illud. eiecit vendentes z emētes columbas. j. q. iij salnator post mediū

Item dicit' ecclesia colūba. vt illud. vna est columba mea. de con. di. iiij. aliud. j. q. j. remissione

Item dicitur colūba simplicitas mētis. xvj q. j. si cupis. vj. q. j. ex merito. in fine. xxxvj dis. q̄ ecclesiasticis. §. ecce.

Item dr columba vita ɔtēplatiua. vt illud quis dabit mihi pēnas sicut columbe. vij q. j. aduersitas. ante finem

¶ sicut colūba gemens a molestiis querit volare. sic bon' cupit dissolui z esse cum xp̄o. vij. q. j. aduersitas. ante fi.

¶ cathedras colūbarum vendūt qui indignis eccl'e bnficia ɔferūt. xvj. q. vij. z hoc circa medium.

¶ columbas vendūt qui sacros ordines largiendo preciū pecunie vel laudis q̄rūt j. q. iij. nō solum. z. c. salnator. ante finē. z. c ex multis

¶ p gemitū columbe. i. eccl'e remissio pctōrum dat. j. q. j. remissionem

¶ nō oīs q̄ dicit pax vobis q̄si colūba est audiendus. ij. q. vij. nō omnis

¶ oīno subditi simplicitatē colūbe debēt hr̄e. vj. q. j. ex merito. xxxvj. di. q̄ in ecclesiasticis. §. ecce. in fi.

Comesatio. ¶ ɔmesatio est gule intēperātia. xliiij di. §. j. z. c. se.

¶ gulosi festa sanctoꝝ se indigne celebrare putāt nisi cōmesatiōibus deseruiāt. xliiij di. c. j. in fi. z. c. comesationes

Itē si cōmesationes laicis dānabiles sunt multomagis sacerdotibus imputantur ad gehennā. xliiij. dis. nō liceat. §. sequenti

Similis materia est vbi agit' de cibo et conuiuio.

Communicatio ¶ communicatio maloꝝ nō maculat aliquē si ɔsensio factoꝝ. xxiij. q. iiij. si q̄s a catholica

¶ cōmunicatur malo quādo facto ei' consortiū approbationis adiungit. xxiij. q. iiij a malis

¶ exemplo xp̄i cōmunicare debemus peccatoribus vt ipsos lucremur. xxiij. q. q. iiij. infideles.

¶ participes efficiunt pene qui se a commu‑
nione maloꝝ nō separāt,xxiiij.q.j.dicimꝰ
circa mediū

Quod nota contra adherentes inimicis
dei ⁊ ecclesie

Compassio.

¶ ꝯpassio .i. quantum ad penaꝫ quō‑
dam genus ꝓsecutōis,vij.q.j.aduersitas
ante medium

¶ vera iusticia cōpassionē hꝫ,xlv.di.vera
xxiij.q.iiij.est iniusta

¶ cōpassio siue ad peccatores siue ad egē‑
tes debet esse cū discretōe,xxiij.q.iiij.duo
lxxxvj.dis.pulcra

¶ peccantibꝰ in infirmitate cōpatiendum
est,iij.q.ix.indicās,xlv.dis.recedite

¶ arguuntur plati qui in subditos desenuāt
seueritate magis ꝙ cōpassione,xlv.dis.re
cedite.

¶ vacuū nomē epi tenet qui necessitatem
patientibꝰ nō cōpatitur,lxxxvj.dis.fratrem
⁊c.nō satis,vij.q.j.omnis

Compaternitas.

¶ compaterni‑
tas efficit qs ꝯiugū altero aliquē in bap‑
tismo vl' crismate tenēre,xxx.q.iiij.si qs ex

¶ abbates vel monachi nō debent eē cō‑
patres,de con.di.iiij.nō licet abbati,⁊.c.
se,xvj.q.j.placuit cōmuni nostro,xviij.q.
ij.conuenit.

¶ vxorē cōpatris qs ducere pt cuiꝰ ipsa co
mater nō fuit,xxx.q.iiij.q spūalem.

¶ cōpaternitas dr recta vt cū quis filiū al
terius leuat de fonte,xxx.q.iiij.ita.

¶ dr cōpaternitas indirecta vel emergēs
vt cū sola vxor filiū alterꝰ leuat de fonte
vbi vir cōpater dr,xxx.q.iiij.si quis ex.

¶ si ꝯpaternitas carnalē copulā precedit
potest quis duas cōmatres habere,xxx.q
iiij.post vxoris.§.proximo.

¶ si alter vel vterqꝫ suscipit filiū alicuꝰ cū
illa nō pt ꝯtrahere,xxx.q.iiij.sciscitatur

¶ si filius vxoris tantū suscipitur a berta
vir potest habere bertam sua mortua.xxx
q.iiij.qui spiritualem

De cōpaternitate inuenies,xxx.q.⁊.iiij.
ꝑ totum

Compensatio.

¶ cōpensa‑
tio fit in pnīa
ꝑ ecclesiam,q2 in tpalem penā eterna suppli‑
cia cōmutantur,de pe.di.j.§.porro.

¶ Loth ꝑ filias cōpensare malū voluit vt
ꝑ minus malū maius sedaretur,xiiij.dist.ꝙ
ait,xxxij.q.vij.offerebat

¶ obstetricū mendaciū in temporalem mer‑
cedē est cōpensatū,xxij.q.ij.si quelibet

Compositio.

¶ incōpositio
corporis indicat
qualitatem mentis,xlj.dis.§.vlti,xxiij.di.
is igitur,circa medium

Concilium.

¶ pro fide ⁊ vtili‑
tate ecclesie secula‑
res ꝑncipes quoqꝫ ad cōcilia admittuntur
xcvj.di.nos,⁊.c.se.

¶ archieps potest facere cōcilia ꝓuincia‑
lia sua auctoritate,xviij.dis.si eps,⁊.c.se.

¶ epi ſm tps ordinatiōis sue loca in cōci‑
lijs debēt tenere,xvij.dis.epos

¶ cōciliū ꝓuinciale reqrit pñtiam archie‑
piscopi,xcij.dis.si quis eps vacās

¶ ꝓuinciale cōciliū ꝑ archiepm cum suf‑
fraganeis bis in anno debꝫ fieri,xviij.di.
ꝓpter ecclesias

¶ oēs episcopi ad concilia tenent venire
vel se quare nō venerūt ꝑ lras debent ex‑
cusare,xviij.dis.placuit

¶ ad cōciliū nō venientes vel de ipso ante
tps recedētes excōmunicantur,⁊ vsqꝫ ad
sequēs ꝯciliū debent remanere suspensi.
xviij.di.si quis autem

¶ episcopus cōciliū per singulos annos
bis debet celebrare,xviij.di.de concilijs.
⁊.c.puenit

¶ sine omni exceptione saltem semel in an
no episcopus debet facere cōcilium,xviij
di.quoniam

¶ eps in suo cōcilio debet pꝛ'sbyteris ⁊ cle
ricis notificare statuta cōcilij ꝓuincialis.
⁊ hoc nō faciens ꝑ duos mēses est suspendē‑
dus,xviij.dis.decernimus

¶ episcopoꝝ ꝯcilia ante quadragesimam
⁊ circa carnispriuiū debēt celebrari,xviij.
dis.habeatur

¶ qui tumultu vel risu cōciliū ꝑturbāe‑
rit excōicatiōis snīa puniuntur,v.q.iiij.in loco

¶ nō debent cogi subditi a platis suis mu‑
nera ad ꝯcilia deferre,xviij.di.de eulogijs

Concilium.

¶ ꝯciliū ex cōmu‑
ni intētōne dictū ē
eo ꝙ in vnū dirigat cōem mētis obtuitum
xv.dist.synodus aūt.

¶ quattuor concilia videlicet nicenū,ꝯstāti
nopolitanū,ephesinū,⁊ calcedonēse,sic rñ
ꝙ quattuor euāgelia veneranda,xv.di.canones

ante medium

De octo cōcilijs generalibꝰ que ad p̄dicta q̄ttuor reducuntur.xv.dis.sancta.z.c.se.

De.xxiiij.cōcilijs z de temporibꝰ z de auctoritatibus eorundē.xvj.di.j.annotatio.

¶ cū in gestis cōciliorū discors sentētia inuenit illiꝰ cōcilij debet teneri snīa cuiꝰ antiquior z potior extat auctoritas.l.dis.dño sancto in fine

¶ solius est pape p̄uilegiū posse ꝯgregare generale cōciliū.xvij.dis.c.j.z.c.sequenti ij.q.vj.ideo

¶ cōciliū sine auctoritate pape factū nullum habet firmamentū.xvij.dis.p totum.

Concordia.

¶ ꝯcordia vera diuersitatem ꝑsonarū z officiorū sub vno respectu ꝯnectit vt differentie ordo sub vna rōne possit subsistere.lxxxix.dis.ad hoc

¶ vnitas ꝯcordiā z dualitas discordiam inducit.vij.q.j.in aplis

¶ in ꝯcordia membrorū eccl̄ie gloriaṫ deꝰ ix.q.iij.archieps

¶ epi est discordātes ad ꝯcordiā reuocare xc.dis.discordantes

¶ magis debet p̄latus discordātes subditos ad ꝯcordiaz q̄ȝ ad iudiciū puocare.xc dis.studendum.v.q.ij.si p̄mates

¶ oblatiōes discordantiū q2 nō deo placent nō sunt recipiende.xc.di.oblationes z.c.sequenti

Cōcubina.

¶ cōcubina dicitur q̄ cessantibꝰ legalibꝰ instrumentis vnita est z coniugali affectu tenetur.xxxiiij.dis.quorundā.§.cōcubina z.c.sequenti

¶ habēs ꝯcubinā non debet pmoueri ad ordinē nisi forte cū dispensatōe.xxxiiij.di.si q̄s.z.c.maritum

De dispēsatiōe talium habetur.xxxiiij.dis.xp̄iano.z.c.se.

An liceat nō habēti vxorē tenere ꝯcubinā xxxiiij.dis.si q̄s.z.c.xp̄iano

De cōcubinis clericorū habes vbi agiṫ de clericis

Concupiscentia.

¶ concupiscentia absq3 culpa est in corpe nō ꝯsentiēte.xv.q j.si ꝯcupiscentia

¶ cōcupiscentia innata p baptismum xp̄i nō euacuatur vt non sit.ȝ vt nō obsit.de con.dis.iiij.p baptismū xp̄i

¶ nō est aliene rei ꝯcupiscentia.z si ecclesia cepit possidere vbi ꝑsecutores p̄us regnabant.xxiij.q.vij.si de rebus

¶ ecclesia nō dicitur aliena ꝯcupiscere cū p tgalia q̄ infidelibꝰ aufert querit ipsos sibi vnire.xxiij.q.vij.q aūt

Conditio.

¶ conditio nō bona z illicita etiā si iuramēto sit vallata non est adimplenda.xxij.q.iiij.c.j.

¶ ꝯditiones posite licite z honeste s̄uande sunt.xviij.q.ij.deuterius

¶ sub quali ꝯditione ordinandus est q̄s in epm.xliij.di.q̄ eps

¶ oms de limo terre habemus p̄ncipiuz viij.dis.quo iure

Confessio.

¶ cōfessio peccati necessaria est ad salutez de pe.dis.j.fere p totuz

¶ vbi est taciturnitas ꝯfessionis nō est speranda venia criminis.de pnīa dis.j.c.taciturnitas

¶ sola ꝯtritio nō delet pctm̄ si ꝯfessio contemniṫ.de pe.di.j.voluissent.§.ex his ita q3.z.c.mensuram.§.j.z.duobꝰ.c.se.

¶ melior est in malis humilis ꝯfessio q̄ȝ in bonis supba gloriatio.xj.q.iij.iniustū.circa finem

¶ circūstantie peccatorū sunt ꝯfitēde.d pe.dis.j.§.j.

¶ ꝓpter verecundiā nullus debet diuidere confessionez.vt diuersis diuersa dicat.de pe.di.j.§.j.an̄ fi.v.dis.cautꝰ sit.§.j.

¶ erubescētia in cōfessione peccatorū magna ps est satisfactionis.de pe.dis.j.quez penitet

¶ p cōfessionē illud fuit mortale fit veniale.de pe.dis.j.§.quē penitet

¶ nō est necesse vt qui semel bene ꝯfessi sumus denuo ꝯfiteamur.de pe.di.j.c.mensuram.§.nō ita.

¶ non p nunciū vel per scriptum sed ꝓprio ore quis debet cōfiteri.de pe.dis.j.quem penitet

¶ vera cōfessio ī vltimo tpe potest eē.xxvj q.vi.si p̄sbyter.z.c.se.

¶ cōfitentes debēt se totū ponere in arbitrio sacerdotis.de pe.dis.v.ꝯsideret.z.c.j.post medium

¶ perito sacerdoti qui sciat soluere est cōfitēdū.de pe.di.j.quē penitet.post mediū z.di.vi.c.j.§.q ergo.

¶ an quis possit audire cōfessionē alteri9 us parrochiani co inuito. de. pe. di. vj. §. j. z. c. sacerdos. §. proximo.
¶ in articulo mortis si p̄sbyter non habeā quisquis p̄t alteri ɔfiteri. xxvi. q. vi. si presbyter. z. c. cognouimus
¶ greci solūmodo deo cōfiteri dicūt. s3 sancta eccl'ia deo z sacerdoti cōfiteri statuit. dē pe. di. j. circa finē. c. quidam
¶ cōfessio peccati occulta nulli penitus ē reuelanda. xj. q. j. si peccauerit
¶ in foro iudicij cōfessus de crimine p cōuicto habeā. xv. q. v. p̄sbyter. z. c. primo
¶ scelus nō dr manifestū nisi sponte cōfessum aut p testes cōuictū. xv. q. v. p̄sbyter.
¶ miti9 est agendū cū eo q̄ cōmissum facinus facili cōfessiōe est cōfessus. di. l. p̄sbyter. xij. q. j. nō dicatis. xv. q. viij. si q̄s. lvj. di. quia ʼixxxij. di. p̄sbyter
¶ ɔfessio p penam extorta nō p̄iudicat. xv q. vj. c. si sacerdotib9.
¶ manifestum est ɔfiteri de crimine eū q̄ per cōtumaciā non comparet. iij. q. ix. decreuimus
¶ q̄ soci9 est criminis ei9 cōfessio cōtra socium nisi in certis casib9 non admittit. xv. q iij. §. vlnimo
¶ q̄ncūq3 bonū agimus deū cōfitemur. xj q. iij. estim it. in fine
¶ qui verbo z ope xp̄m ɔfiteā ipsius testis efficit. xj. q. iij. estim it in fine
¶ quanta vita est ɔfiteri xp̄m. tāta mors ē negare. xj. q. iij. nō solum
¶ latro tunc baptisatus est quando xp̄m in cruce ɔfessus est. de pe. di. vij. §. vi.

Confirmatio.

¶ confirmatio sacramētalis omnib9 fidelibus est necessaria. de cō. dis. v. c. j.
¶ in hoc sacramento sp̄ussctī augmētatur gratia vt ɔfirmemur ad pugnandū. de cō se. dis. v. sp̄ussanct9. z. c. nouissime.
¶ ideo ɔfir in ɔtio in fronte imponiā vt ab accipiente fides xp̄i sine erubescentia predicetur. de cō. di. v. nouissime
¶ hoc sacramentū excedit alia in veneratione. q2 a maiori ministro sc3 ep̄o nō daā. dē con. dis. v. de his vero. z. c. se. lxviij. distin. q̄uis. z. xcv. p̄sbyteros
¶ excepta necessitate hoc sacramentū ep̄i ieiuni debēt dare. z ieiuni z cōfessi si sunt adulti debent accipere. de cō. di. v. vt ieiuni. z. c. sequenti
¶ vnctio ɔfirmationis debet fieri p signū crucis. de con. di. v. nunq̄d.
¶ cōfirmatio nō est iterāda sicut nec baptismus. z iterās grauiter punitur. de cō. dis. v. dictū. z. c. se.
¶ ɔfirmatio inducit cōpaternitatē queadmodū z baptismus. xxx. q. iiij. si q̄s vn9 ex.
¶ confirmatū nō plures suscipere debent nisi vnus sicut nec baptisatū. de consc. di. iiij. nō plures
¶ in necessitate idem potest esse ɔpater in ɔfirmatione z baptismo aliter non. de cō. dis. iiij. in cathecismo.
¶ q̄ nō est baptisat9 nō potest suscipere cōfirmatū. de cō. di. iiij. in baptismate
¶ qui in cōfirmatiōe filiastros ignorāter tenēt a matrimonio sepanā. xxx. q. j. de his

Conformatio.

¶ ɔformare se debet quilibet illis inter quos viuit. in his que nec ɔ fidem sunt nec cōtra bonos mores. xij. di. c. illa autem
¶ qui strictius reb9 vtiā q2 se habēt mores eoꝝ cū quib9 viuit supsticiosus est. xlj. di. quisquis
¶ nō interest q̄d alimentoꝝ sumat q̄s dūmodo ɔueniat cū his cū quib9 sibi viuēdū est. xlj. dis. qō dicit
¶ in cantando z legēdo subdite dyoceses debent se metropolitane eccie cōformare. xij. dis. de his

Coniugium.

De hoc require i tractatu de matrimonio. zc.

Coniuratio.

¶ cōiuratio dicitur quando clerici vel monachi rebelles auctoritati interdicenti. se in vnū ɔiuratiōe intercedente colligerint aut iuramēta inter se dederint. xj q. j. si qui clericoꝝ
¶ coniuratio z conspiratio pro vno eodem q3 crimine accipiunā. xj. q. j. ɔiurationū.
¶ in predicto crimine inuenti in nulla accusatione sunt recipiendi. iij. q. iiij. conspiratores
¶ clerici ɔtra ep̄m vel monachi ɔ abbatē in predicto crimine inuenti a ɔprio gradu cadūt. xj. q. j. ɔiurationū. z trib9. c. se.
¶ nō solū de hoc crimine ɔuicti sed etiam ɔsentiētes infames efficiunā. xj. q. j. ɔspirationū. z. c. statuimus

Consanguinitas. ¶ consanguinitas antiquos patres in coniugio propter propagationem non impediebat sicut impedit modo, xxxv, q, j, per totum
¶ olim consanguinitatis gradus vsque ad septimam generationem computabantur. xxxv. q. iij, de affinitate, et c, nullum, et c, progeniem, vsque ad finem questionis
¶ ideo consanguinitas per septem gradus computatur, quia mundi generatio et hominis status tot etatibus finitur, xxxv, q, iij, c, j.
De computatione graduum consanguinitatis. xxxv. q, v, per totum
¶ equaliter computatur consanguinitas descendens in posteros ex parte mulieris sicut ex parte viri, xxxv, q, iij, de propinquis, et c, se, et c, equaliter, cum, c, se.
¶ consanguineam cognoscens dicitur incestuosus et est talis ad omnibus detestandus, xxxv, q, ij, de incestis, et, c, se,
¶ infames sunt et ab hereditate repelluntur qui consanguineas ducunt in vxores, xxxv, q, ij, coniunctiones
Que persone admitti debeant ad accusandum vel ad testificandum consanguinitatem inter coniunctos xxxv, q, vj, per totum
De hac materia habes vbi agitur de matrimonio

Conscientia. ¶ conscientia sola si accusat liber sine accusatione esse non potest, xj, q, iij, in cunctis
¶ dum conscientia in oculis domini non accusat sentiant homines quicquid libet, xj, q, iij, sentire.
¶ quem de libro vite non delet iniqua conscientia nec delere potest humana ignorantia xj, q, iij, quid obest
¶ qui confidens de conscientia sua famam suam negligit crudelis est, xij, q, j, nolo, xj, q, iij, non sunt
¶ conscientia nobis est necessaria, fama proximo, xij, q, j, nolo
¶ quando deus iudex erit alius testis quam conscientia nostra non erit, xj, q, iij, custodi
¶ tunc gloria nostra est testimonium conscientie nostre quando de quo homines nos vituperant nostra conscientia liberos nos demonstrat, xj, q iij, inter verba
¶ in preceptis et prohibitionibus quicquid fit contra conscientiam edificat ad gehennam, xxviij, q, j, omnis, §, ex his

Consecratio. ¶ consecratio ecclesie non debet fieri nisi cum misse celebratione, de con, dis, j, c, j, et c de fabrica
¶ altari maiori in quo sunt reliquie non violato ecclesia etiam a fundamentis reparata sine missa consecrari potest, alias non, de con, di, j, de fabrica
¶ sine reliquiis sanctorum ecclesie vel altaria non sunt consecranda, de con, di, j, de fabrica, et c, placuit
¶ funera mortuorum maxime infidelium ante consecrationem ecclesie de ecclesia sunt excludenda, de con, dis, j, ecclesiam in qua
¶ quamdiu paganus vel infidelis iacet in ecclesia non est consecranda, de con, di, j, ecclesia
¶ dotari debet ecclesia antequam consecretur xvi, q, vij, pie, et c, si plures, de con, dis, j, c nemo.
¶ ecclesiam quam patronus non pro devotione sed pro questu construxerit episcopus non debet consecrare nisi omni contradictione contraria exclusa, de con, di, j, si quis basilicam, xvj, q, vij, pie, et duobus, c, se, x, q, j, sic quidam
¶ ecclesia quocunque casu lesa manentibus parietibus consecratis non debet reconsecrari, de con, dis, j, si motum, et, c, se.
¶ si igne fuerit consumpta est reconsecranda, de con, dis, j, ecclesiis
Item si parietes a fundamento fuerunt reparati. de con, di, j, de fabrica
¶ si ecclesia homicidio vel fornicatione polluta fuerit aqua benedicta sale respersa reconciliabitur, de con. di, j, si motum
¶ vbi nec scriptura nec testes inveniuntur propter dubium ecclesia est consecranda, de con, dis, j, solennitates primum
¶ ligna ecclesie consecrate ad vsum religiosorum non laicorum debent admitti, de con, dis, j ligna
¶ adversarius ecclesie vel episcopi maxime pape per annos singulos est agendus, de con, dis, j, solennitates, et, c, ij.
¶ consecrare dicitur simul sacrare, xxiiij, q, j, pudenda
¶ ille archiepiscopus vel episcopus consecratus non dicitur sed execratus, quem simul sacrare coniunctis membris non agnoscit ecclesia, xxiiij, q, j, pudenda
¶ consecrationi archiepiscopi omnes comprovinciales episcopi debent interesse, lxvj, distinctio, archiepiscopus

¶ electus in archiepm vel episcopu infra tres menses debet consecrari,c,dis,quoniam quidam.

¶ electus in archiepm etiam si sit eps ante receptionē pallij nō potest alios ɔsecrare c,di.§,j.

¶ qui est cōsecrat⁹ ab illo qui non habuit ius ɔsecrandi iterū est cōsecrandus,lxviij dis,sicut,τ,c.se.

¶ in episcopū nō ɔsecrat in cui⁹ domum hospitalitatis causa amic⁹ nunq̄ intrauit lxxv.dis,archidyaconū florentinū

¶ cū multa discussione in epm qs debet consecrari,xxv,dis,de psona,τ,ca,se,xxiij, dis,illud.

¶ epus ante cōsecrationē ad fidē catholicam tenendā τ ad plura alia se obligat,xxiij,di,quādo

¶ episcopus cū assensu prouincialiū episcopoꝝ ad minus cum trib⁹ episcopis die dominica vbi archiepiscopo placuerit dz cōsecrari,lj,dis,qui in aliquo,circa finem, lxxv,dis,ordinationes

¶ electus in epm si infra q̄nq3 menses negligit ɔsecrari archieps debet sibi de alio puidere,c,di,qm quidam

¶ ante,xxv.annos ꝟgines nō sunt ɔsecrande.lxxvij,dis,placuit

¶ dyaconissa nisi sit,xl,annoꝝ nō est cōsecranda,lxxviij,dis,nemo.

¶ corrupta nō est cōsecranda,xxvj,di,acutius,xx,q,j,deuotus

¶ non cōsecrantur nisi per episcopū,xxvj, q.vj,c,j.

¶ debet consecrari in veste pfessionis sue quā semper debet deferre,xxiij,di,sanctimonialis

¶ excepta necessitate infirmitatis ꝟgines nō sunt cōsecrande nisi in epiphania τ p hebdomodā pasce.τ in festis apostoloruz xx.q.j.de votis

De hac materia habes vbi agit̄ de velo

Consensus.

¶ ɔsensus ē voluntati ei⁹ quez diligit obsecundare τ auertere se ab eo quem ipi sentit aduersum.xciij,di.si inimicus

¶ cōsentire dicit̄ qui peccāti amabilem se prebet,xciij,di,si inimicus,in medio,lxxxvi,dis,odio

De ɔsensu malo habes,xviij,q,ij,si q̄s,τ,q v,quidam,τ,ij,q,j.in pmis

¶ cōmunio maloꝝ nō maculat s3 ɔsensio factoꝝ,xxiij,q.iiij,si quis a catholica

¶ fm ꝓphetam immūdum nō tangit q̄ malorum cum q̄b⁹ habitat actib⁹ nō cōsentit xxiij,q,iiij.tollerandi sunt,et,cap,ecce inquiunt

¶ nō pdest illi suo errore nō pollui q̄ consensum p̄stat erranti.lxxxiij,dis,cōsentire τ,c,quid eni pdest

¶ error cui nō resistit̄ approbatur,τ negligere cū possis ꝑturbare ꝑuersos nihil aliud est q̄3 fauere,lxxxiij,dist,error,ij. q,vij, negligere,xviij,q.iij,§,j.

¶ q̄ peccantē nō arguit s3 defendit acrius q̄3 ille qui peccauit coercēdus est,xj,q,iij, qui cōsentit,xxiij,q,iij,qui alioꝝ

¶ eps qui criminibus cōsentit aliorū ab officio est deponendus,lxxxiij,dis.si quis epus,τ,c.sequenti

¶ facientem τ consentientē par pena constringit,ij,q,j,notum sit in fine.iij.q.iiij.cōsanguineoꝝ

¶ mala non sunt que nec crimine mentez implicāt nec cōscientiam ligant,xv.q,j,illa cauenda.

¶ nō est crimen qd̄ infert̄ reluctāti τ nō cōsentienti,xv,q,j,nō est,τ,c,vlt.

¶ sicut culpa nō est ɔcupiscentia in corpe dormientis.multomagis est absq3 culpa in corpe nō cōsentientis,xv,q,j,si concupiscentia

¶ pudicicia poti⁹ vult q̄libet mala tolerare q̄3 malo ɔsentire,xxxij,q,v,ita

¶ in ordinatiōe archiepiscopi consensus alioꝝ episcoporum cōprouincialiū si non sunt p̄sentes per litteras est habend⁹.lxiij dis,epi

¶ infantes cū cōsensu parentū ad religionem debent suscipi,xx,q,ij,oportet

¶ parentes filiā duodecim annos habentem de monasterio extrahere nō possunt si per annū τ diem cā ibi esse cōsenserunt, xx,q,ij,puelle

Consilium.

¶ cōsilia euāgelij nō sunt in precepto s3 in hoīs arbitrio,xiiij,q,j,q̄squis,τ,c,se.

¶ cōsiliū est voluntatis,p̄ceptū aūt necessitatis,xiiij,q,j,qd̄ p̄cipitur

¶ qui ɔsilio dn̄i nō vtit̄ min⁹ boni adipiscitur,xiiij,q.j.quisq̄s

¶ homines in dubijs requirere debēt cōsilia,xvj,q,ij.visis,τ,xx,di,c,vl,xj,q.iiij,excellentissimus,

¶ expti graues[que] morbus ꝑ ꝯsilio sunt requirendi .j.q.j.estote

¶ malo[rum] poti⁹ ꝯsulendū est vtilitati q[uam] volūtati.xxiij.q.j.parat⁹ post mediū

¶ merito arguit q[ui] ꝯsilia sapientū ꝛ recta suadentiū nō vult suscipe.lxxxiij.di.c.j.

¶ qui dat bonū ꝯsiliū p[re]sentis vite habz subsidiū ꝛ eterne remuneratiōis ꝯsequit[ur] premiū.xj.q.iij.bone

¶ ꝓpter malū ꝯsiliū ꝯsiliarij puniunt[ur].lxxxvj.di.tanta.in fine

¶ ꝓ ꝯsilio dato potest recipi temporal[is] remuneratio.xj.q.iij.nō licet.xiiij.q.v.nō sane

¶ homicide dicunt[ur] ꝑ q[uorum] ꝯsiliū hoies extīguunt[ur].de pe.di.j.ꝑiculose.ꝛ.c.noli

¶ archiepiscopus in dyocesi suffraganei absq[ue] ei⁹ cōsilio nil agere debet.ix.q.iij.fere ꝑ totū

Cōspiratio.

¶ omnis cōspiratio ꝑcipue tamē clerico[rum] ꝛ religiosorum damnatur.xj.q.j.cōiurationū

¶ ꝯspiratio notata est in ꝯiuratione

Constātia.

¶ cōstantia seruanda est in iuramentis ꝛ ꝓmissis.xxij.q.iiij.innocens in fine

¶ omnib[us] in xp̄o viuere volentib[us] necessaria est cōstantia in ꝑsecutionibus.vij.q.j.suggestum

¶ tanta deb et esse fideliū cōstantia vt prius auferat[ur] vita q[uam] fides.xxiij.q.viij.cōuenior.ante finem

¶ vbi nō ꝑlatus sed fides querītur ꝯstantia prelatis precipit[ur].vij.q.j.aduersitas.ante medium

¶ qui suis meritis ꝯstans ꝛ firm⁹ est n̄ turbatur alienis.xxiij.q.j.nō turbatur

Constantinus.

¶ cōstantinus imperator xp̄ianus fact⁹ publice dedit licentiam xp̄ianos fieri ꝛ ecclias fabricari.xij.q.j.futuram

¶ ip̄e cōstantinus eccl[es]iam beati petri apostoli ꝯstruxit ꝛ sedē imperialē successorib[us] beati Petri reliquit.xij.q.j.futuram.xcvj.di.Constantinus

De reuerētia ip̄i⁹ maxime ad clericos ꝛ presbyteros.xcvj.di.in scripturis.xij.q.j.futuram.xcvj.dis.cōstantin⁹.xij.q.j.ꝯtinua.§.Impator cōstanti.ꝛ.c.sacerdotib[us]

¶ palatium laterānense ꝛ romanā vrbē omnium italie ꝛ occidentaliū regionū ꝓuincias successorib[us] beati petri assignauit.xcvj.di.constantinus

¶ beat⁹ Gregori⁹ ostendit eū feliciter vitā terminasse dicēs (pie memorie) cōtra illos q[ui] mendaciter asserūt ip̄m rebaptisatū.xj.q.j.sacerdotibus.xij.q.j.futurā.vbi dicit[ur] religiosissimus fuisse

¶ dedit priuilegiū vt sicut roman⁹ imparator esset caput totius mundi.sic ꝛ roman⁹ pontifex esset caput oīm ecclesiarum.xcvj.dis.constantinus

Constitutio.

¶ constitutio est qd̄ rex.vel imperator cōstituit.ij.di.constitutio

¶ constitutio debet esse honesta t[em]p[or]e ꝛ loco cōueniēs.iiij.dis.erit aūt lex

¶ cōstitutionis causa est humanā coercere audaciā ꝛ nocēdi facultatē refrenare.iiij.dis.§.j.

¶ tenēda est ꝑ lege vbi sacra scriptura nō ꝯtradicit.xj.di.in his.x.di.lege

¶ illicita est q[ue] est ꝯtra ap̄los ꝛ euāgelia v[e]l alias sacras scripturas.x.dis.nō licet

¶ triplex est origo ꝯstitutionū ecclesiasticar[um].xj.dis.ecclesiasticar[um]

¶ cōstitutiōes ecclesie maxime romane sūt seruande.xj.di.nolite.ꝛ.cap.ad hoc vestre.xxxviij.di.nulli

¶ ea[rum] transgressores puniunt[ur].xij.di.p[re]ceptis.lx.dis.nulli⁹.vj.q.j.infames

¶ cōstitutiones regū ꝛ ꝑncipū obsequi debent ecclesiasticis institutis.x.di.lege.ꝛ.c.sequenti

¶ pro loco ꝛ t[em]p[or]e ꝛ ꝑsonarū qualitate mutatur cōstitutio.l.dis.vt cōstitueretur.lxj.dis.§.his.x.q.iij.priscis.ꝛ.c.sequēti.j.dis.catholica

De hac materia habes vbi agit[ur] de statutis.

Consuetudo.

¶ cōsuetudo ē ius morib[us] institutum quod lege deficiente pro lege suscipitur.j.dis.cōsuetudo

¶ longeua cōsuetudo que nō est cōtraria canonib[us] est seruanda.xj.dij.cōsuetudinis.xij.di.scit sancta romana.ꝛ q[ui]nq[ue].c.se.x.q.j.decreuimus

¶ cōsuetudo ꝑuersa ex diuturnitate nō leuigat crimen sed auget.xxiiij.questione.j.scisma

¶ binus act[us] consuetudo dicit[ur].xxv.q.vltima.ita nos

¶ ratio et veritas consuetudinem semper exclu-dunt, viii. dis. veritate, et duobus. c. sic. xi. dis. c. j. et sequenti.

¶ quando consuetudini veritas suffragatur nihil eam firmius debet teneri, viii. di. frustra. xii. di. illud usque ad §. hoc autem

¶ diversitas consuetudinum pro loco et tempore dummodo non sint veritati contrarie non est reprobanda, xii. dis. scit sancta romana, et ca. novit. et c. se.

¶ consuetudo illorum cum quibus conversatur si non est perversa observanda est, xii. di. illa.

¶ consuetudo mala non minus quam perniciosa corruptela est vitanda. viii. dis. mala. xii. di. omnia talia. xvi. q. iii. licet

¶ consuetudines romane ecclesie maxime sunt servande, xi. di. quis. in fi. xii. di. c. j. in fine

¶ in ecclesia multa sacramentalia sicut aque aspersio. ad orientem adoratio. et huiusmodi consuetudine magis quam scripto sunt roborata. xi dis. ecclesiasticarum

¶ in portionibus ecclesiarum dandis observanda est consuetudo, x. q. iii. nec numerus

¶ contemptores consuetudinum ecclesiasticarum sunt coercendi, xj. di. in his rebus

¶ episcopi sunt porius consuetudine maiores presbyteris quam dispensatione, xcv. di. olim

¶ consuetudo facit mortale quod est in se veniale, sicut patet, xxv. di. unum. §. alias. quam me.

¶ consuetudo ordinaria confert iurisdictionem ix. q. iii. conquestus

¶ iure consuetudinis fit meum illud alterius iudicatur, viii. di. §. j.

¶ qui maledicendi consuetudinem habent immundiciam labiorum contrahunt, xxiiii. q. iii. qui negligunt

¶ sub pretextu consuetudinis nec ante nec post pro sacramento est aliquid accipiendum. j. q. iii. si quis prebendas

De hac materia habes ubi agitur de moribus.

Contemptus.

¶ contemnere debet suos et sua qui servire deo eligit. xii. q. j. cui portio. et c. precipimus

¶ nihil miserius est quam propter nummum deum deserere, xii. q. j. duo sunt. in fine

¶ capitis rasio et clericorum corona designat quod ipsi debent contemnere temporalia. xii. q. j duo.

¶ socrates qui ad philosophandum pergens auri pondus proiecit posuit in exemplum ut si virtutes possidere volumus temporalia contemnamus xii. q. ii. gloria episcopi. in fine

¶ stultus est qui in dignitate se primum extimans bona que viderit discere contemnit, xxii. dis. de constantinopolitane, xviii. di. non oportet xxxviii. di. nullus episcopus, xxiiii. q. iii. si habes.

¶ peccatum paganitatis incurrit qui sedi apostolice obedire contemnit, lxxxi. di. si qui presbyteri sunt, in fi. Notent hoc diligenter tyranni qui nedum inobedientes sunt ecclesie, verumetiam eam vi opprimere et patrimonium eius eripere conantur, xxiii. q. vii. hortatu et. lxiii. dis. Adrianus

¶ contemnenda non sunt sacramenta per malos sacerdotes exhibita. j. q. j. multi. xxxviii. dis. sedulo.

¶ manumissio iteratur cum liberti ecclesie aliis adherentes eam contemnunt, xii. q. ii. liberti. et. j

Cotentiosus.

¶ contentiosus prohibetur ordinari, xlvj. dis. §. j. et c. seditionarios

¶ diversitas cultus maxime contentiones et emulationes inducit, xc. dis. platum

¶ clerici vel monachi in synodo vel capitulo accusando vel referendo non debent perstrepere vocibus contentiosis, v. q. iiii. in loco

¶ contentiosus monachus a priori suo secundum qualitatem culpe est puniendus, xc. di. si quis monachus

¶ prefectus in iudicio seculari non debet contendere, xiiii. q. j. episcopus

¶ res ecclesie non per contentiones sed iudicio debent defendi, xvj. q. v. consuetudo

Contestatio.

¶ contestatio litis quomodo fieri debeat, et infra quod tempus facta valeat. habes, iii. q. iii. inducie, usque ad finem questionis.

¶ ordine iudiciario primo est libellus porrigendus, deinde debet fieri litis contestatio. iii. q. iii. inducie. §. libellum.

¶ iudex reo libellum non debet auferre nisi actor promittat se infra duos menses litem contestaturum et expensas in duplum restituturum iii. q. iii. inducie. §. libellum

¶ contra absentem per contumaciam proceditur cum lis est contestata et liqueat de causa, j. q. ix. decrevimus, iiii. q. v. c. j.

¶ si lis non est contestata nec liquet de causa tunc absens per contumaciam solum est excommunicandus, et sic intelliguntur illa capitula, xj. q. iii. rursus. et c. quicunque.

¶ Litis ꝯtestatio recusari non potest, iij. q. iij, inducie, §, libellū, in fine.
¶ In causa criminali vl' ciuili criminaliter mota an̄ li'c ꝯtest. testes nō sunt recipien/di nec sentētia diffinitiua. ferenda, iij, q. ix quonim in summa.
¶ Plures sunt casus in quibus sine litis ꝯtestatione testes pn̄t recipi. s. in heresi p9 morte, xxiiij, q. ij, sane, z, c, se,
Item in q̄stione electiōis epi z in cā matri/monij ꝓpter more p̄iculū ecc'ia dilapi/det, vt mulier fornicet'
Itē p̄latus ex officio ꝓcedit ꝑ inquisitionē de excessibus subditoꝝ
Itē quando testes ad ꝑpetuam memoriaz recipiuntur de his z alijs pluribꝫ casibꝫ habes, extra vt lite nō cōtesta, qm̄ frequē ter, z, c, sequenti

Continentia
¶ Cōtinētia nō ferro sꝫ religiōe querenda est, xxxiij, q. v. tūc saluabitur. De hac materia habes i titulo d' castitate

Contritio
¶ Ꝯtritio ꝯtemptis alijs ptibꝫ pn̄ie nō delet peccā, de pe. dis, j, resuscitat9, §, alij ecō tra, z, c, mensuram
¶ Dum cōfessio nō ꝯtemnitur ꝑ ꝯtritionē peccati venia indulgetur, de, pe, di, j. mensuram,
¶ Quātūcunqꝫ assint alia sine cordis ꝯtritione nullū peccatū dimittit, de pe, di, j, c, veritas, §, econtrario
¶ Lachryme que ex vera ꝯtritiōe fluūt eterni ignis incendia extinguūt, de pe. dis, c, si cui, §, porro,
¶ Vbi nō est cōtritio sed cordis duricia de us oratione ꝑ talibꝫ nō accipit. de pe, dis, j, q̄obrem, in fine

Contumax
¶ Ꝯtumax dicit q̄ post vnam vl' trinā peremptoriā vocationē corā iudice cōparere ꝯtēnit, xxiiij. q. iij. de illicita
¶ Q̄ ex cōtumacia iudicibꝫ non obtēpantꝫ epos extra cōmunionē poni debent, ij, q, vj, quisquis
¶ Qui ad synodū vocatus venire' aut ibi cōstitutus obedire cōtemnit aut an̄ finez recesserit est excōmunicādus, xj, q. iij. certum est
¶ Ꝯtra absentem ꝑ ꝯtumaciā tanqꝫ cōtra p̄sente cōuictū ꝓcedi p̄t ꝑ diffinitiuaz sententiā, iij, q. ix, absens, z, c, decreuim9 xxiij q, iij, de, illicita
¶ Si excōicatus infra annū suaz causaz purgare cōtēpserit post nullatenus audiat, xj q, iij, rursus, z, c, se,
¶ Qui iubente sacerdote ꝑ quacūqꝫ culpa ab eccl'ia exire ꝯtempserit tardius recipitur ad veniam, xj, q, iij, q̄ iubente
¶ Ꝯtumaces p̄lati ꝑ dignitatis subtractionē puniuntur, liij, dis, honoratus in fine, xxxiiij, dis. quorundam
¶ Cōtumaces clerici ab epis per excōmunicationē corrigi debent, l, di. cōtumaces vij, q, j, si quis p̄sbyter, xj, q, j, petimus, et q, iij, si quis
¶ Sicut in ꝯtumacia ꝑsistentibꝫ seueritas est ostendenda, sic humiliantibꝫ ꝑ pn̄iam venia nō est deneganda, ij, q. iij, q̄nto.

Conuenticulum
¶ Ꝯuēticulum dr̄ ꝯgregatio subditoꝝ sine ꝯsensu prelatoꝝ, xvij, dis, multis
¶ Clerici maxime hereticoꝝ z scismaticoꝝ ꝯuenticula vitare debēt, xxiiij, di, iij, cleric9 z, c, cū quibus

Conuersatio
¶ Conuersatio cū iudeis in cōuiuijs z balneis clericis z laicis inhibet nec etiā medicinas ab eis debēt recipere xxviij, q, j, nullus
¶ Etiā cū parentibꝫ vel ꝓpinquis cōuersari nō debem9 si ꝑ ip̄os fidē xp̄i ꝑdere timemus, xxviij, q, j, si infideles
¶ Sepe maloꝝ ꝯuersatio corrūpit bonos mores. xxviij, q, j, sepe,
¶ Neophici vt in fide z moribꝫ ꝓficiāt cuꝫ xp̄ifidelibꝫ debēt conuersari, xxviij, q, j, iudeorum.

Conuersio
¶ Cōuersio dr̄ quasi vndiqꝫ cordis versio, de pe, di, j, §, hoc idem, z dis, vi, null9 expectet, §, qd̄ q̄uis, circa p̄n,
¶ Si cor nostꝝ vndiqꝫ a malo ꝯuertit, fructus ꝯuersionis meremur, de pe, di, j, §, h idem
¶ Cōuersio cordis requirit in adulto baptisando, de cō, dis, iiij, baptismi
¶ Vera cōuersio ad deū in vltimus positorum mente post9 est estimāda q̄ tpe, xxvi, q, vj, cogaonimus
¶ Qui cū potuerūt ꝯuerti noluerūt. in fine nō facile acquirūt qd̄ volūt, de pe, di. vlt. nullus expectet, circa p̄n,

¶ cōuersio in extremis licet raro iusta sit desperandū tamē nō erit, de pe. di, vltima null⁹ expectet, §, q; qm̄, xxvi. q, si p̄sbyter z, c, se. l, dis, ponderet

¶ deus nō vult mortē pctōris ſ; vt ↄuertatur z viuat, xxvi, q, vi. cognouimus,

¶ iudeoꝝ pueri ad fidem xp̄i ↄuersi ne parentū inuoluant erroribꝫ sunt fidelibꝫ aut monasterijs cōmittēdi, xxviij, q, j, iudeoꝝ.

Conuiuia. ¶ conuiuia laudant dūmodo detractionibus z fabulis z ludis turpibꝫ nō misceātur, xliij, dis, ↄuiuia, z, c, se,

¶ cōuiuijs clericoꝝ debet p̄cedere mēse benedictio, infra mensam lectio, post mensaz g̃tiarumactio, xliiij, dis, qm̄ aūt,

¶ nō cibꝫ in ↄuiuio ſ; cibi auiditas reprobatur, de cō, dis, v, sint tibi,

¶ p̄cipue clerici hereticoꝝ z scismaticorū debent vitare ↄuiuia, xxxiij, q, iiij, cleric⁹

¶ cū sacerdotalis sensus tenuis eē debeat p̄hibenꝰ eis ↄuiuia ne pinguis vēter grossam mentē generet, xliiij, di, c, vl. z, §, seq̄n, xxxiiij, dis, p̄sbyteri,

¶ nec ep̄s nec cleric⁹ absq; necessitate dꝫ ī eccl'ia facere ↄuiuia, xlj. dis, nō oportet, et in, c, se,

De hac materia vide vbi agitur de cibo

Correctio. ¶ correctio debet fieri q̄ntū p vniuscuius q; gradu atq; salua pace ecclesie fieri pōt xxiij. q, iiij, ecce, quisq̄s, quidā, cū quisq;, sicut ipsa pietas quē faciet, circa mediū,

¶ correctio debet fieri animo medēdi nō seuiendi, lxxxvi, di. odio, xxiij, q, iiij, ita plane, circa medium,

¶ cum correctio districtius agitur ex charitate agenda est nō ex furore, ij, q, ij, fraternitas

¶ correctio debet ex charitate prouenire z s'm diuersitatē culpaꝝ extendere, xxiij, q, iij, corripiantur

¶ correctio debet esse mixta cum benignitate z asperitate, xlv, dist, disciplina sicut nanq;,

¶ qui iuste iudicat staterā in manu gestās in vtroq; penso iusticiaz z misericordiam portat, xlv, dis, omnis

¶ non frustra hec duo iungunꝰ hō pctōr, quia peccator est corripe, q; homo est miserere, xxiij, q, iiij, duo,

¶ correctio quandoq; plus debet hr̄e mā suetudinis q̄ꝫ rigoris, xlv, dis, qui sincera z, c, licet

¶ asperitas nimie increpationis nec correctionem recipit nec salutē, xlv, dis, cum beatus, z, c, disciplina

¶ castigatio leuis reuerētiā exhibet castiganti, dis, xlv, cum paulus

¶ correctio q̄nq; plus dꝫ hr̄e de asp'itate q̄ꝫ d' benignitate, xij, q, ij, fraternitas, xxiij q, iij, ecce, z, c, se, z, c, illud,

¶ ferro necesse est vt abscindantur vulnera q̄ fomentoꝝ nō sentiūt medicinā, lxxxij dis, §, quia aliquanti

¶ melius est cū seueritate diligere q̄ꝫ lenitate decipere, v, q, v, non omnis, z, ca, non osculanir,

¶ nō est charitas ſ; languor vbi mali mores non corriguntur, xxiij, q, v, non putes z, c, sequenti

¶ nō corripe malos sed fouere est eos occidere, xxiij, q, v, q̇ vicijs, xiv, dis, sed illud,

¶ falsa z periculosa misericordia indulgetur vbi p̄pter asperitatem vel blandimēta lingue delinquentiū correctio postponiꝰ, l, dis, si quis dyaconus

¶ licet dei sit p̄ncipaliter corrigere, tm̄ p̄latus suā correctionē nō, debꝫ negligere, xxiij, q, iij, sicut nō est

¶ facientis culpā habet qui cū possit corrigere negligit emendare, lxxxvi, dis, culpam, lxxxiij, di, error

¶ licet sciamus neminē vltra terminum a deo p̄fixum esse victuꝝ, tm̄ oibꝫ languentibus nō incongrue medemur, sic q̄uis nemo saluet nisi p̄destinatus, omni tm̄ delinquēti adhibenda est correctio, xxiij, q, iiij, nabuchodonosor, §, item qui

¶ episcopus qui crimina nō corrigit non ep̄s sed canis dicitur impudicus, lxxxiij, dis, nemo

¶ p̄mo seip̄m corrigat q̄ alios nitiꝰ corrigere, iij, q, vij, si modo, duobꝫ, c, se, xxv, di, primum, lxj, dis, in sacerdotibus, lxxxi, di, nemo,

¶ p̄latus si culpas subditoꝝ impune dimittit grauiꝰ offendit, xi, q, iij, si is q̇, xxiij, q, v, q̇ vicijs, z alia capitula que sequunꝰ vsq; in fi, questionis

¶ synodi prelatorum ad hoc debent eē vt deprauata que emerserūt corrigantꝰ, xviij dis, puenit, z cap, sequenti, xvj, q, ij, visis in fine

¶ plạtus quando in correctiōe excedit nō tenetur a subditꝫ veniā postulare.lxxxviij dis.quando
¶ a subditis senior nō est increpandus cū culpa sua nō trahit ad interitū corda iuniorum.ij.q.vij.paulus
¶ laudabile est in subditis correctionē prelati nulla dissimulatione postponere.ij.q vij.sicut inquit
¶ ꝯtemptores mādatoꝝ superioꝝ sic puniendi sunt vt alij talia cōmittere timeant xxiij.q.iij.iustum
¶ p̄lati a subditis,docti ab indoctis ꝺ publicis excessibꝰ corrigi p̄nt.ij. q. vij. securi sunt viā balaam.⁊.c.epi.⁊.§.iteꝝ Johēs.
¶ priuatū crimē publice nō est arguendū sed vbi cōtingit crimē ibi moriat̃.ij.q.j. si peccauerit.in fi.vi.q.ij.si tantū
¶ publicā correctionē dꝫ p̄cedere ammonitio.ij.q.vij.accusator.el.j.in fine
De hac materia habes vbi agit̃ de disciplina ⁊ vbi agit̃ de ꝑcussione

Corona. ¶ coronā in capite clerici habent ab institutione romane eccl'ie.xij.q.j.duo
¶ rasio corone in capite signat t̃ꝑaliuꝫ depositionē.vt ibidem

Corporalia. ¶ corpalia altarꝭ nō debent esse de serico sed de puro panno lineo ab epo consecrato.de cō.di.j.oīn ꝯsulto
¶ nō debeant lauari ꝑ feminas nec tangi xxiij.dis.sacratas

Corpora. ¶ corpa sanctoꝝ nullꝰ de loco ad locum sine licentia episcopoꝝ transferre presumat.de cō.dis.j.corpa
¶ corpa modernoꝝ hoīum sunt debiliora antiquoꝝ.⁊ ideo ipsis est cōpatiendū.xxxiiij.dis.fraternitatis

Creatura. ¶ creatura quelibꝫ in se bona est.⁊ dꝫ esse ꝑa de pe.dis.ij.ante finem
¶ creatura que mutatur nō vera ꝫ vacua esse pbatur.de pe.dis.ij.ante finem
¶ ꝑ creaturas iurare est blasphemare.xxij q.j.si quis ꝑ capillum
De hac materia habes vbi agit̃ de iuramento

Credere. ¶ credere in deū ē amādo in eū tendere. de cō. dis.ij.§.ex p̄missis.circa finem

¶ qui diuinationibꝰ ⁊ incantationibꝰ credit fidem xp̄i ꝑdit.xxvi.q.v.epi ante medium.⁊ duobꝰ.c.se.
¶ qui credit se cū dyana vel alijs mulieribus in noctis silentio suꝑ bestias vel alit̃ multa terraꝝ spacia trāsire fidē xp̄i euacuat.xxvi.q.v.epi ante medium
¶ in testimonio quēꝫ credendum est paucioribꝰ numero.iiij.q.iij.ꝑ totum
¶ innocēs semꝑ bene credit ⁊ bū iudicat de alijs.xx.q.iiij.innocens
¶ mala de alijs nō cito neqꝫ de facili debemus credere.lxxxvi.di.si quid
¶ malū de proximo nullꝰ debet credere anteqꝫ pbetur.ij.q.j.deus.iij.q.viij.iudicantem.xj.q.iij.in cunctis.⁊.c.q̄uis

Creditor. ¶ creditor nō est dicēdus vsurariꝰ.x.q.ij.casellas.§.hocius

Crimen. ¶ crimen est graue peccatū accusatiōe ⁊ dampnatione dignissimū.viij.dis.aplus.
¶ crimē vocat̃ criminale peccatū vl' criminalis infamia.xxv.di.§.in ep'la
¶ crimē quēꝫ ponit̃ pro omni delicto siue mortali siue veniali.xxv. dis.viiij. orantuꝫ §.nunc autem
¶ manifesta crimina accusatiōe non indigent.ij.q.j.que lotariꝰ.§.in manifestis.et c.sequenti
¶ magis nocet q̇ crimen celat q̄ꝫ qui illud amicabiliter ad corrigendū indicat.v.q.v nō vos.⁊ quattuor.c.se.
¶ fraudulentus reputat̃ q̇ causa diffamationis vl' vindicte occultū crimē reuelat.v.q.v.qui ambulat.vi.q.j.summa
¶ grauiter peccat q̇ crimē qđ solus nouit publicat.ij.q.j.si peccauerit
¶ meritoriū ē ibi crimē publicare vbi possit ꝓdesse.xxij.q.v.hoc videt̃.in fine
¶ nullū crimen maculat nescientem.xxiij.q.iiij.nimiū sunt
¶ crimē paternū nullā maculā potest infligere successori nisi cōmutat vel cōsentiat j.q.iiij.crimen.
¶ nemini p̄terqꝫ de crimine lese maiestatꝭ de se confesso cōtra aliū creditur.xv.q.iij.nemini
¶ graui punitur pena crimen lese maiestatis.vi.q.j.quero.§.si quis
¶ crimen lese maiestatis ⁊ viciū symonie pari pena puniunt̃.xv.q.iij.sane.

Crisma. ¶ crisma in cena dñi singulis annis est cōficiendum et vetus intra ecclesiam est cremendum. de cō. di. iii. litteris

¶ solius epi est crisma cōficere. xcv. dis. illud. xxvi. q. vi. si iubet

¶ archiepi ab epis suis et alii clerici ab archipresbyteris crisma debēt petere. xcv. di. presbyteri. de con. dis. iiii. presbyteri

¶ clericus vendēs crisma symoniā cōmittit. i. q. iii. si quis prebendas. i. q. i. dictum est in quibusdam

¶ presbyteri crisma accepturi nil debēt dare epis. i. q. i. statuimus

¶ omnis presbyter ad baptisandū vadens cū crismate debet pgredi. de cō. di. iiii. nullus ministrorum

¶ signare in fronte cū crismate ē tm̄ eporum de cō. dis. iiii. presbyteri. xcv. dis. presbyteros

¶ cū veteri crismate nō licet inungere nisi in necessitate. de cō. dis. iiii. si quis de alio

¶ qui in necessitate a presbytero ñ fuit i baptismo crismatus in fronte dz p presbyterum suppleri. de cō. di. iiii. nullus ministrorum

Crudelitas. ¶ crudelitas nō est crimina punire sed pietas. xxiii. q. viii. legi. et c. se.

¶ falsa mansuetudo est crudelitas. quādo scz delinquens nō corripit. xxiii. q. iiii. ipsa pietas

¶ iudex nō est crudelis qui crudeles iugulat licet parentibus crudelis esse videat. xxiii. q. v. ñ est crudelis

¶ proximi vulnus crudeliter silet. et vt sanetur misericorditer indicatur. v. q. v. nō vos

¶ crudelis est qui famā suā negligit. xii. q. i. nolo

¶ vlciscēdi crudelitas iure culpatur. xxiii. q. i. quid culpatur

¶ libidinosa crudelitas est venena sterilitatis pcurare. xxxii. q. ii. aliquā

¶ crudelitatē omniū pdonū supat qui res ecclie que pauperum sunt defraudat. xii. q. ii gloria. circa medium

¶ qui pauperē fenore trucidat et q diuiti aliqua rapit eqles sunt in crudelitate. xiiii q. iiii. quid dicam

Crux. ¶ crux a cruciatu dicit et magnum cruciatū sustinet q vim patit. iii. q. i. nulli. in fine

¶ qui diuitias mūdi lutū reputat crucem christi portat. xii. q. ii. gloria. circa medium xii. q. i. clericus

¶ sacerdotalis gradus et alia sacramenta crucis figura pficiunt. de cō. di. v. nūquid

¶ salubre est fidelibus crucis signaculo insigniri. xi. dis. ecclesiasticarum

¶ ideo cruce signant baptisandi et alii vt diabolus p interemptiōis sue signū vas suū pristinū sciat deinceps sibi esse alienū de cō. di. iiii. postea signat

¶ ignominia est xpm crucifixū pauperem farsis pdicare corporibus. xxxv. di. ecclie. ii q. i. nolumus

¶ dñm crucifigūt q eū in sacerdotibus suis psequunt. iii. q. i. nulli

¶ festū inuentionis crucis est celebrandū q̄nto nonas maii. de cō. di. iii. c. crucis

Cupiditas. ¶ cupiditas ē mr̄ vsurarum. xlvii. di. §. i

¶ cupidi ordinari phibent. qz tales de facili a vero deuiāt. xlvii. di. §. i. et c. vir. viii q. ii. dilectissimi

¶ bonorum auctoritati inherere nō valet q cupiditatē animi que radix est omniū malorum non abscindit. xlvii. di. bonorum. et c. sequenti

¶ gratius inuenitur cupidus aurum q̄s solem xlvii. dis. sicut

¶ qui ātūcūqz aurum auro cumulet. satietas nūq̄z adest cupiditati. xlvii. dis. sicut

¶ nemo cupiditati dñandi inflammatus desiderat bie cōsorte. xxiii. q. vii. quod aūt

¶ cupidi breuē in presenti possidēt fructū et post eternū incurrūt suppliciū. i. q. i. cum ordinaretur. et c. cito

Curator. ¶ curator propter infirmitatem datur. iii. q. vii. in fames

Curialis. ¶ curialis dicitur qui nexibus curie ligatus pncipibus adulatur. xxxvii. di. nōne. et li. di. qui in aliquo

¶ curiales nō sunt ad ordines admittēdi nec etiā ad religionē nisi cū magna discussione. liii. dis. legem

¶ curiales nō debent in epm ordinari. l dis. nō cōfidat. li. dis. qui in aliquo

¶ curialis qui in ciuilibus causis vel pecuniariis officiis impēdit potest epm postulari. lxi. dis. osius. et §. sed aliud est

Curiositas. ¶ curiositas ē postpositis diuino et sāctorum eloquiis scriptis phorum et poetarum

ratione vanitatis vel delectationis intēde re,xxxvij,dis.sacerdotes.ꝛ.c.se.
¶ curiositas dicitur cū diuina scriptura nō sm sanctorū expositionē sed sm secularem sapiam ꝛ sensus sui vanitatē exponit,xxxvij,dis,vino
¶ curiosi dicunt clerici qui filios suos ecclesiasticis sumptibus post secularibus sciētijs q̄ salubribus erudiūt,xxxvij,di,legāt.

Custodire. ¶ custodire tenenir romana sedes statuta cōciliorū que sua auctoritate cōfirmauit xxv,q,j,c,j.
¶ si iurisdictio epo a supiori nō seruat ordo ecclesiasticus quē supior custodire tenetur cōfundit,xi.q,j,puenit
¶ plati bona ecclie nō debent dare potentibus sed diligenter custodire,xxiij,q,viij cōuenior
¶ nemo p exteriorē violentiam corrumptur si interior innocētia custodiatur,xi,q,iij,custodi

Dalmatica. ¶ dalmatica nec episcopis nec archidyaconis antiquitus sine cōcessione pape liceat vti,xxiij.dis.cōmunis
¶ licet mō oīs dyaconi vtant dalmatica ex cōsuetudine,nō tamē debēt epis vti nisi in solēnitate,lxxvi,dis,de ieiunio

Damasus. ¶ damasus papa pmus accusatus de adulterio cū,xlij.epis se purgauit,ij.q.vij,nos si incōpetenter,in fine

Damnum. ¶ damnū morum multū distat a dāno tpalium,vj,q,j,sunt plurimi,in fine
¶ deteriores sunt qui vitā moresq̄ bonorum detrahēdo corrumpunt his qui substantias aliorū pdasq̄ diripiunt,vj,q,j,ex merito
¶ nulli in alterius damnū est subueniendū,xiij.q,v,denique,xxij,q,ij,pmū
¶ dāno p damnū tpale nos cogit ad bonū xxiij,q,vi,qd errauerat
¶ pessimi rectores reputant qui in graui scelere cōstitutos damnorū admonitiōibus ad bonū redire cogūt,xxiij,q,v,si vos
¶ qui ꝯfugientibus ad ecclīam vel ad cimiteria aliqd damnū inferūt sunt excōicati,xvij,q,iiij,diffiniuit
¶ inferēs damnū nō est absoluendus nisi dāno sm arbitriū lese restituto,xxiij,q,vltima pessimā,xiiij,q,vi,si res

Datum. ¶ datū aliqd ex pietate ꝑcipue ecclie nō potest reuocari,xij,q,ij,sacrorū,xiiij,q,vi,cōpertum xvi,q,ij,visis,ꝛ,q,vi,illud,xvij,q,iiij,sic q̄
¶ dare ecclesie ꝓpter defectū heredis laudabiliter dāti reddunt habito herede,xvij q,vlt,c,vltimo,
¶ qui res ecclesijs vl monasterijs in testamento datas detinēt paupꝝ sunt necatores,xiij,q,ij,clerici
¶ nō sufficit oratio ꝛ lectio nisi adsit ꝛ elemosyne datio,lxxxvi,dis,fratrē,ꝛ duodecim ca.sequē.
¶ habenti dare nihil aliud est q̄z pdere,j,q ij,pastor
¶ eps de bonis ecclie religiosis potest dare,xij,q,ij,si eps.ꝛ,c,se,
¶ qui honorē nō habet honorē dare non potest,j,q,j,q̄ pfectionē,ꝛ,c,se,

David. ¶ dauid qui ex ꝯpassione oēs refugas recipiebat ponitur in exemplū q patiētibus est cōpatiendum,vij,q,j,omnis
¶ ex eo q voluit mali regis clamidē se pcidisse ponit in exemplū q subditus q̄ntūcūq sanctus in malū platū q̄diu sustinet nō debz insurgere,ij,q,vij,plerūq,§,itē,ꝺ pe,dis,ij,§,opponit
¶ Dauid plenus fuit charitate p multos effectus insinuatur,de pe,dis,ij,§,opponitur post mediū
¶ inter duo mala minus eligēs potius voluit iuramētū frāgere q̄ sanguinē humanū fundere,xxij,q,iiij,q dauid,ꝛ,c,se,
¶ in eo q saul deprauatū honorauit ꝓpter vnctionē,innuit q sacramenta in deprauato nō amichilant,j,q,j,sacramēta
¶ Dauid phibitus fuit templū edificare ꝓpter sanguinē quē effuderat,de cō,dis,j,§,j,in principio
¶ in hoc q ꝓpter adulterium redargutus fuit a nathan ꝓpheta q fuit inferior eo,innuitur q subditus platū monere potest de excessu,ii,q,vij,nosti,post mediū
¶ in hoc q ꝓpter adulteriū ꝛ homicidium per parabolā diuitis sentētiā ꝯtra seipm dedit,innuit q malus platus p sententiā quā pfert in subditum seipm condemnat ij,vij,sacerdos
¶ per penitentiā,de adulterij ꝛ homicidij

peccato cōsecutus est veniam. de pe. dist iij. §. Dauid

¶ In eo q post peccatū spiritūsanctū rehabuit ⁊ in honore pmansit, innuit q lapsi per penitentiā in pristinū statum reparantur. l. dis. si post. §. econtra. ⁊ c. pōderet

¶ Occisio Urie ppter adulteriū Bersabee ipsam duxit in vxorem modo non trahit in cōsequentiā. xxxi. q. j. ca. si vidua. §. sed obijcitur

¶ Dominus ei qui tot bellis interfuit tam magnū prebuit testimoniū, innuitur q et pleriqz bella exercentes deo placere possunt. xxiij. q. j. noli

Decanus.

¶ Decanus non debz fieri nisi primum fuerit presbyter ordinatus. lx. dis. c. j. et duobus. c. se.

¶ Dyaconus in decanū electus nisi statim psbyter efficiat honore suscepto priuetur lx. dis. innouamus

¶ Nemo in decanū debet eligi nisi qui etate ⁊ morib9 est maturus. lx. di. innouam9.

Decime.

¶ Decime sunt vota fideliū, pcia pctōrum, patrimonia paupez. xvj. q. j. quia

¶ Decima sunt tributa egentiū aiaz. xvi. q. j. decime

¶ Decime iubētur dari lege naturali, sicut patet de Abraam ⁊ Jacob. xvi. q. vij. decimas deo

Itē iubent dari lege mosayca. xvi. q. j. decimas a populo

Item iubent dari scriptura ppbetica. xvi. q. j. reuertimini. ⁊ q. vij. c. j.

Item iubent dari lege canonica. xvi. q. vij. c. j. ⁊ c. quicūqz

¶ Decime sunt dande de grano ⁊ de vino. de fructib9 arboz. de pecorib9. de orto. de negociatiōe. ⁊ de venatione. xvj. q. vij. qcūqz. ⁊ c. se.

¶ A laicis fideliter sunt dāde. ⁊ ab epis ministris ecclesiaz discrete distribuēde. xxxij. dis. pter hoc. xvi. q. vij. nullus

¶ Fideliter decimas dare est nec plus nec minus offerre. xvi. q. vij. quicūqz

¶ Dande sunt illi ecclesie vbi baptisma et alia sacramenta pcipiuntur. xvi. q. j. q. ⁊ c. de decimis. ⁊ c. in sacris. xiij. q. j. ecclesias §. de decimis

¶ Alijs ecclesijs nō sunt dāde pter consensum. epi. xvi. q. j. statuimus. ⁊ c. se.

¶ Ppter nouas ecclias priori ecclie nō sūt subtrahende. xvi. q. j. si quis laicus ⁊ c. de decimis. §. si ergo

¶ Decime concedi pūt monasterijs ⁊ hospitalib9. xvi. q. j. qm

¶ Monachis de territorijs q ppris manibus excolūt pcesse sunt decime. xvi. q. j. cūctis. §. de his. ⁊ c. questi.

¶ P donationē pdioz monachis factā nō puant ecclie decimis suis. xvi. q. j. cunctis §. de his. in fine

¶ Nō fructus sz ius decime vēdere vl emere symoniacū est. j. q. j. psbyter

¶ Decime a laicis q2 paupez sunt possideri nō possunt. xvi. q. j. c. vl. ⁊ q. vij. c. j

¶ Nō sunt a laicis aliquo munere redimēde. xvi. q. vij. decimas quas

¶ Propter maliciā sacerdotis, decime quia ecclesie sunt non sunt retinēde. xvi. q. vj. si episcopū

¶ Nō dantes decimas post admonitionez sunt excōicandi. xvj. q. vij. oēs

¶ Qui decimas nō tribuit sacrilegiū committit ⁊ eterne damnatiōis pculū incurrit. xvi. q. vij. c. j.

¶ Frequenter in reb9 tempalib9 damna patiunt qui decimas dare negligūt. xvi. q. j. reuertimini

¶ Quanti paupes mortui fame fuerint tot detentoz decimaz re9 est homicidioz. xvj q. j. decime

¶ Q decimas diligenter dat nō solū sanitatem corpis sz etiā cū tpali fructi celestia pmeretur. xvi. q. j. decime.

¶ Quadragesima diligenter in ieiunio obseruata soluunt deo decime in tpe totius anni. de cō. dis. v quadragesima

Decretales.

¶ Decretales sūmoz pōtificū sūt eiusdem auctoritatis sicut decreta q sunt in corpe canonū. xix. dis. p totum

¶ Decretalis epistola. alia est specialis. videlicet que dirigit ad vnam pminciā. xxv q. ij. qd scripsi

Item que dirigit ad vnam ecclīam. xvi. q. j hinc est etiam

Item que dirigit ad vnā psonā. vij. q. j. petisti. ⁊ hec nō trahit ad pseqnentiam, sicut habes in pdictis. c.

Alia est generalis que omnib9 dirigit. xxv. q. j. omnia. ⁊ c. se. Et hec q2 diffinit trahit ad psequētiā. xxv. q. j. hac psona.

Si imperat vel prohibet necessitatē infert xiiij.q.j.q preipitur

Si indulget nō trahit ad cōsequētiā.xiiij.q.v.dixit

Si pmittit vl' ɔsulit liberā habet obseruātiam.xiiij.q.j.q preipitur

Dedicatio. ¶ dedicatio eccl'ie dz fieri ab episcopo sine aliqua pactione.j.q.j.statuimus

¶ epi dedicantes ecclias oblata ex deuotione possunt accipere sed nil debent exigere.j.q.ij.placuit

¶ prius est eccl'ia dotanda q̃ dedicanda. Ibidem

¶ loca semel dedicata nō pñt fieri habitacula secularia.xix.q.iij.que semel

¶ singulis annis celebrāda est solēnitas dedicationis.de cō.di.j.solēnitas

De hac materia require de consecratiōe ecclesie

Defensio. ¶ defensio potest peti a pncipe ɔ hostes ecclesie.xxiij.q.iij.maximian⁹.z.q.ij.p totū

¶ ecclesia p malefactoribꝫ dz intercedere. nō eos defendere.xiiij.q.vj.si q.xxi.q.v. si q̃s cuiuslibet.z.c.se.

¶ lex virtutis est patriam z socios defendere ab iniuria.xxiij.q.iij.non inferenda. z.c.fortitudo

¶ execrabile est nō tueri q̃s suscipit defendendos.lxxvij.di.religiosum

¶ q̃ potest z nō repellit a socio iniuriā tam est in vicio q̃ȝ ille q̃ facit.xxiij.q.iij.nō inferenda.z.c.se.

¶ q̃ peccantē defendit acri⁹ arcēdus est q̃ȝ q̃ peccauit.xi.q.iij.q̃ ɔsentit

¶ qui desinit obuiare cū potest ɔsentit.xxiij.q.iij.ostendit.

¶ pfectus iniuriā ꝓpriā z suoꝝ non dz defendere ſȝ diuino examini reseruare.xxiij.q.j.§.j.z.c.se.

¶ defensio cuiqȝ conceditur in necessitate xxiij.q.iij.p totū.z.q.v.de occidendis.vsqȝ ad finem.q.

¶ qui nō defendit veritatē pditor est veritatis.xi.q.iij.nolite.

¶ quilibet sp tenet ad fidei defensionem. xxiij.q.viij.quicūqȝ.c.is ita.

¶ qui p fide vel fideliū defensione morit celeste p̃miū cōsequit.xxiij.q.viij.oīa

Degradatio. ¶ degradatio z deponere de ordine pro eodē accipiunt.lxxxvi.dist.sacerdos.z.c.se.

De hac materia inuenies vbi agitur de depositione

Delegatio. ¶ delegatio dr qñ p̃lati cū p̃ntes esse nō possunt per aliū reputant p̃ntes.xciiij dis.valde

¶ delegatus sicut ille cui⁹ tenet locū est honorandus.xciij.di.p̃cipimus.xcvij.di.nobilissimus

¶ debet lr̃as cōmissionis illis ad quos delegatus est demonstrare.xcvij.di.nobilissimus

¶ iudex delegatus debet dari ad arbitriū illius qui impedit ab auctaritote superioris.xi.q.j.iudices

Deliberatio. ¶ deliberatio oībꝫ est necessaria q̃ indiscussos hoīm calores potest refrenare.ij.q.vi.anterioꝝ

¶ laudabilis est cautela deliberatiōis cū qua totū ratio regit z furor sibi nihil vendicat.xi.q.iij.illa p̃positoꝝ.z.c.se.

¶ nō sunt p̃cipitanda ɔsilia z opa.tpe eīm indigemus ad deliberandū vt maturius agamus.l.dis.ponderent.circa p̃ncipiū

¶ maxime ecclesie negocia cū deliberatione sunt explenda.xlv.dis.licet.el.j.

¶ iudices diffinitiuā sententiā cū magna deliberatiōe debēt pferre.xj.q.iij.cū apō z.c.se.

¶ infra decē dieꝝ spaciū appellatiōe facta vtꝝ quiescendū sit ad ea est deliberandū ij.q.vi.anterioꝝ

¶ qui ex deliberatiōe ad meliora nō proficiūt etiam ab his bonis q̃ vident hr̃e cadūt.xvij.q.j.qui bona

¶ in tantū quidā morā deliberationis extendūt q bonū qđ ɔseq̃ intendebāt pdūt xvij.q.j.qui bona.

¶ p ɔsilio nō est habendū qđ sine deliberatione est illatū.ij.q.iij.si quis irat⁹

Delicie. ¶ delicie absqȝ desiderio pcepte nō officiūt.xlj.dis.delicie

¶ delicie ciboꝝ computrescere faciūt corpus humanū.de conse.di.v.nihil.et.cap.sequenti

¶ diuites dolere debent si ꝓpter ɔsuetudinem nō aliter q̃ȝ delicate possunt viuere. xlj.dis.nō cogantur

¶ in rebus pretereuntibus non vsus sed libido culpatur, xli, di. quisquis

¶ aliquando sine voracitatis vicio preciosissimo sapiens vtitur cibo, et insipiens vilissimum cum gule flamma exardescat cibum, xli, distinc. quisquis

¶ ignominiosum est prelatis et predicatoribus delicijs affluere qui xpm pauperem debent predicare, c, xxxv, dis. eccle.

¶ episcopalis auctoritas plus debet vigere in delicijs merito quam mensurare, xli. dis. episcopus

¶ detestabile est in tugurio rusticans natum et milio nutritum, in religione simulanter mella fastidire, xii, q, ii, gloria epi

Dementia.

¶ dementia si est perseuerans excusat a culpa in ipsa commissa, v, q, i, aliquos, xxxiii, q, vii, quemadmodum

¶ si euenit ex propria culpa postquam ad sanam mentem redierit imponenda est eis pro commissa licet minor quam alijs penitentia, xv, q, i, si quis insaniens

¶ non debet promoueri ad ordines maxime in sacerdotem qui aliquando insaniuit, xxxiii, di. communiter et duobus c. se, xv, q, i, c, vi, §. sicut.

¶ si sacerdos ex propria culpa demens effectus hominem occiderit, postea ad sanitatem redierit celebrare non potest, xv, q, i, si quis insaniens, in fine, et c. se.

¶ dementes vel furiosi dum sunt nec matrimonio nec religiosi possunt obligari, xxxii q, vii, neque furiosus

¶ qui sane contrahunt postea dementes effecti non separantur, xxxii, q, vii, hi qui.

Demon.

¶ demones acumine sensus et celeritate motus omnia quecumque animalia excedunt, xxvi, q, iiii, sciendum

¶ propter longum tempus vite eorum maior est eorum experientia quam hominum, xxvi, q, iiii, sciendum

¶ ex tribus premissis multo ante cogitata pronunciantes ab hominibus propter terreni sensus tarditatem videntur futura predicere, xxvi, q, iiii, sciendum, per totum ca.

¶ demones futura de quibus nullum vestigium haberi potest cognoscere non possunt, xxvi q, iiii, sciendum, post medium

¶ quali modo fiat quod per ipsos fiunt cum non sint hominibus videntur signa et miracula, xxvi, q, v nec mirum, a medio vsque in finem, c.

¶ in arte magica et in omni alia diuinatione per demonum fallaciam deluditur curiositas humana dum appetit scire quod non conuenit inuestigare, xxvi, q, v, nec mirum, ante medium

¶ nigromantia et anguria et omnis ars magorum et diuinationes arte demonum est inuenta vt faciant eos sue damnationis participes xxvi, q, ii, qui sine

¶ illusionibus demonum quedam mulieres scelerate credunt se in corpore multa terrarum spacia transire cum hoc solum spiritus infidelis patiatur, xxvi, q, v, epi

¶ demones vt frequenter sunt ministri et vltores ire dei, xxiii, q, v, non solum

¶ qui per demonem aliquando vexatur non debet ad sacros ordines promoueri, xxxiii, dis. maritum, et tribus, c, se.

¶ demones per signa exteriora citissime cogitationes hominum cognoscunt, xvi, q, iiii, sciendum, in fine, et c, quodam loco

¶ demon cum mentem alicuius per infidelitatem subijcit, illi sine dormienti siue vigilanti in diuersis speciebus se ostendit, et per illas animam hominis deludit, xxvi, q, v, epi. post medium.

¶ demones hominibus illudere non possunt nisi deo permittente, xxvi, q, v, nec mirum, circa me.

De hac materia require vbi agitur de dyabolo et vbi agitur de diuinatione

Depositio.

¶ deponuntur vel degradantur prelati vel clerici domicilia feminarum etiam post admonitionem frequentantes, lxxxi, dis, clericus, et c, archidyaconum

Item aleis et inhonestis ludis et ebrietatibus sine cessatione deseruientes, xxxv, di, epus, xxxiiii, dis, quorundam, in fine

Item tabernas et alia inhonesta tenentes et mercimonia exercentes, xliiii, di, nulli, xiiii q, iiii, c, i, et, iii.

Item vsuras exercentes, xlvii, dis, c, i, et, se, xiiii, q, iiii, si quis oblitus

Item cum moniali vel incarcerata vel filia spirituali fornicantes, xxvii, q, i, si quis epus, et c, si quis rapuerit, xxx, q, i, omnes, et duobus, c, seque.

Item publica incontinentia laborantes, l, dis, quod semel, lxxxi, di, maximianus, et c, si quis clericus et duobus, c, se, et c, si quis amodo, et tribus, c, se, et lxxxii, di, proposuisti, xv, q, viii, hi

Item qui sine examinatione promouentur, xxiiii, dis, si quis presbyter, lxxxi, dis, si qui sine

Item qui ante promotionem criminosi fuerunt, xxiiii, dis, si quis presbyter, lxxxi, dis, tantis, et c, se, xv, q, viii, si quis

Itē q̄ scienter criminosos ordinauerint. lxxxi dis. tantis. ⁊. ii. dis. aliquantos. in fine

Itē q̄ ad pinguiores ecclias sine licētia superioꝝ transeūt. vii. q. i. si quis pr̄sbyter. et c. si quis eps. ⁊. c. se.

Item qui in ecclesiam os ponētes ꝯtra suos superiores cōtumaciter insurgūt. xxii. di. intantū. xl. q. i. si quis sacerdotū. ⁊. c. ꝯiuratiorū. ⁊. c. se.

Item deponitur qui peierauerit aut in homicidio aut in alio magno crimine inuentus fuerit. lxxxi. di. pr̄sbyter. ⁊. c. se.

Item qui publice crimen in aplice ⁊ totius ecclesie scādalū fouerit. ii. q. i. scelus. xi. q. iii. reuugaldum

Itē q̄ aliū in ecclia p pecuniā vel alio modo supplantauerit. vii. q. i. pūtium. ⁊. c. factus. ⁊. ii. c. se. i. q. i. penitus

Itē qui in aliena diocesi vel ecclesia officia exercere vsurpauerit. ix. q. ii. nullum

Item qui dilapidator reꝝ ecclesiasticaꝝ fuerit. x. q. ii. si quis episcopus. xii. q. ii. dyaconi. ⁊. c. abbatibus. xvii. q. iiii. q̄cūq̧ episcoporum

Itē qui ecclesiam p manū laicam intrauerit. xvi. q. vii. si q̄s deinceps.

¶ eps̄ solus pt deponere de būficio. de ordine vero quē solus dedit solus non potest deponere. xv. q. vii. c. i. ⁊ vlt.

¶ deponendoꝝ ab ordine causa si dyaconus est a trib9 epis. si pr̄sbyter a sex. si episcopus a duodecim est discutienda. xv. q. vii. si quis

¶ episcopus deposito ab ordine vt nō viuat seculariter locū vbi agat penitentiā debet assignare. lxxxi. dis. sacerdos. l. dist. accedens. circa finem

¶ depositus ex culpa ab ordine si humiliter decēnalē pniam expleuerit potest restitui lxxxii. dis. pr̄sbyter

¶ siue iuste siue iniuste depositus in restitutione sua debet recipere ea successiue. q̄ cū ordinaretur perceperat. xi. q. iii. episcopus

¶ nullus ꝑpter infirmitatē corporis deponitur. sed datur coadiutor sibi. vii. q. i. ca. i. ⁊ trib9. c. se.

¶ deponunt reges nō solū ex crimine. sed ꝑpter insufficientiā. xv. q. vi. alius

Derisio.

¶ derisio prelatoꝝ a subditis facta damnatur. ii. q. vii. snīa. xvi. q. v. c. i. in fi. de pe. dis. ii. §. opponitur vbi agit de dauid quē michol derisit ꝑpter qḋ sterilis facta est

¶ humilis habit9 pie viuentiū deridetur a puersis. xxi. q. iiii. omnis

Desperatio

¶ desperatio de dei pietate est horrenda impietas. xxvi. q. vi. agnouimus

¶ nemo est desperandus q̄diu est in hoc corpe ꝯstitut9. xxiiii. q. iii. corripiant. xxxii. q. ii. ancillam. de pe. dis. vii. nemo.

¶ pleruq̧ cū peccator propter culpam cōtemnitur in desperationem labitur. xlv. dis. recedite

¶ penitētia a ꝯfessore est tpanda ne peccator propter desperationem cogatur facere deteriora. xxvi. questi. vii. de his. ⁊ cap. alligant

Detractio.

¶ detractor dr̄ non solū ille qui alijs detrahit sȝ etiā qui detrahētes audit. vi. q. i. ex merito. xi. q. iii. nō solum

¶ bonum est a detractione linguam custodire. quia tales cuncta que de alijs loquuntur sua sententia iudicabuntur. vi. q. i. ex merito

¶ deteriores sunt q̄ detrahendo alioꝝ vitam moresq̧ corrūpunt his q̄ substātias alioꝝ subripiūt. vi. q. i. deteriores

¶ summa iniq̄tas est detrahere. qr omnis q̄ detrahit fratri suo homicida est. vi. q. i. summa. de pe. di. i. homicidioꝝ

¶ nemo putet minus piculū esse alicui detrahendo mentiri q̄s sanguinē fundi. xi. q. iii. nemo peritoꝝ

¶ sacerdotib9 q̄ ꝑplo benedicūt nō est detrahendū. vi. q. i. sacerdotes

¶ pmittit quandoq̧ deus de bonis detractionē fieri vt si qua culpa ab ore laudantium in corde nascitur. ab ore vituperantium suffocetur. vi. q. i. oues. §. ipsa. ⁊. ca. sunt plurimi

¶ detractores nihil aliud faciūt nisi ī puluerem sufflant ⁊ in oculos suos terraȝ excitant vt vnde plus detractionis perflant inde magis nihil veritatis videāt. xi. q. iii. inter

¶ nihil pdest ieiunare vel orare vl' alia bona facere nisi mēs prius a detractione reuocet. de cō. dis. v. nihil enī pdest

¶ qui facilis est ad detrahendū nō admittitur ad accusandū vel ad testificandū. iii. q. iiii. detractores. ⁊. q. v. nullus

¶ detractor nisi se correxerit a vindicibus flāmis exuret.ij.q.vij.accusatio

Deus. ¶ deus vnus est licet tres sint psone in deitate.de cō.di.iij.c.vltimo.

¶ licet tres psone sint vna deitas ꝛ vna essentia.tñ aliquid est qđ soli patri attribuitur aliqđ qđ soli filio.aliqđ qđ soli spūisācto.de cō.di.iij.c.vlti.

¶ deus aīe ꝛ corpis đr creator ꝛ cōtinuus opator.lvi.dis.nasci

¶ occulta opa dei iudicio sunt seruāda.vj q.j.si oia

¶ sicut supuacuis laborat impendijs q̄ solem certat facibus adiuuare.sic ille q̄ credens deo placere de occultis alioꝝ iudicare p̄sumit.vi.q.j.si sola

¶ qñ scriptura aliq̄s attribuit deo qđ est hominis vel alterius creature ꝑ similitudinem loquit nō ꝑ ꝓprietatē.xxiij.q.j.odi

¶ deus specialiꝰ đr pr̄ ẋpianoꝝ q̄ȝ alioꝝ xj.q.iij.ad mensam

Diabolus. ¶ diabolus nō fuit malus creatus ſꝫ in veritate ꝛ charitate.de pe.di.ij.§.quod vero vbi inuenies ꝓ ꝛ ꝯtra

¶ ꝓpter supbiam ꝛ p̄sumptionē de sui status excellentia cecidit.de pe.di.ij.§.quod vero.fere ꝑ totū

¶ diabolus post casum suū conat̄ vnitatē ecclesie scindere ꝛ humanū genus euertere.xvi.q.ij.visis

¶ ardentiores in dei seruitio ꝛ deo familiariores magis impugnat.iij.q.j.nulli

¶ versutus hostis đr q꞉ mille modos nocendi habet.xvi.q.ij.visis

¶ ex subtilitate nature hoc ꝑpendit de homine qđ ipse homo non ꝑpendit.xxvi.q.v.nec miꝝ post medium

¶ vt melius decipiat in angelum lucis se transformat.xxvi.q.v.nec miꝝ

¶ diabolus a deo debilis est q꞉ neminem possidere p̄t nisi se prius peccatoꝝ ere vēdiderit.xv.q.j.nō est

¶ ipse potestatē exercet in mal' tanq̄ȝ ī suo pecore.xxiiij.q.j.miramur

De hac materia require vbi agit̄ de demonibus

Diaconus. ¶ diaconus grece latine minister dicit̄ xxj.di.cleros

¶ apli post ascensionē dñi dyacones sibi statuerūt in ministros.xciij.dis.dñs

¶ cōmendant̄ dyaconi respectu p̄figurationis pacis et vite actiue ꝛ contemplatiue quam debent exercere.xciij.dist.dyaconi sunt quos

¶ dyaconi sunt tanq̄ȝ oculi epī oberrātes ꝛ circūlustrātes.xciij.dis.dyaconi ecclesie

¶ dyacani debēt assistere epo p̄dicanti ne ab emulis infestet̄ vel verbo dei detrahat̄ xciij.dis.dyacono q̄.

¶ nō debent pñte epo vl' p̄sbytero nisi de eoꝝ mādato sacramēta ꝓferre.xciij.dis.ꝑuenit.ꝛ.c.dyacones

¶ officiū dyaconoꝝ inuenit̄.xxv.dis.perlectis.an̄ mediū.xciij.dis.dyaconi eccīe.

¶ eps̄ sine dyacono non debet solenniter celebrare nec calicē nisi prius porrigatur per dyaconū debet auferre.xciij.dis.dyaconi sunt

¶ absurdū est auditu dyaconū extolli sup epm̄ ꝛ p̄sbyteꝝ.xciij.dis.legimus

¶ dyaconꝰ in quacūq꞉ dignitate ꝯstitutꝰ excepta legatione si se p̄ferat a ꝓprio gradu cadere debet.xciij.dis.c.vlt.

¶ dyaconi debent corpalia ꝛ pallas lauare.de cō.dis.j.nemo ꝑ ignorantiā

Dialetica. ¶ qui dialetica arte dieb꞉ ꝛ noctibus torquent̄ in obscuritate mentis gradiuntur xxxvij.di.nōne

¶ dialeticoꝝ tendicula sunt quedā fantasmata ꝛ vmbre que cito resoluunt̄.xxxvij.dis.vino

¶ garrulitas ranaꝝ q̄b꞉ ꝑcussa est egiptꝰ garrulitatē dialeticoꝝ ꝛ sophistica argumēta designat.xxxvij.di.legimus

¶ nō in dialetica placuit deo saluare populum suū.q꞉ regnū dei in simplicitate fidei est nō in cōtētione.xxxvij.di.omnē

Dies. ¶ dies festi in̄ďi exp̄muntur.de con.di.iij.§.j

¶ qui dies sunt a iudicijs ꝛ placitis custodiendi.xv.q.iiij.placita

¶ die dñico nil est agendū nisi deo vacandum de cō.dis.iij.ieiunia

¶ ideo dies dñicus magis est venerandꝰ quia in ipso mundus sumpsit exordiū et ꝑ resurrectionē xp̄i vita accepit p̄ncipiū.lxxv.dis.q꞉ die

¶ die dñico ꝯsecrant̄ epi.lxxv.di.q꞉ die

¶ eps̄ die dñico nō debet abesse sue eccīe de cō.di.iij.eps̄

¶ Die dñico ꝛ in festis nō debent flecti genua orōis causa, de cō. dis. iij. qm̄ sunt. xxx dis. si q̄s p̄sbyter
¶ Die dñico missa ab oībꝫ vsq ad finē est audienda, de cō. di. j. missas
¶ Nullus eps vel infra positus die dominico causas audire p̄sumat. xv. q. iiij. ꝑ totum, de cō. di. iij. c. j.
¶ Die dñico null⁹ sup sancta dei euāgelia debet iurare. xxij. q. v. decreuit
¶ Die dñica nō est ieiunandū, de cō. dis. iij ieiunium. ꝛ c. se. xxx. di. si quis p̄sbyter
¶ Die dñico plus solito hoīes carnis delitijs solēt intendere. iiij. dis. denqꝫ.
¶ Antichrist⁹ diem dominicū ꝛ diē sabbati faciet custodiri vt ex hoc sibi iudeos et xp̄ianos cauti⁹ attrahat. de con. distin. iij peruenit
¶ Die sabbati abstinendū est a carnibꝫ, de cō. di. v. quia dies
¶ Die iouis ne sequimur errores gentiliū nō est ieiunandū, de cō. dis. iij. ieiunium

Diffinitio.

¶ Diffinitū rōnabiliter nō dꝫ aliquatenus violari. xxv. q. ij. cum pie.
¶ Diffinitiua sententia que ꝯdēnationem vel absolutionē nō ꝯtinet ꝓ nulla habet. ij. q. vi. si qui. §. diffinitiua

Dilapidatio.

¶ Dilapidatio qm̄ sit bonaꝝ qm̄ nō, require in tractatu de liberalitate
¶ De dilapidatiōe rerū ecclesiasticarūꝫ solum suspectus submouet. ꝛ vsqꝫ ad discussionē facti detrahetur. iij. q. ij. si episcopus §. q̄ si. ꝛ c. se.
¶ In crimine dilapidatiōis speciale est q̄ sequestrat possessio a possessore añqꝫ conuictus sit. iij. q. ij. quia
¶ Si episcopus vel p̄sbyter qui res ecclesie que sunt ꝓ necessitatibꝫ paupeꝝ ꝛ ꝓ redēptionibꝫ captiuoꝝ dilapidauerit est deponendus. xij. q. ij. apostolicos. xvij. q. iiij nullus res

Dilectio.

¶ Dilectio dei est perfecta quando ipsum diligimus ex toto corde ꝛ ex tota aīa ꝛ ex totis viribus, de pnīa. dis. ij. si quis semel. § charitas est
¶ Deū diligere est illi copulari aīo, cōcipe fruende visionis eius affectū, pcti odiū, mūdi fastidiū Ibidem
¶ Ordinē dilectiōis peruertūt q̄ aut mundum qui contemnēdus est diligūt. aut corpora sua minus diligenda plus diligunt aut proximos suos nō sicut seipos, aut deum plus q̄ꝫ seipos nō diligūt. Ibidem
¶ Dilectio dei facit peccato facile esse, ꝛ rebonis opibus abundare, secularia blandimēta cōtemnere, ꝛ omnia que humane fragilitati sunt difficilia pficere, de pe. di. ij. §. charitas est
¶ Si deum toto corde diligimus nihil erit in nobis vnde peccati desiderijs seruiam⁹ de pe. dis. ij. §. charitas est
¶ Illi deū plus q̄ꝫ se diligūt q̄ ꝓ eius amore saluti sue nō parcunt. de pe. dis. ij. §. charitas est.
¶ Homo proximū sicut seipm diligit quādo q̄ꝫtū potest laborat vt euꝫ adducat ad deū colendum. xxiij. q. iiij. debet homo.
¶ Tunc ꝓximos diligimus sicut nos quādo nō ꝓpter sperata beneficia vel ꝓpter cōsanguinitatē sed ꝓpter hoc tantū q̄ nostre nature sunt pticipes diligimus. de pe. di. ij. §. charitas est
¶ In hoc proximos tenemur diligere vt de coꝝ pditione doleamus ꝛ ad coꝝ correctionem quotidie laboremus. xxiij. q. iiij. nō potest. §. se.
¶ Non est signū vere dilectionis ad proximū quando dimittit peccatū impunitum xxiij. q. iiij. quid crudele
De hac materia reqre vbi agit de amore

Diocesis.

¶ Dyocesis dr̄ vbi episcopus vl' eparius habetur. xvj. q. j. cū pro vtilitate. ꝛ. q. iij. licet
¶ Quedā sunt dyoceses q̄ certis limitibus distinguunt. quedā vero nō. xvi. q. iij. licet §. hoc multipliciter
¶ Extra suā dyocesim nullus dꝫ sacramenta alijs pticipare. xvj. q. iij. licet, in fine
¶ Duo dyoceses in vnā redigi pn̄t auctoritate apostolica. xj. q. j. ꝛ tpis. ꝛ c. se.
¶ Qn̄ exercuerit fideliū multitudo dyoceses diuidi, ꝛ epi multiplicari auctoritate aplica. pn̄t. xvj. q. j. p̄cipimus
¶ Q̄dā dyoceses ꝑ p̄scriptionē tolli possūt q̄dā vero nō. xvj. q. iij. licet. §. h̄ multiplr.

Discere.

¶ Discere dꝫ q̄libet ante q̄ꝫ doceat. xxxvj. dis. his. in fine. xvj. q. j. sic viue
¶ Qui discere aut agere bona recusat magis diaboli q̄ꝫ xp̄i membꝝ esse oñdit. xxxviij. dis. nullus

¶ debet esse discipulus quisqз doctor esse desiderat vt possit docere qđ didicit,xvj,q j.§ clericatus

¶ discere debem⁹ triplici de causa, aut ne ignorem⁹. aut ne negligam⁹, aut vt repudiemus.xxxvi.dist.legimus

¶ tales laudabiliter scias seculares addiscunt q̃ qđ vtile inuenerint ad vsum sacre eruditiõis ↄuertũt,xxxvij,dist.turbat

¶ clerici sacris litteris semper debent insistere ne tunc querãt discere cum ex officio alios debent docere,xxxvi,dist.qui ecclesiasticis.§.ecce,

¶ q̃ sacrã scripturã discere ↄtemnũt magistri erroris existũt,qꝛ veritatꝫ discipuli nõ fuerũt.xxiiij.q.iij,quid añs.

¶ discendum est a minorib⁹ licentiata verecundia.xxxviij.dist,nullus,xxiij.q.iij, si habes

¶ stultus est qui se in eo qđ primum existimat bona que viderit discere ↄtẽnat,xxxj dist,de ↄstantinopolitana,lxxxiiij,dist.peruenit,xxiiij.q,iij,si habes

De hac materia require in studio

Disciplina.

¶ disciplina viri se est male vite,xxiij.q v,ad fidem,ꝛ.c.nõ putes

¶ mali vt ad bonã disciplinã puenianꞇ p̃ flagella sunt corrigendi,xxiij.q,iiij,displicet circa mediũ.ꝛ.c,vltimo

¶ filius nõ diligiꞇ q̃ nõ disciplinaꞇ.xxiij,q v,nõ putes

¶ qui peccantẽ coercet aliq̃ disciplina elemosynã facit,xlv.dist.ꝛ qui

¶ huic officio nõis inuigilet disciplina,videlicet episcopo regenti plebẽ suam.pauperi regenti domũ suã.diuiti regenti familiam suaꝫ,marito regenti coniugẽ suaꝫ. patri regenti prolẽ suam.iudici regenti prouinciam suam,regi regẽti gẽtẽ suã.xxiij.q. iiij,duo

¶ disciplina vel misericordia multũ destituitꞇ si vna sine altera teneaꞇ.xlv,di, disciplina

De hac materia require in correctione ꝛ asperitate

Discipulus.

¶ discipulus nõ dꝫ esse sup̃ mgr̃m vj,q,j,sacerdotes

¶ miser est eũ fieri mgr̃m q̃ nedũ didicit esse discipulus,xlviij. dist.§.phibenꞇ,lxj. di,miser,xvj,q.j,si clericatus,

¶,lxxij,discipuli ab apl'is sunt electi,xxj. dist,in nouo,in fine

Discordia.

¶ discordia mẽtiuꝫ tam inter frẽs carnales q̃ꝫ spũales inducit frequẽter separationẽ corporis,lvj.dist,ismael

¶ disciplina pdiꞇ desidia cũ p̃latus negligit ↄuicia.xxiij.q,iij,iustum

¶ diuersitas cultus plurimũ est materia discordie,xc,di,placuit

¶ qui societatẽ fraternitatis discordie peste cõmaculat deũ q̃ charitas est tanq̃ꝫ iudas pdit,xj,q.iij,abijt

¶ ideo litigiosi ordinari phibenꞇ.qꝛ tales ad ↄcordiã nõ valent puocare.xc,di,c,j.

¶ p̃latorum interest discordantes ad concordiam reuocare,lxj,dist,c,vltimo,xc,dist, discordantes

¶ discordantium munera vel oblationes nec deus suscipit nec a sacerdotibus sunt suscipiende,xc,dist, oblationes, iij, q. vij, grauibus

De hac materia habes vbi agitur de cõcordia.

Discretio.

¶ discretio est niꞇ virtutũ oĩm,j,q,v,p̃ñtiũ

¶ discretio necessaria est p̃lato in corrigẽdo.l,dist,ponderet

¶ correctio qñqꝫ hr̃e dꝫ plus de asperitate q̃ꝫ de benignitate,qñqꝫ dꝫ esse mixta cũ vtroqꝫ,xlv,dist,disciplina

De hac materia req̃re de correctione

¶ necessaria est p̃dicatori in docẽdo,xliij. dist,dispensatio,§.pariter,in fine

¶ debet esse doctor indiscretus vt ne tacẽda proferat aut pferẽda reticescat,xliij,di, sit rector

Item debet esse discretus vt s'm capacitatem auditoris modereꞇ sermo p̃dicatiõis viij,q,j,oportet

¶ necessaria est discretio cõfessori in ligando ꝛ soluendo,xxiij,q,iiij,si hij qui,de pe, di,j,§,quem penitet

¶ necessaria est discretio oĩb⁹ in viuendo vt scꝫ virtutes eligamus ꝛ vicia reprobem⁹ xlix,dis,hinc,etenim

Dispensatio.

¶ dispẽsatio nõ potest fieri cõtra ius naturale nisi forte ad mai⁹ malũ vitandum.xiij.dist,§,j,

¶ necessitas inducit dispensationẽ,xxxiiij dist,fraternitatis,ꝛ,c,lector

¶ non debet fieri dispensatio nisi vigente magna angustia.lv.dis.priscis

¶ non est ꝑ regula assumendū quod ex dispensatione specialiter est concessum.lv.dist.cenomanē.j.q.v.ꝛ si illa.ix.q.j.ordinationes

¶ ꝑ necessitate tempoꝝ fit quādoqꝫ dispēsatio cōtra decreta.j.q.vij.requiritis.ꝛ tribus.c.sc.ꝛ ca.si illa.xxiij.q.iiij.recurrat.§.his itaqꝫ

¶ multa tolerant̄ ex dispensatione que canonis rigor cōdemnat.xxiiij.distinc.fraternitatis

¶ sicut in ꝓcellis merces de nauibꝫ iactātur ꝓpter maius bonū.sic dispensatio quādoqꝫ fit ꝓpter maius lucrū.j.q.vij.dispēsatōis.

¶ s̄m diuersitatē excessus dispensatio quandoqꝫ protrahit̄ quādoqꝫ acceleratur.xv.q.viij.hi qui

¶ dispensat̄ quādoqꝫ ratione multitudinis.l.di.vt cōstitueret̄.ix.q.j.ordinationes.in si.

Quādoqꝫ ratiōe tempis ꝛ vtilitatis.j.q.vij dispensationes

Quandoqꝫ ratione ꝑsone.j.q.vij.didici.et c.tali

Quandoqꝫ ratione meriti ꝛ ꝓrogatiue scientie.j.q.vij.tali

Quandoqꝫ ratione religionis.l.di.si quis dyaconus

¶ quādoqꝫ dispensatur ad vnū ordinē et nō ad alios.xxxiiij.dist.lector.ix.q.j.ab excōmunicatis

¶ in casuali homicidio cū clerico dispensatur vt in suscepto ordine maneat.l.dist.clerico

¶ cū directe homicida nō dispensat̄ ad sacerdotiū.l.di.miror.ꝛ duobꝫ.c.sc.

¶ cū illo dispensat̄ q̄ flagellando aliquē ꝑter intentionē ipm occiderit.l.di.studeat.

¶ dispensat papa cōtra apostolū vt in bigamia.xxxiiij.di.lector

Item dispensat cōtra canones apostoloꝝ cū presbytero fornicāte vt post decēnalē penitētiā ad pristinū redeat honorē.lxxxij.dis.presbyter

Item solus papa dispēsat in gradu cōsanguinitatis ꝛ affinitatis.xxxv.q.iij.c.q̄daꝫ §.q̄ scripsi.

Item solus papa restituit ep̄os ꝛ dispēsat cū eisdeꝫ.ij.q.vj.ideo

Item solus papa dispensat cū symoniaco i symonia scienter cōmissa vel ratum habēte siue sit in ordine siue in beneficio.j.q.j.erga.

Item solus papa dispensat cōtra canones qui precipiūt penitentiā vel satisfactionē ꝑ enormibꝫ criminibꝫ.xij.q.ij.de viro

Item solus papa dispēsat cū illo qui excōmunicatus exequit̄ officiū vel recipit bñficiū.xi.q.iij.si quis ep̄s dam.ꝛ.c.sc.

Item solus papa dispensat cuꝫ illegitime natis ad beneficia que sunt cum cura.lvj.di.cenomanē.

¶ papa nō inuenitur dispensasse cū his q̄ ab hereticis ad subuersionē ecclesie ordinant̄.j.q.vij.conuenientibꝫ.circa finem

Item cū eo qui scienter a symoniaco symoniace est promotus.ix.q.j.ab excommunicatis

Itē nec cuꝫ eo qui scient̄ est rebaptisat⁹ vel reordinatus.j.q.vij.saluberrimū.in fi.de cō.dis.iiij.qui bis

Iteꝫ nec cū eo qui ordinatus est ab inuasore sedis alterius episcopatus.ix.q.j.ordinationes

¶ dispensat episcopus cū illo ꝑ quo ignorante parentes vt ꝓmoueret̄ ad ordines vel ad beneficiū pecuniā dederūt.j.q.v.ꝑsentiū.ꝛ.c.quicūqꝫ

¶ dispensat ep̄os cū clerico vl' presbytero sacrilego vel heretico vel scismatico ne desperēt.l.di.si q̄s ꝑsbyter.ꝛ.c.ꝑsbyteros.ꝛ c.vt cōstitueretur

Itē dispensat ep̄s in fornicatiōe clerici.furto piurio.ꝛ alijs capitalibꝫ criminibꝫ dūmodo sint occulta.q2 si sunt publica debꝫ deponi.l.dis.de his vero

Itē dispēsat ep̄s in penitētijs q̄s canones statuerūt.xxvj.q.vij.penitētibus.ꝛ.c.tpa penitudinis.ꝛ duobꝫ.c.sc.

Itē dispēsat episcopus cū eo qui ꝑtermisso subdyaconatu dyaconus vel ꝑsbyter efficitur supplendo ordinē ꝑtermissum.lij.di.solicitudo

¶ varia dispensatio que episcopis cōcedit̄ coep̄is ꝓhibetur.lxviij.di.q̄uis.ꝛ.c.se.

¶ dispensat abbas cuꝫ monacho vt extra monasteriū tamē sub sua obedientia specialem cellā h̄re possit.xx.q.iiij.monachū

Itē dispēsat cū monacho vt carnes comedere possit.de cō.dis.v.carnem

Diuitie.

¶ diuitie tēpales si sunt cū studio ꝛ affectu singulari ignominiose sunt.xij.q.ij.glia

¶ dilectores diuitiaꝝ fortes sunt in terrenis. debiles in celestib9. xlvij. dis. oms.
¶ diues cupidus grati9 intuet̃ auꝝ ꝙ solem. xlvij. dis. sicut hi
¶ iniuste possidet diuitias q̃ ipsis male vtitur. xiiij. q. iiij. q̃d dicam
¶ nihil facit diuitias sic ꝯtemni sic recordatio paupis finis ꝛ pncipij. xlvij. distin. sicut hi
¶ fideli hoi tot9 mũdus est diuitiaꝝ. infideli aũt nec obol9. xiiij. q. iiij. q̃d dicam
¶ diuites in reb9 tpalib9 si habundãt insticia ꝛ opib9 bonis non sunt abijciendi. xxx dis. hoc scripsimus. in fine
¶ diuitie ecclesiaꝝ sunt bona paupeꝝ ꝛ redemptio captiuoꝝ. xij. q. ij. auꝝ

Diuinatio.

¶ diuinatio nunꝙ in bonam ptem accipitur. j. q. j. nunꝙ
¶ diuinatio a persis est inuenta. xxvi. q. iiij. igitur. circa finem
¶ s̃m quosdaꝫ q̃ttuor sunt genera diuinationis. videlicet. terra. aqua. ignis. aer. xxvj. q. iiij. c. igitur
¶ diuini dicunt̃ q̃ ex cõiectura mẽtis sine incerta futuroꝝ quasi vera pronũciãt. xxvij. dis. vino.
¶ multi modi sunt ꝛ multa genera p que diuinatores futura inuestigãt q̃ ponunt̃ xxvj. q. iiij. igitur. p totũ. c. ꝛ. q. v. nec mirũ
¶ dñs p diuinatores illudi hoib9 pmittit vt pbent̃ boni. vtꝝ in dei dilectiõe sint firmi. xxvj. q. v. nec. in fine
¶ diuinatores ꝓpter detestationẽ criminis in accusatõe nõ admittunt̃. ij. q. vij. q̃sq̃s
Item sunt excõicandi. xxvi. q. j. §. j.
Item si clerici fuerint ꝛ se corrigere noluerint sunt deponẽdi. xxvi. q. v. si quis eps.
De hac materia habes vbi agitur de incantatione.

Diuortium.

¶ diuortium proprie dicit̃ inter carnaliter cõmiscentes vel cõmisceri appetentes. vñ inter Mariã ꝛ Joseph. nõ dicitur diuortiũ qũ Joh; fuit cõmendata. vij. q. ij. q9 aũt. §. item si cõiuges
¶ quos deus ꝯiunxit hõ nõ debet separare subaudi violenter vel sine rõne. xxxij. q. ij quos deus
¶ frigiditas viri vere pbata causat diuortium. ij. q. iij. cõsuluisti. §. hoc aũt. xxvij. q. ij. q9 aũt. xxxiij. q. j. §. j.
¶ affinitas post ꝯtractũ matrimoniũ superueniẽs non accusat diuortiũ. xxvij. q. ij. q9 aũt. §. proximo
¶ ꝯuersus ad fidem pt diuortiari ab vxore nõ ꝯuersa q̃ ipm nitit̃ a fide xpi deducere. xxviij. q. j. idolatria. ꝛ sex. c. se.
¶ fornicatio carnalis ꝛ spũalis causat diuortiũ. xxviij. q. j. idolatria. ꝛ. c. se.
¶ machinatio in mortẽ cũ effectu ꝓpter cõtrahendũ matrimoniũ causat diuortium. xxxj. q. j. si qua. ꝛ. §. se.
¶ diuortiũ nõ debet fieri p quacũꝙ infirmitate vel difformitate vel senio vel sterilitate. xxxij. q. v. si vxorẽ. ꝛ. q. vij. tantum
¶ causa consanguinitatis nõ licet quẽ dimittere vxorẽ nisi pus ꝯsanguinitas coram epo approbata fuerit. xxxv. questi. vj. multorum
¶ adulter vel adultera ab adultero diuortiari nõ potest. xxxij. q. vi. §. j.
¶ extraordinaria pollutio naturaliter facta etiã frequẽtius iterata nõ inducit diuortiũ sñ iudicio. xxxv. q. iij. extraordinarii
¶ diuortiũ sine iudicio ꝛ sine ꝯsensu epi nõ debet fieri. xxvij. q. ij. si vir. xxxiij. q. ij. seculares. xxxv. q. vi. multoꝝ
¶ vxor sine iudicio eccl̃ie dimissa pmo restituẽda est anteꝙ de diuortio agat̃. xxxiij. q. ij. historia. ꝛ. c. se.
¶ vir ꝛ mulier q̃ntũ ad causas diuortij equaliter iudicant̃. xxxij. q. v. xpiana
¶ si post diuortiũ ꝓpter fragilitatẽ vir aliã cognouerit. ꝓpter doli p̃sumptionẽ ꝯpellendus est redire ad pmã. xxxiij. q. j. q9 autem. in fine.
De hac materia hebes vbi agitur de matrimonio infra

Dominium.

¶ dñm rei transfertur ratione ordinis videlicet si q̃s seru9 alteri9 in p̃sbyteꝝ ordinat̃. liiij. dis. frequens
Itẽ ratione cõsecrationis vt si res cõsecrata ab aliquo repetit̃ nõ ipa reddit̃ sed cõpensatur. xiiij. q. vj. cõperimus
Itẽ ꝓpter religionẽ cũ sc; p religiosis ingressum ꝯtigerit vacare beneficium. xvij. q. ij. Consaldus
Item ratione xpianitatis vt sc; cũ seruus iudei vel pagani christian9 efficitur. liiij. dis. fraternitatem
Item ratione dignitatis sicut sedes ꝯstãtinopolitana lic; posterior sit q̃ alexãdrina

tamen por in numero debet poni.xxij.di. reuocantes

Item auctoritate superioris sicut qñ iube te dño iuda thesauros egyptioꝝ deporta uerũt.xiiij.q.v.dixit dñs

Domum. De domo require vbi agitur de dato

Dubium. ¶ dubium de ordinatore an fuerit epus an non.facit ordinatos reordinari.lxviij.dis. presbyteri

¶ in re dubia auctoritas eccl'ie est reqren da.xj.di.palam

¶ in reb9 dubijs absolute nõ dꝫ ferri sen tentia.xxxiiij.dis.habuisse

¶ qñ emergit dubitatio in ꝑsona in facto ꝛ in iure.tũc nullo modo ꝓcedendũ est in sñia.xxx.q.v.iudicantẽ.ꝛ.§.se.

Cũ emergit in ꝑsona tñ vbi certũ est ius ꝛ factũ.tũc certa daꝛ sñia.v.q.j.quidam

Cũ in facto emergit dubitatio vbi certum est ius ꝛ ꝑsona tũc nõ ꝑt certa ferri sñia v.q.j.quidam

Cũ in iure emergit dubitatio vbi certũ est factũ ꝛ ꝑsona.tũc ꝯsulenda est sacra scriptura ꝛ seniores ꝓuincie ꝛ papa.xx.di. de quib9.xxiiij.q.j.quotiens

¶ q̃ dubitat se baptisatũ dꝫ baptisari. de cõ.di.iiij.pnulos.ꝛ.c.se.placuit

¶ si dubiũ est de ꝯsecratiõe eccie vł altaris debẽt ꝯsecrari.de cõ.dis.j.eccl'ie

Duplicitas. ¶ duplex monasteriũ pro monachis ꝛ monialib9 fieri in vno prohibetur xviij.q.iij.diffinimus

¶ monachus duplex officiũ sue ꝓfessioni cõtrariũ nõ debet exercere.xvi.q.j. nemo ꝛ.c.de ꝑsentiis.ꝛ.c.ꝑsbyteros

¶ nemo potest esse accusator ꝛ testis.iiij.q iiij.nullus

¶ nullus clericus ad duas eccl'ias intitulari debet.xxj.q.j.c.j.ij.ꝛ.iij.ꝛ.xxvi.q.vij.ꝑ laicos in fine

¶ nulla eccl'ia prochialis duos pastores debet habere.xxi.q.ij.sicut

¶ q̃ bene ꝑsunt duplici honore honorandi sunt.lxv.dis.ecce

¶ ille duplex cor nõ habet q̃ ꝓpter varium euentũ verba sua mutat.xxij.q.ij.ne quis in fine

¶ duplex tribulatio nõ ꝯsurget sup illos q̃ inter flagella egerũt pniam.de pe.di.iij §.auctoritas.xxiij.q.v.q̃d ergo.post me.

De duplicitate habes vbi agiꝛ de simulatione ꝛ hypocrisi

Duritia. ¶ duritia obstinationis est qñ q̃s bonitatem dei cõtemnens vsq3 ad mortẽ in pctis perdurat.xciij.dis.dyaconi sunt.in fine.

¶ duro collo stam9 si spreta lõga dei pietate in peccatis vsq3 ad mortẽ ꝑduramus.xciij.dis.dyaconi sunt.in fine

De duricia reqre in asperitate.in austeritate.in correctione

Brietas. ¶ ebrietas in ꝑncipio generis humani añ diluuiũ ignorabatur xxxv.di.sexto die

¶ ebrietas a Noe inuenta est q̃ ꝑm9 vineam plãtauit.xxxv.dis.sexto die

¶ ebrietas est fomes ꝛ nutrix oĩm viciorũ xxxv.dis.añ oĩa.ꝛ.xv.q.j.sane

¶ Loth quẽ sodoma nõ vicit.vina vicerũt xxxv.dis.§.j.

¶ ebrietas inuasit ad iurgia ꝛ maledctã.sic patet in noe q̃ obiurgãdo filiũ eũ maledixit.xxxv.dis.sexto die

¶ tumultuosa est ebrietas.xxxv.distin. luxuriosa

¶ vbi ebrietas ibi libido ꝛ furor.xxxv.di. venter.

¶ ebrietas obcecat ꝯsciam ꝛ sepelit rõem xv.q.j.sane

¶ ꝓprium est ebrietatis femora denudare ꝛ ad luxuriã incitare.xxxv.dis.sexto.

¶ ebrietas ꝓmũ facit ad ꝓmittendũ.post tristem ad exoluendũ.Exemplũ de Herode ꝛ Johe baptista.xxij.q.iiij.vnuisq̃sq3

¶ ebrietas excusat culpã a tãto sꝫ nõ a toto.xv.q.j.sanc.ꝛ.c.inebriarũt

¶ ebrietas assuefacta est mortale peccatũ xxv.di.vnũ.§.criminis appellatio alias.ꝛ xxxv.dis.eps

¶ cũ ebriosis nõ solũ cib9 est nõ sumẽdus sꝫ etiã sunt vitandi.xi.q.iij.ad mensam

¶ clerici quoꝝ sensus vigere debet maxime ab ebrietate debent abstinere.j.xxv.distinct.§.j.ꝛ.c.se.

¶ eps aut presbyter ebriosus deponiꝛ inferiores clerici corona priuantur.xxxv.di. episcopus

Ecclesia. ¶ eccl'ia catholica dꝛ fideliũ multitudo fide ꝛ caritate vnita.xciij.di.legim9.circa me.j.q.j

multe,in fine,xxiiij.q.j.loquitur

¶ omnes epi et oes fideles sunt vna ecclia.xciij.di.legimus,in fine

¶ ipsa nō solū rōe virginitatis,sed etiā rōe omnium fideliū tota virgo dicitur.xxvij.q.j.nuptiarum,an finem

¶ sponsa xpi dr pudica et incorrupta q̄ adulterari nō potest,xxiiij.q.j.loquitur.in fi.et c.omnibus

¶ ipsa habet veraciter dn̄ica sacramēta.j.q.j.c.catholica.xxiiij.q.j.quia ex sola

¶ extra eā salus nō habetur.xxiiij.q.j.alienus quicūqz.et c.quia ex.de pe.di.vi.§.j.ante mediū.§.ideoqz

¶ sicut pcisus ramus ab arbore non viuit,ita pcisi ab ecclia,xxiij.q.iiij.ipsa pietas Notent hoc mēbra arida p excōmunicationem,in ptumatia obstinata

¶ ritus ipsius a scriptura et a traditōe apostolica et a consuetudine sancta pullulauerunt,xi.di.ecclesiasticarum.et c.catholica

¶ status eius aliter fuit tpe aplorum et martirū aliter mō,xij.q.j.futurā,xxiij.q.iiij.nō inuenitur,post principiū

¶ ipsa malos quibus iuxta est tanq̄ zizania in medio tritici equanimiter tollerat,xij.q.j exempliū,xxiiij.q.iiij.q̄ntus.et c.se.et c.quedā de con.,di.iiij,est vnitas

¶ ipsa pter malorum opa que sunt in ipsa spelunca latronū dicitur,xvj.q.vij.et hoc circa medium

¶ licite possidet facultates tpales quas nō reputat pprias sz cōmunes,xij.q.j.exēpliū et c.se.et c.habebat

¶ quāqz soluit seculari potestati tributa.xxiij.q.viij.pueniō.et c.tributa

¶ ad principes spectat singulares scismaticos ecclie pprimere,xxiij.q.v.non vos.

¶ ecclia romana mater est et caput omniū ecclesiarum,xij.di.c.j.et sequēti,iij.q̄stione,vj diudiz

¶ ipsa est prima sedes nō habēs maculam neqz rugā.xxv.di.q̄uis

¶ ipsa tanqz magistra est in omnibus sequēda xi.di.quis,in fine.xij.di.c.j.et se.xxij.distin.omnes

¶ ipsa est in speculum omnibus,xix.distin.cuimuero

¶ qui derogando ei ptra ipm loquitur hereticus reputatur,xxij.dis.omnes.Notent hi pueri q̄ ptinuo sacrilego ore ecclesiam lacerant

¶ ipsa habet plenitudinē potestatis,alie eccie vocate sunt p ipsam in ptem sollicitudinis,iij.q.vi.multum

¶ ipsa a tramite aplice traditōis nunq̄ errauit,xxiiij.q.j.a recta.c.in sede.c.hoc est et c.cū beatissimus

¶ custodit statuta pciliorum q̄ ipsa psilumauit,xxv.q.j.c.j.de cō.dis.j.basilicas

¶ ipsa statuta pciliorum fm euentū temporum,vel in toto vel in pte mutat,xxv.q.vi c.postea,§.is ita

¶ sniās suas q̄nqz reuocat q̄nqz in melius cōmutat.xxxv.q.ix.sniam.et c.se.

¶ ad romanā ecclīam oibus sine exceptione licet appellare,et ab ea nemini appellare pmittitur,ij.q.vi.ad romanā.et tribus.c.se.ix.q.iij.cuncta

¶ ipsa valet omnes iudicare et de ea iudicare nulli pmittitur.ix.q.iij.epo.§.sola.xvij.q.iiij.nemini

¶ in dubijs et arduis ad ipsam est recurrēdū,xj.dis.palam,xij.dis.pceptis

¶ qui in ecclesia romana sacrorum ordinem acceperit ad finiendū remanebit.j.q.j.filiuz

De hac materia require vbi agitur de papa et vbi agitur de aplica sede

¶ ecclesia materialis nō debet pstitui sine psensu epi,xvi.q.j.quicunqz,q.ij.lator xviij.q.ij.quidam,de cō.di.j.nemo

¶ pter nullius somnia construende sunt ecclesie vel altaria de cō.dis.j.placuit

¶ pter nouarum ecclesiarum pstructionē priores ecclie non debent decimas amittere,xvj.q.j.quicūqz

¶ fm exigentiā populi episcopus de ecclesiarum pluralitate et quantitate debet puidere,de con.dis.j.omnes basilice

¶ ecclesia maior dz hre,xl.passus,in circuitu.minor,xxx.xvij.q.iiij.sicut antiquitus

¶ cōsecrari debent a diocesano et nō nisi prius dotentur.xvi.q.vij.pie et duobus.c.s.

¶ p psecratione ecclie episcopus nil debz exquirere.j.q.placuit

De cōsecratiōe plura inuenies in titulo consecrationis

¶ in ecclesijs nil incōgruū vel inhonestuz agi debet.xlij.dis.nulli.et duobus.ca.se.xvj.q.vij.et hoc diximus

¶ ecclesie debent seruari mūde adeo vt resplendeant,lxxxvi.dis.pulcra

¶ ecclesie nō debent transferri nisi tribus de causis,videlicet ratione necessitatis,

difficultatis ⁊ grauaminis, de con, dis, j, tribus

¶ nō debent a laicis incastellari, x, q, j, sanctorum

¶ debēt ecclesie ab episcopis annuis vicibus visitare ⁊ indigētes reparatōe ipsius solicitudine debent reparari, x, q, j, decreuimus, ⁊ duob, c, se,

¶ ecclesia materialis tūc honorat quū ꝯfugientib ad ipsaz immunitas obseruatur xvij, q, iiij, reum

¶ reus ad ecclesiam ꝯfugiēs non restituit nisi de securitate vite ⁊ membrorū recepta cautione, xvij, q, iiij, reum, xxiij, q, v, reos, xxxvi, q, j, de raptorib

¶ seruus ad ecc'iam ꝯfugiēs reddit cum cautione, xvij, q, iiij, metuētes, ⁊ ca, id constituimus

¶ pter publicū latronē nullus trahi debz de eccl'ia, xvij, q, iiij, sicut

¶ etiaz ille frustra implorat eccl'ie auxiliū q in ipsam deliquit, xvij, q, iiij, ad epos

¶ cōfugienti ad eccl'ias licet exire ad, xxx, pass ad reqsita nāe, xvij, q, iiij, diffiniuit.

¶ violatores ecclesiastice imunitatis puniunt excōmunicatiōe ⁊ pena pecuniaria xvij, q, iiij, sicut antiquitus, ⁊ ōnes, c, se, et c, nullus, cū plurib, c, se.

¶ mulier eadem hora qua genuit ⁊ hora q patitur mēstrua eccl'iam intrare nō est pꝛohibenda, v, dis, cū enixa, §, nā si mulier, et c, ad eius vero.

¶ eccl'ia materialis ad exēplar triūphalis ecclesie decoratur officiorum ac ministrorum sibi subseruientiū diuersitate, lxxxix, dis, ad hoc, ⁊, c, singula

¶ de diuersitate ministrorum ecclesie ac officiorum eorundē, xxv, di, plectis

¶ quicūq de ministris eccl'ie siue sit epūs siue alter p laicū intrat ecclesiam tanq̄ sacrilegus debet deponi, xvi, q, vij, si quis deinceps, ⁊, xij, c, se,

¶ vna ecclesia nō debet habere duos pastores, vij, q, j, in apib, xvi, q, vij, si plures

¶ vbi duo rectores sunt in vna eccl'ia nō est spōsa sed scortū, xxi, q, ij, sicut

¶ duo patroni vnius ecclesie ꝯpellēdi sūt ad vnum presbyterum habendū, xvi, q, vij, si plures

¶ vno rectore eccl'ie viuente alter nō substituitur, vij, q, j, in apib, §, se.

¶ sicut inter virum ⁊ mulierez est inseparabile matrimoniū, sic est spūale inter ecclesiam ⁊ ipsius rectorem, vij, q, j, sicut alterius

¶ qui beneficiatus est in ecclesia tenet officiare eam, x, q, iij, vnio

¶ nullus debet esse prebendatus in duabus ecclesijs nisi ex dispensatione, lxx, di, sanctorum, x, q, iij, vnio, in fine, xxi, q, j, c, j,

¶ incōgruū est q cū officiū vniꝰ p sui magnitudine diligēter quis nō potest explere ad duo videat idoneꝰ, xvi, q, j, pꝛesbyteros,

¶ nullus pꝛesbyter debet habere duas ecclesias, xvi, q, vij, p laicos

¶ cadit a priori ecclesia qui se de altera intromisit, xxi, q, ij, placuit

¶ vnꝰ potest habere plures ecclesias vnā intitulatā ⁊ aliā cōmendatam, xxi, q, j, qui plures

¶ q̇s potest habere duas ex pꝛiuilegio, xvj q, j, ⁊ epis, xxi, q, j, relatio clericorum

Item possunt habere duas ꝓpter multitudinē eccl'iarum ⁊ paucitatē clericorum, xxi, q, j, c in fine, lv, dis, priscis

Item possunt haberi due ꝓpter paucitatez parrochianorum vt si pauciores essent q̄ decem hoīes, x, q, iij, vnio

¶ in parrochiali ecclesia inuestiri dz pꝛesbyter p epm, xvi, q, ij, sane, in fine, ⁊, q, vij, si plures, §, vt ergo.

¶ pastor nō est qui sine consensu episcopi gubernat ecclesiam, xvi, q, vij, nullꝰ omnino, ⁊, c, laicis, ⁊, c, se.

¶ sacerdos nō potest dimittere eccl'iam sibi cōmissam sine consensu episcopi, lxxxi, di, clericos

¶ ecclesie cōducticijs pꝛesbyteris sub ānuo censu sunt cōmittende, xxi, q, ij, pcipimus

¶ sumit ecclesia ecclesie subiecta si soluat ei cathedraticū, x, q, iij, illd magnitudinez

Item si in eius territorio est sita, xvi, q, vij, omnes basilice.

Item si decimā vel q̄rtam eadē pcipit, j, q, iij, priscis, ⁊, c, se,

Item si ab ea pro officio cōsiliū accipit. x q, iij, illud magnitudinem

Itē si eius infantes baptisauerit, x, q, iij, relatum

Itē si aliq̄ sn̄ia lata ab ea in aliquē illius ecclesie seruata fuerit, ix, q, ij, c, j,

Item si mortuos eius sepeliuerit, xxiij, q, ij placuit

De reb ecclesie.

¶ eccl'ie vestimēta sacrata ⁊ vasa vetustatē

consumpta debet exuri et pulveres in ba
ptisterio vel alio loco ubi pedibus nõ pos-
sint conculcari sunt ponendi, de con, dis,
j, altaris

¶ ligna ecclesie nõ usibus laicorum sed reli-
giosorum possunt aptari vel exuri, de cõ,
dis, j, ligna

¶ vestes sacre et vasa nec pro mortuis neqz
vivis secularibus sunt cõmodãde, de cõ,
di, j, nemo per ignorantiã, et duobus, c, se,

¶ vestes sacre et vasa nec ꝯtingi nec lava-
ri debẽt per laicos sz per clericos et in speciali
bus vasis, de cõ, dis, j, nemo per ignoranti-
am, et, c, se, liij, dis, omnis pſbyter

¶ sicut anima sine corpe nõ vivit corpalit
sic et eccl'ia sine temporalibus in nullo pficit, j, q,
iij, si quis obiecerit

¶ res eccl'ie diligenter sunt servande et per
episcopos inter paupes clericos sunt di-
spensande, x, q, j, quecũqz, q, ij, c, j, xij, q, j, ex
pedit, usqz in finẽ questiõis, et, q, ij, placuit

¶ pro earum ꝯservatione iconomus ẽ haben-
dus. lxxxix. dis, q, et, c, se, xij, q, ij, vobis

¶ sunt expendẽde pro indigentia pauperum
et redemptione captivorum, xij, q, ij, res, et qr
tuor, c, se, xij, q, ij, eps

¶ res ecclesie sunt per epm in quattuor vel
tres ptes dividende, ita ut una ps sit pro
fabrica eccl'ie, secũda pars episcopi, tertia
clericorum obsequentiũ ecclesie, quarta pro
pauperibus et pegrinis debet observari, xij,
q, ij, vobis et, c, cõcesso, et, quattuor, c, se, xvj
q, j, ꝯstitutũ, c, ad hoc

¶ caneẽ eccl'ie ꝗstũ ad res in epor promotio
ne, xxviij, dis, d siracusane

Item in clericorum et religiosorum promissiõe, xij
q, ij, statuimus et duobus, c, se, c, sepe, et duo
c, se, xvi, q, j, possessiones

Itẽ in novarum ecclesiarum cõstructione, xvi, q,
j, si quis laicus, et duobus, c, se.

¶ nõ debẽt res eccl'ie illicite alienari, xij, q
ij, nulli liceat, et, c, dyaconi, et duobus, c, se,

¶ episcopo de rebus ecclesie predialibus si
ne cõsensu clericorum non licet vendere, xij,
q, ij, placuit

¶ episcopus de censibus ecclesie quinqua-
gesimã in monasteriorum ꝯstructione et alia
rum ecclesiarum regulariũ centesimã potest
dare, xij, q, ij, bone rei

¶ res minores potest per se eps alienare, xij
q, ij, terrulas

¶ eps res ecclesie illicite suis ꝓpinquis nõ
debet cõmittere, lxxxix, dis, decenter, x, q,
ij, episcopus

¶ nec laicis nec secularibus sunt cõmitten-
de psonis, lxxxix, dis, iudicatum

¶ nõ licet abbatibus et aliis psonis sine cõ-
sensu epi res ecclesie alienare, xviij, q, ij, ab
batibus

¶ res eccl'ie nõ vi manuũ sed iudicio sunt
repetende, xvi, q, v, consuetudo

¶ res ecclesie alienate male ipso iure sunt
revocate, xij, q, ij, monemus, c, quisquis, et
c, vobis

Item debent restitui, xij, q, ij, Augustino et
duobus, c, se, c, in legibus, et, c, se, et, c, statuim⁹
et quattuor, c, se,

¶ ꝯtractus indebiti et scripture facte de re-
bus eccl'ie, rescinduntur, xij, q, ij, aplicos, xv
q, vi, auctoritatẽ, vj, q, j, si quis laicus

¶ plarius alienãs res eccl'ie indebite tãqz
dilapidator deponit, x, q, ij, si qs, xij, q, ij,
aplicos, c, monem⁹, et, quattuor, c, se,

¶ minores plati excõmunicantur, xij, q, ij
statuimus, et, c, se,

¶ invasor eccl'ie vel defraudator a xpo iu-
dice homicida iudicabit, xij, q, ij, q xpi

Item sacrilegus iudicat, xij, q, ij, nulli lice-
at, et, c, indigne

¶ septẽs pnĩa puniunt q res eccl'ie diri-
piunt, xvi, q, j, similiter

De hac materia habes supra ubi agitur
de alienatione

Edictum

¶ edictũ ẽ qd ut tene-
atur rex vel imperator
edicit, ij, dis, cõstitutio

Elemosina

¶ elemosyne tria
sunt genera videli
cet dare egẽti, dimittere ledẽti, et corrigere
delinquentẽ, xlv, dis, tria, et, c, se,

¶ elemosyne datio que in pauperes exercet
beatificat, xli, dis, per symoniã

¶ deus in elemosyna pl⁹ pensat aĩm beni
gnum qz datũ, xlij, quiescam⁹, in fine, xlv,
dis, due, iij, q, vij, in gravibus, de pc, dis, v
§, dolendus, post mediũ

¶ facte elemosyna ex fide, causa, loco, et tpe
cõmendat, lxxxvj, non satis

¶ elemosyna habet promissionẽ presentis
vite et future, xlij, dis, §, j, xxiij, q, v, secũdũ
in fine,

¶ plerũqz ex dei ira mundus fame et penu
ria punitur, qr pauperibus elemosyna subtra
hitur, xvi, q, j, revertimini, circa me.

¶ deo nõ placet elemosyna cũ scelere mixta.xiiij.q.v scriptum

¶ nemo de elemosyna facienda excusatur lxxxvi.di.in singulis

¶ platis nõ pdest lectio ⁊ oratio nisi adsit elemosyne largitio.lxxxvj.dis.fratrem

¶ diuites ieiunia que nõ possunt seruare elemosynis debent recompensare.xlj. di. non cogantur

¶ qui sua timide ↄseruando elemosynam perastingat.aliena nũq̃ fideliter sparget.xij.q.ij.glia epi.§.socrates

¶ elemosyna nõ debet fieri de male acq̃sitis.j.q.j.nõ est putãda.xiiij.q.v.ꝑ totũ

¶ de turpi lucro cui⁹ nõ competit repetitio potest fieri elemosyna.xiiij.q.v.qui habetis.⁊.c.se.

¶ elemosyna consanguineis ⁊ ꝓpinquis citius est danda q̃ aliis tamen cum prudẽtia.lxxxvi.dis.fratrem.§.in ipsa.⁊.c.in singulis

¶ in necessitate ꝑmũ est danda iustis.deinũ peccatoribꝫ.nõ qꝛ pctõres sꝫ qꝛ hoĩes lxxxvj.dis.fratrem.§.in ipsa

¶ qui fame morientẽ pascere potuit ⁊ noluit ipm occidit.lxxxvi.pasce

¶ qui negant elemosynã fugientibꝫ ⁊ necessitatẽ patientibꝫ ipm xpm q̃ est misericordia negãt.vij.q.j.oĩs qui.

¶ minus pctm̃ est auferre habenti q̃ denegare indigenti.xlvij.dis.si cui⁹ bl.

¶ nõ sunt examinandi petẽtes elemosynã vel hospitiũ.xlij.dis.quiescamus

¶ paupibꝫ vel pegrinis dare delicatã elemosynam vel supfluam peccatũ est.xxv.dis.vnum.§.alias.lxxxvi.dis.pulcra.circa mediũ.xlj.dis.nõ cogantur

¶ nõ vni omnia sed diuersis ꝑm exigentiam ꝑsonaruꝫ distribuenda est elemosyna lxxxvi.dis.fratrẽ.⁊.c.dñs

¶ malo homini tuti⁹ elemosina sub trahit si de cibo securus iusticiã negligit.v.q.v.nõ omnis

¶ elemosyna vtiliter datur pro defunctis xiij.q.ij.nõ extimemus.⁊.c.anime.⁊.c.tps xxiiij.q.ij.sane qð.xxvi.q.vij.ab infirmis.de pe.dis.vi.§.j.ante medium

Electio. ¶ electio spectat ad collegium etiã si duo vl' tres fuerint in cõgregatione.liij.dis.adrian⁹.⁊.c.nosse.⁊.c.nõ licet.§.ex his.xvi.q.vij.c.vi.xviij.q.ij.abbatẽ.⁊ duobꝫ.c.se.

¶ electio ab hereticis facta non valet.ix.q.j.nos

¶ electio nõ debet fieri nisi post tertiũ diẽ sepulture siue pape siue alteri⁹ ꝑlati defũcti.lxxix.di. null⁹ pontifice

¶ electio clãdestina omnino reprobatur lxxix.dis.si quis

¶ electio potius debet fieri de gremio q̃ de extraneis.lxj.dist.nec meritis.⁊ quatuor.c.sequentibꝫ.xviij.q.ij.in abbatẽ in mona.⁊.c.quã.⁊.c.abbas

¶ si de gremio nõ potest eligi tunc primũ de eiusdeꝫ ciuitatis clericis ⁊ tandẽ de tota dyocesi electio debet fieri.lxj. dis.null⁹ ⁊.lxiij.dis.sacroꝝ

¶ electio prelati ex certa causa potest fieri extra cathedralem ecclesiam vel ciuitateꝫ xxiij.dis.in nomine.lxiij.dis.quãto.lxxix.dis.si quis pecunia

¶ in electionibꝫ considerãda est maior dignitas vel grauitas ꝑsonaꝝ ⁊ bon⁹ zelus xix.dis.in canonicis

¶ in electione habendus est cõsensus cleri.vij.q.j.sicut alterius

¶ null⁹ ꝓpriã vtilitatẽ sꝫ cõmunẽ debet ꝓspicere.viij.q.ij.dilectissimi

¶ in electõe nõ debẽt interuenire munera vel patrocinia laicoꝝ.viij.q.ij.illud

¶ electioni ꝑlati nõ debent se ingerere ꝑncipes vel quicũq laici.lxiij.di.c.nullus.

¶ electio prelati debet fieri cũ consilio religiosoꝝ ibidem assidentiũ.lxiij.dis.sacrorum.§.ex his.⁊.c.obeuntibꝫ.lxxix.dis.§.j.⁊.c.se.

¶ cuꝫ in duos diuiditur equaliter electio melior ⁊ vtilior est preponendus.lxiij.di.si forte

¶ electio post publicationẽ ab elegentibꝫ non potest sed tantũ ꝑ superiorẽ mutari.lxi.dis.episcopus.vij.q.j.qualiter.in fine.viij.q.iij.talia

¶ electio nõ viciat si ignorãte electo pecunia dat.j.q.vi.§.vlti.

¶ nõ est cõfirmãda anteq̃ diligenter discutiatur electi conditio.lxi.dis.miramur.lxxxv.dis.archidyaconũ florẽtij.j.q.vj.ego xxxvi.dis.omnes

¶ electio ex elatione auide non est suscipienda.nec ex desidia respuẽda.xvi.q.j.vos autem

¶ electione celebrata ↄsensus ꝑncipis est requirendus.lxiij.dis.reatina

¶ In electione prelatorum vocatur populus non ad eligendū sed ad cōsentiendū. lxiij. dis. nosse

¶ Electionē pape licet dominus sacerdotibus cōtulerit sibi cū eam specialiter reservauit. lxxix. di. c. vlti.

¶ Olim electiones romanorum pontificū propter scismaticorum et hereticorum dissensiōes, fuerunt imperatoribus ab eccl'ia tradite. lxiij. dis. cleri. §. principibus

¶ Adrianus papa et Leo cū cōsilio tradiderunt Karolo imperatori potestatē eligendi summū pontificē et inuestituras epōrum. lxiij. di. Adrianus

Item Leo papa octauus propter insolentiaz romanorum quā exercebāt circa electionem pape Ottani primo imperatori confirmauit et suis successoribus electionē pape et inuestituras epōrum. lxiij. dis. in synodo. et c. cū longe. §. electione

¶ Tunc electus in romanū pontificē nō cōsecrabatur nisi primū decretū imperatori presentaret et cōsensus haberet. lxiij. di. Agatho. et ser. c. se.

¶ Lodouicus imperator. et primus Henricus. et primus Otto renunciauerūt priuilegio sup prouisione pape volentes vt canonice eligeretur a romanis. lxiij. dis. sacrarum. §. ex his

¶ Qualiter et a quibus dz fieri electio papalis. habet. xxiij. dis. in noīe. lxxix. di. per totū vij. q. j. factus

¶ Nemo est eligendus ī papā pecunia aut gratia humana aut militari tumultu. lxxix. dis. si quis pecunia

¶ Electus canonice in papam ante cōsecrationem habet plenitudinē potestatis. xxiij dis. in nomine, post mediū. lxxix. dis. si quis pecunia

¶ Ille qui non canonice electus gerit se pro papa nō apostolicus sed apostaticus dicit. lxxix. dis. si quis aplice. et c. si duo. §. h aūt et c. se.

¶ Cardinalibus et alijs clericis et etiā laicis cōcedit apostaticuz papā anathematisare lxxix. dis. si quis pecunia

¶ Electione metropolitani omnes prouinciales episcopi debēt interesse. lxiij. dis. metropolitano

¶ Nemo in platū seipsum eligere potest. xxiiij. q. j. didicimus. viij. q. j. in scripturis. et c. si ergo

¶ In prelatū eligi debet magis idoneus n̄ consanguineus vel amicus. viij. q. j. moyses et tum. c. se.

¶ Si ad secularia officia sumēdi diligenter examinant. multo fortius examinent q ad platuras assumunt. lix. dis. si officia

¶ Propter maliciā temporis aut tumultum popularem indignus nō est eligendus. lj. j. di. miramur

¶ Eligendus in epm longa probatione debet vitam suā notificare. lxj. dis. sacerdotibus. viij. q. j. oportet

¶ In platū nō debet elegi aliquis criminosus. xxv. dis. primū. vj. q. j. c. j.

Itē nec ille q de incontinentia notatus est xxvlj. dis. plurisq. et c. de siracusane

Itē nec ille cuius vxor et filij adhuc sunt sup terrā. lxj. dis. catinenses

Item nec nimiū simplex vel vsurarius. xlvij dis. de petro

Item nec ille qui nō est in sacris. lx. di. c. vltimo. et lxj. dis. §. j.

¶ Antiquitus subdiaconus quia tūc non erat sacer ordo nō eligebat in epm nisi necessitate cogēte. xxviij. dis. de siracusane. §. cccc. vi. dis. c. vi.

¶ Nouus in religione nō statim debet eligi prelatuz. xvi. q. j. si clericatus. xix. q. iij. monasterijs

¶ Videtur q exemplo Petri eligendus potius est in platū q post casum penituit q qui nunq cecidit. qz talis per casum suū aliorum infirmitatibus cōpati nouit. l. di. cōsiderandū. et c. se.

¶ Laici in platos nō pūt eligi nec religiosis sunt pficiēdi. xlj. di. statuim'. §. his omnibus. xix. q. iij. monasterijs

¶ Electus in epm per suū metropolitanū presentibus suffraganeis epis debet ordinari xxiiij. di. episcopi

¶ Electus in epm infra tres menses debet cōsecrari. lxxv. dis. quā quidam. lxiij. di. obeuntibus. l. di. postq

¶ Metropolitanus debet illi ecclesie prouidere cuius electus infra qnqz menses negligit cōsecrari. c. dis. quā quidā. in fine

¶ Clericus infamatus anq cōsecret dz se expurgare. xxiij. di. illud

¶ Electus per cōsensum sponsus eccl'ie efficit vij. q. j. sicut alterius

¶ Electus cassat propter auariciā et psalmorum imperitiā. lxxxv. di. archidyaconum

¶ electus qui teste prole longā ꝯtinētiam conuincitur nō habere cassatur.xxviij.di.prius ꝙ

¶ post electiōem quis iuret seruare statuta ecclesie ⁊ alia nō est symoniacus.viij.q.iij.p totum

¶ differens cōsecrare electū cōpelli debet per superiorem.ix.q.iij.nunc vero.viij.q.iij.Artaldus

¶ vbi bona mixta sunt malis.naso discretionis fructus debemus eligere vicia reprobare.xlix.dis.hinc etenim.§.paruo

¶ inter duo mala id debem' eligere quod minori nexu noscit obligare.xiij.di.duo ⁊ c.nerui.xxij.q.iiij.si quid.⁊.c.se.

¶ sicut homo necessitate cōpulsus ibi se p̄cipitat vbi breuior murus ingeritur sic inter inevitabilia peccata minora semꝑ eligantur.xiij.di.nerui.ante finem

¶ inter duo bona magis bonum mediocri bono est p̄ferendū.de cō.di.v.non mediocriter

Emphiteosis.

¶ emphiteosis q̄ in greco dr̄ locatio in reb' eccl'ie in casu ꝑmittitur.x.q.ij.casellas.§.hoc ius

¶ vbi absolute ꝑiculū de reb' eccl'ie timet' ꝓhibet'.xij.q.ij.apl'icos

De hac materia habes vbi agit' de ꝑcarijs

De statu episcopi

Episcopus.

¶ episcopus sicut dicit Augustinus nomen est operis nō honoris.viij.q.j.q̄ episcopum

¶ eps̄ qui grece dicit' supintendēs debet illis superintendere q̄b' p̄ficitur.viij.q.j.q̄ epatū.xxj.dis.cleros

¶ ordo episcopalis q̄dripartitur.videlicet in patriarchas.archiepos.metropolitanos.⁊ epos.xxj.dis.cleros

¶ epi in locū aplo꞉ surrexerūt ⁊ tenent vices co꞉.xxj.dis.in nouo.xxxv.di.ecclesie.lxviij.dis.quo꞉ vices

¶ epi nō sunt q̄ minus q̄ a trib' sunt ꝯsecrati.lxviij.corepi.§.q' aūt

¶ viuēti epo alter non substituitur temerarie.⁊ si substituitur.ab omni ministerio ecclesiastico destituit'.ij.q.j.in ꝑimis.post me.iij.q.vj.accusatus.⁊.c.se.⁊.c.dudū.vij q.j.factus.⁊ plurib'.c.se.

¶ intrusus per laicā potestatē a ꝑncipalibus epis nō est recipiendus.lxiij.dis.si ꝑ ordinationem

¶ incōsulto romano pōtifice nemo potest epm deponere.iij.q.vj.accusatus.⁊.c.se.

¶ nulli epo licet sine cōsensu romani pontificis suam ecc'iam relinquere vel ad aliam trāsire.vij.q.j.nō oportet.⁊ multis.c.sequētib'.vsq; ad finē questionis

¶ exigēte vtilitate vel necessitate auctoritate aplica de sede ad sedē mutari possūt epi.vij.q.j.mutatiōes.⁊ duob'.c.se.

¶ episcopus ꝓpter infirmitatē vel senium nō destituit' sed datur ei coadiutor.vij.q.j.scripsit.vsq; ad.c.sicut vir.§.ecce.⁊.c.qualiter.⁊.c.q̄uis sit

¶ epus quoq; ad ꝓpriam instanciam absoluitur ab epatu.vij.q.j.c.nihil.§.ecce.⁊.c.qualiter.⁊.c.q̄uis

¶ neophitis ꝓhibetur ꝑmoueri in epm ꝓpter incōueniencia vite q̄ ꝯtrariat' officio pōtificali.xlviij.di.§.ꝓhibet'

¶ eps̄ debet esse sine crimine vt ali' possit liberius arguere.xxv.dis.ꝑmū

¶ criminosus episcopus magis est dicendus canis impudicus q̄ episcopus.ij.q.vij.qui nec.

¶ nō ois eps̄ qui dicit pax vobis est sicut columba.sed potius sicut coruus audiendus.ij.q.vij.nō ois

¶ episcopi debent esse etate antiqui.fide integri.in p̄sura ꝓbati.⁊ q̄ magis velint rerum sua꞉ ꝓscriptionē pati q̄ eccl'iam suā deserere.vij.q.j.nouicianus

¶ eps̄ ꝓpter aduersitatē nō debet gregem relinquere.vij.q.j.suggestū.⁊ duob'.c.se.

¶ epo non licet monachū fieri sine ꝯsensu pape.vij.q.j.tpis.⁊.§.item

¶ eps̄ intrās religionē non resumitur ad episcopatū.vij.q.j.hoc.⁊.c.se.

¶ quoq; sub nomine p̄sbyteri epi designantur.xciij.dis.legim'.i fine.xcv.di.ecce ego ante finem

¶ epi debent se scire p̄sbyteros nō dn̄os nec debent in clero dn̄ari.xcv.dis.esto.et tribus.c.se.

¶ epi nouerint se magis ꝯsuetudine q̄ dispensatione maiores p̄sbyteris.xcv.dist.olim.in fine.⁊ duob'.c.se.

¶ episcopus in eccl'ia sit sublimior.in domo sit collega sacerdotū.xcv.dis.eps̄ in ecclesia

¶ eps̄ se sedēte p̄sbyte꞉ non ꝑmittat stare dis.xcv.eps̄ in quolibet

¶ episcopo non sufficit equalē cum subditis gerere vitā. sed sicut est honore super illos, sic ⁊ vita debet esse prestantior. viij q. j. sufficere

¶ episcopus in eo q̄ aliis preficitur nō debet se p̄sumere alijs sanctiorē. viij. q. j. illō inferendum

¶ plus laudatur patientia episcopi in aduersitate q̄ quies in religione. vij. q. j. suggestum

¶ episcopus debet habere maturos viros tam ex clericis q̄ ex religiosis, tam in cubiculo q̄ in monasterio socios ꝓpter bonū testimoniū. ij. q. vij. cum pastoris, ⁊ duobus cap. sequentibus. de cō. di. j. episcopus deo ⁊ c. sequenti

¶ domus epi debet esse circa ecclesiam vt aptior sit cōtemplatiōi. xij. di. eps

¶ episcopi mensa nō debet resplendere vasis aureis ⁊ argenteis sed fidei meritis. xlj di. eps

¶ in mensa episcopi nō debēt esse fabule. sed lectio sacre scripture. xliij. distin. p reuerentia

¶ non licet episcopo intendere venationi nec cōsanguineoꝝ familiaritati. xxxiiij. di. quorundam

¶ in primitiua ecclesia propter paupertatē accipiebant medietatē oblationū. x. q̄st. j. antiquos Post successiue tertiā partē x. q. j. de his. Tandē habuerūt quartā partē. xij. q. ij. quatuor Modo vero de oblationibus nihil debent habere sed alijs cōtenti esse. x. q. iij. placuit

¶ eps̄ uo in multis debet req̄rere ↄsiliū clericoꝝ videlicet in facienda clericoꝝ ordinatione. xxiiij. dis. eps sine

Itē in causaꝝ diffinitiōe. xv. q. vij. ll q̄d. ⁊ c. eps nullius. lxxxvi. dis. si quis

Itē in ecclesiasticaꝝ reꝝ alienatiōe. xij. q. ij. sine exceptiōe

Itē in dignitatū collatiōe. xxiij. di. legim⁹ xij. q. ij. alienationes

Itē in ecclesiasticaꝝ reꝝ dispensatione. xij. q. j. eps̄ ecclīam

De monachis ⁊ alijs religiosis episcopis factis q̄liter debeant se habere habes vbi agitur de monachis

De potestate episcopoꝝ

¶ sine licentia episcopi nullus p̄sbyter in sua dyocesi p̄t missam cantare vel baptisare vl' aliud ↄsimile facere. xvi. q. j. cūctis ⁊ c. multis

¶ sine cōsensu eius nō debet edificari monasteriū vel oratorium. xviij. q. ij. quidam ⁊ c. se.

¶ iurisdictionē habet in religiosoꝝ monasterijs. xviij. q. ij. c. j.

¶ presbyter ⁊ clerici religiosi sue dyocesis ipsius subiacēt potestati. xviij. q. ij. quidaꝫ

¶ episcopi est in omnibus patrochialibus ecclesijs presbyteros inuestire. xvi. q. vij. sane. ⁊ q. ij. nullus. j. ⁊ c. constitutiōes. ⁊ duobus. c. se.

¶ epi est monialibus ⁊ alijs religiosis feminis platū p̄ficere cū diligēti ip̄i⁹ examinatiōe. xviij. q. ij. q̄ religiosis. ⁊ duobus. c. se.

¶ iudices vel officiales pape ad iurisdictionē epi ideo se nō debent intromittere ne ecclastic⁹ ordo ↄfūdat. xi. q. j. ꝑuenit.

¶ eps omnē p̄ncipem excōmunicare pōt. xi. q. iij. si aūt

¶ potest falsariū pape cuiuscunq̄ ordinis sit, vsq̄ ad mandatū dn̄i pape incarcerare xix. dis. in memoriam

¶ nō potest eps in aliena dyocesi sine consensu dyocesani pontificalia exercere. xcij dis. liceat. §. de epis. ⁊ d̄n q̄. c. se.

¶ nolēs eps ire ad ecclīaꝫ suā potest cogi p ↄciliū prouinciale. xcij. distin. si q̄o episcopus

¶ epus solus sacerdoti honorē dare potest solus auferre non potest. lxvij. di. eps xv. q. v. felix. c. se.

¶ auctoritate epi prelati inferiores possūt ad alias ecclesias transferri. vij. q. j. episcopus de loco

¶ accusati epi causam archieps cū suffraganeis ꝑquirere possunt s̄ȝ sine papa determinare nō possunt. iij. q. vi. accusatus.

¶ cū multa discussione cōtra epm dȝ proferri iudiciū. ij. q. vij. accusatio quoq̄. ⁊ d̄n q̄. c. se

¶ epi sunt oculi dei. ideo a subditis nō sūt iudicandi. vj. q. j. oues

¶ epm subditi nec arguere nec accusare pūt ij. q. vij. oues. ⁊ duobus. c. se

¶ eps inutilis est deponendus. nec est ei dandus coadiutor. xv. q. vij. ali⁹. §. q̄ etiā

¶ sine licentia sui epi clerici nō d̄nt ꝑegrinari. de cō. dis. v. nō oportet

¶ eps alteri⁹ diocesis clericū nec recipe nec ordinare pōt. sine ↄsensu sui epi ⁊ litteris dimissorijs. lxxj. di. ꝑ totū. ix. q. ij. ꝑ totū

¶ an episcopus potest cōpellere aliquem clericū ad suscipiendū ordinē vel dignitatem. lxxiiij. dis. p totum

¶ clericus nō tenetur episcopo seruire in ope seruili. x. q. iij. placuit

¶ episcopus de consensu clericoꝝ potest diuidere parrochiales eccliās ⁊ vnire. xvj. q. j. precipimus. §. sicut

¶ eps in dando ecclīam debet requirere consensum patroni. xvi. q. vij. filijs vel nepotibus. ⁊ c. monasteriū. ⁊ c. se.

¶ epus incōsulto papa ad bellū nō debet pficisci. xxiij. q. viij. quo ausu

¶ eo die quo episcopus celebrauit in eodē altari sacerdos nō debet celebrare. de cō. dis. ij. c. vlt.

¶ presente episcopo sacerdos nisi de suo mādato nō debet benedicere nec signare de con. dis. j. cum ad

¶ Iuri potest eps successorē sibi ex testamēto instituere. vij. q. j. petisti.

¶ de rebus ꝓprijs vel acq̄sitis potest episcopus testamentū facere. de alijs vero nō quia cedūt ecclesie. xij. q. j. epi. ⁊ ca. se. q. iij. pōtifices. ⁊ q. v. p totū

¶ morientis epi res p futuro pontifice cōseruari debent. vñ ipietes illas anathema incurrūt. xij. q. ij. hec huius. ⁊ c. nō liceat charitatē. ⁊ c. de laicis illud. ⁊ c. nō liceat.

¶ duo episcopatus p papā in vnū ꝯiungunt. xvi. q. j. postq̄3.

¶ vnus in duos p eundē diuidit. xvj. q. j. pcipimus. §. sicut

De officio episcopi

¶ officiū episcopi est virgines altaria ⁊ ecclesias cōsecrare. crisma ꝯficere. ⁊ cū3 ipo cōfirmare. lxviij. di. q̄nis

¶ ideo singulꝭ epus vt pcurator animaꝝ ⁊ distributor spūalium existat. xi. q. j. clericum. §. ex his omnibꝫ

¶ eps debet esse sciens ⁊ doctus q̄ alios tenetur docere. lxxx vi. dis. §. j. xxxvi. dis. q̄ ecclesiasticis. ⁊ c. si quis

¶ multa sunt que epus tenet scire. xxxviij. dis. omnes

¶ nullus eps ꝓpter opprobriū senectutis vel nobilitatē generis etiā a minus peritis discere negligat. xxxviij. di. nullus eps. xxiiij. q. iij. si habes. circa mediū

¶ epo nō sufficit innocēs vita nisi adsit ⁊ doctrina. xliij. dis. §. j. ⁊ c. sequēt

¶ eps debet docere populū sacrā scripturā non grāmaticā vel phīam. lxxxvi. di. cum multa. xxxviij. di. ignorantia

¶ eps debet intendere lectioni ⁊ oratiōi ⁊ pdicationi. lxxxix. dis. eps nullam. ij. q. vij ipiscopi

¶ episcopo nō sufficit lectio vel oratio nisi assit elemosyne largitio. lxxxvi. di. fratrē

¶ officiū epi est discordātes ꝯcordare. xc. dis. p totum

¶ eps vigilanter ⁊ solicite dꝫ regere sibi cōmissos. c. dis. rationis. vij. q. j. suggestū. ⁊ c. sequenti

¶ ubi nō licet aliquē ꝓprijs manibꝫ cedere vel flagellare. lxxxvi. di. nō liceat

¶ nō debet prelatus petere veniā a subditis. lxxxvi. di. qū necessitas

¶ epi est locū assignare degradato in quo peniteat. lxxxj. dis. sacerdos

¶ episcopus in ordinatione clericoꝝ statuta cōciliorꝝ debet ordinandis pnūciare xxxviij. dis. placuit

¶ episcopi est etiā ordinare vt in ecclesijs baptismalibus sint doctores ⁊ magistri qui pueros in liberalibus artibꝫ ⁊ in alijs vtilibus doceant. xxxvij. distinct. de quibusdam

¶ inter ecclīam ⁊ epm est spūale matrimoniū. vij. q. j. sicut alterius

¶ eps possidet res ecclie ad dispensandū nō ad inuiscandū. xij. q. j. eps. ⁊ c. expedit ⁊ c. res ecclie. cū duobꝫ. c. se.

¶ ipe dꝫ occupatioes seculares abijcere ne ꝑlocatus earū negocioꝝ dei verbo nō possit vacare. xj. q. j. te quidem

¶ nō debet esse aduocatus vel tutor. lxxxviij. dis. episcopus tuitionē. ⁊ quattuor. c. se. xj. q. j. te quidem

¶ nec ꝑ p se nec ꝑ per laicum sed per iconomū clericū debet tempalia gerere. xvi. q. vij. quoniā in quibusdā. ⁊ c. se. lxxxviij. dis. eps nulli. ⁊ lxxxix. volumus. ⁊ tribus c. se. vij. q. j. si petrus

¶ officia canonica nō dꝫ ꝓpinquis committere. lxxxix. dis. decenter

¶ episcopus debet esse hospitalis. xlij. di. §. hospitalē. vbi decē cause hospitalitatis tanguntur

¶ de rebus ecclesie debet primū sibi, postea ministris, deinde alijs [illegible] ꝓuidere. xij. q. j. nulli episcopoꝝ

¶ eps nō debet in sua vel suoꝝ ꝓpietatē ꝯuertere res ecclesie. xij. q. j. res ecclie.

¶ raptores reȝ epi debent excõmunicari sicut raptores reȝ ecclesiasticaȝ. ij. q. vij. accusatio quoqȝ. xvi. q. i. similiter
¶ redditur episcopo ratio de reb' ecclesie x. q. iij. c. i.
¶ episcopus debet paupib' ꝛ oppressis ꝓuidere solicite ꝛ eos defendere. lxxxij. dis. epõs. lxxxiiij. dis. puenit. lxxxvi. di. fratrem lxxxvij. di. ꝑ totum. xij. q. i. videntes. ꝛ. c. ex his. ꝛ. duob'. c. se.
¶ nihil est laboriosius ꝛ periculosius officio epi. sed nihil beatius apud deũ si bene agat. xl. dis. ante omnia
De episcopi electione vl' de electo habes in titulo de electione
Et de consecratione episcopi habes in titulo ꝯsecrationis. Et de dispensatiõe in titulo dispensationis. Et siqua sunt talia in suis titulis inuenies
De epoȝ sede vbi agit' de sedib'
¶ corepiscopi officiũ in plurib' cũ officiis epi cõueniebat. lxviij. dis. q̃uis
¶ q2 in p̃iudiciũ epoȝ fuit illud officiũ est ab eccl'ia extirpatũ. lxviij. dis. corepi

Ermofroditus.

¶ ermofroditus habẽs vtriusqȝ sexũ an ad testimoniũ adhiberi possit. qualitas sexus incalescentis demõstrabit. q2 si calore p̃dominãte ꝓ viro se gesserit recipitur in testẽ. al's nõ. iiij. q. iij. c. i. post medium
¶ ermofroditus inter infames ponitur ꝛ nõ potest esse aduocat'. iij. q. vij. infamis §. item in digesto

Error.

¶ error cui nõ resistit' approbatur. lxxxiij. dis. error
¶ errare est aliud pro alio putare. xxij. q. ij in quib'. xxxviij. dis. q̃uis
¶ nõ est cõsequẽs vt erret cõtinuo quisqȝ aliquid nescit. sed si quis existimat se scire qđ nescit. xxviij. dis. q̃uis
¶ nõ mediocriter errat qui magno bono mediocre donũ prefert. de con. dis. v. non mediocriter
¶ errorem suũ licet cuilibet corrigere ꝛ illicite ꝯmissa in melius reuocare. xxxv. q. ix. loci. §. se.
¶ error fortune ꝛ qualitatis ꝯiugiũ non excludit. error vero ꝑsone ꝛ ꝯditionis excludit. xix. q. i. ꝑ totum

Esau.

¶ Esau lenticulã nimiũ appetens ponitur in exemplũ q2 nõ cib' sed auiditas cibi imputatur. xli. dis. quisqȝ. ꝛ in ibus. c. se.
¶ multi de semine Esau saluati sunt. i. q. iiij. ecclia que. §. his ita. in fine

Etas.

¶ etas certa ꝛ a canone examinata seruanda est in oib' clericis ordinãdis. lxxvij. dis. ꝑ totũ
¶ ante. xxv. annũ etatis nec diaconus debet ordinari. nec virgo in monachã consecrari. xx. q. i. placuit
¶ puella infra. xij. annum etatis. ꝛ masculus infra. xiiij. ad religionẽ nõ obligat'. xx. q. i. puelle. §. cum ergo. ꝛ. q. ij. si in qualibz ꝛ. c. puella
¶ in pueris etas discretionis est. xiiij. ãni xx. q. v. pueri.
¶ ante annos discretionis nemo cogẽd' est iurare nec testis esse. xxij. q. v. honestũ iiij. q. iij. testes.
¶ sex etatib' mundus ꝛ status hoĩs finit'. xxxv. q. iiij. c. i.
Quelibet etas distinguitur per certa tempora ꝓpter magnalia que illis temporib' cõtigerunt
Prima etas ab Adã ꝓpter creationẽ mũdi. ꝛ durat vsqȝ ad Noe
Secunda a Noe ꝓpter aque diluuiũ. ꝛ durat vsqȝ ad Abraam
Tertia ab Abraam ꝓpter circumcisionem ꝛ durat vsqȝ ad Dauid
Quarta a Dauid propter regalẽ vnctionẽ ꝛ durat vsqȝ ad babylonis transmigrationem
Quinta a transmigratiõe babylonis ꝓpter filioȝ israel liberationẽ. ꝛ durat vsqȝ ad aduentũ domini xpi
Sexta ab aduentu xpi ꝓpter humani generis liberatiõẽ. ꝛ durat vsqȝ ad finẽ seculi
Septima est in sepulcris quiescentiũ
Octaua est ad vitã resurgentium

Euangelium.

¶ euãgelium xpi est audiendum stando. ꝛ cũ reuerentia. de conse. dis. i. apostolica
¶ sine custodia euãgelij ñ habet' spũs sctũs i. q. i. marchion.
¶ euãgelij custodia nõ consistit in verborum folijs sed in sensu ꝛ medulla cordis. i. q. i. marchion
¶ quantũ ad ꝑfectionẽ magna ꝛ multa ẽ differentia euãgelij ad legẽ moysi. xxxiij. q. iiij. hec aũt. §. ex his

¶ lex moysi incepit a terrore. xp̄i euāgeliū a māsuetudine. Ibidem

Itē sub lege peccātib⁹ pena corpalis statuit. In euāgelio penitentib⁹ venia promittit. Ibidem

Itē in lege dicebat q̄ fecerit h̄ vl' illud morte moriat. In euāgelio gaudeo super vno pctōre pniam agente. Ibidem

Itē in lege ꝑplus seruili timore ad bonum cogebat. In euāgelio ꝑplus gr̄e liber effectus filiali amore operatur. Ibidem

¶ nō repugnat euāgelio malos ad bonū cōpelli. xxiij. q. iiij. displicet circa finem

¶ papa potest euāgeliū interpretari. ij. q. iiij. §. j. xxxiij. q. ij. quos deus

Eucharistia

¶ eucharistia grece latine bona gr̄a interpretatur. j. q. j. multi

Itē dr̄ mysteriū eo q̄ secretā ꝛ reconditam habeat dispensationem. aū me. ibidē

Itē dr̄ sacramentū. q2 sub tegumēto corporaliū rez diuina virtus secreti⁹ veri corporis ꝛ sanguinis xp̄i opat effectū. ibidē de cō. di. ij. ego berengarius

¶ eucharistia ꝓpter corporis ꝛ sanguinis xp̄i existētiā excellentior est oīb⁹ ablationibus ꝛ sacramentis. de cō. di. ij. nihil

¶ ex pane ꝛ vino cū aqua mixto efficit eucharistia. de cō. di. ij. cū omne. in fine

¶ forma verboꝝ prolata fit trāssubstātiatio eucharistie virtute diuina. de con. dis. ij. quia corpus. ꝛ c. panis est. ꝛ ca. venera. ante finem

¶ de forma verboꝝ nō est plus nisi hoc est corpus meū. ꝛ hic est sanguis me⁹. de con. dis. ij. quia corpus

¶ in eucharistia est vere corpus xp̄i ꝛ sanguis. de cō. dis. ij. nos ꝯtituor. c. se.

¶ licet vno et codē tpe in diuersis immoletur tn̄ sicut est vna diuinitas cuiuis. sic nō diuersuz s3 vnū idemq3 corp⁹ ꝯficitur de cō. di. ij. q̄d sit. post mediū. ꝛ. c. vtꝝ.

¶ in hora ꝯsecrationis una summis sociantur ad vocem sacerdotis. de con. dist. ij quid sit

¶ eucharistia sit oblatio benedicta ascripta ꝛ rata. de cō. dis. ij. vtrum post me.

¶ tres partes de eucharistia facte trāsformē statū corporis xp̄i. videlicet ꝑegrinationis. sepulture ꝛ resurrectiōis designāt de con. dis. ij. singuli

¶ licet in eucharistia xp̄s ꝑ partes mādu-cetur. tn̄ manet integer vbiq3 tot⁹. de cō. dis. ij. qui manducat

¶ in singulis portionib⁹ specierū singuli xp̄m accipiūt. de cō. dis. ij. singuli

¶ eucharistia est idem corpus q̄d sumptū est de virgine. q̄d passum ē. q̄d sepultum est. q̄d resurrexit. ꝛ in celū ascendit. de cō. dis. ij. omnia. in fine

¶ corpus q̄d xp̄s dedit in cena idem fuit quod passuz est in cruce. quantū ad naturam. sed diuersum q̄ntū ad formā. de cō. dis. ij. ꝑma ꝛ. c. se.

¶ cū eucharistia non sunt vue nec aliqua grana leguminis benedicenda. de cō. di. ij didicimus

¶ intincta hostia populo non det. nec lac pro vino offeratur. ꝛ ne ex intincto pane vinū ad offerendū exꝑmatur prohibetur. de con. dis. cum omne

¶ eucharistia offert ꝛ dat sub aliena specie ne abhorream⁹ cruoris ꝛ carnis sumptionē. de cō. di. ij. forte. ꝛ. c. panis est

Itē vt vitarem⁹ paganoꝝ ꝛ infideliū derisionē. de cō. dis. ij. virū. ante finem

¶ eucharistia est pura ꝯsciencia offerēda ꝛ pura mente. de cō. dis. ij. nihil

¶ nec bonoꝝ dispensatoꝝ meritis ampliatur nec maloruz attenuatur. j. q. j. multi. post mediū

¶ nō ꝯsecrationi eucharistie sed affectui bona vita sacerdotis necessaria intelligēda est. j. q. j. an erro go. §. cum vita

¶ sacerdoti pranso non licet celebrare. vij q. j. nihil. post medium. de con. distin. j. sacramenta

¶ sacerdos hostiā consecrās ꝛ nō cōmunicans ꝑ annum a celebratione suspenditur. de cō. di. ij. relatū

¶ sacerdos corpus xp̄i sumens ꝛ non sanguinem grande sacrilegiū ꝯmittit. de cō. di. ij. cōperimus

¶ officium est sacerdotalis eucharistiam distribuere. xciij. di. dyacones. c. ꝑuenit. ꝛ c. ꝑsente

¶ a laicis ꝑsonis nullaten⁹ dz cōtractari. de cō. di. ij. ꝑuenit

¶ sacerdos semper eucharistiā paratā debet habere ꝓpter infirmantes. de cō. di. ij. presbyter

¶ sacerdos qui a mure vel ab aliquo animali eucharistiā non custodierit. xl. dieb⁹ penitebit. de cō. di. ij. q̄ bene.

¶ Si per negligentiam de sanguine aliquid super terram stillauerit, xl. diebus penitebit de con. di. ij. si per negligentiam

¶ Tabula lignea super quam sanguis christi stillauerit est radenda, et rasura per ignem cinis effectus intra altare est recondendus, pannus propter idem ter super calicem lauandus, et aqua cum ea altare fundenda, de con. di. ij. si per negligentiam

¶ Melius est mori sine eucharistia quam de manu heretici communicari sacerdotis, xxiiij. q. j. cepisti

¶ Qualem penitentiam ferre debeat qui scienter vel ignoranter de manu heretici sumit eucharistiam, xxiiij. q. j. si quis dederit

¶ Eucharistie digna sumptio est penarum relaxatio, de con. dis. ij. cum omne, c. ante, et c. panem de altari

¶ Quia quotidie ex humana fragilitate peccatur quotidie eucharistia iteratur. de con. di. ij. verum, et c. iteratur

¶ Quando eucharistia non recipitur cor non recipientis induratur, lxxxij. dist. presbyter, circa medium

¶ In tribus festis precipuis .s. in pasca penthecoste. et in natiuitate domini omnibus fidelibus communicandum est, de con. di. ij. et si non frequentius

¶ Si quis in predictis tribus festis non communicauerit cetu fidelium est separandus, de con. di. ij. si quis intrat, et c. sec.

¶ In cena domini est etiam a fidelibus christi eucharistia percipienda, de con. dis. ij. in cena

¶ Excepta necessitate eucharistia ieiuno stomacho est sumenda, de con. dis. ij. liquido, xxvj q. vj. si quis de corpore. et viij. c. sec.

¶ Ante eucharistie susceptionem tribus quattuor aut octo diebus ab vxore propria est abstinendum, de con. dis. ij. omnis homo, xxxiij. q. iiij. sciatis

¶ Ab illis qui in vnione ecclesie sunt accipitur sacramentaliter, de con. dis. ij. quia passus. in fine, et c. quid est. et c. sec. et c. dupliciter

¶ Licet eucharistia sit bona tamen in malum conuertitur indigne sumenti, de con. di. ij. et sancta, et c. sicut iudas, et c. quid est, et c. quam manducat

¶ Indigne sumens eucharistiam plus polluitur quam purificat. de con. dis. ij. quotidie, et c. qui scelerate, et c. qui discordat

¶ Homo quantum in se est eucharistiam polluit cum ad ipsam sumendam indigne accedit, j. q. j. multi, circa finem

¶ In hoc quod christus eucharistiam iude dedit. innuit quod de occultis peccatoribus cum eam exigunt non est neganda, de con. di. ij. non prohibeat. et c. sicut iudas, et c. vij. q. j. aduersitas, in fi. j. q. j. christus

¶ Illis qui enormiter publice deliquerunt eucharistia non statim est danda, de con. di. iij. pro dilectione, de pe. di. j. in actione

Item nec raptoribus rerum ecclesie, xvij. q. iiij. indigne, et c. de viro

¶ Propter pollutionem nocturnam ex precedenti crapula vel cogitatione immunda ab eucharistia abstineat. vj. dist. testamentum, et ca. non est

¶ Tempore menstrui et ante purificationem partus femine possunt communicare, v. dis. ad eius vero concubitum

¶ Penitentibus in morte eucharistia non est neganda, l. dis. penitentes, xxvj. q. j. si quis j. q. j. si quis heretice. §. ecce. ij. q. j. in primis post medium, xlvj. dis. accusatores, xxvj. q. vj. si quis de corpore. et viij. c. sec.

¶ Excommunicatis satisfacientibus in morte non est deneganda eucharistia. lxxxj. di. canta

¶ His qui patibulis suspenduntur si penituerunt non est eis deneganda eucharistia nec sepultura, xiij. q. ij. c. quesitum est

¶ Abstinens se quisque ab eucharistia propter sacramenti reuerentiam non est arguendus neque frequenter sumens est iudicandus, v. di. ad eius vero concubitum, in fine, xij. di. illa vero, de con. dis. ij. quotidie

¶ Communio eucharistie dabatur antiquitus pro vulgari purgatione, ij. q. v. sepe

¶ Post susceptionem eucharistie corporalis cibus non statim sumendus est, de con. di. ij. tribus gradibus.

¶ Qui propter ebrietatem vomit eucharistiam quadraginta penitet propter infirmitatem minus quadraginta [illegible] sic se habere sentit, sumere non debuit, de con. dis. ij. si quis per ebrietatem

¶ Non minus reus est qui negligenter verbum dei audit quam qui reuerendum corpus christi per negligentiam in terram cadere permittit, j. q. j. interrogo

Eunuchus

¶ Eunuchus si per insidias hominum factus est vel si impleentibus eius amputata sunt virilia vel per egritudinem. vel sic natus est et est dignus pro[motione] moueri etiam ad episcopatum, lv. di. eunuchus, et c. sec.

¶ nõ requirit vt eunuch⁹ carnẽ illius vel puluerẽ semp secũ portet. lv. dist. eunuch⁹

¶ nõ potest pmoueri q̄ vt carnis lubricũ vitaret seipsũ castrauit. lv. di. si q̄s semet. ⁊ quattuor. c. se.

¶ illi eunuchi placẽt deo q̄s nõ castrat necessitas sʒ volũtas. xxxvi. q. v. tũc saluabit. §. qui fecit

Exactio

¶ exactio licite potest fieri in subditũ vt ab obstinatione indebita cõpescat. xxiij. q. vi. iam vero

¶ epi pter iura sua clericos exactionibus grauare nõ debent. x. q. iij. p totũ. xvi. q. j. predicator

¶ illi q̄ romipetas vel alios pegrinos pedagiox exactionibꝫ grauãt. anathema incurrũt. xxiiij. q. iij. si q̄s romipetas

¶ illi q̄ nouas exactiões i paupes faciũt p excõmunicationẽ sunt repmendi. xxiiij. q. iij. illi qui

Examinatio

¶ examinatio ꝯscientie ⁊ bone vite debet cõsecrationẽ epi pcedere. xxiij. di. qui epos. xxiij. di. epi

¶ examinandus est de fide q̄ntũ ad ea que in diuinis trinitatẽ ⁊ vnitatẽ psonax consequunt. xxiij. dist. q̄ eps

Itẽ examinari debet de xpi incarnatione ⁊ de multis alijs articulis q̄ in symbolo cõtinent. xxiij. di. q̄. eps. post mediũ

¶ null⁹ clericus sine examinatione est ordinandus. xxiij. di. nullus

¶ epus de latere suo bonos ⁊ discretos viros debet eligere qui ordinãdos clericos in vita ⁊ scientia debent examinare. xxiiij. di. quando

¶ sine examinatione ordinati a clero penitus abyciendi sunt. lxxxi. dist. si q̄ in fine

Exceptio

¶ exceptio fori dilatoria in pncipio litis dʒ opponi ꝫ pbari. iij. q. vi. si quis eporum ⁊. §. se.

¶ pemptorias exceptiones sufficit in pncipio litis ꝯtestari. iij. q. vi. si quis eporuꝫ ⁊. c. se.

Excõmunicatio

¶ excõmunicatio dicitur extra cõmunionẽ ecclesie separatio. xj. q. iij. nihil. ⁊. c. canonica. xxvij. q. j. viduas. xxiiij. q. iij. tã sacerdotes

¶ oĩs impius si nõ ab ecclia tñ a deo est separatus. xxiiij. q. iij. certũ

¶ excõmunicatiõem ecclia traxit ab aplo q̄ chorinthiũ sathane tradidit. xxiiij. q. iij. aplice. xi. q. iij. omnis

¶ tũc tradunt peccatores sathane cũ p excõmunicationẽ a corpe xpi separantur. xi. q. iij. audi. ⁊. c. omnis

¶ sicut putride carnes sunt resecãde. ⁊ ouis scabiosa ne inficiat a caulis est repellẽda sic mali ne bonos inficiãt p sniaꝫ extra ecclesiam sunt ponendi. xxiiij. q. iij. resecande. ⁊ octo. c. se.

¶ nulla pena maior est in ecclesia q̄ꝫ excõmunicatio. xxiiij. q. iij. corripiãtur. xi. q. iij. absit

¶ multiplex est damnũ qd excõmunicatio inducit. videlicet q2 a deo separat. xxiiij. q. iij. certum

Item sathane tradit. xi. q. iij. audi

Item peccatox absolutionẽ impedit. xxiiij. q. j. quicũqꝫ

Item ab eccia fideliũ remouet. xi. q. iij. omnis. ⁊. c. se.

Itẽ a fidelitate iuramẽti absoluit. xv. q. vi. nos sanctox. c. se.

Itẽ omnia bona opa in ea facta mortificat. xxiij. q. iiij. si quis. ⁊. q. v ij. quẽadmodum.

Itẽ suffragia ecclesie siue in vita siue post mortẽ tollit. xi. q. iij. quicũqꝫ in tra. xxiiij. q ij. de cõmunione. ⁊. c. se.

Item a regno celox excludit. xxix. q j. quicunqꝫ

Iteꝫ eternã damnatiõꝫ inducit. xj. q. iij. nemo episcopox

¶ excõmunicatio nõ debet fiere p leuibꝫ excessibꝫ sʒ p grauibꝫ. xi. q. iij. nemo epox.

¶ nõ debet esse mortalis sed medicinalis ij. q. j. multi. in pn. xi. q. iij. audi. xxiiij. q. iij. certũ. ⁊. c. corripiantur

¶ excõicatio nõ est pter ꝓpriaꝫ iniuriã ferẽda. xxiij. q. iiij. inter querelas

¶ nõ debet fieri impetu sed cũ deliberatione ⁊ cause cognitione. xj. q. iij. si eps. et. c. seruetur

¶ excõmunicationẽ trina monitio debet pcedere. lxij. dist. si quis episcopus. §. ꝙ ãt ⁊. ij. q. j. deus omnipotẽs. §. quãdo aũt. xj q. ij. indigne.

¶ excõmunicatio dꝫ fieri in scriptis. ij. q. j legimus. iiij. q. iij. nullus.

¶ ferri debet ab episcopo specialiter. vnde ⁊ mucro episcopi dicit. xvi. q. ij. visis. in fi.

xxiiij.q.iij.corripiant

¶ excōmunicatio nō est ꝯtēnenda.xi.q.iij nemo ꝯtēnat.ꝛ duobꝫ.c.se.

¶ ideo nō est cōtennēda. q꞉ nō hō ligat ſꝫ xp̄s.xi.q.iij.nemo ꝯtemnat

¶ q꞉ nō ꝯtēnitur nō est eradicatio ſꝫ disciplina.xxiiij.q.iij.notandum

¶ excōicatio iuſta vel iniuſta est timenda. xj.q.iij.c.j.ꝛ.c.qui iuſtus

¶ etiā cū iniuſta ꝯtēnitur incurrit.xj.q.iij.qui iuſtus

¶ iniuſte excōicationi est parendū vſqꝫ ad cauſe cognitionē.xj.q.iij.ſi ep̄s.§.p̄miſſis ꝛ.c.qui iuſtus.ꝛ.§.ſe.

¶ iniuſta excōicatio dr̄ que fit timore terreno.xj.q.iij.fratres

Item iniuſta dicitur ex ordine qn̄ videlicet ordine nō ſeruato in ſn̄ia ꝓceditur.xi.q.iij ſeruetur.§.item ſententia.

Itē iniuſta dr̄ ex cauſa qn̄ ſcꝫ nullꝫ ſubeſt crimen ſed ſolū ꝓpter odiū iudicis vel aliquē aliū fauorē iuſt⁹ dānat.xi.q.iij.nō ſolum.§.aliqn̄.ꝛ.c.quattuor.cū ſeqꝫ.c.ſe.

Item iniuſta dicit̄ que nō ledit eū in quē fertur ſed a quo fert̄.xxiiij.q.iij.certū.ꝛ.c. de illicita.ꝛ.c.ſi habes.§.vbi ergo.in fine.

¶ iniuſta excōmunicatio corā deo non ligat.ij.q.iij.qūo.ꝛ.ix.c.ſe.

¶ qui patienter fert iniuſtam excōmunicationē eccl'ie meret̄ coronā.xi.q.iij.ꝛ ſi

¶ plures ſunt ſpecies excōicationis. Quedam enī arcet a liminibus eccl'ie ꝛ ab eucharistie pceptione.ꝛ hec dr̄ minor. Alia vero nō ſolꝫ ab his ſed etiā ſepat ab omī fideliū communiōe.ꝛ hec dr̄ maior.xi.q.iij. ad menſā.§.euidenter.iij.q.iiij. engeltrudam.v.q.ij.p̄ſenti

¶ excōmunicatio lata ab ep̄o morte ſuperueniente nō remittit̄ a ſucceſſore.xxxv.q.ix.q꞉ quis

¶ etiā roborat̄ a ſucceſſore.xxxv.q.ix.loci.

¶ excōicati ſunt ipo iure a canone q̄ ſortilegiis ꝛ diuinatiōibꝫ intendunt.xxvi.q.v ſi quis ariolos.ꝛ.c.nō oportet.c.aliquāti.c.ſortes.c.ſi quis clericus.ꝛ.c.auguriis

Itē qui manus violentas in clericū vel aliam pſonā religioſā vl' eccl'iaſticā iniecerit.xvij.q.iiij.ſi q̄s ſuadēte.xxiiij.q.iij.ſi q̄s

Itē violatores eccl'iaꝝ ꝛ raptores reꝝ eccleſiaſticaꝝ.xi.q.iij.canonica.xvij.q.iiij.oēs eccl'ie.ꝛ.c.frater.xxiiij.q.iij.ſi q̄s de.

Itēꝫ noua telonea imponētes ꝛ clericos ſiue romipetas ſpoliantes.xxiiij.q.iij.ſi q̄s romipetas.ꝛ.c.ſe.

Item litteras pape falſificantes.l.diſtin.ſi epiſcopus

Item omnis hereticus ipſo iure excōmunicatus eſt.iij.q.j.q꞉ aūt

Itē omnis mortaliter peccās eſt extra cōionē eccleſie donec penituerit.vj.q.j.illi q̄.

Itēꝫ ipo iure excōmunicatus eſt q̄ mortui epiſcopi res que p ſucceſſore integraliter reſeruari debēt diripe p̄ſumit.xij.q.ij.illō ꝛ.c.ſe.ꝛ.c.hec huius placiti

¶ excōicandi ſunt ep̄i qui ad ꝯcilium aduocati nō veniūt.vl' qui cōciliū impediūt xviij.diſ.qm̄.ꝛ.c.ſi quis.iij.q.v.c.j.xj.q.iij.certum

Item excōmunicandi ſunt q̄ p̄cepta apoſtolice ſedis nō cuſtodiūt.xix.di.nulli

Item q̄ eccleſiaſtica p̄uilegia ꝯtemnūt.xij.q.ij.qui diuinis

Itē epiſcopi vel clerici diſſolute viuentes xxxv.diſ.ep̄us

Item impatores vel reges delinquētes.xcvj.diſ.duo.xi.q.iij.cū.apud

¶ nō poteſt excōmunicari niſi xp̄ianus.xxiiij.q.j.audiuimus.poſt mediū

¶ aliq̄s ep̄s poteſt excōicari ſubditū alterius ep̄i rōe criminis qd̄ in ei⁹ ep̄atu commiſit.vj.q.iij.placuit.iij.q.vj.ibi ei ꝛ.c.vl.

¶ negligenter teſtamenta exequētes ſunt excōmunicandi.xiij.q.ij.q̄ oblationes.ꝛ duobꝫ.c.ſe.

Item ꝯtumax eſt excōmunicandus.xvij.q iiij.ſi quis deinceps.in ſi.

Itēꝫ incendiarij ſunt excōicandi.ꝛ ꝓ pn̄ia ꝑ annū vltra mare tranſmittendi.xxiij.q.vi.peſſimam

Itē homicide ꝛ falſi teſtes.xxiij.q.iij.itaqꝫ

Item heretici et ſciſmatici ꝛ q̄ꝝ ſecta hereſim ꝯtinēt etiā poſt mortē ſunt excōicandi xxiiij.q.ij.ſane p.

¶ excōicat̄ clericus mortu⁹ in ludis gentilium.xxiij.q.viij.q̄cūqꝫ clericus

Item excōicatur poſt mortē q̄ hereticū cōſtituit heredem.xxiiij.q.ij.ſane ꝓfertur ante mediū

Item excōicant̄ poſt mortē q̄ ſe voluntarie occidunt.xxiij.q.v.placuit

¶ ſacerdos miſſam inchoatā ex temeritate non finiens eſt excōmunicandus.vij.q j.nihil.in fine

¶ nō vitātes excōicatos ſunt excōicandi.

xj.q.iij.sanctis
¶ ꝓpter peccata dn̄i tota familia possit excōicari.xxiiij.q.iij.§.j.z.c.se.
¶ ex concessione supioris etiā laic⁹ potest excōicare.lxxix.di.si q̄s peccatū
¶ nemo est nominatim excōmunicandus nisi de crimine sit cōuictus vel cōfessus.ij q.j.multi
¶ nullus est excōmunicandus anq̄z causa ꝓbetur.xxiiij.q.iij.de illicita
¶ noīa publice excōicatoꝝ debēt ignorantibus intimari ne per ignorantiā se possint excusare.xi.q.iij.cure sit
¶ qui ꝓpter facinus ab hereticis excōmunicantur a fidelibꝫ ꝓpter detestatiōem criminis non sunt recipiendi.xxiiij.q.j.quisquis.z.c.se.
¶ indebite excōicās.p.xxx.dies a sacra cōmunione suspendit.xi.q.iij.audi.
¶ excōicatus nō potest esse iudex alioruꝫ xxiiij.q.j.miramur
¶ excōicati nō admittunt ad denūciandū vel ad accusandū.iij.q.iiij.ↄspiratores.et duobꝫ.c.se.iiij.q.j.p totū.xxiiij.q.j.miramur.§.his auctoritatibꝫ.in fine
Item infames sunt.vi.q.j.infames
¶ excōicatus si infra annū se purgare ↄtēpserit post annū tanq̄z reus nō est audiendus.xj.q.iij.rursus.z.c.se.
¶ excōicati nō possunt alios excōicare vl' iudicare.xxiiij.q.j.audiuimus.z.c.alt.z.c.se.z.c.miramur
¶ ep̄s excommunicatus non dꝫ ordinare q̄ztū ad executionē.quia qd nō hꝫ dare nō potest.j.q.j.qui sacros.c.q̄.ꝑfectionē.z.c.ventum est
¶ excōicati celebrantes triennij penitentia puniunt.xj.q.iij.de illis
¶ excōmunicati in sacris cōstituti officio interesse nō debent.ix.q.iij.si quis episcopus.in fine
¶ excōmunicati omnino sunt vitandi.di.xcij.si inimic⁹.z.c.se.vi.q.j.illi q̄.xj.q.iij.ad mensam.z.c.rogo.z.quattuor.c.se.
¶ non est cōmunicandū excōicato maiori excōicatione.in oratione.cibo potu.osculo.aut salutatione.xj.q.iij.excōicatos.z.c cū excōmunicatis.z.c.antecessor
¶ non licet clericis cōmunicare episcopo xciij.dis.miratus
¶ nominatim excōmunicato nō est cōmunicandū ne sententia trāseat in tertiā ꝑsonam.x.q.iij.si quis laicus.z.c.excellentissimus.xxiiij.q.ij.sane q̄
¶ ideo nō est cōmunicandū excōicato vt ↄfusus citius laboret recōciliari.xciij.di.si inimicus.z.xj.q.iij.audi
¶ cū pagano magis licet cōicare q̄z cū excōmunicato.xi.q.iij.ad mensam
¶ quilibet ꝑlatus debet alterius ep̄i subditū excōmunicatū vitare z facere vt a suis vitet.xi.q.iij.cure sit
¶ sine culpa cōmunicat excōicatis vxor filius.seruus ignorās.z necessitate patiēs xi.q.iij.quoniā multos.z.c.excellētissim⁹.
Item q̄ cōicat ꝓpter spem correctionis.xi.q.iij.antecessor. Vn̄ ꝟsus. Utile lex humile res ignorata necesse. Hec anathema q̄dem faciūt ne possit obesse
¶ viatori vel ꝑegrino trāseūti in terra excōmunicatoꝝ emere.z paupi mēdicāte cōcedi.xj.q.iij.qm̄ multos
¶ occultū excōmunicatū tm̄ sciens tenet vitare ac si sciret publice cū excōicatū.vj.q.ij.si tm̄.z.c.se.
¶ publice excōicato intrāte eccl'iam oīs debent exire.xxiiij.q.j.oīs q̄.z xi.q.iij.sic apostoli
¶ p̄sbyter si canonē inchoauit ꝓpter superuenientē excōicatū missam non dꝫ relinquere imꝑfectam.vij.q.j.nihil
¶ mortuo suffragia a viuis nō debēt exhiberi q̄ ꝓpter excōicationē viuis nō cōicauit.xi.q.iij.q̄cunq̄z intra
¶ tali excōicato possum⁹ cōicare mortuo qui viuēs petiit absolui.xxiiij.q.ij.de communione.z.c.nec q̄sq̄z
¶ cōicās excōicato indebite.excōicationē incurrit.xi.q.iij.ꝑdpne.z.c.si quis episcopus dam.z.c.se.z.ca.sicut apostoli.z.ca.ep̄i.z.c.placuit
¶ ep̄i cōicantes excommunicatis in crimine deponent.xi.q.iij.rengualdum.z.c.q̄cūq̄z communicauerit
¶ episcop⁹ cōmunione ꝑuat q̄ soli sibi cognitū publicat excōicatū.vi.q.ij.placuit.
¶ excōicat⁹ anq̄z absoluat dꝫ spōdere emēdaꝫ de ꝑterito z cautelā de futuro.xi.q.iij cū aliquis.z.xv.q.ij.de viro.in fine
¶ absoluit q̄s ab excōicatiōe absens per lr̄as.xxiiij.q.ij.cōperimus
¶ absoluit post mortē si viuēs hoc petiuit xxiiij.q.ij.nec quisq̄z
¶ de excōmunicatione pape quā sibi reser

uauit nullus nisi in morte potest absolue re,xvi.q.i,frater noster
¶ solēnis excōicatiōis et absolutionis forma ponitur,xi,q.iii.debent

Excusatio. ¶ excusatio inferioris nō valet vbi d rebus ecclesie quas illicite possident vel principes vel parētes se excusant,xvi,q,i,in canonibus.an finem
¶ auctoritas et preceptū superiorum excusāt in quibusdam facta inferiorum.xiiii,q.v.dixit dominus
¶ auctoritas superioris nō excusat inferiores in delictis,xi.q.iii,si dominus,et,ca,sequenti
¶ iudei de furto excusant egiptiorum, quia iubente deo paruerūt,xiiii,q.v.dixit dñs
¶ ebrietas excusat culpā a tanto sed nō a toto,xv,q,i,sane,et,c,inebriauerūt
¶ epi ad cōcilia venire nō valētes per lrās se excusant,xviii,di,placuit

Executio. ¶ executio sentētie iudicio debet differri vsque ad,xxx,dies propter deliberationē,xi.q.iii cum apud
¶ ab executoris sententia appellare nō licet nisi ipse modū executionis excedat,ii,q.vi,si quā.§.ab executore
¶ licet ab executore appellare si ipsa sentētia excōmunicationis opponatur,xi,q.iii.cū excōmunicatio
¶ executores testamentorum propter negligentiam debent excōicari,xiii,q.ii,clerici

Exemplum. ¶ exempla sanctorum tā in scriptis quam in factis perspicaciter sunt recordanda,xxxvi,de quibus,xxiii,q.vi,vides
¶ ratio sana est exemplis preponenda,ix,di,sana.
¶ superiores inferioribus exemplū bonū tenētur dare,viii,q,i,qualis,xii,q,i,nolo
¶ vita pastoris in exemplū dz esse discipulis.ii,q,vii,cū pastoris,lxxxi.di.nemo
¶ prelati tot mortibus digni sunt quot viciosa exempla ad subditos trāsmittūt,xi,q,iii precipue
¶ senior ibi stricta increpatiōe est feriendus vbi iuuenibus exemplū ad interitū prebet,ii,q,vii,Paulus dicit,xciii,dis, puenit ad nos.in fine
¶ in exemplū culpa vehementer extēditur quā pro reuerentia status peccator honoratur,lxxxiii,di,nemo.
¶ quilibet quātūcunque magnus subdito et minores se parat sic in bono imitari,xxii,dis,de cōstantinopolitana
¶ casus perfectorum suo exemplo multos retrahit a statu perfectionis quā aggredi intendebāt,xvii.q.i.quod bona
¶ mali qui emendari despiciūt ne sanctos sue perditionis exemplo inficiāt tanquam morbida caro ab omnibus sunt precindendi,xxiiii q,iii,ecce,
¶ ad exemplū dñi grāzactio post mensaz debet dici.lxiiii,dis,quāto.aūt.
De hac materia habes vbi agitur de imitatione

Exemptio. ¶ exemptio epi vel abbatis a suo superiori nō potest fieri nisi per solū papā,xvi,q,i,frater,xviii,q,ii,luminoso
¶ exemptus nō potest iudicari nisi a solo papa,xvi.q.i,frater
¶ in monasterijs exemptis nullus prelatus sine cōsensu abbatis valet exercere aliquā potestatē,xviii,q.ii,luminoso,
¶ prelatus qui exemptioni pape insurgere conatur.cōione vsque ad extremū vite sue priuatur.xvi,q,i,frater,aute mediū

Exequie ¶ exequie pōpatice plus sunt solatia viuorum quam subsidia mortuorum,xiii.q.ii,aie
¶ apud deū nō perit quicquid pro mortuis in exequijs diligentia hominū persoluit,xiii,q ii,anime
¶ quia ignoramus quibus mortuis psunt vel nō psunt exequie,ideo pro nullo debemus eas obmittere,xiii.q,ii,nō extimemus

Exheredatio. ¶ exheredatio aliorum non debet fieri propter eccliē promotiōez,xvii,q viti,c.vlti.
¶ successor qui nō adimpleuit volūtatem defuncti debet exheredari, xi,q.i,similiter
De hac materia habes vbi agitur de hereditate

Exiliū. ¶ exiliū est canonica pena quā eccīa imponit in malicia obstinatis,xvi.q.i,prohibiū.ii,q.i,in primis
¶ sacrilegorum pena est carcer vel exiliū,xvii q,iiii,attendendū
¶ ignobiles pacem ecclesie turbantes perpetuo exilio relegantur,xxiii,quest,i, qui contra

Exitus. ¶ exitus malicie virtutis opa℞ ingressum, eodēq₃ stu dio q̄ crimē excluditur innocētia copulat̄ xxxij.q.j.cū renūciatur
¶ tunc quis ab vnitate eccl'ie exit qū a fide ⁊ charitate recedit, xxiiij.q.iij.cū aliqͣs.
¶ tūc boni a malis exire dicunt̄ qū etiam cū ipsis corpaliter ↄuersant̄ mēte a factis eo℞ recedūt, xxiij.q.iiij.toleran di sunt.⁊.c ecce.⁊.c.a malis
¶ a malis exire est facta eoꝛu₃ detestando ipos de malo corripe.c, xxiij.q.iij.recedite
¶ difficile est vt bono pagant̄ exitu q̄ malo inchoata sunt pͥncipio,j.q.j.pͥncipatus ⁊.c.fert̄.§.cū ergo.in fine

Expositio. ¶ exposit⁹ cuiuscūq₃ miseratione collectus post decē dies a dn̄o nō potest repeti, lxxxvij.dis.si expositus
¶ expositio scriptura℞ accipienda est fm̄ ꝓprietatē lingua℞ de q̄b₉ sunt trāslate, xxxviij.dis.locutio
¶ exponēda est scriptura fm̄ varietatē causa℞ ꝑsona℞ tempo℞ ⁊ loco℞, xxix.di.ꝑ totum
De expositiōe scriptura℞ reqre vbi agit̄ de scriptura

Exorcista. ¶ exorciste in greco, i latino adiurantes vocant̄, xxi.dis.cleros
¶ exorciste est officiū man⁹ sup̱ energuminos ⁊ cathecuminos in exorcisando imponere, xxv.dis.ꝑlectis

f **Abula.** ¶ fabulas secula rium negocio℞ non decet in mēsa clerici sed verba sacre lectionis recitare, xliiij.di.cōuiuia.⁊.c.se.
¶ in mensis clerico℞ lectio diuina℞ haberi ꝑcipit̄ vt fabulose ⁊ ociose vitent̄, xliiij. dis.ꝑ reuerentia
¶ qꝛ oblectamēta fabula℞ nimiū excitant ad incendia libidinū ꝓhibet̄ xp̄ianis legere figmēta poeta℞, xxxvij.dis.ideo

Facilitas. ¶ facilitas venie incētiuū tribuit delinquēdi, xxiij.q.iiij.est iniusta.in fine

Fallacia. ¶ fallacia ex voluntate ꝓcedēs grauioꝛ ē q̄₃ que de infirmitate vel tenuitate ꝓcedit, xxij.q.ij.beatus.§.ille ergo.
¶ nō mētit̄ qui animū fallēdi nō habet, sicͭ patet de petro ⁊ paulo, xxij.q.ij.beatus
¶ ille falsum iurat q̄ scit falsum esse qđ iurat, xxij.q.ij.beatus.§.ille ergo
¶ falli in illis que nō sunt ad salutē vl' nullum vel leuissimū est peccatum, xxij.q.ij.in quibus
¶ minus malū est fallere aliquē in contractib₉ q̄₃ falli in articulis fidei, xxij.q.ij.in ipsarum
¶ falsum testimoniū nemo ↄtra se vl' pximū dicere debet, xxiiij.q.v.si nō.ante me.
¶ falsi testes cōione ꝑuant̄.si clerici fuerit in monasterio ꝑpetue detrudunt̄, xxiiij.q.iij.itaq₃.l.dis.si eps
¶ sicut veritas ꝑsequit̄ falsitatē.sic boni i malis nō ꝑsequunt̄ nisi malū, xxiij.q.iiij.q̄ peccat

Falsarius. ¶ falsarius dr̄ q̄ litteras defert que licet vere fuerint.tn̄ de ↄsciencia pape nō emanarūt, xxix.di.in memoriā.vbi nota glo.q̄ innuit diuersos modos falsandi
Itē falsarius dr̄ q̄ cartā vel bullā radendo vel mutādo falsificat, l.dis.si eps
Itē falsarius dr̄ q̄ falsa suggestione vl' ꝑcibus falsis impetrat, xxv.q.ij.dicenti
¶ carta sup̱ beneficijs ꝑsonalib₉ si nō habet datam falsa iudicat̄, xxv.q.ij.si qua beneficia
¶ licet ep̄o falsariū dn̄i pape in carcerare xxix.dis.in memoriam
¶ falsarius littera℞ dn̄i pape si est clericus est ordine deponendus ⁊ in monasterio ꝑpetue detrudendus.l.di.si.eps

Falx. ¶ falx in alienā messa₃ mittit̄ quādo fructus eccl'ie nō a vero sed alieno pastore tollit̄, xiij.q.j.c.j. §.i dyocesi.ante mediū
¶ falcē iudicij nemo debet mittere in eā segetem q̄ alteri est ↄmissa, vij.q.iij.c.j.
¶ de⁹ in messem falcē mittit cū vnusquisq₃ vitā tpalem ꝑ mortis sniam incidit, de pe.di.ij.dū sanctā.circa mediū

Fama. ¶ fama bona necessaria est nobis ꝓpter alios, xi.q.iij.nō sunt audiendi, xij.q.j.nolo.⁊.q.ij.quattuoꝛ.in fine
¶ quisq₃ custodit famā suā etiā in alijs ē misericoꝛs, xi.q.iij.nō sunt audiendi
¶ cleric⁹ de quo mala fama erebrescit, etiā si ↄuinci nō potest corā ep̄o pn̄tib₉ p̄sbyteris expurgat̄, ij.v.q.v.c.j.

¶ Predicator bonus officium suum nõ debet negligere etiã si currat inter infamiã ꝛ bonam famã. vi. q. i. sunt plurimi
De hac materia require vbi agitur de infamia

Fames. ¶ Fames quãdoqz ex ira dei in mundũ mittit̃ quãdo pauperibꝰ elemosyne subtrahuntur. xvi q. i. reuertimini. post medium
¶ Qui fame laborãti nõ succurrit, graue peccatũ incurrit. lxxxvi. dis. nõ satis
¶ Qui fame morientẽ nõ pauit quasi ipm ꝓpria manu occidit. lxxxvi. di. pasce
¶ Iudex ecclesie licz teneatur sedare panis famem, ꝛ sitim aque, magis tamẽ famem audiendi verbum dei. viii. q̃sti. i. audacter in fine
¶ Fames pristina sermonis dñi p̃sentia doctrinarũ eius ꝛ celestis panis saturitate cõpensabit̃. lxxvi. dis. ieiuniũ. in fine
¶ Fames curat morbos quos gula infert d̃ cõ. dis. v. nullus

Familia ¶ Familia debz per dominũ suũ de malo corrigi ꝛ ad bonum incitari. xlvii. di. sicut hi §. necesse
¶ Nõ culpatur paterfamilias facies quod debet si aliquis in familia manet incorrigibilis. xlvii. dis. quãtũlibet
¶ Episcopus debet cauere ne aliquẽ in familia habeat indisciplinatũ. xlvii. di. sicut hi. §. necesse. ii. q. vii. puenit
¶ A principio in omni familia bona fuit aliquis malus incorrigibilis. xlvii. di. quantumlibet
¶ Propter culpã familie negligens paterfamilias punit̃ tam grauiter q̃ eternaliter sicut pater de hely. xlvii. dist. sicut hi. §. necesse.
¶ Domino excõmunicato indebite fertur sentẽtia ꝯtra familiã. xxiiii. q. iii. si habes. §. vt ergo.

Familiaritas. ¶ Familiaritas ꝯtra extraneos repellit testẽ. iii. q. v. ꝯsanguinei. ꝛ. c. se.
¶ Familiaritas mulierũ nimia omnibꝰ clericis ꝛ religiosis prohibet̃. xxxii. dis. interdixit. ꝛ. duobꝰ. c. se. xxxiiii. dis. quorundam lxxxi. dis. clericus. vsqz ad fine distinctiõis xviii. q. ii. cognouimus. ꝛ. c. se.
¶ Vbi nimia familiaritas est mulierũ, stimuli antiqui hostis non desunt. lxxxi. di. oportet
¶ Monachi sacrarũ virginũ custodes ne ꝓpter familiaritatẽ suspecti habeãtur a frequenti earũ accessu ꝛ colloq̃o arcent̃. xviii. q. ii. in decima. ꝛ. c. se.

Fatum. ¶ Fatum est genus diuinationis cui qui intendit damnationẽ anime sue incurrit. xxvi. q. vi. nõ obseruetis

Fauor. ¶ Fauor singularis nõ debet attendi in electione plati. lxiii. dis. porro
¶ Nec idigni debẽt ꝓpter fauorẽ ad sacros ordines ꝓmoueri. i. q. i. pueri
¶ Illi qui ecclesias indignis ex fauore conferũt sacrilegi reputantur. i. questi. i. sunt quidam
¶ Non corrigere peruersos nihil aliud est q̃z fauere. lxxxiii. di. nemo. ꝛ. c. se. xxiii. q. vi. sires post mediũ. xxiii. q. iii. quisquis
¶ Fauere impietati est nõ turbari cũ possit quis peruersos. xxiii. q. iii. qui potest. ꝛ. c. ostendit
¶ Platus qui fauet in malo peccatoribus vel qui piger est in corrigendo ipse eis in malicia sociat̃. xxiii. q. iii. ita. ꝛ. ca. a malis ꝛ. c. se.
¶ Qui ꝯsentit peccantibꝰ ꝛ defendit delinquentes. apd̃ deũ ꝛ homines est maledictus. xi. q. iii. qui ꝯsentit
¶ Fauorẽ dãtes maleficijs sunt excõicandi. xxi. q. v. placuit. ꝛ tribus. c. se.
De hac materia require vbi agitur de consensu

Fax ¶ Fax accensa sibi detrimentũ p̃stat. alijs vero lumen in tenebris administrat. sic malus p̃latus vł p̃dicator xv. q. viii. sciscitantibꝰ
¶ Sicut supuacuis laborat impendijs qui solem certat facibꝰ adiuuare. sic qui zelũ dei dicit se habere ꝛ in corrigẽdo exequit̃ indebite. vi. q. i. si omnia

Felicitas. ¶ Felicitate peccantium nihil est infelicius xxiii. q. i. paratus

Femina ¶ Fẽia nõ debz eẽ iudex iii. q. vii. i̅famis. §. tria
¶ Femina ꝓpter verecũdiã sexus nisi in sua ꝛ suorũ causa nõ ꝑmittit̃ p aliquo aduocare. xv. q. iii. §. i. ꝛ q̃tuor. c. se.
¶ Femina nisi in crimine lese maiestatis ꝛ

in heresi z in symonia nõ pmittit accusare,xv.q.iij.certis de causis,ꝫtribꝫ.c.se

Femina quãtũcũqꝫ docta z sancta in cõuentu viroꝝ nõ debet predicare,xxiij.dis.muller.xxxiij.q.vlti.c.vltimo,de cõ,di.iij muller

Monache vel quãtũcũqꝫ sancte femine nõ licet pallas altaris vl' vasa sacra ꝯtingere,xxiij.dis.sacratas

An femina possit ordinẽ z caracterẽ ordis recipe,xxvij.q.j.dyaconissam

Femina sancta mẽte est diligenda nõ corpali frequẽtia,xxxij.dis.hospiciolũ

Femina extranea nõ debet clerico cohabitare.lxxxvj.dis.cũ oibꝫ.z.sex.c.se.

Nõ possunt deo pleno corde ꝯiungi q̃ feminaꝝ accessibꝫ copulantur,xxxij.dist.hospiciolum

Clerico ꝓhibeť cohabitatio feminarum nisi forte sint mater vel soror vel ꝯsimilis ꝑsona carẽs suspitione,xxxij.dis.interdixit,xxxij.di.his igiť.lxxx.vi.cleric᷒.z.c.se.

Beatus Augustinus etiã cũ sorore habitare noluit ꝓpter ꝯiunctaꝝ ꝑsonaꝝ societatẽ.lxxxj.dis.legitur

Religio nõ pmitit vt sol᷒ cũ sola loquaꝛ lxxxj.dis.in omnibꝫ

Vt excludaꝛ mala suspicio null᷒ cleric᷒ nisi certis locis z tpibꝫ debet loqui cũ femina.lxxxj.dis.in omnibꝫ

Cõfabulatio clerici cũ femina debet esse p modica z cõpendiosa verba.xviij.q.ij.diffiniuimus.z.c.se.

Etiã abbati nõ licet loqui cũ feminis nisi sub duoꝝ vel triũ monachoꝝ testimonijs.xviij.q.ij.in decima

Monachi z monache in vno monasterio non debent cohabitare.xviij.questi.ij.diffiniuimus

Abbatissa volens loqui cũ aliquo debet associari per vetulam monachã.xviij.q.ij diffiniuimus

Nõ licet clericis z alijs xpianis balneare se cũ feminis.dis.lxxxj.nõ oportet

De formis feminaꝝ nõ est disputandum xxxij.dis.hospiciolũ.

Femina in signũ subiectionis z verecundie peccati quod induxit dꝫ valere caput xv.q.iij.§.j.⁊.his ita.xxxiij.q.vlti.z.c.vlť.z.c.hec imago

Femina nec comã amputare nec veste virili ꝓpter luxũ vti debet.xxx.di.si q̃ mulier sua,z.c.que cũqꝫ

Enixe vel menstruate femine nõ debet ꝓhiberi introitus ecclesie.v.dis.§.j.z.c.se.

Deterior est ꝯditio mulieris q̃ʒ viri quãtũ ad subiectionẽ.xxxiij.q.v.hec imago.et c.se.

Item quãtũ ad voti fractionẽ.qꝛ vir votũ eius reuocare potest.sed nõ ecõtrario.xxxiij.q.v.noluit

Itẽ q̃ntũ ad ordinis susceptionẽ,xxxij.di.mulieres.xv.q.iij.§.j.

Itẽ q̃ntũ ad accusationẽ z testificationem.xv.q.iij.§.j.

Ferie.

Ferie legitime ad festiuandum z ad placita secularia nõ exercenda ponunť.xv.q.iiij.p totũ

Ferie legitime ad ieiunandũ sunt secunda feria quarta z sexta.lxxxij.dis.ꝑsbyter.xj.q.vlti.de illis.xxij.q.v.qui compulsus.de con.di.iij.ieiunia

Ab aduẽtu dñi vsqꝫ ad octauam epiphanie.z.alia tpa feriata sunt quo ad celebrationẽ nuptiaꝝ.xxxiij.q.iiij.non oportet.et tribꝫ.c.se.

Q̃ dies vel que tpa ferianda sunt p circuitum anni.de cõ.di.iij.§.j.

Festiuitas.

Festiuitas sanctorũ q̃n sit festiuãda laicis est ꝑnũciandũ.de cõ.di.iij.§.j.

Festiuitates p anni circulũ sunt celebrãde sunt nr.de conse.di.iij.pnunciandꝫ z.c.rogationis

In sanctoꝝ festiuitatibꝫ maxime solẽt homines vacare comesationibꝫ.xliij.distin.comesationes

Maxĩe clerici festiuitates sctõꝝ cũ deuotione teneñť pagere.xliiij.di.nullus.xv.q.iiij.p totũ.xvj.q.vij.z hoc diximus

In festiuitatibꝫ ꝓhibendi sunt laici p sacerdotes a choreaꝝ saltationibꝫ.de cõ.di.iij.irreligiosa

De hac materia habes vbi agitur ď die dominico.

Festinantia.

Festinantia in quibꝫ sit bona z in q̃bꝫ mala.habes vbi agiť de acceleratiõe.

Fingere.

Decuplex inuenit in canone fictio cõsona cũ decẽ ꝓdicamentis.nam q̃nqꝫ fingitur esse q̃ nõ est.vt Jacob finxit se esse.Esau.xxij.q.ij.queritur.§.item opponitur. vbi nota predicamentum substantie,

Item q̄nq̄ʒ fingit̄ quis esse minoꝛ q̄ sit.ij.q.v. quāq̄ʒ. Exemplū de Augustino ꝛ Hieronimo. vbi nota p̄dicamentū quātitatis
Item q̄nq̄ʒ fingit̄ quis talis esse qualis nō est.xxix.q.j.§.j.vbi nota predicamentum qualitatis
Itē quādoq̄ʒ quis fingit̄ esse pater qui nō est.xxvij.q.ij.institutū.§.iuxta.vbi ioseph dicit̄ pater xp̄i.vbi nota predicamentum relationis
Itēʒ quādoq̄ʒ fingit̄ quis agere q̄d nō agit xxij.q.ij.cū humilitas.vbi nota p̄dicamētum actionis
Itē quandoq̄ʒ fingit̄ quis pati q̄ non patitur.xxxij.q.v.p̄posito.vbi nota p̄dicamentum passionis
Item quādoq̄ʒ fingitur q̄o esse eo tp̄e quo nō est.de pe.dis.j.periculose.vbi nota p̄dicamentū tp̄is
Item quādoq̄ʒ fingit̄ situʒ esse quod nō est xiij.dis.duo.ꝛ.c.nerui.vbi nota p̄dicamētum situs
Item quādoq̄ʒ fingit̄ nō habere quod habet.xxxi.dis.lex p̄tinētie.vbi nota predicamentum habitus
Item quādoq̄ʒ fingit̄ esse in loco vbi nō est vij.q.j.mutationes.vbi nota predicamētum vbi

Fides

Fides est de nō visis.ꝛ sō habet meritū.de p̄se.di.iiij.nōne dominus.§.in domo
Fides est que p dilectionē operat̄.de pe.dis.ij.firmū fundamentū
Fides q̄nq̄ʒ accipit̄ pro fidei sacramento aliquādo pro habitu mentis.de con.dis.iiij.nihil
Illud apostoli.q̄cquid nō est ex fide peccatū est.sic accipit̄.q̄ q̄cquid fit p̄tra p̄sciētiā edificat ad gehennā.xxviij.q.j.omnes.§.ex his
Fides nō tantū est liberi arbitrij s;donū dei.de cō.dis.iiij.gratia
Fides sine operibꝫ nō valet.j.q.j.sicut viri.ꝛ.c.fei t.de.pe.di.ij.§.nō est inꝑ
Fides meritoꝝ suoꝝ gradibꝫ p̄ficit ꝛ crescit.de pe.di.ij.§.hec que.
Articuli fidei quos firmiter credere debemus.ponunt̄.xxxiij.di.qui episcopus de cō.dis.iiij.prima
Symbolū fidei est in ecclesia publice laicis p̄dicandū.de cō.dis.iiij.symbolū
Symbolū fidei ab electo in archiep̄m ante acceptionē pallij est p̄fitendū.c.dis.optatum
Est multiplex affectus fidei.nam fides in vnū p̄currit quos diuersitas meritoꝝ renet.xliij.dis.sit rector.post me.
Item fides omnia purgat.xv.q.vi.c.vi.xiiij.q.j.si petrus
Item omnes p̄cellas militātis ecclesie superat.xxiiij.q.j.nō turbatur.in fine
Item fides rempublicā magis q̄ sudores corporales gubernat.xxiij.q.viij.tributū.§.q̄uis
Itē vbi humana rō nō potest attingere fides p̄phēdit.xxiiij.q.j.nō turbat̄.in fine.
Fides supplet vbi baptismus vel aliud sacramentū haberi nō potest.de con.dis.iiij.baptismi
Item in baptismo prodest puulis fides offerentiū.de cō.di.iiij.illud
Item nisi quis soliditatē fidei tenuerit deum cognoscere nō poterit.xx.q.j.quia
Item vbi sana fides nō est non potest esse iusticia.xxiij.q.j.vbi
Sine fide falsa est virtus etiā in optimis moribꝫ.xxviij.q.j.omnes.§.ex his
Platoꝝ est cōfirmare fidē subditoꝝ.xxj.dis.§.j.in fine
Cum circa fidē in aliquo dubitat̄ ad fidē apostolicā tanq̄ʒ ad magistrā accurit̄.xj.dis.palam.xxij.di.omnes
Oms xp̄iani tenent̄ fidem xp̄i defendere.xcvj.dis.nos.ꝛ.c.vbi
Nō hʒ fidē xp̄i q̄ corpꝰ ipsius.i.membra ecclie niꝰ distrahere.xxiij.q.j.aduocauit
Illis nō est credendū qui fidē veritatis abiecerūt.ij.q.vij.non p̄t.lij.di.ep̄m
Q̄ diuinationibꝫ ꝛ magicis illusionibus credit.fidē p̄dit.xxvj.q.v.ep̄i
Ideo p̄mittit deus magicis artibꝫ illudi hoibꝫ vt ipoꝝ erga deū fides probetur xvj.q.v.nec mirꝫ.in fine
Fides cū p̄mittit̄ etiā hosti est seruanda xxiij.q.j.noli
In p̄missione stulta facta vel vi extorta fides nō est seruanda.xxij.q.iiij.in malis xv.q.vi.c.j.ꝛ.c.se.
Nō est fides que non p̄mittit̄ p criminis adimplēdo.xxij.q.iiij.si ad peccatū
Ad fidē suscipiēdā nullꝰ est cogendꝰ.xlv.dis.quid.c.qui sincera ꝛ.c.de iudeis
Ad susceptā fidē cogit̄ q̄s redire ꝛ eā seruare.xlv.di.de iudeis.xxiij.q.v.ad fidem

Fidelitas. ¶ fidelitas seruāda est dño tempali. xxij q. v. si apud

¶ ppter pceptū ecclesie quandoqz discolis dominis fidelitas nō seruat. xv. q. vi. nos sanctoꝝ. z. c. se.

¶ papa propter excessuz dñi absoluit subditos a iuramēto fidelitat. xv. q. vj. alios

¶ impator tenet pape iurare fidelitatē. lxiij. dis. tibi dño.

¶ fidelitatis forma sex requirit seruanda. videlicet incolume. tutū. honestū. vtile. facile possibile. xxij. q. v. de forma

¶ inter fideles z infideles multa debet eē discretio. ij. q. iiij. alieni

¶ debet inter eos esse discretio in accusatione z testificatiōe. ij. q. vij. pagani

Item in matrimonij ɔtractione. xxviij. q. j. iā notat. z. c. sic. z. c. iudei. z. §. se.

Item in ciboꝝ pceptione. xxviij. q. j. nullus z. c. se.

Itē in mutua cohabitatione. xxviij. q. j. iudei. z. c. se.

Item in ieiunioꝝ obseruatiōe. de cō. di. iij. ieiuniū

Itē in tpis pscriptione. xvi. q. iiij. porro

¶ nō potest hoi esse fidelis q deo extitit infidelis. ij. q. vij. non potest

¶ fidelis malus licet sit numero intra ecclesiam merito est extra. j. q. j. vt euidenter xxiiij. q. vi. de illis. in fine

¶ talis plus nociuus est ecclesie qz directe infidelis. xi. q. iij. nolite. in fine

Item peior est infideli. vi. q. j. quero

¶ talis xpiani pctm̄ grauius est pctō infidelis. xxxij. q. iiij. i eo

¶ pena ipsius p pctō grauior erit qz pena infidelis. xij. q. j. scimus. j. q. j. nōne

¶ talis tolerandus est non imitandus qz diu ab ecclia p sniaz nō pscidit. xxiij. q. iiij forte. z. c. infidelis

Filius. ¶ filius dr p carnis ppagationem z p moꝝ imitationem xxij. q. ij. querit. §. item opponitur

¶ filij dei dicunt tripl'r. vel pdestinatione tantū. vel pdestinatiōe z spe beatitudinis eterne vel merito fidei z pñtis iusticie. de pe. dis. iiij. hoc ergo

¶ filij spūales dicunt tripl'r. videlicet aut p baptismi immersionē. aut a baptismo p leuationē. aut p cōfessionē. xxx. q. j. oīns. z c. ad limina / clericus/conpater /

¶ filij diaboli dicunt nō p carnis ppagationē sed perimitis successionē. j. q. j. cito de pe. di. ij. §. cui sane

¶ filij liberi dicunt q ex libero matrimonio sunt orti. Naturales aūt ɔcubinaruz filij. qs sola natura genuit non honestas ɔiungit. xxxij. q. iiij. c. vlt.

¶ illi nō reputant filij nec debēt in bonis succedere patri q nati sunt de incestu. xxxv. q. vij. p totū

¶ filij legitimi dicunt q vl' añ baptismum vel post de matrimonio nati sunt. xxviij. q. j. nunquid

¶ filij sequunt ɔditionē vētris. xxxij. q. iiij c. vi. xxviij. q. j. iudei nō.

¶ pater carnalis de filijs tpalē curā dz habere. xxx. dis. si quis reliquerit

¶ tenet filios suos verbo z exemplo a vicijs ad ɔtutū studia puocare. xlvij. dis. sicut. §. necesse. vsqz in finem

¶ non debet semper eos osculari s; quandoqz propter disciplinā castigare. v. q. v. non osculatur

¶ gloria patris est filius sapiens. xcv. di. esto. in fine

¶ tūc p patribꝫ nati sunt filij qñ p apostolis surrexerūt epi. lxviij. dis. quoꝝ

¶ filij pſbyteroꝝ si paterne inɔtinētie sūt imitatores ad sacros ordines nō sunt pmouendi. lvi. di. pſbyteroꝝ

¶ qñqz filijs peccata parentuz imputant qñqz nō. lvi. dis. p totū

¶ filij illegitimi puniunt propt incōtinentiam parentū. xv. q. viij. cū multe

Fiscus. ¶ fiscus tollit qd nō accepit xps. xvi. q. vij. maiores z. q. j. decime. circa me.

¶ res ɔuictoꝝ z vnitati ptinacit resistētiū fisco vendicant. xxiij. q. iiij. nimiū. in fi.

Flagellū. ¶ flagellū dñi qñqz est ad vindictā qñqz ad hominis purgationē. vij. q. j. cū pcussio

¶ sicut pastor errātia pecora flagello reducit. sic hoies errātes p flagella sunt reducendi. xxiij. q. iiij. nimiū. post me. z. c. displicet p totū. z. c. debet

¶ flagellato nō est addenda afflictio. vij. q j. cum pcussio

¶ flagellatio vt pficiat debet esse discreta xlv. dis. cū beatus

De hac materia reqre vbi agit de correctione disciplinę. z vbi agit de pcussione

Flamines ¶ flamines dicebãtur sacerdotes gentilium a filo quo in capite vtebantur .p q̃ dicebãtur flamines quasi filamines, xxi, di, cleros, circa mediũ

¶ apostoli in locis vbi gẽtiles p̃mos habuerunt flamines, constituerunt patriarchas, vbi p̃o archiflamines ↄstituert archiepiscopos. ꝛ vbi flamines posuerũt ep̃os lxxx, dis, in illis

Fletus ¶ flet⁹ immoderat⁹ nõ debet fieri .p morte amicoꝝ qꝛ ipsos p morte nõ amittim⁹ sꝫ p̃mittim⁹ xiij, q, j, quã p̃posteꝝ

¶ flere mortuũ indebite puenit ex desperatione future resurrectionis ꝛ ex pusillanimitate pl⁹ q̃ꝫ ex pietate, xxx, q, ij, vbicũqꝫ ꝛ §, sequenti

¶ dñs nõ fleuit lazaꝝ mortuũ sꝫ ad mũdi hui⁹ criminas resuscitandum, xiij, q, ij, q̃ diuina

¶ Petrus fleuit ꝛ flendo peccata deleuit, de, pe, di, j, circa, p̃n,

¶ peccator flere debet cogitãdo qꝛ iniuste peccando deum suũ offendit, de pe, di, v §, defleat

I . flet t q̃ peccatis se vltro obtulit ꝛ in ipsis pseuerauit, de pe, di, j, §, j, circa p̃ncipium

Itẽ fleat nõ solũ qui peccauit sꝫ qꝛ interim ꝯtute se p̃uauit, de pe, di, j, §, j, ꝟ, dolendũ

Itẽ fleat q̃ primũ suũ malo exemplo corrupit, de pe, di, j, §, j, ꝟ, animaduertere

De hac materia habes vbi agit̃ de lachrimis ꝛ vbi agit̃ de luctu

Fomes ¶ fomes est languor nature q̃ carnis ↄcupiscẽtia appellat̃, xv, q, j, §, cũ itaqꝫ

¶ fomes carnis ↄcupiscẽtia appellat̃ que versus aĩe infirmitas dici p̃t, sꝫ iõ infirmitas carnis dr, qꝛ accidit aĩe ex ↄiũcte carnis corruptione, xv, q, j, §, itaqꝫ

¶ fomes nõ est peccatũ sed pena peccati, xv, q, j, §, j,

¶ fomes in baptismo nõ delet̃ sꝫ debilitatur, de cõ, di, iiij, baptismũ, ꝛ, c, nõ exquo.

¶ fomes sp̃ repugnat legi mẽtis etiã in pfectis, xxiij, q, v, si paulus

Fons ¶ fons signat⁹ ꝛ pute⁹ aq̃ viue dicit̃ ecclesia, xxiij, q, j, oibꝫ ꝛ, c, quoniam

¶ sicut a fonte p̃cisus riu⁹ arescit, sic vnusquisqꝫ ab vnitate ecclesie sepatus, xxiij, q j, loquit̃, ante finem

¶ scientia sacre scripture magis de fonte q̃ꝫ de riuulis est querẽda, lxxvj, dis, ieiunium, circa p̃n.

¶ plati nõ vellã salutẽ p̃dicantes dicunt̃ fontes sine aqua, ij, q, vij, secuti, in fine

¶ charitas dicit̃ fons, viij, q, j, in scripturis ante finem

¶ dr fons baptisma, xviij, q, ij, p̃dem

Forma ¶ forma ꝛ exemplũ dicũtur esse prelati subditorum xliij, di, dictũ, xcv, dis, esto, xvi, q, j, p̃dicator, xxj, q, iiij, p̃cipimus

¶ forma ecclesiastice vite est in clericoꝝ castitate, lxxxij, dis, posuisti, in fine

¶ forma pfecta est vt nõ totũ sibi arripiat sed qđ habet cũ paupibꝫ partiat̃, lxxxvi, di, in singulis

¶ forma appellationis ꝛ apłoꝝ habet̃, ij, q vi, appellatione, §, forma

Itẽ forma recõciliationis excõicati, xi, q, vi, c, q̃ p̃decessor, §, excõicationis, ꝛ, c, sc,

Item forma fidelitatis iuratur, xxij, q, v, de forma

Itẽ forma verboꝝ qua transsubstãtiat̃ corpus ꝛ sanguis xp̃i, de cõ, di, ij, quia corp⁹ ꝛ, c, q̃ mãducat

Itẽ forma sepationis ꝛ recõciliationis cõiugum, xxxv, q, vi, ab isto, ꝛ, c, sc,

Fornicatio ¶ fornicatio ẽ duplex. s, sp̃ũalis ꝛ corporalis seu carnalis, xxviij, q, j, idolatria, xxxij, q, vij, non solũ

¶ oĩs pollutio immũda carnalis fornicatio, xxxij, q, vij, p totũ

¶ fornicatio licet videat̃ esse gen⁹ cuiuslibet coitus, tñ specialiter intelligit̃ in vsu viduarum meretricũ l' ↄcubinaꝝ, xxxvi, q j, lex, illa, §, cũ ergo

¶ fornicatio carnalis nulli impune cõcedit̃, xxvij, q, j, quia nubendi

¶ simplex fornicatio q̃ est soluti cũ soluta p̃hibet̃, xxxij, q, iiij, dicat, ꝛ, c, meretrices

¶ p̃pter maius malũ vitandũ nõ est multũ exaggeranda, xxxij, q, ij, ancillam

¶ fornicatio nõ est diuersa, siue pulcra sit siue turpis quã q̃s cognoscit, xxiij, q. vlti. c, vltimo.

¶ fornicatio maximũ peccm̃ ẽ p̃pt' tẽpli dei violatõe, xxxij, q, iiij, in eo ꝛ, q, vij, nõ solum

¶ femine fornicantes cũ clericis debent ĩ seruitutẽ redigi, xxxij, dis, eos qui

De materia clericoꝝ inuenies vbi agit̃ de clericis

¶ Ep̃us vel p̃sbyter fornicãs cum sua filia sp̃uali, si publicũ est dz deponi. si occultũ ep̃s. xv. annis, et presbyter. xij. debet penitere. xxx. q. j. omnes. et duob'. c. se.

¶ Marit' sic ꝯtinere debet vt nõ det vxori occasionẽ fornicãdi. xxvij. q. j. nubendi

¶ Propter solam causam fornicationis vxor dimittit̃ q̃nũ ad cohabitatiõez. xxxij. q. j. dixit dominus

¶ Fornicatio sp̃ualis est idolatria quam sequunt̃ infideles, et quelibz noxia sup̃stitio xxviij. q. j. idolatria

¶ Fornicatio animi est seruitus idoloꝝ. xxxij. q. vij. non solum

¶ Auaricia que est idoloꝝ seruitus fornicatio sp̃ualis dr. xxviij. q. j. idolatria

¶ Fornicatio sp̃ualis dr ꝯsensus mẽtis ad fornicandũ. Iuxta illud. qui viderit mulierem &c. xxxij. q. vij. nõ solũ

Fortitudo.

¶ Fortitudo corporalis si p afflictione in malignantes exercetur bona et laudabilis est. xxiij. q. iij. fortitudo Exemplum de moyse qui egiptiũ malignantẽ occidit xxiij. q. iij. nõ inferenda

¶ Ille pdest furi vel pirate q̃ fortitudinem mẽbroꝝ suoꝝ ne peius agãt debilitat. xxiij q. iij. si quis

¶ Dilectores huius seculi fortes sunt his que sunt ad mundũ, et debiles in his que sunt ad deũ. xlvij. di. omnes

Forus.

¶ Forus est exercendaꝝ litium locus, sicut inuenit̃. xj. q. j. clericus siue

¶ Actor debet sequi forum pulsati. xi. q. j. si quisq̃z

¶ Siue clericus siue laicus p crimine pulsatus nõ nisi in foro suo debet audiri. xi. q j. clericus. et c. se.

¶ Clericis pulsatis in ep̃ali iudicio forum cõpetit. xi. q. j. si quisq̃z

¶ Excepta sede ap̃lica nemo p̃t trahi extra suam dyocesim vl' puinciã p cause litigio vi. q. iij. et. iiij. p totũ. et. xij. q. j. fere p totum

¶ Ratione criminis ꝯmissi efficitur q̃s de foro alieno. iij. q. vj. c. vi.

¶ Ibi causa agenda est vbi crimẽ ꝯmittit̃. iij. q. vi. pegrina. et sex. c. se.

¶ Si quis mutat domiciliũ ibi forũ iudicij subeat vbi habitationẽ elegit. xij. q. ij. vbi cunq̃z. §. quia ergo

¶ Qui causam siue iustam siue iniustaz ad alterius fidei iudicis foꝝ puocat est excõmunicandus. ij. q. vi. catholicus

¶ Clericus ab episcopo depositus si p̃ncipem secularem adeat amplius non audit̃ sed spem recipiẽdi gradus in futuꝝ amittit. xxi. q. v. c. j. et. c. vltimo.

¶ Cleric' si extra puinciã excepta sede apostolica iudicia expetat. est deponend'. iij. q. vi. nõ liceat. xj. q. j. si quis clericus. et. c. se. et. c. molita. et. c. de diuersis

Frater.

¶ Dicitur quis frater fide ij. q. j. multi. circa medium. xi. q. iij. ad mensam

Item frater dicit̃ ꝯsanguinitate. xxxv. q. iij quedam lex

Item dicit̃ frater iuris interp̃tatiõe. xxviij q. j. nunquid

Itẽ dicit̃ frater dignitatis cõmunione. lj. di. p̃terea. de pe. di. v. fratres nostros

Itẽ dr frater religione. xvi. q. j. vos aũt

Item dicit̃ frater religionis pfessione. x. q. ij. ep̃s habeat.

Itẽ dr frater noĩe nature. vj. q. j. ex merito.

Itẽ dicit̃ frater similitudine. de cõ. di. j. Iacobus frater dñi

Item dr frater facti cõparatione. xiiij. q. v. imolans. in fine

Fraus.

¶ Fraus ꝑpetratur cõmittit̃. q̃n res ad sp̃ales vsus missa retinet̃ vl' idebite expẽdit̃. xvj. q. j. reuertimini

¶ Amico rape furtũ est. eccl'iamq̃z defraudare sacrilegiũ est. xij. q. j. gl'ia. in fine. xiij. q. ij. qui oblationes. in fine

¶ Cũ pau gib' elemosyna subtrahit̃. deus q̃ res ad h' ꝯtulit de sua p̃te defraudari cõqueritur. xvi. q. j. reuertimini

¶ Q̃ defraudat pane egentiũ hõ sanguinis est. xiiij. q. v. imolans

¶ Qui legata morientiũ retinent egenos et mortuos ꝯsolatiõe defraudãt. xij. q. iij. q̃ oblationes.

¶ Q̃ defraudat eccl'ie res in quadruplũ debet restituere. xij. q. ij. in antiquis

¶ Clericus qui res ecclesie q̃ sunt paupeꝝ defraudat est corripiendus. si vero ep̃s ẽ deponendus. x. q. ij. ep̃s. et. c. se.

¶ Q̃ furẽ et latronẽ vel raptorẽ aliena cum possit vt restituat nõ ꝯpellit est soci' fraudis vel criminis. xiiij. q. vi. c. vi. si res.

De hac materia req̃re vbi agit̃ de diuortio

Fructus ¶ fructus digni penitentie sunt incipientium videlicet de peccatis dolere. et de futuris malis cavere, de pe. dis. v. circa fi. j. di. qr ma.
¶ fructus virtutum sunt proficientium. quorum est de virtute in virtutem pgredi. de pe. dis. v. in fine
¶ fructus spūs sunt pfectorum quorum est beatitudinibus insistere. videlicet voluntariam paupertatē diligere, mansuetudinē tenere. pro eterno desiderio lugere, iusticiam esurire et sitire, misericordiā et mundiciā ac trāquillitatē pacis amplecti, et pro observatiōe iusticie psecutionē pati. et ceteris fructibus spiritus insistere. de pe. di. ij. si quis semel. §. notandum est

Fuga. ¶ fuga peccatorum est elongare se a terrenis et pprinquare. xij. q. j. c. cui portio
¶ fugiendi sunt honores et fugientibus offerendi. viij. q. j. in scripturis
¶ si a psecutoribus plari psona quer[itur] fugere, si aūt fides vel grex querimur se obycere vij. q. j. adversitas. §. h etiā tunc
¶ qui iudiciū fugit ostat illum de iusticia diffidere. xi. q. j. xpian⁹. in fine.
¶ heretici et scismatici in puincia pmanentes sunt fugiendi. xxiiij. q. j. omnes
¶ ad ecclesiam fugientes sunt ab ecclesia ptegendi. lxxxvij. dis. eos

Furor. ¶ furor cōmotionis tpe instum perat omne quod facit xj. q. iij. illa
¶ laudabile est in ppositis si nō furent. sz rō ducitur in ipsis. xj. q. iij. illa.
¶ furor in sapiente talia facit de q p⁹ multum solet penitere. xj. q. iij. cū apud
¶ rectores aliorum non cū levitate vel furore debēt pcipitare sniam. xi. q. iij. summope
¶ q post sacerdotiū furere incepit sacerdotio nō carebit nisi furia sit psenetās. xv. q j. si q̄o nō. in fine

Furtum. ¶ furtum est omnis illicita aliene rei alienatā xiiij. q. v. penale. xxxij. q. iiij. meretrices. circa finem
¶ fur reputatur q volēs furari propter timorē humanum nō furatur. de pe. dis. j. si propterea
¶ nō pmisit rapinā q furtū pbibuit. xxxij. q. iij. meretrices
¶ furti noīe rapina et quicqd primo aufertur illicite. in pbibitione decalogi cōtinetur xiiij. q. v. penale.
¶ quātūcunqz parum qs abstulerit furti nomen incurrit. xiiij. q. vj. c. ulti. de pe. di. j. § vulgaris
¶ nō furtū sed mens furantis attenditur. xiiij. q. vi. c. ulti.
¶ furtū nō facit necessitas sz voluntas. de cō. dis. v. discipulos
¶ cū pro necessitate vite alienū tollit. quia tunc oīa sunt cōia. furtū nō ōmittit. de cō. dis. v. discipulos
¶ qui vt elemosynā faciat alienum accipit furtū ōmittit. xiiij. q. v. forte. xxxij. q. iiij. sic non sunt
¶ nō est furtū accipe ab inuito sibi debitū xiiij. q. v. nō sane
¶ res egyptiorum asportādo furtū nō cōmiserūt filij israel. qr dño oīm iubēte paruerunt. xiiij. q. v. dixit dominus
¶ furem vel raptorem nullus debet defendere. sz humanitatis causa pt p ipso intercedere. xiiij. q. vj. c. si res. et c. hi qui
¶ fures vel latrones qr infames sunt nec accusare nec testes esse possunt. iij. q. v. cōstituimus
¶ furtū ex avaricia cōmissum gravius punitur q̄ꝫ quod fit ex inopia. xij. quest. ij. fraternitatis
¶ eps rerum ecclesie dilapidator tanq̄ꝫ fur a suo honore est deponendus. x. q. ij. c. vl. xij q. ij. in legibus
¶ psbyter in furto deprehensus ab oī honore deponitur. lxxxiij. di. psbyter
¶ platus est fur qui nō curat de ovibus vel nō intrat p ostiū in officiū plature. xxiij. q iiij. tres psonas
¶ furtiua vsurpatio piudiciū nō generat xciij. dis. illud

Futurum. ¶ futura scire expedit modo debito sūt inquirenda. j. q. vij. ōvenientibus. in pn.
¶ futura nō sunt p sortilegia investigāda xxvj. q. ij. nō statim. et duobus. c. se.
¶ curiositas est p ōstellatōes futura investigare. xxvj. q. ij. fora. §. his ita
¶ futura nō sunt investiganda per auguria vel per aliarum artiū magicarum documenta. xxvj. q. ij. illud.
¶ oīa pdicta futura iquirere est idolatrie deservire. xxvj. q. ij. sed et illud
¶ aurispicia et auguriationes oracula et

nigromātia,p que hoīes futura inquirunt
inualuerūt ex arte demoniaca,xxvi,q,ii,si
ne saluatore
¶ ex inspectione scripturaꝝ futura nō sūt
querenda,xxvi,q,v,aliquanti
¶ demones cū ex acumine sensus ꝛ celeri
tate motus ꝛ ex diurnitate tpis ipis ante
cognita hoib⁹ aliq̄ pnūciāt futura vident
p̄dicere,xxvi,q,iiii,sciendū,p totū.c.

Eneratio ¶ generatio
est duplex. vi
delicet carnalis que est a patrib⁹
p successionē,ꝛ spūalis que fit p
baptismi generatōez,xxxii,q,iiii, recurrat
de cō,dis.iiii,regenerante
¶ in generatione carnali q̄nq̧ de mal' na
scunt boni,q̄nq̧ de bonis nascunt mali,
q̄nq̧ de bonis boni,ꝛ de malis mali,xxx
ii.q.iiii,recurrat.xlvii,di,quantūlibet,lvi
dis.nasci,ante finē
¶ nasci de adulterio nō est culpa nascētis
sed ei⁹ qui generauit,lvi,di,nasci
¶ vndecūq̧ generentur hoīes honesti et
salui erūt si parentū vicia nō sectant,lvi,
dis,vndecūq̧,ꝛ,c,dn̄s noster
¶ multi summi pontifices ꝛ epi sunt ex p̄
sbyteris generati,lvi.di.c,i.ꝛ.c.osius
¶ ideo quidā vsq̧ ad quartā generationē
eccl'iam dei intrare p̄hibent donec culpā
auctoꝝ multiplicis successio generationis
aboleat.i,q.i,cito
¶ generatio spūalis q̄ est p baptismū facit
remissionē oim peccatoꝝ,de cō,di.iiii.re
generante
¶ baptism⁹ Johis nō erat sufficiēs ad spi
ritualē generationē,de cō,dist.iiii, non re
generabantur
¶ xp̄s suo baptismo hoīes ad spūalē gene
rationē,puocauit.de cō,di,iiii,nō regene
rabantur

Genua. ¶ genua a festo pasce vsq̧
ad festū penthecostes inclu
siue i signū resurrectionis dn̄ice ad horas
nō sunt flectēda,lxxvi,di,c.ieiuniū,§, non
autem.ꝛ,c.scire,xxx.di,si q̄s p̄sbyter,§,silr
¶ nec die dn̄ico nec in alio festo sanctoꝝ
genua flectēda sunt orādo,xxx,dis,si quis
p̄sbyter,de cō,di,iii,q̄m̄ sunt
¶ in dieb⁹ ieiunioꝝ genua flectere petōres
debent,xxvi.q.vii,sacerdos

Gestus. ¶ gest⁹ exterior corpis q̄li
tatez iudicat mentis .xli,di,
clericus,§,sicut ergo
¶ gestus rep̄hensibilis si dissolut⁹ vl' mol
lis est indicat lasciuiā,si fractus indicat su
perbiā,si cit⁹ indicat impetuositatē, si tar
dus indicat pigriciā,xli,dis. parsimoniaz
ꝛ.c.clericus.§,sicut ergo

Gladius ¶ gladi⁹ ē duplex.s.ma
terial' ꝛ spūal',xxiii.q.viii
§,i,xv,q,vi,auctoritatē,circa finē
¶ xp̄s nō venit in terrā mittere gladiū ma
terialē sʒ spūalez,xxxiii,q,ii,interfectores,
§,in hoc
¶ eccl'ia nō habet nisi spūalem gladiū, qꝛ
nō occidit sʒ viuificat,xxxiii,q,ii,inter hec
xvi,q,ii,visis in fine,xxiii,q,i,si petrus
¶ materialis gladi⁹ platis in exemplū pa
tientie inhibet,spiritualis vero qui ē v̄bū
dei exerceri p̄cipit,xxiii,q,i,§,i,ꝛ,q,viii,§,i
¶ ecclesia criminosos nō materiali sʒ spi
rituali gladio ferire iubet,xxxiii,q,ii, inter
fectores,§,in hoc
¶ plati eccl'e de mandato pape pñt res ec
clesie materiali gladio defendere,xv,q,vi
auctoritatē,circa finē
¶ potestates seculares iō nō sine cā gladi
um materialē portāt, qꝛ in malefactores
ire dei existūt ministri,xxiii,q,v,nō solum
ꝛ.c,sunt quedā,ꝛ.q.iiii,quesitū,ꝛ.c,sic.ī fi.
¶ secularis potestas cū gladiū vindicte re
spuit occasionē peccādi tribuit,xxiii,q,iiii
est iniusta
¶ ille gladiū materialē cū culpa accipit q̄
sine potestate ɔcessa a supiore in sanguinē
alteri⁹ armatur,xxiii,q.iiii,ille gladium

Gloria. ¶ glīa epi est paupib⁹ sub
uenire,xii,q,ii,glīa
¶ p̄dicator glīam suā euacuat qui nō pro
eterno sʒ p fructu tꝑali laborat,i,q, ii, sa
cerdos.in fine
¶ in lata gēte est gloria regis. in diminuti
one plebis est ɔtritio p̄ncipis,i,q,iiii, ec
clesia,§,item dauid,post mediū
¶ nihil est illo pastore deterius q̄ hipoꝝ
laudib⁹ gloriat,lxxxiii,dist,nihil, ꝛ,vi,q,i,
sunt plurimi
¶ melior est in malefactis humilis ɔfessio
q̄ʒ in bonis supba gloriatio,xi,q.iii.iniustū

Gratia. ¶ gratia dr̄ eo q̄ grat; da
tur vl' recipit grā aliter non
est,i,q,i,c,i.
¶ gratia nō generis nobilitate sʒ virtute
paratur,xl,dis,illud

¶ nullus nisi purgetur a vicijs gratiam dei potest accipere. de pe. di. j. alij econtra. §. nō potest quis

¶ sicut sol equali luce sup omnes radiat. sic gratia dei sine acceptione psonarū equaliter omnibus infunditur. de cō. dist. iiij. nec quemqꝫ

¶ gratie plenitudo adiectione nō indiget nec ulla requirit cōmendationis augmē. xi. q. j. siomnia

¶ qnātumcūqꝫ occulta loca aīmā sine gratia saluare nō possunt. qꝛ de paradiso homo 7 angelus de celo peccādo cecidit. xl. dist. quelibet

¶ gratia dei dat fidē 7 facit remissionem peccatoꝝ. de cō. di. iiij. gratia que

¶ gratia xpi nō solū facit malū vitare. sed etiā bonū facere. de cō. dis. iiij. placuit. 7. c. sequenti

¶ gratias deo 7 hoibus p būficijs agere debemus. xvi. q. j. reuertimini

¶ de aduersitatibus 7 passionibus deo gratias referre debemus. xxi. q. vi. 7. c. vi.

¶ nunc gratia in idata dei adipleri nō pūt de cō. dis. iiij. c. vlti

Gradus

¶ gradus in ecclīa diuersi 7 status vnitatem ecclesie conseruāt. dis. lxxxix. ad hō. xciij. dis. a subdyacono. l. di. in capite.

¶ in singulis gradibus ordinē conferendis dilationis tpa sunt obseruāda. lxxvij. dis. in singulis. 7. c. se.

¶ ad singulos gradus ordinū recipientiū etas est seruanda. lxxvij. dis. p totū

¶ ad gradū dyaconatus 7 supra nemo est pmonendus nisi pennte ꝯtinentia fuerit approbatus. lxxvij. dis. quicūqꝫ

¶ ad superiorē gradū sacerdotij nullus debet exponi nisi ab inferiori ordine gradatim ascendendo. lix. di. p totū

¶ apud deū nō gradus altior sꝫ vite melioris actio ꝓprobatur. xxxiij. q. iiij. sicut excellentiam

¶ gradus sunt nō solū inter virtutē 7 ꝟtutē sed etiā in vna eadēqꝫ ꝟtute. de pe. dis. iiij. ego sum panis. §. hec q. 7. c. nō sanctā

¶ nō solū sunt in virtute gradus sꝫ etiam in peccato. de pnia. dis. ij. sicut tribus. §. nō est mirum

¶ tribus gradibus ad peccatū puenitur. suggestione. delectatōe 7 ꝯsensu. de pe. di. ij. scīendum. 7. c. sicut tribus

¶ olim vsqꝫ ad septimū gradū ꝯsanguinitatis 7 affinitatis matrimoniū ꝯtrahi impediebatur. xxxv. q. iij. cōtradicimus. 7. q. viij. p totū.

De cōputatione ꝯsanguinitatis 7 affinitatis habes. xxxv. q. iij. ꝯtradicimus. 7. q. iiij. 7. q. v. p totū

Gramatica

¶ grāmatica ad meliores vsus assumpta aīe saluti nō infert detrimentū. xxxvij. dis. si quis grāmaticā

¶ epūs vel alius plato est reprehēsibilis omisso euāgelio vel alia sacra scriptura populo grāmaticā exponere. xxxvij. dis. turbat. §. cum ergo. lxxxvi. dis. cū multa

¶ epi vel psbyteri si cadūt in grāmaticā nō sunt a sapientibus irridendi. qꝛ plus sunt pensanda vicia moꝝ qꝫ verboruꝫ. xxxviij. dis. ꝙnis. §. sꝫ licet. 7. c. sedulo

¶ si aliqn sancti viri loquuntur p barbarismos 7 soleocismos nō sunt ꝓpter hō despiciendi. xxxviij. dis. sedulo. 7. c. sequē. de cō. dis. iiij. retulerūt

¶ indignū est verba celestis oraculi restringi sub regulis donati. xxxviij. di. indignū. j. q. j. marchion

Grex

¶ sicut grex ex vna morbida oue polluitur. sic ex plato immūdo plures inficiuntur. xlv. dis. sꝫ illud. in fi.

¶ plati tāqꝫ arietes ducatū gregi prebere debent. vij. q. j. scisctaris

¶ languēte pastore grex insidiatoꝝ dētibus laniandus exponitur. vij. q. j. ꝙnis

Guerra

¶ guerra qnqꝫ imietur ꝓpter populi peccata. xxiij. q. v. remittuntur. p totū. c. lvj. dis. si gens

De hac materia habes vbi agitur de bello

Gula

¶ gula est mater luxurie. quia venter 7 genitalia sunt vicina membra. xliiij. dis. §. j. cū autem. de cō. di. v. nihil

¶ gula sic in vilibus vt in ꝓciosis attendit. xlj. dis. delitie. 7. c. quisquis

¶ qnqꝫ sunt species gule. videlicet accuratius cibe intendere. lautiora excogitare in cibo tps puenire. ad cibū nimiū estuare de cibo plus sumere. de cō. dis. v. qnqꝫ

¶ gula de paradiso pmum hoiem expulit. xxxv. dis. sexto

¶ gula grossum sensum generat. xliiij. di. nō liceat. §. si ergo

¶ gula morbos facit. molestias ingerit. et

egritudines generat, de cõ. di, v. nihil, z, c ne tales
¶ gulosi nõ aliter festa sanctoꝝ putãt celebrare nisi gule deseruiãt, xliiij, di, §, j, in fi,
¶ egritudines quas gula infert fames curat, de cõ. dis, v, legimus

Abere. ¶ habere potest ecclesia ꝓpriũ exẽplo dñi, xij, q, j, exemplũ, z, c, se.
¶ pfecti ꝓpriũ nõ habẽt nec habere ꝯcupiscũt q̃ nõ suoꝝ ꝫ cõmuniũ sũt possessores, j, q, ij, sacerdos
¶ religionẽ pfessi ꝓpriũ habere nõ debent xij. q, j, scim⁹. z, trib⁹, c, se, c, habebat, z, c. sequẽti, xviij, q, ij, q̃ꝫ sit. §. nullus
¶ habẽtib⁹ elemosynam dare nihil aliud est q̃ꝫ pdere, j, q, iiij, ij, pastor

Habitatio. ¶ habitatioꝫ a xpi est ecclia q̃ fidẽ ipi⁹ seruat, xxiiij. q, j, q̃ dignior
¶ deus nõ habitat in illis q̃ p sup̄bie singularitem se a melioꝛib⁹ diuidũt, xxiiij, q, j, audiuimus, añ mediũ
¶ sicut filij israel disperdere nõ potuerũt Jebuseos eos q̃n in medio ipoꝝ habitarent, sic boni non pñt euadere falsos xpianos, xj. q, iij, nolite recedere, p totũ, c.
¶ nõ possunt cũ deo toto corde habitare q̃ feminaꝝ accessib⁹ copulant, xxxij, di, hospiciolum
¶ nullus cleric⁹ cũ extranea femina debet habitare, lxxxj, dis, clericus. z, ij, c, se.
¶ monachi cũ monialibus in vno loco ñ debent habitare, xviij, q, ij, in nullo loco z quattuor, c, se.
¶ habitatores pponũt extraneis in pluribus in cõstitutione archidyaconi, xciij. dis, legimus
Jtẽ in ꝯstitutione yconomi, lxxxix, di, q2.
Jtẽ in epo eligẽdo, vi, dis, §, ecõtra beat⁹ nicolaus. z q̃ttuoꝛ, c. se, vij. q, j, remoto
Jtẽ in abbatis electiõe, xviij, q, ij, q̃ꝫ sit
Jtẽ in epi accusatiõe, ij, q, vij, querendum.
Jtẽ in defuncti epi reꝝ ꝯseruatione, xij, q, ij non licet alicui

Habitus. ¶ habitus clerici nõ in vestib⁹ nec in calceamẽtio decorẽ debet ꝑtendere, xlj, dis, clericus. z. §, se, z. c, p symoniã
¶ clerici in habitu suo nec sericis nec auri in intexturis, nec in summitate vestimẽtorum varioꝝ coloꝝ ornamentis vti debẽt xxi. q, iiij, ois iactãtia. z q̃ttuoꝛ. c, se.
¶ religiosoꝝ habit⁹ nõ debẽt esse notabilis diuersicoloris ꝫ ꝯuenieñs pnie z deuotioni, xx, q, j, vidua.
¶ religiosus habitũ pfessionis sue tã in lecto q̃ꝫ in aliis loc. dz deferre, xx, q, j, vidua
¶ mulier q̃ ꝓpter lusum habituz hois virilem assumit anathema incurrit, xxx, dis, si qua mulier

Heli. ¶ hely sacerdos sanct⁹ fuit sed q2 filios nõ erudiuit supin⁹ cecidit, xxxvij, dis, legant
¶ sicut ꝓpter filioꝝ heli petm̃ hoies a sacrificio dei detrahebant, sic prauis exemplis ꝑlatoꝝ q̃tidie peiores fiũt, l, dis, de his ꝑo
¶ sicut ex peccato filioꝝ hely in manu hostiũ populus corruit, sic plebs peccata ꝑlatoꝝ luit, j, q, iiij, ecclia,

Helias. ¶ helias vt oñ deret illuz veꝝ deũ esse quem colebat orauit igne celesti q̃nquagenarios ꝯsumi xxiij, q, iiij. si illic, §, ꝫ obijcit, z, c. q2 xp̄s, z c, ea vindicta, ante finem
¶ ꝑcib⁹ helie celũ clausũ fuit annis trib⁹ z sex mensib⁹, xxiij. q, iiij, sic illic, §, q2 tũc,
¶ helyas culturã Baal vindicauit sacerdotes eius occidendo, xxiij, q, iiij. guilisarius, circa finem

Helizeus. ¶ helyze⁹ aspersione salis sterilitatez aque sanauit, de cõ. di, ij, aquã sale
¶ in exemplũ ꝑfectis ad ꝓpherandũ vadẽs boues z omnẽ curã domesticam reliquit, lxxxvi, di, dñs
¶ misit lignũ in aquã z ferrũ securis ꝯtra naturã natauit. de con, dist, ij, reuera post medium

Hereditas. ¶ hereditas ꝑm leges ab indignis successorib⁹ pt auferri, xi, q, j, siluester
¶ heredi nõ licet sine causa venire ꝯtra factũ sui ꝑdecessoris, xi, q, j, siluester, xvi, q, vi, illud
¶ null⁹ ex heredato filio ecclesiam debz facere heredem, xvij, q, vi, c, vi, xxx, q, ij. si q̃s irascitur
¶ epus res quas habuit hereditario iure libere potest ꝯferre, xij, q, j, epi dc,
¶ clerici sunt funiculi hereditatis xpi, xij, q, j, clericus

Heremita. ¶ sunt heremite q̃ vere z pure solitariã

vitā ducunt,xvi,q,j,qui vere

¶ Johēs baptista fuit de vita heremitica ij,q,vij,c,vl,§,item Johes,

¶ heremitica vita vera ac pura digna ho nore iudicat̄,xvi,q,j,qui vere

¶ heremite ne videant̄ esse acephali debēt subesse ep̄is,xcii,di,nulla,z,c,se,xi,q,ij,si autem

¶ heremite vtunt̄ p̄uilegio clericali sic alij religiosi,xvi,q,j,q̄ ṗe

¶ heremita potest habere ꝓpriū z ꝯdere te stamentū,xix,q,iij,placuī,§,ꝯtra

¶ heremite rōe ꝓprij imperfectiores sunt mo nachis q̄b ꝓpriū nō licet habere,xix,q,iij placuit,§,ꝯtra

Heresis.

¶ heresis grece ab ele ctione d̄r q̄ scz eā;disci plinā quā sibi vnusq̄sq3 eligit putat esse meliorē,xxiij,q,iij,heresis

¶ p̄ma heresis occasione corpis xp̄i z san guinis orta est in discipul'ō cō,di,ij,p̄ma

¶ postilla arriana q̄ ponebat maioritatē gradus in psonis orta est in clericis,xvi,di,sexta synodus,§,p̄ma

¶ nūc xp̄ianitas in diuersas hereses scissa est qm̄ ꝓpter fidei psecutores ep̄i ad cōcilia celebrāda in vnū nō poterāt ꝯuenire,xv,dis,canones,

Diuersitatē heresiū z multiplicitatē eaꝝ ha bes,xxiij,q,iij,q̄dā aūt heretici,ꝑ totum.

¶ inter heresim z scisma est ista differētia: videlicet q̄ herisis est in ꝑuersa doctrina s3 scisma in sep̄atione ab eccl'ia,xxiij,q,iij inter scisma,

¶ largo modo symoniaca prauitas d̄r im pia heresis,j,q,j,q̄sq̄s,c,cū li̇q̄at,z,c,eos.

¶ symoniaca heresis ortū habuit t̄p̄e apo stoloꝝ,j,q,fertur

¶ diuina ꝓuidentia diuersi erroris here ses esse ꝑmittit vt fideles astutiores red dant̄,xxiij,q,vl,c,vl.

¶ nullū pctm̄ est grauius heresi,xxxij,q,vij,q̄d i oib',xxiij,q,iij,q̄d aūt,xxij,q,ij,p̄mū;

¶ an grauius peccat qui heresim incurrit ignorās an qui sciēs auaricie deseruit,vj,q,j,quero

¶ ꝓ nullo alio q̄s ꝓ heresi papa pōt ꝯueni ri,xl,dis,si papa

Hereticus.

¶ hereticus est q̄ fal sas ac nouas opi niones gignit vl' seq̄t̄,xxiij,q,iij,hereticus

Itē hereticus est q̄ aliter scripturā sacrā intel ligit q̄s sensus sp̄ussc̄ti flagitat,xxiij,q,iij,heresis,xxxvij,dis,q̄nis

Item hereticus est q̄ p̄cisus est ab vnitate ec clesie,iiij,q,iij,c,j,z,se,

Item hereticus est qui in vnā heresim dāna tam incidit,xxiij,q,j,acacius

Itē hereticus d̄r nō q̄ errat s3 q̄ errorē cōtu maciter defendit,xxiij,q,iij,q̄ in eccl'ia

Itē large symoniacus dicit̄ hereticus,j,q,j,quisquis

Itē q̄ romanā eccl'iam negat eē caput eccle siaꝝ z q̄ auctoritatē eius derogat est hereticus,xxij,di,oīs,circa finē

Itē ille qui hereticos defendit nō solū he reticus sed heresiarcha dicēdus est,xxiij,q,vl,q̄ alioꝝ

¶ p̄sumptio sensus ꝓprij via est ad here sim,xxiij,q,iij,q̄d aūt

¶ q̄ in expositione scripture locū,tp̄s,pso nam nō attēdit de facile in erroris laberi thum,cadit,xxix,dis,sciendū

¶ nō sunt inter hereticos cōputandi q̄ er rorem ab alijs recipientes parati sunt post ponere,xxiij,q,iij,dixit

¶ sicut ipi heretici dānati sunt ab eccl'ia. sic z scripture eoꝝ,xv,dis,in p̄mis,§,mon tanus

¶ heretici excōicati sunt ip̄o iure,xxiij,q,j,acatius,z duob',c,se,

Itē post morte excōicant̄,xxiij,q,ij,sane,ꝑ fertur,z totū,c,

¶ ꝯsortiū z cōmunio hereticoꝝ sunt fugiē da,xxiij,q,j,aduocauit,z,c,sequenti,z,q,iij,clericus

¶ hereticoꝝ ꝯuēticula ꝯcilabula sunt ap pellanda,xxiij,q,iij,clericus

¶ sacramēta hereticoꝝ in forma eccl'ie tra dita sunt bona,q2 nō sunt humana s3 di uina,xxiij,q,iiij,q̄d facier

¶ scienter nō debēt ab ip̄is etiā in necessi tate sacramēta recipi,xxiij,q,j,si quē forte z duob',c,se.

¶ nec danda sunt ip̄is a catholicis sacra menta,xxiij,q,ij,nec quisq̄s

¶ heretici nō habēt salutē in se nec pote statem in alios,xxiij,q,j,q̄ocūq3,z,c,vbi,

Itē q̄ nō p̄nt ꝯtra fideles testificari,ij,q,vij nō p̄t,z,c,pagani

Itē nec ip̄os accusare p̄nt nec iudicare,iiij q,j,c,j,xxv,q,j,omne

Itē nec excōicare p̄nt nec ꝯdemnare,xxiij q,j,alt,z duob',c,se

¶ hereticos accusare etiã infames ꝑsone põt, vi. q. j. nos, §. sed licet, ⁊. c. se.
¶ hereticus hereticũ excõicare põt, nõ catholicũ, xxiiij. q. j. miramur, §. j.
¶ heretic⁹ excõicat⁹ ab heretico ꝓpter eriũ ẽ a catholicis ꝓpter detestationẽ culpe nõ ẽ recipiendus, xxiiij. q. j. q̃ sq̃s, ⁊. c. se.
¶ reges ⁊ ꝓncipes terre dñt hereticos ꝑse qui ⁊ hñt eccliaz tueri, xxiij. q. iiij. nõ inuenitur, ⁊. c. sicut excellentiã
¶ heretici sunt cogẽdi ⁊ ꝯpellẽdi ad fidei quã reliquerũt receptõez, xxiij. q. iiij. nimium, vsq3 ad fi. q.
Itẽ põt ꝯpelli ꝑ rez tpalium spoliationez viij. di. q̃ iure, post me, xxiij. q. iiij. ipa pietas. ⁊. c. q̃. peccat
Item sunt cogendi vl' domãdi ꝑ corꝑalem punitionez, xxiij. q. iiij. displicet, ⁊. c. se, ⁊. q. v. c. j. ⁊ dnob⁹. c. se
¶ in ꝑsecutione coꝝ nõ ad res coꝝ s3 ad salutem respectus est habendus, xxiij. q. iiij ipa pietas. in fine
¶ inuẽtor heresis ⁊ imitator pari dãnatione plectunt᷑, xxiiij. q. j. c. j.
¶ redeũtes debẽt recipi cũ scriptura q̃ ꝯtinet detestationẽ ꝓterin erroris ⁊ vere fidei ꝓfessionẽ. j. q. vij. si q̃ voluerint, c. quotiẽs ⁊. c maximũ. ⁊. c. se, xxvi. q. vi. his q̃ tpe. in fine, de cõ. di. ij. ego berengarius
¶ redeũtes ad ꝓstinã dignitatẽ nõ admittunt᷑ de iuris rigore, j. q. vij. c. j.
¶ humilit' redeũtes ad ꝓstinã dignitatem restituũtur de benignitate ecclesie, j. q. vij ꝯuenientib⁹. ⁊. c. didici. ⁊. c. maximũ. xxiij. q. iiij. ipa pietas
¶ redeũtes nõ ꝓmouent᷑ ad maiorẽ dignitatẽ, xij. di. nos, j. q. vij. saluberrimũ

Heinricus.

¶ heinric⁹ ꝓmus imꝑator ꝓuilegio renũciauit qd romani pontifices ꝓpter sciſmaticos ⁊ hereticos ꝯtulerãt imꝑatorib⁹ sup ꝓuisione ⁊ sup inuestituris epoꝝ, lxiij di. cõstitutio, §. ex his

Histrio.

¶ histrio ad accusanduz nõ admittit᷑, q2 infamis est iij. q. j. diffinimus
¶ clerici maxime in sacris cõstituti in ꝯuiuijs vbi histriones sunt nõ dñt interesse. xxxiiij. di. ꝑsbyteri
¶ histriones ꝓhibent᷑ ad ordines ꝓmoueri, xxxiij. di. maritum
¶ nec eucharistia in tali statu manẽtib⁹ dari d3, de cõ. di. ij. p dilectione
¶ histrionib⁹ ꝓpter suũ officiũ res suas dare pctm̃ est immane, lxxxvi. di. donare

Holocaustum.

¶ holocaustũ spũale est ieiunare, elemosynam dare, pudiciciaz polliceri, xxiij. q. j. o di. ⁊ preci

Homicidium.

¶ homicidium tres hab3 spẽs. sunt eñ homicide interfectores, detractores, ⁊ odiũ habentes, de pe, di. j. homicidioꝝ, ⁊ q̃tuor, c. se.
¶ ꝓme speciei homicida est qui non tantũ de facto s3 etiã de ꝯsilio vl' fraude aliquez occidit, de pe, di. j. ꝑiculose, ⁊. c. noli
¶ oẽs vulnerãtes tandẽ mortuũ vel cõsiliũ vel auxiliũ ꝓbentes homicide iudicantur. xxiij. q. viij. c. vl. xxxij. q. ij. aliqñ
¶ nõ hñs publicã administrationẽ si maleficũ vel qualẽcũq3 criminosum interfecerit homicida iudicabit᷑, xxiij. q. vi. quicũq3 ꝑcutit, ⁊. q. iiij. ille gladiũ
¶ ille minister est homicida q̃ spõte sua illum occidit quẽ scit etiã a iudice occidendum. xxiij. q. v. cũ minister
¶ homicida est q̃ aborsum viuẽtis aĩe procurat, xxxij. q. ij. qd ꝓo
Itẽ q̃ sibi voluntarie membꝝ virile absciderit, lv. di. si quis semet.
¶ q̃cũq3 qualicũq3 mõ se occiderit homicida iudicatur, xxiij. q. iiij. displicet post medium, q. v. si nõ licet. ꝑ totũ ca.
¶ videt᷑ q ꝓpter ꝑiculũ castratis licet seipm̃ occidere, xxiij. q. v. nõ est
¶ Sampson q̃ seipm̃ occidit cum aliĩs ꝑ instinctũ spũsscti de crimĩe excusat᷑, xxiij. q. v. si nõ licet. añ finem
¶ ꝑ illis qui suĩpsius homicide sunt non est orandũ nec sunt cũ fidelib⁹ sepeliendi, xxiij. q. v. placuit vt hi.
¶ ad homicidiũ miscere se cũ aliĩs quilib3 debet formidare, xxiij. q. viij. si in morte longobardoꝝ
¶ nulla lex innocentẽ occidere cõcedit, xxiij. q. v. si nõ. licet
¶ homicidia maxĩe clericoꝝ ꝑ iudices seculares sunt vindicãda, xxiij. q. v. sũt q̃dã.
¶ ꝓncipi vel iudici iuste officiũ exercenti homicidiũ ad culpã nõ imputat᷑, xxiij. q. ij noli, ⁊. c. se. q. v. de occidẽdis ⁊. c. miles, et q̃tuor. c. se, ⁊. c. nõ frustra, ⁊ dñq3. c. se.
¶ reũ nõ iudex s3 lex occidit, ⁊ si patat cõ-

temptor est leg. xxiij. q. v. miles. z. c. iudex z. c. sequenti

¶ perimere malos auctoritate principis nõ est cõmittere homicidiũ. xxiij. q. vi. qcũ qs percutit. z q. v. miles

¶ sancti patres zelo iusticie occidẽdo merebant. xxiij. q. iiij. ea vindicta z q. v. remittunt. q. viij. legi. z. c. se.

¶ cũ impius interficit xp̃s dilatat. quia abominatio abolet. xv. q. j. nec is q

¶ excõicatos zelo iusticie occidẽdo homicidiũ nõ incurrit. xxiij. q. v. excõicatoꝝ

¶ ad depressionẽ inimicoꝝ xp̃i licet clericos hortari laicos, nec ex h̃ homicida reputat. xxiij. q. viij. igit. z none. c. se.

¶ cleric9 nõ debet esse iudex in cã sanguinis. q2 ex hoc efficit irregularis. l. dis. miror. z quattuor. c. se. z. c. de his clericis. z. c studeat

¶ furioso vel mẽte alienato homicidiũ ad penã nõ imputat. xv. q. j. illud. §. vt itaq3 in fine. z. c. aliquos. z. c. si qs insaniens

¶ nec pure casuale homicidiũ q̃tũ ad penitentiã imputat. l. dis. hi q arborẽ. z. c. se. xv. q. j. nec is. z. ca. si quis. xxiij. q. v. de occidendis

¶ nec casuale imputat homicidiũ ad irregularitatẽ. l. dis. clerico. z. c. se. z. c. cũ q. z. c hi qui arborem

¶ p homicidio inuolũtario vbi sufficiens cautela nõ adhibet in magis z minus lenior tñ q̃z p alio homicidio pnĩa est imponẽda. l. dis. de clericis. z. c. studeat. z quattuor. c. se. xv. q. j. si qs nõ

¶ vbi p culpã quis in necessitate homicidij venit de homicidio nõ excusat. xv. q. j. illud. §. itaq3

¶ vbi sine culpa qo ad necessitatẽ puenit homicidij nõ imputat. l. dis. sepe

Itẽ si dedit operã rei licite z oẽz cautelã adhibuit nõ imputat. l. dis. hi q.

¶ cũ qs defendendo se vel sociũ homicidiũ cõmittit nun9 imputat. xxiij. q. v. nõ est iniquitatis

¶ interptatiue homicida dr q cũ possit fame morientib3 nõ succurrit. lxxxvi. dis. pasce. vi. q. j. decime. in fine

¶ pastor cũ delinquẽtes non arguit ipos tacendo occidit. xliij. dis. ephesijs

¶ qui res episcopi vel ecclesie rapit homicida iudicabit. xij. q. ij. qui christi. z. c. qui abstulerit

¶ negãs penitentiã moriẽti homicida dr. xxvi. q. vi. cognouimus

¶ ille q aliquẽ ad pelerandũ sciẽter cõpulerit dupliciter est homicida. i. suipsi9 z illius. xxij. q. v. ille

¶ qui aliũ occidit z q alij detrahit seipsũ occidit. de pe. dis. j. homicidioꝝ

¶ homicide p ecclĩam cogendi sunt ad penitentiã agendã. xxiij. q. iij. itaq3

¶ q2 diuersi sunt modi homicidij iuxta h̃ z diuersitas culpe dz pensari. xxiij. q. v. cũ homo

¶ volũtarie vel furore laicũ occidẽs septẽ annoꝝ pnĩa est puniendus. l. dis. si qua

¶ clericũ vel religiosum occidẽs punit penitẽtia grauiori. xvij. q. iiij. q occiderit

¶ occisor patris vel matris pnĩa punitur ampliori. xxxiij. q. ij. latorem

¶ p vxoris homicidio pena grauissima iponit. xxxiij. q. ij. admonere

¶ occidẽs vxorẽ absq3 lege vel sine cã non dz nubere. tñ cũ adolescẽte pt dispensari. xxxiij. q. ij. interfectores. z duob3. c. se.

Honor.

¶ honor nõ ẽ suscipiend9 nisi pro is q adipisci desiderat vires suas cũ honore metiat. j. q. j. nõ est putanda. z. c. fert. in fine

¶ si ad honores mundi sine merito laboris nõ puenit multo forti9 ad honores celestiũ dignitatũ. lxi. di. miramur. in fine

¶ honor etiã a digno cũ meru est suscipiẽdus. j. q. j. nõ ẽ. in fi. lxiij. dis. valentinian9

¶ nemo dz sibi honorẽ assumere nisi a deo vocatuo. viij. q. j. in scripturis.

¶ honor cõtinenti z fugienti est offerẽdus viij. q. j. in scripturis

¶ honor p ambitiõem suscept9 vergit ad culpã z ad penã. xl. di. multi. j. q. vi. itẽ. viij q. j. sunt

¶ platus nõ suũ s3 honorẽ eccl̃ie dz cupere. xcix. dis. ecce

¶ q honore est maior in sanctitate z in solicitudine dz esse pfectior. c. dis. ratõis. j. q vilissimus

¶ nõ q maior fuerit in honore est iustior. s3 qui iustior est ille est maior. xl. dis. multi in fine

¶ tũc p̃latus honorat qñ a suis subditis honor quilibet debit9 nõ negat. xcix. dis. ecce. in fine. z. c. nullus

¶ quanto quis in maiori honore cõstitut9 peccat tãto pl9 est puniẽd9. v. q. vj. quia. §.

presbyteri.
¶ honor indebite oblat⁹ est respuēdus.xc ix.di.nullus
¶ honor sic singulis exhibendus est vt ex hoc nulli derogetur.xcix.dis.ecce.xi.q.iii. q̄ resistit.xi.v.q.ii.de priuilegiis ecclesiasticis.
¶ sacerdos in psona dei cui⁹ minister ē honoratur.ii.q.iiii.haber.in fine
¶ sacerdotes sunt honorādi q̄s de⁹ dicēs ipsos deos ⁊ angelos honorauit.xi.q.i.sacerdotib⁹
¶ dilectores hui⁹ seculi p honore terreno multa tollerāt.p honore celesti pauca.xlviii di.omo.in pncipio

Hospitalitas. ¶ hospitalitas p ipm xp̄z cōmendat.xlii.dis.§.i.
¶ hospitalitas exercenda ē ad oēs indifferenter.xlii.di.quiescamus
¶ hospitalitas oib⁹ exēplo sanctoꝝ patrū psuadet.xlii.dis.§.i.
¶ zelandū est p hospitib⁹.qr hospitalitas etiā apd barbaros inuiolabilis custodit.xxiii.q.vii.offerebat.
¶ res clericoꝝ debēt esse cōmunes.maxie ad susceptionē pegrinoꝝ ⁊ hospitū.xvi.q.i.qm quicquid
¶ hospitalitas maxime a platis ⁊ religiosis est seruāda.lxxxix.dis.volumus.xii.q.i qr.circa finē.⁊.q.ii.mos
¶ platus domū suā hospitib⁹ claudēs nō pt esse hospitalitatꝫ exhortator.xlii.di.§.i.
¶ elect⁹ in epm a ↄfirmatōe repellit ꝓpter inhospitalitatē.lxxxv.di.florentinū archidyaconū
¶ mali hospites q̄ res exportāt hospitātiū sunt sicut muro in pera.ignis in sinu.⁊ serpens in gremio. q̄ male suos remunerāt hospites.xlii.q.i.ecclias.§.ad hec.p⁹ me.
¶ hospitaliū cōstructio ⁊ gubernatio spectat ad curā epi.xviii.q.ii.quidam

Hostiarius. ¶ hostiarii in veteri testamēto idē sunt qd ianitores.xxi.di.cleros
¶ hostiarii effect⁹ est clauis ecclesie tenere ⁊ oīa q̄ sunt int⁹ ⁊ extra custodire.xxv.dis.pleerio

Hostis. ¶ hostis interior est mala volūtas.xxiii.q.i.par⁹.i.fi.
¶ exterius hostē pugnantē necessitas debet pmere nō volūtas.xxiii.q.i.noli
¶ capto hosti misericordia debet nisi pacꝫ pturbatio timeat.xxiii.q.i.noli in fine.
¶ hosti fides si pmittit est seruāda.xxiii.q.i.noli
¶ in iusto bello nil refert vtꝝ hostis apte vel insidiis expugnet.xxiii.q.ii.dñs

Humilitas. ¶ hūilitas ē pnie fundamētū.de pe.dis.ii.c.i.in pn.
¶ humilitatis exercicia sunt vilioribꝫ officiis se subdere ⁊ ministeriis indignioribꝫ se tradere.de pe.dis.ii.§.i.
¶ humilitas in prelatis est ↄmendabilis xcix.dis.ecce
¶ nihil fulget in epali ceruice splēdidi⁹ q̄ꝫ humilitas.c.dis.ↄtra morem.añ finē
¶ hūilitas docēdis ⁊ discēdis psuadetur.xxxviii.dis.sedulo.⁊.c.null⁹.xl.dis.multi.in fine.xxiiii.q.iii.si habes
¶ virginitas cū humilitate est admirāda.xxx.dis.hec scripsimus
¶ xp̄s verbis ⁊ factis exemplū dedit hūilitatis.xciii.dis.dñs.ix.q.iii.null⁹.añ finē
¶ neophiti ⁊ toti⁹ humilitatꝫ ignari ad regimen ecclie nō sunt assumēdi.lxi.dis.statuim⁹.⁊.§.i
¶ boni pastores poti⁹ p humilitatꝫ māsuetudinē studēt peccātes reuocare q̄ꝫ p austeritatē in foueā pditionis ꝓpellere.xlv.dis.recedite
¶ q̄ sibi vult ab aliis humiliter obediri ⁊ ipe suo supiori obediat.ii.q.vi.q̄ se scit
¶ cū culpa nō exigit oēs ꝑm rōem humilitatis equales sumus.xxii.di.de cōstantinopolitana
¶ humilitatꝫ causa nō est in ↄfessione mētiendū.xxii.q.ii.cū humilitatis
¶ humilitas nō est vbi est falsitas.xxii.q.ii.cū.⁊.c.incaute
¶ ficta hūilitas est cū supbia mixta.viii.q.i.in scripturis.in fine
¶ nemo platꝫ suis sic hūilitate dꝫ subiici vt cogat ipoꝝ vicia venerari.ii.q.vii.admonendi.

Iacob. ¶ iacob dicendo se pmogenitū nō ē mētitus.qr ñ ad natiuitatē ſꝫ ad misterium pmogeniture respectum habuit xxii.q.ii.querit.§.pximo
¶ nō pcedēs ſꝫ subsequēs ↄsensus iacob iliam fecit eos ↄiuges.xxix.q.i.§.ſꝫ obiicit
¶ iacob licꝫ i se esſꝫ bon⁹.tñ filios aliq̄s malos.aliq̄s bonos hūit.xxxii.q.iiii.recurrat

¶ in h q vidit angelos ascẽdentes et descẽdentes. vitã plator. actiuã et cõtemplatiuã designat. lxxxviij. dis. decreuit

Iactare.

¶ iactare nõ debz se qs de statu pfectiõis sue. qr et Petrus post iactantiã cecidit. vi. q. j. imitare

¶ oĩ ornatu q possit iactantiã inferre. dñt carere clerici. xxj. q. iiij. c. j. xxiij. di. his igit.

Idolatria.

¶ idolatria quã sequũtur infideles et qlibet noxia supstitio est fornicatio spũalis xxviij. q. j. idolatria

¶ idolor. culturã subtilitas demonũ adinuenit. xxvi. q. iiij. sciendũ. p totũ. c.

¶ ille pnceps est idolatrie q res suas quas phibere pt pmittit idolis imolari. xxvj. q. ij. si de area

¶ eligendũ est potius fame mori q ob reuerẽtiã idolor. idolaticis vesci. xxxij. q. iiij. sicut sanctus

¶ salomon qui deo templũ cõstruxerat excecatus luxuria templum idolis fabricauit. xxxij. q. iiij. Salomon.

¶ idolatra fit qs interpratiue multiplr. videlicet p eucharistie pceptionẽ indignam xxxij. dis. pter h. §. porro. viij. dis. si q.

Itẽ p rebellẽ obedientiã. viij. q. j. sciendũ in fine.

Itẽ p estuantẽ auariciã. vi. q. ij. quero

Item p sortilegior. et diuinationũ obseruantiam. xxvi. q. ij. sors. §. sequẽ. et c. sed et illud et q. v. §. j.

Ieiunium.

¶ ieiuniũ est duplex spũale et corpale. de cõ. di. v. ieiuniũ

¶ magnũ et pcipuũ est ieiuniũ spũale. videlicet a peccatis abstinere. de cõ. di. v. ieiuniũ. et c. nihil

¶ ieiuniũ corpale qd est a cibis abstinere ẽ auctorisabile. qr pmo a deo in padiso est pceptũ. xxxv. dis. sexto.

¶ a sanctis patribus et ab ecclesia ẽ institutum. de con. dis. v. ieiunia in ecclesia. et tribus. ca. se.

¶ ieiuniũ de q nõ est pceptũ vt scandaluz vitet sm morẽ patrie est seruandũ. xij. dis. illa. lxxvi. dis. vtinã

¶ ieiuniũ ad eccłia institutũ sine cã nõ est violandũ. de cõ. dis. v. ieiunia in eccłia

¶ ieiuniũ quadragesimale qd ẽ p decima pte anni est diligenter seruãdũ. lxxvj. di. statuim. et duob. c. se. de cõ. dis. j. solẽt. v. dis. quadragesima. et c. ieiuniũ

¶ ieiuniũ qttuor tpm est oĩno ab oĩb seruandũ. lxxvi. di. ieiuniũ. et vi. c. se

¶ quib mẽsib et quib de causis seruãda sunt et in veteri lege fuata sunt ieiunia qttuor tempor. habes. lxxvi dis. statuimus et duob. c. se.

¶ annqtus pmus mẽsis anni Martius cõputabat. et de oĩ alio tpe qñ qttuor tpa ieiunabant. lxxvj. dis. statuimus. et c. se.

¶ a modernis h ieiuniũ fit quarta, prima feria post diẽ cinerũ. scdm in hebdomada penthecostes. tertiũ in septẽbri post exaltationẽ scẽ crucis. quartũ in decẽbri post festũ scẽ lucie. lxxvi. di. statuim. Unde vsus

Dat crux. lucia. cinerũ. crismata dia

Ut sit angaria quarta sequẽs feria

¶ dies tres rogationũ añ ascensionẽ dñi sunt ieiunandi. de cõ. dis. iij. rogationes

¶ sicut in memoriã passionis sexta feria ieiunat. sic et sabbatũ in memoriã sepulture est ieiunandũ. de cõ. di. iij. in sabbato

¶ de ieiunio sabbati videt mos patrie seruandus. xij. di. illa

¶ die sabbati est a carnib abstinendũ. de con. dis. v. qua die.

¶ in cena dñi non est soluendũ ieiunium de cõ. dis. iij. nõ liceat. et c. se.

¶ die dñico ne sequamur errores infidelium nõ est ieiunandũ. xxx. di. si qs tanq. et c. si qs psbyter. lxxvj. di. ieiuniũ. de cõ. di. iij. ieiuniũ. et c. ne quis

¶ nec ieiunandũ est tpe pascali vsq ad penthecostes. lxxvi. di. ieiuniũ. §. nõ aũt. et c. sequenti

¶ ieiunãtes illo tpe ex deuotione nõ sunt arguendi. lxxvi. dis. post. et c. vtinã

¶ hora meridiana in ieiunijs est comedẽdũ. de cõ. di. v. nõ modico. et c. se.

¶ in quadragesima ieiuniũ soluit q anq vespas dicit vel audit comedit. de cõ. dis. j. solent

¶ in ieiunijs qttuor tpm et in vigilia pasce circa vespertinã horã est missa celebranda et postea comedendũ. de cõ. di. j. solẽt.

¶ ordinãs et ordinãdus debent esse ieiuni lxxvi. di. qd a patrib. et c. se.

¶ excepta cã infirmitatis nõ debẽt cõicare nisi ieiuni. de cõ. di. ij. liquido. l. di. psbyteros. xxvi. q. vi. si qs de corpe. iiij. dis. denique. in fine.

¶ moderātia cibi est in ieiuniis habenda de cō. dis. v. nō dico. z. c. se.
¶ in ieiuniis maxime q̄dragesime ē a magnis piscib9 z cibis lasciuie z potib9 abstinendū. iiij. dis. deniq3
¶ plen9 venter facile disputat de ieiuniis xij. q. ij. c. socrates
¶ ieiuniū debet esse mundū. xviij. di. habeatur. lxxxvj. dis. q̄d pdest
¶ p̄mo hoi firmitas fu9it in ieiunio, cogitio infirmitas in cibo, xxxv. di. sexto.
¶ ieiuniū delinquētis vulnera curat z curatos sanctificat, de con. distin. v. sint tibi ieiunia
Itē satisfacit p ꝯmissis. lxxvj. dis. igit
¶ viuenciū ieiunia sunt defunctoꝝ auxilia. xiij. q. ij. anime
¶ ieiuniū ex causa redimit elemosyna. lxxxij. dis. p̄sbyter. ante finē
¶ duoꝝ vel pluriū dieꝝ absq3 cibo ieiunium, p̄hibet. de cō. di. v. nō dico. z. ij. c. se.
¶ meli9 ieiunat q̄ sepius parcis q̄ in gurgitādo latitius rari9 comedit. de con. dis. v. nō dico. z duob9. c. se.
De hac materia habes vbi agit de abstinentia

Jesabel.
¶ iesabel nōnullos prouocabat stupro sui corporis ad imolandū idolis. xxiij. q. iiij. si illic §. qđ tunc

Ignis.
¶ est ignis intēse deuotionis q̄ inflāmat sacrificia de pcantiū. j. q. j. cū scriptura
¶ est ignis vere ꝯtritōis q̄ igne decoquit z purificant penitētes. xxvij. q. j. ipudicas
¶ est ignis indebite vltiōis a q̄ ,p̄hibiti sūt apl'i ne exurerent samaritanos. xxiij. q. iiij q̄d faciet. in fine. z. c. se.
¶ est ignis carnalis voluptatis in q̄ igne bon9 ꝯiugatus posit9 nescit ardere. xxxiij q. iiij. vir cū ,ppria. in fine
¶ est ignis ambitiōis z cupiditatis q̄ tāq3 ignis alienus exurit z nō mūdat. de pe. di. iij. inter hec
¶ est ignis diuine ꝯsolatiōis q̄ culpā exurit nō hoīem z sanat pure ꝯsitētes. de pe. dis. iij. inter hec
¶ ē ignis future purgatōis q̄ excedit omnem p̄ntē penā. xxvi. di. q̄ in aliud. de pe. dis. vij. nullus expecter
¶ ignis purgatori9 post hanc vitā credendus sit. xxv. di. q̄l'. in fine. xxiij. q. ij. admonere. circa me. j. q. iij. p uenit. de pe. dis. vij. nullus expcetet

Ignorantia.
¶ ignorātia est triplex. videlicet bona. mala. z indifferes. xxxvij. di. q̄3uis z. §. se.
¶ bona est ignorātia eoꝝ q̄ dāt occasionē ad peccandum que nescire meli9 est q̄3 scire. xxxvij. di. q̄3uis
¶ mala est ignorātia qñ ea q̄ dei sunt ignorantur, q2 talis ignorās ignorabit. xxxviij qui ea
¶ indifferēs ignorātia est in his in quib9 nihil interest ad regnū dei vtꝝ sciant an nō xxij. q. ij. in quib9
¶ alia est ignorātia facti, alia iuris. j. q. iiij §. vlti. ante me. xxij. q. iiij. innocēs. §. j
Itē ignorātia facti. alia simplex alia ,pbabilis. alia crassa z supina
Ignorātia simplex est vera z nō simulata. in qua peccātib9 est pcendū. xi. q. iij. excellentissimus. z. c. se. xxvj. q. ij. c. vi. j. q. iiij. §. vlti. vbi agit de idolatricis
Ignorātia ,pbabilis est que ,pbari p̄t ex h̄ excusabilis est pro tanto. j. q. j. si quis a simoniacis
Ignorātia crassa z supina est qñ factū oib9 publicū ignorat q̄ neminem excusat, sicut iudei nō excusant. q2 xp̄m aduenisse igrāt j. q. iiij. §. vi. xij. q. ij. q̄ diuinis. xxiij. q. j. paratus. circa me. j. q. iij. cum c. viij. q. j. licet §. xx. dis. si decreta. xvi. di. qđ dicitis
Ignorātia iuris. alia est iuris natural' que oib9 adultis z discernētib9 est damnabilis
Alia est iuris ciuil' z canonici q̄ q̄busdā p̄mittit ignorare q̄busdā nō. j. q. iiij. §. vi. i si.
¶ ignorātia iuris ciuilis vl' canonici excusat a tāto. xxiiij. q. j. si quis dederit. xxxij. q vij. quēadmodū. vi. q. j. quero
¶ ignorātia iuris ciuilis vel canonici nō excusat a toto. j. q. iiij. §. vi. an si. xxxviij. distinct. p̄sbyterum
¶ filij israel circa ,pmissionē gabaonitarū habuerūt ignorantiā facti s3 nō iuris. xxij q. iiij. innocēs. §. j.
¶ ignorātia inuincibilis q̄ est ex furore vl' demētia si est ex casu nō imputat. si aūt venit ex culpa noxia est. xv. q. j. si quis insaniens. z. c. primo. z. c. tertio. q̄rit. §. itaq3
¶ ignorātia vincibilis ,pcedēs ex negligētia. excusat a tanto s3 nō a toto. xxxij. q. vij. quēadmodum

¶ affectata ignorãtia est qñ q̃s non vult intelligere vt bñ agat, xxxvij. di, c, vi, cum duobus, §, se,

¶ ignorãtia est mala ꝛ piculosa, qꝛ mater est cunctoꝝ erroꝝ, xxxviij, di, ignorãtia

¶ licet laicis sit noxia, sacerdotibus tñ q̃ diu catũ pbere debent aliis est piculosior, xxxvij. di, c, vi, §, vt itaqꝫ, ꝛ, xxxviij, di, c, j, ꝛ, sex c, se,

¶ ignorãs nõ sp errat, xxxviij, di, q̃uis

¶ dꝛ q̃s ignorare qñ nõ cognoscit illud eẽ pctm̃ qđ facit, vel nõ tm̃ q̃nm̃ est tal' excusatur p tanto sed nõ p toto, viij, dist, consuetudo

¶ qui ignorat modũ ꝛ qualitatẽ facti, ipse tũc peccat qñ ignorãtia iuris laborat, viij dis, ↄsuetudo, Exemplũ de paulo, sed nũc nõ peccat qñ facti ignorãtia habet, xxxiiij q, j, in lectum

¶ q̃ dãdo operã rei licite ignorãs q̃d ex facto suo sit secutuꝝ, vt ille q̃ volẽs patrẽ suum a leone liberare sagittã mittet patrem occidit nõ peccat, xxiij, q, v, de occidendis l, di, sepe

¶ licet aliquis ignoret se debere cõtinere recipiẽdo ordinẽ ex eo q̃ recepit ordinẽ tenetur ↄtinere, xxviij, di, pꝛ̃sbyteꝝ

¶ licet q̃s ignorãter rebaptisent ad sacros tñ nõ p̃t pmoueri, de cõ, di, iiij, q̃ bis

¶ q̃ patre pcurãte ecctiam symoniace licꝫ ignoranter adeptus fuerit crimine careat fructũ m̃ paterne emptionis reportare nõ poterit, j, q, v, hoo qui, §, ex hac

Imitatio.
¶ imitatio xp̃i necessaria nobis ne ab ipsius corpe separemur, lvi, di, dñs, lxxxij, di, ꝓposuisti

¶ filij dei sumus ꝛ ipsum imitari debem⁹ lvi, di, dominus

¶ xp̃us dedit exemplũ imitationis in patientia ꝛ humilitate, xciij, di, dñs

¶ supiores nostros i bono imitari parati esse debemus, xxij, dis, de ↄstãtinopolitana, lxiij, dis, valentinianus

Imitator.
¶ imitator dꝫ se totius ꝓtutis imitatorẽ ostẽdere, lxiij, dist, valentinianus

Imago.
¶ imago ponit circa finem in lr̃a, y.

Imperator.
¶ imperator catholic⁹ fili⁹ est nõ psul eccle, xcvi, dis, si imperator

¶ nihil honorificenti⁹ ẽẽ q̃ ĩpator fili⁹ ecclesie dicat, xxiij, q, viij, ↄuenior, añ finem

¶ impator ↄstantinopolitan⁹ pape coronã omnẽqꝫ regiã dignitatẽ in vrbe romana ꝛ in italia ꝛ in ptibus occidentalibus concessit, xcvi, dis, ↄstantinus

¶ nulli impatori licet decernere de electione summi pontificis ꝛ de rebus ecclesiasticis, xcvi, dis, §, j,

¶ impator aduocatus ꝛ defensor dꝫ esse ecclesie, xcvij, dis, eccl'ie mee,

¶ impator dꝫ iurare fidelitatẽ pape ꝛ bona ecclie defendere, lxiij, dis, tibi dño

¶ nec impator iura põtificat⁹ nec põtifex nomẽ impatoris dꝫ vsurpare, xcvj, dis, cuꝫ ad verum

¶ impator pẽdet ex pape iudicio, nõ papa ex impatoris, xcvi, di, dño

¶ impatores debẽt põtificibus caput inclinare, lxiij, di, valentinian⁹, xcvj, di, duo sũt

¶ impator p̃t interesse cõsilio pontificis p ↄfirmatiõe fidei, al's nõ, xcvi, di, nos ad fidem, ꝛ, c, vbi, ꝛ, c, satis

¶ nec spectat ad impatorẽ platos eccle iudicare, xcvi, dis, si impator, ꝛ, c, i septimo,

¶ impiali iudicio non pñt ecclastica iura dissolui, qꝛ ĩpator subest eccle, x, di, p totũ

¶ ab impatore nõ p̃t peti cognitio publicoꝝ iudicioꝝ clericoꝝ, ſꝫ epale p̃t peti, xj, q, j, plac[illegible] ꝛ v[illegible] q̃cũqꝫ, xj, q, v, si q̃s a ꝓprio,

¶ papa [illegible] impatorẽ excõicare, qꝛ Galesius papa anastasium imp[illegible]orẽ excõicauit xcvi, dis, duo sunt

¶ papa Zacharias deposito rege francoꝝ tradidit regnũ pipino patri caroli impatoris, xv, q, vi, alius,

¶ Lodouic⁹ impator ꝛ hẽric⁹ heinricus ꝛ primus Otto renũciauerũt puilegio super pmissione pape, qđ summi pontifices ꝓpter scismaticos ↄtulerãt impatoribus, lxiij, di, p totũ, ꝛ pcipue, §, ex his

De hac materia habes vbi agitur de rege

Impositio
¶ impositio manus qꝛ nõ ẽ aliud q̃ orõ sup hoiem reperi p̃t, j, q, j, manus,

¶ hi q̃ baptismũ ab hereticis susceperit non sunt rebaptisandi ſꝫ tm̃ p impositionem manus sunt confirmãdi, j, q, j, hi qui baptisma

¶ cũ epo bñdictio sup caput fundit omnes epi pñtes man⁹ imponẽdo debẽt ipsi⁹ caput tangere, xxiij, di, eps,

¶ Epō psbyterū ordinātē manū sup caput el⁹ ponēte oēs pñtes psbyteri debēt man⁹ suas iuxta manū epī tenere,xxiij,dis. psbl
¶ Dyacon⁹ ꝛ sacerdos qñ ordinant accipiunt manus inpositionē,v.q.vi. qꝛ iuxta.xxiij.dis,dyaconus
¶ Epō man⁹ imponēte sup ordinandum ꝛ alio oratione dicente nihil agitur,xxiij.distinct.quorundam
¶ Subdiacon⁹ qꝛ in ordinatiōe sua impositionē man⁹ nō accipit loco el⁹ calicē ꝛ patenā vacuū accipit,xxiij.dis. subdyacon⁹
¶ Absqꝫ inpositione man⁹ epī etiā si tonsurā clericalē qs ab eo habere nō licet publice in ecclesia legere,xlix.dis.qm̄
¶ Abbati cui imposita est manus p epm̄ ꝛ est psbyter,licet in ꝓprio monasterio conferre duos minores ordines,lxix,dis,qm̄.

Incantatio.

¶ Incantatio ex magicis artib⁹ siue ex caracterib⁹ puerilēs siue ex ꝯsultationib⁹ demonū dānabil' est,xxvj.q.ij.illud
¶ Attēdere inanē signoꝝ in celo fallaciā in ꝯiugijs sociandis.in domib⁹ edificādis,ꝛ in arborib⁹ plātandis,incantatio illicita est,xxvi,q.v.nō liceat
¶ Infideles reputantur matres q̄ pueris suis capita dolentib⁹ vel alia infirmitate laborantib⁹ pter Pr̄ nr̄.ꝛ credo in deū,q̄runt ligaturas sacrilegas ꝛ incātationes lxxxviij.dis,qm̄ non,ante me,
¶ Incātatiōes infirmitatib⁹ hoīm nihil remedij pstant,xxvj,q.vlt.admoneant
¶ Gēme vel herbe ad infirmos pūt portari sine incātatione,xxvj.q.vi.c.vi.
¶ Incantationes ab eccia sunt reijciende.xxvj.q.v.nō oportet.ꝛ.c.angurns.ꝛ.c.vi.admoneāt
¶ Incātatores sunt infames,vj.q.j.īfames
De hac materia habes vbi agitur de diuinatione,ꝛ vbi agit' de sortilegio

Incendiarius.

¶ Incendiarius dr̄ nō solum q̄ facit sꝫ q̄ iubet ꝛ consentit,xxiij.q vlt.si quis membroꝝ
¶ Incendiarij nocturni pcipue reꝝ ecclesiasticaꝝ sunt grauius puniendi,xij.q.ij.cū deuotissimā
¶ Incendiarij sunt a cōione fideliū quousqꝫ satisfaciāt sepandi,xxiij.q.vlt.si qs membrorum
¶ Incendiarij ex odio vel malicia ꝛ ipis cōsentientes sunt excōicandi,xxiij.q.vltima pessimam
¶ Incendiarij cū satisfactiōe pteritoꝝ ꝛ iuramēto de vltra nō cōmittendo debēt absolui,xxiij.q.vi.pessimam
¶ Qꝛ forma absolutionis incēdiarioꝝ consors est cū forma absolutionis excōicatorum videt' qꝛ a canone ipo facto sunt excōmunicati,xxiij,q.vi,pessimā
¶ Episcopus qui penitētiā incēdiarioꝝ q̄ est p annū esse vltra mare relaxauerit, ab officio epali p annū abstinebit,xxiij.q.vi.pessimam
¶ Incendiarius si sine satisfactione ꝛ pnia mortuus fuerit carebit ecclesiastica sepultura,xxiij.q.vi.pessimā

Inceptio.

¶ Inceptio siue ichoatio bone vite non pt fieri nisi cū charitate de pe,di,ij,§,nō autē
¶ Multi bene incipiūt q̄ in malo vitā finiunt,de,pe,dis,ij,si eni inqt.§.multi.

Incestus.

¶ Incest⁹ est ꝯsanguineoꝝ vl' affiniū abus⁹ xxxvj,q.j,lex illa.§.cū ergo
¶ Virgines q̄ post ꝯsecrationē nupserint nō tā adultere q̄ꝫ inceste sunt,xxvij.di.virgines
¶ Incestū cōmittit qui sponsam fratris sui licꝫ ab eo nō cognitā duxit in vxorē xxvij di.si quis vxorem. ꝛ.c.sequenti,ꝛ.c.pce,si quis desponsauerit
Que sunt psone ꝯsanguinee vel affines cū quib⁹ incestus cōmittit' habes,xxxv.q.iij de incestis,ꝛ.c.nec eā
¶ Incest⁹ q̄ntū ad pctm̄ grauior est adulterio,xxxij.q.vij.adulterij
¶ Incestuosus nec testificari nec accusare potest,qꝛ infamis,iij,q,iiij. ꝯsanguineoꝝ vi,q,j,infames
Itē incestuosi a cōmunione fideliū sunt sepandi,xxxv.q.vi.de his,ꝛ,q.viij.c.vi,
Item incestuosi nō debēt matrimoniū cōtrahere,xxxij,q,vij,quedā,ꝛ q̄nqꝫ,c.se. xxxiiij,q.vi.in lectū
¶ Incestū cōmittēs ex sua culpa post mortem viri nō debet ꝯtrahere,xxxiiij,q.vi,in lectū.ꝛ.c.se.
¶ Possunt ꝯtrahere matrimoniū quoꝝ incestū excusat ignorātia,xxxiiij.q.vi.in lectū ꝛ,c,se.
¶ Filij de icestu pcreati nō reputāt' filij q̄ntum ad paternā successionē,xxxv.q.vij.c.j

Inconstantia. ¶ Icõstantia animi ppenditur qñ epõs vel p̄sbyter dimissa sua eccia ppria temeritate sine causa alibi vagat̃. vij. q. j. nõ oportet. vsq3 ad. §. qd vero
¶ Incõstans p̄latus indicat̃ q̄ ppter tribulatione a grege sibi cõmisso se elongat. vij. q. j. suggestũ. τ duob9. c. se.
¶ Incõstantia in vouentib9 castitatẽ τ nõ seruantib9 reprobat̃. xv. q. j. vouentib9
Itẽ a monachis a pfessione sui nois τ religionis τ a religione recedẽtib9. xvj. q. j. si cupis. τ. c. placuit. τ. c. iuxta
¶ Inconstantes sunt qui bona facere deliberant τ effectui nõ mancipant. xvij. q. j. qui bona

Incorrigibilitas. ¶ Incorrigibilitas in epõ est detestabilis. xxxiiij. distinct. quorundam
¶ Qui sacerdotali admonitione de malis nõ corriguntur ab eccia sunt sepandi. xvj. q. j. in canonib9 in fine
De hac materia habes vbi agit̃ de correctione

Indulgentia. ¶ Indulgentia pctõꝝ fit p penitentiã. j. q. vij. si q̃s omnẽ
¶ Bon9 est dñs in oib9 τ apta viscera eius omni homini penitẽti. j. q. vij. si quis oẽm post mediũ
¶ De9 peccatori cõuertẽti se p̄stat indulgẽtiam. de pe. dis. j. petro. §. hoc idem

Indutie. ¶ Indutie taz actori q̃3 reo dande sunt a iudice ne a quacũq3 pte ppere agat̃ vl' p surreptionẽ. iij. q. iij. indutie
¶ Induciaꝝ tps q̃ntũ ad testiũ vel instrumentoꝝ pductionẽ si in eadẽ puincia lis agit̃ tres menses. si vero in alia vicina tm̃ sex. si vero in vltramarina nouẽ mẽses indulgentur. iij. q. iij. indutie. §. j.
De aliaꝝ reꝝ indutijs habes. iij. q. iij. indutie accusatis
De hac materia habes vbi agit̃ de deliberatione. τ vbi agitur de acceleratione.

Infamia. ¶ Infamia nõ de facili debet credi s3 pbata citius vlcisci. xj. q. iij. in cunctis
¶ Duplex est infamia. videlicet iuris canonici q̄ est crimẽ mortalis pcti vel excõmunicatõis hec tollit̃ q̃ntũ ad culpã p pniaz τ absolutionẽ. vi. q. j. illi q̄. s3 q̃ntũ ad infamie notam. si sunt clerici nõ tollit̃ nisi per papã. ij. q. iij. euphemiũ. §. hinc aũt
Alia est infamia iuris ciuilis q̄ multipliciter erogat̃. Aliqñ em̃ cõtrahitur genere delicti Aliqñ genere pene. Aliqñ genere vtriusq3 Aliqñ genere facti. iij. q. vij. infames. in fi. τ. c. infamis. §. porro
Hui9 infamie notã nõ potest delere nisi ciuilis iudex cui9 interest legẽ cõdere. ij. q. iij. euphemiũ. §. proximo
¶ Infamiã q̃nq3 incurrũt boni ex diuina dispositione vt purgent̃ vel p. obent̃. vi. q. j. sunt plurimi
¶ In infamia ad cõstantiã recurrendũ est et si nõ inuenit̃ malũ qd dicit̃ in leticiã debemus psillire. xi. q. iij. inter verba
¶ In infamia si nobis testis est in celo τ testis in corde dimittẽdi sunt stulti foris loqui qd volũt. xj. q. iij. interverba. τ. c. se.
¶ Nõ om̃es lege canonũ sunt infames. q̃s leges seculi infames pnunciant. ij. q. iij. euphemiũ. §. primo
¶ Licet illa q̄ infra tps luct9 nubit s̃m leges seculi sit infamis. s̃m canones nõ est infamis. ij. q. iij. euphemiũ. §. primo
¶ Multa τ varia sunt crimina q̄ reddũt homines infames q̄ ponunt̃. iij. q. v. c. cõstituimus. τ. vi. q. j. infames
¶ Fidei xp̄iane τ auctoritat̃ apostolice statutis p̄uaricatores sunt infames. ij. q̃sti. vij alieni
Item ois hereticus τ infidelis est infamis ij. q. vi. alieni. vi. q. j. infames
Item symoniacus. xv. q. iij. sane
Itez omis apostata q̄ a tramite ꝓposti sui recessit. ij. q. vij. alieni. iij. q. iiij. si q̃s a p̄o.
Itẽ ois incest9 macula pollut9. iij. q. iiij. cõsanguineoꝝ
Itẽ infamis est cleric9 q̄ ex sua culpa irregularis efficit̃. vi. q. j. ois vero.
Itẽ infames sunt q̄ supiores suos calũniose impetũt. iij. q. iiij. cõsanguineoꝝ
Item omnes patꝝ inuasores. iij. q. v. oñs
Itẽ omnes epoꝝ vl' abbatũ calũniosi accusatores vl' cõspiratores. iij. q. iiij. cleric9. et c. se. xi. q. j. cõspirationũ
Itẽ oẽs q̄ maliciose aduersus sacerdotes armant̃. vi. q. j. sacerdotes
Itẽ histriones τ omnes turpitudinib9 deseruientes. iiij. q. j. diffinimus
Itẽ sepulcroꝝ violatores. vi. q. j. infames.

Item ecclesiasticoꝝ p̄dioꝝ direptores. xvij. q. iiij. attendendum

¶ Nō est cōicandū malis ne infamiā male agentiū in nos transferamus. xxiiij. q. vlt. hi qui

¶ Infamis nec aduocat⁹ nec ꝓcurator esse potest. iij. q. vij. infamis

Itē nec accusator nec testis esse potest. iij. q. iiij. nulli. ₇. q. v. oēs. iiij. q. j. diffinim⁹. v. q. j. beatus. ₇. c. se.

¶ Infamia maxime clericoꝝ ꝓpter scādalū aliorum inducit purgationē. ij. q. iiij. presbyter. ₇ duob⁹. c. se.

¶ Accusans de crimine ₇ ꝓbare nō valēs infamis efficit. ij. q. iiij. c. j. ₇. v. q. vi. oīs q̄

¶ Infamatores hoīm sūt peiores direptorib⁹ reꝝ. vi. q. j. ex merito. ₇. c. deteriores

¶ Infamatores hoīm sunt etiā corpalit affligendi. v. q. j. c. j. ₇. q. v. delatori. ₇. c. si q̄s

Item infamatores sunt excōmunicandi. v. q. j. quidam

¶ Infamis dr̄ loc⁹ vbi crimen ꝯmittit. xxxij. q. v. tollerabil⁹

¶ Lupanaria nō infamāt castitatē sed castitas etiā loci abolet infamiā. Ibidem.

Infidelitas.

¶ Infidelitas ē credere se cū multitudine mulieꝝ p multa terraꝝ spacia noctis tpe sup quasdā bestias eq̄tare. cū huiusmodi fantasmata a malignis spiritib⁹ mētib⁹ ₇ nō corpib⁹ irrogent. xxvi. q. v. epi

¶ Sacerdotes ꝑplm ab hac infidelitate remouere debēt. q₂ nō talia patit corpus sꝫ infidelis animus. xxvi. q. v. epi

De infidelitate habes vbi agitur de fide ₇ fidelitate.

Infirmitas.

¶ Infirmitas duplex est. s. vid. aīe ₇ corpis ₇ aīe. xv. q. j. §. j. ₇. c. illud. §. itaq₃. xlviij. dis. hinc etenim. p totū. c.

¶ Mētis siue aīe infirmitas duplicat. vna est q̄ viciū appellat. q̄ infirmitate aīa a deo separat. vt est ira ₇ odiū ₇ hmōi

Alia aūt infirmitas aīe nō est pctm̄ sed pena peccati. vt obliuio ₇ ignorātia. xv. q. j. illud. §. itaq₃

¶ Infirmitas corpis duplicat. est eīm vna languor nature q̄ carnis ꝯcupiscentia siue fomes dr̄

Alia est q̄ ꝓprie corpis infirmitas appellatur. qua elementoꝝ seu humorū ꝯcordia turbata caro ipa afficit ₇ tandē dissoluit. xv. q. j. illud. §. itaq₃

¶ Infirmitas sine causa a deo nō immittitur licꝫ ab hoīe ea ignoret. vij. q. j. cū ꝑcussio. xv. q. j. illud. §. itaq₃

¶ Infirmitas corpalis excusat a pena iudicis. xviij. dis. placuit vt quotiescūq₃

¶ Nō posse cōparere reputat q̄ infirmitate detinet. v. q. iij. si egrotans. xviij. distinct. si episcopus

¶ Infirmitas mētis q̄ est demētia excusat a culpa in ipa ꝑpetrata ₇ a pena. xv. q. j. illud. §. itaq₃. in fine. iij. q. ix. indicas

¶ Eps ꝓpter infirmitatē corpalē nō priuat epatu sꝫ dat ei coadiutor. vij. q. j. fere p totū

¶ Ꝓpter infirmitatē mētis seu demētiā₃ pt alter ei substitui. vij. q. j. q̄uis

¶ Eps vel p̄sbyter laborās morbo caduco suspendit a sacrificio misse. vij. q. ij. in litis

¶ Cessante infirmitate dꝫ restitui q̄ ꝓpter infirmitatē est destitut⁹ vel suspensus. vij. q. ij. in litteris

¶ Vigēte infirmitate resignāo bñficium. ₇ vouēs intrare monasteriū ₇ vltra nō ꝓcessit si nō intrat restituit ad beneficiū. xvij. q. ij. c. j.

¶ Ꝓpriū dꝫ esse p̄latoꝝ ꝯpati infirmitatib⁹ subditoꝝ. xxiiij. q. j. q̄ dignior. in fine

¶ Infirmis nō est pnīa iniungēda sꝫ innotescenda ₇ amicoꝝ orōib⁹ ₇ elemosynis sblenāda. xxvj. q. vij. ab infirmis

Ingratitudo.

¶ Ingratitudo est reddere malū p bonis. xxiij. q. iij. sex.

¶ Hoc viciū incurrūt q̄ pleni ꝟtutib⁹ i peccatū cadētes a deo recedūt. de pe. dis. v. c. ꝯsideret. §. dolendū

¶ Ingratitudo auctoritate canonū ₇ legū culpat. xij. q. ij. octaua

¶ Ingratitudo retrudit manumissum i seruiturē. xij. q. ij. eps qui mancipiū. ₇. c. liberi ecclie. ₇. c. se.

¶ P ingratitudine pt q̄s a suo dn̄o p̄uari. bñficio. xxij. q. v. de forma. circa finē

Iniuria.

¶ Iniuria pēsanda est nō. ex ope sꝫ ex volūtate. xv. q. j. si q̄s nō iratus

¶ Bonis dispensatiōe diuina infert iniuria vt purgent. vi. q. j. sunt

¶ Iniuria ꝓpria patienter est sustinenda. sꝫ dei vlciscenda. xxiij. q. iiij. inter querelas ₇ §. sequenti

¶ Tpe Helie ignis nō fuit p iniuria ꝓphete

sed dñi cuiꝰ cultꝰ ſpernebaṭ.xxiij.q.iiij.ſi il/
lic.§.ſed obijciṭ.z.c.ſe.guilliſarius

¶ noſtras z noſtroꝝ patiēter exēplo ſctōꝝ
debemꝰ tolerare iniurias.xxiij.q.j.§.ꝑ totū
z.q.iiij.q̄ ſcōm.z.q.v.nō eſt noſtꝝ.

¶ iuſtus patiēter tolerās iniuriā celeſtem
meretur coronā.xi.q.iij.z ſi.z.c.qui iuſtus

¶ a pfectis licite nō verberibꝫ ſꝫ verbꝫ mo
deratis iniuria ꝓpulſaṭ.xxiij.q.j.paratus.

¶ platoꝝ iniurie degradatiōe puniunṭ.xj
q.j.ſi quis ſacerdotū

¶ iniuria epoꝝ eſt iniuria xpi cuiꝰ legatōe
funguṇṭ.ij.q.vij.accuſatio qꝫ.in fine

¶ ſpēs elemoſyne eſt iniuriā dimittere.xl
v.di.z q̄.z duobꝫ.c.ſe.

¶ iniuria ſemel dimiſſa nō dꝫ amplius ad
animū reuocari.xxiij.q.iiij.ſi illic

¶ iniuriās ſatiſfacere teneṭ leſo.nec cogiṭ
q̄s ſupbo indulgere ꝑuſq̄ꝫ humiliēṭ.xxiij.
q.iiij.ſi illic

¶ nolēs ꝑ iniuria ſatiſfactionē accipere in
edia puniṭ.xc.di.ſi quis ꝯtriſtatus

¶ ſm varietatē iniuriaꝝ dꝫ eſſe reſpectꝰ pe
naꝝ.de pe.di.j.vulgaris.§.pene.l.diſ.q̄r.

¶ q̄ auferr ſua ab iniuſto nō infert iniuriā.
xiiij.q.v.nō ſane

¶ cū alteriꝰ iniuria nulli eſt ſubueniendū
xiiij.q.v.forte.z.c.deniqꝫ

¶ nec deo gratū eſt obſequiū cū iniuria alio/
rum.xiiij.q.v.c.j.z.ij.

Iniuſticia.

¶ iniuſticia inq̄ta te culpaṭ cōmiſſa in
rebꝫ ꝓximoꝝ.xiiij.q.v.īmolās.z tribꝫ.c.ſe.

¶ culpaṭ iniuſticia platoꝝ cōmiſſa reſpe
ctu ſubditoꝝ.xciij.diſ.ſunt q̄s.poſt inc.

¶ inculpaṭ iniuſticia diuitū cōmiſſa reſpe
ctu pauperū.xlij.diſ.ſi quis ante finē

De iniuſticia habes vbi agiṭ de iuſticia

Innocentia.

¶ quē inocētia adiuuat dignū
eſt vt alia caſtigatio ñ affligat.ij.q.iiij.mē
nam.iij.q.ix.dignū

¶ innocēs de omnibꝫ bene iudicat qui fi/
dem in omnibꝫ eſſe arbitraṭ.xxij.q.iiij.in/
nocens

¶ ad officiū innocētis ꝑtinet nō ſolū ma/
lum nō inferre.ſꝫ etiā mala cohibere.xxiij
q.v.nō eſt innocētie

¶ q̄ nō ex odio ſꝫ amore corripit delinquē
tem nō ſolū caſtiſſime innocētie ſꝫ diligē/
tiſſime ſeueritatis impleuit officiū.xxiij.q
iiij.ita plane

¶ an innocētes debēt ꝓferri in platuris la
pſis penitētibꝫ.xij.diſ.nos ꝯſuetudinem
xvj.q.j.legi.circa ꝑncipiū

¶ videṭ q̄ exemplo petri lapſus penitens
innocētibꝫ in platuris dꝫ ꝓferri.q̄r taꝉ ſub
ditis nouit cōpati.l.di.ꝯſiderandū.z.c. ſi
delior

Inobedientia.

¶ inobedientia ē pec/
catū arioládi z ſcelus idolatrie nolle acq̄/
eſcere.lxxxj.diſ.ſi qui ſunt.xxxij.diſ.preter
hoc.§.porro

¶ qui ꝑcepto pape nō obedit pctm̄ idola/
trie incurrit.lxxxj.diſ.ſi qui ſunt

¶ oēs clerici q̄ nō ſunt ſub obediētia epi
ſunt acephali.xciij.di.nulla.z.c.ſe.

¶ vbi duo ſupiores mandāt oppoſita infe
riori nō eſt obediendū.xi.q.iij.q̄ reſiſtit. z
c.ſe.

¶ inobediētes paternis iuſſionibꝫ ſenioꝝ
bus debent corrigi vindictis.xxiij.q.ix.iu
ſtum eſt

¶ inobedientia puniṭ ꝑ excōicatiōez.xviij
di.decernimꝰ.xxxiiij.diſ.quorundā.in fi/
ne.xi.q.iij.ſi aūt.z tribꝫ.c.ſe.

Itē puniṭ ꝑ depoſitionē vel degradationē
xj.q.j.ſi quis ſacerdotū.q.iij.abſit.xxxiiij.
diſ.quorundā.in fine

Item puniṭ ꝑ corꝑalem afflictionē.xl.q.j.ſi
quis ſacerdotū.vij.q.j.deniqꝫ

¶ ꝓpheta ad ſciſmaticos miſſus ꝓpter ino
bedientiā a leone occiditur.vij.queſtio.j.
deniqꝫ

Impotētia.

¶ impotētia coeundi ſi poſt carna
lem copulā ſupuenerit nō ſoluit matrimo
niū.ſi ante venit.liberꝫ facit alterꝫ matri
monio alij copulari.xxvij.q.ij.q̄ꝺ autē.§.
ecce impoſſibilitas.xxxiij.q.j.q̄ꝺ aūt.

¶ ꝓpter impotentiā a copula ꝯiugali ſepa
ratꝰ libere pōt ad ordines ꝓmoueri.xxvij
q.ij.q̄ꝺ.aūt.§.j.

¶ naturalis ſiue ꝑpetua impotētia ſoluit
matrimoniū.accidētalis ꝟo q̄ fit ꝑ malefi
ciū.ſi ceſſauerit ſolutū reſtituit.xxxiij.q.j.
quod aūt.in fi.z duobꝫ.c.ſe.

¶ impotēs corā iudice apparere non cogiṭ
q̄ infirmitate detineṭ.v.q.iij.ſi egrotās.

Impunitas.

¶ impunitas culpe viaꝫ facit
alijs delinquendi.xxxv.q.ix.loci.z.q.vij.
quapropter.xciij.diſ.ꝑuenit ad.

De hac materia habes vbi agit de corre
ctione et de pena

Inquisitio. ¶ Inquisitio facienda est de conditione clericorum prius quam confirmentur, xlviii. dis. de Petro, xxiii. dis. illud
Item facienda est de infamiis subditorum antequam credantur, ii. q. i. de oppones, xxx. q. vi. nullum
Item facienda est de culpa puniendorum prius quam puniantur, xxviii. dis. que sunt, lxxxvi. dis. si quid. et c. tanta
Item facienda est inquisitio tam super statu clerici quam populi ab epo bis in anno concilium celebrando, xviii. di. quoniam
¶ Eps in synodis sub iuramento debet pericula inquirere animarum et inquirenda committere, xxxv. q. vi. episcopus
¶ Episcopi visitando parrochias plus debent inquirere de lucro animarum quam de lucro temporalium rerum, x. q. iii. cauendum est.
¶ Inquisitio ad veritatem facta non potest pervenire nisi diligenter circumstantie inquirantur, xxiii. q. viii. occidit
¶ Iudicantem oportet cuncta rimari et ordinem rerum plena inquisitione discutere, xxx. q. vltima, c. vltimo
¶ Confessor debet esse sapiens et diligens inquisitor de loco tempore et de aliis circumstantiis peccatorum, de pe. dis. vi. §. i. post medium
¶ Veritas diligentius inquisita magis splendescit in lucem, xxxv. q. ix. c. graue.
¶ Iudici magis necessaria est leuis inquisitio quam atrox punitio, xxiii. q. v. c. i. in fine,

Insania. ¶ Insania continue laborans si quid commiserit, non imputatur, xv. q. i. si quis insaniens. et ca. illud. §. itaque in fine.
¶ Sicut insani mente non res sed fantasticas rerum vident, sic mens auari semper aurum et similia videt, xlvii. dis. sicut
¶ Qui infirmitate vel feruore passionis pressus si quid vouerit vel promiserit nisi ratum postea habeat non tenebit, xvii. q. ii. consaldus
¶ Sacerdos tempore insanie occidens hominem. licet quantum ad culpam innocens sit ab executione tamen officii abstinebit, xv. q. i. si quis non irat.
¶ Ad sacros ordines non promouetur qui aliquando insaniuit. sed promotus post insaniam sanatus celebrabit, xv. q. i. si quis non, in fine. et xxxiii dis. maritum
¶ Eps insanus renunciare non potest nisi habeat lucida interualla, vii. q. i. quamuis

De hac materia habes vbi agitur de dementia

Inspiratio. ¶ Inspiratio spiritus sancti soluit a lege statutum, xix. q. ii. due
¶ Vbi spiritus spirat etiam prelato suo contradicente ad meliorem vitam potest quis transire, xix. q. ii. due
¶ Sancti patres ea que videntur reprehensibilia inspiratione diuina fecerunt, xxii. q. v. si non licet. per totum c.
¶ Deus per occultam inspirationem reuocat a malo, xxiii. q. vi. quod errauerat
¶ Inspiratione diuina castitas habetur, xxviii dis. his
¶ Prius ecclesia inspiratione diuina instituitur, viii. dis. que contempta
¶ Qui post inspirationem diuinam et reuelationem in qua errauerat perseuerat obstinatus est. viii. dis. consuetudo, xi. dis. nunc

Instrumentum. ¶ Instrumenta cartarum debent sacerdotes conficere de rebus propriis et ecclesiarum quas de nouo intrant, xii q. iii. c. i.
¶ Quia sepe preiudicat originis obsistit longinquitas temporis stipendia de rebus ecclesiarum que recipiuntur ab epis debent reddi in instrumentis, xii. q. ii. sepe. et c. longinquitate
¶ Defuncto epo omnes res ipsius ne ab ecclesia alienentur a canonicis debent conscribi xii. q. v. sicubi
¶ Instrumenta vi extorta maxime a clericis nullius sunt vigoris, xv. q. vi. c. i. et c. auctoritatem
¶ Seruus non potest instrumentum condere testamenti, xii. q. ii. in illud
¶ Vbi tabellio siue manus publica ad instrumenti subscriptionem non habetur, trium testium sufficit subscriptio, xvi. q. iii. placuit. vt. §. his autem.
¶ Sacerdotes pro negociis secularibus non debent poni in instrumentis pro testibus, xliii. q. ii. quamquam.

Intentio. ¶ Intentio operi indifferenti finem imponit xli. dis. quisquis. c. delicie. et c. quod dicit
¶ Bona intentio non excusat opus malum, i. q. i. non est. per totum c.
¶ Mala intentio facit opus bonum non valere, xxiii. q. v. cum minister
¶ Deus plus respicit intentionem et voluntatem quam actus, xv. q. vi. si sacerdotibus. in fi. xxii

q.v.qui plurare.
¶ iuramēta ſm intētionē pſtantis nō reci piētis a deo iudicant.xxij.q.v.hūane.§.j.
¶ nemo debet conſiderare verba. nō eñ intentio verbis ſʒ verba intentioni debēt deſeruire.xxij.q.v.humane
¶ ream linguā nō facit niſi rea intētio.xxij q.ij.hoīes.ꝛ.c.ij.ſe.
¶ ea q̄ poſt intētionē ꝯtingūt nō imputā tur.xxiij.q.v.de occidēdis.ꝛ.c.cū homo.
¶ officia vindicte poſſunt ipleri boni bo na intentione.xxiij.q.v.officia
¶ q̄ hac intentiōe male accipit vt bñ diſpē ſet.aggrauat potiꝰ q̄ʒ iuuat.j.q.j.non eſt ꝛ xiiij.q.v.forte.xxxij.q.iiij.ſicut non ſunt

Interceſſio.

¶ interceſſio bonoꝝ q̄ eſt ꝓ ſalute primoꝝ eſt ſuꝑiori porrigenda.xxiij.q̄ſti.v.prodeſt
¶ cū hic q̄ diſplicet ad intercedendū mittit ur irati animꝰ ad deteriora ꝓuocat.iij.q.vij.in grauibꝯ.xlix.diſ.§.j.
¶ ſacerdotes in ꝑiudiciū alioꝝ nō debent intercedere.qꝛ q̄ vincit interceſſoris bñfi cio ſe victū arbitrat.xiiij.q.v.deniqʒ
¶ clericis ꝓpriū eſt ꝓ ꝯfugientibꝯ ad eccl'iaʒ intercedere.qꝛ h̄ nō eſt malos defendere. ſʒ humanā ſeuiciā reꝑmere.xiiij.q.vj.ſi res xvij.q.iiij.reū.xxiij.q.v.reos.xliij.q.vi.hi q̄

Interpretatio.

¶ interpretatio canonū ſpectat ad eū q̄ hʒ ius condendi eos.xj q.j.ideo.§.his ita
¶ romana eccl'ia ſic canones ꝯdidit q̄ ipo rum interpretationē ſibi retinuit.xxv.q.j.ſō §.his ita
¶ ſi in canonicis libris aliq̄d veritati ꝯtra riū inueniñꝰ.vl' mēdoſum codicē debemꝰ credere vl' nos interp̄tē non intelligere.ix di.ego.
¶ ecclēſie interp̄tatio ſi hʒ eloquētie venu ſtatem eſt diſſimulāda ꝛ fugienda.xxxviij di.eccleſia
¶ oīs lingua hʒ q̄dā ꝓpria locutionū gene ra q̄ cū in aliā transferunt' vident' abſur da.xxxvij.diſ.locutio
¶ qui ſcripturā ſacrā aliter interp̄tatur q̄ʒ ſpūſſctūs flagitat hereticus eſt.xxiiij.q.iij hereſis.xxxvij.di.vnio.

Intruſio.

¶ intruſus epſ nō ē habendus ꝓ epo nec hʒ executionē.lxij.diſ.c.j.ꝛ.lxiij.ſi g.
¶ intruſi p̄lativl' ſciſmatici tpalit' ꝛ eterna liter a dño puniūt'.vij.q.j.deniqʒ.ꝑ totū.c
¶ intruſus ꝑuat' dignitate.lxiij.di.omnis

De hac materia habes infra de inuaſore

Inuaſor.

¶ inuaſor ſedis ap'lice anathematizat'.lxxix di. ſi q̄s ex epis.ꝛ.c.ſi quis pecuniā
¶ inuaſor alteriꝰ eccl'ie eps nō eſt dicendꝰ ſecundꝰ.ſʒ nullus eps.vij.q.j.factus
¶ inuaſor alteriꝰ ſedis ſcient' a miniſterio eccleſiaſtico eſt repellendꝰ ꝛ incarcerandꝰ ij.q.j.in ꝑmis.circa ꝑncipium.ꝛ vij.q.j.ꝑ ſentium
¶ p̄lati ſuis eccleſijs poſtpoſitꝭ ꝛ alias in uadentes ſunt adulteri ꝛ infames.iij.q.ij. audiuimus
¶ inuaſor alteriꝰ eccl'ie ſi admonitꝰ dimit tere ꝯtēpſerit ſeculari brachio eſt excludē dus.xj.q.j.petimus

De hac materia habes vbi agit' de eccl'ia materiali in fine.ꝛ ſupra de intruſo

Inuentarium.

¶ inuentariū dr̄ ſcriptura vbi oīa que inuenta fuerint diligenter ꝯſcribunt'.xij.q.ij.charitatē
¶ decedēte epo oēs iconomi ꝛ canonici ec cleſie illiꝰ in mutua p̄ñtia de oībꝯ rebꝯ dñt inuentariū facere.xij.q.ij.charitatem.et.q v.ſicubi

Inuidia.

¶ inuidia eſt mortale ſiue capitale pctm̄.xxv. di.vnū.§.alias
¶ inuidia ꝑſeuerās hʒ radicē in interiori bus medullis recōditā.de pe.diſ.ij.c.j.
¶ ꝓpter p̄latiōis inuidiā caym fratrem oc cidit.xxv.diſ.ſexto
¶ peius malū nō eſt q̄ʒ xp̄ianos ſuis ſacer dotibꝯ inuidere.vj.q.j.ſunt.§.veꝝ hac
¶ q̄ bonos ex leui inſpitiōe accuſat hic nō charitatis ſed inuidie ſtimulis exagitatur vi.q.j.ſi oīa
¶ clericis ꝑcipue ꝯuenit inuidiā nō babe re.xxiij.diſ.his igitur
¶ q̄ potiꝰ ꝯſuetudinē q̄ʒ veritatē fratribꝯ renūciatā ꝑſumit ſequi inuidus eſt.viij.di. q̄ cōtempta
¶ inuidia curat' ꝑ ſuū cōtrariū.videlicet ꝑ humilitatis exercitiū inferioribꝯ ſe ſeruiē do.de pe.diſ.ij.c.j.

Inuitus.

¶ inuitis mlt'a bona p̄ſtant' qñ coꝝ ꝯſulitur vtilitati.xlv.diſ.ꝛ q̄.xxiij.q.iiij.nimiū per

p̄ totū.c.ꝛ.c.displicet.p̄ totū.c.

¶ Interdū q̄s vel metu flagellorū vel inductu disputationū de nolēte efficit̄ volens xxiij.q.vj.vides

¶ Iude⁹ nō est cogendus fidē accipe inuitus.xlv.dis.de iudeis

¶ A fide recedēs cogit̄ inuit⁹ ad fidē redire xxiij.q.iiij.displicet.p̄ totū.c.ꝛ.q.vj.p̄ totū xlv.dis.de iudeis.in fi.

¶ Q̄ inuitū ad bonū cogit nō ipm̄ p̄sequitur. sed diligit.xxiij.q.v.non vos.ꝛ.q.iiij.ipsa pietas

¶ Nemo potest esse bonus inuitus.xxiij.q vj.fides

¶ Licet ep̄s inuitos nō posset ordinare.p̄t tū inferiores ordinatos ipis cōtēptoribꝫ p̄ferre.lxxiiij.dis.ꝯsuluit

De hac materia habes vbi agit̄ de beneficio ꝛ vbi agit̄ de coactiōe

Johannes.

¶ Johēs baptista Herodē ab incestu p̄hibēs ōndit ꝯiugia fuisse inter infideles.xxvj.dis.vna tm̄.§.Johes

¶ Johānes euāgelista verbo ꝛ facto scismaticos ꝛ hereticos docuit vitare.xxiiij. q.j.omnis qui

Joseph.

¶ Joseph q꞉ nō cognouerat mariā ꝯceptū sentiens in ea.ex benignitate voluit eā occulte dimittere.ij.q.j.si peccauerit

¶ Inter Joseph ꝛ Mariā qn̄ cōmendata fuit Johi nō dr̄ fuisse diuortiū.q꞉ Joseph nō cognouerat eā.xxvij.q.ij.qd̄ aūt ꝛ.§.se. post mediū

¶ An inter Joseph ꝛ mariā fuerit ꝯiugiū cū ipa carnalē nō senserit copulā.xxvij.q. ij.§.j.ꝛ.c.institutū.§.potest.ꝛ.c.qd̄ autē.§. primo.ꝛ.c.priusq̄.ꝛ.c.inuenta.

¶ Joseph vendit⁹ a fratribꝫ in egypto ab eunucho ꝯparat⁹ fuit.significat q̄ q̄ grāz sp̄ussctī mercat̄ vinū semē nō habet siccis genitalibꝫ.j.q.j.sicut eunuchus

¶ Joseph nō tam p̄ creaturā q̄z p̄ auctorē creaturarū iurauit.xxij.q.j.mouet.§.sic etiam cum

Ipocrisis.

De ypocrisi require vbi agit̄ de.xxij.ira circa finem

Ira.

¶ Ira dei ē trāquilla iusti supplicij constitutio.de pe.di.iij.§.j.pro ductior

¶ Demones appellant̄ ira ꝛ furor.xxiij.q.v non solum

¶ P̄pter maliciā hoīm ex ira dei mund⁹ fame ꝛ penuria quādoq̄ opprimit̄.xvi.q.j. reuertimini post mediū

¶ Vno peccāte ira dei sup̄ multos venit.xl v.dis.sed illud.xxiij.q.v.si audieris

¶ Ab ira peccati q̄ naturaliter fuimus filij ire nō liberat̄ q̄s nisi p̄ fidē xp̄i.de con.di. iiij.firmissime

¶ Ira hoīs est cōicatī animi perturbatio. de pe.dis.iij.§.j.p̄ductior

¶ Ira hoīs si lōgo tp̄e teneat̄ ē mortale peccatū.xxv.dis.vnū orariū.§.alias

¶ Apostolus p̄hibuit vindictā p̄sone p̄prie dicēs.nō vos defendētes sꝫ date locū ire xxiij.q.j.§.j.

¶ Ira talia facit cōmittere de q̄bꝫ post multū solet hō dolere.xj.q.iij.cū apud

¶ Quicq̄d calore iracūdie fit vel dr̄ nō est imputandū nisi adsit iteratio vel p̄seuerātia.ij.q.iij.si quis irat⁹.de pe.dis.j.vulgaris.§.cogitatio

¶ P̄sidens iudicio ab ira dꝫ cauere.q꞉ ira viri iusticiā dei nō operat̄.xj.q.iij.ep̄s presbyter.in fine.

¶ Irat⁹ cōmotiōis tp̄e iustū putat oē qd̄ facit.xj.q.iij.ira

¶ In p̄positis laudabile est vt nil agāt priusq̄ mēs ꝯcitata p̄ irā ad trāquillitatē redeat.xi.q.iij.illa.v.q.ij.relatū.in fine

¶ Rectores aliorū nō debēt ex leuitate vl' furore p̄cipitare sententiā.xj.q.iij.summope v.q.ij.relatum

¶ Ira rectorū spe innocētes ad peccatū deducit.q꞉ dū iusto amplius irascunt̄ ꝛ volunt aliena coercere peccata grauiora cōmittūt.xi.q.iij.ira

Irregularitas.

¶ Irregularitas nōmen accepit a regula quā statuit ap̄ls seruandam circa ordinādos ꝛ ordinatos ꝛ ꝯtrium ei⁹ dr̄ irregulare.i.ꝯ regulā.xlviij. dis.qm̄.xxv.dis.vnū orariū.§.nūc aūt

¶ Irregularitas multipliciter cōtrahitur xxxiij.dis.maritū.xxxiiij.dis.p̄cipimus.ꝛ. c.sequenti

¶ Irregularitas incurrit̄ ꝯtrahendo cum corrupta.xxxij.dis.seriatim

Itē sibiipsi abscindēs q̄dlibet mēbrū ex indignatione vel iusto vl' iniusto timore trūcās irregularis est.xxxiij.dis.maritū

Item q̄ naturaliū mēbrorū aliquē defectū

patitur.lj.dist.qui
Item qui adulterā vxorē cognouit.xxxiiij.dist.si cui⁹.τ.c.se.
Item bigamus.xxxiij.dist.maritū.
Item symoniac⁹.xxxiiij.di.maritū.in fine.
Item hereticus.lj.dist.q
Itē q publicā vel solēnem pniam egit.xxxiij.dist.maritū.l.dist.ex penitentib⁹.lj.di.q in aliquo
Item rebaptisatus.lj.dist.q in aliquo
Item filij p̄sbyterorꝫ vl'alias illegitime nati.lvi.dist.p̄sbyterorꝫ
¶ irregularis nō dꝫ ad ordines sine dispēsatione pmoueri.xxxiiij.dist.p̄cipimus
De hac materia satis habes vbi agit̄ de dispēsatione.τ vbi agit̄ de ordine

Irreligiositas

De hac materia habes vbi agit̄ de religione

Irreuerentia

¶ irreuerentia ecclesiarū τ oratoriorꝫ.phibet.xlij.di.nō oportꝫ.τ tribus ca.se.
¶ si q̄s ex irreuerētia ecclesias docet cōtēnendas anathematizat.xxx.dist.si quis ꝑ suꝑbiā.τ duob⁹.c.se.
¶ irreuerētia suꝑiorꝫ reꝑbat.ij.q.vij.oues vij.q.j.sicut.τ.xxiij.q.v.si apud carnales
¶ irreuerētia platorꝫ punit̄ degradatione xj.q.j.si q̄s sacerdotū.τ.c.cōiurationum.τ quatuor.c.se.

Iteratio

¶ iteratio culpe inducit aggrauationē pene xv.q.viij.hi qui
¶ illud qd nō ostendit̄ gestū nulla ratione videat̄ iteratū.de cō.dist.iiij.si nulla.τ q̄tuor.c.p̄cedentib⁹
¶ iterari oportet illud qd malefactū est.j.q.vlti.daibertum
¶ iteratur ordo si de ordināte vtꝝ ep̄s fuerit dubitat̄.lxviij.dist.p̄sbyteri
¶ iteratur ecclesie ɔsecratio si igne exusta aut sanguinis effusione aut fornicatione polluta fuerit.lxviij.ecclesijs
¶ nec baptismus nec ɔfirmatio debēt iterari nisi de receptione vel insꝫ dubitetur vel nō fuerit forma debita tenta.lxviij.di.ecclesijs
¶ iterato baptisatus sciēter.iterato dominum crucifigit τ nō potest pmoueri.de cō.dist.iiij.qui bis
¶ quotidianū sacrificiū eucharistie nō est iteratio passionis sꝫ ɔmemoratio.de con.dist.ij.iteratur
¶ solēnis pnia apud quasdā ecclias nō iteratur.de pe.dist.iij.nihil pdest.§.ex ꝑsona
¶ de heresi redeuntes ꝑmanēt in suis ordinib⁹ si tn̄ ab hereticis iterata vnctōe baptismi vel ordinis nō fuerint maculati.j.q.vij.saluberrimū
¶ ab hereticis in forma ecclie ordinati nō debēt iterato ordinari sꝫ ꝑ manus impositionē recōciliari.j.q.j.man⁹ impositio.
¶ sacramenta ab hereticis in forma eccia data iterari nō debēt.j.q.vij.τ si illa.§.se.circa medium.τ.j.q.j.qd quidam

Iudas

¶ iudas licet fuerit pditor τ dānatus.qcq̄d tamē inter ap̄los egit p dignitate officij ratū fuit.xix.di.sm̄ ecclie.vij.q.j.aduersitas.i fi.
¶ pter iude pfidiā nauis in qua ip̄e erat τ apostoli fluctib⁹ agitabatur.xxiiij.q.j.nō turbatur
¶ iudas in cena dn̄i cū alijs apostolis corpus xp̄i sumpsit.vij.q.j.aduersitas.in fine de con.dist.ij.sicut iudas
¶ iudas a venia exclusus nō fuisset si penitētiā a xp̄o postulasset.de pe.j.§.itē.his
¶ nihil pfuit iude egisse pniāꝫ ꝑ quā scel⁹ corrigere nō potuit.de pe.di.iij.in salicib⁹
¶ iudas male penituit qꝛ laqō se suspēdit de pe.di.iij.inter hec hirciū
¶ iudas fuit infelicior oī penitēte.quē penitētia non reuocauit ad dn̄m sꝫ traxit ad laqueū.de pe.dist.iij.in salicib⁹
¶ iudas magis peccauit desperādo q̄ꝫ xp̄z tradēdo.xxiij.q.v.si nō licet
¶ q seipsos occidūt cū iuda pditore ppetue dānationis exitū incurrūt.xxiij.q.v.si nō licet.τ.c.se.
¶ cum sp̄ussctūs cōsubstantialis sit filio symoniaci sp̄ussctī grām vendentes iude q xp̄m vendidit cōpant̄.j.q.j.eos
¶ clerici res sacras subtrahētes iude scariothis similes estimāt̄.xvij.q.iiij.si forte.xxiij.q.iiij.qd ergo in fine

Iudeus

¶ iudei obediētes non sunt a xp̄ianis molestandi.xxiij.q.viij.dispar
¶ iudeis pmittit̄ festū suū colere dūmodo ea nō exerceāt in ɔtemptū ecclie.xlv.dist.q sincera.in fine
¶ sacrilegiū faciūt q iudeis publica officia committunt.xvij.q.iiij.constituit.liiij.

dis.nulla

¶ fideles nō debent cum iudeis habitare nec manducare, nec medicinas ab eis recipe. nec consilium requirere in infirmitate, xxviij.q.j.nullus,z.c.se.

¶ ne religio christiana a iudeis polluatur empti ab eis christiani a seruitute liberātur, liiij.di,mancipia,z.c.sequenti,de con,dis.iiij.plerique

¶ iudei nō sunt p vim ad fidē compellēdi, xlv,dis.qui,sincera,z.c,de iudeis

¶ iudei q de facili ad vomitū perfidie redeunt cū multa deliberatione,z cum octo mensiū instructōe sunt ad baptismū suscipiendi,de,cō.dis,iiij.iudei,xxviij,q.j. sepe

¶ die dñico vel alio die solēni debēt iudei baptisari,de cō,dis,iiij,ne qd absit

¶ si iudeus vel paganus seru' xpian' fieri voluerit a seruitute liberatur.liiij,dis,fraternitatem

¶ iudeoꝝ baptisatoꝝ pueri ne parentum inuoluant erroribꝫ sunt eis auferēdi,z monasterijs aut xpifidelibꝫ ad viuēdū tradēdi,xxviij,q,j,iudeoꝝ.de cō,dis,iiij.plerique.

¶ vno parente ꝯuerso z altero ī iudaismo pmanēte pueri sequi debēt illū qui factus est xpianus.xxviij,q.j.iudei

¶ ex iudeis cōuersi qa ad vicia pni sunt nō debēt alijs iudeis cohabitare ne coꝝ participatione subuertant,xxviij,q.j.sepe

¶ iudei a fide apostatantes cogunt ad eā redire,xlv,dis,de iudeis,de conse,dist,iiij.plerique

¶ iudei puaricatores fidei qntūcunqꝫ pena damnati fuerint pfidia parentū etiam q ad res filijs nō obert,j,q,iij,iudei

¶ si xpianus vel christiana iudaice preuaricanti carnaliter cōiugatur a cōmuniōe ecclesie segregentur,xxviij.q,j,caue,z,ca,si quis iudaice,

Iudex.

¶ iudex dictus ē eo q ius dicat sine q iure disceptet xxiij,q.ij,c,j.

¶ iudex alius est ordinarius alius arbitrarius,ij.q.vi.a iudicibꝫ

¶ ordinari' iudex est q ab apostolico vel īperatore legitimā potestatē accipit.ij,q,vj a iudicibꝫ,xj,q,j.iudices

¶ arbitrarius est qui nullā potestatem habens cū ꝯsensu litigantiū eligitur,iij,q,vj a iudicibꝫ

¶ ad arbitriū vel iudices dandi sunt.ij,q.j iudices

¶ quidam sunt qui iudices non possunt fieri etiā si petant,videlicet surdus,mut',ppetuo furiosus,femine.serui, impubes,infames,iij,q,vij,infamis

¶ ille dꝫ esse alteri' iudex q nō habet in seipso quod ꝯdemnet.iij,q.vij.iudicet.

¶ verus iudex nec precio nec stupore nec odio nec fauore iudicat,xj,q,iij. epus.§.si ergo

¶ iudex munera nō debet accipe,qz munerum acceptatio veritatis ē puaricatio,xj,q.iij,q recte,z,c,nō licet,xiiij,q,v,nō sane.

¶ iudex etiā recte iudicando si tempale pmium expectat fraudē ī deo ppetrat.xj,q,iij.qui recte

¶ laudabiles sunt iudices in quibꝫ nec ira nec furor sꝫ rō dñat,xj,q,iij.illa,z tribꝫ.c,se-

¶ papa est iudex omniū sꝫ nemo ipi',ix,q,iij,pater,z,c,se,

¶ bonus iudex nihil arbitrio suo facit. sꝫ iuxta leges z iura pnūciat,iij,q,vij.videas In quo caplo ponūt plura q debet habere bonus iudex,xxx.q.vi.iudicātem.

¶ nō est iudex in quo nō est iusticia,xxiij,q,ij.iustum

¶ criminosus iudex cū sniam in alterius crimen pfert seipsū ꝯdemnat.iij,q,vij.sacerdos,§,item in euangelio

¶ iudex cuius vita cum loco iudicij nō cōcordat sepe immeritos damnat,xj,qsti,iij pleriūque

¶ iudex cupidus cito vendit iudiciū,xj,q,iij,pauper

¶ naturale est suspectoꝝ iudicum insidias declinare,iij,q,v,q suspecti

¶ iudex in laborinthū impingit qui ante iudicat qꝫ intelligat,xxix,dis,sciendū

¶ iudex circūstantias debet rimari z ordinem reꝝ inquirere,xxx,q.v.iudicantē,ij,q,j,in pmis,de pe.di.v.§,j.post mediū

¶ iudex nec debet esse facilis ad credendū nec ad vindictā ferend.i,lxxxvi.di,si quid xj,q,iij,qꝫuis,xv,q.vij,si quid

¶ iudex sine accusatiōe damnare nō debꝫ xxiij,q,iiij.si quis peccantē

¶ idē nō debet esse iudex z accusator vl' testis,ij.q.j.multi,iiij,q,iiij,c,j.

¶ iudex nō debet esse suspectus,iij.q,v,c,vltimo

¶ iniquū est velle iudicare z nō iudicari,xxxij.q,vj,iniquū.

¶ iudex plus legibus q̄ sue voluntati obtēpare debet.iij.q.vij.iudicet

¶ iudex in loco iudicij dz ɔsciam quam de domo portauit deponere.ꝛ ẜm allegata ꝛ pbata pcedere.iij.q.vij.iudicet

¶ null⁹ iudiciū sine licētia supioris dz ali quē clericū ɔdēnare.xi.q.j.null⁹ iudicū

¶ iudex reū puniendo reddit bonū p malo.xxiij.q.iiij.sex differētie

¶ iudex ẜm leges dānando iniquū nō peccat.quia nō ipse dānat sed lex.xxiij.q.v.iudex.ꝛ.c.se

¶ humanū est illū vereri iudicē q̄ deꝑmere ꝛ erigere pt.xvi.q.ij.c.j.circa mediū

¶ nemo dz dedignari iudicē hr̄e ɔtra se cuius approbauit arbitriū.iij.q.viij.accusatores.§.cuius

¶ inferior iudex non pt supiorez iudicare.nec dz.xxi.dis.inferior.ꝛ.v.c.se.

¶ ad secularē iudicē nō licet clerico ɔfugere.xxi.q.v.placuit

¶ iudex laic⁹ nō dz se intromittere d̄ clerico pcipue de sacerdote iudicādo.xcvi.di.in scpturis.ꝛ.c.se.xvi.q.vij.i noua actiōe.

¶ licet iudici subditū alteri⁹ defensare ꝛ fouere s3 nō iudicare.vi.q.iij.scriptū

¶ iudex pt alteri⁹ subditū iudicare ratiōe criminis cōmissi in sua potestate.vi.q.iij.placuit.ꝛ.c.se.

¶ causam suam amittit qui rē etiaz sibi debitā pter iudicis sniam inuadit.xvi.q.vi.c.j.in fine

¶ iudex spūalis scz ɔfessor dz hr̄e multus sciētie vt sciat cognoscere q̄cquid dz iudicare.de pe.dis.vi.§.j.post me.

Iudiciū. ¶ iudiciū duplex est.videlicet diuinū ꝛ humanū.vj.q.j.si omnia.xv.q.vi.si a sacerdotibus.circa mediū

¶ diuinū iudiciū valde est timendū.qꝛ ipe iudex est ꝛ testis.ix.q.iij.alioꝝ

¶ diuinū iudiciū vsurpat qui incerta ꝛ dubia iudicat.ij.q.j.nomē p̄sbyteri

¶ secretoꝝ cognitor ꝛ iudex est deus.xxxij dis.erubescant

¶ solius dei est iudicare de occultis q̄ sol⁹ nouit corda hominū.ij.q.iij.ɔsuluisti.p⁹ medium

¶ homines multa de dei iudicio ignorant qꝛ forsitan q̄ nos laudam⁹ ipe reprehendit.ꝛ q̄ nos rephendim⁹ ipe laudabit.xi.q.j.sacerdotibꝫ.in fine

¶ homines dei iudicio p peiores se flagellant.l vi.q.j.si gens.in fine

¶ dei iudicio hoīes in p̄senti vita flagellātur vt in futuro nō puniant.xxiij.q.iiij.q̄d ergo p totū.c.

¶ dei iudicio aduersa bonis eueniūt vt ex hoc magis humiliēt ꝛ mereātur.vi.q.j.§.ipsa.

¶ iudicio dei agit q̄ ex flagellis vn⁹ corrigitur ꝛ alius obduratur.xxiij.q.iiij.nabuchodonosor

¶ nō potest humano cōdemnari examine quod deus suo reseruauit iudicio.xv.q.vi si a sacerdotibꝫ

¶ facta pape a solo deo iudicātur.ix.q.iij.facta

¶ deus alioꝝ causas voluit p hoīes terminari.s3 sūmi pōtifices cām sibipsi examinādā ꝛ terminandā reſuauit.ix.q.iij.alioꝝ

¶ nemo scit qualis in iudicio dei futurus sit.xi.q.j.sacerdotibꝫ.in fine

¶ qualiscūq3 h̄ q̄s egredit̄ talis in iudicio dei rep̄sentat̄.xxv.dis.qualis

¶ qualē inuenit dn̄s eū vocat talē pariter ꝛ iudicat.de pe.dis.j.nūq̄d caym

Itē in futuro dei iudiciū locū nō haberet si in hoc seculo oīa iudicanda essent.vi.q.j.si oīa.xv.q.vi.si a sacerdotibꝫ

¶ quē sacerdos iudicat de⁹ iudicat cui⁹ psonā gerit.de pe.di.iij.in saluibꝫ.§.his auctoritatibꝫ.§.s3 quē

¶ q̄ semel a sacerdote p peccato punit̄ nō iterū a deo p peccato iudicabit̄.Ibidem

¶ deus nō bis iudicat in idipsum qđ iuste in p̄nti est punitū.de pe.di.iij.sunt plures.§.auctoritas

¶ humanū iudiciū est duplex.videlicet puatum ꝛ publicū siue cōtentiosum.iij.q.vij.postulatus

¶ priuatū iudiciū homo exercet quādo se ipsum iudicat.de pe.di.j.in actione

¶ veꝝ iudiciū est iudicare pus cōscientiā ppriam.deinū culpā alienā.iij.q.vij.postulatus.ꝛ.c.se.

¶ nō est curandū iudiciū hominū vbi est bona ɔsciētia.quia tale iudiciū est temerariū.xi.q.iij.temerariū.ꝛ duobꝫ.c.se.

¶ temerariū iudiciū est qđ pcedit ex suspitione.ij.q.j.multi.añ finem

¶ lapsi a baptismi innocētia pprio iudicio se accusantes p pniam restituunt̄.de pe.dis.j.c.multiplex.

¶ homo debet seipm iudicare dum potest in melius mores cōmutādo, ne cum posse amiserit a domino iudicetur. de pe. dist. i. in actione. §. se.

¶ publicū iudiciū sine contentiosum institutum est vt innocētia protegatur r culpa puniatur. ij. q. i. q̄ lotharius

¶ hoc iudicium integrum est qd plurimorum sententiis cōfirmatur. lxxiij. dist. extra

Itē dz fm auctoritatē decretorum r sanctorū patrum diffiniri. xx. dist. de libellis

Item debet esse sine tumultu contentionum. v. q. iiij. in loco

Itē hoc iudiciū dz poni in loco tuto r communi. iij. q. ix. hortamur. xxxiij. q. ij. sine.

¶ in omni tali iudicio debēt esse q̄ttuor personę. videlicet iudex. accusator. defensor r testis. iiij. q. iiij. c. nullus vnq̄z. r. c. null' introducatur

¶ illi qui citatur in iudiciū dz offerri cōuētionalis libell'. iij. q. iiij. inducię. §. offeratur

¶ spoliati nō debēt ad iudicium trahi nisi prius i integrum restituantur. ij. q. ij. null' epōrum r trib. c. se. iij. q. ij. electio. r. ca. se. v. q. ij: si primates

¶ de suspitione vel extorta cōfessione pessimū est iudiciū. xv. q. vj. si a sacerdotib

¶ ordo iudiciari' in publico iudicio ē seruandus. nisi forte adeo culpa sit notoria. q̄ scōmuniū oculis ingerat. ij. q. j. q̄ lotharius. r duob. c. se.

¶ an in manifestis sit ordo iudiciarius seruandus. ij. q. j. p totū

¶ absente reo in iudicio nō est pcedendū. iij. q. ix. accusator. vsq̄z ad finē q̄stionis

¶ diuine r humane leges phibent vt absens q̄s iudicetur. iij. q. viij. accusatores.

¶ contumax absens iudicatur. iij. q. ix. decreuimus

¶ iudiciū refugit qui de iusticia diffidit. xj. q. j. cypianus

¶ q̄ttuor modis humanū puertitur iudiciū videlicet timore. cupiditate. odio. r amore xj. q. iij. q̄ttuor. r duob. c. sequē. iij. q. v. accusatores. ij.

¶ iudiciū nō debet pter lachrymas quorūcūq̄z puerti. xxiij. q. iiij. est iniusta

¶ candentis ferri r aq̄ feruētis iudicium a sanctis est phibitū. ij. q. iiij. cōsuluisti.

¶ in dubio absolutū nō dz esse iudiciū. xxiij. dist. habuisse. ij. q. iiij. cōsuluisti

¶ iudiciū mixtum dz esse rigore r lenitate xlv. dist. disciplina. c. oīs. r. c. sunt

¶ liberti nō pūt trahere dn̄os suos ad iudiciū. xij. q. ij. epos. §. si sine venia

¶ ecclesia nō iudicat nisi de publicis in ordine iudiciario pbatis. ij. q. iiij. cōsuluisti. r. xxx. q. vi. nec illud. §. his itaq̄z. r. c. se. ij. q. j. multi. in fine

¶ eccīa q̄nq̄z in suo iudicio decipitur. vt ille q̄ intra ipam ē p eā excludit. r q̄ foras ē intromittit. xxiiij. q. iij. si q̄s. r. c. cū aliq̄s

¶ monachi r monache spectāt ad iudiciū xj. q. j. de psona

¶ clerici suū epm cōtemnētes tradunt iudicio seculari. xi. q. j. si q̄s sacerdotū. r duobus. c. se.

¶ clericis phibetur iudicium sanguinis. xxiij. q. viij. sepe. r. c. se.

¶ dieb feriatis r die dn̄ico nō sunt exercēda iudicia. xv. q. iiij. placita. xxij. q. v. decreuit. de cō. dist. iij. §. j.

De hac materia habes vbi agitur de sniā.

Iuramentū

¶ iuramentū legitur deus crebro fecisse. xxij. q. iiij. incōmutabilis

¶ iuramentū boī nō phibetur tanq̄z malū. sz ei' assuefactio vel libido phibetur. xxij. q. j. nō est contra

¶ iurare dei est a seipo ordinata nullaten' cōuellere. xxij. q. iiij. incōmutabilis

¶ dū vlus in omēti habetur de facili piuriū incurrit. xxij. q. j. nō est contra

¶ iuramentū non dz malū esse. sed a malo esse scz infirmitas eorum q̄b aliquid suadetur xxij. q. j. ita ergo

¶ in scripturis nō est phibitū ab alio recipere iuramentū. xxij. q. j. q̄uis

¶ iurare non est peccatum. xxij. q. j. §. j. r. c. vt noueritis

¶ iuramentū nō est institutū vt esset iniq̄tatis vinculū vel cuiuscūq̄z criminis. xxij q. iiij. inter cetera

¶ hec est causa institutōis iuramēti vt oīs iurans ad hoc iuret vt qd verum est loquatur. xxij. q. v. iuramenti

Item alia causa est iuramēti institutōis. infirmitas dubitātis cū nō vult credere. xxij. q. j. si peccatū

Item alia est causa detestatio idolorum. nam ideo cōceditur p deū iurare ne p idola iuretur. xxij. q. j. cōsidera

¶ in iuramēto nō dz intētio verbis sz verba intentioni deseruire. xxij. q. v. humane.

¶ Iuramentū dʒ habere tres comites. videlicet. veritatē, iudiciū, ⁊ iusticiā, xxij. q. j. ⁊ iurabunt, ⁊. q. ij. animaduertendū

¶ Iuramentū veritatē hʒ vbi nō aliter corde q̄ʒ ore iurat̄. xxij. q. v. iuramēti, ⁊. c. q̄cūqʒ

¶ Iusticiā habet qñ licitū ⁊ iustū est qd̄ iurat̄ nō tendēs ad mortale peccatū. xxij. q. iiij. innocēs. §. illicitū

¶ In iudicio iurat̄ qñ cū discretiōe ⁊ caute la iurat̄ etiā in licitis. ij. q. v. sacramentuʒ xxij. q. iiij. innocēs. §. illicitū. circa mediuʒ

¶ Iuramentū fit dupliciter videlicet p creatorē ⁊ p ea q̄ hñt respectū ad creatorē vel p creaturas. xxij. q. j. ꝯsiderā. ⁊ duob. c. se.

¶ P creatoris capillū vel caput iurare est blasphemare. xxij. q. j. si quis p capil.

¶ Minꝰ peccm̄ est p falsos deos iurare verꝫ q̄ʒ p verꝫ deū iurare falsum. xxij. q. j. mouet circa mediū

¶ P ea que respectū habēt ad creatorem sicut est crux. euāgelia, ⁊ sanctoꝝ reliquie, ⁊ similia. falsum iurare est pelerare. xxij. q. vi. q̄ cōpulsus, ⁊. c. se.

¶ Electus in epm̄ repellitur a cōfirmatiōe quia publice iurauerat sup euāgelia dei. lxxv. dis. archidyaconū florentinū

¶ Sacerdotes ex leui causa iurare nō debēt ij. q. v. si quis p̄sbyter

¶ Qui p lapidē vel aliā creaturā iurat falsum piurus est. xxij. q. vi. ecce.

¶ An q̄ iurās sup lapidē putās sup euāgelia iurare obligat̄. xxij. q. v. hūanc. §. ꝑtio.

¶ Piuriū est nequiter decipe credentē. xxij q. ij. c. j.

¶ Sophistice iurās piurans est. xxij. q. v. q̄cūqʒ. ⁊ duob. c. se.

¶ Deus accipit iuramentū sicut ille cui iuratur intelligit. xxij. q. v. quacūqʒ.

¶ Qui parat̄ est ad pelerandū anteq̄ʒ iuret piurus est. xxij. q. v. q̄. piurare

¶ Qui dicit iurando pluit piurus est. xxij q. ij. homines

¶ Saul quia de morte Jonathe quā iurauerat, sniam tulit. q² eam ꝑpter populū exequi nō potuit piurus nō fuit. xxij. q. ij. ca. vi. §. item opponit̄. ante finem

¶ Nō pelerat q̄ cōpulsus iuramentum nō impleuit. xl. q. iij. antecessor.

¶ Qui aliū cogit pelerare etiā si dominus iurantis sit reus est piurij. xxij. q. iiij. inter cetera. q. v. qui compulsus, ⁊. c. si q̄s coactus. ⁊ quattuor. c. se.

¶ Illud est defendū quod quis cōmisit illicite per iuramētū coactū. xxij. q. iiij. inter cetera

¶ Ille qui aliū cogit scienter ad piuriū vincit homicidā, s. q̄ntū ad dānū. q² ille dānificat aīam, iste corpus. xxij. q. v. ille.

¶ Illicitū iuramentū magis peccatū est adimplere q̄ʒ periurium incurrere. xxij. q. iiij vnusq̄sqʒ

¶ Iuramentū factū ꝯtra p̄ceptū dñi culpatur ⁊ nō tenet. xxij. q. iiij. inter cetera

¶ Omē iuramētū est seruandū nisi in peiorem vergat exitū ⁊ salu ti detrimentū. xxij. q. iiij. qd̄ dauid. ⁊ fere vsqʒ ad finē q̄stiōis

¶ Nemo añ etatē legitimā. i. añ annos. xiiij cogēdus est iurare. xxij. q. v. paruuli, ⁊ duob. c. se.

¶ Dieb dñicis a septuagesima vsqʒ ad octauā pasce, ⁊ ab aduētu vsqʒ ad octauam epiphanie. ⁊ in q̄ttuor tpib. et in letania maiori, ⁊ in dieb rogationū. nisi p cōcordia ⁊ pace nullus solēniter iurare p̄sumat xxij. q. j. decreuit

¶ Decens est vt iuramentū a ieiunis p̄stet̄ xxij. q. v. honestum

¶ Forma iuramēti inuenit̄ s̄m diuersorum status tempoꝝ ⁊ hoīm

¶ In tpe veteris legis iurabāt. viuit dñs ⁊ viuit aīa mea. xxij. q. j. ⁊ iurabūt

¶ In p̄mitiua ecclesia iurabāt. testis ē mihi deus, ⁊ testis est mihi cōsciētia mea. xxij. q. j. si peccatū

¶ Modernoꝝ est iuramētū. sic me vl' te deus adiuuet, ⁊ iste reliquie sanctoꝝ vel cōsimile. xxv. q. vi. de parētela, ⁊ q̄ttuor. c. se. j. q. vij. quotiēs. xxij. q. j. habemus

¶ Forma iuramenti ab heresi vel a scismate redeuntiū est specialis. j. q. vij. quotiēs de cō. dis. ij. ego berengarius

¶ In forma iuramēti fidelitatis sex req̄runtur de hoc habes vbi agit̄ de fidelitate

¶ Epo vel p̄sbytero nō exigit̄ cōis forma iuramēti. sʒ p sanctā ꝯsecrationē tm̄ interrogari debēt. ij. q. v. si q̄s p̄sbyter

¶ Infideles ⁊ idolatre iurant p creaturas xxij. q. j. ⁊ iurabūt

¶ Ideo xp̄s nō ꝓhibuit iurare p deū sʒ per creaturas ne videlicet p ꝯtēptū creaturarū delerarent̄. vl' aliqd̄ numē deitatꝭ i creaturis crederet̄. xxij. q. j. mouet. §. item xp̄s.

¶ Illicitū iuramentū nō est cōplendū. xxij dis. duo. ⁊. c. se.

¶ pluribus modis iuramentū dr̄ illicitū, vl' delicet ex psona iurantis, vt sunt impuberes q̄r iuramentū nō tenet, xxij, q, v, puilli, z, c, se.

Item est illicitū ex psona cui iuratur vt cū clericus laico iurat quod nō licz, xxij, q, v, c, nullus

Itē ex re ē illicitū iuramētū, vt si res p quā iurat̄ nō est sacra, xxij, q, j, clericū

Itē ex fine est illicitū, vt si iurat̄ pp̄ter electionē z ante electionē, viij, q, iij, artaldus

Item ex causa scz obligatoria ad h̄ ipellere, Exemplū de herode z saltatrice, xxij, q, iiij, vnusquisq̄z

Item ex modo est illicitū vt si temere vl' in discrete vel sine necessitate, Exemplūz de Jepte q̄ indiscrete iurauit, xxij, q, iiij, vnusquisq̄z, z, q, j, ita q̄.

Item ex tpe est illicitū, vt si dn̄icis dieb9 vl' alijs pħibitz iurat̄, xxij, q, v, decreuit. Vn̄ versus de omnib9 supradictis

Quis, quid, cui, p quod, ad quid, cui, quomodo, quando

¶ licitū iuramentū fit in sex casib9, videlicet p pace vel amoris ɔiūctiōe, xxij, q, j, c, j

Itez p infamie expurgatiōe, ij, q, iiij, p̄sbyter, z trib9, c, se.

Itē p fide z fidelitate. De cō, dis, ij, ego berēgarius, xv, q, vi, alius

Item p obediētia siue reuerētia, xxiij, dist, quāq̄z.

Item p veritate inquirēda siue in testib9 siue in alijs, xiiij, q, ij, quāq̄z, xxij, q, j, omne,

Item p damno dato vel dando, ij, q, j, in p̄mis. circa mediū. Vn̄ v̄sus

Pax, ac fama, fides, reuerētia, cautio dāni, Defect9 verbi sibi poscūt sacra tueri

¶ ab his iuramēta irritari possunt, videlicet a papa, xv, q, vj, auctoritatē

Item seruoꝝ a domino suo, liiij, dis, si seruus sciente.

Item vxoris a marito suo, xxxiij, q, v, manifestum

Item monachi iuramentū a suo abbate, xx, q, iiij, monachū

¶ solus papa a iuramēto licito soluit, xv, q, vj, alius

¶ absoluit subditos excōmunicatoꝝ excōmunicatione cōtemnentiuz a iuramento fidelitatis, xv, q, vi, nos

¶ anteqū incēdiarij absoluant̄ cautio iuratoria requirat̄, xxiij, q, vi, pessimam

¶ grauior infligit̄ pena pelerantī q̄z ɔsentienti, xxij, q, v, si q̄s ɔuictus

¶ eadē pena est p piurio z homicidio, xxij, q, j, p̄dicandum

De hac materia reqre vbi agit̄ de mēdacio.

Jurisdictio.

¶ iurisdictio de ricoꝝ z episcoporum q̄ est circa curā animaꝝ ab abbatib9 nō est vsurpanda, xvi, q, j, interdicimus.

¶ nec metropolitanus vel ep̄s intromittere se deb; de iurisdictione alteri9 ep̄i sine scire ip̄sius, ix, q, iij, nullus primas

¶ p̄imas vel patriarcha non hz iurisdictionem in ep̄os s; tm̄ in archiep̄os, ix, q, iij conquestus

¶ extra ꝓpriā iurisdictionē nullus debet iudicari, iij, q, vi, peregrina, z quattuor cap̄, sequentib9

¶ crimen cōmissum inducit iurisdictionē in extraneū, iij, q, vj, ibi cm̄ semp. z, ca, vlt, vj, q, iij, placuit, z, c, se.

¶ qui canonicā habet ad p̄laturā electionem habz z iurisdictiōez, xl, q, v, experiētie tue,

¶ laici habuerūt qn̄q̄z z habent intra ecclesiam de ecclesiasticis iurisdictionē, habuerūt eīm̄ electionē summoꝝ pontificū et inuestituras ep̄oꝝ, lxiij, dis, odrianus, z, § p̄ncipib9, z, c, in synodo

¶ possunt in cōcilio interesse p̄cipue vbi agitur de fide, xcvi, dis, nos ad fidem, z, c, vbi, z, c, satis

Itē dat̄ eis iurisdictio psonas incorrigibiles corrigēdi, xxxij, dis, eos qui,

Item datur eis iurisdictio in fidei vl' ep̄oꝝ cōtemptores morte affligēdi, xxiij, q, v, p̄ncipes, xvij, dis, nec licuit, xj, q, j, si quis sacerdotū

Item in eos qui scisma faciūt vel excōmunicationē cōtemnunt, xxiij, quest, v, de liguribus

Itē dat̄ eis iurisdictio, vbicūq̄z eccl'iastica potestas nō valet exercere disciplinā, xxiij q, v, p̄nceps

Jus.

¶ ius generale nomē est. qd̄ iustū requirit, z in̄ ius dictū est. j, di, ius generale

¶ ius in duo scz in ius naturale z ius positiuū diuersificat̄, j, dis, humanū genus

¶ ius naturale inuenit̄ in euāgelio vbi dicitur q̄cūq̄z vultis vt vobis faciāt hoīes et vos facite illis. z ecōuerso. Ibidem.

¶ Jus naturale iuri positiuo anteferť videlicet quia prius et dignius. v. di. §. j. viij. dist. quo iure. §. dignitate vero
Item quia ei cedit oīs consuetudo vel constitutio. ix. dist. p totū
Itē quia contra ius naturale nō admittit dispēsatio nisi ad maius malū vitandū. xiij. di. §. j. z. vi. dis. nō est pctm̄. §. his itaqz
Itē quia ius naturale vult oīa esse cōmunia positiuū vero restringit ad meū et tuū. viij dis. §. j. z. c. se
¶ Jus positiuū siue humanū diuersas habet species. quia aut est ius ciuile aut gentium. aut militare. aut publicū. aut quiritū .i. romanorum. de quibus. j. dis. p totū
¶ Jure diuino et humano res possidenť. sed differenter. xxiij. q. vij. c. j.
¶ Jure poli regunť matrimonia nō iure fori .i. ciuili
¶ Mulierē reddit infamē si mortuo viro infra tp̄s determinatū ducat aliū. ij. q. iij. cum phemiū. §. se.
¶ Jus interpretandi canones habet qui potestatē habet cōdēdi. xi. q. j. sicut cum. §. ex his omnibus
¶ Judex dictus est ex eo quia ius dicat populo siue de iure disceptet. xxiij. q. ij. c. j
¶ Qui ecclie ius suū detrahit iniusticiā committit. xxij. dis. omnes

Justicia.

¶ Justicia est summum bonū colere. ac vniculqz iura sua seruare. xij. q. ij. cum deuotissimam post mediū
¶ Justicia est eqtas tollerādi inopiā et tēperantiā hr̄e in abūdātia. xlij. dis. quod dicit
¶ Justicia est patriā et socios defendere. xxiij. q. iij. fortitudo
¶ Vbi fides et charitas deest iusticia eē nō potest. xxiij. q. j. vbi
¶ Just⁹ miseris cōpatiť. xlv. dis. vera iusticia
Itē nō odio sed bono zelo est exercenda. xxiij q. iij. sex
¶ Semp est misericordia tempāda. xlv. dis. disciplina. c. oio. z. c. vera. z. c. ic.
¶ Justiciā auro et mun⁹ violāt. xi. q. iij. pauper qui recte. j. q. iij. vendentes
¶ Cultū suū iusticia pdit qū silētia iudicij obstrepētiū turbo cōfundit. v. q. iiij. i loco.
¶ Justus quotiēs cadit totiēs resurgit. de pe. dis. iij. septies.

Kalende.

¶ Kalende ianuarij iuxta ritū gentilium phibētur xpianis obseruare xxvi. q. vi. nō licet. z. c. nō obseruetis. z. c. si quis kalendas ianuarij
¶ Presbyteri cū p kalēdas cōueniūt quasi se impletū ventrē habeāt. et lucris honestioribus intēdāt. xliij. dis. qū presbyteri. z. c. nullus presbyterorum
De hac materia habes vbi ponit. L.

Labia.

¶ Labia sacerdotis debēt sciētiā custodire. xj. q. j. sacerdotibus. xliij. di. rectorum. ante mediū

Labor.

¶ Labor bon⁹ est in virtutibus et spiritualibus exerciciis. xxiij q. iiij. quis nō potest
¶ Labor malus est in mūdi delectabilibus et peccatis. xxiij. q. vij. quēadmodū
¶ Labor indifferēs est in necessitatibus corporis. de cō. dis. v. nunqz
¶ Merces felicitatis nō acqriť. nisi p laborem virtutis. de cō. dis. v. ieiuniū
¶ Seculi dilectores fortes sūt in labore malo. debiles i labore bono. di. xlvij. oms
¶ Aplus ne quēqz grauaret proprijs manibus laborabat. j. q. ij. sacerdos
¶ Boni laboris sui nō in pn̄ti. sed in futuro querūt fructū recipe. j. q. ij. sacerdos
¶ Cū platus vel predicator in aliquibus sine fructu laborat ad alios vt pficiat se trāsferat. vij. q. j. c. vi. viij. q. j. olim
¶ Justū est vt illi seqnť stipendiū qui laboris impendūt obsequiū. j. q. ij. sacerdos. in fi. xij. q. ij. charitatem
¶ Laborātes p eccl'ia stipendia debēt accipere ab eccl'ia. xij. q. ij. ecclesiasticis

Lac.

¶ Lac Abraam nō vina angelis hospitio receptis ppinauit. xxxv. dis. sexto die. in fine
¶ Sicut incōgruū est non pascentē gregem lac gregis vsurpare. sic est militātiū stipēdia nō militādo subripe. xlij. q. j. c. j. añ fi.

Lachrima.

¶ Lachrima amarissima petri pctm̄ deleuit negationis. l. dis. ponderet
¶ In peccato negatiōis petri lachryme eius et non alia satisfactio legitur. de pe. di. petrus doluit
¶ Lachryme lauāt delictū qd pudor est cōfiteri. qd nō est intelligendū sine cōfessiōe sed pctm̄ si adeo graue est vt cū pudore cōfiteať. non ideo est desperandū. quia lachryme lauāt. de pe. dis. j. mēsurā. §. primo
¶ Nō est mūdus qui p⁹ lacrimas repetit ea q̄

defleuit, de pe, di, iij. irrisor est, z tribꝰ. c. se.
¶ nõ excusatur q̃ lachrymas habuit ꝓ tpa li dãno z nõ potest hr̃e ꝓ pctõ deflendo, d pe. dis. iij. §. item opponit. in fine
¶ lachrymas multi indesinenter fundunt z tamẽ peccare nõ desinũt, de pe, dis. iij. irrisor est, ante finem
¶ lachryme debẽt esse arma clericoꝝ, xxiij q. viij. ꝯuenior
De hac materia habes vbi agit̃ de fletu

Laicus. ¶ laicus de reb ecclie nõ debet se intromittere nec si bi sunt cõmittẽde, lxxxix. di. iudicatũ
¶ eps q̃ decimas z alias res ecclie ꝯsanguineis vel alijs laicis distribuit tanq̃ si moniacus z inter ꝑapuos hereticos vt antixps hr̃eat, j. q. iij. ꝓuenit
De hac materia habes vbi agit̃ de electione, z vbi agit̃ de impatoribꝰ, z vbi agitur de iurisdictione, z vbi agit̃ de iudicio.

Lapsus. ¶ lapsus duplex inuenitur, videlicet a fide q̃ fit ꝑ heresim, z a moribꝰ q̃ fit ꝑ mortale peccatum. j. q. vij. si quis omnem
An epo vel clericus ꝑ heresim lapsus post reuersionẽ possit restitui z q̃liter, j. q. vij. fere ꝑ totũ
Utrũ eps vel clericus post peccati lapsum ꝑ dignã pniam reparari possit z qualiter, l. dis. ꝑ totũ, vsq ad. §. ꝙ vero
¶ cũ magna discretiõe z ꝯsilio lapsi sunt restituendi. l. dis. de eo tamen

Larua. ¶ laruis demonum ante se ferri psbyteri nõ ꝯsentiãt, xliij. nullꝰ psbyteroꝝ. de cõ. di. v. nullus

Latro. ¶ latro vniꝰ momẽti penitẽtia meruit eẽ in ꝑadiso, xxvj. q. vj. psbyter
Item idem latro in cruce pẽdẽs ꝑmiũ eternum amisisset si ipm vniꝰ hore pnia nõ lu uasset, xxvj. q. vi. cognouimus
¶ latro nõ est pro noĩe xpi sz ꝓ suis facinoribꝰ crucifixus, sz dũ patit̃ credit, de cõ. di. iiij. baptismi
¶ latronis pnia q̃ sera fuit innuit ꝙ ꝑa cõuersio in vltimis positoꝝ mẽte potiꝰ extimanda est q̃ tpe, xxvj. q. vi. cognouimus
¶ sicut in latrone defectũ baptismi dignitas xpi suppleuit, ita supplet fidẽ in pueris tpe baptismi quã ꝓfiteri nõ possũt, de cõ. dis. iiij. baptismi, ꝑ totũ c.
¶ episcopus reꝝ ecclesiasticaꝝ dilapidator tanq̃ fur z latro degradatur, x. q. ij. cã. vltimo
¶ licet latro suspẽdendus crudelẽ iudicem putet, nõ ꝓpter hoc est crudelis, qꝛ crudelẽ iugulat, xxiij. q. v. nõ est crudelis
¶ qui latronẽ in mẽbris debilitat, ꝓdest latroni, qꝛ ipsius maliciã ꝓ tãto ꝯpescit, xxiij. q. iij. si quis fortitudinẽ
¶ latroni ad latrocinia aspiranti pcere nõ est misericordia sed iniusticia, xxiij. q. iiij. ẽ iniusta

Lauacrum. ¶ lauacꝝ cõmune xpianũ z pcipue clericũ nõ ꝯuenit hr̃e cũ mulierib. lxxxi. dis. non oportet
¶ sicut lixiuiũ ꝑ cinerẽ fluens lauat z non lauat, sic doctrina ꝑ doctorẽ aĩas credentium lauat a sordib peccatoꝝ. lxxxiij. dis. nihil illo pasto. §. quaq̃
¶ exẽplo Johis euãgeliste possumꝰ vti lauacro corꝑali. xxiiij. q. j. oĩs
¶ corꝑalia z palle a dyaconis z ministris debent lauari, de con. d. j. nemo per ignorantiam

Laus. ¶ laus deo ꝓ suis beneficijs a nobis est impendẽda, xvi. q. j. reuertimini. circa finem
¶ nõ bene ꝯueniũt in vno ore laus christi z laudes iouis. lxxxvi. dis. cũ multa
¶ de verbis laudantiũ nos nõ multũ debemus curare, xj. q. iij. inter verba
¶ velle laudari z dare histrionib vt laudemur viciũ est. lxxxvi. dis. donare
¶ sũt aliqui q̃ nõ nisi ꝓ humana laude largiunt̃. z solũmodo de hᷓ retributionẽ querunt. j. q. j. sunt nõnulli. z. q. iij. nõ solum.
¶ nihil isto pastore miserabiliꝰ q̃ luporum gloriat̃ laudib. lxxxiij. dis. nihil
¶ periculũ est indignũ laudare, qꝛ dũ malefacta laudib efferunt̃ augmentant̃, xlvj dis. sunt nõnulli
¶ qui scienter indignũ laudat christũ cuiꝰ membra sumus violat, xi. q. iij. si q̃s hominem. z c. se.
¶ deus bonos vltra meritũ laudatos ab alijs ꝑmittit in accusationẽ venire, z culpa ex laude cõtracta suffocetur, vi. q. j. sũt plurimi

Lectio. ¶ lectio diuinaꝝ scꝑturaꝝ nõ fabule debẽt inseri i mensis clericoꝝ. xliiij. dis. pro reuerentia. z. c. concilium

¶ clerici ꝛ p̄lati debent insistere lectōi,xxx vj,dis,q̄ ecclesiasticis,§,ecce:
¶ eṗs debet intēdere lectōi ꝛ orōi ꝛ doctrine q̄a sibi nō sufficit sanctitas vite nisi assit ꝛ scīa doctrine,xxxvj,di,q̄ ecclesiasticis §.ecce,ꝛ lxxxviij,di,c,j,
¶ sicut stellā nō obscurat nox,sic iherētes firmamento sacre scripture non obscurat mūdana iniq̄tas,xxxviij,dis,sicut,
¶ qui amat sciam sanctaꝝ scripturaꝝ carnis vicia nō amabit.de conse,dis,vltima nunq̄.
Qui libri sunt in q̄bꝫ eṗs p̄cipue ꝛ sacerdotes legere debēt habes,xxxviij.di. nulli,ꝛ q̄tuor,c.se,de cō.dis,vi,nunq̄
Qui libri ꝛ q̄ lectōes ꝛ q̄ omelie in eccl'ia legi debēt,habes,xv,di,sacrosancta,ꝛ.§.se:
¶ clerici ꝛ p̄cipue epi in gentiliū libris et maxime qui ad luxuriā ꝛ vanitatē,puocāt non debent legere,xxxvij.disti.per totū,ꝛ lxxxvj.dis,cū multa
¶ dū beat⁹ Hieronym⁹ libros gentiliū legeret ab angelo est durissime corrept⁹,xxxvij,dis,legimus,

Lector.

¶ lectores dicti sunt a legēdo.xxj.dis,cleros
¶ lectoꝝ officiū ē lectiōes,pnunciare,xxv,dis,plectis

Legatus.

¶ legat⁹ honorād⁹ est loco illi⁹ cui⁹ legatōe fūgitur,xciij.dis,c'vi,
¶ legatus sine sedis apostolice sine cuiuscunq̄ lr̄as debet secū portare legationis sue,xcvij,dis,nobilissimus
¶ legatus nō dꝫ querere,pfectū suū sed ecclesie,xciij,di,si quis
¶ legatus pape iurisdictionē epi non dꝫ enernare,xi,q,j,puenit
¶ legat⁹ a latere pape missus inter terminos legatiōis sue potest causas ad se per appellationē deuolutas audire ꝛ terminare.ij,q.vi,decreto
¶ an legatus pape p̄t generale ɔciliū celebrare,xvij,dis, synodū
¶ plura ɔcilia generalia p legatos pape mādāte papa sunt celebrata,lxiij,dis,adrianus,ꝛ,j,q,v,ɔuenientibꝫ
¶ subdyaconi possunt eē legati dn̄i pape a latere nisi ad oīa negocia ppetranda,x: q,iij,relatum
¶ omnes episcopi ꝛ sacerdotes sunt honorandi,quia legatione christi funguntr,vij.q j,omnis
¶ legatus s̄m locoꝝ legationis sue exigētiā debet in expensis esse ɔtentus,x,q,iij: relatum,

Lepra.

¶ lepra cutis.lepra vestis,lepra dom⁹ iubentr sacerdotibꝫ ostendi,q2 peccata sacerdotibꝫ debēt reuelari,de pe,dis,j.§,moysi
¶ leprosum q̄ descendit de mōte xp̄s sanauit p⁹sq̄ sanaretr clamauit,significatr q̄ in sanatiōe spūali ɔfessio nō dꝫ contemni,de pe,dis,j,§,christus quoq̄
¶ in hoc q̄ christ⁹ leprosos mūdatos ad sacerdotes misit legalia approbauit,j,q,j,nonne
¶ in h̄ q̄ leprosi anq̄ ad sacerdotes peruenirent mūdati sunt,innuitr q̄ peccator in sola ɔtritiōe mūdatr vbi ɔfessionē necessitatis articulus excludit,de pe,di,j,§,h̄ idem
¶ cōfessor dꝫ habere sciam discernendi inter leprā ꝛ lepram,xx,dis,§,j,
¶ in hoc q̄ maria soror aaron,p peccato lepra percutitr,ꝛ p⁹ p pniam restituitr fiducia venie penitentibꝫ datr,l,di,si post,§,ecōtra
¶ in h̄ q̄ Maria ꝑpter murmur in Moysen leprā incurrit,innuitr q̄ insurgēs ɔtra platū grauiter delinquit.ij,q,vij,plerūq̄.§ item obijcit.Et de accusatiōe p̄latorū ibi tractatr
¶ in h̄ q̄ rex Ozias sacerdotū officia vsurpans lepra in templo pcutitr sacrilegorū culpa ꝛ pena exaggeratur,ij,q,vij,nos si §,sed notandū
¶ q̄ symoniace aliquē ordinat lepram nō officiū ɔfert,j,q,j,cū ordinaretur
¶ sicut giezi ꝑpter pecuniā lepraꝫ incurrit sic pecunia male cōquisita corpus ꝛ aīam cōmaculat,j,q,j,cito

Leuita.

¶ leuite ex noīe auctoris vocati sunt,de leui enim exorti sunt,hi greci dyacones,latine ministri dicuntr,xxi,dis,cleros
De purificatione leuitaꝝ ꝛ dom⁹ purificatione habes de con,dis,iiij,nec quēq̄
¶ in leuitis sacerdotalis dignitas quoq̄ intelligitr,l,dis,ꝛ purgabit

Lex.

¶ lex multiplex est.videlicꝫ diuina q̄ natura ɔstat,dis,j.oēs leges
Item lex humana est q̄ moribꝫ ɔstat. dis,j, omnes leges
Item lex vetus que dicitur testamentū,vj: dis,testamentum

Item lex nature q̄ facit oīa cōmunia, q̄ lex humana facit singularia, dicēs meū ⁊ tuū viij. dis. quo iure. ⁊ xij. q. j. dilectissimis

Item lex spūs q̄ instinctu spūssancti cordi inseritur. xix. q. ij. due

Item lex carnis q̄ absq̧ culpa est in corpe nō ꝯsentientis. xv. q. j. si ꝯcupiscētia. xxxij q. v. si Paulus.

Item lex priuata que idem est qd lex spūs. xix. q. ij. due

Itē lex publica q̄ a sanctis patribꝫ est tradita vt est lex canonū. xix. q. ij. due

Item lex ꝯiugij que in baptismo nō soluit xxvj. dis. vna

Itē lex est ꝯstitutio scpta. vij. dis. moyses.

Item lex est omne qd rōe ꝯstat dūtaxat qd religioni ꝯgruat. qd discipline ꝯueniat. ⁊ qd saluti pficiat. j. dis. ꝯsuetudo

Item lex est ꝯstitutio populi quā maiores natu sanxerūt. ij. dis. lex

¶ leges humane vel publice ꝫm dispositiones terrāꝝ variant. j. dis. omnes. ⁊. xxxj. dis. aliter

¶ diuerse diuersis tpibꝫ emanarūt q̄ noīa a suis auctoribꝫ ꝯtraxerūt. ij. dis. quedam

¶ diuersi inuentores legū ⁊ noīa coꝝ ponuntur. vij. dis. moyses

¶ leges facte sunt vt humana coerceatur audacia ⁊ tuta sit inter improbos innocētia. iiij. distinct. facte sunt. xxiij. q. v. nō frustra. ⁊. c. ad fidem

¶ lex aut pmittit aut vetat aut punit aut pcipit. iij. dis. omnes aūt.

¶ lex nō debet statui p pnato ꝯmodo sed p vtilitati cōi. iiij. dis. erit aūt lex

¶ leges instituunt cū pmulgant. ꝯfirmantur dū approbant. iiij. dis. in istis. §. primo

¶ lex dꝫ esse honesta. iusta. possibilis. vtilꝭ loco temporiq̧ ꝯueniēs. iiij. dis. erit autē lex.

¶ licet ꝯditor legis solutꝰ sit a legibꝫ. tamē honestū est vt p ceteris ꝫm leges q̄s statuit. viuat. xxv. q. j. cōfidimꝰ ⁊. c. ideo

¶ xps q̄ legē dedit legē impleuit. xxv. q. j. ideo. §. his itaq̧

¶ sancta ecclesia nō ꝯstringit legibꝫ. xj. di. catholica

¶ leges seculi nō dedignant canones sequi. q. iij. euphemiū. §. j. in fine

¶ lex q̄ obuiat sacre scpture ⁊ decretis pape ⁊ bonis moribꝫ nullꝰ debet esse momēti. x. dis. nō licet. ⁊ q̄ttuor. c. se.

¶ lex diuina ⁊ canonica supior est lege ciuili. x. dis. leges

¶ illud qd legibꝫ pcipue ecclasticis ē diffinitū in iudicijs est tenendū. vj. q. iiij. si inter. xj. q. iij. summo pe

¶ q̄ legibꝫ stabilita sunt mutare non licet xiij. q. ij. soror. §. vl.

¶ nō ꝯuenit iudicare de legibꝫ. iiij. di. erit §. primo. ⁊. c. se.

¶ illa q̄ ꝯtra legē facta sunt p infectꝭ debēt haberi. xxv. q. ij. imperiali

¶ lex statuit penā malis ⁊ pmia bonis. xxiij. q. v. nō vos

¶ q̄ lege priuata ducit nulla rō exigit vt a publica lege ꝯstringat. xix. q. ij. due.

¶ lex est a dño. puaricatio legis a diabolo xxxv. dis. sexto

Libellus.

¶ libellꝰ famosus ē q̄ in infamiā alicuiꝰ conscribitur. v. q. j. c. j. ⁊. ij.

¶ libellū famosum quicūq̧ scripserit ⁊ publicauerit anathematizādus est. v. q. j. hi q̄. ⁊. c. pcedenti

¶ ꝫm leges impatoris famosum libellū inueniēs ⁊ nō statim eū deuastās ꝫ publicās tanq̄ auctor capite punit. v. q. j. §. si q̄s

¶ libellꝰ ꝯuctionalis dꝫ offerri ei q̄ puocat ad iudiciū. iij. q. iij. inducie. §. offerat

Liber

¶ liber vite q̄d sit. ⁊ quid sit scribi in ipo. habes infra vbi agitur de scriptura

Liberalitas.

¶ liberalitas p sancta fide rā loco ⁊ tpe ꝯmendat. lxxxvj. dis. nō satis

¶ approbāda ē liberalitas q̄ circa pximos ⁊ ꝯsanguineos p necessitate exercet. lxxxvj. dis. nō satis. §. est etiā.

Itē liberalitas pulcra est q̄ indigētibꝫ tēperate ⁊ nō supflue impendit. lxxxvj. di. non satis. §. item pulcra. ⁊. §. §. dūs

¶ episcopus dꝫ esse liberalis alioq̄n vacuum portabit nomē epi. lxxxvj. dis. nō satis §. liberalem

¶ dare histrionibꝫ ⁊ phibitis venatoribꝫ ⁊ psonis turpibꝫ nō est largitas ꝫ vicium. lxxxvj. dis. donare. ⁊. c. se.

Libertas.

¶ libertas remanebat inconcussa anteq̧ vinū inueniret. q⁊ hāc Noe pmus p ebrietatem violauit. xxxv. dis. sexto.

¶ piū est ⁊ meritoriū xpianos sue libertati restituere. q̄ xps suo redemit sanguine

xij.q.ij.cū redemptor
¶ bonū ꝓpositum nō est ꝓhibendū. quia vbi spiritussanctus est ibi libertas.xix.q.ij.due.in fine
¶ mala voluntas nō est ꝑmittēda sue libertati vbi ꝑt ꝓhiberi.xxiij.q.iiij.displicet.exemplū de Paulo.
¶ nemo ex praua ꝯsuetudine libertatē ecclesie dꝫ infringere.xij.dis.omnia
¶ serui ecclesie nō debēt ordinari nisi prius ꝑ epm habeāt libertatē.liiij.dis.admittūtur.§.de seruis
¶ abbas vel monach⁹ seruū monasterij liberū facere nō potest.q̄ cū ꝓpriū non hꝫ rei alieni libertatē dare nō ꝑt.liiij.dis.abbati
De hac materia habes vbi agitur de manumissione

Libertus.

¶ libert⁹ est q̄ ex ſeruili statu tradit⁹ ē libertati.xij.q.ij.de libertis
¶ libert⁹ manumissus a ꝑncipali patrono nō singulis debet reuerentiā exhibere.xij.q.ij.cps.q̄.§.si vero
¶ libertus sine licētia superioris patronū accusare nō potest.xij.q.ij.cps q̄.§.libert⁹ ꝛ.§.in patronos
¶ liberti ecclesie tpe sue manumissiōis debēt ꝑ scptū ꝓfiteri se esse de familia eccie ꝛ de obsequio ei⁹ nūq̄ꝫ velle recedere.xij.q.ij de libertis.§.ne vero
¶ nouo epo surgēte liberti eccl'ie ꝛ ab eis geniti suā ꝯditionē p̄nte epo in cartul' debent ꝓtestari.xij.q.ij.longinquitate
¶ liberti ecclesie ad sacros ordines ꝓmoti a seruitijs eccl'ie nō debēt separi.xij.q.ij.de libertis
¶ liberti eccl'ie si negocia ipsi⁹ facere ꝯtempserint.vel ꝯtra eccl'iam insurrexerint in p̄stinā seruitutē reuocant.xij.q.ij.dyaconi.ꝛ.c.eps q̄ ma.ꝛ.c.liberti.ꝛ.c.octaua
De hac materia habes vbi agit de manumissione

Licentia.

¶ est licētia p̄sumptōis vt cū q̄s ꝓpria auctoritate a superiore commissa dimittit.xxj.q.ij.placuit
¶ est licētia dispēsatiōis vt qū symoniac⁹ ignorāter ordinē recepit exequēdi officiū sibi licētia dat.j.q.v.c.vl.
Item est licētia occasionis vt cū ex ꝯtinētia viri vxori datur licentia fornicandi.xxvij.q.ij.si tu abstines
Item est licētia ꝑmissionis vt quādo inde is celebrandi cerimonias licētia dat.xlv.dis.qui sincera
Item est licētia approbationis sicut est licētia nubendi data ab apostolo.xxviij.dis.de his.in fine

Lignum.

¶ de lignis ecclesie habes vbi agitur de eccia materiali

Lingua.

¶ lingua quelibet habet quedā locutionū ꝓpria genera q̄ cū in alia trāsferunt vident absurda.xxxviij.dis.locutio
¶ sup apostolis spūssanctus in linguarū specie sedit.q2 q̄s replet de se loq̄ facit.xxxviij.dis.locutio
¶ opa sacerdotꝫ siue p̄dicatoꝝ cū lingue sonitu concordare debent.xliij.dis.sit rector post mediū
¶ in celū os ponere ꝛ linguā in terra transire ē platis suis derogare.xxj.dis.in tātū
¶ ꝓpter detrahētes linguas correctio peccantis a p̄lato nō dꝫ obmitti.xlv.di. sed illud.ꝛ.l.dis.si quis dyaconus.ante finem
¶ nihil ꝓdest ieiunare vl' orare nisi lingua a detractionibꝫ cohibeat.de cō.di.v.nihil enim prodest
¶ nō refrenās linguā suā h⁹ vana est religio.v.q.iiij.in loco
¶ cuiq̄ꝫ nō sufficit oculos castos seruare.sed ꝛ linguā.q2 que de alijs loquuntur sua sīia iudicabunt.vj.q.j.ex merito
¶ in cōdemnatione ꝑsone non minus periculosa est lingua in verbis mentiens q̄̄ manus sanguinē fundens.xj.q.iij.nemo peritorum
De hac materia habes vbi agitur de locutione

Lis.

¶ lis ex ignorātia ꝓuenit ꝛ garrulitate nutrit.xlvi.dis.§.j.
¶ litigiosus ideo ordinari ꝓhibet.quia talis seminare discordiā nūq̄ꝫ cessat.xlvi.di.h̄ habet.§.ecce.
¶ episcopus p rebꝫ transitorijs non per se sed per aliū in iudicio litigare debet.xiiij.q.j.c.j.
¶ lite pendente res litigiosa in nulla parte transferri dꝫ ante cause cognitionē.xj.q.j.ca.vl.xcij.dis.si q̄s ordinat⁹.ꝛ.c.se.
¶ sacerdotū officiū est litē habētes ad pacem reuocare.xc.dis.placuit
¶ lis iudicialis debet contestari.iij.q.iiij.

in ẜu cle.§.libellum
De lite iudiciali habes vbi agit̃ de contentioso

Littere. Que ↄmẽdatitie lr̃e vocãt lxxiij.dis.§.i.
¶ nõ de facili epõs dimissorias lr̃as clerico dare dz.lxxij.di.epõs.lix.q.ij.dne
¶ clericus vni⁹ epi ab alio epõ ꝑpt̃ hospitalitatis eã nõ est suscipiend⁹ nec ordinãdus.nec in bñficio est instituendus. lxxj.dis.per totũ
¶ extraneo clerico sine ↄmẽdatitijs litteris sui episcopi non licet ministrare.lxxj.dis.extraneo
¶ null⁹ pegrin⁹ cleric⁹ absq̃ formata i alia dyocesi suscipi debet.lxxj.dis.nullum
¶ iuxta [illegible] nicem ↄcilij olim formate habeb.[illegible] interpositas grecas lr̃as ne de facili falsificarent̃.lxxiij.p totũ
¶ exemplar lr̃e dimissorie vel formate ponitur.lxxij.dis.in nomine.§.j.ꝛ.c.se.

Locutio. ¶ locutio est duplex. videlicet dei ꝛ hominis.de con.dis.v.c.vi.
¶ locutio dei nõ est ꝛm modũ locutionũ hominis ſ3 inspiratio qua volũtatẽ suam ingerit in corda credẽtiũ.de cõ.di.v..c.vi.
¶ locutio hominis ideo est instituta vt cogitationes suas in alteri⁹ noticiã ꝓferat.xxij.q.ij.is autem
¶ locutio hominis debet esse sana vt fidẽ cõsolidet.xlv.dis.c.vlt.
Item debet esse cauta vt ordinate loquẽs vulnere erroris corda audientiũ nõ feriat xliij.dis.sit rector.circa mediũ
Item dz esse discreta ne tacenda proferat ꝛ ꝓferenda reticescat.xliij.dis.sit rector.xxij.q.vltima quotiẽs
Item debet esse ponderosa vt loquẽdo nullum ledat.l.dis.ponderet
Item debet esse vera.vt sicut gerit mẽte sic loquatur ore.xxij.q.v.iuramẽti
Item nõ debet esse ociosa.quia de omni ꝟbo ocioso reddẽda est ratio.xxij.q.vltima quotiens.
Itẽ nõ debet esse maledicta.quia sepe maledictio reuertit̃ in illũ qui eã mittit.xj.q.iij.illud.in fine.xxiij.q.iiij.ꝗ negligũt
Item nõ debet esse detractoria.vj.q.j.sunt plurimi.ꝛ duob⁹.c.se.

Locus. ¶ locus nõ sanctificat hominem sed homo locum.lx.dis.multi
¶ non sanctoꝝ filij sunt qui tenẽt loca sanctoꝝ sed qui imitantur opa eorum.xl.dis.non est
¶ qui ꝓsunt non ex locoꝝ dignitate. ſ3 honoris nobilitate innotescere debẽt.xl.dis.nos qui
¶ nõ loca homines deo ꝓximos faciũt.ſ3 bona merita.xl.dis.nõ loca
¶ miserabilis est rector ꝗ gubernaculi locum occupauit ꝛ remũ tenere nõ nouit.xl.dis.ante omnia
¶ quid locis ꝛ tẽporib⁹ conueniat diligenter est attendendũ.xlj.dis.quisquis
¶ nõ ideo approbanda est ↄsuetudo mala quia locus bonus est.qꝛ nõ pro locis res sed ꝓ reb⁹ loca amãda sunt.xij.dis.nouit
¶ quãtũcũq̃ sunt occulta loca sine gratia saluare nõ possunt.xl.dis.quelibet. Ubi nota exemplum de angelo ꝛ de celo.ꝛ de Adam ꝛ paradiso.de Loth ꝛ de monte
¶ in hoc ꝙ Adam ꝓpter peccatũ de paradiso electus est.innuit̃ ꝙ ꝓpter peccatum mereť ꝗs nobili loco ꝑuari.xl.dis.Adam.
¶ qñq̃ ꝓdest ↄuersis mutatio loci.qꝛ plerũq̃ dũ mutat̃ loc⁹ mutat̃ ꝛ mentis affect⁹ lxxxvi.dis.fratrem.ꝛ.lxxxj.dis.valet
¶ nõ expedit locũ visitare in quo ꝗs peccauit ne facti memoria reuocetur.lxxxj.di.valet.xv.q.j.mulier
¶ loca in nomine domini edificata sũt honoranda.xlj.dis.parsimoniã
¶ loc⁹ tut⁹ ꝓ discussione cause debet assignari.xxxiij.q.ij.sine.ꝛ.iij.q.ix.hortamur.
¶ bis ꝗ in peccato mortali decedũt sacra loca ꝓ sepultura nõ prosunt.xiij.q.ij.ꝗ b⁹.
¶ qui i peccato mortali moriunť ad maiorem cumulũ dãnationis in sacris locis sepeliuntur.xiij.q.ij.cũ graua.in fine.
¶ in penitentia vel cũ leuib⁹ peccatis decedentib⁹ ꝓdest in sacris locis sepeliri.xiij q.ij.cum grauis

Loculus. ¶ loculus est diminutiuũ a loco.ꝛ qñq̃ ponitur ꝓ parua bursa quã ꝛ xp̃s habuit ꝓ expensis reponẽdis.xij.q.j.exemplũ
¶ xp̃s loculos suos opibus aliorum implebat vt indigentib⁹ distribueret.xxiij.q iiij.duo ista
Item ideo loculos habuit vt innueret ecclesiam suam loculos habiturã.xij.q.j.exemplum

Lodouicus. ¶ Lodouic⁹ imperator prim⁹ cōfirmauit pascali pape donationem romane ciuitatis cū ptinētijs ⁊ totū patrimonium sancti Petri, ⁊ electionē summi pontificis liberā fieri a romanis. lxiij. distinct. ego Lodouicus

Item q̄ nullus possessor de agro eccl'ie debet censum psoluere. xxiij. q. viij. secundū.

Loth. ¶ Qr Loth per hospitalitatis opa deo placuit angelos recipere meruit. xlij. dis. §. j.

¶ Loth ideo filias suas p angelis sodomitis obtulit vt hospitalitas nō violaret ⁊ maius peccatū vitaretur. xxxij. quest. vij offerebat

¶ filie ipsi⁹ Loth patrē inebriauerūt vt ei cōmiscerent. xxxv. dis. sexto die

¶ ideo Loth filie ipsius accubuerūt, quia totū genus humanū submersum ⁊ se causa ppagationis seruatas crediderūt. xxxij. q. iiij. dixit

¶ nō semp solitaria loca psunt, qr loth in ciuitate iustus fuit, in monte solitarius peccauit. xl. dis. quelibet

Lucrum. ¶ lucꝝ nō debet ecclesia q̄rere cū dāno alioꝝ. xij. q. ij. fraternitas. ⁊ q. v. c. penul.

¶ xp̄s defiet ecclesiam que facta fuerat domus orationis ⁊ pp̄ter turpia lucra facta est domus latronū. xvi. q. vij. ⁊ h̄ dixim⁹ post mediū

¶ symonia est sacramenta p lucro tp̄ali cōferre. j. q. j. si quis ep̄s

¶ q̄ seruit deo amore lucri tp̄alis mercenari⁹ est. viij. q. j. sunt in eccl'ia

¶ nemo in electione p̄lati speciale lucrum sed bonū cōmune debet psp icere. viij. q. j dilectissimi

¶ xp̄s p̄latos oues pascere docuit nō terrenis lucris delectari. xvi. q. j. nulli. ⁊. c. se.

¶ p̄lati debent lucris intendere aiaꝝ non tp̄aliū. rex. xvi. q. j. p̄dicator

¶ exceptis iudeis si alioꝝ infideliū colloquia ⁊ mēsam vitam⁹ xp̄o eos lucrari nō possumus. xxiij. q. iiij. infideles

¶ clericus turpia lucra exercēs debet deponi. xiij. q. iiij. si quis oblitus. ⁊ sex. c. sequentibus

¶ an quest⁹ honest⁹ vel inhonest⁹ sit qualitas lucri negociantē aut excusat aut accusat. de pe. di. v. qualitas

¶ res restituunt heredibꝫ quādo q̄s ex circumuentiōe lucri ad religionē recipitur. xvj. q. vij. ꝯstituit.

¶ turpe lucꝝ sequit q̄ min⁹ emit vt pl⁹ vendat. xiiij. q. iiij. q̄cunq̄ tp̄e

¶ cū peccatis hoīes aliqua lucrant q̄ pauperibꝫ iuste erogantur, sicut mathematic⁹ futura p̄dicenda vl' meretrix turpia exercendo. xiiij. q. v. q̄ habetis

¶ de malo lucro vbi cōpetit repetitio elemosyna vel oblatio fieri nō debet. xiiij. q. v. p totum

¶ medicus vel seruus lucrū suū ab inuito detentore nō iniuriose recipit. xiiij. q. v. il sane

De hac materia habes vbi agitur d̄ mercatione

Lucifer. ¶ lucifer dicit⁹ primū pium viarū dei. de pe. d̄. ij. c. principiū

Item dicitur beemoth Ibidem.

Item d̄r cherub quasi plenitudo sapie

¶ lucifer nō ad dei similitudinē sicut homo sed signaculū similitudinis dei creat⁹ asserit quasi magis ei aliquid tributū sit, vt q̄ subtilior est natura, eo in illā similitudo dei plen⁹ credat expssa. de pe. dis. ij. iuxta finē. c. multi. §. hinc ei responsum

¶ deus fecit eū eminentiorē ceteris angel'

Itē fecit eū speciosum in multis condensis frondibꝫ

¶ cedri nō fuerunt altiores illo in paradiso dei

¶ omne lignū p̄ciosū padisi dei nō est assimilatū ei ⁊ pulcritudini eius Ibidem

¶ pregens ⁊ extentus in monte sancto dei fuisse phibetur

¶ omnis lapis preciosus operimentū ei⁹ fuit

¶ omnes angelos quasi vestē ⁊ ornamentum suū habuit

¶ in medio lapidū ignitoꝝ perfectus ambulauit

¶ lucifer qr magnus sine cōparatiōe creatus est, ideo peccans sine venia damnat⁹. est de pe. dis. ij. c. p̄ncipiū

Luctus. ¶ tp̄s luct⁹ legis temporeali usq̄ ad tricesimum diem, alij vsq̄ ad quadragesimū obseruabāt. xij. q. ij. quia

¶ femina infra temp⁹ luct⁹ nubēs ſm leges ciuiles infamis est, sꝫ nō ſm canones. q. q

iij.euphemiū.§.pͥmo in fine
¶ fideles mortui nō sunt lugendi cū scim⁹ eos nō amitti sed pmitti.xiij.q.ij.q̄ꝫ preposterum
¶ lugere mortuos nō phibemur ex pietate sed ex resurrectiōis desperatione.xiij.q.ij.vlti.vbicūqꝫ.⁊ duobꝫ.c.se.
¶ doctrina scismaticis panis luct⁹ dr.j.q.j.dn̄s declarauit

Ludus. ¶ ludus ⁊ saltatio in sanctoꝝ solēnibꝫ p̄cipue diuina officia obstrepens est irreligiosus.de cō.di.iij.c.irreligiosa
¶ vere penitēs dꝫ se cohibere a ludis secu li ⁊ a spectaculis.de pe.dis.v.§.j.in fine.
¶ ad ordines nō debet pmoueri qui ludis turpibꝫ deseruiūt.xxxiij.dis.maritū
¶ ep̄s vel p̄sbyter vel dyacon⁹ ludo deseruiens nisi desinat est deponēdus.xxxv.di.ep̄s.⁊.xlvi.dis.clericum
¶ an ludēdo sub certa forma baptisati debeāt p vere baptisatis haberi.j.q.j.sp̄us.§.ecce.de cō.dis.iiij.solet queri.

Lutum. ¶ lutū vicia dsignat ⁊ peccata.de pe.dis.ij.c.euidēter ⁊.c.qui seduci
¶ lutea dom⁹ est corp⁹ nostꝝ humanum si cōtra angelos prauū qd reperit.q̄nto magis cōtra habitātes domus luteas.de pe.dis.ij.§.opponit.c.ecce ait.iuxta finem

Lupus. ¶ lup⁹ dr pastor mercēnarius cui⁹ nō est cura de ouibus.xlij.q.iiij.tres
¶ lupi dicunt laici subditi q̄ aliqn̄ dicunt oues.lxxxiij.dis.nihil.iij.q.vij.oues
¶ lupi dicunt demones ⁊ heretici.lxxxi.di.oportet.⁊.xliij.dis.§.j.⁊.c.se.
¶ lupi arcēdi sunt latratu canū ⁊ baculo pastoꝝ.xliij.dis.§.j.
¶ qui pter timorē recta loqui ptimescit.h velut mercēnari⁹ veniēte lupo fugit.lxxij.dis.sit rector
¶ nullus pastor placere lupis ⁊ ouibꝫ p̄t lxxxij.dis.nihil
¶ illo pastore nihil est miserabili⁹ q̄ luporum gloriat laudibꝫ.lxxxiij.dis.nihil
¶ sicut lupus frustatim comedit agnū.sic mali pastores successiue ꝯsumūt bona ecclesiastica.xiij.q.j.c.j.ante me.
¶ ideo ad sedē apostolicā est recurrēdū p appellatiōez ne lupi q̄ sub specie ouiū intrāt bestiali seuicia q̄sdā lacerare p̄sumāt

ij.q.vi.decreto in fine

Lux. ¶ lux diuina aīe tenebras fugat q: nulla pticipatio lucis ad tenebras.de pe.dis.j.resuscitatus.§.si aūt
¶ lux mundi sunt sacerdotes.xciij.dis.sacerdotes
¶ iustoꝝ semita quasi lux splendēs pcedit ⁊ crescit ad pfectū diem.quia coꝝ desiderium diuinit⁹ illuminatū quousqꝫ ad pfectam ⁊ beatam lucem pueniat de v̄tute in v̄tutem crescit.de pe.di.j.si quis.§.nō reuertebantur
¶ sp̄ualis v̄tus sacramēti vt lux pura ab illuminatis accipit.⁊ p immūdos trāsiēs nō coinqnatur.j.q.j.si fuerit
¶ lux veritatis illi subtrahit qui arrogantia sapiētie seu iusticie velut albugine oculi exceca ntr.xlix.dis.hinc eteni.circa me.
¶ licet ōis qui male agit odit lucē ⁊ q̄rit tenebras.dei oculos cūcta pspiciētes latere nō potest.xvij.q.ij.pniciosam.de pe.di.j.porro illi.§.si ante
¶ cū factū notoriū inculpat luce clari⁹ cōstare dr.vij.q.j.scilicitaris

Luxuria. ¶ luxuria iter alia peccata maxime tēpluꝫ dei id est corpus humanū polluit.xxxij.q.vij.non solum
¶ luxuria fomentū recipit a vino.ideo dr.nolite inebriari vino i quo est luxuria.xxxv.dis.vinolentū.⁊ duobꝫ.c.se.
¶ pauci inueniunt sine carnis luxuria.j.dis.quia tua.ante finem
¶ luxuria sapientes infatuat.exemplū de Salomone.xxxij.q.iiij.Salomon.⁊.iij.q.vij.sacerdos
Itēz sanctos psternit.Exemplū de Dauid de pe.di.iij.septies.§.dauid quoqꝫ.iij.q.vij.sacerdos.§.item dauid
Itē fortes vincit Exemplū de Sampsone.xxiij.q.v.si nō.ante finē
Item iugē scabiē habet cui carnis luxuria sine cessatione dominat.xlix.dis.hinc eteniui.post mediū
¶ delectatōi luxurie diuerse turpitudinis voluptates iungunt.xxxij.q.vij.nō solū.
¶ noīe luxurie oīs inordinata pollutio intelligitur.xxxij.q.iiij.in eo
De diuersis modis ⁊ gradibꝫ luxurie.xxxij q.vij.queādmodū.§.j.xxvij.q.j.nec aliq̄.
¶ solo ꝯsensu mētis sine tactu corporis luxuria exercetur.xxxij.q.v.nec solo.

¶ cũ luxuria ĩ cogitatõe nõ repmit etiã in actione dñat.xlix.dis.hinc etení.post me.
¶ excellẽtia epi vel p̃sbyteri vilificat dum voluptatib⁹ luxurie coinquinat.xxxij.di.c.j.in fine
¶ epus vel sacerdos luxuriosus dignitate officij est puniendus.xv.q.viij.hi qui
¶ abusus luxurie grauior est cũ ꝓpria vxore q̃ cũ meretrice.xxxij.q.iiij.origo.z.q.vij adulterij
¶ femina p̃ter coitũ debitũ ex diuersis ptibus corpis corrũpi pt sicut p oscula z similia.xxvij.q.j.nec aliqua
¶ aliq̃ excedũt pecora in libidine.q: pecora post ꝯceptũ coitũ nõ admittũt.xxxij.q.vij.nõ solũ.z.q.iiij.origo.in fine
¶ crudelis libido reputat vbi ꝓpt luxuriã sterilitatis venena pcurant.xxxij.q.ij.aliqñ
¶ luxuria plus iuris habet aliqñ q̃ castitas.xxxiiij.dis.fraternitatis

De hac materia habes vbi agitur de fornicatione z castitate z de pollutione

Maceratio

¶ maceratio carnis vt eius ꝯcupiscẽtia ꝯpescat ꝯsistit in ieiunijs z vigilijs z laborib⁹ z castigationib⁹.xxxij.q.v.si paulus

De hac materia habes vbi agit de abstinentia z de ieiunijs

Macula

¶ macule corpis notabilis remouet a ministerio altaris.xlix.dis.hinc etenĩ.j.q.j.sacerdotes
¶ ecclia xpi est sine ruga z macula.xxxij.q.iiij.recurrat.in fine.z.xxiiij.q.j.omnib⁹
¶ sicut pvnũ membꝝ macula i oĩe corp⁹ diffundit.ita in oẽm ecciam videt diffundere q̃ corp⁹ suũ maculat.xxvj.q.ij.s̃.z illos
¶ sacramẽta eccle p malos ministros maculari nõ pñt.j.q.j.sic aũt
¶ sedes romana sp mansit extra maculam heretice prauitatis.xxiiij.q.j.in sede
¶ macula discordie vł odij pseuerans nec passione neq̃ morte p nomie xpi suscepta purgat.nec sanguine abluit.xc.dis.neq̃

Magister

¶ magister null⁹ debet eẽ pus q̃ discipulus.xvj.q.j.si clericat⁹.lxi.dis.miserꝝ
¶ ideo neophiti phibent ordinari ne fiãt magistri anq̃ fuerit discipuli.xlviij.di.§.j

De hac materia habes vbi agitur de discipulis

¶ magistros z doctores epi ꝯgruis ꝯstituant locis q̃ studia lraꝝ liberaliũq̃ artium dogmata assidue doceãt.q: ĩ ibis maxime diuine manifestantur atq̃ declarant mandata.xxxvij.dis.de quibusdam
¶ magistri imperiti iniuriã faciunt cathedre.xl.dis.multi
¶ magistri imperiti non sunt pferendi.lxi dis.statuimus
¶ magistro impunitas debet si causa correctionis discipulũ verberet.de pe.di.j.§ ij.z.c.aut facta

Magus

¶ magi sunt q̃ vulgo malefici ob facinorũ magnitudinẽ nũcupantur.xxvj.q.v.nec mirꝝ
¶ magistria munera obtinerũt dño in q̃b⁹ tres ptes phie intelliguntur.videlicz moralis.naturalis z rõnalis.xxxvij.dis.legimus.§.hinc etiã filius
¶ ars magoꝝ inuẽta est ex traditiõe malorum angeloꝝ.xxvi.q.ij.q̃ sine
¶ pstigia magoꝝ nõ pñt turbare mentes bonoꝝ q̃ talia nõ credũt s̃z mẽtes infidelium.xxvi.q.v.nec mirꝝ
¶ z in nouaꝝ formaꝝ z in ꝯsimiliũ representatione fictionẽ habẽt z nõ veritatẽ.xxvj.q.v.nec mirũ
¶ magi plus facere nõ possunt nisi q̃ntũ deus pmittit.xxvi.q.v.nec mirꝝ.aũ me.
¶ iõ hãc artẽ pmittit de⁹ vt hoies q̃ ĩ fide firmi sunt pbent.z mali q̃ mẽdacio credũt p sua desideria seducãt.xxvi.q.v.nec mirꝝ
¶ cũ hec ars phibita sit q̃ ipam sectantur vel q̃ credũt talib⁹ ppetue dãnationis interitum incurrũt.xxvi.q.ij.q̃.sine
¶ absurdũ est samuelẽ tã sanctũ virꝝ credere magica arte p phitonissam suscitatũ.s̃z potius Saul exigentib⁹ peccatis p diaboli fallaciam illusum.xxvi.q.v.nec mirum

De hac materia habes vbi agit d̃ demonib⁹.de incantationib⁹.z vbi agit de diuinationibus

Maior

¶ maior apud deum est ille qui est iustior.xl.dis.multi.in fine
¶ maioritas inter homines attenditur diuersis respectib⁹.videlicz inferior ad superiores in obsequio z honore exhibẽdo.sicut acoliti subdyaconib⁹.z supra.dis.xciij a subdyacono
Item in obediendo q: nullus est nisi teneatur alicui obedire.alioq̃n acephal⁹ esset.xciij.dis.nulla.z.c.se.

Item in sedendo et stādo, qr in talibꝫ p̄sbytero dyacon⁹ nisi sit legat⁹ nō dz se p̄ferre, xciij, dis, c, vi, et supra eodē, c, puenit, in si, et ca, sc, et, c, nōnulli, et, c, legimus, in fine

Item in benedicēdo, qr minor a maiore bn̄dicit, xxj, dis, denigꝫ

Item in sacramenta ꝯferēdo, qr p̄nte p̄sbytero dyacon⁹ nō dz sacramenta ꝯferre, xciij, dis, daycones, et, c, puenit, et, c, p̄nte

Itē in reuerentiā impendēdo, sicē tenet fili⁹ patri et vxor viro, xxxiij, q, v, ordo

¶ est maioritas respectu dignitatis officij et sanctitatis meriti, ij, q, vij, paul⁹ petrum

¶ petr⁹ inter aplos dignitate officij maior fuit, ij, q, vij, paul⁹, §, hec, et, c, puto

¶ Cyprian⁹ martyr q̄ntū ad martyriū petro ꝯpatur, ij, q, vij, puto

¶ licet eps iuxta vocabulū sit maior p̄sbytero, Augustinus tn̄ minorē se Hieronymo p̄sitet, ij, q, vij, quāq̄

¶ seru⁹ xp̄i nō querit quo alijs maior appareat sꝫ quo oibꝫ inferior videat, xl, dis, multi, et, xcij, dyaconi sunt, ante mediū

¶ iusticia est vt maiori seruiat minor, xxxiij, q, v, est ordo

Maledictio.

¶ maledictio est duplex, s, dei et hominis, xxiiij, q, iij, deus qui

¶ dei maledictio designat meritū eius cui maledicitur, xxiiij, q, iij, deus qn̄

¶ sol⁹ de⁹ iuste maledicit, qr ipm non fallit peccati qualitas nec peccātis affectus, xxiiij, q, iij, deus q̄bus

¶ homo tunc ꝯsueuit maledicta proferre cum cōuicijs et iniurijs puocatur, xxiiij, q, iij, deus quibꝫ

¶ exemplo angeli qui diabolū maledicere noluit, homines a maledictis puri esse debent, xxiiij, q, iij, si igit

¶ maledictio in ore clerici vituperat et punitur, xlvj, dis, cleric⁹ maledict⁹

¶ illa maledictio phibet q̄ procedit ex zelo vltionis nō ex zelo iusticie, xxiiij, q, iij, cuꝫ ergo, §, primo

¶ criminosus sn̄ia maledictiōis est feriendus, xxiiij, q, iij, certū, et, c, se,

¶ qui negligūt oris maledicti cōsuetudinem resecare, etiā si non corde maledicent inquinamētū oris sui incurrūt, xxiiij, q, iij qui negligūt

¶ maledictū frustra platū frequēter in maledicentē reuertit, xj, q, iij, illud, in fine

¶ maledici regnū dei nō possidebūt, xxiiij q, iij, certū

¶ sancti cū maledicūt nō maledicunt zelo vltionis sꝫ iusticie, xxiiij, q, iij, cum sancti,

¶ cū maledicimur de q̄ ꝯsciam n̄ habem⁹ nō tristari sꝫ poti⁹ letari debemus, xj, q, iij inter verba, et duobꝫ, c, se,

Malefici.

¶ malefici et magi et incantatores et diuinatores p eodē accipiunt, xxvi, q, iiij, igit, et, q, v, si quis eps

¶ vbi p maleficiū deo pmittente occulto iudicio et diabolo p̄parāte cōcubit⁹ nō sequit ad deū p humilē cōfessionē est recurrendū, xxxiij, q, j, c, vi,

De hac materia habes vbi agitur de diuinationibꝫ, et vbi agitur de incātationibus et de magis

Malum.

¶ malum est duplex, videlicet pene et culpe, xv, q j, illa

¶ malū pene nō p̄prie malū dr, mala em̄ n̄ sunt que nec crimie mētē implicāt nec cōsciētiā ligāt, sicut paupertas, egritudo, et alie penalitates, xv, q, j, illa

¶ ideo deus malū pene hoi reliquit vt ex hoc humiliaret et materiā haberet exercicij, de pe, dis, j, medicina, in fine

¶ de malo pene bonū fit cū paupibꝫ distribuit q̄d cū laboribꝫ et sudoribꝫ acq̄rit, xiiij q, v, q̄ habetis

De hac materia require infra vbi agitur de pena

¶ malū culpe p̄prie dr malū videlicet peccatū volūtarie cōmissum, xv, q, j, illa,

¶ mala culpe nō sunt faciēda vt bona sequant, xiiij, q, v, p totū, xxij, q, ij, is aūt, et, c, ne q̄s, et, c, faciat

¶ de malo culpe bonū fit qn̄ de turpi lucro vbi nō cōpetit repetitio fit elemosyna xiij, q, v, qui habetis

¶ inter duo mala culpe min⁹ eligendū est vbi necessitas vnū ppetrare cōpulit, xiij, dis, duo, et, c, se, in fine, xxij, q, iiij, q dauid, et, c, si aliquid, et duobꝫ, c, se,

¶ innocēs nec facit malū nec approbat factum, xxiij, q, iiij, ita, et, c, se:

¶ sic sūt in eccl'ia hoīes mali sicut sūt humores mali in corpe, de cō, dis, iiij, est vnitas

¶ duobus modis non te maculat malus videlicet si nō consentis, et si redarguis, xxiij, q, iiij, a malis

¶ sicut zizaniam a frumēto difficile est segregare, sic in hac vita malos a bonis. xxiij. q. iiij. quantus

¶ quādiu mali p iudiciū ecclesie nō publicātur tolerari debēt. ij. q. j. multi. circa pnci. xv. q. vi. c. vi.

Item tolerandi sunt ꝛ associandi quādiu de ipoꝝ correctiōe nō desperatur. xxiij. q. iiij. ca. pmo

Item tolerādi sunt quoꝝ peccata manifesta non sunt, ne forte eradicando zizaniaꝫ eradicetur ꝛ triticum. xj. q. iij. nolite. ij. q. j. multi. in pncipio

Itē tolerādi sunt ne ex turbatiōe ipoꝝ pax generalis eccl'ie ꝯcutiat. xxiij. q. iiij. tolerādi. ꝛ. c. qd ergo. ꝛ. c. qsquis

¶ bonus malū tolerare debet, quia ꝛ christus iudam malum tolerauit. xxiij. q. iiij. tu bonus.

¶ q malū nō tolerat ipe sibi testis est, quia bonꝰ est. xxiij. q. iiij. hec aūt vita

¶ si malos christo lucrifacere volumꝰ. exemplo xpi cū ipis habitare debemꝰ. ij. q. j. multi

¶ bonus q pmanet nō polluit si malo societur. sed potiꝰ suo exemplo malꝰ in bonū ꝯuertitur. xxiij. q. j. nō est

¶ ppter malos boni nō sunt deserendi. vij. q. j. aduersitas

¶ ideo ppter bonos mali nō sunt deserēdi qꝛ ppter paleā area nō est relinquēda. nec ppter pisces malos rethia sunt rumpenda nec ppter edos in fine segandos grex dn̄i est deserendus. xxiij. q. j. quisqs

De malo culpe habes vbi agit' de petō.

Manna.

¶ manna fuit figura corporis christi, quia sicut illud elementū celeste equaliter singuli colligebāt, sic celestē gratiam postmodū securā equaliter omnibꝫ diuidi pfigurabat de cō. di. ij. nec quēq̄

¶ sicut potior est lux q̄ vmbra, veritas q̄ figura. sic corpꝰ xpi dignius est māna de celo. de cō. di. ij. reuera

¶ māna fuit de celo, corpꝰ xpi sup celū. de cō. di. ij. reuera

¶ manna fuit corruptionis obnoxiū si in alterū diem seruabatur, istud enim est ab omni corruptioni manēs ineternū. de cō. di. ij. reuera.

Manumissio

¶ manumissio dicitur quando hi qui nō sunt sub iugo seruitutis. manumittentis beneficio libertati reddunt'. xij. q. ij. cū redemptor

¶ manumissio p epm sic dꝫ fieri vt sp manumissi patrociniū eccl'ie recognoscāt. xij. q. ij. eps q mancipium

¶ successor episcopi predecessoris sui manumissionē non debet infringere. xij. q. ij. si quos

¶ manumissus de collegio nō tenet' ad reuerentiā singulis de collegio ſꝫ vniuersitati, imo singulos potest in ius vocare. xij. q. ij. eps. q. §. si vero

De hac materia habes vbi agitur de libertate ꝛ de libertis

Manus impositio.

¶ manus impositio habes vbi agitur de impositione

Marcus.

¶ Marcus euāgelista discipulus beati Petri alexandrinā fundauit ꝛ erexit ecclesiaꝫ. xxiiij. q. j. cū beatissimus. xxij. di. sacrosancta xcij. di. legimus. post mediū

Margarita.

¶ margarita ante porcos mittitur qn̄ indignis verbū dei pponit'. xj. q. iij. nolite recedere. ꝛ. c. se.

¶ margarite ante porcos ꝛ canco mittuntur qn̄ detractoribꝫ ꝛ immundis ecclastica sacramēta cōmittunt'. xliij. di. in mandatis de pe. di. j. nonnulli. §. item his

Maria.

¶ maria mere voluit virginitatē ppetuā nisi deus aliter reuelaret. xxvij. q. ij. §. j. post mediū

¶ Maria desponsata fuit Joseph, ſꝫ nunq̄ ab eo cognita. xxvij. q. ij. quod anteꝫ. circa finem

¶ ideo desponsata fuit Joseph vt virginitas eius diabolo occultaret', ꝛ virginitate sua falleret principē mūdi. xxvij. q. ij. inuenta. ꝛ. xxxij. q. ij. c. j.

¶ Maria virgo ꝯcepit ꝛ virgo pepit. xxvij. q. j. nuptiaꝝ. añ finem

¶ Maria genuit deū ꝛ hominē, nō tantū hominē sicut dixit Nestorius, q aliam psonam fecit carnis, aliaꝫ diuinitatis. xvi. dis. vi. §. j. circa mediū

¶ tpe passionis maria cōmēdata fuit Johanni. xxvij. q. ij. qd aūt. §. se.

¶ Maria ꝛ Joseph in virginitate vterq̄ pmansit. xxvij. q. ij. §. j.

Martirium. ¶ martirium pro xpo nō a nob sed ab alijs libenter debem⁹ suscipe. xxiij. q. v nō est nostrū. q. viij. cōuenior. circa pn.
¶ nulli in psecutionib⁹ licet ppria interire manu nisi vbi castitas piclitaret. xxiij. q. v non est nostrum
¶ nō cōputant i numero martyr𝔷 q̄ seipos qualicūqz intentione volūtarie interimūt xxiij. q. v. dixisti. ⁊. c. placuit
¶ nō pena sz causa facit martyrē. d. cō. di. iiij. baptismi. exemplū ibi de latrone
¶ quātūcunqz vehemēs ⁊ magnū martyriū nō valet sine charitate. d pe. di. ij. euidēter
¶ effectus martyrij p noīe Jhū suscept⁹ implet vicē baptismi. de cō. dis. iiij. baptismi. ⁊. c. cathecuminū
¶ q̄ p noīe xpi martirizantur absqz dubio vitā eternā consequūtur. xv. q. j. merito. §. firmissime.
¶ in seruis xpi etiā si affect⁹ martyrij ad effectū nō deducat. ipa sola volūtas coronatur. de pe. di. j. nunq̄d caym

Matrimoniū. ¶ mrimoniū est duplex. videlz spūale ⁊ carnale. xxvi. q. ij. cū societas
¶ matrimoniū carnale est viri mulierisqz cōiunctio indiuiduā vite cōsuetudinem retinens. xxvij. q. ij. §. j.
¶ h̄ matrimoniū fuit pmo in padiso institutū. xxxij. q. ij. sic. §. j. ⁊. se.
¶ fuit institutū an̄ peccatū in hūani generis ppagationē. post peccm̄. in infirmitatis remediū. xxxij. q. ij. q̄cquid.
¶ matrimoniū est bonū ⁊ sine pctō exercetur. qḋ dei p̄cepto pficit. xx. vi. di. deniq̄ in fi.
¶ cōsensus in carnalē copulā fac̄ mrimonium. xxvij. q. ij. §. j. ⁊. v. c. se.
¶ matrimoniū aliud est legitimū ⁊ nō ratum. aliud ratum ⁊ nō legitimū. aliud legitimū ⁊ ratū. xxvij. q. j. si q̄s iudaice. §. se.
Legitimū matrimoniū est qḋ legale cōstitutione vl' puincie morib⁹ cōtrahit. h̄ ē apud infideles licet nō sit ratū. qz soluit qñ placet. xxvij. q. j. si quis iudaice. §. se.
Ratū matrimoniū apud fideles est qḋ sine solēnitate solo affectu cōtrahit. q𝔷 matrimoniū sel' initū vlteri⁹ solui nō potest. xxvij. q. j. si quis iudaice. §. se.
Legitimū ⁊ ratū est qñ vxor a parentib⁹ tradit. a spōso dotat ⁊ a sacerdote bñdicit. et mutuo cōsensu pficit. xxvij. q. j. si q̄s. §. se. i fine. xxx. q. v. p totū. vsqz ad. c. nullum
¶ triplex est bonū matrimonij. fides. ples ⁊ sacramentū. xxvij. q. ij. omne. xxxij. q. ij. sicut. in fine
Hoc triplex bonū fuit in parentib⁹ xpi. ples fuit ipe xps. fides. qz nl'lū adulteriū. sacramētū. qz nullū diuortiū. xxvij. q. ij. oīe
¶ pma causa matrimonij dz esse intētio plis. xxxij. q. ij. pudor
Item alia causa vitatio fornicationis. xxxij. q. ij. sicut. §. se. ⁊. c. quicq̄d
¶ pter intētiōez prolis coit⁹ excusat. ⁊ pt bonū matrimonij. xxxij. q. ij. solet queri
¶ in matrimonio dū cōtrahit vel exercet nō cōfertur grā ⁊ pter h̄ in ipsi⁹ cōtracm p̄cia interueniūt. xxxij. q. ij. cōnubia
¶ ipe deus est defensor ⁊ custos matrimonij. xxxij. q. iiij. nemo. in fine
¶ damnāt matrimoniū anathematizatur. xxx. di. si qua mulier. ⁊. di. nob⁹. c. se. ⁊. c. si q̄s nuptias
¶ secūde nuptie desuadent. xxxj. q. j. de his ⁊ di. nob⁹. c. se.
¶ secūde tertie ⁊ vltime nuptie nō cōdemnant. xxxj. q. j. aperiant
¶ secunde nuptie nō debēt benedici. xxxj. q. j. de his
¶ olim licuit sacerdotib⁹ in matrimonio ante cōtracta stare. sicut ⁊ modo apud grecos stant. ⁊ filij eo𝔷 reputabant legitimi. lvi. dis. cenomanēse
¶ ordinatis in matrimonio cōtracto non licuit nec apud grecos licet secundas nuptias facere. ppter notā bigamie. xxxiij. di. si quis post
¶ puellā q̄ p verba de p̄nti alteri cōtraxit alter ducere nō potest. xxvij. q. vi. c. vi.
¶ modus cōtrahende matrimonii ponit. xxx. q. v. aliter
¶ multa sunt q̄ in cōtractu matrimonij sūt attēdēda. xxx. q. vi. aliter. ⁊. c. qualis. ⁊. c. se.
¶ velū ⁊ anulū ⁊ alia q̄ exhibent dū femie maritant singula spēalem habent significationem. xxx. q. v. femine
¶ sine dote si potest haberi nō dz cōtrahi matrimoniū. xxx. q. v. nullā sine dote
¶ clamdestine nō debent matrimonia cōtrahi. ⁊ licet in foro cōscientie ligent in iudicio tamē ecclesie p infectis habent. xxx. q. v. p totum
¶ matrimoniū nō potest cōtrahi ad tēpus xxxij. q. ij. solet queri. et. ca. se.

¶ a septuagesima vsq; ad octauaz pasce et tribꝫ hebdomadis añ festũ Johis baptiste, ꝛ ab aduẽtu dñi, matrimonia non debẽt solẽnıter ꝯtrahi, xxxiij, q, iiij, ñ oportz.
¶ in matrimonio constituti certis tpibus debẽt a coitu abstinere, videlicz tpe cõicationis, xxxiij, q, iiij, c, j.
Itẽ in die natiuitatis xpi ꝛ in alijs festiuis diebꝫ, xxxiij, q, iiij, quoticscũq;
Item in tpe ieiunioꝝ, xxxiij, q, iiij, si causa, ꝛ duobꝫ, c, se.
Item tpe conceptus ꝛ ablactatiõis pueri, v, dis, ad eius vero cõcubitum
Item tpe menstruoꝝ. Ibidẽ
¶ tñ ꝯtinẽtia nõ debet fieri ab vno sine cõsensu alteri⁹, xxxiij, q, iiij. apls. ꝛ, c, se.
Quot sunt q̃ impediũt ꝛ nõ impediũt matrimoniũ ꝯtrahendũ
¶ matrimoniũ ꝯtrahendũ impedit̃ p errorem psone, vt si putat̃ esse virgili⁹ ꝛ est plato, xxix, q, j, §, j.
Itez p errorẽ ꝯditionis, vt qñ putat̃ esse liber est seruus, xxix, q, j, §, pmo.
Itẽ p iusticiã publice honestatis, xxvij, q, ij qui desponsatã, xxxv, q, ij, porro
¶ nõ debẽt ꝯtrahi cũ heretica ꝛ infideli psona, xxviij, q, j, caue, ꝛ duobꝫ, c, se.
Itẽ nec cũ cõsanguinea, lij, q, iiij, ꝯsanguineoꝝ, xxxv, q, j, ca, j, §, his ita
Item nec cũ affine, xxvij, q, ij, q̃ desponsataz in fine, ꝛ, xxxv, q, iij, nullũ, ꝛ, c, equaliter, et pluribꝫ, c, se.
Itẽ nec cũ moniali, xxvij, q, j, hi ergo, ꝛ duobus, c, se, xxxvi, q, ij, raptores
Itẽ nec cũ dyaconissa, xxvij, q, j, diaconissã
Item nec cũ religionẽ pfessis vl sacris ordinibꝫ cõstitutis, xxvij, q, j, vt lex, xxvij, di, presbyteris
Itẽ nec furiosis ꝛ demẽtibꝫ nisi habeãt lucida interualla, vel nisi furiosus vel furiosa ꝯtraxerit, tales em̃ nõ sunt separandi, xxxij, q, vij, neq; furiosus
¶ furia post ꝯtractũ matrimoniũ veniens nõ soluit matrimoniũ, xxxiij, q, vi, hi qui.
¶ vno ꝯiuge viuo q̃ntocunq; tpe absente alter ꝯtrahere nõ potest, xxxiij, q, vi, si q̃s necessitate
¶ si credẽs mortuũ ꝯtrahit nõ adulterat̃ sz redeuntẽ tenet̃ recipe, xxxiiij, q, j, c, j.
¶ dubitãs mortuũ si ꝯtraxit licz nõ debeat ꝯtrahere, debet tñ debitum reddere q̃usq; certificet̃, xxxiiij, q, j, c, j.
¶ si nõ credẽs mortuũ ꝛ tñ est mortuus, si cõtrahit nõ sepat̃, sz pnia tanq̃ p adulterio imponit̃, ar, xxxij, q, ij, hoĩes
¶ si post duoꝝ fideliũ cũiunctionẽ in aliq̃ ipoꝝ heresis supuenerit, alteri ꝓpter h̃ nõ poterit copulari, xxviij, q, ij, c, vi, ꝛ, §, vi.
¶ separ⁹ ob fornicationẽ viuẽte reliquo nõ põt cum altera copulari, xxxij, q, vij, c, j, ꝛ viij, c, se, ꝛ, c, hi vero
¶ nemo cogendus est ad matrimoniũ ꝛ cõ actus separatur, xxxi, q, ij, si veꝝ, ꝛ, ca, sequẽ xxxij, q, ij, c, vlti.
¶ psbyter vxorẽ ducẽs ab ordine dz deponi, xxviij, dis, psbyter
¶ nec latini nec greci in sacris ordinibus possunt ꝯtrahere, sz volẽtes greci vxores habere in minoribꝫ cõstituti cõtrahunt ꝛ sic in matrimonio vlteri⁹ promouent̃, xxxi, di, nicena
¶ ducẽs in vxorẽ quã pus habuit ꝯcubinam etiã virginẽ, nõ videt̃ posse pmoueri, xxxiij, dis, mariciũ, ꝛ xxxiiij, dis, pcipimus, xxx, q, v, qualis
¶ vxor pmoti ad sacros ordines ipa ꝯsentiente nõ potest etiã ipo mortuo matrimoniũ ꝯtrahere, xxviij, dis, qz sunt
¶ error fortune vt cũ putat̃ diues q̃ pauper est nõ impedit matrimoniũ, xxix, q, j, §, j.
Item nec error qualitatis vt cũ putat̃ quis bon⁹ q̃ mal⁹ est, xxix, q, j, §, j.
¶ post pniam cũ illa potest ꝯtrahere quã prius polluit p adulteriũ, nisi i mortẽ viri machinatio l fides adultere data fuit cũ effectu, xxxj, q, j, c, j, ꝛ, c, deniq;, ꝛ q̃ttuor, c, se.
¶ fidelis dimissus ab infideli nõ baptizato nõ impedit̃ cõtrahere cũ alio, xxviij, q, ij, c, vi.
¶ cũ filio matris spũalis potest contrahi matrimoniũ, ꝛ pater cum filia carnali filij spũal, sz fili⁹ cũ filia patrꝫ sui nõ potest, qz cognatio spũalis descẽdit a patre in filiũ nõ ascẽdit a filio in patrẽ, xxx, q, iij, c, vi.
¶ filij possunt cõtrahere cũ filiabꝫ ꝯpatrum excepta illa mediãte q̃ cõtrahit cognatio spũalis, xxx, q, iij, sup his quibꝫ
¶ ꝓpter incestũ efficit̃ q̃s indignus ad matrimoniũ ꝯtrahendũ, sz post pniam pt̃ cũ talibꝫ dispensari, xxij, q, vij, q̃dã, ꝛ, q̃nq;, c, se, xxxiij, q, ij, si q̃s cũ duabꝫ, ꝛ, c, se.
¶ vxoricida sine dispensatione nõ potest cõtrahere, xxxiij, q, ij, ĩterfectores, c, admonere, ꝛ, c, si q̃d, ꝛ, c, se.

Q dispensat in mrimonio circa gradus a canone phibitos. xxxv. q. iij. quied a lex. et c. se. z. q. viij. de gradib9

Q de consanguinitate gradus distinguũtur xxxv. q. v. p totũ

Q gradus affinitatis exprimũtur. xxxv. q. v. porro

De statu coniugũ in matrimonio

Q pma nocte coniuges debẽt abstinere pter reuerentiã sacerdotalis benedictionis. xxx. dis. sponsus. xxx. q. v. sponsus

Q non debent se cõiuges libidinose diligere. xxxij. q. iiij. origo

Q cum cõmiscet qs in matrimonio causa prolis pcreande nõ est peccatum. xxv. dis. vnum. §. alias. ante finem

Item causa reddendi debitũ non est peccatum. xxvij. q. ij. si tu

Item causa fornicationis vitãde. z est veniale peccatũ. xxxij. q. ij. qcquid. xxxiij. q. ij. i adolescẽtia. z. q. iiij. vir cũ ppria

Itẽ cũ cã libidĩs explẽde tãq cũ adultera l' cũ meretrice est pctm̃ mortale. xxxij. q. iiij. origo. z. c. liberoz. Alleuiat tñ pnia pter bonũ matrimonij. xxxij. q. vij. adulterij

Q abstinẽtia imputat ad peccatũ si pter h alter coniugũ in pctm̃ labit. xxvij. q. ij. si tu

Q vxor marito leproso vel qcũq modo debilitato vel deformato reddere debitũ tenetur. xxxij. q. v. horrend9. z. c. se

Q vn9 sine alteri9 volũtate cõtinentiam vouere nõ potest. xxxiij. q. v. c. j. z. v. c. se.

Q nec potest religionẽ ingredi nisi pter fornicationẽ vn9 ab altero p sniam epi sit separatus. xxvij. q. ij. sunt q. z. vij. c. se.

Q consentiẽs vouẽti z nõ vouẽs non potest cũ altera contrahere nisi post mortẽ vouentis. xxvij. q. ij. si qs coniugat9. xxxiij. q. v. qd deo. z. c. se.

Q ante copulam carnalem vtriq coniugum licet intrare religionẽ altero inuito. xxvij. q. ij. scripsit nobis. §. ecce. z. c. se

Q an dormiẽs cũ sorore vxoris sue. potest reddere debitũ. xxvij. q. ij. q dormierit

Q vxorati nõ debẽt in ecclia z pcipue circa altare desuire. xxvij. q. ij. multoz

Q in vetere legi vxore sterili pmanẽte licite ex ancillis liberos pcreabãt. xxxij. q. iiij §. j. z. iij. c. se.

Q neuter coniugũ potest alteri crimẽ obijcere. qñ vtrũq crimẽ constringit. xxxiij. q. ij in lectum

De diuortio.

Q diuortiũ matrimonij sine consensu epi nõ debet fieri. xxvij. q. ij. si vir

Q ante cause cognitiõez spoliat9 vel spoliata pmo debet restitui. xxxiij. q. ij. historia z duob9. c. se.

Q mrimoniũ int' fratres spũales vl' adoptiuos dirimit. xxx. q. iij. c. j. z. iiij. c. se.

Itẽ cũ mr̃e vl' spũali filia sue. xxx. q. j. de eo.

Q diuortiũ factũ pter maleficiũ si cessat restituit. xxxiij. q. j. si p sortiarias

Q affinitas remanet licz ille moriat p quẽ cõtracta est. xxxv. q. x. §. j. c. j.

Q ante diuortiũ consanguinei vl' ppinqui debent citari z testificari de mrimonio vel senes z antiq qb9 nota potest esse consanguinitas. xxxv. q. vi. c. j. z. ij. c. se.

Q forma iuramẽti testificantiũ ponit. xxxv. q. vi. de parẽtela. z. iij. c. se.

Item forma iuramẽti sepationis. pter cõsanguinitatez vel affinitatem. xxxv. q. vj. ab isto.

Itẽ forma iuramẽti illi9 q recipit dimissaz xxxv. q. vi. c. vltimo

Q mrimoniũ nõ dirimit p votum simplex ãncedens. xxvij. dis. c. j. z. q. c. se.

Item nec pter cõpaternitatẽ vl' pter cõmaternitatẽ supuenientẽ. xxx. q. j. nolle. z. iiij. c. sequẽtib9

Item nec pter seruitutẽ dñis d ebitã. xxix. q. vlt. c. vlt.

Q q scienter contraxit cũ psona seruilis cõditionis ab ipsa diuortiari nõ potest. xxix. q. q. si quis liber

Q cũ vterq coniugũ seruilis cõditionis matrimoniũ contrahit nõ sepant. xxix. q. vlti. c. vltimo.

Q nõ sepat ab vxore q ignorant' cognouit vxoris sororẽ. xxxij. q. vij. q dormierit

Q extraordinaria pollutio q̃uis sit criminosa nõ sepat matrimoniũ. xxxv. q. iij. extraordinaria

Q siue pter adulteriũ siue pter aliud inter coniuges fiat diuortiũ nõ pter h rumpitur matrimoniũ. xxxij. q. vij. interueniẽte. z. vj c. se. xxxiij. q. v. qd deo

De hac materia habes vbi agitur de diuortio

Q matrimoniũ spũale est cõiũctio xpi z ecclesie. xxvij. q. q. cum societas

Q matrimoniũ p carnalẽ copulã non pfectum nõ est sacramẽtũ xpi z ecclesie. xxvij.

k

q.ij.cum societas

Item spūale matrimoniū ɔtrahit inter p̄latum ⁊ ecclesie ⁊ eius ecclesiam.vij.q.j.sicut vir

Item spūale matrimoniū est inter christū ⁊ spūalem animā.xxvj.q.j.que christo.⁊.c nuptiarum

Mechia. ¶ mechia est duplex.videlicet spūalis ⁊ carnalis xxviij.q.j.non solum

¶ mechia spūalis est idola vel idolis sacrificare.xxviij.q.j.non solum

¶ mechinatio est omnis illicit⁹ ɔcubit⁹ atq; illoꝝ mēbroꝝ nō legitimus vsus.xxxij.q.iiij.meretrices.in fine

¶ stricte sumitur mechia nō nisi p adulterio ponit.xxxij.q.iiij.meretrices

Itē ponit p ɔsensu peccati.qr q̄ viderit mulierē ad ɔcupiscendū eam iam mechatus est eam in corde suo.xxxij.q.vij.nō solum.

¶ mechus dr̄ q̄ dimissa vxore ob cāz fornicationis aliaz duxit.xxxij.q.vij.quemadmodum.

Medicina. ¶ medicina est duplex spūalis ⁊ corpalis.xxix.dis.necesse

¶ medicoꝝ ɔsilia diuine ɔditioni sunt cōtraria.qr nec ieiunare nec flere nec ɔsimilia sinūt.de cō.dis.v.cōtraria

¶ medico corpali salariū nō est negandū xiiij.q.v.nō sane

¶ nec clerici nec religiosi p medicina munera debent accipe.xxxiij.dis.his igitur

¶ medicina spūalis est pniā.l.dis.vt cōstitueret.xxxiij.q.j.si p sortiarias

Item medicina spūalis est oīa ecclesiastica sacramēta.de pe.dis.j.in actiōe.de cō.dis.ij.si quotiescūq;.xxiij.dis.his igitur

Item medicina spūalis est miscōie opa.de pe.di.j.medicina

¶ xp̄s est spūalis medic⁹ q̄ parat⁹ est cēties curare.si totiēs homo p peccatū infirmatus eum requirit.de pe.di.iij.§.item post naum p̄pheta

Itez plati sunt spūales medici q̄ dant subditis correctionis medicinā.lxxxvi.di.inferioꝝ.⁊.c.se.v.q.v.nō vos.xlv.dis.recedite.xxiij.q.iiij.quid faciet

¶ magis plat⁹ occidit q̄ curat.q̄ nec p peccatis suis pniāz agit.nec alios de peccatis rep̄hendit.l.dis.absit

¶ sicut medic⁹ perit⁹ nō vno collirio omnium oculos curat.sicut plat⁹ vel p̄dicator diuersoꝝ hoīm vulneribꝫ diuersis doctrinis medet.xxix.dis.necesse

Memoria. ¶ memoria vltionis diuine p̄terite in peccatores terrorē futuꝝ incutere dꝫ ne consimilia attemptēt.vij.q.j.denīq;

¶ q̄busdam in memoriā excessus signa relinquunt.xix.q.iij.mandamus.de cō.dis.ij.⁊ dixit

¶ ideo quibusdā occasio peccati p̄teriti vel p loci mutationē vel aliter est subtrahenda ne culpa ad memoriā republicata inualescat.xv.q.j.mulier.lxxxj.di.valet

¶ nullū inuenit delictoꝝ tale remediū sicut coꝝ ɔtinua memoria.de pe.di.iij.§.iudas penituit

Mendacium. ¶ mendaciū est false vocis significatio cū volūtate fallendi.xxij.q.ij.beatus.§.ille

¶ octo sunt genera mēdacioꝝ.q̄ꝝ qr p̄mū grauī⁹ est.tāto min⁹ quisq; mētiendo peccat q̄nto a p̄mo recedit.xxij.q.ij.primū

¶ primū genus mēdacij est in doctrina fidei cū intentione subuertendi.ibidem

Scdm est qd̄ pdest nulli ⁊ obest alicui.vt ē mēdaciū detractionis.falsi testis in causa criminali

Tertiū est qd̄ pdest vni ⁊ obest alteri.vt est mendaciū in causa pecuniaria.ibidem

Quartū est qd̄ soluz mētiendi fallendiq; libidine fit.ibidem

Quintū ē qd̄ fit placēdi cupiditate de suaui colloquio.qd̄ est adulteroꝝ.ibidem

Sextuz est qd̄ nulli obest ⁊ pdest alicui.vt cū q̄s se nescire mentiat pecuniā alterius quā scit iniuste tollendā.ibidem

Septimū est qd̄ nulli pdest ⁊ obest alicui.vt cū quis vult hominē pdere ad mortem ibidem

Octauuz est qd̄ nulli obest ⁊ pdest ad h̄ vt castitas ɔseruetur.ibidem

¶ p̄mū gen⁹ dr̄ pniciosum.ad qd̄ nulla cōditione dꝫ q̄s adduci.ibidem

¶ qd̄libet alioꝝ est vel pniciosum vel officiosum vel iocosum mēdaciū.q̄ p⁹ p̄mum minorē ꝯm magꝫ ⁊ min⁹ culpā habent.xxij q.ij.ne quis.⁊.c.qd̄ ait.⁊.c.si q̄libet.ix.di.si ad scripturas

¶ mēdaciū ē graue pctm̄.qr os qd̄ mentit occidit aīaz.xxij.q.ij.nec artificiose.

¶ omne mēdaciū cauendū ē maxime pfectis. xxij.q.ij.ne quis.ca.omne.ca.si q̄s p vetus testamentū.z.q.v.cauete fratres

¶ pfectus p nullius vita seruanda debet mētiri.xxij.q.ij.ne q̄s

¶ nullus ducendus est ad salutē mēdacio opitulante.xxij.q.ij.pmū.in fine

¶ abrahā dicēdo vxorē sororē suā esse.z iacob dicēdo se pmogenitū excusant de mēdacio.xxij.q.ij.querit.z.§.primo

¶ mendax est q̄ simulat se meliorez esse q̄ sit.xxij.q.v.crimen

¶ mendaciū est epm vel sacerdotē vel religiosum se pfiteri.z ɔtraria sui ordini operari.xxij.q.v.cauete fratres

¶ nemo causa humilitatis dz mētiri.qz si nō erat peccator ex h̄ incurrit qd vitabat.xxij q.ij.nō ita

¶ ille mētit q̄ putās falsum dicit verū.vel ecōuerso.xxij.q.ij.hoīes.z.c.se.

¶ nō omnis falsum dicēs mētit.xxij.q.ij.is aūt.z.c.beat⁹.z.c.si q̄libet.§ abraam

¶ facere contra pmissum nō sp est mētiri.xxij.q.ij.beatus paulus.z.c.ne q̄s.in fine

¶ aliq̄d iocosum mēdaciū nō videtur esse graue peccatū.exemplū de Joseph.xxij.q ij.quod ait

¶ mēdacium pcipue in mercatoribus est q̄a mercator sine mendacio z piurio esse non potest.di.lxxxviij.eij ciens.z.c.se

¶ q̄ veritatē zelant z mendaciū dicūt eq̄liter peccāt qz ille pdesse nō vult.z iste nocere desiderat.xi.q.iij.quisquis

¶ mendaciū etiā in pūti inuenit grauiter punitū.xij.q.j.dilectissimis.p⁹ mediū.Explum ibidem de Anania z Zaphira

¶ mēdax dz carere impetratis z q̄bus scripta dirigunt sunt puniendi si pcum mēdacia nō arguūt.xxv.q.vi.dicenti

¶ circa impetratiōem rescptoꝝ contingit mētiri tripliciter.xxv.q.vi.z si legibus

De hac materia habes vbi agitur de iuramento

Mendicitas.

¶ mendicitas clericoꝝ est ignominia epoꝝ.xciij.di.dyaconi

¶ in tantū excreuit auaricia epoꝝ vt omia occupantes cogāt clericos egentes mēdicare ibidem

¶ illi q̄ aliter h̄re possunt grauiter peccāt si mēdicāt.qz vnde paup victur⁹ erat accipiūt.j.q.ij.pastor

¶ elemosyna panis egentiū est z q̄ defraudat eum homo sanguinis est.xlij.q.v.ca.ymolans

Mensa.

¶ mensa clericoꝝ nō debet habūdare fabulaꝝ relatiōe sed sacre scripture locutione.xliij.di.pro reuerentia

De hac materia habes vbi agitur de cibo

Menstruum

¶ mēstrua mulieris sunt ex naturali supfluitate sanguinis z ideo culpa carent.v.di.ad eius

¶ mēstrua patiēti nō dz eccl'ie introit⁹ denegari.v.di.ad eius

¶ sicut mulier mēstrua patiēs xpi vestimentum laudabiliter tetigit z eccl'iam laudabiliter intrare poterit.ibidem

¶ ad mulierē menstruatā quisq3 accedere phibetur.quia ex hoc partus deformat.v di.ad eius

Mensura.

¶ mēsura misc'die dei non potest extimari de pe.di.j.serpēs.ante fi.

¶ iuxta mensurā culpe pnīa dz imponi.xc di.aliennus.

¶ apud deū nō valet tantū in pnīa mēsura tpis q̄z doloris.de pe.di.j.mēsuraz.z.c pcedenti.z.c.in actione

Mercatio.

¶ mercatio potest esse honesta z turpis.de pe.di.v.qualitas

¶ quelibet mercatio est pículosa qz difficile est inter vendētis z emētis ɔmertiū nō interuenire pctm̄.ibidem

¶ mercator sine peccato z periurio esse nō potest.lxxxviij.di.eijciēs.z.c.se.

¶ clericis oīno phibetur mercatio.qz vilius emit vt cari⁹ vēdat.xliij.q.iiij.canonū.xvj q.vij.z h̄ diximus

¶ q̄ pter cupiditatē aū temp⁹ granū vili⁹ emit vt carius vendat turpe lucꝝ ɔmittit.xiij.q.iiij.quicūq3

¶ in sacro loco vbi est orōibus vacādū mercationes exerceri nō debent.xvi.q.vij.et h̄ diximus

De hac materi habes vbi agitur de lucro z negociatiōe

Mercenarius.

¶ mercenarius etiam si ab inuito detentore recipit mercedē suā nō cōmittit iniuriā.xiiij.q.v.nō sane

¶ q̄ defraudat mercenariū mercede re⁹ est ac ip̄i⁹ sanguinē fūderet.xliij.q.v.ymolās
¶ plat⁹ nō diligēs deū ꝓpter deū sed ꝓpter tpale lucrū mercenari⁹ est.viij.q.i.sunt in ecclesia
¶ ille rector nō pascit ꝫ mercenarij vice d̄ seruit q̄ glām humanā amittere formidās loq̄ recta ptimescit.xliij.di.sit rector
¶ mercenari⁹ est p̄lat⁹ q̄ plus diligens ꝓpriū cōmodū q̄ȝ ouiū vidēs lupū oues relinquit.vij.q.i.aduersitas

Meretrix
¶ meretrix est q̄ multoꝝ libidini patꝫ.xxxiij.dis.vidua
¶ meretrices ee͂ ꝛ ad meretrices aceedere ē diuinit⁹ ꝓhibitū.xxxij.q.iiij.meretrices
¶ fornicator in eo est magꝭ criminosus.qꝛ tollit mēbra xp̄i ꝛ facit ea mēbra meretricꝭ xxxij.q.iiij.in eo
¶ indebit⁹ modus luxurie execrabiliter fit in meretrice.ꝫ execrabili⁹ in vxore.xxxij.q.vij.adulterij
¶ ꝯtrahens cum meretrice ad sacros ordines nō potest ꝓmoueri.xxxiiij.dis.si quis viduam

Metropolitanus
¶ metropolitanus a mēsura ciuitatū q̄b⁹ p̄est dictus est.xxi.di.c.cleros.post p̄n.
¶ metropolitan⁹ dꝫ decē vel vndecim ciuitates ꝛ totidē ep̄os sub se habere.vi.q.iij.scitote
¶ absq̄ȝ metropolitani licentia nullus episcopus curiā imꝑatoris debet adire.xxiij q.vi.si q̄o ep̄s
De hac materia habes vbi agitur de archiepiscopo

Michael
¶ michael qui noluit maledicere diabolo ponitur in exemplum vt a maledicto pueri simus.xxiij.q.iij.si igit̄ michael

Militia
¶ militia est duplex.vicꝫ secularis ꝛ sp̄ūalis.lix.di.si officia.xxiij.q.viij.reprehensibile
¶ militia secularis nō culpat̄ sed abusus.xxiij.q.i.p totum
¶ militia instituta est ꝓpter duo.vicꝫ ad iniuriā ꝓpulsandā.ꝛ vindictā inferendā.xxiij q.j.c.j.in fine
¶ ius militare in multis consistit.j.distin.ius militare
¶ in militia seculari reprehēditur libido dominandi crudelitas vlciscendi.ꝛ cupiditas nocēdi.xxiij.q.j.q̄d in bello
¶ in hac intentione militia dꝫ exerceri vt mali coherceant̄ ꝛ boni subleuentur.xxxij q.j.apud ꝛ.c.se.
¶ plerisq̄ȝ sancti patres seculareꝫ militiam laudabiliter exercuerūt.xxiij.q.j.noli existimare
¶ summa laus est militie cōmuni vtilitati intendere.xxiij.q.j.summa
¶ boni milites vltra stipendia sua nil debent vsurpare.xxiij.q.j.militare
¶ miles nō est reus homicidij.q̄ legitima auctoritate superioris hominē occidit.xxiij q.v.miles
¶ miles secularis graui⁹ peccat symoniaꝫ cōmittendo q̄ȝ clericus.j.q.iij.saluator.circa medium
¶ miles secularis ꝓpter periculosum statuꝫ quē hꝫ absq̄ȝ dispēsatiōe pape ad sacros ordines nō dꝫ ꝓmoueri.l.dis.si q̄s post
¶ si in militia seculari gradatim quis promouet̄ ad honores.multo forti⁹ in militia spirituali.lix.dis.si officia.ꝛ.c.se.
¶ nō dꝫ esse ligat⁹ alijs q̄ sp̄ūali militia est aggregand⁹.liiij.di.nullus
¶ nemo potest deo militare ꝛ mundo.xxj q.iij.c.j.ꝫ apostoloꝝ statuta.ꝛ quasi p totā questionem
¶ ep̄s ad seruiendū xp̄o voluntarium militem habere vult.xv.q.j.nō est
¶ nil beati⁹ q̄ȝ vt quō imꝑator noster xp̄s iussit militet̄.l.dis.ante omnia
¶ militiꝭ xp̄i arma sunt lacrime ꝛ orōnes.xxiij.q.viij.reprehensibile.ꝛ.c.conuenior.circa medium

Minister
¶ minister dr̄ q̄ qđ superior mādat exercꝫ.xxiij.q.ij.dn̄s noster.xxiij.q.v.non solum.et q.vi.quicūq̄ȝ.pentis
¶ minister iudicis etiā damnatū si ex libidine occidit homicida est.xxiij.q.v.cū minister
¶ minister xp̄i nō debet esse supb⁹.qꝛ talis dyabolo ꝯpatur.j.q.j.si fuerit
¶ xp̄s ministros suos docuit alijs ministrare nō tpalib⁹ lucrꝭ intēdere.xvj.q.j.nulli.
¶ in mistrꝭ ecclesie sicut est in sacerdote ministratio.sic ꝛ in dyacono sacramenti dispensatio.xciij.di.dyaconi
¶ vbi paterfamilias larg⁹ ē mīster non dꝫ esse tenax.xxvi.q.vij.allegant.in fi.

De ministris ecclesie habes vbi agitur de clericis, et vbi agitur de ecclia materiali, et vbi agitur de ordinibus

Miraculum. ¶ miraculū est opus arduū et insolitū sup spem et facultatē əsistēs admirantis sicut fuit maris rubri et iordanis fluuij diuisio, et alia plura que ponuntur de con. dis. ij. reuera, circa mediū
¶ miracula facere est spēale donū spūsscti de pe. dis. ij. si q̄s semel. §. quorundam
¶ q̄ntūcūq3 sunt aliqui sancti miracula facere nō pñt qñ volūt, nisi qñ speciali dono spūssancti pfundūtur, de pe. di. ij. si q̄s semel. §. querendū
¶ miracula sanctoꝝ sunt admiranda non in exemplum nostre actionis trahenda, ij. q. vij. nos si, post me
¶ quidaz habent ꝓphetie spm̄ q̄ nō habēt vite meritū. j. q. j. ꝓphetauit, exemplum ibi de Saul
¶ multi faciūt miracula extra caritatē cōstituti q̄ in caritate positi facere nō possūt j. q. j. teneamus
¶ magi et demones nō faciūt miracula s3 mira, q3 nō sunt supra naturā, s3 sunt hōibus insolita, xxvi. q. iiij. sciendū
De hac materia habes vbi agitur de diuinationibus, et vbi agitur de incantationibus, et vbi agitur de magis

Missa. ¶ missa ꝓprie dr̄ eukaristie əsecratio et əfectio. reliq̄ oīa q̄ sacerdos vel chorus canit graꝝ actiōes sūt vel certe obsecratiōes, de cō. dis. ij. vtꝝ
¶ iacobus apl'us frater dn̄i et basilius cesariēsis tradiderūt modū missam celebrādi, de se. dis. j. Jacobus
Qui tū modus nec alius i decreto p ordinē habet s3 tū ego plura q̄ i misse officio exercēt ꝓprijs capitulis assignaui, vt infra patebit
¶ missa sine sacratis vestibus nō d3 cātari, de cō. dis. j. vestimēta
¶ nullus d3 missaz sine stola et manipula cātare, xxiij. dis. ecclesiastica
¶ in solenni missa mīstri et p̄cipue dyaconus et subdyaconus debēt haberi, de cō. di. j. ep̄s deo. et. ij. c. se.
¶ in p̄mitiua ecclesia i p̄ncipio misse psalmi legebāt, s3 p⁹ psalmi i cātū sūt əuersi, vñ introitus misse et g̃dualia et offertoria et coio q̄ cātant pene oīa de psalmis sūt sumpta, xcij. di. cātates. §. ab officio. et. c. in sctā. i fi.
¶ ille ꝯsicul⁹ glīa patri. quē Damasus papa ad preces Hieronimi instituit p⁹ psalmos repetendū q̄ cantat post introitū ponit, de con. dis. j. de hymnis
¶ kyrieleyson et pater noster ponit, xi. q. iij cum aliquis
¶ glīa in excelsis et all'a. q̄ duo hymni ab angelis sunt cātati, et a nob in solennitatibus sunt decantandi ponūtur, de cō. dis. j. de hymnis. et. c. hi duo
¶ hi duo hymni a septuagita qñ lapsus p̄mi hominis recitat intermittunt vsq3 ad pascha qñ christus resurgens ex mortuis tristiciā in gaudiū vertēs all'a nobis reddidit de. cō. dis. j. hi duo
¶ ep̄s in missa ante collectā vt ostendat se vicariū xp̄i, sic xp̄s aplos sic salutat ꝓplm dicēs pax vobis. ij. q. vij. nō oēs
Item vt ostendat se de numero alioꝝ sacerdotū dicit, dn̄s vobiscū. qđ ponit de con. dis. j. hoc q3
¶ de orōibus siue collectis dicendis habes de cō. dis. j. de hymnis. in fi.
¶ post orōes respondēdū est amē. habes xxxviij. dis. sedulo
¶ ep'la et euāgeliū legenda sunt in missa, habes de cō. di. j. oēs fideles
De offertorio qđ d3 fieri in missa, habes de cō. dis. j. oīs xp̄ianus
¶ post offert in calice vinū et aqua sacerdote, de cō. dis. ij. sacramēto
De qua materia habes vbi agitur de eukaristia
¶ ante p̄fationē, sursum corda dicere monemur, et tūc p̄cipue mentē ad dominū dirigere debemus, de cō. dis. j. qñ aūt
De p̄fatiōe q̄ postea p̄mo sequit habes de cō. dis. j. inuenimus
¶ pax d3 dari ante cōmunionē, habes de con. dis. ij. pacem
¶ p⁹ missam si nō ē ep̄s sacerdos q̄ cantauit dare d3 bñdictiōez. de cō. dis. j. missas
¶ i missa siue viui siue mortui ꝓ plo possūt recōmēdari, s3 i canone misse vbi soli deo loq̄mur q̄ oīm noīa nouit tacitis noībus sub generali əmēdatiōe orare debem⁹, de cō. dis. j. visum. et. c. de noibus
¶ nisi i sacris locis vl' vbi ep̄s ꝑmiserit missa d3 celebrari, de cō. dis. j. missaꝝ
¶ sub diuo sup tabula cōsecrata lapidea potest missa cātari, de conse. distinct. j. cōcedimus

¶ eps ne monachos in officio impediat nō dz in monasterio suo solēniter celebrare,xviij,q,ij.luminoso
¶ nō solū eps sʒ etiā pplus dieb9 dñicis et solennib9 ab ecclia sua nō debet se subtrahere,de cō,di,iij,eps,z.c.se,
¶ sup altari in q̄ eps cātauit eo die nō dz pbr celebrare,de cō,dis,ij,c,vi,
¶ in natiuitate dñi qñ tres misse sunt celebrande,pma missa in pfunda nocte solēniter est celebrāda,de cō,dis,j,nocte
¶ in quadragesima nō dz qs manducare nisi audita pus missa z vespTinis officijs de con,dis,j,solent
¶ pter ppli deuotiōez missa potest in aurora cantari,de cō,dis,j,solent plures.§,j,pma quoqz,z,c,se,
¶ p9 clericoȝ ordinatiōes in ieiunijs q̄ttuor tēpoȝ p9 meridiē missa dz cātari z precipue in sabbato scō,qz tūc pssius noctem dz cātari,de cō,dis,j,solent.§,in ieiunijs
¶ nemo pransus missaz cantare dz,vij,q,j,nihil
¶ q̄ p pecunijs vl' hoīm pplacētijs vnam vel plures missas celebrat eternā sibi dānationē cōparat,de cō,dis,j,sufficit
¶ excepta natiuitate xpi vnā missam cantare sufficit sacerdote ibidem
¶ valde felix est q̄ vnā missam digne pt celebrare ibidem
¶ dñicis z festiuis dieb9 laici missaz vsqz finem debent audire,de cō,dis,j,missas,z ij,c,se,z,c,et ß.
¶ eps solēniter celebrādo sp dz hēc testes de cō,dis,j.eps deo,z,c,iubemus
¶ psbr nisi a duob9 ad min9 pñtib9 missaz nō dz celebrare vt cōpetat sibi dicere dñs vobiscū,z orate p me,de cō,dis,j,ß quoqz
¶ sacerdos pter euentus varios sine adiutore q̄ possit cū sustentare nō possit missam cantare,vij,q,j.illud
¶ pbr q̄ missam incepit nisi infirmitas impediat dz eam finire,de,con,di,j,null9 episcopus
¶ si pbr pter casualē infirmitatē missam inceptā finire non poterit,alter vbi dimisit pficiat,vij,q,j,nihil
¶ laborās morbo caduco vl' psili missam nō dz cātare vij,q,ij,in lrīs
¶ pbr nūqz missam cātet nisi communicet de cō,di,ij,relatū,z,c,se,
¶ pbr in missa de mortali peccato habēs pscientiā cū ptritiōe z pposito pfitēdi potest cōmunicare.de cō,dis,ij,q̄tidie
¶ missa mali sacerdotis vel infamati non est respuenda nisi sit p sniam pdēnat9,xv q,viij,c,vi,dis,xxxij,c,nullus.z.c.se.
De hac materia habes vbi agitur de celebratione z de sacerdote

Misericordia.

¶ misericordia ē plenitudo z pfecta forma virtutum,lxxxvj,dis,in singulis
¶ duplex est misericordia,videlicz diuina z humana
¶ multiplex est miscđia dei q̄ lapsis hoīb9 subuenit,de pe,di,j,serpens
¶ miscđie dei nec mēsuras ponere possimus,nec tpa diffinire,apd quē nullas patit moras venie puersio,de pe,dis,j,serpēs ante fi.
¶ deus ex miscđia expectat pctōres vt cōuertant,xciij,dis,dyaconi sunt.ante fi.
¶ ds q̄ misericors est z iust9 sic pseruat misericordiā in iusticia,ita iusticiā i miscđia de pe,di,j.taciturnitas,ver,deus eñi,
¶ assidue peccare volentiū nō miseret de9 xciij,dis.dyaconi sūt,in fi.de pe.dis,j,vos q̄ §.potest etiā,z ibidē.vij,q.circa fi.
¶ miscđia ad pximū est duplex,vicz corpalis z spūalis,xlv.dis,tria
¶ spūalis est triplex.vicz offensas vl' iniurias dimitte,xlv,di,tria,z,l,di,psiderādū
Item delinquētes corrigere,xlv,di,tria.
Item bona docere z iusta psulere,xlv,dis,disciplina
¶ corpalis miscđia psistit in septē opibus miscđie q̄ in h̄ vsu ptinentur
Uisito poto cibo.redimo tego colligo condo,
Quoȝ plura ex his ponunt,lxxxvj,dis,nō satis.
De modo habendi vel exhibendi predicta officia misericordie
¶ miscđia spūalis ad pxim dz esse iusta in corrigendo,vt scz nō desit vinū austeritatis nec oleū pietatis,xlv,dis,disciplina
Itē discreta i docēdo vl' psulēdo ne crudiēdi in errorē deducant,xliij,di,sit rector
Item dz esse pmpta offensas relaxādo maxime qñ peniitēt offendētes,xxiij,q,iiij,nemo potest,§,pximo
¶ miscđia corpalis dz esse iusta in exhibēdo,qz dz eē de pprio nō de alieno,j,q,j,nō

est.xliij.q.v.p totū.

¶ dz eē discreta in subueniēdo, qr vni omnia nō sunt danda.lxxxvj.dis.nō satis.§. item dominus

Item ordinata in distribuēdo, qr pmo dādum est xpianis, ⁊ post alijs.lxxxvi.dis.est etiā.⁊.c.in singulis.in fine.excepta necessitate.tūc poti⁹ dandū est iustis ꝙ pctōribꝰ. lxxxvi.dis.fratrē nostꝝ.§.in ipsa

De hac materia habes vbi agitur de ecclesia

¶ misericordie officia oībꝰ sunt pcepta.lxxxvj. dis.in singulis

¶ ꝙ negāt misericordiā faciendā ipm xpm ꝙ ē misericordia negant.vij.q.j.omis

¶ misericordia maior est omībꝰ holocaustomatibꝰ.dis.l.ponderet.in fine

¶ melius est in causis ptendere misericordiā ꝙ inclementiā.lxxxvj.dis.nō satis.§.ꝯparamur.xxvi.q.vi.alligant

¶ sniā ꝙ misericordiā vetat ē effugienda.l.dis. ponderet.in fine.j.q.vij.exigūt

¶ capto hosti debere misericordiā.nisi maior turbatio timeat.xxiij.q.j.noli

¶ crudelis est misericordia pcere vni in discrimen multoꝝ.xlv.dis.sed illud

¶ nō est misericors ꝙ pcit vicijs vt nō cōturbet delinquētes.xxiij.q.v.ꝙ vicijs

Misterium.

¶ misteriū ex illo dicitur ꝙ secretā ⁊ reconditam habet despensatiōem.j.q.j. multi.circa me.

¶ ecclesiastica siue diuina sacramēta ꝓprie dicunt misteria.j.q.j.multi.ante me.

¶ indignis ⁊ nō intelligentibꝰ secreta misteria nō sunt cōmunicanda.xliij.di.§.vi. et.c.in mandatis

Moises.

¶ moises ꝙ congregauit omnē sinagogā repñtat ꝙ in fideli aīa oīs multitudo sensuū ⁊ cogitationū ad meditandū de deo intra sacrariū cordis dz ꝯuenire.viij.q.j.licet

¶ in h ꝙ nō fuit moisi pmissū a deo d suc cessore ordiare dat intelligi ꝙ ad deū ñ ad hoīes spectat electio plati.viij.q.j.si ergo.

¶ moises negauit se filiū filie pharaonis ⁊ ꝙ egiptiū sabulo obruit.⁊ ꝙ egiptū dereliqt.⁊ ꝙ filios israel de egipto eduxit.habes.de pe.di.iij.vt cognouerūt.§.opponit

¶ moises ponit in exemplū ꝙ plati nō armis ȝ orōibꝰ ꝯ aduersarios debēt pugnare.sic ipe pugnauit ꝯ Amalech.xxxvj.di. si quis.vult

¶ sic inter moisen ⁊ aaron fuit qdā maioritatis discretio sic fuit inter aplos.xxij.di. sacrosancto.⁊.xxi.di.§.j.

¶ moises cū p peccato ppli orauit non statim veniā impetrauit.l.dis.si qs ꝓpostera in fine

¶ moises poti⁹ voluit de libro vite deleri ꝙ norā pplo non dimitti.xxiij.q.iiij.quid crudele

¶ qr moises ethiopissam duxit in vxorem maria murmurās lepⁱ pcussa fuit.ij.q.vij. plerūqꝫ.§.item obijcitur

¶ moises ꝓpter reuerentiā loci calciamentū pedis soluit.de pe.di.j.§.itē his.⁊.c. sunt ꝙ arbitrantur

¶ moises quoqꝫ xpm significat.de pe.dis.j. inter hec

Monachi.

¶ monach⁹ dr a monos grece qd latie dr vn⁹.⁊ achos qd latine dr tristis.q̄si solitarius ⁊ tristis.xvi.q.j.placuit

¶ monach⁹ io singularis dr.qr dz vitare hominū multitudinē.xvi.q.j.si cupis

¶ sicut piscis sine aqua sic monachus sine monasterio vel cella caret vita.xvi.q.j. placuit cōmuni

¶ monach⁹ ad h dz intēdere vt stat⁹ eius concordet cū noīe.xvi.q.j.placuit

¶ oēs monach⁹ vel religiosus dz esse vl de regula sancti Bñdicti.vl de regla Basilij.vel de regula Augustini.xviij.q.ij.periculosam.

¶ etiā dicitur monachi ꝙ regulā augustini sunt pfessi.xviij.q.ij.piculosam

¶ nullus seruus dz esse monachus nisi a dño suo licētiat⁹.xvi.q.j.ꝙ vere

¶ monachi ⁊ monache sp ⁊ vbiqꝫ debent deferre vestes pfessionis sue.xxiij.dis. sanctimoniales.xx.q.j.vidua

Itē excepta infirmitate nūqꝫ debēt carnes comedere.de con.dis.v.carnem

Itē debēt abbatibꝰ suis obedire.ac res laboribꝰ suis acqsitas l qlescūqꝫ sine licētia abbatis ñ debēt retinere.xviij.q.ij.abbates

¶ null⁹ dz monach⁹ spe abbatie pmisse fieri.xvj.q.vij.p laicos.xviij.q.ij.puenit

¶ vltra temp⁹ in monasterio stantes ⁊ nolentes pfiteri debent expelli.xvi.q.j.peruenit ad me.

¶ testamentū facere non possunt.xix.q.iij. quia.⁊.c.se.

¶ sine licētia abbatis vouere nō possunt. xx.q.iiij.monacho

¶ ad artiorē vitā petita licētia trāsire pñt xx.q.iiij.c.j.z.c.monachum

¶ ꝯpulsus siue a parentibꝫ siue ab aliis fieri monachus nisi ꝑus ꝯsentiat nō tenet. xx.q.iij.presens

¶ monachi de licētia abbatis ex cā legitima pñt ad solitarias cellas trāsire.xviij. q ij.nullus monachus.xx.q.vi.c.vi.

¶ nō debēt causas vel negocia secularia agere nisi ex licētia abbatis p monasterio xvi.q.j.adicimus.in fi.z.c.de pñti.z.c.sūt nōnulli.z.c.monachi

¶ frequēter loquēs de pecunia potiꝰ dicēdus ē institor q̄ȝ monachꝰ.xvi.q.j.si cupis

¶ monachi nūq̄ȝ debēt vacare s; ꝑ vl' orōnibꝫ vel lectionibus vel exercitio operis debent intendere.de cō.dis.v.nūq̄ȝ

¶ debent ab omi familiaritate monialiū z aliaꝝ feminaꝝ se alienare.xviij.q.ij.puenit ad nos.z.iiij.c.se.

¶ nec in vno nec in vicine monasterio cū monialibꝫ debent habitare.xviij.q.ij.diffinimus.z duobꝫ.c.se.

¶ nec sudoriolos nec zonas nec alia munuscula a mulieribꝫ debēt accipere.xxvij. q.j.monacho

¶ monachi q̄uis recipiēdo ordinē recipiant officij ptātē n̄ tñ executiōē nisi occasiōe ꝑpli de licētia epi.xvi.q.j.monachi. et c.se.z.c.sic viue.z.c.clericatꝰ.z.c.se.

¶ nec pniam aliis dare nec p̄dicare nisi ī claustro suo debēt.xvi.q.j.placuit omībꝫ z.c.monachus.z.c.iuxta.z.c.adicimus

¶ nec baptisare debēt nec fieri cōpatres. xviij.q.ij.puenit ad nos.de cō.dis.iiij.nō licet abbati.z.c.se.

¶ p̄ter ꝯfratrē in claustro.z p̄ter eū q̄ elegerit nullū debent sepelire.xvi.q.j.ca.j.c. agapitus.z.c.placuit

¶ monachi debēt subesse epis inq̄ntū p papam nō sunt exempti.xvi.q.j.peruenit xviij.q.ij.abbas.z.iiij.c.se.

¶ visitādi sunt p epos z corrigendi.xviij. q.ij.visitandi

¶ iura epalia debēt epis psoluere.xviij.q ij.eleutherius.z.c.se.

¶ non debēt decimas vel ecclesias a laycis sine ꝯsensu episcopi recipere.xvi.q.vij decimas z ecclesias

¶ episcopos ex caritate possunt accusare ij.q.vij.nullus.§.primo

¶ monachi bonoꝝ opeꝝ in clericos z episcopos pmoueri pñt.xvi.q.j.si clericatus z.vij.c.se.z.tribꝫ.c.p̄cedentibꝫ

¶ nō debēt sine abbatū licētia ꝯpatuo recipe.xviij.q.ij.q̄ȝ.sit.§.nullus.xvi.q.j.si q̄s monachꝰ.z.c.legi.§.se.

¶ facti epi absoluunt a iugo professionis. xviij.q.j.c.j.

¶ facti epi nō debēt mutare habitum nec ordinis sui ritū q̄ ad substātialia.xvi.q.j. de monachis.z.§.se.

¶ facti epi succedunt in bonis paternis z ecclesie sue relinquūt.xviij.q.j.c.j.

Monasterium.

¶ monasteriū duplex p monachis z monialibꝫ in vno loco fieri p hibetur.xviij.q.ij.diffinimus

¶ monastaria ꝯstruēda sunt in solitudine ne populari accessu deuotio religiōis impediat.xviij.q.ij.luminoso

¶ monachoꝝ monasteria subsunt epo in cuiꝰ territorio sunt.xviij.q.ij.monasteria.

¶ monasteriū exemptū est a lege dyocesana in pluribꝫ.vicȝ q̄tū ad cathedratici p̄stationē vel p̄stationē.x.q.iij.inter cetera

Item q̄ntū ad quarte partis dimissionem xvi.q.j.cum pro vtilitate

Item q̄tuȝ ad grauem exactionem.xviij.q ij.q̄ȝ sit

Itē q̄ntū ad publice misse celebratōem.q2 sine ꝯsensu abbatis eps nō dȝ facere xviij q.ij.abbas.z.c.luminoso

¶ monasteria non debēt fieri sine licentia episcopoꝝ.xviij.q.ij.quidam.z.iiij.c.se.

¶ mulieres monasteria religiosoꝝ intrare nō debēt.xviij.q.ij.pueniit ad nos.

¶ monasteria religiosoꝝ nō debēt ꝯuerti in habitacula seculariū clericoꝝ.'nec debent regi p seculares.xviij.q.ij.pueniit ad me.z.c.dudū.xl.q.iij.q̄ semel.z.c.se.

¶ in parrochialibꝫ ecclesiis monasterioꝝ de scire epi debēt pbri institui vel remoueri.xvi.q.ij.visis.z.c.se.

¶ abbas sine epo z eps p se res monsterij alienare nō possunt.xvij.q.iiij.in venditionibꝫ.xviij.q.ij.q̄ȝ sit.

De hac materia habes vbi agitur de monachis.z vbi agit de religione

Monialis.

¶ monialis est q̄ pfessa est se velle viuere vel ſm regulam benedicti.vel ſm regulaȝ

basilij. vel scdm regulam sancti Augustini. xviij. q. ij. periculosam
¶ Moniales nō debēt habere singlaria do micilia. xviij. q. ij. periculosam
¶ Puella duodecim annos habēs si volū tarie monialis effecta est, etiā ante ɔsecra tionē recedere nō poterit. xx. q. j. puelle
¶ Moniales subsūt ordinatiōi z correctōi epī. xxviij. q. ij. cognouimus
¶ Pponēdus monialibꝫ pmū est p epm ex aminandus. xviij. q. ij. religiosus
¶ Ɔuenientus regunt p viros spūales q̄z seculares. xviij. q. ij. in decima
¶ Monasteria monialiū nō debēt esse vici na monasterijs monachoꝝ. xviij. q. ij. diffinim⁹. z. liij. c. se.
¶ Monialis nunq̄z debet loq̄ cū monacho vel alio viro sine bono testimonio. xviij. q. ij. diffinimus. z. c. in decima
¶ Moniales in vno choro cū monachis l' alijs clericis cantare nō debent. xviij. q. ij periculosam
¶ Nō debēt vasa sacra z pallas z corpora lia contingere. xxiij. di. sanctimoniales. §. vasa. z. c. sacratas
¶ Nō possunt mřimonia ɔtrahe z ɔhētes sūt p epm cōpellēde ad votū redire. xxvij. q. j. de viduis z puellis. vsq3 ad finem
¶ Moniales in viciū carnis plapse grauit puniunt. xxvij. q. j. impudicas. et fere per totum
¶ Peccātes cū ipsis ipso facto vident excōi cati. xxvij. q. j. si qua ergo. z. c. eos
De consecratione monialiū habes sup vbi agitur de consecratione

Mors. ¶ Mors est triplex. videlicet corpalis spūalis z gehēnalis de pe. dis. vlt. in fine
¶ Mors corpalis oībꝫ est cōmunis. xlij. q. ij. in ecclesiastico
¶ In memoria ab oībꝫ est semper haben da. ibidem
¶ Nō vident esse pfecti q̄ cū a domino vo cantur nō moriunt volūtarie s3 inuiti. xiij q. vi. q̄z prepostерum
¶ Sacramēta morientibꝫ ɔcedi debēt. xxvj q. vj. aurelius. z. c. se.
¶ Si volentē cōfiteri mors añq̄z ad sacerdo tē pueniat poccupauerit nō d3 sibi denega ri ecclesiastica sepulťa. xxvi. q. vi. si aliq̄s.
¶ Q̄ fame morientē nō pascit occidit. lxxx vj. dis. pasce.
¶ Morte languētibꝫ pbat infligere q̄ hanc cū possit nō excludit. lxxxiij. dis. §. j.
¶ Q̄ mortui sūt in dei iudicio nō ab homi nibꝫ sūt iudicandi. xxiij. dis. quorundam.
¶ Post hominū mortē aīe locant scdm q̄ me ruerūt. xiij. q. ij. tempus
¶ Mortui iuuandi sunt oblatiōibꝫ elemo synis et orōibꝫ. etiā si dubitat de eoꝝ salu te. xiij. q. ij. nō estimem⁹. z pluribꝫ. c. se.
Item qd fit p omnibꝫ mortuis tantū valet cuilibet ac si p vno solo fieret. de con. dis. v. non mediocriter
¶ Indign⁹ est in morte accipe solatiu3 qui se nō cogitauit moriturū. de pe. dist. vij. §. vltimo
¶ Morientibꝫ in peccat' mortalibꝫ nec ob lationes nec orōēs viuoꝝ nec mortuoru3 nec sepulture sacroꝝ locoꝝ psunt. xiij. q. ij quibꝫ. z. vij. c. se.
¶ Nemo debet ɔtristari de morte suoꝝ ca roꝝ cū ipsos nō amittam⁹ s3 pmittam⁹ xiij q. vi. q̄z prepostеꝝ z tribꝫ. c. se.
¶ Illi q̄ nim⁹ tristant de morte suoꝝ viden tur desperare de felicitate futuroꝝ bonoꝝ xiij. q. vi. habent
¶ In h' q̄ dn̄s fleuit Lazaꝝ nō fleuit mor tuū s3 ad hui⁹ vite miserias resuscitaturū. innuit q̄ p mortuis pl⁹ est gaudendu3 q̄z tristandū. xiij. q. vi. q̄ diuina
¶ Mortui h⁹ mūdi facta possunt scire. vel p decedentiū relationē. vl' p angeloꝝ reue lationē. vel p specialē ɔcessionē. quia ipsi q̄nq3 ɔcedit vt post mortē viuis appareāt xiij. q. ij. fatendum
¶ Q̄nq3 mortui ex dyabolica illusione fan tastice credunt apparere. xxvi. q. v. nec mi rum. ante medium
¶ Ecclesia nec ligare nec soluere pōt mor tuos de peccatis q2 nō sunt de foro eius. xxiiij. q. ij. legatur
¶ Iniuste excōicat⁹ etiā post morte3 potest absolui. xxiiij. q. ij. sane qd
¶ Heretici post mortem pūt excōmunicari pter facti detestatiōem. xxiiij. q. ij. sane p fertur
¶ Fideles nō debēt cōmunicare mortuis quibꝫ nō cōmunicauerūt viuis. xxiiij. q. ij de cōmunione
¶ Mors spūalis est duplex. bona et mala. bona est qñ q̄s siue p baptismū siue p pe nitētiā morit peccato vt viuat xpo. de cō. dis. iiij. vt ostenderet. z. c. se.

¶ species diuerse huiusmodi mortis designant per tres mortuos quos xps suscitauit. de pe. dis. j. quem penitet

¶ mors spiritualis mala est qua quis moritur per peccatum mortale. sicut per peccatum infidelitatis. xxvi. q. ij. q sine. xi. q. iij. non solum. §. idem. timendo

Item per ypocrisim. quia ypocrita viuens mortuus est. xij. q. j. nolo. ante fi.

Item per auariciam. xiiij. q. iiij. si quis vsuram

Item per quodlibet aliud mortale peccatum de pe. di. iiij. §. dicens. c. intermittentes sermonem

¶ mors gehennalis mors dicitur eternalis. quia ibi nunquam moritur mors. xxvi. q. ij. qui sine de pe. di. vi. in fine

De hac materia habes vbi agitur de sepulturis

Mores

¶ mos longa consuetudo est de moribus tractans. j. dis. mos

¶ leges mores faciunt et commune ius legibus et moribus constat. j. dis. omnes.

¶ plus facit famosum morum nobilitas quam generis dignitas. xl. dis. nos. et. c. se.

¶ illud quod non est contra fidem et bonos mores indifferenter habendum est. xij. dist. illa.

¶ multum distant damna morum a damnis rerum temporalium. vi. q. j. sunt plurimi. §. verum. et. c. deteriores

De hac materia habes supra vbi agitur de consuetudine

Mulier

De muliere habes supra vbi agitur de femina

Multitudo

¶ multitudo inutilium personarum maxime clericorum est vitanda. xxiij. dis. tales

¶ pompa multitudinis popularis reprehenditur maxime in platis et clericis. lix. dis. si officia

¶ non potest esse salubris a multis correctio nisi cum ille corripitur qui non habet sociam multitudinem. xxiij. q. iiij. non potest

¶ in correctione multitudinis caute est incedendum. xliiij. dis. comesationes

¶ cum contagium peccandi multitudinem inuaserit diuine discipline seuera misericordia necessaria est. xxiij. q. iiij. non potest

¶ paucitas est aspere corrigenda. sed multitudo lenissimis admonitionibus est frangenda. xliiij. dis. comesationes

¶ propter peccantium multitudinem detrahendum est seueritati. xliiij. di. comesationes. l dis. vt constitueretur. lx. q. j. ordinationes

¶ non debet deferri multitudini in mali plati electione vel approbatione. xviij. q. ij. si quis

¶ multas medicinas inuenire cogunt multe experientie morborum. l. dis. vt constitueretur

¶ non minus ardet qui cum pluribus ardet. ij. q. j. multi. in fi.

¶ tempore apostolorum multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna in deo. xij. q. j. dilectissimis. viij. dis. §. j.

¶ aliquando multitudo propter vnius delictum punitur. xlv. dis. sed illud. xxiij. q. j. non turbatur

Mundicia

¶ mundicia est duplex. s. corporalis et spiritualis. xxxj. dis. lex

¶ mundicia carnalis est qua inficitur per luxuriam ideo clericis in sacris prohibetur vt competentius valeant diuinis vacare obsequiis et orationibus. xxj. di. c. j. §. causa

¶ spiritualiter mundatur quis a sorde peccatorum per penitentiam purgatur. l. di. et purgabit

De hac materia habes vbi agitur de castitate. et vbi agitur de luxuria et vbi agitur de macula

Munus

¶ munus est triplex. vicz ab obsequio quod est seruitus indebite impensa

Item munus a manu quod est pecunia

Item munus a lingua quod est fauor. j. q. j. sunt nonnulli

¶ munera dantem et accipientem faciunt declinare a iusticia. xi. q. iij. pauper. et. c. qui recte

¶ ille manus ab omni munere excutit qui non solum pecuniam vel obsequium. sed nec etiam humanum fauorem inquirit. j. q. j. sunt nonnulli. xj. q. iij. qui recte

¶ non timetur culpa vbi redemptio speratur per munera. xi. q. iij. pauper

¶ meritorie trahitur quis ad fidem vel ad meliorem statum per munera. xxiij. q. iiij. ca. vltimo

¶ clericus ecclesiam suscipiens vel spiritualia dans per munera destruitur. vij. questione. j. sanctitum. xv. q. ij. obseruandum. xliij q. ij. questa

Murmuratio

¶ murmuratio dissuadetur, quia murmurās opus qd facit pdit. xc. di. alienus

¶ murmurās z ptentiosus pari pena puniuntur. xc. dis. si quis monachus

¶ filij israbel murmurantes a serpentibꝫ perierunt. xc. dis. alienus

¶ maria ꝓpt murmur ꝫ moysen lepraz incurrit. ij. q. vij. plerūqꝫ. §. item obijcitur

Mutatio

¶ mutatio nō debet in his fieri q̄ rōnabiliter z valitersunt a patribꝫ diffinita. xxv. q. ij. cuz pie. z. c. ecclesiastice

¶ deus mutabilitatē nescit. oīs aūt creatura viciosa est qꝛ mutabilis ē. de pe. di. ij. circa finem

¶ licz deꝰ sit incōmutabilis tñ sepe mutat pmissa. cū ex misēdia tēperat sniaz. xxij. q. iiij. incōmutabilis. z. c. nō semp

¶ deꝰ nouit mutare sniaz qñ de malo ī melius hoīes mutātur. de pe. di. j. §. si agimꝰ z. §. se. Exemplū de Niniue z de ezechia rege. cui q̄ndecim annos addidit

¶ romana ecclesia statuta sua fm tpis exigentiā qñqꝫ mutat. xxv. q. vi. postea. ꝓo. §. his ita. z. §. vlt. z. c. ita nos

¶ illa q̄ nō sunt ꝯtra euāgelia aut sanctoꝝ decreta ꝑ necessitate tempoꝝ qñqꝫ mutantur. xliiij. dis. c. vi. xxv. q. vi. ꝓuilegia. z. c. amputato

¶ mutantur reges ꝓpter negligentiā regiminis. xv. q. vi. alius

Item epi vel alij p̄lati de loco ad locum ꝓpter exigentiā temporis mutant. vij. q. j. mutationes

Item sedes epales mutant. vel due in vnū redigunt cā hostilitatis vl' paupertatis. xxv q. ij. §. hostilitatis. c. ita nos

Item ꝓuilegia qꝛ ꝑ necessitate corrigēdoꝝ viciorꝝ dant. qñqꝫ penitꝰ immutant. xxv. q. ij. §. his ita. c. postea

Itē mutant incaute pmissa. xxij. q. iiij. ī malis. z. c. se.

Item mutant in meliꝰ ꝯsilia z ꝓposita. xij. q. j. certe. vbi Augustinꝰ mutauit ꝯsiliū. xiij q. ij. beatus. vbi Paulꝰ ꝓpositū eundi ad hispaniam mutauit

Itē mutat pena in penā vl' pniaz. xxij. q. iiij innocēs credit. Ex his. vbi de Josue z gabaonit. xxiij. q. v. c. j. circa me.

¶ nō sufficit petōri mores in meliꝰ cōmutare. sꝫ etiā debꝫ de pteritis satisfacere. de pe. dis. j. §. christus

¶ nabuchodonosor rex nō corpaliter sed mētaliter in bestiā mutatꝰ est. qꝛ credēs se bestiā ab hoībꝫ secedens cū bestijs morabatur. xxiij. q. v. remittitur

Mutilatio

¶ mutilatio mēbrorum latronum ꝓficit eis qꝛ debilitata mēbra nequeūt exercere ꝯsueta. xxiij. q. iij. si quis fortitudinem

¶ mutilatus vl' abscisus ꝑ se vl' ꝑ aliū excusa decenti cā nō potest ꝓmoueri. xxxiij dis. maritū. z. xxxvi. dis. c. illiteratos

¶ q̄ sibiꝑi virilia mutilauerit nō solū nō ꝓmouet. sꝫ etiā suiꝑsiꝰ homicida reputat. lv. si q̄s senet. z. c. se.

¶ q̄ volēs partē digiti sui mutilauerit ab ordinibꝫ abstinebit. lv. di. q̄ ptem

¶ mutilator alteriꝰ nō debet ꝓmoueri. lv. dis. c. vltimo

¶ si q̄ ꝑ medicos castrati vl' mutilati essēt ꝓpter infirmitatē. aut a barbaris ꝓpter infidelitatē. aut a dominis eunuchi fierent si alias inueniunt digni pñt ꝓmoueri. lv dis. si quis a medicis

Mutus

¶ mutꝰ ꝑ sig̃ baptismum z pniam z alia sacramēta petere potest. xxvj. q. vj. q̄ recedūt. z. c. se.

¶ p̄latus q̄ nō redarguit vicia subditorū canis mutus dr. xliij. di. sit rector

Naboth

¶ naboth fuit pī Jeroboaz q̄ regnum appetēs in ꝓpo defessima fecit. vij. questione pma deniqꝫ

¶ naboth vineā suā in ortū olerū cōmutare noluit. xxiij. q. viij. ꝯuenior

Nabuchodonosor.

¶ nabuchodonosor Denielez de lacu leonum z de ꝑsecutionibꝫ liberauit. xxiij. q. v si propterea

¶ deus malos ꝑ nabuchodonosor flagellauit. z post ꝓpter supbiā mutatꝰ mēte in bestiaz cū bestijs vixit. xxiij. q. iij. §. j. circa me. z. q. v. remittūtur. §. hinc. circa me.

¶ nabuchodonosor ꝓpter supbiā in bouē ex hoīe est mutatꝰ. xvij. q. iiij. miror

¶ qꝛ nabuchodonosor q̄ ꝑ flagella corrigitur. z pharao q̄ ꝑ flagella indurat. innuit q̄ medicine salutis nō opant in singulis xxiij. q. iiij. nabuchodonosor

Natiuitas ¶ natiuitas triplex est videlicet nature, gratie .et glorie
¶ natiuitas nature prima est in vtero, iuxta illud, quod enim in ea natum est, de qua natiuitate, de con, dis. iiij. firmissime
Item alia est nature ex vtero .i. quando puer innotescit, iuxta illud. Natus est homo in mundum. de qua de con, dis, iiij, quilibet, et c, quod in maternis
¶ natiuitas glorie est quando deposita vetustate pene nascitur homo ad gloriam. de con, dis. iiij, post baptismum. Sic mors sanctorum natalis dicitur, xxiiij, q, ij, sane quod.
¶ natiuitas gratie est quando quis nascitur per baptismum, iuxta illud Oportet nasci denuo. de con, dis. iiij, qui in maternis

Natura. ¶ natura condidit omnibus nationibus ius commune. sicut est maris et femine coniunctio, puerorum successio et educatio, i. di, ius naturale
¶ contra naturam coitus semper fuit illicitus et dampnabilis, xxxij, q, vij, ausus, xxxv, q, iij. nec eis contra nature. et c, sc.
¶ violatur diuina societas cum natura cuius ipse auctor est libidinis peruersitate polluitur xxxij, q, vij, flagitia
¶ naturali iure omnia sunt communia, et quod consuetudo induxit meum et tuum, viij, di, differt
¶ prescientia vel predestinatio diuina nullam nature infert necessitatem, xxiij, q, iiij. nabuchodonosor. §, primo
¶ in culpam cadere naturale est, doluisse virtutis, de pe, di, iij. §. ille rex
¶ natura demonum in pluribus subtilior et nobilior est quam natura hominum, xxvi, q, iiij, sciendum
¶ sancti cum ex nature fragilitate corruerint acriores ad currendum cursum salutis resurgunt. de pe. dis, iij, ille rex

Nauis. ¶ nauis que propter ione fugam immergebatur significat quod propter excessus maiorum contingit afflictio minorum, i, q, iiij, ecclesia. §. his ita. post me.
Item in hoc quod multa merita apostolorum nauigabant et predicatoris presidia naue procellis agitabat, innuitur quod propter vnius maliciam multi boni puniuntur, xxiiij, q, i, non turbatur
¶ paulo causa predicationis in italiam veniente nauis concutitur. innuitur quod aduersitas bonis votis obiicitur, vij, q, i, aduersitas
¶ nauis cordis pauli que in naufragio inconcussa stetit constantiam predicatoris in aduersitate innuit, vij, q, i, aduersitas
¶ periculum est prelato qui nauem ecclesie regit. et remum tenere non nouit, xl, dis, ante omnia in fine
¶ sicut nauigans multis periculis se exponit sic qui vxorem ducit, xvij. q, ij, nos
¶ sicut nil interest vtrum nauis vno grandi fluctu aut per rimas paulatim aqua intrante submergatur, sic parua peccata multiplicata tantum opprimunt vt vnum grande, de pe, di. i, medicina, circa me.

Necessitas. ¶ necessitas est duplex, vicz simplex. vt est necesse omnes homines mori, xxiij, q, iiij. nabucbodonosor
Alia est conditionis vt cum quis scit aliquem ambulare necesse est eum ambulare. Sicut nulla necessitas cogit incedere, volentem tamen necesse est eum incedere, sic que ex nulla necessitate nature, sed ex libertate arbitrij, proueniunt deus prouidere necesse est ea esse, xxiij, q, iiij, nabucbodonosor
¶ necesse est predestinata adimpleri. ibidem
¶ non est culpabile quod necessitas infert, xxx q, i, ad limina
¶ necessitas non habet legem, i, q, i, remissionem
¶ necessitas facit licitum quod alias non esset licitum vt patet in traslationibus episcoporum, vij, q, i, mutationes
¶ traslationes episcoporum vel communis vtilitas vel necessitas debet persuadere, vij, q, i, sciasс. et, iiij, c, sc.
¶ opera necessitate vrgente facta non sunt laudabilia, l vij, dis, si quis
¶ adultus necessitate cogente baptisatus non est ordinandus, Ibidem
¶ id quod ex necessitate conceditur, cessante necessitate debet solui. de con, di, v, quicquid
¶ illud quod ex necessitate fit non fit ex ordine legitimo sed vsurpato, vnde cessante necessitate debet cessare et id quod pro necessitate statutum est, i, q, vij, quod pro remedio, ix, q, i, ordinationes, in fine
¶ in necessitate extrema penitentibus sacramenta non sunt neganda, xxvi, q, vij, tempora penitudinis
¶ in necessitate patri sine matri sine omnibus alijs baptisare permittitur, xxx, q, i, ad limina
¶ necessitas facit aliena propria quia tempore necessitatis omnia sunt communia, xlvij, dis, sicut, in fine

¶ clericus raptor ē q̄ vltra necessaria paupe-ribus nō erogat.xvj.q.j.c.quoniam
¶ tpe necessitatꝰ ꝑus subueniendū est propinq̄ q̄ȝ alieno.lxxxvi.dis.nō satis
Item alieno ꝑus iusto q̄ȝ pctōri.lxxxvi.di.frem.§.in ipa.ꝛ.c.nō satis
De hac materia habes vbi agitur de coactione

Negatio. ¶ negatio xp̄i nō tm̄ fit in verbis sed etiā in factis.xj.q.iij.estimāt
¶ ille negat xp̄m q̄ cū sit se negat esse xp̄ia-num.xi.q.iij.nō solum
¶ q̄tiēs vitijs vincimur ꝛ peccamus toti-ens deū negamꝰ.xi.q.iij.estimāt
¶ q̄ veritatē ꝑ pecunia negant.deū q̄ veri-tas est vendūt.xi.q.iij.abijt
¶ q̄ negāt misc̄oiaȝ faciēdā patiētibꝫ ipm xp̄m q̄ misc̄oia est negāt.vij.q.j.oīo
¶ q̄nta vita est ꝯfiteri xp̄m tāta mors ē ne-gare ipm.xi.q.iij.nō solū.§.idem timendo
¶ petrꝰ negauit xp̄m cū se negauit eiꝰ disci-pulū.xi.q.iij.nō solum
¶ illi errāt q̄ petrū de negatōe xp̄i excusāt xi.q.iij.nō solum.§.idem timendo
Qō de vno negat̄ de pluribꝫ ꝯcedit̄. ibidē.
¶ negatiua ꝓbari ñ pt.vi.q.v.§.vltimo.

Negligentia. ¶ negligētia ē eruditiōis no-uerca.lxxxiij.di.nihil
¶ negligētia arguit̄ i excusatiōe boni ope-ris.lxxxiij.di.pueniſ
Item in subueniēdo misero.xij.q.ij.auruȝ ꝛ.c.se.lxxxj.dis.frem
Item in corripiendis ꝑuersis.lxxxiij.di.er-ror.ij.q.vij.sic inq̄t.ꝛ.c.negligere
Item in eruditiōe ꝑdicationis.lxxxiij.dist.nihil.xliij.dis.sit rector
Item in defensione paupis.lxxxiiij.dis.§.j.ꝛ.c.puenit.ꝛ.c.se.
¶ negligētia ꝑlatoꝝ cedit in discrimē sub-ditoꝝ.xl.dis.si papa
¶ negligēna correctiōis ꝑdit disciplinam in subditis.xxiij.q.iij.iustum
¶ negligētes rectores milites sepe nutriūt pestilētias.dū dissimulāt adhibere disci-plinā.lxxxvi.di.inferioꝝ.xlv.dis.sȝ illud
¶ negligere ꝑturbare ꝑuersos nil aliud ē q̄ȝ fouere.lxxxiij.dis.error
¶ si negligent̄ q̄ male vsurpāt corrigūt̄ ex-cedendi via alijs aperit̄.xciij.dis.peruenit ad nos.
¶ nō sufficit clericis turbis negligentibꝫ adequari.viij.q.j.c.vltimo
¶ desolatio dȝ esse ꝑlatis vbi clericos videt esse negligentiores in bono q̄ȝ laycos.viij.q.j.q̄d autem.xxv.q.j.nulli
¶ ꝑlati de negligētia arguunt̄ ꝛ puniunt̄.xxij.q.j.si q̄s ꝑ.xxvij.q.j.si custos
¶ negligētia post ammonitiōeȝ aggrauat̄ quantum ad culpam ꝛ quantū ad penaȝ.xij.q.ij.indigne
¶ ꝑlati pena de negligentia est depositio.lxxxj.di.dicuū.xi.q.iij.placuit
¶ negligētia inferioꝝ suppleri dȝ ꝑ supio-res.viij.q.iij.artaldus.lx.q.ij.cū simus

Negociatio. ¶ negociatio ñ est in se mala.lxxx-viij.dis.quoniā non.
¶ duplex est negociatio.vicȝ licita ꝛ illici-ta.lxxxviij.dis.fornicari.
¶ negociatio sine ꝑiculo minime exerceri potest.de pe.dis.v qualitas
¶ negociatorem excusat vel arguit quali-tas.de pe.di.v.qualitas
¶ de substantia mali negociatoris nouis-sime nō remanet nisi solum peccatū.lxxx-viij.dis.eijciens
¶ negociatio inhonesta clericꝭ ē interdicta lxxxviij.dis.ꝯsequēs. Nā nemo militans deo implicat se secularibꝫ negocijs ibideȝ
¶ negociatorē clericū.ꝛ ex inope diuitē.et ex ignobili gloriosum.q̄si q̄ndam pestem fuge.lxxxviij.di.negociatorē
¶ negociatio cupiditatis ꝓhibetur clericꝭ lxxxviij.dis.decreuit.xliij.q.iij.clerici.ꝛ.c.canonum
¶ negociatio pietatꝭ vt inde subueniat̄ vi-duis ꝛ pupillis ꝑmittit̄ clericis.lxxxviij.di.decreuit

Negocium. ¶ negocia circa maiora cautius ꝛ diligentius sunt discutiēda.xlij.dis.quie-scamus
¶ pleraq̄ȝ sunt negocia q̄ sine peccato aut vix aut nūq̄ȝ exerceri possunt.de pe.dis.j.negocium
¶ ꝑfectis nō est petm̄ repetere negocium q̄d ante sine peccato exercuerūt.de.pe.di.v.negociū

Neophitus. ¶ neophitꝰ dr̄ q̄ noniter ē in fi-de vel religione plātatꝰ.xlviij.dis.sicut
¶ nō debet in epm ordinari ne in supbiaȝ

erigatur. q2 talis nescit humilitatē obseruare, xlviij, dis, §, j.

¶ simonia neophitorū heresis dicit. quia aliquando dabant pecuniā vt citius promouerentur, j. q. j. quisquis

¶ neophitis expedit plus q̃ alijs a cibis delicatis z a vanitatibꝰ abstinere, de con, dis, v. neophiti

Nigromancia. ¶ nigromantia est quando per incātatiōes vident resuscitari mortui diuinare z ad interrogata respondere xxvj. q. v. nec mirū

¶ quando nigromātia fit cruor aque miscetur. vt colore sanguinis demones inuocati facilius prouocentur ibidem

De hac materia habes vbi agitur de demonibus

Nobilitas. ¶ nobilitas morū plus ornat q̃ genitorꝫ, xl, dis, nos

¶ nec loci nec generis nobilitate sꝫ virtute xp̄i acquirit grā, xl, dis, illud, z. c. se.

¶ q2 Adam nobilitatē dei p peccm̄ abiecit nobilitate loci ꝑuatus fuit, xl, dis, adam

¶ nobilitati defert in pene impositōe p excessu, xxiij, q. j. qui contra

Nomen. ¶ nomē aliq̄udo ꝓpter facti detestatiōem deprauat, xvij, dis, multis

¶ noīs interꝑtatio vl' diffinitio diligentē aduertenda, xij, q. z. clericus ꝗ, xvi. q. j. c. j.

¶ a christo christiani nominant, de conse, dis, iiij, postq̃ ascendit

¶ sola noiatio nō sufficit ad ꝯdēnatiōem q2 sepe innocētes in falso crimine noīant ij, q. j, multi in fi.

¶ sophisticatio nominum in matrimonij ꝯtractu cū dicit se virgiliū cū sit plato, dirimit matrimoniū, xxix, q. j. §, j.

Notoriū ¶ notoriū nec accusationem nec ꝓbatiōēꝫ requirit, j, q. j, de manifesta. z, c. se.

De hac materia habes vbi agitur de iudicio publico

Nouicius. ¶ nouicij ī fide sine in religione austeriores alijs dnt viuere, de cō, dis. v. neophiti

¶ in religiōeꝫ intrās tp̄s ꝓbatiōis vnius anni debet habere, xvij. q. ij, gonsaldus.

¶ incognitꝰ ante trienniū nō dꝫ recipi ad ꝓfessioneꝫ, z infra h̄ tp̄s si sit seruꝰ aut vxoratus debet repeti, xvij, q. ij, si quis, xix. q iij. monasterijs

¶ nouicij infra tempus ꝓbatiōis nō dnt ad ordines ꝓmoueri, xlviij, dis, sicut

¶ in multis deferēdū est eis ne rōe nimie austeritatis tāq̃ minꝰ radicati ren ocedāt xxxv. q. iij, c. quedā lex, §. qd scripsi

Nuptie. ¶ nuptie dicunt a nubēdo eo q' puelle pudoris gratia caput obnubere vel velare soleant xxx, q. vlti. nec illud.

¶ nuptie terram implent, virginitas paradisum, xxxij, q. j, nuptie.

¶ velle nubere post votū castitatis dampnabile est, xxvij, q. j. nuptiaꝝ

De hac materia habes vbi agitur de matrimonio, z vbi agitur de diuortio z vbi agitur de bigamia

Bedientia. ¶ obediencia ē q̄c quid a supiore vtilit' impatū fuerit obtpare, xxiij, q. j. summa

¶ obediētia sola fidei meritū possidet sine qua q̄squis fidelis ꝯuincit z infidelis eē iudicat, viij, q. j. sciendū, in fi.

¶ obedientia in scriptis debet promitti, xxiij, dis, quanq̃.

¶ obediendo in desideratis z obediendo in ꝯtrarijs ꝑter volūtatē nulla est obediētia, viij, q. j. sciendū

¶ obedientia ꝓpria voluntas mactat. viij. q. j. sciendum

¶ obediētia q2 cogit esse sub aliena potestate nihil dꝫ habere ꝓpriū, xij, q. j. ñ dicatꝫ

¶ obediētia est fructuosa q2 p ipaꝫ in pn̄ti meremur grāꝫ dei, xciij, dis, nulla, z. c. se,

Item futurā p ipam meremur salutē, xciij, di, si inimicus. xj. q. iij, q̄d ergo

¶ sine ipa incurrimꝰ eternā reprobatiōeꝫ xciij, dis, nulla, z. c. se.

¶ ꝓpter obedientiam est bonum obmittēdum sed nunq̃ malum mortalis culpe cōmittendum, xi. q. iij, quid ergo

¶ alijs ꝑpositus non debet ferre moleste aliqueꝫ sibi ꝑlatum esse sed obedientiam quā exigit ab alijs ipse impendat, xxiij. di, quāq̃, ij, q. vi. q̄ scit

¶ vbi duo supiores mandāt vel ꝑcipiunt opposita inferiora nō est obediendū, xi, q. iij, si is, z. c. si q̄o ꝓhibet, viij, dis, que cōtra

¶ in dubijs sꝑ est obediendū, xxiij, q. j, q̄d culpatur, ante fi.

¶ nō est sp malū nō obedire, qꝛ cuꝫ p̄cipit aliquid ꝯ deū, plato nō est obediendū, xj. q. iij, nō sp, ꝛ octo, ca, se.

¶ seruꝰ obediens dño suo in malo excusat ꝑ tanto qꝛ seruꝰ, ſꝫ nō ꝑ toto, xxiij, q, v, qui compulsus, lxxxvi, di. qd ꝓdest

¶ suplorib⸗ festinanter est obediēdū, xciij, dis, inimicus

¶ deo p̄ncipaliter est obendiendum. viij. dis, que contra, xi, q, iij, impatores

Itē post deū romane ecclesie diligentiꝰ, xij dis, p̄ceptis, xciij, dis, obedientiam.

Item ep̄is, vij, q, j, qꝛ, frater

Itē secularib⸗ potestatib⸗, viij, dis, q̄ ꝯtra.

Itē abbatib⸗ religiosis, xviij, q, ij, abbates

Itē q̄libet suo suplori, xciij, di, a sbdiacono

¶ ideo deo p̄ncipaliter est obediendū, qꝛ sicut potestas maior minorib⸗ p̄ponit ad obediendū, sic deus oīb⸗ hominib⸗, viij dis, que contra

¶ post deū ideo romane ecclesie est obediendū, qꝛ ipsa est caput ꝛ mater omniū ecclesiarū, xij, dis, non decet. ꝛ, c, se, xciij. dis, si inimicus.

¶ ep̄o a clericis ꝛ sacerdotib⸗ sue diocesis est obediendum, ꝛ reuerentia debet ei exhiberi. vij, q, j, quia

¶ secularib⸗ potestatib⸗ sic est obediendū vt deus nō offendat, viij, dis, q̄ ꝯ, in fi. xj, q, iij, si d̄s ꝓhibet, xv, q, vi, nos, ꝛ, c, se.

¶ abbatib⸗ monachi ꝛ alij religiosi specialiusꝫ suo plato ī his q̄ spectāt ad regulā q̄ꝫ ep̄o tenent obedire sicut clericꝰ tenet plus suo ep̄o obedire q̄ꝫ archiep̄o, xviij, q, ij, q̄ꝫ sit, §, nullꝰ, ꝛ, ij, abbates, ix, q, iij, ꝯquestus

¶ oīb⸗ suplorib⸗ dūmodo nō sunt heretici licet sint alias mali q̄diu tolerat eos ecclesia est eis obediendum, ij, q, vij. sacerdotes

¶ iudex obediendo p̄tāti legitime si quēq̄ꝫ occiderit non culpatur, xxiij. q. v, miles, et c, cum homo

Oblatio. ¶ oblatio ē duplex, videlicet sp̄ualis, q̄ est corpus ꝛ sanguis xp̄i, ꝛ tp̄alis q̄ fit ex rebus mūdi, de con, dis, ij, trib⸗, in si,

¶ oblatio eukaristie q̄, ꝓprie sp̄ualis oēꝫ oblatiōēꝫ p̄cellit, de con, dis, ij, nihil

¶ ab omi sorde purgati debēt hanc oblationem offerre, l, dis, ꝛ purgabit, lxxxj, dis, oportet, in fine

¶ immundi ab hac oblatione ꝓhibentur lxxxij, dis, ꝓposuisti

¶ licet hec oblatio facta sit, non tamen indigne offerēs eaꝫ sanctificat sed plus polluitur, j, q, j, ꝓpheta

¶ in oblatiōe rex tempaliū deus plus p̄esat volūtatem offerentiū q̄ꝫ oblatū, xxiiij, q, j, odi, xiiij, q, v, scriptum, xlv, dis, duc, xv q, vi, c, j, §, sequēti,

¶ quilibet xp̄ianꝰ videt teneri offerre in festiuitatib⸗, de cō, dis, j, oīs xp̄ianus

¶ oblatio ex iniquo est maculata ꝛ ideo infructuosa, xiiij, q, v, immolās.

¶ oblatiōes iniquoꝝ nō respicit deus sicut ad mūera caym n̄ respexit, iij, q, vij, a q̄ꝫ inb⸗.

¶ quicq̄d in sacrificio dei ex scelere offert nō placat ipsius iracundiā ſꝫ irritat, j, q, j, non est putanda

¶ oblationes discordantiū ꝛ paupes opprimentiū nō sunt recipiende, xc, di, oblationes, ꝛ, c, se, xvij, q, iiij, c, miror

¶ retinentes oblationes defunctoꝝ necatores sunt pauperū, xiij, q, ij, q̄ oblatiōes, ꝛ dnob⸗, c, se.

¶ layci oblatiōes altariū ꝛ precipue beati Petri ꝛ sancte marie rotunde accipe sub anathemate ꝓhibent, x, q, j, quia, ꝛ, c, se, xij q, j, nulli

¶ olim de oblationib⸗ fiebāt q̄ttuor ptes xij, q, ij, vobis, ꝛ, c, vulterane, ꝛ, vij, c, se.

¶ volūtarie oblata pñt accipi sine peccato xij, q, ij, questa, ꝛ, c, postq̄ꝫ, ꝛ, c, se, xviij, dis, de eulogijs

¶ indignū est offerre deo qd̄ dedignatur hō, xlix, dis, c, vlti, in fine

¶ illi oblatiōes nō debēt p̄cipe q̄ vix valēt ꝑ se nec ꝑ alio orare, x, q, j, hanc

Obligatio. ¶ obligatio fit ꝓpter futurā cautelā j, q, vij, q̄tiens cordis

¶ obligatio qñq̄ꝫ fit sub pena excōicatōis j, q, vij, quotiescunq̄ꝫ, de con, distin, ij, ego berengarius

¶ corā deo tantū obligat simplex v̄bū q̄tum iuramentū, xxij, q, v, iuramenti,

¶ bona ecclesiaꝝ laycis obligari nō debēt lxxxvi, dis, ꝓuenit

¶ obligati ad ratiocinia nō debēt ad ordines ꝓmoueri, lv, dis, priscis

Obstinatio. ¶ obstinatio est ꝯsilijs salutarib⸗ nolle acq̄escere, xlviij, dis, qd̄ ad,

¶ obstinatꝰ est q̄ post inspiratiōem vel re-

relationem sibi factaz in eo qđ errauerat pseuerat.viij.dis.ꝯsuetudo.
¶ obstinatio in malicia deꝰ nūq̄ꝫ miseratꝰ fuit nec miserebit.xxiiij.q.ij.legat.z.c.dā‑nationis
¶ ideo obstinati indigni sūt venia. q꞉ peccant ex certa malicia.viij.dis.consuetudo lxxxij.dis.quia.in fine

Occasio. ¶ occasio nō est danda alicui ꝑ malū exemplūz.xij.q.j.nolo
Item nec ꝑ fauorez nec ꝑ auxiliū.xiiij.q.vi.c.j.circa me.
Item nec ꝑ correctiōis neglectum.lxxxvi.dis.penam facientis
¶ sacerdos dat puero occasionē dānationis.cū ꝓter sui auariciā morit̄ nō baptisatus.j.q.j.placuit vt vnusq̄sq꞉.
¶ non oīa q̄ bono animo fiūt licet dent alicui occasionē mala ꝯmittendi culpantur.xxiij.q.v.de occidendis.z.c.nō frustra
¶ q̄ in ludo licito vel alio modo alterius fuerit ꝑter intentiōez occasio mortis non culpatur.l.dis.cum q̄.z.iij.c.se.

Ocium. ¶ ocium sine ꝯmodū ꝓprium nemo vellet in eccl'e dz ꝑponere sed vocatꝰ ad regimē miti corde dz obtēperare.xvi.q.j.vos
¶ platus plus tenet̄ ouibꝰ ꝯmissis q̄ꝫ ocio contemplationis intendere.viij.questi.j.suggestum
¶ nemo debet in loco orationis attendere fabulis ociosis.xxv.distin.vnum.§.alias ante finem
¶ de omni verbo ocioso reddēda est ratio xxij.q.iiij.quotiēs
¶ incōgruū est ociosūz esse z de alieno labore victū querere.xiij.q.ij.eccl'ias.§.primo.in fi.
¶ semꝑ aliquid operis facito vt te dyabolus semꝑ inueniat occupatū.de con.dis.v nunq̄ꝫ
¶ prodest malefactores trūcare.q꞉ ab insana vita ad sanitatem ocium diriguntur.xxiij.q.v.c.j.circa me.
¶ nō licet christianis in kl'is ocijs vacare z superstitionibꝰ intendere.xxvi.q.vlt.nō licet.

Occidere. ¶ occidit̄ q̄s multipliciter. vicz actu i corpore.de pe.dis.j.homicidiorꝫ.
Item odio in corde.ibidem
Item detractione in ore ibidem
Item panis subtractione.lxxxvi.di.pasce.xlij.q.v.immolās
Item in delinquētiū nō correctiōe.q꞉ cum pastor delinquētes nō arguit tacendo occidit.xliij.dis ephesijs

Oculus. ¶ oculꝰ impudicꝰ impudici cordis est nūciꝰ.xxxij.q.v.nec solo.
¶ nō tm̄ sufficit oculos castos custodire sed etiā linguā.vi.q.j.ex merito.in fine
¶ ꝑcipue clerici non debent incedere vagi oculis nec lingua effreni.xxiij.dis.his.circa medium
¶ q̄ iniuriose iustos tangit velut pupillaz dn̄i tangit.ij.q.vij.accusatio quoq꞉
¶ ep̄i sunt oculi dei.vj.q.j.oues
¶ dyaconi q̄ nūc dicunt̄ archidiaconi sūt oculi ep̄i.q꞉ vice ip̄iꝰ debēt totā dyocesim ꝑlustrare.xciij.di.diaconi eccl'ie
¶ ꝓuatꝰ oculo qualicūq꞉ ex cā ꝓuatur sacerdotij iure.lv.dis.si euangelica.

Odium. ¶ odiū fraternū z homicidiū pari culpa iudicantur.de pe.dis.j.homicidiorꝫ
¶ odio debēt haberi pctā nō hoīes.lxxxv dis.odio.xxiij.q.iiij.duo.
¶ clerici maxime debēt odiū z emulatiōes fugere.xxiij.dis.de his igitur
¶ nemo potest verā pniam agere nec grāz baptismi recipe nisi ꝑmū dimiterat odiuz ī corde.de pe dis.v.falsas.de con.dis.iiij.q̄ in fine.
¶ q̄ diuturnū odiū nō dimittit admoniteone pmissa ꝑ p̄sbr̄os a cetu fidelium est expellendꝰ.dis.xc.placuit
¶ ꝓbat odisse vicia q̄ arguit delinquētes lxxxvj.di.culpam facientis.

Officium. ¶ officiū aliud ē seculare.aliud diuinū siue ecclesiasticū.lix.dis.si officia
¶ officiū seculare aliud est licitū qđ scꝫ caret peccato.aliud illicitū qđ sine peccato exerceri nō potest.de pe.dis.v.falsas
¶ officiū illicitū est deserendū.q꞉ existendo in ipso penitentia nō potest agi.de pe.di.v.falsas
¶ occupantes se illicitis officijs ab ecclesie officijs sunt expellendi.lxxxviij.di.cōsequēs est
¶ clericis artificio licꝫ victū q̄rere absq꞉ diuini officij detrimēto.xcj.di.clericꝰ.z.c.se.

¶ officium diuinū sine ecclesiastici est di ligenter exequendū,xij,dis,de his,xcj,di, p̄sbyter
¶ officium metropolitane ecclesie obser uandum est p̄ puinciam,xij,dis,de his, d̄ con,dis,ij,institutio
¶ diuinū officiū p̄cipue missa securius cū pluribꝫ exequit̄,vij,q,j,illud
¶ ordinē officij in matutinis ꝛ in missa, ꝛ in alijs horis ꝯuenit oībꝫ clericis custo diri,de con,dis,v,conuenit,ꝛ,ij,c,se,
¶ post matutinas ꝛ post vesperas semper Pater noster est dicendum,de con,di, v, idem semper
¶ seruit⁹ est clericoꝝ,septem horarum offi cia qualibet die psoluere,xcj, dis,p̄sbyteri Que septem hore ibidem enumerantur,
¶ clerici in sacris et beneficiati tenent̄ ad horas canonicas ꝛ ad officia diuina,xcij, dis,c,vltimo
¶ p̄lati officium diuinuꝫ aut p̄ se aut per clericos debent explere,xcj,dis,p̄sbyter
¶ clericus diuinū officiū nō explens debꝫ deponi,xcij,dis,c,vl,
¶ officiū diuinū pl⁹ corde q̄ꝫ voce est exer cendū ꝛ exequendū,xcij,di,cātantes
¶ publicus ꝯcubinari⁹ missam ꝛ alia di uina officia exequi nō debet,xxxij, distin, preter hoc
¶ officiuꝫ simoniacoꝝ ꝛ in fornicatione ia centiū scienter nō est audiendū,xxxij. dist, p̄ter hoc,§,verum,in fine
Ministros officia ecclesie exercentes sicut lectores,acolitos, subdyaconos, ꝛ sacer dotes,et archiepiscopos,et episcopos, et alios habes quoslibet in hoc ope in suo loco cū suo officio declaratos
¶ officia ecclesiastica singula singulis per sonis sunt distribuenda,lxxxix,dis,c,j,
¶ q̄ntūcunqꝫ exercitate psone duo officia vno tempe nō sunt committenda,lxxxix, dis,singula
¶ in ecclesie officijs vitanda est ꝯsangui nitatis successio,ne hereditario iure cre dant se ea vendicare,viij,q,j,apostolica,
¶ poti⁹ sunt danda extraneis bonis q̄ꝫ p̄ pinquis malis,viij,q,j,moyses
De officijs eccl'ie habes vbi agit̄ de bn̄ ficijs,ꝛ vbi agitur de eccl'ia
De officio diuino habes vbi agitur de cātu ꝛ celebratiōe,ꝛ vbi agit̄ de eukaristia ꝛ vbi agitur de missa ꝛ de ordine

Omissio ¶ omissio casu vel per errorem ꝯtingens cau te est supplenda,j,q,j,spūs,§,primo,vij,q ,j,nihil,iij,dis,sollicitudo
¶ qū substantiale omittit̄ nō valet qd agi tur,de cō,dis,iiij,in sinodo,xxij,q,ij, animaduertendū,de pe,di,v fr̄es
¶ qū aliqd p̄pter maius bonuꝫ omittitur nō ꝯtemptus sed prouidentia iudicatur. lxiij,dis,cum adrianus
Opera ¶ opa bona vigilant' sunt facienda,lxxvj,di,ieiuni
¶ quotienscūqꝫ bonū agimus deū ꝯfite mur sicut econtra malum faciendo ipsuꝫ negamus,xi,q,iij,estimant
¶ deus in opibꝫ hominū plus respicit aīm q̄ꝫ actum,xv,q,vj,si a sacerdotibus,in fine
¶ vbi christ⁹ nō est fundamentuꝫ nullius boni operis potest esse edificium,j,q,j,cū paulus
¶ deus de malis actibꝫ hoīm bona opera ri ꝯsueuit,xxiij,q,v,relegentes
¶ opera nō sunt p̄cipitanda sicut nec con silia,l,dis,ponderet
¶ nō solū respiciēda sunt opera ſꝫ etiam circūstantie opeꝝ,videlicꝫ tempus causa, voluntas psonaꝝ differentia xxiij,questi, viij,occidit,de pe,di,ij,vt cognosceri unt,§ opponitur,in fine,
Quantū ad temp⁹ respicienda sunt,qꝛ mul ta p̄mittebant̄ olim q̄ nō modo,ꝛ modo q̄ non olim,xxxij,q,iiij,quis ignoret,ꝛ,c,se, xxxv,q,j,c,j,xxxiiij,dis,fraternitatis
Quantum ad causam,sicut quia phynees nō occidit p̄pter psone odium,sed p̄pter le gis zelum,xxiij,q,viij,legi,ꝛ,ca,se,ꝛ,q, vj, cum homo
Quantū ad volūtatē,qꝛ qui p̄ter volunta tem occidit non sic culpatur sicut volūta tem habens,l,dist,cum qui,ꝛ,iiij,c,se, xv, q,j,nō est,ꝛ tribꝫ,c,se,
Quantū ad psonaꝝ differentiā,vlcꝫ vtruꝫ sit psona nobilis vel ignobilis,vtrū sit sa piens vel stultus,xl,dis,homo christian⁹
¶ sanctoꝝ filij non dicunt̄ qui tenent loca coꝝ,ſꝫ q̄ coꝝ exercent opa,xl,dis,nō est
¶ opa bona psunt ad dignitatis sublima tiōeꝫ,lvj,dis,quia,
Item ad irregularitatis dispensationem,j q,vij,tali,
¶ mediocre bonū opus maiori nō est p̄fe

rendum, de con, dis, v. nō mediocriter,

¶ culpa pia opatione solet purgari, xxij. q ij, si quelibet, Exemplum ibi de obstetricibus

¶ aliquādo sunt faciēda ad q̄ nō tenemur z illa sūt gloriosiora. xxviij, q. j, iaz post me: Exemplum ibi de xp̄o q̄ tributū soluit cū nō teneretur

¶ bona opa mortificant p pctm̄ mortale, de pe, di, iiij, §, finis, circa me.

¶ reuiuiscūt p pniam, ibidē

¶ per opa bona tangūtur peccata, de pe. dis, iiij, sed illud

¶ opa facta extra fidem z caritatē non valent ad salutē, xxiiij, q. j, odi. z, c, se, de con, dis, v, nihil em̄

¶ licet malis bona opa nō psint ad salutē nō tn̄ sunt omittenda. qr psūt ad alia, xliiij q, v, q̄ habetis, z, §, se,

¶ licet quedā opa sint indifferentia tn̄ in ipis q̄s demereri potest z mereri. xxiij, q, v, lex, z, iiij, c, se,

¶ opus male inchoatū bonū finē hr̄e non potest, j, q, j. pncipatus

¶ sicut pctm̄ opus sine volūtate non facit ita z iusticia ex ope nō ɔsūmatur nisi voluntas affuerit, xxxij, q, v, sicut em̄

De hac materia habes vbi agitur de elemosyna

Oppressio.

¶ oppressio dr̄ q̄ fit in pauperes ɔ̄ iusticiam z veritatem, xj. q, iij, pauper

¶ omīs oppssio z iniusticia iudicium sanguinis est, de pe, di, j. omīs

¶ oblatio oppssoꝝ pauperꝝ nō est recipiēda, xc, dist, oblationes. z, c, coꝝ

Oratio.

¶ oratio ē pij animi affectus omīa in deum p̄tendēs de con, dis, j. qm̄ anūt statuus

¶ nō verbis tm̄ sed corde orandū est dn̄o, de con, dis, v, nō mediocriter

¶ in oratione nil aliud debet cogitare animus q̄ id de quo deprecat, de cō, dis, j, qm̄

¶ cū q̄libet verbo orōnis dz concors esse sensus cogitationis, de cō, dis, iiij, nūq̄z

¶ orōnis voces ad aures dei nō diriguntur nisi cū animi affectu, xxxviij, di, sedulo

¶ melius est quinq̄z psalmoꝝ cantatio cū deuotione q̄z totius psalterij modulatio, cum anxietate, de conse. distinct, v, nō mediocriter

¶ versus oriētē est orandum et per consequens oratoria sunt facienda, xj, dis, ecclesiasticaꝝ

¶ in signū resurrectionis xp̄i diebꝫ dn̄icis z tpe pascali nō est orandū cū pstratione, xxx, dis, si quis p̄sbr̄

¶ oratio dn̄ica scz Pater noster. post alias horas sp est dicenda de conse, distin, v, id semper

¶ orandum est sine intermissione, de con, di, v, nunq̄z

¶ plati precipue orationi debent esse intēti qr nō tm̄ p se sed etiā p subditis tenent orare, xxxvj, dis, si q̄s vult

Item clerici z religiosi, xvj, q, ij, dno

¶ platis nō sufficit oratio nisi z adsit elemosine largitio, lxxxvj, dis, frēm,

¶ orano est peccatoꝝ purgamentuz, j, q, j, ipi sacerdotes

¶ ideo sacerdotes dicuntur peccata hoīm cōmedere, qr ea suis orōibꝫ dclent atq̄z cōsumūt, j, q, j, ipsi,

¶ oratio est contra visibiles z inuisibiles hostes efficax iuuamentuz, xxxvi, di, si q̄s vult

¶ p orōem diuina secreta reuelantur, viij, q, j, si ergo

¶ hoīes siue mortui siue viui orōibꝫ adiuuantur, xiij, q, ij, nō estimemus, z, iiij. c, se,

¶ qr a papa salus depēdet oīm, ab oībꝫ p ipso est orandū, xl, di, si papa

¶ p illis q̄ seipsos interficiūt, vel p illis q̄ p suis sceleribꝫ interfecti sine ɔtritiōe decedūt nō est orādū, xxiij, q, v, placuit

¶ q̄nto orō a meliori porrigit tanto citius exaudit, j, q, j, ipi, xliij, q, v, scriptum

¶ deū puocās ꝓpriis pctīs nō bn̄ p̄t intercedere p alienis, j, q, j, fert, §, vulnerato, q vj, ego, in fine, iij, q, vij, in grauibꝫ

¶ cū is q̄ displicet ad intercedendū mittit irati animus ad deteriora puocatur, iij, q vij, in grauibus

¶ orōnis tpe ab ope ɔiugali est abstinendum, xxxiij, q, iiij, p totum

¶ quia sacerdotibꝫ semp est orandum, iō ipsis a mulieribꝫ semp est cauendum, xxxj dis, si laycus

¶ plꝰ aliis ad orandū obligant q̄ alioꝝ elemosynis viunt, x, q, j, quia

De hac materia habes vbi agitur de officio z vbi agitur de missa

Ordo.

¶ ordo est duplex. vicz triūphantis eccl'ie et militantis

lxxxix. dis.c.ad hoc
¶ nulli⁹ vniuersitatis gereret administratio neqȝ subsistere posset nisi eaȝ magnus differētie ordo seruaret.lxxxix.dis.ad hoc.
¶ triūphātis ecclie nouē sunt ordines angeloȝ.sub octo generibꝫ lapidū designati. de pe.dis.ij.pncipiū.§.omis lapis
¶ in militanti ecclesia nil debet esse inordinatū.lxj.dis.miramur
¶ ordo familie dei nutabit.si qd requirit in corpore nō inuenitur in capite.lxj.dis.miramur
¶ nouem ordinū gradus sunt in eccia militanti.videlicet psalmistarius. hostiari⁹.lector.exorcista.acolit⁹.sub dyacon⁹.dyaconus.pbr.eps.quoȝ nominum derinationes ꝛ officia ipsis consignificantia habes.xxj.dis.cleros. Et in hoc ope habes vnūquodqȝ positum in loco suo ſm ordinem alphabeti
¶ ordo epoȝ quadripartitus est habes supra vbi agit de epis
¶ omēs pdicti ordines dicunt sacri preci pue tres.videlicȝ sub dyaconat⁹.dyaconatus.ꝛ psbyteratus.xxxij.dis.erubescāt.
¶ antiquitus subdyaconatus nō erat sacer ordo.vnde in epm eligi nō poterat nisi cū dispensatione.lx.dis.null⁹ in epm.xxj di.§.j.in fine.
¶ modo ordinandus in subdyaconū debet vouere castitatē.xxvij.dis. dyaconus.ꝛ.xxviij.di.nullum.ꝛ.c.decernimus.ꝛ.ca.de his
¶ pueri nullaten⁹ ad sacros ordines sunt promouendi.j.q.j.pueri
¶ infantes vicȝ septē annos hn̄tes pn̄t tōsurari in clericos.ꝛ bn̄ficia eccliastica per ꝯsequēs habere.xxviij.dis.de his
¶ ordinand⁹ in lectorē vel exorcistā duodecim annoȝ dȝ eē.xxviij.dis.de his
Itē ordinand⁹ in acolitū ad minus dȝ esse duodecim annoȝ.lxxvij.dis.in singulis.
¶ nemo nisi.xviij.anno cōpletor castitate pmissa debet in subdyaconum ordinari.xxviij.di.de his
¶ in dyaconū ordinandus.xxv.annos dȝ habere.xxviij.di.de his
¶ excepta necessitate nec in psbrm nec in epm quis debȝ ordinari.nisi tricesimo anno completo.lxxviij.di.epo.ꝛ.c.se.lxxviij dis.p totum
¶ a minoribꝫ ordinibꝫ incipiēdo debȝ gradatim ascēdere in psbīm vel epm ordinādus.lxxvij.di.§.j.ꝛ.c.se.
¶ q pretermissis aliqbꝫ ordinibꝫ eps efficit illos ordines qs nō hȝ alijs dare nō pōt j.q.j.gratia.de con.dist.iij.qm ab hierosolimis
De modo ordinandi epm habes.xxiij.dist. episcopus
De modo ordinandi pbīm habes.xxiij.di. pbr.ꝛ.c.ecclesiastica.
¶ eps ordinādo pbīm dicit hec ṽba. Cōsecrent ꝛ sanctificent dn̄e man⁹ iste vt qcqd ꝯsecrauerint cōsecratum sit.ꝛ quecūqȝ bn̄dixerint bn̄dicta sint.xvj.q.j.generalit in fine.
De modo ordinandi dyaconū habes.xxiij dis.dyacon⁹.ꝛ.c.se.
De modo ordinandi subdyaconum habes xxiij.di.subdyacon⁹
De modo ordinandi acolitum habes.xxiij dis.acolitus
De modo ordinandi exorcistā habes.xxiij dis.exorcista
De modo ordinandi hostiarium habes.xxiij.dis.hostiari⁹
De modo ordinandi lectorem habes.xxiij dis.lector
De modo ordinandi psalmistā habes.xxiij dis.psalmista
¶ in ordinando solum dyacono ꝛ psbytero ab epo man⁹ imponunt.xxiij.di.quorundam
¶ si eps manū tm̄ sup ordinandos ponat ꝛ alter verba ꝯsecrationis pferat nihil fit xxiij.dis.quorundā.
¶ duos pmos ordines minores ī suo monasterio possunt ꝯferre abbates.lxix.dis. quoniam
¶ ordinādi siue sint epi siue alij clerici sunt pus diligenter examinandi.xxiij.di.p totum.lxxvij.dis.si quis.ꝛ.c.se.
¶ ordinari⁹ vl'p se vel coronā se p fidedignos tribꝫ diebꝫ an̄ ordinatiōeȝ ordinandos debet in fide moribꝫ ꝛ fama examinare.xxiij.di.quādo episcopus.ꝛ.c.se.lxxvij dis.monachus
¶ ad ordinationem clerici sufficit testimonium episcopi ꝓprij sine examinatiōe.xvj q.j.si quis.
¶ in examinatiōe monachi testimonium sufficit ꝓprij abbatis sine examinatiōe ordinantis.xvi.q.j.monachi.

¶ sine examinatiõe ordinat⁹ dʒ deponi.xxiiij.dis.si ꝗs p̄sbr.l.di.ex penitentib⁹

¶ tps ordinatiõis sacerdotū ꝛ alioꝝ clericoꝝ est sabbatū quattuoꝛ tpm ꝛ sabbatū p̄cedens dñicam passionis ꝛ sabbatū sanctū.lxiiij.dis.lr̃as.lxxv.dis.qm̄.§.ceterum.vsqꝫ ad finē.lxxvi.di.ꝑ totū

¶ mane dñica diei sequentis ꝯtinuato ieiunio possunt fieri ordinationes.lxxv.dis.qđ a patrib⁹.ꝛ.c.se.

¶ epi die dñico ꝛ alij clerici die sabbati ꝓpter dñicam debēt ordinari.sicut ab apostolis traditū inuenit̄.lxxv.di.die

¶ ep̄s faciēs ordines sabbato post nonaꝫ missam decantare debet.quia officiuꝫ ad dominicam spectat.lxxv.di.c.vi.

¶ ꝓpter dignitatē diei dñice statutū est ordines fieri illo die.qꝛ deus illaꝫ diē maximis opib⁹ q̄ fecit ꝯsecrauit.lxxv.di.qꝛ die

¶ ordinātes ꝛ ordinādi debēt esse ieiuni.lxxv.dis.qđ a patrib⁹.ꝛ.c.se.

¶ ordinādi ꝓmissiõeꝫ dbēt ep̄o facere sub iuratoria cautione de obedientia.et alijs honestis.xxiij.dis.qu ãꝗꝫ

¶ nullus sine certo titulo est ordinandus ꝛ si ordinat̄ vacua ꝛ irrita ē q̄rū ad executionē ei⁹ ordinatio.lxx.dis.neminē.ꝛ.c.se.

¶ monach⁹ etiã si nõ ꝓfessus fuit vel quilibet alter religiosus sub titulo monasterij ordinat⁹ ad seruiendū ibidē ꝑpetuo obligatur ibidem

¶ nemo dʒ coact⁹ ordinari.qꝛ vt videt̄ talis nõ recipit caracterē.lxxiiij.dis.ꝑ totum

¶ nullus debet p̄cio vel fauore sed ex vite merito ordinari.j.q.j.pueri.

¶ ordinandus dʒ esse sobrius nõ vinolētus.xxxv.dis.ꝑ totum

Item debet esse hospitalis.xlij.dis.j.§.

Item debet esse prudens in sacra scientia.xxxvi.dis.vsqꝫ ad.xxxviij.di.ꝑ totum

Item debet esse domi bene p̄positus.vt potest q̄ familiam suã bene educauerit.xlvij.dis.sicut hi.§.necesse.ꝛ.c.se.

¶ multi faciūt se ordinari nõ ꝓpter deuotionem sed propter supplendam penuriam lxxvij.dis.monachus

¶ beneficiati vt ordinent̄ ꝑ episcopum sūt compellendi.lx.dist.innouamus

¶ sicut inuit⁹ q̄ ordinari renuit sacris altarib⁹ est admonendus.sic ambiens vltro se offerēs est repellendus.j.q.vi.sicut

¶ nolentes ordinari ad illos ordines q̄o status requirit.ꝑ episcopū honore sunt p̄uandi.lx.dis.innouamus

¶ nõ dʒ ordinari nisi dyacon⁹ i archidyaconū ꝛ p̄sbr in archip̄sbyteꝝ ꝛ in diaconū nõ nisi p̄sbr.lx.dis.§.j.ꝛ trib⁹.c.se.

De multis generib⁹ hominū nõ ordinandoꝝ habes.xxxiiij.dis.p̄cipim⁹.ꝛ quattuoꝛ.c.se.l.dis.ex penitentib⁹.lj.dis.ꝑ totū

Item de bigamis nõ ordinandis habes.xxxiij.dis.ꝑ totum.ꝛ habes supra vbi agitur de bigamia

¶ habens vxorē ante baptismū ꝛ aliã p⁹ siue vxorem siue concubinam non est ordinandus nisi cum dispensatione.xxxiij.dis.si ꝗs.ꝛ.c.maritum.ꝛ.c.habuisse.ꝛ.xxxiiij.dis.c.fraternitatis

¶ bigam⁹ ad subdyaconatū ꝛ supra ordinari nõ potest.xxxij.dis.seriatim

¶ nemo ꝯiugatus ordinari debet nisi vxore requisita ꝛ castitate p̄sente ep̄o promissa.lxxvij.dis.episcopus

¶ in orientali ecclesia ordinandi etiam ad sacros ordines licite contrahunt.ſꝫ nõ in occidentali vbi ad ꝯtinentiã obligantur xxxj.dis.aliter

¶ corrumpēs virginem ꝛ post ꝯtrahens cū eadem videtur qꝛ non possit ordinari.xxxiiij.dis.curanda.ꝛ.c.se.

¶ an in ordine lapsus post pactã pñiam i suo ordine valeat remanere aut ad vlteriores ordines ꝯscendere.l.dis.ꝑ totum

¶ vsurarij ꝛ cupidi quia tales de facili vero deuiant ordinari prohibentur.xlvij dis.ꝑ totum.

¶ homicidium siue pagani siue christiani siue publicū siue p̄uatum etiã post pactã pñiam impedit ordinandū ꝛ ordinati officiū exequendū.l.dis.miroꝛ.ꝛ.c.se.

¶ serui nisi libertati fuerint dati nõ sunt ordinandi.liiij.dis.ꝑ totum

¶ mulier nõ debet ordinari.xxxij.distinc.mulieres

Item illegitimi nisi sint in religione absqꝫ dispensatione nõ debent ordinari.maxime ad curam animaꝝ.lvj.dis.ꝑ totum

¶ ordinandus debet recipe lr̃as sue ordinationis.ij.q.j.legum.

¶ nõ oĩa q̄ ordinandū impediūt ordinatū deyciūt.xv.q.j.si quis nõ

¶ ordinat⁹ in p̄sbrm p̄termisso ordine vno de minorib⁹ nõ debet exequi officiuꝫ.lix.dis.si officia.ꝛ duob⁹.c.se.

¶ ordinati ab hereticis suspensis ꝛ inter-
dictis in forma ecclesie recipiũt caracterẽ
sed irrita ẽ eoꝝ ordinatio q̃tum ad exe-
cutionẽ qua carent.j.q.j.si q̃ a simoniacis
¶ ordinatus ab heretico nõ est reordinan-
dus.lx.dis.secundum
¶ ordinati ab hereticis si alias digni sunt to-
lerantur nisi se fecerint reordinari ab ipis
j.q.vij.saluberrimũ.in fine
Itẽ nisi se simoniace a simoniaco fecerint
ordinari.j.q.j.excõmunicatis
Item nisi se fecerint rebaptisari.de con.di.
iiij.eos quos
Item nisi in ꝯtemptũ fidei ꝛ ecclesie se fece-
rint ab hereticis baptisari.j.q.vij.ꝯueni-
entibꝫ. Unde versus
Siue bis ordo datᷣ seu baptismus repetatᷣ
Uel si ꝑstetur vt vtrũq; symon operetᷣ
Seu vt euertatᷣ fidei statᷣ ordo petatur
Ut dispensetᷣ spes irrita prorsus habetur.
¶ q̃ coactꝰ ab heretico vel simoniaco ordi-
nẽ receperit ꝯseq̃tᷣ executõez.j.q.j. constat
¶ ficte ordinatꝰ vel in mortali peccato nõ
est reordinandus.lxviij.di.sicut
¶ ordinati ad sacros vxoꝛ pꝰ mortẽ eiꝰ nõ
ꝑt ꝯtrahere.xxviij.dis.qꝛ sunt culpe
¶ eps ordinãs scienter indignũ punitᷣ.xxiiij
dis.quã.in si.ꝛ.l.di.ex penitentibꝫ.ꝛ.liij.di.q
¶ indignꝰ ẽ ad ordines ꝓmoueri qs mul-
tipliciter.vicz rõe ꝯditiõis.vt cũ ẽmus al-
terius ordinatᷣ.ꝛ tũc ordinãs ꝯdemnatur
in duplum.liiij.dis.si seruus
Item rõe etatis.ꝛ tũc ordinatꝰ deponitur.
lxxvij.dis. subdyaconus
Item rõe temporis.sicut q̃ttuoꝛ tpa.ꝛ que
sunt legittime ordinata.ꝛ tũc ille ordinatꝰ
deponitᷣ.ꝛ ordinãs ordinãdi potestate ꝑ-
uatᷣ.lxxvij.dis.subdiaconus
Item rõne carentie bñficij.ꝛ tũc ad iniuriã
epi deponitᷣ.lxx.di.neminem
Itẽ rõe bigamie vel alteriꝰ irregularitatis
ꝛ tũc eps ordinãdi ptãte ꝑuatᷣ. ꝛ ordina-
tus ordine spoliatᷣ.l.dis.ex penitentibꝫ.
Item rõe publici criminis.ꝛ tam ordina-
toꝛ q̃z ordinatꝰ deponitᷣ.lj.dis.aliquãtos.
Item rõe insciencie ꝛ tũc ordinatoꝛ ordinã-
di potestate ꝑuatᷣ.ꝛ ordinatꝰ ordine spoli-
atur.xxxvj.dis.q ecclesiasticis
¶ ordinatꝰ a nõ episcopo debet reordina-
ri.lxviij.dis.per totum
¶ eps alteriꝰ diocesᷣ clericũ sine dimisso-
rijs ordinare nõ dꝫ.ix.q.ij.ꝑ totũ.lxxi.di.de
11cos.xxj.q.ij.quoniam
¶ eps clericũ suũ ab alieno epo sine ꝯsen-
su suo ordinatũ ad executiõez officij reci-
pere ꝑt ꝛ secũ dispensare dũmodo sniam
ꝯ tales nõ tulerit.ix.q.ij.lugdonensᷣ.§.se.
¶ illi furtiue dicuntur ordinẽ recipe q abs
q; ꝯsciencia epi ꝛ absq; examinatiõe ordi-
dinantᷣ.lxiij.di.extra conscientiam.xxiiij
dis.quando
¶ tales ipo iure sunt irregulares ꝛ si ꝓhi-
biti vel excõmunicati sũt ꝓmoti sũt depo-
nendi.xxiij.dis.ca.vl.
¶ exceptis minoribꝫ ordinibꝫ vt est ꝯsue-
tudo nulli licet plures ordines vno die ac-
cipere.lxxvij.di.monachus.
¶ accipiẽs duos ordines simul maxĩe pꝰ
examinatõem est deponendus.lxxvij.di.
subdyaconꝰ

Ornatus.

¶ ornatꝰ hominis ẽ duplex.vicz interioꝛ ꝛ
exterioꝛ.xlj.di.§.j.
¶ ornatus xpianoꝝ verus est nõ in splen-
dentia vestimẽti sed moris boni. de con.
dis.v.fucare
¶ nihil in corona epi splẽdidiꝰ est q̃z humi-
litas.c.dis.ꝯtra.post me.
¶ ornatꝰ epi vel clerici exterioꝛ in multis
ꝯsistit.videlicet vt comã nõ nutriat.xxiij.
dis.clerici qui
Item vt vestes religiosas habeat.xxj.q.iiij
omis.xlj.dis.§.j.
Item vt sine opeimento decenti non in-
cedat.xxj.q.iiij.epi
Item vt nũq; guttur vel fauces vel faciẽ vn-
guẽto liniat.xcij.dis.cantantes.
Item vt in religionis habitu ꝛ cibo cum q̃-
bus viuit ꝯueniat.dis.xlj.§.vlti.
Item vt in cessu grauem maturitatem mentis
ostendat.xlj.dis.clericus
Item in cibo ꝛ potu tempantiã ꝛ sobrieta-
tem ꝑtendat.xlj.dis.§.vl.
¶ in ornamẽto summi põtificis rõnale de-
signat qꝛ in pectore põtificis dꝫ esse cogni-
tio veritatis.xxxvi.di.ecclesiasticis.§.ecce
¶ clerici debẽt esse ornati exteriꝰ videlicet
incessu ꝛ habitu.vt nõ sordidis vel fulgi-
dis vestibꝫ se ornent.xl.di.§.j.
¶ tũc incessus sacerdotis est ordinatꝰ quã-
do grauitate interis mentis maturitatez
ostendit.xlj.dis.parsimoniam
¶ exterioꝛ ornatus tolerabilioꝛ ẽ in feminis
q̃z in viris.de con.dis.v.fucare

¶ ornatus meretricius nõ est ad placẽdũ hominibus ꝫ ad seruiẽdũ demonibus, de cõ. dis. v. ficare, in fine

¶ plati debẽt intẽdere vt tẽpla dei ornata resplẽdeãt, lxxxvi, di, nõ sat ẽ, §, itẽ pulcra

¶ nullus ornatus ecclesie sic debꝫ esse charus quin p necessitate pauperꝫ ꝛ captiuorum sit expendendus. lxxxvi. dis, nõ satis, §. itẽ pulcra, xii, q, ii, aurꝫ, ꝛ, c, glo.

Osculum.

¶ osculũ pacis ĩ missa añ cõione est dandum, de cõ. dis, ii, pacem

¶ osculũ lasciuũ libidinis est incitamentũ xxvii. q. i, nec aliqua

¶ qꝫ monachi sp debẽt esse puri feminas ñ debẽt osculari, de cõ, di, iiii, monachi

¶ excõicatis nõ est cõicandum in osculo. xi. q, vi, c, vi.

Otto.

¶ otto imperator primus iurauit Johanni pape fidelitatẽ ꝛ oĩa iura papalia defensare. lxiii. dis, tibi dño.

De hac materia habes vbi agitur de imperatoribus

Ouis.

¶ oues christi vocantur omnes christiani, xxiii, questi. iiii displicet

¶ is q̃valꝫ xpi oues ꝛ renuerit pascere ostẽdit se pastorẽ sũm minime amare. viii. q, i, in scripturis, xvi, q, i, vos.

¶ ouis pdita, i, genus humanũ p christũ ad ouile celeste ẽ reportata. l, di, qꝫ tua, añ fi, xxvi, q. vii, penitentem,

¶ vulnerato pastore, i, plato ꝛ oues infirmant, i, q. i, fert, §, vulnerato

¶ oues ꝯtra pastorem nisi in fide errauerit insurgere nõ debent, ii, q, vii, oues ꝛ, vi q, i, oues

¶ scabiosa ouis ne pecora ꝛ etiam ne tota domus inficiatur est repellenda, xxiiii, q, iii resecande

¶ sicut ab vna oue morbida vniuersus grex inficitur, sic ab vno peccatore ꝑplus inficitur, xlv. di. sed illud. in fi.

De hac materia habes vbi agitur de grege.

Pabulum.

¶ pabulum a fure quãdo q̃ auertendis pecoribus spargitur vt abigantur, v. questi, v. nõ, omnis in fine

Patientia.

¶ patiẽtia est suas ꝛ suorꝫ iniurias cõmuniter tolerare, xxiii, q. i, §, i, circa me.

¶ nõ reddere mala p bonis ꝫ reddere bona p malis signa sunt pfecte patiẽtie, xxiii q, iii, sex differentie

¶ iniuria ꝑpale psone cũ patiẽtia ꝛ gaudio est sustinẽda ꝫ iniuria dei vlciscẽda. xxiii, q, iiii, qꝛ xp̃s, §, primo

¶ vbi hostis nõ psonã ꝫ sedem eccl'ie querit, si sibi nõ resistit non patientia ꝫ negligentia iudicatur, xxiii, q, iii, maximianus ꝛ, c, p membris

¶ laudabilior est fraudis passio q̃ȝ vindicte actio, xxiii, q. i. nisi, circa me, ꝛ, c, se,

¶ p̃cepta patiẽtie nõ tam in ostentatione corpis q̃ȝ in p̃paratiõe cordis sunt suãda xxiii. q, i, nisi, §, his

¶ in aduersitate ĩ secreto seruãda est ĩ aĩo patiẽtia, ĩ manifesta exhibẽda sunt psecutorꝫ saluti expediẽtia, xxiii. q. i, paratus

¶ platorꝫ est pestifera patientia p quã nutriũtur in subditis vicia. xxiii. q, iii, instum

¶ vbi nõ timetur malus pplculũ multitudo delinquentiũ p patiẽtiã ad pniaꝫ ẽ expectanda, xxiii, q. iiii, q̃d faciet, post me, ꝛ, c, se,

De hac materia habes vbi agitur de tolerãtia, ꝛ vbi agit de psecutione

Pacta.

¶ pacta ꝯ bonos mores vel leges vel ꝯtra honestas consuetudines nullius sunt momẽti, viii. di. que contra

¶ q̃ pacta licita sunt, x. q, vi, relatum

¶ ardua pacta in scptis sũt redigenda ꝑpter formã pacti ꝛ tpis. x, q, ii, casellas. §, vi,

¶ generale pactũ est societatis humane regibus suis obtẽpare, viii, dis, q̃ ꝯtra

¶ pacta cũ demonibus p magicarꝫ artium molimina federata sunt ab oĩ xpiano fugienda. xxvi, q, ii, illud. circa pn.

¶ mandatũ dei õr sup oĩe pactũ nec contra ipm potest fieri pactũ, viii. dis, q̃ cõtra xx. q, i, puella in fine

¶ in spũalibus videtur posse fieri pactio sine pctõ, xviii, q, ii, elenteri ino, ꝛ, x, q, vi, c, vi, ꝛ, c, nec muneris, in fi, ꝛ, c, se,

¶ ĩ spũalibus nulla potest fieri pactio inhonesta, ꝫ si postmodũ aliq̃ subsidiũ grã ꝯferuntur licite recipiũtur. i, q, ii, q̃ȝ pio. in fi, ꝛ, c, dis, in ea synodo

Pallium.

¶ palliũ q̃d datur archiepo representat specialem dignitatem ꝛ honorem. c. dis, p̃sca, ꝛ ea. contra, ante finem

¶ petēs palliū anteq̄3 accipiat debet ꝓfite ri articulos fidei. ⁊ d3 ꝓmittere se seruare statuta ɔciliop̄ ⁊ pōtificū romanop̄. c. diſ. nouit. §. causap̄. ⁊. c. optatū.

¶ ɔfirmat⁹ in archiepm infra tres mēses debet a sede apostolica pallium querere. c. diſ. quoniam

¶ anteq̄3 habeat palliū licet sit ep̄s nō potest ep̄os ɔsecrare. c. di. quoniā

¶ p pallio nihil dari vl' accipi debet. c. di. nouit

¶ pallium non debet negari vbi est petētis meritorū exigentia ⁊ feruēs instantia. c. diſ. ꝓsca

¶ cū pallio ſp ɔcedit aliq̄d spēale ꝓuilegium ⁊ renouatur antiquū. c. diſ. rōnis

¶ in pallio significat q̄ archiepiscop⁹ cū augmento honoris d3 excrescere in ornamento actiōis. c. diſ. ratiōis

¶ archiep̄s nō d3 vti pallio nisi intra suā ꝓuinciā. ⁊ h̄ nō in ꝓcessionib⁹ s3 tm̄ i missarum solēnijs. c. diſ. palliū tibi. ⁊. c. ɔtra

¶ q2 palliu3 sigillatim tradit innuit q̄ est ꝑsonale. ⁊ ideo alteri cōmodari nō potest nec in morte relinqui. s3 cū habente sepeliri. c. diſ. scriptop̄

Palma

¶ palma q̄ in imo est strictior ⁊ quanto plus ascendit est grossior designat ꝑsecutionē bonorū q̄ inferi⁹ sunt parui sed sursum se erigēdo in celestib⁹ desiderijs sunt ampli. xlvij. diſ. omnes

Panis

¶ est panis elemosine. lxxxvj. di. pasce. ⁊. v. q. v. nō omnis

Item eukaristie. de cō. diſ. ij. fere ꝑ totum.

Item panis tribulatiōis siue penitentie. xxxiij. q. iij. gulsilarius

Ite3 panis doctrine. viij. quest. j. audacter in fine

Papa

¶ papa aut sanctus eligitur aut ex promotiōe clarus efficitur. xl. diſ. nō vos

¶ in cultu dei maiorē zelum d3 habere q̄3 alij christiani. xxiij. q. j. officij

¶ ꝓpensius est ꝑ ipo orandū. q2 ex ipo dependet salus oim. xl. diſ. si papa

¶ aliop̄ causas deus ɔmisit hoib⁹ terminādas. papam vero suo iudicio reseruauit. ix. q. iij. aliop̄

¶ nō necessitate sed ꝓpria volūtate de obiectis se criminib⁹ purgat. ij. q. v. mādastis

Exemplū ibi d̄ Sixto papa. ⁊. c. audiens

Exēplū ibi d̄ Leone papa. q. vij. nos si. ī si.

Exemplū ibi de Damaso papa

¶ papa nisi a fide errauerit a nemine ē iudicand⁹. xl. diſ. si papa

¶ quia papa est vicari⁹ Petri nō de facili debet de eo haberi ꝑsumptio mali. xl. diſ. non vos

¶ nō omnis papa est sanctus s3 quandoq̄3 a deo tāq̄3 reprobatus punitur. xix. diſ. Anastasius

¶ bonitas ipi⁹ salus est oim. ⁊ ꝑuersitas ei⁹ cedit in dānatiōe3 innumerabiliū ꝑsonap̄. xl. diſ. si papa

¶ papa est iudex oim etiā si ñ appellat ad ipm. ix. q. iij. conquestus

¶ auctoritate ei⁹ ɔciliop̄ statuta roborantur. xvij. diſ. ɔcilia

¶ papa ꝑt absoluere q̄s ɔciliū male dānanit. ix. q. iij. cūcta. ⁊ iiij. c. se.

¶ ꝑt vbiq̄3 iudices delegare. ij. q. vj. ideo.

¶ sententie ipsius ab omib⁹ debent suari xciij. diſ. si inimicus

¶ ſp potest nouas leges ɔdere dūmodo ñ sunt ɔ euāgelij vel aliop̄ aplop̄ dicta vel sanctop̄ q̄ sententialiter ab eis sunt diffinita. xxv. diſ. sunt. ⁊. iiij. c. se.

¶ sic debet reputari statutum pape ac si d̄ ore dei vel beati Petri esset ꝓlatum. xix. di. si omnes

¶ nō licet alicui de ipi⁹ iudicio disputare xvij. q. iiij. si q̄s suadēte

¶ adimplendū est eius mandatum etiam si vj videtur vix ferendum. xix. dist. in memoriam

¶ omnis noua religio ꝑ ipm d3 ɔfirmari. xij. diſ. ꝑceptis

¶ sententia que ꝑ se nō tenet. ꝑ ɔfirmationem pape efficit valida. iij. q. vi. hec q̄ppe ante finem

¶ potest restituere fame infamatū. xj. q. iij eniphemiū. §. primo.

¶ papa licet de iure nō sit legat⁹ ad ea que statuit tñ honestū est vt ea ꝑ ceteris seruet xxv. q. j. ɔfidimus. ⁊. c. ideo

¶ ordo iustitie requirit vt papa antecessorum statuta custodiat. q2 sua a successoribus vult custodiri. xxv. q. j. iustitie. q. ij. in galliarū. c. si ea. ⁊. c. qd̄ vero.

¶ defert epop̄u3 ⁊ ecclesiarum priuilegijs nisi in casu necessitatis. ix. q. iij. ꝑuenit ad nos.

¶ nõ dat p̃uilegia eccl'ie in damnũ alteri⁹ xxv.q.ij.de ecclesiasticis p̃uilegijs
¶ olim de sacerdotib⁹ in matrimonio nati licite p̃mouebant̃ in papatum.lvj.di.§. vlti.cũ ergo.

De ecclesia habes vbi agitur de ecclesia romana.⁊ vbi agit̃ de electiõe pape.⁊ vbi agitur de sede apostolica

Parens. ¶ p̃mos p̃entes p̃nceps viciorũ gratuitis expoliauit.de pe.di.ij.§.romana.circa me.
¶ parẽtes carnales sũt ex debito honorandi.xxx.di.si qui filij.lxxxvi.dist.in singulis.in fine
¶ si a xp̃o auertunt sunt om̃ino dimittendi.xxviij.q.j.si infideles
¶ tempore necessitatis magis succurrendum est parentib⁹ q̃ alijs.lxxxvi.di.in singulis.in fine
¶ despiciens parentes necessitatis tẽpore meret̃ mortẽ tpalem ⁊ eternã.ibidem.
¶ potius debet q̃s parentib⁹ egenis maxime fidelib⁹ prouidere q̃ religionem intrare.xxx.di.si qui filij.
¶ nec parentes debent deserere filios egẽtes.xxx.di.si quis dereliquerit
¶ illi q̃ aduersus parentes armant̃ vbiq̃ notam infamie incurrũt.vi.q.j.infames.
¶ ex malis parentib⁹ vt plurimũ mala p̃les generat̃.lvi.di.si gens
¶ de meretrice natus si p̃pria decorat̃ virtute nõ debet parentũ dedecorari ob probris.lvj.di.nũq̃.⁊.c.se.
¶ nõ p̃entũ sꝫ p̃pria culpa quisq̃ ꝯdemnat lvi.di.vndecimq̃.⁊.iiij.c.se.
¶ frequẽter leguntur filij pro peccatis parentum puniri etiam in quartam generationem.xxiij.q.iiij.§.j.
¶ parentes suos pueros ante etatem legitimam religionẽ intrantes possunt reuocare.xx.q.ij.puella
¶ si a parentib⁹ coacti religionis habitũ susceperint nisi consenserint eum deserere possunt.xx.q.j.puelle

De hac materia habes vbi agitur de filijs.⁊ vbi agitur de patre ⁊ filijs

Parẽtela. De hac materia habes vbi agit̃ de filijs

Pascha. ¶ pascha die dominico semper debet celebrari.de cõ.di.iij.nosse.⁊.c.se.
¶ quo mense ⁊ quota luna debꝫ celebrari habes de con.di.iij.celebrantem
¶ episcopi in synodis sacerdotib⁹ quãdo pascha celebrari debeat debent insinuare de conse.di.ij.placuit vt dies.⁊ duobus.c.se.
¶ in h̃ q̃ quadraginta dies añ pascha cũ labore peragim⁹.⁊ post pascha q̃nq̃ginta dies cum leticia presens labor ⁊ futura leticia designatur de conse.distinct.v.ieiunium
¶ pascha infra.xiiij.lunam.⁊.xxi.die mensis aprilis inclusiue est celebrandũ.de cõ.di.iij.celebritatem

Passio. ¶ passio christi fuit multiplex ⁊ grauis.vij.q.j.suggestum
¶ christi passio fuit p̃figurata ⁊ p̃nũciata in veteri testamento.de conse.distinct.ij.in calice
¶ ipsius passionis fuit multa efficacia.vij q.j.suggestum.de con.dist.iij.p̃cie in fine.

Pastor. ¶ pastor dicitur xp̃o.vij.q.j.in scripturis.ij.q.vij.testes.§.christus.
¶ pastor dr̃ cuiuslibet ecclesie prelatus.vij q.j.scisitaris
¶ pastor ecclesie nisi diligẽter pascat oues christum pastorem corꝫ non videt̃ amare vij.q.j.in scripturis
¶ pastor debet oues pascere instructionis verbo.l.iij.di.ephesijs.vij.q.j.audacter in fine.
Item ꝯuersatiõis exemplo.xi.q.iij.p̃cipue
Item eukaristie sacramento.de con.distin.ij.non p̃hibeat.
Item tpali subsidio.xvi.q.j.nulli epoꝝ.
¶ exemplo xp̃i oportuno tp̃e dꝫ aiam suaꝫ p ouib⁹ exponere.vij.q.j.suggestũ.⁊.c.scisitaris.⁊.c.aduersitas
¶ languẽte pastore grex insidiatoris dentib⁹ laniandus exponit̃.vij.q.j.q̃uis
¶ pastores sententia gregi sp̃ est timenda xj.q.iij.nõ solũ.⁊.c.se.

De hac materia habes vbi agitur de grege

Psalmista. ¶ psalmiste a psalmis canendis dicti sunt.xxv.di.p̃cleris.xxi.di.cleros
¶ psalmiste officium est canere responsoria ⁊ quicquid pertinet ad cantandi peritiam.xxv.di.perlectis

Pater. ¶ pater dicitur deus creatione, xxij, q, ij, q abstulerit, xxiiij, q, ij, omnibus
Item dicitur dyabolus pater criminis imitatione, j, q, j, cum ordinaretur
Item dicitur pater auctoritate sicut episcopi ⁊ prelati patres sunt, xvi, distinc, vi, synodus, ⁊ quattuor, c, se,
Item dicitur pater temporis antiquitate, sicut veteris testamenti dicuntur patres. xxiij, q, iiij, cum in lege
Item dicitur pater spūalis sacramenti collatione sicut baptismi vel confirmationis. vel penitentie, xxx, q, j, de his, ⁊ c, omnes,
Item dicitur pater carnalis generis propagatione, xlvij, dis, sicut hi, §, necesse,
¶ filius carnalis a patre nō est semp osculandus sed quandoqꝫ castigandus, v, q, v non osculatur,
¶ illi dicuntur filij abominationū ad quos carnaliū patrum flagicia descendunt, lvj, dist, cenomanensem, §, cum ergo,
¶ plus videtur peccare patrē spūalē contemnens quā carnalem, ij, q, vij, qualis

Patriarcha. ¶ patriarcha greca lingua summus patrum interpretatur, xxj, dis, cleros
¶ patriarcha est post papam primus in dignitate ⁊ auctoritate, lxxx, disti, c, vrbes, ⁊ c, sequenti
¶ patriarche ⁊ primates licet sint diuersa nomina idem tamen sunt quantum ad officium, xcix, dis, prouincie
¶ patriarche primo ab apostolis precipue beato Petro vbi gentiles conuersi ad fidem prothoflamines habuerāt sunt īstituti, lxxx dis, vrbes, ⁊, c, se,
¶ post papā quattuor sunt patriarche principales, videlicet Constātinopolitanus, Alexandrinus Hierosolimitanus ⁊ Antiochenus, xxij, dis, renouantes, §, primo, ⁊, c, se,
¶ patriarchis subsunt archiepi ⁊ causas ab ipsis ad eos per appellatiōez deuolutas possunt diffinire, ix, q, iij, conquestus,
¶ archiepus inconsulto patriarcha nō debet aliquem in epm ordinare ⁊ propter necessitatem ordinatum debet ipsū post consecrationem patriarche presentare, lxv, dis, placet, ⁊, c, quoniam, ⁊, §, sequenti,
De patriarchis habes vbi agitur de sedibus

Patrocinium. ¶ patrocinium viduis ⁊ orphanis epi in necessitate nō debēt negare, lxxxvij, dis, §, j, ⁊ duobus, c, se,
¶ qui in malo patrociniū dat malis socius est criminis, xiiij, q, j, circa me.

Patronatus. ¶ patronatus ius attenditur propter fundatiōem ⁊ edificatiōem vel possessionem ecclesie, xvi, q, vij, pie mentis, et c, se, xviij, q, ij, abbatem
Item in rebus ecclesie conferendis ⁊ manumittēdis, xvi, q, vij, filijs, ⁊ quattuor, c, se,
Item in personis que presse debent ecclesijs episcopo offerendis, xvi, q, vij, decernim⁹ ⁊ duobus, c, se, ⁊, q, ij, si quis epōꝝ
Item tempore necessitatis a sua ecclesia ī subsidijs recipiendis, xvi, q, vij, quicūqꝫ
Item patroni habentius in monasterijs suis in electiōe abbatis, xviij, q, ij, abbatē
Item in monasterijs habent ius aduocationis, xvij, q, ij, gonsaldus
¶ patroni ecclesias vel monasteria sine cōsensu epi de loco ad locū mutare non pūt xvi, q, vi, considerandum
Item ab eis ecclesie nisi de cōsensu episcopi non sunt recipiende, xvi, q, vij, si plures ⁊ duobus, c, se,
Item patroni ecclesias nec auferre nec cōferre possunt sine consensu episcopi, xvj, q vij, inuentum
Item renūciatio beneficij ecclesiastici ī manu patroni non tenet sine cōsensu episcopi, xvij, q, ij, gonsaldus
¶ nō patron⁹ sed episcopus dꝫ dotem ecclesie ordinare, x, q, j, nouerint
¶ quē patron⁹ presentet sufficit si nō probetur malus ⁊ tenetur eum episcopus recipere, xvij, q, vij, monasteriū
¶ spreto patrono episcopus nullū debet ad ecclesiam ordinare, xvi, quest, vij, decernimus,
¶ vbi plures patroni sup conferendo contenderint vt in vnū consentiāt sunt per epm cōpellendi, xvi, q, vi, si plures

Paulus. ¶ paulus apl's nō ideo fefellit qr melioribus occupatus ad hyspaniā quo ire pmiserat nō iuit, xxij, q, ij, beatus
¶ magnū predicationem suā impedientē ceccitate percussit, ⁊ chorinthiū sathane tradidit xxiij, q, iiij, c, qꝛ christ⁹. §, potest,

¶ ꝓpter incentiua vicioꝝ corp⁹ suū vigilijs orōibꝰ z flagellis castigādo in seruitutem redegit,xxxij,q,v,si paulus

¶ auꝝ z argentū non concupiuit,xvi,q,j,ꝑdicator,

¶ qȝ flagellis fidem recepit pl⁹ ōībꝰ vocatis verbo laborauit,xxiij,q,iij,q̄s non potest,z,q,vj,c,j,

¶ paul⁹ homicida non fuisset si armati q̄s ipse impetrauerat aliq̄s in ipos insilientes occidissent,xxiij,q,v,de occidendis

¶ inb̄ q̄ cū christianos ꝑsequi vellet prostratus fuit,innuit q̄ mala volūtas nō est ꝑmittenda sue libertati,xxiij,q,iiij,displicet,circa mediū.

¶ cū ecclesiam dei ꝑsequeret in itinere cecatus ad deum conuerti coactus est,xxiij q,vj,§,j,

¶ se abortiuo similē testat⁹ est dicēs,nouissime aūt oim tanq̄ȝ abortiuo visus est z mihi ibidem

¶ sicut ꝑmo fuit horrendus vastator ecc̄ie ita postea magnus edificator,cxxix,xxiij,q,iiij,quis nos

¶ ad man⁹ impositiōez ananie tanq̄ȝ squame ab oculis eius q̄bꝰ clausi erant ceciderunt,ibidem

¶ postea paulus vocat⁹ est q̄ ꝑmo saulus dicebatur,xxiij,q,iiij,nimiū,

¶ paulus ꝓstratus est vt cecaret cecat⁹ vt mutaret,mutatus vt mitteret,missus,vt qualia fecerit in errore talia ꝓ veritate pateretur,xxiij,q,iiij,displicet

¶ paulus dr̄ vas electiōis,xxi,dis,q̄uis,xxij,dis,sacrosancta,xliij,dis,dispensatio,xxxij,q,v,si paul⁹,z de pe,dis,ij,si enī inq̄t

¶ ꝑdicatur⁹ ad italiam veniēs naufragiū ꝑtulit,vj,q,j,aduersitas

¶ arte z manibꝰ victū q̄rebat,x,q,iij,cauendū,de con,dis,v nunq̄ȝ

¶ a sumptibꝰ abstinebat ne aliq̄d offendiculum xp̄i euangelio ꝑstaret,xxiij,q,iij,§,j,ante finem

Paupertas.

¶ paupertas non est ɔtemnenda,qȝ eam xp̄s dedicauit,xij,q,ij,glia epi

¶ dn̄s loculis quos habebat necessitates pauperuȝ sublenabat,xxiij,q,iiij,dno,ante finem

¶ ver⁹ paup nil q̄rit habere extra xp̄m,xij,q,j,clericus

¶ paup dr̄ q̄ se amore paupertatis in numero pauperꝝ ɔstituit,vt ibi tanq̄ȝ paup voluntarius viuat,j,q,ij,sacerdos

¶ paupertas reꝝ nō est mala reputāda,xv,q,j,illa

¶ nimia paupertas religionis infringit q̄ñ q̄ȝ robur ɔuersationis,xij,q,ij,c,vlti,

¶ deus paupertatē esse voluit vt sustinētes ꝑ patientiā coronarent z diuites in ipis mererent,xlvij,dis,sicut hi

¶ pfect⁹ est oīa ꝓpter xp̄m relinquere q̄ȝ paupibꝰ distribuenda seruare,xij,q,j,expedit,z,q,ij,socrates

¶ onerat⁹ pondere auri xp̄m paupem nō potest sequi,xij,q,ij,socrates

¶ ep̄s paup debet esse victu,diues merit̄,xlj,dis,ep̄s

¶ ꝑdicatores paupes esse debent z alij tenent ipis necessaria ministrare,j,q,ij,sacerdos,x,q,vl,cauendum

¶ glia epi ē pauperꝝ opibꝰ ꝓuidere,sȝ fraudare qd̄ est pauperꝝ,sacrilegium est cōmittere,xij,q,ij,glia epi

¶ religiosus q̄ ꝓfessus est paupertatē,si ep̄s efficit nō frangit votū,qȝ fit reꝝ ecc̄le dispensator nō vsurpator,xij,q,j,expedit

¶ bona ecc̄liaꝝ sunt bona pauperꝝ,xij,q,ij indigne,in fine,xvi,q,j,c,vl,xxiij,q,vij,qd̄ autem,post medium

¶ ꝑcipue paupibꝰ q̄ laborare nō possunt est subueniendū,lxxxij,dis,ep̄s

Item nobilibꝰ z diuitibꝰ depauperatis q̄ mendicare erubescūt,lxxxvi,dis,nō satis,§,item ɔsideranda

¶ in paupibꝰ magis attēdenda est religio q̄ȝ paupertas,xvi,q,j,c,vl,

¶ non minus crudelis est q̄ a paupe vsuras exigit q̄ȝ q̄ diuiti subtrahit,xiiij,q,iiij,quid dicam

¶ paup si nō habet dare nō solum ɔtemnitur,sed etiam ɔtra veritatem opprimit,xi,q,iij,paup

¶ nemo pauperi in mala causa debet esse misericors,xiiij,q,vi,si res

¶ q̄ ea q̄ paupibꝰ debent accipiūt grauiter delinquunt,j,q,ij,pastor

Pax.

¶ pax humana si tam dulcis ē pro temporali salute q̄nto dulcior pax diuina pro eterna salute,xxiij,q,j,noli estimare

¶ xp̄s veniens docuit pacem,dedit paceȝ reliquit pacem,xxiij,q,j,nisi bella.

¶ pax nō queritur vt bellū gerat,sed bellū

geritur vt pax acquiratur.xxiij.q.j.noli.
¶ bonorum bella nõ crudelitate et cupiditate sed pacis studio geruntur.xxiij.q.j.apud.
¶ qui predicat pacem debet eã habere secum.iij.q.vj.hec quippe.in fine
¶ pax inter discordãtes per epõs debet reformari.xc.dist.studendũ.et c.precipimus.
¶ mala quoque sunt toleranda pro pace seruanda.xxiij.q.iiij.c.j.et c.ecce inquiunt
¶ pacificus dicitur qui corrigit quod potest.et quod saluo pacis vinculo corrigere nõ potest equanimiter supportat.xxiij.q.iiij.quisquis
¶ diuersis penis sunt puniẽdi pacẽ ecclesie perturbantes.xxiiij.q.j.qui contra.
¶ nõ omnis qui dicit pax vobis est quasi columba audiendus.ij.q.vij.nõ omnis
¶ qui dicit pax vobis plerumque quasi nõ columba sed coruus reputatur.ij.q.vij.sicuti.§.quia ergo.
¶ an cõionem pax debet dari in missa.de con.dist.ij.pacem

Peccatum.

¶ peccatum est duplex.vicz originale peccatum et actuale.de pe.dist.iiij.fere per totum
¶ originale peccatum dicitur infirmitas carnis languor nature.et concupiscentia carnis.xv q.j.illud pereque.§.itaque.
¶ omnis homo per concubitum conceptus nascitur cum originali peccato.de cõ.di.iiij.firmissime.
¶ in veteri lege contra originale valebat circũcisio.sed baptismus in nouo testamento de con.dist.iiij.ex quo.
¶ licet baptismus deleat peccatum originale et omne aliud peccatũ.tamen reatus sine fomes nõ tollitur.de con.dist.iiij.ex quo
¶ cum originali peccato patris polluitur filius et non actuali.quia in originali vnum cum patre fuit sed in actuali alter effectus nõ polluitur si nõ cõsentit.j.q.iiij.sed itaque.xxiiij.q.iiij.§.j.an fine
¶ actuale est duplex vicz mortale et veniale.de pe.dist.j.medicina.§.tres sunt
¶ peccatum mortale est volũtas retinendi vel consequendi quod iusticia vetat.xv.q.j.§.j.ante finem
¶ nemo peccatum mortale committere appetit propter ipsum peccatũ sed propter illud quod ex eo consequitur.xv.q.j.merito.
¶ inter duo peccatã vbi vtrumque vitari nõ potest minus est eligendũ.xiij.dist.duo.
¶ mortalia peccatã dicuntur criminalia et capitalia.et que sunt illa habes.xxv.dist.vnum orarium.§.alias
De criminali peccato habes vbi agitur de crimine
¶ tribus modis impletur omne peccatum mortale.vicz suggestione.delectatione.et consensu vi.dist.testamentũ.post me.
¶ aggrauatur ex circumstantiis.xl.dist.homo.l.dist.quia tua.de pe.di.v.§.j.in principio
¶ quoque alleuiatur ex circũstantiis.xv.q.j.inebriauerũt.Exemplũ ibi de Loth
¶ habes gradus inequalitatis.quia adulteriũ vincit fornicatiõem.incestus adulteriũ.vicium contra naturã incestũ.et sic de similibus.xxxij.q.vij quemadmodũ.et.iiij.c.se.
¶ quantitas ipsius pensatur secundum qualitatẽ peccantiũ.xxiiij.q.j.qui cõtra.xxvj.q.v.cõtra idolorum
¶ peccare dicitur quis grauius altero multipliciter vicz considerato lapsu a bono maiori.xvij.q.j.§ vero.vbi dicitur quod velata virgo plus peccat frangendo votũ quam vidua nõ velata.
Item considerata qualitate pene.xxiiij.q.j.non afferamus.vbi dicitur sceleratius commissum quod grauius est punitũ
Item considerato exemplo quod inde sumitur ij.q.iij.precipitur.vbi dicitur quod prelati grauius peccãt quia subditos prauo exemplo occidũt
Itẽ considerata quãlitate peccati.xxxij.q.vij.quemadmodũ.vbi dicitur quod grauius peccat adulter quam fornicator.et adulter vincitur ab incestu.
Item considerata diuturnitate et frequẽti iteratione.de pe.dist.v.vbi multa aggrauantia ponuntur
Item in eodẽ genere peccati grauius peccat christianus quam paganus.xxxij.q.iiij.in eo.
Item aggrauatur ratione persone vel rei in qua peccatur.xij.q.ij.gloria.xxij.q.j.mouet.xxvij.q j.nuptiarum.
Item ex tẽporis diuturnitate augetur.xxiiij.q.j.scisma.de pe.dist.v.§.j.
Item voluntariũ grauius est inuoluntario.quod procedit ex infirmitate vel ignorãtia vel coactiõe.xv.q.j.§.j.et c.se.vsque ad.c.mulier
¶ si nõ est volũtariũ non est peccatum.xv.q.j.§.j.xxxij.q.v.si cum
¶ peccata scientium peccatis ignorantiũ preponuntur.vj.q.j.quero
¶ que ex ignorantia vel infirmitate committuntur facile dimittuntur.xxv.dist.vnũ orarium.§.criminis
¶ aliena peccata nemini preiudicant.xxiij q.iiij.si quis
An minus malũ committendũ sit ne alter grauius peccet.xiij.dist.quod alt.Exemplũ

ibi de Loth.

¶ peccata suos auctores tenere debet. xxiiij. q. j. nõ turbatur. de pe. dis. j. § puero.

¶ indecens videtur crimen suũ alienis criminibus impendere. xlvj. dis. sicut non

Item videt̃ q̃ nec venialiter q̃s debet peccare vt alter vitet mortale. xxiij. q. v. cũ homo. in fine. xxij. q. ij. faciat

¶ peccatũ vnius frequenter multi luunt. xxiiij. q. j. nõ turbatur. xlv. dis. sed illud.

¶ alterius peccatũ non imputatur illi q̃ fecit quod debet. xlvij. dist. quod ad nos. vij. q. j. aduersitas. post mediuʒ

¶ nullus debet gaudere de multa societate peccantiuʒ. quia non min⁹ ardebit qui cum multis ardebit. ij. q. j. multi. in fine

¶ occulta peccata non sunt publice condemnanda. ij. q. j. si peccauerit. xxiij. q. iiij. si quis potestatem. Exempluʒ ibi de xp̃o z de iuda. xv. q. v. ca. vl.

¶ occultum peccatum dicitur qd̃ nec confessione nec, pbatõe publicat̃. xv. q. v. c. vl.

¶ publicum peccatuʒ coram oĩbus punit endum est. ij. q. j. si peccauerit

¶ prelatoꝝ peccatum vel religiosoꝝ ꝓpter maius scandalum est celandum. lxxxvi. dis. in scripturis

¶ peccata incorrigibiliũ licet nõ possint probari sunt prelatis denũcianda. v. q. v. non vos. xxij. q. v. hoc videtur

¶ petm̃ in spm̃sanctũ ꝯmittit q̃ ex ꝓposito bonũ deserit z malũ vsq; ad morteʒ facit. de pe. di. j. de⁹ q̃ illis. §. p̃t. z. dis. iij. int̃ hec

De peccato in spm̃sanctum habes vbi agitur de spũsancto.

¶ in peccatis perseuerantes nec a deo nec ab homine absoluuntur. xxiij. q. ij. legat̃. z. c. damnationis. de pe. dis. v. falsas

¶ qui nũq; peccare desinunt dum viuunt ostendũt q2 in peccato semꝑ viuere cupiũt de pe. dis. j. voluissent. §. sine autem

¶ assidue peccantium nõ miseretur deus. xcij. dis. dyaconi sunt. in fine

¶ qui in vno peccato mortali offendit, sic vita eterna priuatur ac si omnium esset re⁹ de pe. dis. v. fratres

¶ pluribus modis peccata remittuntur. xxiij. q. v. remittunt̃. de con. dist. iiij. ecclie caritas. de pe. dis. j. medicina. §. treu sunt.

¶ sine pena nõ dimittunt̃ q2 aut deus punit aut hõ. de pe. di. j. medicina. §. primo.

¶ dimissũ vltra nõ puniẽ. de pe. di. iij. sũt plures. §. auctoritas. xxiij. q. v. q̃d ergo.

¶ dimissa q̃nq; redire dicunt̃. de pe. di. iiij. fere. per totum

¶ dimissa non sunt recogitanda ad delectationẽ sed ad penitentie amaritudinem de pe. dis. iij. §. iudas penituit

¶ in pluribus peccatis manẽs de vno petõ pñiam veram agere nõ potest. q2 de⁹ pteʒ ꝯdemnare nõ nouit. de pe. dis. iij. int oĩa sceleratioꝝ. §. his auctoritatibus. Vñ versus

Summa dei pietas veniã nõ dimidiabit

Aut totũ aut nihil ꝑ certo ꝓpiciabit.

¶ peccatoribus tñ ꝯsulendũ est vt in statu peccati bonũ facere nõ omittant. de pe. dis. v. falsas. in fine. Nam ꝓpt̃ hoc deus. aut corpoꝝ ad pñiam illustrat. de pe. di. v. falsas Aut ipos tp̃aliter in p̃nti remunerat. de pe. di. iij. pluꝝ est credere. §. ex h̃ sensu. Aut ipsis eternũ suppliciũ tollerabili⁹ fiet. d pe. dis. iij. q̃d q̃. §. potest etiã referri. Vñ versus

Que cũ mortali bona fiũt dant bona terre

Cor faciũt aptũ minuũt tormẽta gehenne

¶ de⁹ nõ obliuiscit̃ paucoꝝ bonoꝝ factoꝝ in multitudine peccatoꝝ. de pe. dis. iij. pluꝝ est credere. §. ex hoc sensu.

De mortali peccato habes vbi agitur de malo culpe

¶ venialia peccata que sint habetur. xxv. dis. vnum orarium. §. alias

¶ nemo mundus est a petõ veniali. de pe. dis. ij. vt cognouerũt. §. opponit̃. circa me.

¶ venialia peccata nõ sunt ꝯtẽtibiliter cõmittenda. q2 nõ refert siue nauis ꝑ fluct⁹ siue ꝑ guttas paulatim subintrantes submergat̃. de pe. di. j. medicina. post mediũ.

¶ nullũ peccatũ est adeo veniale qd̃ nõ fiat mortale dum placet. xxv. dist. vnum orarium. §. criminis

¶ q2 venialia ex fragilitate hũana cõmittuntur null⁹ hõ ea vitare p̃t. de pe. di. j. medicina. §. tres sũt. z dis. iij. incassũ. §. sʒ ꝓba.

¶ excepto deo oĩes peccare possunt. de pe. di. ij. sic enim inquit. in fine

¶ posse peccare nõ est posse. de pe. dist. ij. ante finem. xlv. dis. sed illud

¶ venialia delentur ꝑ dñicam orõem, per elemosyne largitiõeʒ. z pectoris tunsionẽ z ꝑ ieiunij castigatõeʒ. de pe. di. j. medicina. §. primo.

Item delent̃ ꝑ aque benedicte aspersioneʒ de. con. dis. iij. aquam sale.

Item ꝑ eukaristie dignam sumptiõem. de

pe.dis.ij.ante.z.c.panem de altari
Item per episcopi vel psbri benedictionē xxviij.dis.psbrm

Pecunia. ¶ pecunia dr a pecori-bꝫ.quia antiqui h quod habebant ex pecoribus habebant.j.q̄sti.iij.totum
¶ largo nomine quicquid homines in terra possident pecunia vocatur.j.q.iij.totū
¶ amor pecunie ꝯtrariatꝰ iusticie.xj.q.iij.qui recte.z.c.pauper
¶ simonia nō debꝫ committi pro pecunia j.q.iij.p totum
De hac materia habes vbi agitur de diuitijs.

Pedagium. ¶ pedagium nouum imponētes sunt excōmunicandi.xxiiij.q.iij.si quis romipetas
¶ maxime a pegrinis z a fidelibꝫ mercatoribꝫ nō sunt pedagia accipienda.xxiiij.q.iij.si quis romipetas

Pena. ¶ pena est duplex.videlicet temporalis z eterna.de pe.di.iij.sunt plures.§.auctoritas.
¶ pena temporalis est duplex.vna in hac vita.alia post hanc vitā.xxv.dis.q in aliud.
Item in hac vita temporalis aut infligitur a deo aut ab homine.xl.dis.sed illud
¶ pena in hac vita temporaliter a deo inflicta p peccato sicut egritudo.paupertas.mors.non est mala dicenda.xv.q.j.illa.
¶ pena egyptioꝝ fuit a deo in correctiōez eoꝝ.xv.q.j.nec is qui
¶ deus tpaliter punit q̄nqꝫ vt ineternum nō cruciet.xxiij.q.v.quid ergo.de pe.dist.iij.sunt plures.§.auctoritas
¶ deus q̄nqꝫ in presenti grauiter z subito punit propter criminis detestationez.xix.distinc.anastasius
¶ quandoqꝫ pena temporalis trāsferꝰ in posteros.de pe.dis.iij.illud vero.§.ecce.Exēplum ibi de Acbab
¶ puniuntur quandoqꝫ multi ꝑpter vnuz xlv.dist.sed illud.lvi.dist.si gens.xxiij.q.iiij.si ea.xxiij.q.j.nō turbatur
¶ nemo debet mirari de afflictione bonorum z de ꝓsperitate maloꝝ in presenti.qꝛ afflictio est bonis in iudicium salutis z ꝓsperitas malis in iudicium reprobatiōis de pe.dis.iij.§.ex hoc sensu
¶ frequenter q nō meruerūt sunt a deo ꝑpter alios puniti.xlij.dis.§.j.q.iiij.ecclia.§.item paruulos.z.xxiiij.q.iij.§.j.Exemplum de paruulis zodomitarum
¶ punitur quis p alio a deo tpaliter.eternaliter nullus.Anima enim que peccauerit ipsa morietꝰ.xxiiij.q.iij.§.j.post mediū.
Itez punitur quis a deo p alio temporaliter iustus pro iniusto.vt Petrus pro Iuda.xxiiij.q.j.non turbatur
Item punitur a deo iniustus ꝑpter iustuū sicut Maria murmurās p moyse lepra ꝑcussa est.ij.q.vij.plerqꝫ.§.is ita
¶ punitur qs ab hoīe p alio corpaliter vt in crimine lese maiestatis vel heresis.vi.q.j.quero ergo.§.verum.z.§.sc.
Item punitur quis spūaliter pro alio vt in excōmunicatione.xvij.q.iiij.miror
¶ punitur qs p alio spūaliter.vt in ꝑuatione diuinoꝝ officioꝝ familia ꝑpter dominuz ꝑuatur.xj.q.iij.si qs eps dam.z.c.se.
¶ illi nō puniunꝰ a deo bis in idipsum q in flagellis penitentiaz egerunt.de pe.di.iij.sunt plures.§.auctoritas
¶ pluribꝫ de causis deus flagellat hoīes temporaliter.de peni.distinc.sunt plures §.auctoritas
¶ q in penis duriores efficiuntur tēpale supplicium fit eis ad eterne dānatōis supplicium.de pe.di.iij.sūt plures.§.auctoritas
¶ deus quandoqꝫ punit paucos vt ex h multitudo ad penitentiā prouocetꝰ.xxiij.q.iiij.guilisarius
¶ pena temporalis meritorie infligitur ab homine.quia nisi sic fieret multiplicarentur malefactores.xxiij.q.iiij.est iniusta
¶ pena criminis ex tempe legis est que crimen inhibuit.xxxij.q.iiij.dixit sara
¶ culpa est nō punire culpam.xxviij.dis.quia sunt
¶ ad innocentis spectat officiū nō solum culpam cauere sed etiam punire peccatuz xxiij.q.v.nō est innocentie
¶ maxime ꝑlatus grauiter offendit q culpam inpunitam dimittit.xxiij.quest.iiij.si is qui
¶ in eo quo quis peccat est puniendus.xciij.dis.si quis
¶ pena q̄nqꝫ par debet esse in vno peccato delinquentiū sicut in simonia.vbi accipiens z dans equaliter punitur.j.q.vij.ꝑ illicitam.§.sancimus.in fine
¶ par pena agentes z cōsentientes debet

cōp̄hendere.xvij.q.iiij.oīnes
¶ quandoqꝫ in codē peccato varietas p̱sonarum consequitur varietatem penaꝝ.xij.q.ij.fraternitas.xiiij.quest.vj.cap̄.j.in fine
¶ pene nō sunt exasperande.de pe.dist.ij.hec autem verba.§.pene
¶ pena nō est vlterius ptrahenda q̄ʒ delictum fuit in excedente repertum.ibidem.
¶ pene aggrauant̄ s̄m qualitatem delicti.xxiij.q.j.non afferamus.
¶ quāq̄ʒ aggrauant̄ vt ceteris metus incutiatur.xj.q.vi.xvij.q.iiij.frater.in fine.xxvij.q.vij.quapropter.
¶ ex causa variat̄ pena.xxix.dis.necesse.
¶ aliq̄s punit̄ sine culpa ꝫ nō sine causa.si q̄s ꝯtrahēs cū corrupta quā credit esse virginē ⁊ bigamus efficit̄.lj.distin.qui in aliquo
De trib⁹ generib⁹ hominū q̄rum pene sunt dissimulande ⁊ diuino iudicio reseruāde.xxiij.q.iiij.cum in lege.§.his ita
¶ stult⁹ in culpa sapiēs fit in pena.xxxviij di.qui ea.xxvij.q.j.si custos.circa finem.
¶ puniuntur animalia cum quib⁹ homines peccauerint ne refricetur facti memoria.xv.q.j.mulier
¶ rigor penaꝝ canonicarum temperatur ꝓpter necessitatem temporis ⁊ vtilitatem j.q.vij.requiritis.
¶ vna pena est maior altera diuersimode.videlicet rōne effectus.vt excōmunicatio q̄ maior est oīnib⁹.xxiiij.q.iij.corripiātur occidit enī animā.xxiiij.q.iij.si habes.xj.q.iij.nemo episcopoꝝ.
Item rōne durationis vt degradatio.que maior est ꝓpter duratiōnē q̄ʒ excōmunicatio.l.dis.si eps vel p̄sbr
Item ratione asperitatis.vt pena corp̱alis que maior dicitur.quia actualiter sentit̄.xxiij.q.iij.si habes
Item rōne opprobriositatis.vt pena suspēsionis in patibulis.verberationis p̱ ciuitatem.xxiij.q.v.c.j.
¶ in inferenda pena multa sunt ꝯsideranda.videlicet dignitas.quia talis punitur p̱ dignitatis subtractionem.l.di.ꝯtumaces.ij.q.vij.quisquis
Item diuitie siue nobilitas.qꝛ talis plus punit̄ pecuniaria q̄ʒ corp̱ali.xxiiij.q.j.q̄ ꝯ
Item paupertas.qꝛ talis pl⁹ punit̄ pena corporali q̄ʒ pecuniaria.xxiij.q.j.q̄ contra.

Item ordo.quia in ordine ꝯstituti sunt moderate flagellandi.alias excōmunicatio.ī currit̄ur.xlv.di.cum beatus
Item religio.qꝛ regulares aliter sunt puniendi q̄ʒ alij.xviij.q.ij.quidam monachoꝝ.
Item mentis insania.quia taliuꝫ excessus non imputatur ad penam.xv.q.j.si quis insaniens
¶ pena ecclesiastica est dignitatib⁹ p̱uare.xvi.q.vj.si ep̄m
Item in monasterijs p̱ penitētia recludere xvj.q.vj.de lapsis.⁊.c.ep̄o
Item carceri vel exilio deputare.xvij.q.iiij attendendum
Item in pecunia ⁊ etiam in alijs reb⁹ ꝯdēnare.xvij.q.iiij.si quis cōtumax.⁊.c.si q̄s deinceps.xxj.q.v.si q̄s cuiuslibet
Item corp̱aliter flagellare.xxiij.q.v.c.j.p⁹me.xxxij.q.j.de benedicto
Item excommunicare.xvij.q.iiij.nullus.c.si quis deinceps.⁊.c.se.⁊.c.diffiniuit
Item ꝯtumacib⁹ penam angere.lxxiij.di.honoratus.in fine.xxiij.q.v.de liguribus xxxj.dis.quoniam.in fine.xxxiiij.dis.quorundam
¶ pena purgatorij ⁊ si nō sit eterna tamē grauis est.excedens omnem penam p̄sentis vite.xxv.dis.qui in aliud
De hac materia habes vbi agitur de purgatorio
¶ pena eterna datur in peccato perseuerātibus ⁊ fidei transgressorib⁹.xxj.questio.j.scimus
¶ iuste punit deus malos eternaliter.vt q̄ in hac vita nūq̄ʒ voluerunt peccato carere nūq̄ʒ careant supplicio.de pe.dis.j.voluissent.§.potest etiam.
¶ grauius ibi puniunt̄ christiani q̄ʒ pagani xij.q.j.scimus
¶ in pena eterna nō min⁹ ardebit q̄ cū pluribus ardebit.ij.q.j.multi.in fine.
¶ q̄cquid est ꝯ ꝯsciam.s.p̄cepti vel ꝓhibitionis edificat ad gehennā.xxviij.q.j.omnes.§.ex his

Penitentia

¶ penitentia ē duplex.vicꝫ dei ⁊ hominis.xxij.q.iiij.incōmutabilis
¶ penitentia dei est a se ipso ordinata cuꝫ voluerit inmutare.xxij.q.iiij.īcommutabilis
¶ penitentia hominis est quedam dolentis vindicta ſꝑ puniens in se qđ dolet ad

misisse. de pe. dis. iij. c̃minis caute. §. hac au ctoritate

¶ penitentia est perpetrata mala plangere et plangenda nõ perpetrare. de pe. dist. iij. §. j. circa pncı.

¶ penitere est quasi semp penam tenere. de pe. dis. iij. circa prin.

¶ penitentia est secunda tabula post naufragiũ. de pe. di. j. §. secũda. añ. c. medicina

¶ pnĩa alia est puata alia solẽnis siue publica. l. dis. si qs post. §. se.

¶ puata diuersas habet species. de peni. dis. j. medicina

¶ alia est incipientiũ. alia pficientiũ. alia pfectoꝝ. de pe. di. iij. c̃minis caute. §. hac auctoritate

¶ aute ipsam peccatori nõ datur a deo misericordia. l. dis. quia tua.

¶ pnĩa alia vera. alia falsa. de pe. dis. iij. in tantum. §. siue

¶ sicut vera pnĩa veniam pmeretur ita falsa deũ irritat. de pe. dis. iij. in tantum. §. siue. in fine. c. inter hec. ij. circa finem

¶ falsa pnĩa est cui nunq̃ venia pmittitur de pe. dis. iij. intantũ. §. siue.

Jtez falsa penitẽtia est cũ res aliena p quã cõtractum est peccatũ nõ restituitur. xiiij. q. vj. si res

Jtem falsa pnĩa est qñ de pluĩa agitur penitentia. xvij. q. iiij. sunt qui

Jtem falsa dicit que nõ ẽm auctoritatẽ patrũ iuxta qualitatem criminum imponit de pe. dis. v. falsas

Jtem falsa est cũ spretꝭ aliis peccatis de vno solo pnĩa agitur. de pe. dis. v. fratres. et di. iij. inter omnia sceleratior. §. his auctoritatibus

Nam de vno pnĩam et nõ de aliis agere. est q̃si crudum laterem lauare. de pe. dis. iij. sie penitentiam

¶ vera penitentia est cui nunq̃ venia denegatur. de pe. dis. iij. intantũ. §. siue. v. di. §. j. in fine

¶ p ipsam omne peccatum delet. de pe. dis. iij. §. siue. c. inter hec. ij.

Jtem opa p peccatũ sordidata facit deo accepta. l. dis. et. purgabit. in fine.

Jtem facit surgere ad opa fortiora. l. dis. qd est. in fine. et tribꝫ. c. se.

Jtem restituit dignitatis officia. l. di. quia tua. in fine. Exemplum ibi de petro aplo ij. q. v. quanto.

¶ deꝰ peccatores ad penitentiam expectat xcij. dis. dyaconi sunt

¶ deꝰ nunq̃ spernit penitentiam etiam si ad summũ quis maloꝝ puenlat. de pe. di. iij. talis. §. ecce

¶ q̃ntũcunq̃ paruã pnĩaz et q̃ntocũq̃ pro tpe factam deus non respuit. de pe. di. iij. talis. §. ecce

Jtem sepiꝰ iteratã deus nõ ꝯtemnit. de pe. dis. iij. §. hac. et. §. q aũt. et. c. septies

¶ pnĩa in vltimo momento vite potest ẽe vtilis ad salutem. xxvj. q. vj. si pſbr. et. c. se. Exemplum ibi de latrone

¶ dubia est penitẽtia ad vltimã necessitatem delata. de pe. dis. vij. §. j. di. iij. §. siue.

¶ faciliꝰ est inuenire q recte ẽuauit innocẽtiam q̃ q ꝯgrue egerit pnĩaz. de pe. dis. iij reperiuntur. §. at ego

¶ q sunt digne fructꝰ penitentie. l. di. quia tua. de pe. dis. v. §. j. in fine

¶ vere penitens sp dolet et dolere gaudet. de pe. di. iij. circa pn. c. si aplus

¶ q penitet non est dicẽdus peccator. xxxij. q. j. qd autem

¶ discretũ debet querere ꝯfessorez. de pe. dist. j. quem penitet.

¶ penitẽs debet ꝯsiderare multa de qbꝫ debet penitere et que aggrauant peccata. de pe. distinc. v. §. j. que in his versibꝫ cõtinentur

Aggrauat. ordo. locꝰ. peccata. scĩa. tempus
Etas. ꝯditio. mora. motus. copia. status.

¶ penitens debet pmittere vlterius se talia non factuꝝ. xij. q. ij. de viro. xxiij. q. vlt. pessimam

¶ vere penitẽs omnia que imponũt sustinere dꝫ libenter. de pe. dis. ij. circa pn.

¶ penitenti prosunt orationes. elemosyne et alia bona eccl̃ie. de pe. dis. vj. §. j.

¶ pnĩa nabuchodonosor dr fructuosa. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor

¶ nullus debet pnĩam alteri imponere vl absolutiõez facere sine epi licentia nisi sit pͥuilegiatꝰ auctoritate apostolica. xvj. q. j. puenit

¶ ꝯfessor cum gaudio et pio affectu debet suscipe penitentes exemplo christi. xxvj. q. vij. penitentem

¶ p pnĩam ꝯtrahit filiatio spũalis sicut p baptismũ. xxx. q. j. omnes

¶ nulli petenti veniam debet denegare. ij q. v. quanto.

¶ pnia ne hoies desperēt qñqȝ est mitigā da qr melius ē reddere rōez de misericordia q̄ȝ de crudelitate.xxvj.q.vij.de his.z.c.alligāt.
¶ indiscrete iposita nocet qr ex h̄ pcedēs pteuit z futura fugit.xxvj.q.vij.alligant.
¶ in extremis nulli est deneganda.xxvj.q vj.si quis de corpe.z.vij.c.se.
¶ in articulo mortis si penitēs loq̄ non valens p signa petit penitentiam debet absolui.xxvj.q.vi.q̄ recedūt.z trib.c.se.
¶ clericis petentib penitentiā non est neganda.xxvj.q.vi.qui recedūt
¶ clerici peius agant penitentiam q̄ȝ laici.de pe.dis.j.mensuram
¶ clerici prompti sunt aliis pondus penitentie imponere sed suo digito nō curant tangere.xxvj.q.vij.alligant
¶ imponēda est penitētia fm qualitatem delicti.xv.q.j.si q̄s.xxiij.q.v.circa finem.
Item fm qualitatē delinquentis.xxvj.q.vij tpa penitudinis.z.v.c.se.de con.di.iiij.de penitentib.de pe.dis.j.in actione
¶ imponit penitentia ad cautelam.xv.q.j si q̄s insaniens.xxiij.q.v.excōicatoꝝ
¶ criminosi sunt compellendi ad penitentiam agendaȝ.xxiij.q.iiij.displicet
¶ penitentia est arbitraria iuxta discretionem imponētis.xxvj.q.vij.hoc sit.de pe.distin.j.mensuram
Itez est arbitraria fm exigentiaȝ etatis egritudinis z necessitatis.xxvj.q.vij.tempora penitudinis.z.c.hoc sit
¶ licet penitentia sit arbitraria p q̄busdā tamē culpis modi penitētie a canone sunt impositi.de pe.dis.j.mensuram.
¶ epo siue presbytero fornicanti cum filia spūali est.xv.annoꝝ penitentia imponenda.xxx.q.j.si quis sacerdos
¶ decēnis p matricidio.xxxiij.q.ij.latorez
Item pro fornicatione religiosi vel religiose.xxvij.q.j.deuotam
¶ septennis imponitur pro ecclesie inuasione.xij.q.ij.de viro
Item p incestu.xxx.q.iiij.si pater
Item p vxoricidio.xxxiij.q.ij.admonere.
Item pro homicidio adulterio z periurio.sed differenter.xxij.q.j.p̄dicandum.
¶ qñqȝ piurantis penitentia est septē anni.qñqȝ tres.quandoqȝ vnius.qñqȝ minus fm iuramenti differentiam.xxij.q.v.q̄ cōpulsus.z trib.c.se.
¶ ecclia psueuit p q̄libet pctō mortali septennē pniaȝ iniungere.ſȝ magis z minus aggrauare.xxxiij.q.ij.hoc ipm.
¶ ab hereticis sacramēta recipiētes diuersimode puniunt.xxiij.q.j.si quis z.ederit
¶ penitentia rebaptisatoꝝ diuersificatur.de cō.dis.iiij.q̄ bis.z.c.eos quos
¶ penitentia incendiarioꝝ est q post damni restitutiōez in terra sancta p vnū annū demorent.xxiij.q.vi.pessimam
¶ qualiter penitentia solennis z publica est imponenda z assumenda.l.dist.penitētes.z.c.se.
¶ imponitur pro magnis criminibus.de pe.dist.j.in actione
¶ iuuenib non facile est imponēda.l.dis.penitentes
Item nec clericis nisi pus a suis ordinib degradatis.l.dist.pfirmandum.z.duob ca.sequentib
¶ nō debet iterari.l.dis.si quis post remissionem.§.primo
¶ facientes eam nō debent interim communicare nisi in articulo mortis.xxvj.q.vj.si quis.z trib ca.se.
¶ nō debent miliciam seculare vl pompā exercere.de pe.dis.v.ptrarium.l.di.c.vlti.
¶ tales nō possunt ad sacros ordines pmoueri.l.dis.ex penitentib.z quattuor.c.se.z.c.illud.z.c.placuit.
¶ q̄ȝdiu sunt in penitētia actu nō possunt i curia seclari aliquē accusare.xi.q.j.illud
¶ post pniam matrimonio possunt vti et de licentia ptrahere.xxxiij.q.ij.audiuim vsqȝ ad finem questionis
De penitentia habes vbi agitur de contritiōe.z vbi agit de pfessione.z vbi agitur de satisfactione

Pēthecosten.

¶ penthecosten in eadem leticia z reuerentia est sicut festum pasche.lxxvj.di.nosse
¶ in vigilia pēthecostes dyaconi pter aduentum spūssancti dalmaticis debent vti z flectamus genua non debetur dici.lxxvj.dis.de ieiunio
¶ a pascha vsqȝ ad penthecosten si qui ieiunare voluerint nō sunt phibendi.lxxvj dis.post pasca

Percussio.

¶ pcussio ē duplex.vicȝ spūalis z corporalis.Spūalis q̄ fit vbo.Corpalis que fit facto.xlv.dist.cum beatus.

¶ spūalis pcussio fit qū doctor inutili sermone ɔsciaȝ pcutit infirmoꝝ.xlv.di.c.vi.

¶ corpalis pcussio fit aut a deo aut ab homine.vij.q.j.cū pcussio

¶ percutit quis corpaliter diuino iudicio.xix.dis.anastasius.xv.q.j.his.ꝛ.c.se.

¶ diuine pcussioni pcussio hoim nō debȝ superaddi.vij.q.j.cum percussio

¶ pcussio corpalis ab hoie q̄ fit ad correctionem est meritoria.xlv.dis.cum beat⁹.§.salomon.ꝛ.c.se.

Nam q̄ emendat verbere in queȝ potestas datur misericordiam facit.xlv.dist. et qui emendat

¶ beatus Benedictus pcutiendo corpaliter quendā monachum sanauit spūalit.xlv.dis.cum beatus.§.salomon

¶ pcussio ex odio vel ira mala est.xlv.dist.quid autem.

¶ plati debent esse pastores nō pcussores gregis.xlv.dis.c.j.

¶ plati q̄ pcussione nō vicia corrigunt sed timeri querunt culpantur.xlv.dist.duc.§.primo.

¶ episcopus nullum suis manib⁹ sed per aliū debet pcutere.lxxxvj.dis.nō liceat.et v.q.v.illi qui

¶ episcopus vel p̄sbr percussor debet deponi.j.q.vij.si quis omnē.in fine.xlv.dis.duo.§.ex.his

¶ minores clerici ab his q̄ ꝓsunt p ipsoꝝ excessib⁹ possunt pcuti.xlv.dis.cū beatus §.salomon

¶ illud.q̄ te pcusserit in dexteram maxillā prebe ei ꝛ alteram.nō ad lr̄am intelligitur quia nec xp̄s nec paulus aplus hec ad litteram impleuerūt.sed potius ɔtrariū.xxiij.q.j.paratus

De hac materia habes vbi agitur de disciplina.ꝛ vbi agitur correctione ꝛ vbi agitur de flagellatione

Peregrinatio.

¶ pegrinatio ad loca sāctoꝝ nō est ɔtemnenda.quia a sanctis patribus est approbata.xxx.di.si quis per superbiam

¶ nulli religioso vl' clerico licet vouere pegrinationem vel assumere sine licentia sui p̄lati.xx.q.iiij.c.vl.ꝛ.§.sequēti.de con.dist.v.nō oportet

¶ peregrini sanctoꝝ ꝛ p̄cipue apostoloꝝ vbicūqȝ sine pedagijs ꝛ sine alijs nocumētis debēt transire.xxiiij.q.iij.si quis romipetas.ꝛ.c.illi qui.

¶ nō est laudabile pegrinū fuisse hierosolimis sȝ ibi bn̄ vixisse.xij.q.ij.socrates

¶ pegrini clerici absqȝ formata in alia diocesi nō dēt recipi.lxxj.dist.c.vlti.

¶ trāsmarini vel alij clerici pegrini nō debent nisi cū q̄nqȝ sigillis epoꝝ ad ordines recipi.xcviij.p totum

¶ pegrini epi vel presbri in via pegrinationis possunt occulte celebrare.vij.q.j.epi vel presbri.ix.q.ij.p totuȝ

¶ pn̄t tabernā o ingredi.xliiij.di.clerici.

Item licet eis mutare habitū.xxj.q.iiij.episcopi

Item licet eis excōmunicatis in cibis cōicare.xj.q.iij.quoniam

Perfectio.

¶ pfectio nō admittit psonalē reꝝ repetitionem.xiiij.q.j.p totū.xj.q.j.te quidem

¶ oēs epi debent esse in statu pfectoruȝ.xiiij.q.j.episcopus.ꝛ.§.sequēti.xij.questi.j.expedit.

¶ pfecti debent tempalia contemnere.xij.q.j.clericus.

Item nil debent extra xp̄m querere.xij.q.j.cui portio deus est

Item totaliter contemplationi intendere.xij.q.j.duo sunt

Item iniurias patienter tolerare.xiiij.q.j.qd debetur

¶ pfectis nec mentiri nec dicere falsuȝ est pmissum.xxij.q.ij.ne quis.

¶ illi pfecti dicuntur in caritate q̄ p fratribus parati sunt mortē subire.de pe.di.v.§.hec que.in fine

¶ pfecta nō videntur q̄ pfectionis ordine nō ɔpleut.vij.q.j.nihil.Exempluȝ ibi de missa p aliū ɔplenda

Periurium.

¶ piurium est nequiter decipe credentem.xxij.q.ij.c.j.

Item piurium est falsa iuratio ignoranter facta h̄ nō est perīu vbi non temere iurat.xxij.q.ij.beatus

Item periurium est falsa iuratio scienter facta.id est.actus firmandi mendacium iuramento.hoc semper est mortale.xxij.q.ij.homines

Item periuriuȝ est indiscretū iuramentum licet nō sit mortale.xxij.q.iiij.q̄ sacramento.xxv.dis.vnū orarium.§.alias

Item piurium est transgressio iuramenti, hoc quoqz est peccatum quandoqz nullum xxii,q,iiii.inter cetera,z.c.se,

¶ vbi tres comites vicz veritas, insticia, z iudiciū desunt nō est iuramentū sz piuriū,xxii,q,ii,animaduertendū

¶ etiā si nō iuretur sup sacra z iuratur in cōmuni locutione incurritur piurium,xxii,q,i,habemus

¶ minus malum est incurrere piurium q̄z noxia promissa adimplere,xiii.distin,duo xxii,q.iiii.vnusq̄sqz

¶ piurium sine deliberatione vl'iocose reputatur veniale peccatum,xxv,di, vnum orarium,§,que autem

¶ pena piurii est sicut homicide,xxii.q.iiii inter cetera, circa mediū

¶ piurus est infamis nec admittit' ad ordines sacros,vi,q,i,infames

Item nō admittitur ad testimoniū ferēdū, vi,q.i,quicūqz.xxii,quest,v, si quis conuictus

De periurio habes vbi agitur de iuramento. z de pena piurii vbi agitur de pena.

Permissio.

¶ ē pmissio prouide ɔcessiōis,vt matrimonii ɔtract⁹ causa vitande fornicationis,xiii,dist,nerui,ante finem,z hec ex toto facta excusat.

Item est pmissio indifferentis actionis q̄ non p̄cipitur nec prohibetur.vt dum vir fortis perit p̄mium.iii,dis.omnis,

Item est pmissio rōnis,vt cum pmittit' minus malum z illicitum ne cōmittatur grauius,xiii,dis,nerui

Item est permissio obligationis, vt cū vir permittit vxorem aliquo voto se astringere qd post de necessitate est implendū.xxxiii.q.v.manifestum

Permutatio.

¶ permutatio ecclesiaꝝ vl'monasterioꝝ potest fieri sed non p seculares, xvi,q,vii.c,nemini

¶ talis pmutatio nō dz fieri cā leuitatis sz cā meliorandi.xvi,q,vii,si quis vult

¶ pmutatio ecclesiaꝝ nō dz fieri sine consensu epi,xvi,q,vii,si quis vult

De hac materia habes vbi agitur de mutatione

Persecutio.

¶ psecutio est duplex,vicz carnalis quia mal⁹ psequitur bonū,z spūalis q̄ bon⁹ malum ꝓpter bonum persequitur,xxiii,q,iiii,q̄ scōm,vi,q,i,quiescite

¶ semper mali bonos persequuntur.iii,q i,nulli dubium

¶ psecutio fit inuidia cordis, detractione oris,z inflictione operis.vi,q,i,sunt plurimi.§,verum.z.c,detractores

¶ deus permittit persequi bonos vt excessus eorum ex hoc suffocentur.vi,q.i,sunt plurimi

¶ dyabolus p̄cipue p̄latis psecutionez a subditis pcurat vt capite languescēte facilius membra ruant,vi,q.i,sunt plurimi §,verum,

¶ psequi p̄latum est psequi xp̄m.qz vicarius suus est,vii.q,i,omis,

¶ p̄lati exemplo xp̄i debēt psecutores patienter tolerare,vii,q,i,suggestum, z duobus,c,se,

¶ prelatoꝝ est duplex psecutio,vna exterior q̄ respicit passionem. alia interior que respicit compassionez,vii,q,i,aduersitas, ante medium

¶ exterior psecutio cū p̄lato infert' ratione psone est exemplo xp̄i fugiēda,sed cū ratione gregis vel fidei est ɔstanter subeūda, vii,q,i.aduersitas

¶ prelatos iniuste psequentes sunt infames,z exilio relegantur,iii,q,iiii, clericus z,c,se:

¶ malos psequi ꝓpter correctiōes eoꝝ nō est malum,xxiii,q.iiii,ille,§,porro,usqz ad ca,si nō,§,breuiter

¶ boni laudabiliter psequūt' malos z mali damnabiliter bonos,xxiii,q,iiii,si nō,§ breuiter

¶ xp̄s non est iniuste persecutus flagellādo quos expulit de templo,xxiii,q,iiii,ille,§,porro,

¶ nō est iniquitas sz poti⁹ pietas criminis esse psecutorē,xxiii,q,v. nō est iniquitatis z.c.si p̄terea,z.c,nō vos

¶ hereticos z alios infideles psequi non rōe zeli sed rōe vindicte vel rapine nō est sine crimine,xxiii,q.iiii,remittunt'.z,q,vii quicūqz

De hac materia habes vbi agitur de aduersitate, z vbi agitur de patiētia

Perseuerantia.

¶ pseuerātia bona est ex virtute patiētie,vii,q,i,suggestum

¶ pseuerantia habenda est in bono ꝓposito ꝯseruando, xvi, q, j, vos autem
Item mala pterita ne redeāt sollicite cauēdo, de pe, dis, ij, §, querendū, post me,
Item tribulationē vsq; ad finē sustinendo vij, q, j, suggestum,
¶ q̄ pseuerauerit vsq; in finem h saluꝰ erit vij, q, j, suggestum, de pe, dis, ij, §, nō reuertebantur,
¶ illud qd volūtate fit pseuerat, quod necessitate cito soluitur, de con, dist, v, quicquid,
¶ retro post aratrū respicit qui in incepto bono nō pseuerat, de pe, dis, ij, §, pennata animalia
¶ pseuerātia in bono est donū dei, de pe, dis, ij, §, euidenter, circa finem,
¶ multis deus dat dilectiōez sui q̄bꝫ non dat pseuerantiā, de pe, dis, ij, §, querendū in fi, ꝛ, §, nō aūt, ante finem
¶ incassum bonū agit si añ vite terminū deserat, q; ꝛ frustra velociter currit q̄ prius q̄ veniat ad metas deficit, de pe, dis, iij, §, j, in fine, c, incassum

Persona.

¶ psona vna tm̄ est in christo licet diuerse nature, xv, di, canones, ante me,
¶ arrius dānatus est q; ponebat inequalitatem in diuinis psonis, xv, dis, canones ante medium
¶ psonaꝝ acceptio nō est apud deū, xxxiij, q, iiij, sicut, de con, dis, iiij, nequaq̄
Item nec debet esse apud homines vt; in platoꝝ electiōe, lxiij, dis, sacroꝝ
¶ psonaꝝ trinitas semꝑ est exprimēda in baptismo, de con, dis, iiij, de trina, et duob; c, sequentibꝫ
Item in sententie executione, ij, q, v, si quis pbr, xj, q, iij, summopere
Itē in penitētie impositiōe, xxvj, q, vij, sacer,
De hac materia habes vbi ponitur acceptio
¶ vtrū plures psonatꝰ vnus possit tenere xxj, q, j, ꝛ, ij, p totum

Petitio.

¶ petitio est duplex, videlicet iusta ꝛ iniusta, xxiij, q, iiij, sex differentie, ante finem
¶ iuste petit a deo ꝛ ab hoīe auxiliū vt tribulatio remoueat, s; iniuste petit vt voluptuosius statꝰ ꝯseruet, ibidem
¶ paulꝰ vt ꝯseruaret nō ad voluptatem s; alioꝝ vtilitatem iuste petijt auxilium armatorum
De hac materia habes infra vbi ponit plus petitio

Petrus.

¶ petrꝰ a petra xp̄o nomen accepit, xxj, dis, §, decretis, ante finem
Item dictus est a cephas, i, caput, q; principium tenebat apostolatꝰ, xxij, dist, sacrosancto, xxj, dis, §, decretis
¶ a dn̄o pinceps aploꝝ ꝯstituit vt ab ipso velut a capite in mēbra velut a fonte in riuos, omīs vigor spūalis descenderet, xix, distinc, ita dn̄s, xxj, di, in nouo, lxxx, dis, in illis, xxiiij, q, j, loquitur, c, manet q̄, ꝛ tribus, c, se,
¶ sup ipm dn̄s velut supra firmā petram totā ecclesiam omīno insupabiliter collocauit, xix, dis, ita dn̄s, xxij, dis, omēs, xxiiij, q, j, non turbatur
¶ in eo q aurē malchi pscidit, innuitur q sua pfessione fidei auditū infidelitatis amputauit, xxiiij, q, j, si petrus
¶ ipm dn̄s cadere pmisit vt et fortior post casum resurgeret, ꝛ ex culpa sua disceret q̄liter cadentibꝫ misereri deberet, l, dis, ꝯsiderandū, ꝛ, c, se,
¶ ter negauit ꝛ ter ꝯfessus est se amare, innuit q satisfactio d; fieri iuxta q̄ntitatem delicti, vj, q, j, imitare
¶ in h q dictū est petro, ꝯuerte gladium tuū in vaginam, platis ꝛ clericis vltio inhibetur, xxiij, q, viij, §, j,
¶ Tabitā suscitauit ꝛ Ananiā cū Zaphyra morti tradidit, xxij, q, viij, petrus
¶ in h q nō repulit rephensionē subditorū exemplū dedit platis idē faciēdi, ij, q, vij, Petrus, ꝛ, c, se,
¶ in h q dn̄s Petrū post trinā negatiōez nō statim iudicauit exemplū dat q plati nō statim sunt iudicandi s; postꝰ corrigēdi, xlv, di, licet plerūq;
¶ xp̄s respiciēs petꝝ fecit eū suum deflere pctm̄, xxiij, q, iiij, sicut nō est
¶ petrꝰ linum ꝛ cetū in administratiōez exteriorē assumpsit, Ipse vero petrus orōni ꝛ pdicationi vacauit, viij, q, j, si petrus
¶ petrꝰ ꝛ paulꝰ fuerūt pares q̄ ad meritū nō q̄ ad dignitatē in qua pcessit petrꝰ, ij, q, vij, paulus petrum
¶ ambo simul in vno die in vrbe romana sunt occisi a nerone, xxj, di, q̄uis, xxij, dis, sacrosancta, ij, q, vij, beati

Philosophia. ¶ philosophia liberaliū artium nō reprobatur, salubrior tamen ē sacra scriptura, xxxvij, dist, si quis grammaticam

¶ scientia philosophica sicut astrologia et hmōi nō ducit ad salutē sz mittit in errorem, xxxvij, dis, legimus, §, sed ꝛ contra

¶ nō in dyaletica placuit deo saluare populū suū, qꝛ regnū dei ī simplicitate fidei est, xxxvij, dis, omnem

¶ garrulitas philosophica garrulitati ranaꝝ comparatur, xxxvij, dist, legimus, §, hinc etiam

¶ in illis ꝓcipue philosophia vituperatꝛ q̄ ipsa vtuntꝛ ad delectatiōem nō ad fidei vtilitatem, xxxvij, dis, turbat, §, cum ergo

¶ sancti quandoqꝫ vsi sunt philosophia, xxxvij, dis, turbat, ꝛ, c, qui de mensa, ꝛ, j, q, j, dominus declarauit

¶ dicta sibille ꝛ alioꝝ philosophoꝝ valēt ad conuincendum paganoꝝ vanitatem, xxxvij, dis, si quid,

¶ sacra scriptura nec sub venustate nec sb philosophicis terminis est ꝓferenda, xxxviij, dist, ecclesiastica

Pietas. ¶ pietas est mater boni operis, xxij, q, ij, si q̄libet,

¶ culpa purgatur pietate, xxij, questi, ij, si quelibet

Item meretur temporaliter ꝛ eternaliter remunerari, ibidem in fine,

¶ scientia est pietatꝭ veterꝫ ꝛ noui testamēti intelligentia, xxxvij, dis, si quis grāmaticam

¶ non est mentiendum in doctrina pietatis, xxij, q, ij, primum

¶ sub specie pietatis pctm̄ mortale nō est cōmittendum, xxij, q, ij, ne quis

¶ crimina punire nō est crudelitas sed pietas, xxiij, q, viij, legi,

De hac materia habes vbi agitur de elemosyna, ꝛ vbi agitur de misericordia

Pisces. ¶ pisces ad manducādū a carne abstinentibus ꝯceduntur, iiij, dis, deniqꝫ

¶ penitentes nō piscibꝫ sed pisciculis vti debent, lxxxij, dis, ꝓsbr

¶ cum a carnibꝫ abstinetur a carioribꝫ cibis pisciū est abstinendū, iiij, dis, deniqꝫ,

¶ ꝓpter pisces malos rethia ꝑdicatiōis nō rumpuntꝛ, xxiij, q, vij, c, j, in fine,

Placentia. ¶ placentia maloꝝ a platis nō est appetenda, lxxxiij, dis, nihil,

¶ placendi causa hominibꝫ veritas nō est annūcianda, xxij, q, ij, ꝑmum

¶ pastor querens impiis placere perniciies est ouium, lxxxiij, dis, nihil

¶ sicut abraam placuit in ꝯiugio sic nūc placent virgines in castitate, de pe, dis, ij, §, scio inquit,

¶ fm carnem viuētes deo placere nō pñt lxxxij, dis, ꝓposuisti, circa finem

Planctus. ¶ planctus ꝯuenit penitentibꝫ q̄ debent mala perpetrata plangere, de pe, distinc, iij, §, j,

Itē ꝯuenit bene monachis, qꝛ monachꝰ nō hꝫ doctoris officiū sed plangentꝭ, xvj, q, j, monachus,

Item ꝯuenit ꝯpatientibꝫ sed discrete sicut qui mortui plangūtur, xij, q, vi, q̄ ꝓposterum, ꝛ, c, sc, §, hec autem

De hac materia habes vbi agitur de fletu ꝛ de lacrimis,

Plus petitio. ¶ plus petitur multipliciter videlicet re, vt qñ pro decem viginti petuntꝛ xiiij, q, j, quod debetur

Item plus petitur tempore qñ ante tempꝰ petitur, lxxviij, dis, c, j, ij, ꝛ, iij,

Item loco plus petitur quando nō vbi solvere ꝯuenit petitur sed alibi, xxxiij, q, ij, si ne, vij, q, j, si quis eps

Item causa, vt vbi duo promittuntur sub alternatione, ꝛ alterum petitur quod fieri non potest vel non debet, xliij, dis, nerui xxij, q, iiij, vnusqꝫ, Exemplū ibi de Herode ꝛ saltatrice

Pollutio. ¶ pollutio carnalis lasciuie plus inquinat homines inter septem peccata mortalia, xxxij, q, vij, nō solum,

¶ dupliciter ꝯtingit pollutio carnalis, videlicet dormiendo ꝛ vigilando, vj, distin, testamentum

¶ dormienti quattuor de causis cōtingit aut ex crapula, aut ex nature superfluitate aut ex infirmitate, aut ex cogitatiōe, vi, di, testamentum

¶ pollutio ꝯtingens ex crapula vel cogitatione mala peccatum generat, sz differenter, vi, dis, testamentum,

¶ an taliter pollut⁹ debeat celebrare vl' cõmunicare habes vbi agit de eukaristia
¶ vigilando ɔtingit pollutio ordinarie sicut cũ vxore ꝓpria ꝓpter quã olim aqua lauabant nũc aũt p aquã bñdictã mandantur. xxxiij. q. iiij. vir cũ ꝓpria
Item extraordinarie ꝛ hoc mltipliciter, videlicet per concubinatum, xxxvi. q. j. lex illa. §. cum ergo
Item per adulterium, xxij. q. v. puto.
Item per incestum. xxv. q. iiij. de incestis. ꝛ duob⁹. c. se.
¶ extraordinaria dr̃ pollutio qñ fit extra vas debituz mulieris que tñ nõ impedit matrimoniũ, xxv. q. iij. extraordinaria
Item extraordinaria pollutio dr̃ qñ peccatur in eadem specie ɔtra naturam, xxxij. q vij. flagicia. ꝛ. c. vsus
Item extraordinaria est qñ peccatur cõtra naturam in alia specie sicut cum brutis. x. ꝛ q. j. mulier
¶ caro quãdoqꝫ polluitur sine mẽtis pollutione, sicut contigit in oppressione. xxxij q. v. ille
¶ mens qñqꝫ polluit sine corporis inquinatione, xxxij. q. v. nec solo

Populus. ¶ ꝓplus dicendus ẽ a plãtis nõ sequẽdus lxij. dis. dicendus
¶ decem faciũt populũ. x. q. iij. vino. in fi.
¶ ꝓpter pctm̃ ppl'i qñqꝫ deus dat malũ prelatum. vlij. q. j. audacter

Possessio. ¶ possessio rex vel est iure diuino vl' iure humano, xxiij. q. vij. c. j.
¶ possessio terrena nõ lege diuina q̃ vult omnia esse cõmunia distincta est, sed lege humana que statuit meum ꝛ tuũ, viij. dis. quo iure
¶ heretici ꝛ infideles nec iure diuino nec iure humano res possident, xxiij. q. vij. c. j.
¶ layci licite possident tempalia dummodo licite vtant. xij. q. j. dno. in fine
¶ labores suos bñ possidet q̃ nõ dominãdi cupiditate sed beneuendi pietati possidet. xxiij. q. vij. quemadmodũ
¶ iniuste possident male acquisita ꝛ mala detenta, xiiij. q. iiij. quid dicam
¶ q̃ cõquisitis vti nesciũt aliena possidere ɔuincunt, xiiij. q. iiij. quid dicam
¶ bone fidei possessor dr̃ qꝫdiu q̃s ignorãter possidet alienum, xxxiiij. q. ij. si virgo.
¶ bona fides nõ ad tractum medij tempõris sed ad iniciũ possessionis refert. xvj. q iij. placuit. §. potest.
¶ possessor deficiente actore titulũ sue possessionis pbare nõ cogit. ij. q. v. §. j.
¶ nõ possident aliena fideles q̃ bona hereticoꝝ ꝛ infideliũ exceptis iudeis tenent xxiij. q. vij. si de reb⁹ ꝛ duob⁹. c. se.

De possessione perfectoꝝ

¶ pfectoꝝ nõ est possessio auꝝ ꝛ hmõi, sed ipse de⁹, xij. q. j. clericus. ꝛ. ij. c. se.
¶ in cõmuni possidere nõ est ɔtra statum pfectionis. xij. q. j. expedit. ꝛ. c. videntes. ꝛ ca. habebat Exemplum ibi de christo qui loculos habuit
¶ cũ iuda cadit damnabiliter a statu pfectionis q̃ vsurpat possessionez ꝓprietatis xij. q. j. exemplũ. ꝛ. c. certe. ꝛ. c. si pruatum
¶ res in cõmuni possesse fideliter sunt dispensande, xij. q. j. res. ꝛ. duob⁹. c. se.
¶ possessio ecclesie cõmuni pscriptiõe nõ potest alienari, xvi. q. iiij possessiones. ꝛ. § sequenti. ꝛ. c. se.
¶ ecclesie non est danda sterilis possessio. x. q. ij. casellas. §. hoc ius

Posse. ¶ posse peccare nõ est posse de pe. dis. ij. ante finem
¶ excepto deo om̃s peccare possũt, de pe. dis. ij. si em̃ inquit. §. euidenter. dis. iij. §. siue. c. inter hec. j. circa pn.
¶ deus vocat om̃ipotẽs, q2 oĩa pt q̃ posse est aliquid posse, de pe. dis. ij. circa finem
¶ lex nõ statuit aliquid ɔtra posse humanum. iiij. dis. erit. xiiij. q. vj. si res
¶ non est posse iuris quando illud possumus quod de iure possumus. ij. q. j. nos in quẽqꝫ. l. dist. si quis pposterum.
Item dr̃ posse nature vltra quod natura si potest. de cõ. dis. iiij. nunqꝫ
Itẽ dr̃ posse facultatis vbi illa deest repetitio nõ competit. xiiij. q. vi. c. j.
Item dr̃ posse officij vbi quantum cõmittitur tantum potest. ij. q. vi. decreto
Item est posse pietatis quod p salute aliorum impeditur, xxij. q. ij. faciat.
Item est posse diuine volũtatis qd̃ sanctorum patrum ꝛ oĩm hoĩm statuta trãscendit. xxv. q. j. ɔtra. Unde versus. Posse q̃dem reb⁹ dant ius natura facultas. Officium pietas sextum diuina voluntas
De hac materia habes vbi agitur de de potestate.

Postulatio. ¶ postulatio dupliciter accipit vel p aduocatione vel p petitione, iij. q. vij. infames. lxj. di. osius, §. sed aliud.

¶ postulatio pmo modo est z desideriũ suũ vel amici sui in iure apud eũ q iurisdictioni pest exponere, iij. q. vij. infames

¶ qdam phibentur omino postulare vl' pter etatem vt minores, xvij. annis, vl' pter cãz vt surdus, vl' pter sexũ vt feie. vel pter notã turpitudis vt ermofroditi vl' ceci q sũt vtroqz lumie pnati, iij. q. vij. ifames.

Item nulli criminosi z infames nisi pus restituti possunt postulare, ibidem.

¶ in alieno negocio nunqz postulare sine aduocare debet eps. xiij. q. j. c. j.

¶ eps p pene remissiõe miseroz postulare pt, xiiij. q. vj. hi qui in furti, z, xxiij. q. v. c. j.

Itez p se z ecclia sua. z miserabilibz psonis postulare potest. z h non sepe ne vilescat dignitas, lxxxviij. dis, plaium

¶ alij clerici in causa criminali forensi postulare nõ debent nisi intercedẽdo p reis, xxiij. q. v. c. j.

¶ in causa ciuili seculari dyaconi z supiores postulãtes repellunt. xj. q. j. te quidez.

¶ in cã ciuili ecclisiastica dyaconus z supiores admittunt, sz salariũ nequeunt petere xv. q. ij. obseruãdũ, xj. q. j. experiẽtie, z. c. se.

¶ monachi vl' claustrales nõ nisi p domo sua z h de licentia abbatis sui pñt postulare, xvj. q. j. monachi a monasterio, et. ca. placuit comuni

De hoc habes vbi ponit aduocatus

¶ postulatio siue petitio fit de layco vel alteri' ecclie clerico pter pbitatẽ psone. lxj. dist. osius. z. §. se. z. c. nullus inuit'. lxxj. di. primatus

¶ aliud est postulari aliud eligi, lxj. dis, osi'.

¶ postulat laye' vl' alteri' dyocesis cleric' sed eligitur clericus nullũ habẽs impedimentũ. lxj. dist. osius. §. sz aliud est

¶ postulatio fit simplr petitiõe vel electõe cũ solẽnitate decreti oim subscriptione roborati, lxj. dis, osiu. §. sz aliud est. z. c. se.

¶ laicus pmo est postulandus deinũ eligendus sz clericus pmo eligendus deinũ postulandus, lxj. dis, osius. §. sz aliud est

¶ in postulatione omniũ eligentiũ requirit ɔsensus. lxj. di. eps dum, lxiij. dis. litteras, lxxvj. dis. dilectionis.

¶ postulat' p suũ platũ dz ɔcedi, lxxvj. di. dilectiõis, vij. q. j. eps de loco

¶ vacãte eccla caplm ñ pt ɔcede postulatũ, lxxj. dis, fraternitatẽ, xxiiij. di. c. ij. iij. z. iiij.

¶ eps nõ pt ɔpelli ad dandũ clericum postulatuz, lxxxv. di. archidiaconũ florẽtinũ, in fine, lxxvj. di. dilectionis, lxiij. dis, lrãs.

¶ eps videt posse ɔpelli ad dandũ clericũ postulatum per superiorez, xij. q. j. omnis, in fine

¶ postulatio non iure sed gratia innititur lxiij. dis, litteras

¶ postulatio viciat si postulãtes diffidũt de iure suo, nisi sit iam superiori presentata, xxviij. dist, de syracusane

Potestas. ¶ potestas dei precedit omniũ hoim potestatem. viij. dis, que contra

¶ potestas non est nisi a deo siue iubẽte siue sinente, xxiij. q. j. qd culpat in bello

¶ potestati dei resistit q ordinationi dei resistit, xj. q. iij. q resistit

¶ illud qs potest quod de iure potest, ij. q. j. nos in quecqz, xxij. q. ij. faciat

¶ aliud est iniusta ptãte iuste vti, et aliud iusta iniuste vti, xiiij. q. v. neqz in fine

¶ meret potestatẽ amittere q sibi concessa abutit potestate, xj. q. iij. puilegium.

¶ potestas est duplex. vicz põtificalis z regalis, xcvj. dis, duo, xxiij. q. v. pncipes.

¶ xps actibz suis, officia potestatis tam põtificis qz impatoris discreuit. xcvj. dist, cum ad verum

¶ vtraqz potestas se debet iuuare mutuo. xxiij. q. v. pncipes. z quattuor. c. se.

¶ sicut ãtecedit diuina humana z celestia terrena, z spũs carnẽ, sic ãtecedit põtifical' potestas regalẽ, x. dis, suscipitis

¶ impator dz subesse potestati pape. xcvi. dis, impator. z. c. sicut. vsqz ad finem.

¶ ptãs pape in ɔciliis excipit z statuta cõciliorum sua ptãte ɔfirmant, xvij. dis, p totũ.

¶ potestas impialis siue regia nõ est vituperanda, xiiij. q. v. neqz.

¶ psone ecclesiastice rõne prediorum teneantur potestatibz secularibz obedire, xxiij. q. viij. ɔuenior. z. c. tributũ. Exẽplũ ibi d xpo.

¶ ptãs secularis nõ hz ius in spũalibz, xxiij. q. viij. tributum

¶ cũ precipitur qd nõ licet ibi ptãs est cõtẽnenda, xj. q. iij. q resistit

¶ alia est potestas officij, alia executionis xxiiij. q. j. miramur, §. primo

¶ suspensi habēt potestatē s; nō executōez potestatis.j.q.j.qđ q̄dam.§.ex his circa pn̄cipiū.xxiij.q.j.miramur.§.primo.
De ptāte imꝑatoris habes vbi agit ď iꝑatoribꝫ ꝛ regibꝫ ꝛ ꝑncipibꝫ.ꝛ ď ptāte epī vbi agit de epis.ꝛ sic de alijs vbi agit ď singul'

Prebenda. ¶ ꝑbende in duabꝫ ecclesijs viri non sūt dāde.lxx.di.sanctoꝝ.lxxxix.di.singula
De hac materia habes vbi agitur de beneficijs.ꝛ vbi agitur de officijs

Precarie. ¶ ꝑcarie dicunt q̄daz ꝑcationes vsufruct' in recōpensatione ꝓprietatis.x.q.ij.ꝑcarie.xij q.ij.ꝑcarie
¶ precariū vtendū ꝯcedit q̄ndiu patit q̄ cōcessit.xij.q.ij.sepe.
¶ ꝑcarie cum fiunt sunt in scriptis redigēde.ne ꝑ retentionem diuturnam ꝑiudiciuz generetur.xij.q.ij.sepe
¶ ꝑcarie de q̄nquēnio in q̄nquēnium debent renouari.x.q.ij.ꝑcarie
¶ ꝑcarie irrationabiliter facte ꝑcipue ecclesiarum successori nō preiudicant.x.q.ij de precarijs
¶ ꝑcarie possidentes ꝑscribere nō possūt.xvj.q.iij.clerici.ꝛ.c.se.

Precauere. ¶ ꝑcauendū est futuris ꝑiculis.xxiij.di.in noīe.circa pn̄.lj.di.designata.xxviij dis.de syracusane.lxxxij.di.ꝓposuisti.circa medium
De hac materia habes vbi agitur de cautela

Preceptū. ¶ ꝑceptū dei oīꝫ preceptis antefertur.viij.di.q̄ ꝯtra.xj.q.iij.si is qui.ꝛ.c.se.
¶ decē generalia sūt ꝑcepta dei q̄ decalogi dicunt.xxxij.q.iiij.meretrices. Unū ꝑsul Idola sperne dei tibi nō sit nomen inane Sabbata sanctifices habeas in bonore parētes. Nō occisor eris.fur. mech'.test' iniquus. Non alīq nuptam.nec rem cupias alienam
¶ ꝑceptum dei facit licitum vbi alias esset illicitum.xxiij.q.v.dixit
¶ deus non vult vt semper fiat id quod ꝑcipit.xxij.q.j.non est
¶ ꝑcepta patientie nō tam exhibitiōe corporis q̄ꝫ ꝑparatione cordis sunt retinēda.xxiij.q.j.nisi.§.his ita.ꝛ.c.paratus
Item qđ ꝑcipit imperat.ꝛ qđ imꝑatur necesse est fieri.xiiij.q.j.c.vi.
¶ ꝑceptum pape ꝓpter obedientiam beati petri cuius successor est.diligenter est obseruandum.xix.dis.in memoriam
¶ iniustum preceptū supioꝝ nō est implēdum.xj.q.iij.si eps forte.ꝛ.c.se.
¶ ꝑcepta etiaz sanctoꝝ ꝑlatoꝝ añq̄ꝫ impleantur sunt discutienda.vicꝫ si sunt iusta ꝛ licita si nō ꝯ deū.l.dis.si q̄s ꝑpostera
¶ nec papa vult vt impleat qđ ꝑ surreptionem ꝑcipit.xvj.q.iij.licet
¶ q̄ iustis ꝑceptis nō obtēperat debitor ē pene.xiiij.q.j.quisquis.l.dis.si quis prepostera

Preces. ¶ ꝑces hominū deus ñ semꝑ exaudit.l.di.si quis prepostera
De hac materia habes vbi agitur de oratione
¶ ꝑces canonice discipline ꝯrie nō sūt exaudiende.l.dis.miroꝛ.xiiij.q.vj.c.j.
¶ rescripta expressam debēt hře ꝯditionē b ač.si ꝑces veritate nitāt.xxv.q.ij.rescpta
¶ iudices sūt ꝑ uniēdi q̄ ꝑcū mēdacia ñ arguūt.xxv.q.ij.rescpta.vsqꝫ ad.c. vniuersa.
¶ vtrū per preces suas vel aliorum possit quis sine simonia promoueri habes vbi agitur de simonia
De hac materia habes vbi agitur de petitione

Precipitatio. ¶ ꝑcipitatio qualiter ꝛ in q̄bus nō sit bona habes supra vbi ponitur acceleratio.

Precisus. ¶ ꝑcisus de xp̄i corpore etiā si figuraz mēbri teneat vite spm̄ non habet.xxiij.q.viij. quemadmodum
¶ de ꝑcisis an sacramentaꝯferre possunt habes.j.q.j.per totum
De hac materia habes vbi agitur de hereticis ꝛ de scismaticis

Preda. ¶ preda fm̄ militarē disciplinam regibus est seruanda.xxiij.q.v.dicat
¶ propter predam militare est peccatum.xxiij.q.j.militare
¶ omnis illicita ꝑda sub furti nomine in decalogo est prohibita cum dicitur.nō furaberis.xxxij.q.iiij.meretrices
¶ ꝑdones ꝑegrinoꝝ ꝛ pauperꝝ sunt excōmunicandi.xxiij.q.iij.si quis romipetas

n 2

et duobus capitulis sequentibꝫ.

Predestinatio. ¶ p̄destinatio dei semꝑ in bono est. xxiij. questione. iiij. nabuchodonosor. ante medium.

¶ p̄destinatio ita est a deo disposita. vt electi meritꝫ ⁊ pcibꝫ ad ip̄am ꝑuenīāt. ibidez.

¶ necq̄ꝫ obtineri possunt que predestinata non fuerūt. xxiij. q. iiij. obtineri

¶ p̄destinatio ꝑprijs meritis ⁊ sanctoꝝ precibꝫ adimpletur. xxiij. q. iiij. obtineri

¶ p̄destinatꝰ inquantū p̄destinatꝰ non potest dānari. de pe. dis. iiij. veruz. post me.

¶ licet nemo posset saluari nisi p̄destinatꝰ oīm tū delinquētī adhibēda est correctio sicut medicina adhibet oīm languenti. licet sciatur neminē vltra terminū a deo p̄fixū victuꝝ. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor.

¶ p̄destinatio multis est causa standi sed nemini est causa labendi. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. §. item qui.

¶ non inducit necessitatē correctionis vel obdurationis. cum boni per gratiam corrigantur. mali libero arbitrio pereant. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. §. nō ergo

¶ licet p̄destinatio dei vel p̄scientia falli nō potest nō tō oīa p̄destinata necessario eueniunt. sꝫ qꝛ bona absqꝫ eiꝰ grā ⁊ mala p̄ter eiꝰ scientiam euenire nō possunt. ibidem.

¶ multi videnꝑ p̄destinati merito p̄ūcis iusticie nō aūt p̄destinatōe claritatis eterne de pe. dis. iiij. §. h̄ ergo. ⁊ §. secunda

Predicatio. ¶ p̄dicatio verbi dei non est contēnenda. j. q. j. interrogo

¶ non minus est reus qui predicationem negligēter audierit q̄ꝫ qui corpꝰ christi in terram cadere p̄miserit. ibidem

¶ ad predicationem siue sit fidelis siue infidelis etiam est in ecclesia admittendus. de con. dis. j. episcopus nullum

¶ ꝯtēptoribꝫ ne margarite spargant ante porcos ē subtrahenda. xliij. di. in mādatꝫ.

¶ p̄dicationi preponenda est aliqū cōtemplatio. ⁊ aliquando postponenda. viij. q. j. in scripturis. Exemplū ibi de Hieremia.

¶ sicut vtilius est habere prudentiores q̄ꝫ formosiores amicos. sic vtilior est sermo verior q̄ꝫ disertior. xxxviij. dis. sedulo.

¶ predicatio suscitat spiritualiter mortuos. viij. q. j. olim

¶ predicator debet esse in vita et scientia irreprehēsibilis. viij. q. j. oportet. xxvi. dis. §. j. ⁊ §. ecce. xxxviij. dis. c. j.

¶ predicator purus debet esse a peccato. l. distinc. quid est hoc. ⁊ c. cum ex audiero. ⁊ xxxv. dis. vj. in fine.

¶ fructum christi non suū debet intendere. viij. q. j. olim. ⁊ c. in scripturis.

¶ s̄m capacitatem audientium sermonez debet formare. viij. q. j. oportet

¶ nec ꝑpter christi cultum ampliandū nec ꝑpter aliud vlla debet mentiri rōne. xxij. q. ij. p̄mum

¶ p̄dicator debet esse actiuꝰ ⁊ ꝯteplatiuꝰ. ⁊ non de suo sensu. sꝫ illa docere q̄ didicit. in ꝯtēplatione. xxxvi. di. si quis vult

¶ nec ꝑpter emulationē vel detractionem aliorum a recta predicationis intentione debet recedere. xliij. dis. scimus

¶ p̄dicator ad vtilitatem populi p̄dicans consequitur a deo vberiorez gratiam. xvj. q. j. reuertimini.

¶ nullus laycus vel religiosus absqꝫ pape vel episcopi licentia. nec mulier q̄uāuiscunqꝫ docta ⁊ sancta sit debent predicare xvi. q. j. adijcimus. xxiij. dis. mulier

¶ q̄ p̄dicatorem veritatis ꝯtristat in xp̄m peccat. xj. q. iij. quicūqꝫ ꝯtristauerit

¶ viciosi s̄mo nō est ꝯtēnendus. qꝛ sicut licinium p cinerē humidū fluēs lauat ⁊ nō lauatur. sic bona doctrina p malū sacerdotē credētes a peccatis lauat. lxxxiij. di. §. vlt.

¶ infelix est predicator qui alios illuminādo ipse tenebrosus ⁊ reprobus efficit. de pe. dis. ij. §. opponitur

¶ predicator bene docendo ⁊ male viuendo deum instruit qualiter eum debeat cōdemnare. xl. dis. multi

¶ p̄dicatores q̄ ab auditoribꝫ non intelliguntur nō audientiū vtilitatem sed suam ostentationez querūt. xliij. di. dispensatio.

¶ incōueniēter p̄dicat qui pauperē xp̄m pingui ventre ⁊ rubentibus buccis annūciat. xxxv. dis. ecclesie

Item qui arroganter ⁊ cum fastu annunciat. xlvi. dis. hoc haber

Item q̄ fabulas immiscet. qꝛ in vno ore cū Jouis laudibꝫ se xp̄i laudes nō compatiuntur. lxxxvi. di. cum multa.

Prefatio. ¶ p̄fatio beate virginis noue antiquioribꝫ prefationibus p concilium addita est. l. xx. dis. sanctoꝝ. in fine.

¶ excepta pfatione beate marie noue sunt que per circulum anni decantant, de con. dis. j. inuenimus
¶ an̄ pfatōem ideo, sursū corda dr, vt tūc pcipue ad deū mentē erigere plebs moneatur, de con. dis. j. quando autem

Preiudicium ¶ pindiciū pmittitur qn̄do lite pendente pro altero sententiat, xj. q. j. quia res
Item piudicium committit qn̄ vna parte absente altera auditur, ij. q. ix. c. vi.
Item piudicium committit qn̄ qs ptra iusticiam pdemnatur. ij. q. j. in primis
Item piudicium generatur quando quid furtiue vsurpatur, xciij. dis. illud
Item piudicium dicitur quodlibet factū iniuriosum, xj. q. j. quia res

Prelatio ¶ platio nō est instituta ptra bonos sz ad cohercendum malos, xxij. dis. de constantinopolitana.
¶ platio ecclesiastica quia est a deo nō est ptemnenda, xj. q. iij. nemo ptemnat
Item nec auide suscipienda nec ppter desidiam respuenda, xvj. q. j. nos autem. viij. q. j. olim, z trib⁹. c. se. xl. dis. multi
¶ ambitiosus ad plationē etiam si sanct⁹ sit reprobat, j. q. j. pncipatus
¶ fugientes eam magis sunt assumēdi q̄ se ingerētes, j. q. vj. sicut. vij. q. j. in scripturis
¶ non consanguinitas sed iuris z scientie congruitas est attendenda in ipsa, vij. q. j. licet. z. c. se.
¶ non platio sed bona conuersatio iungit deo, xl. dis. nō loca
¶ omis sanctitas psumenda est de prelato, xl. dis. non nos
¶ ille platus dr maior qui vita est sanctior, ij. q. vij. paulus petrum, z duob⁹. ca. se. xl. dis. multi. in fine
¶ absurdum est prelatum peiorem esse populo, j. q. j. vilissimus
¶ plati debēt esse lrati, xxxvj. dis. q̄ ecclesiasticis, z duob⁹. c. se. z. c. si quis vult
¶ vita pastoris dz esse exemplar subditis, ij. q. vij. cum pastoris
¶ plati debent esse duces gregis z pastores, vij. q. j. sciscitaris
¶ integritas platoꝝ sal⁹ est subditoꝝ z ordo nutabit si qd inuenit in corpe nō inueniat in capite, lxj. dis. miramur.
¶ plat⁹ dz esse in pūersatōe z finone pire viij. q. j. qualis. xl. dis. nō nos. z trib⁹. c. se.
¶ minoꝝ exempla ad imitādū z doctrinaz ad discendū spernere nō dz, xxij. dis. de cōstantinopolitana. xxiiij. q. iij. si habes
¶ debet etiā erga subditos solitaz curam gerere. viij. q. j. in scripturis.
Item nūc actioni nūc ptemplationi vacare. lxxxviij. dis. decreuit. z. c. eps nullam. ij. q. vij. epi. viij. q. j. in scripturis
Item erga infirmos compatiens debet eē xlv. dis. recedite.
Item discordantes concordare, xc. dist. c. j. z. c. studendum
Item de subditis nō facile debet credere. lxxxvj. dis. si quid vero
Item non debet ex vindicta corrigere. lxxxvj. dis. si quid. z. c. se.
Item nec iuxta iuste velle debet subditum punire. xlv. dis. cum beatus Paulus. xj. q. iij. ipse
Item promptior debet esse ad miserendū q̄ ad puniendum, xlv. dis. licet. quia tuti⁹ redditur ratio de miscōla q̄ de crudelitate, xxvj. q. vij. alligant
Item seuer⁹ dz esse ptumacib⁹ sz benignus penitentib⁹, ij. q. v. quanto:
¶ si in corrigendo excesserit a subditis veniam petere nō tenet, lxxxvi. dis. quando.
¶ ptra platum non de facili est psumendū xl. q. iij. absit
¶ plati pl⁹ alijs aduersitatib⁹ sunt expositi, ij. q. j. nulli. vij. q. j. suggestum. z. ij. c. se.
¶ peccata subditoꝝ eis imputant, j. q. j. q̄c quid. ix. q. iij. episcopo.
¶ supbia z auaricia in ipsis pre ceteris reprobantur. xciij. distinc. dyaconi sunt. circa medium
¶ prelatus sine temporalib⁹ non proficit sicut anima sine corpore nō viuit, j. q. ij. si quis obiecerit
¶ nihil in hac vita laboriosius z apud deum gratius q̄ esse bonum platum, xl. dis. ante omnia. xcvi. dis. duo
¶ bonoꝝ platoꝝ de⁹ facili⁹ oratiōes exaudit, j. q. j. ipsi sacerdotes
¶ mal⁹ plat⁹ q̄nq3 datur ppter pctā ppli. vj q. j. ex merito. viij. q. j. audacter. Exemplū ibi de Saule.
¶ tolerat q̄diu p sniam non deijcit, xv. q. viij. c. vi. xxiij. q. iiij. tres
¶ incōgrue sanctoꝝ locū tenet si facta bo-

noꝝ nō sectā.xl.diſ.nō eſt.ꝛ.c.ſe.

Item honor adeptus vł ei exhibit⁹ cedit ei ad culpam ꝛ ad penam.xl.diſ.multi.q.q.vij.ſecuti.in fine

¶ Qꝛ ſuo exemplo multos trahit ad inferos xl.diſ.ſi papa

¶ Qꝛ apud deum nihil miſerabili⁹ ꝙ prelat⁹ malus.xl.d.ſ.ante omnia

¶ Qꝛ mali plati tot mortib⁹ digni ſunt ꝙt ad ſubditos ſuos pditiones exempla tranſmittunt.j.q.iij.pcipue

¶ Qꝛ in eodem genere peccati grauı⁹ cadūt p̄lati ꝙ ſubditi.xl.diſ.homo

¶ Qꝛ non ſunt ipſoꝝ opera ſed doctrina attēdenda.j.q.j.non quales

¶ Qꝛ licet plati ſint mali tamen a ſubditis nō ſunt cōtemnēdi.j.q.j.multi.ꝛ duobus.ca.ſe.vi.q.j.ſacerdotes.ꝛ.c.oues

¶ Qꝛ chriſtus malis deferendo prelatis cum alapa daretur exemplum ſubditis humilitatis ꝛ patientie erga prelatos reliquit.xcij.diſ.dominus

¶ Qꝛ illi prelati ſunt mercenarij qui honores ꝛ temporalia querūt non ea que ſunt ihu chriſti.viij.q.j.ſunt in eccleſia

De hac materia habes vbi agitur de epiſcopis ꝛ de abbatib⁹.ꝛ de poſſeſſione.ꝛ de electione

Preſbiter. ¶ Qꝛ pbr grece latine ſenior interpretatur xxj.diſ.cleros.

¶ Qꝛ pſbri ſeniores non ꝑpter etatem ſed propter honorem et dignitatem nominātur.ibidem.

¶ Qꝛ pbri idem ſunt qui et ſacerdotes.ibidē.

¶ Qꝛ olim epiſcopi dicebantur pbri.xciij.diſ.legim⁹.ꝛ.xcv.dt.olim.ꝛ.c.ſe.

¶ Qꝛ preſente epiſcopo preſbyter nō dꝫ ſignare infantes.xcv.diſ.pbꝛ

De differentia epiſcopi ꝛ pbri habes.xcv.diſt.per totum.

De preſbytero habes vbi agitur de ſacerdote

Preſcriptio. ¶ Qꝛ p̄ſcriptio nō fauore male fidei poſſeſſoris ſꝫ odio rem ſuaꝫ proſeq̄ negligentis introducta eſt.xvj.q.iij.placuit §.poteſt etiam

¶ Qꝛ preſcriptio eſt vnius anni.liiij.diſtinct.ꝑ totum.vbi agitur de ſerui ignorāte domino ordinatione.

Item eſt p̄ſcriptio vnius anni ꝛ diei.xx.q.ij.puella.vbi agitur de profeſſione

Item eſt p̄ſcriptio vni⁹ anni ꝛ dimidij.iij.q.iij.de iudicijs vbi agitur de epiſcopoꝝ excuſatione

Item eſt p̄ſcriptio biennij.xix.q.iij.monaſterijs.vbi agitur de incognitoꝝ in monaſterijs ſuſceptione

Item eſt preſcriptio triennij.xviij.q.ij.ſi ꝙs incognitus.vbi agitur de incognito ad pfeſſionem ſuſcepto

Iteꝫ eſt p̄ſcriptio quadriennij.xvj.q.iij.ꝙs actiones.vbi agitur de vſucapione

Item eſt preſcriptio ſex annorum.liij.diſt.§.j.ſi emeris ſeruū.vbi agitur de ſerui dimiſſione

Item decem annorum.xvj.q.iij.placuit.§.poteſt.ante medium.vbi agitur de preſcriptionis diſpenſatiōe

Item eſt p̄ſcriptio duodecim annoꝝ.xx.q.j.puelle.vbi agitur de voti obligatione

Item eſt p̄ſcriptio quattuordecim annorū.xx.q.ij.ſi in qualibet.vbi agitur de maſculoꝝ ad religionem obligatione

Item eſt p̄ſcriptio decemocto annoꝝ.xviij diſ.de hio.vbi agitur de ſubdyaconoruꝫ ordinatione

Item eſt preſcriptio viginti annorum.xvj.queſt.iij.placuit.§.poteſt.vbi agitur de p̄ſcriptione

Item eſt p̄ſcriptio vigintiquinꝙ annoruꝫ ibidem.ꝛ.xx.queſt.j.placuit.vbi agitur de dyaconoꝝ ordinatione

Item eſt p̄ſcriptio quadraginta annorum xvj.q.iij.placuit.§.poteſt etiā.poſt mediū.vbi agit de libtate q̄ ei nullo tpe p̄ſcribit.

Item eſt p̄ſcriptio.lx.annoꝝ.xx.q.j.iuuenculas.vbi agit de abbatiſſaꝝ velatione

Item eſt preſcriptio centum annorum.xvj.queſt.iij.nemo.vbi agitur de romane eccleſie preſcriptione

Item eſt preſcriptio vnius menſis.liij.q.v quiſquis

Item eſt preſcriptio duorum menſium.liij.q.v.ſi egrotans

Item eſt preſcriptio trium menſiū.liiij.di.fraternitatem

Item eſt preſcriptio quattuor menſiū.lxxv diſt.ſeſtanium.§.non aūt

Item eſt preſcriptio ſex menſium.iij.queſt.iij.de iudicijs

Item eſt preſcriptio noueꝫ menſium.iij.q.iij.inducie.§.ſpacium

Item est prescriptio decennalis et vicennalis que ecclesijs obici nõ potest,xvi,quest,iij, placuit,§,potest etiam
Item prescriptio cõmunis est tricennaria, religiosorũ quadragenaria. Romane ecclesie centenaria,xiij,quest,ij,§ j,xvj,q.iij, placuit,§,potest etiam
¶ quelibet p̄dictarũ p̄scriptionũ dz hẽre bonam fidem ⁊ iustum titulum possessionis xvi,q,iij,placuit,§,potest etiam
¶ nõ currit p̄scriptio cõtra res ecclesie precarie,vel rõne hostilitatis possessas,xvj, q,iij,clerici,⁊,duob⁹,c,se,xij,q,ij,sepe
Item non currit prescriptio tp̄e p̄lati male alienantis,xvi,q,iij,si sacerdotes,
Item non currit tem p̄e captiuitatis ⁊ hostilitatis,xvj,q,iij,c,vlt,⁊,c,porro,
Item non currit tempore pueritie scz infra xiiij,annum,xvj,q,iij,placuit,§,si autem
Item non currit in decimis a laycis detentis,xvj,q,iij,placuit vt,post medium
Item non currit ꝯtra libertatem, ibidem,
Item non currit contra publicas functiones,ibidem,§,porro
¶ an vna ecclesia possit iura alterius ecclesie tollere per prescriptionem habes,xvj, q,iij,per totum
¶ monasteria ꝯ ecclesias nõ p̄nt p̄scribere nisi spacio,xl,annorũ,xvj,q,iiij,per totum
¶ p̄scriptio trigenalis nõ p̄iudicat ecclesijs,xvi,q,iij,si sacerdotes,⁊,q,iiij,c,j
¶ layci nõ possunt p̄scribere decimas,xvi q,iij,placuit,§,potest etiam
¶ limites diocesium vel parrochiarũ prescribi non possunt,xvi,q,iij,licet,§,h̄ multipliciter,⁊,c,se,⁊,c,licet
¶ iuo diocesium prescribi potest,xvi,q,iij c,j,⁊,trib⁹,c,se,
¶ in illis que quis sua auctoritate vsurpatiue possidet prescribi nõ potest,xvj, questione,iij,dilectio,§,potest ⁊ aliter
¶ ille qui asserit se p̄scripsisse si dubitatur debet iuratoriam p̄stare cautiõem ꝙ bona fide ⁊ conscientia bona possideat,xvi, q,iij,dilectio
¶ interruptio p̄scriptionis dat ius agendi,xvi,q,iij,c,j,⁊,q,iiij,volumus
¶ interruptio fit dupliciter,videlicet naturaliter,id est,contra ius nature, quãdo scz contra conscientiam possidetur,xvi,q, iij,placuit,§,potest etiam,
Itẽ ciuiliter fit vel ꝑ libelli oblationẽ vel ꝑ litis ꝯtesta,xvj,q,iij,placuit,§,potest,ante medium,⁊,c,quicunq̄
Item fit per protestationem coram episcopo vel alijs bonis viris,xvj,q,iij,placuit vt,post medium
Item per synodalem proclamatiõez,xvi,q iij,c,j,⁊ trib⁹,c,se,
Item fit per tabellionũ vel testium subscriptionem,xvj,q,iij,placuit vt,§,his autem
¶ longeua vsurpatio nõ facit p̄scp̄tionem c,dis,ꝯtra morem,xxiiij,q,j,scisma,

Prescientia.

¶ p̄scientia dei ꝯtinentur futura que homini⁹ ex libertate liberi arbitrij debẽt puenire,xxiij,q,iij,nabuchodonosor,circa finem
¶ p̄scientia solum in malis operib⁹ est intelligenda,ibidem
¶ p̄scientia dei nullam necessitatez infert libero arbitrio,ibidem
¶ fm̄ p̄scientiam dei scribunt in libro vite q̄ presciti sunt iustificari, ⁊ delentur de libro vite q̄ p̄sciti sunt damnari,de,pe,di, iiij,§,finis,vsq̄ ad finem

Presumptio

¶ presumptio concipit ex circũstantia facti,xxxij,q,v,nec solo,
¶ p̄sumptio violenta oritur ex ꝓpinqua facti circũstantia,xxxiiij,dis,quorundam
¶ p̄sumptio est multiplex,videlicet vsurpatoria qñ scz alieni termini vel officium vsurpantur,ix,q,j,c,j,⁊,q,ij,null⁹ alterius ⁊,q,iij,si autem
Item p̄sumptio dyabolica cũ bona ecclesiarum inuadunt,xij,q,ij,de viro
Itẽ p̄sumptio sacrilega,qñ deo dicata humanis vsib⁹ applicantur,xij,q,ij,predia
Item p̄sumptio ꝯspiratoria q̄ fit ꝯ p̄latos j,q,j,si qui clericorũ
Item p̄sumptio ꝑnitiosa cum serui fugitiui ad ordines vel ad religionẽ recipiunt, liiij,dis,generalis
Item p̄sumptio nephanda,qñ ecclesie officia,ꝓmiscue minus dignis cõmittunt, vel ab illegitimis ꝑsonis ꝯtractant,lxxxix,distinct,decẽter,xvi,q,j,placuit cõmuni.
Item p̄sumptio ambitiosa est qñ minor p̄sumit exeq̄,qđ est supioris,vij,q,1,pontifices,⁊,c,nihil contra.
Item presumptio fastuosa est cũ prelati crīminosi nolunt reprehẽdi,ij,questi, vij,presumunt,

Item est presumptio deordinata cuz vltra statutum aliquid attemptatur,x,q,iij,inter cetera,xxj,q,iiij,episcopi.

Itez est presumptio inobedientie qñ quis contra mandata superioꝝ aliquid facere intendit,xi,q,ij.qui diuinis.

Itē pĺumptio negligētie qñ plat⁹ subditos malos nō coercet.ij,q,vij.sicut inquit

Itē pĺūptio blaſphemie ſic cū canones ſanctoꝝ patꝝ violant,xxv,q,j,violatores

¶ pĺūptio crudelitatꝫ h̄ eſt platoꝝ deſeuiētiū in ſubditos,x,q,iij,q: cognouimus

¶ quantūcūqꝫ pfect⁹ de ſuo ſtatu nō debꝫ pĺumere.vj,q,j.imitare,Exemplū ibidem de apoſtolo petro

¶ de⁹ bonoꝝ pĺumptionē depimit g..neriſitatem,vj,q,j,oues,§,ipſa.

¶ in dubia rebaptiſatione non eſt temeritas pĺumptionis ſed diligentia pietatis, de con,di,iiij,ſi nulla

¶ pĺumitur quis cici⁹ mori quanto ſenior eſt,vij,q,j,petiſti,lxxxvi,diſ,tanta nequicia,

¶ pĺumitur pro ſenectute ſcꝫ dignior probitas.lix,diſ,ſi officia

Item in iuſticia examinatio,lxxxvi,diſtin,ſi quid vero

Itē preſumitur ſapientia,lxxxiiij,di,porro

Item morum grauitas,xij,q,j,c,j,

Itē ſmo veracior,xxxv,q,vi,ꝯſanguineos,

Item elemoſyna dignior,lxxxvi,di,non ſatis,§,item ꝯſideranda,

¶ quandoqꝫ pĺumitur ex pĺenti circa preteritum,xxxiij,q,ij,cum per bellicam,

Item quandoqꝫ pĺumitur ex preſenti circa preſens,vj,q,j,qui crimen

Item pĺumitur ex pĺenti circa futurum,xlvij,diſ,ſicut hi,§,neceſſe,circa finem

¶ qñqꝫ pĺumitur ex preterito circa preteritum,xxvij,diſ,quia ſunt,vbi preſumitur vxor dyaconi nō fuiſſe,quia virgo ad eum non puenerat,

Item ex preterito circa preſens,lxxvij,diſt, quicunqꝫ,

Item ex preterito circa futurum,xxiij,q,v, ſi apud

Item ex cauſa,xxiij,q,viij,occidit,vbi ponitur qualiter ſancti patres ex cauſa meritorie occiderunt

Item ex perſona,lxxxix,diſt,decenter,vbi pĺumitur de epiſcopo q: ſi res eccleſie conſanguineis committit,q: illiſ non eccleſie lucrum querit.

Item ex loco,xvij,q,iiij,quiſquis.vbi ſacrilegium pĺumitur ratione ſacri loci

Item ex tempore,j,q,j,conſtat,vbi ex breuitate temporis pĺumit color excuſationis.

Itē ex facti qualitate,xij,q,ij,bone rei

Itez ex dignitate,xi,q,iij,abſit,vbi dicitur q: de ſacerdotib⁹ eſt bonū pĺumendum.

Itē ex taciturnitate,xxv,diſt,dyaconi,vbi dicitur q: q̄ dyaconatū recipit etiam tacēdo ſe ad caſtitatem aſtringit.

Preuaricatio.

¶ pñaricatō ē vera crimia abſcondere,ij,q,iij,ſi quē,§,notandum

Item pñaricatio eſt votū caſtitatis vel religionis poſtponere,xx,q,j,puelle

¶ nō eſt pñaricatio incauti ꝛ temerarij ſitramenti emendatio,xxij,q,iiij,diffinitio

¶ pñaricator fidei ad teſtimoniū non admittitur,ij,q,vij,non poteſt

Primas.

¶ primas eſt maior archiepo,xcix,diſ,j,§,j,

¶ pmat⁹ officium ſumptū eſt a gentilib⁹ ad quos oppreſſi qui ad imperatoriſ aulā venire nō poterant ad primā iudiciariam poteſtatem ꝯfugiebant,xcix,diſt,prouincie,ꝛ,c,ſe,

De hac materia habes vbi agitur de patriarchis,

Princeps

¶ pnceps ſecularis diuina ordinatōe ad regendū ppſm inſtituit.viij,q,j,ſi ergo,

¶ debet eccleſias ꝛ platos earum defendere,lxiij,diſt,valentinianus,in fine,xxiij q,v,pncipes

¶ de electione epi ꝛ alioꝝ platoꝝ non debet ſe intromittere,lxiij,diſt,adrianus,

¶ princeps debꝫ reuereri epiſcopos,quia principiū colla debent ſubmitti genib⁹ ſacerdotum,lxiij,diſ,valentinianus,xcvj,diſ,duo,in fine

Item de bono ſtatu eccleſie debet prouidere,xcvi,diſ,boni,xxiij,q,v,principes,et,c, inceſtuoſi

Item debet intendere ad tuitionē viduaꝝ ꝛ pupilloꝝ ptectiōem,ꝛ raptoꝝ refrenationem,xxij,q,v,adminiſtratores

¶ leges principū nō poſſint infringere ſtatuta pontificum,x,diſ,p totum

Item iudicant ꝛ excōmunicantur ab epiſcopis,xcvj,diſ,duo,ꝛ duob⁹,c,ſe,

De hac materia habes vbi agitur de imꝑatorib⁹,ꝛ de ptāte,ꝛ de regib⁹

Principium. ¶ Principiū mīa lū difficiliter bonū ꝯsequit᷑. q꞉ difficile est vt bono pagantur exitu q̄ malo inchoata sūt principio, j. q. j. principatus. ꝛ duobꝫ. c. se.
De hac materia habes vbi agitur de exitu.

Priuilegium. ¶ Priuilegiū dictū est, eo q꞉ in priuato feratur, iij. dis. priuilegia
¶ Priuilegia sunt leges priuatoꝝ. ibidem
¶ Priuilegium speciale derogat generali, xxv. q. j. c. vlti. circa finem
¶ Priuilegium qn̄qꝫ ꝯceditur vni prouincie xxv. q. ij. quedā lex. §. qđ scripsi.
Item ꝯcedit᷑ vni ecclesie, xvj. q. j. hinc est,
Item qn̄qꝫ vni psone, vij. q. j. petisti
¶ Personale priuilegium ad aliuꝫ nō extenditur, vij. q. j. petisti, post medium
¶ Priuilegium sigillatim ꝯcessuꝫ oīubus non ꝯuenit, xvj. q. j. hinc est
¶ Priuilegia paucoꝝ nō faciūt legem communem, xxv. q. j. c. vl, post medium
¶ Semp cum pallio ꝯceditur priuilegiū speciale, c. dist, rationis
¶ Priuilegia ꝯcessa p suꝑiores p inferiores nō pn̄t nec debent infringi, ix. q. iij. ꝯquestus, xij. q. ij. vulturane, xxv. q. ij. priuilegia.
¶ Ecclia romana aliaꝝ ecclesiaꝝ priuilegia debet ꝯseruare, xxv. q. ij. p totum
¶ An posteriora priuilegia derogent prioribus, xxv. q. vl. priuilegia, ꝛ. vl. c. se.
¶ Romana ecclesia potest alijs concessa vel mutare vel penit᷒ reuocare, xxv. q. vl, postea vero, §. his ita.
Utrum priuilegium valeat contra statuta patꝝ ꝛ dicta sanctoꝝ. xxv. q. j. per totum. ꝛ quest. ij. postea, §. his ita.
¶ Q̄ allegat priuilegium debet monstrare qđ allegat. c. dis, ꝯtra morem
¶ Priuilegiuꝫ meretur amittere qui ꝯcessa abutitur potestate, xj. q. iij. priuilegiuꝫ, xxv q. vl. postea vero, §. his ita
¶ Priuatur quis priuilegio ꝓpter scandaluꝫ ij. q. vl. hec quippe.
Item ꝓpter fauorem alteri᷒ loci vel psone. xxij. dis, renouantes.
Item ꝓpter atrocitatē criminis, xi. q. iij. ita ix. q. iij. ꝯquestus.
Item ꝓpter renunciationē expressam, vij. q. j. q̄ periculosum
¶ Abutit᷑ quis priuilegij ptāte mltiplr, vicz q̄n q̄s suꝑior inferiorē totaliter inuitū cōpellit ad dignitatē, lxxiij. dis, c. vbi
Item q̄ eam exercent non ad subditoꝝ vtilitatem sed ad suam voluntateꝫ, xi. quest. iij. priuilegium
Item qui eam non habet sed assumit ꝓpria temeritate, xxv. q. ij. postea. §. his. in fine. ꝛ. c. sequenti

Probatio. ¶ Probatio ē duplex vicꝫ diuina ꝛ huāna xxvj. q. v. nec miꝝ. ante medium, ꝛ post.
¶ De᷒ pmittit mala vt boni q̄ vident, pbentur vtruꝫ vere ipm̄ diligant, xxvj. q. v. nec mirum, ante si, ꝛ in fine,
¶ Aduersitas q̄ bonis viris obijcit᷑ pbatio virtutis est nō iudiciū reprobationis. vij q. j. aduersitas
¶ Mortem pbatur infligere qui hanc cum possit non excludit. lxxxiij. dis. §. j.
¶ In humanis iudicijs onus probatiōis reo non incumbit, vi. q. v. qđ. autem.
¶ Si reus laborat infamia et si non potest probari ꝓpter scandaluꝫ tenetur se purgare. vi. q. v. §. vlt.
¶ Accusatus non negationeꝫ sed exceptionem probare debet. vj. q. v. quod auteꝫ. §. item accusatus.
¶ Pbatur crimē siue aliud factū multipliciter, vicꝫ p ꝯfessionem, xv. q. v. p̄sbr.
Item p rei euidentiam, vt cum quis in crimine deprehendit᷑ comprobatur. vt. l. distinc. si quis dyaconus, lxxxj. dist. si quis clericus, ꝛ. c. pbr
Item cum quid ita notorium est vt nulla possit tergiuersatione celari, ij. q. j. de manifesta. ꝛ duobꝫ. c. se.
Item per famam, iij. q. iij. placuit. §. item in crimina
Item p p̄scriptionem, xviij. dist. peruenit ꝛ xliij. dis, multis.
Item p iuramentū, xvj. q. iij. dilectio
Item p instrumentū, xvi. q. iij. placuit. §. pōt
¶ P vnum testem nil pbatur nisi cū miraculo, iij. q. iij. in fine. §. sed obijcitur. Exemplum ibi de sancto Briccio.
¶ Proponens calumniā ꝛ nō pbans punit᷑. v. q. vj. quia iuxta. ꝛ. ca. se.
¶ Pbationis tempus ꝛ religionis. habes vbi agit᷑ de pfessione ꝛ vbi agitur de monachis
De hac materia habes vbi agitur de testibus.

Procuratio. ¶ Procuratio epi vl' archidyaconi tpe visitationis nō dz esse grauis, sz modesta, x, q, iij, cauendū, z duobꝰ, c, se.
¶ Procuratio nō dz fieri nisi vno die, z h cū moderata societate, x, q, vlti, inter.
¶ si epus vel archidyaconꝰ nō visitat noīe procurationis nil dz exigere, x, q, j, relata.

Procurator ¶ Procurator dicitur defensor ecclie j, q, iij, saluator, circa me.
¶ famulis nō pt eē procurator, iij, q, vij, infa.
¶ in capitali siue criminali causa nō p procuratorē, sz per se agendū est, iij, q, vj, si qs in quacūqz, §, cū autem, z, c, si quando
De hac materia habes vbi agitur de aduocatis.

Proditio ¶ Proditio ad mortem maiꝰ pctm̄ est homicidio, de pe, dis, j, periculose
¶ q̄ veritatē nō defendit vel pnūciat pditor est veritatis, xj, q, iij, nolite timere.
¶ q̄ nulli cognitū pctm̄ publicat nō ē correptor sed pditor, ij, q, j, si peccauerit
¶ q̄ hominē prodit ipum interficit, de pe, dis, j, periculose
¶ clericꝰ pditionibꝰ vacans degradatur, xlvj, dis, clericus

Professio ¶ Professio religionis facta infra annos discretiōis nō tenet, xx, q, j, c, j, z, §, se:
¶ Professio regularis fit p scripturam vel p aliquod signū subscriptum, xx, q, j, c, vl, xxvij, q, j, omnes
¶ nemo debet recipi ante annum pbationis ad pfessionez, xvij, q, ij, gonsaldus, xix, q, iij, monasterijs
¶ laycꝰ incognitꝰ añ pfessionē pbari debz per triennū ne forte sit seruus vl' ratiocinijs obligatꝰ, xvij, q, ij, si qs incognitꝰ, liij dis, legem
¶ clericꝰ incognitus pbari debet p biennium, xix, q, ij, monasterijs
¶ non est tempus pbatiōis annꝰ, vt, xvij, q, ij, gonsaldus, z, xx, q, ij, puella
¶ regularis semp z vbiqz professionis vestibus debet vti, xx, q, j, c, vlt, xxvij, quest, j omnes
¶ religiosus si ordinatur sub titulo monasterij, etiam si aliter nō est pfessus h facto tanqz pfessus illi monasterio ppetuo obligatur, lxx, dis, sanctorū.

Prohibitio ¶ Prohibitio dei est diligentiꝰ seruanda qz hominū, x, dis, lege
¶ Prohibitio plati si pter necessitatē rūpitur nō culpatur, xi, q, iij, añcessor, z, c, se,
¶ illud qd nō est prohibitū videt esse concessum, xxx, q, iij, post vxoris
¶ nō oīe qd nō prohibet concedit, xxx, q, iiij, quod autem
¶ illud officiū non ē prohibitū pro q̄ licet accipere salariū, xxiij, q, j, militare
¶ Prohibetur simpliciter bonum propter multa, videlicet pter lapsus cautelam, xxvij, q, ij, sunt qui. Nota ibi d matrimonio z de religione
Item pter vitandam iactantiā, xxl, dist, denicz, vbi prohibetur sacerdos benedicere piite epo
Item pter mali occasionez sicut frequenter iurare, quia talis peierat, xxij, q, j, non est, z, c, ita ergo
Item propter scandalū, xxvij, q, ij, si qs spōsam
¶ Prohibentur christiani ne figmenta poetarum legant, quia prouocant ad luxuriā xxxvij, dis, ideo

Promissio ¶ Promissio ē impia q̄ scelere adimplet vnde in malis promissis fides est rescindenda, xxij, q, iiij, in malis
¶ nō oīa promissa sunt soluenda, xxij, q, iiij, nō oīa, z, c, se,
¶ deꝰ nō oīa promissa soluit, ibidem
¶ inhonestum nō est promittendum, xxij, q, iiij, vnusqsqz
¶ peius est implere illicitū promissuz qz piurare, xxij, q, iiij, vnusquisqz Exemplū ibi de herode z saltatrice, xiij, dis, duo,
¶ nō est mendaciū venire ꝯ promissum, xxij, q, ij, beatus paulus
¶ cū noxia promissa cōplemꝰ dei iussa cōtemnimus, xiij, di, duo,
¶ nō est transgressor promissi q̄ ne vt impleat necessitate prohibetur, xi, q, iij, antecessor, z, ca, se.
¶ in promissis plus est subintelligendū qz qd exprimatur, xxij, q, ij, beatus paulus, z, xi, q, iij, antecessor.
¶ a deo non statim ꝯceditur qd a sanctis impetrandum promittit, l, dis, si quis prepostera, Exemplū ibi de Moyse q̄ orans pro populo non impetrauit

Promotio. ¶ promotio est de minori ad maius. xciij. dis. legimus. in fine. et lix. dist. si officia. et c. ordinatos
¶ in spuali pmotione qñq possunt interuenire pacta honesta. xviij. q. ij. eleutherius. x. q. vi. c. vlti.
¶ in pmotione inhonesta pacta phibent. j. q. ij. qm pio. in fine
De hac materia habes vbi agitur de ecclesijs. et ordinibus. et de simonia

Propheta. ¶ pphã largo noie dr predicator doctor xliij. dist. sit rector
¶ pheta dr q futura denũciat. xxij. q. ij. si quelibet. §. abrahan
¶ pheta de futuris qñq pnũciat qd ignorat. xxij. q. ij. si quelibet. §. abraham
¶ qntũcũq sit verus pheta si annũciat aliquid qd est ɔtra deum nõ est ei credendũ xxvj. q. v. nec mi. ante finẽ
¶ mali qñq pphetisant. j. q. j. prophetauit Exemplũ ibi de Saul
¶ mali pphete habent spm pphetie. sed nõ meritum
¶ mali pphete donũ pphetie vendebant. j. q. j. iudices. et c. nõnunq
¶ veri pphete ppłm pper maliciam eius nõ deserebant sz ipm de malicia arguebãt. xxiij. q. iiij. tolerandi sunt

Proprietas. ¶ pprietas inducta est pper iniqtatem hoim cũ prius essent oĩa cõmunia sicut aer et lux. xij. q. j. dilectissimis
¶ ppetas psonalis nõ dr esse i facultatibus ecclesie. quia sunt cõmunes. xij. q. j. expedit et c. res ecclesie
¶ de rebus ecclesie nullus potest dicere. hec res mea est. xij. q. j. nulli. §. si ergo
¶ an episcopi vel clerici dicantur ppriũ habere. xij. q. j. per totum
¶ ignominia est episcopi studere pprietati. xij. q. ij. gloria.
¶ episcopi in rebus ecclesie sunt pauperum dispensatores. xij. q. j. expedit.
¶ clerici in rebus ecclĩasticis nil habent pprietatis. xij. q. j. duo sunt.
¶ clerici facientes proprium de rebus ecclesie delendi sunt de tabula clericali. xij. q. j. nolo
¶ regulares nil debent habere proprium xij. q. j. nolo.
¶ qui nihil habent ppriũ nõ possunt facere testamentũ. ibidem
¶ licet pfectis non ɔueniat habere proprium possunt tamen esse rerũ ecclesiasticarum dispensatores. xij. q. j. expedit
¶ regularis habens ppriũ viuens mortuus est. ibidem

Prosperitas. ¶ prosperitas malorum resultat in caput eorum. de pe. dis. iij. §. quãq. et c. qd ergo turbamur.
¶ boni nõ debent pturbari de psperitate malorum sicut nec de aduersitate bonorum. ibidẽ
¶ nihil infelicius psperitate peccantiũ. xxiij. q. j. paratus. in fine
¶ mali pper bona q faciũt pñtem psperitatem in retributionem recipiũt. de pe. di. iij. §. quãq. et c. qd ergo turbamur

Prouincia. ¶ puincia dr que hz decẽ vł vndecim ciuitates et vnum regem. vj. q. iij. scitote.
¶ non licet habere iudicem alterius prouincie nisi detur per superiorem. vj. q. iij. §. j. xj. q. j. iudices.
¶ reus nõ debet trahi extra prouinciam nisi ratione rei que debet discuti vbi contingit. iij. q. vj. neminem
Item ratione appellationis. iij. q. vj. pegrina. vj. q. iij. scitote. ij. q. vj. qui se.
Item ratione mandati maioris iudicis. iij q. vj. vlta
Itẽ rõne crimis. xvij. q. iiij. si qs suadente.
Item ratione questionis et dubitatiõis circa fidem vbi recurritur ad papam. xxiiij. q. j. quotiens
Item ratione psone sicut est episcopus de quo non est diffiniendũ sine papa. iij. q. vj quis. xj. q. j. iudices.

Proximus. ¶ pximus diligitur cũ a malo retrahitur et ad deũ colendum perducitur. xxiij. q. iiij. c. vlti.
¶ prelatus nõ debet secretũ suũ preponere vtilitati pximorum. viij. q. j. in scripturis. et c. qui episcopatum.
¶ nos pximos deo loca non faciunt sz merita. xl. dis. nõ loca
De proximo habes vbi agitur de dilectione proximi.

Prudentia. ¶ prudẽtia maxie debet esse in platis xxxvj. dist. §. j.

¶ prudentia platonꝝ dꝫ esse nō solum in litterarꝫ peritia, sed etiā in negociorꝫ secularium solertia, ibidem. c. xxxviij. dist. §. j.

Pubertas. ¶ pubertas masculi sunt. xiiij. anni. ꝛ femine duodecim. xx. q. j. puelle. §. cum ergo. ꝛ. q. ij. si in qualibet

¶ infra pubertatis annos nec ad religionem nec ad matrimoniū quis obligatur. xx. questi. j. addidistis. ꝛ. q. ij. si in qualibet. ꝛ. c. puella

¶ ꝓpter publicam honestatē nemo potest sponsam alterius consanguinei ducere. ꝛ ducens separatur. xxxv. q. j. porro

Pudicitia. ¶ pudicitia est anime virtꝰ q̄ plꝰ vult q̄cūqꝫ mala tolerare q̄ꝫ malo ꝯsentire. xxxij. q. v. ita ne. Exemplū ibi de Lucretia

¶ nemo pudicitiaꝫ fuat in corpe nisi ꝑus spū insita castitate. xxxij. q. v. ita ne.

¶ pudicicia si mente seruatꝛ ꝓpter corporis violentiam non violatur. xxxij. questio. v. magis ꝛ. c. ille autem

¶ animus pudicus non habet oculꝫ inpudicum. xxxij. q. v. nec solo.

¶ pudici filij paternā verecūdiam ꝯtegūt. xxxv. dist. in scripturis. Exemplum ibi de filijs Noe.

De hac materia habes vbi agitur de castitate

Punitio. ¶ punitio parentum q̄ dereliquerunt in quartam generationem dilata est signuꝫ diuine clementie dum semꝑ expectat penitentiam. j. q. iiij. homini qui. §. econtra

¶ deus punit peccata ꝑ nescientes sicut ꝑ sennacherib. Unde propheta. Uirgo furoris mei assur

¶ quia non deo sed viribus suis attribuit dictuꝫ est ei nunquid gloriabitur securis ꝛc. xxiij. q. v. §. vlti.

Item per nabuchodonosor. vnde dominꝰ. quid dabo ei qui seruiuit mihi apud tyrꝫ ꝛ tamen idem postea inde superbiens factus est bos. ibidem

Item per anthiochum qui suis viribꝫ hec ascribens audiuit. effunde iram tuam in gentes que te nō nouerunt. ibidem.

Item ꝑ romanos qui necem christi in iudeos vindicauerūt. quod q2 sibi ascripserūt dictum est eis. eleua manus tuas suꝑ gentes que te nō nouerunt. ibidem

Item punit deꝰ ꝑ scientes. s. filios israhel. q̄ ex mandato occiderunt amorreos. ibideꝫ post medium

Item punit ꝑ quoscūqꝫ vbi iustum bellum geritur ꝛ vires deo ascribuntur. ibidē circa finē. ꝛ. c. sunt quedā. xv. q. j. non est

¶ punitꝛ sola attemptatio. xxxvj. q. ij. si q̄s

¶ punitur sola volūtas. xxvij. q. j. nuptiarꝫ

Item punitꝛ sola spes vel expectatio. xiiij. q. iij. si feneraueris.

Item punitur sola cogitatio. xlviij. distinc. quoniam multi

Item punitur sola intentio. de peniten. di. j. si quis cum telo

Item punitur sola aggressio. de penitē. di. j. si quis necandi

Item punitur solus ausus. de pe. distinct. j. si quis pulsatus

Iteꝫ punitur sola sollicitatio. xxxvj. questi. ij. si quis non dicam

Purgatio. ¶ purgatio est quadruplex. videlicet spiritualis. canonica. vulgaris. ꝛ purgatorij ignis

¶ spūalis purgatio que est a peccatis fit ꝑ fidei feruorē. xv. q. vlt. c. vl.

Item fit ꝑ baptismum ꝛ penitentiā. de cō. dis. iiij. nō potest.

Item fit per eukaristie ꝛ aliorꝫ sacramentorum acceptionem. ibidem

Iteꝫ fit per quelibet opera pietatis. xxij. q. ij. si quelibet

Item fit per aduersitatum ꝛ tribulationuꝫ tolerantiam. l. dis. ꝛ purgabit

Item in hoc q2 Esaias fuit purgatus calculo antequā missus. innuitur q2 non nisi purgatus debet secreta celestia alijs nunciare. viij. quest. j. in scripturis

¶ canonica purgatio fit per iuramenti sacramentū. ij. q. v. ꝑsbr. vel quilibet

Item indicitur quando quis infamatꝛ apud bonas ꝛ graues personas siue per inimicos siue per alios. ij. q. v. pbr si. ꝛ. c. omnibus. vi. q. vi. per totum

¶ non inducitur purgatio quando apud viles ꝑsonas quacunqꝫ presumptione infamatus fuerit. ij. q. v. omnibus

¶ cū certo nūero manuū debeat fieri purgatio iudicis tamen arbitrio relinquitꝛ. ij. q. v. pbr si. ꝛ. c. omībꝫ

Iteꝫ debet fieri purgatio apud quos est infamatꝰ. vt ibi moriatꝛ maluꝫ vbi contigit.

de con.di.ij.ego berengari⁹.in fine
¶ purgatio in manifestis et notorijs non requiritur.xi.q.iij.cure sit
¶ canonica purgatio diuersimode exercetur in clericis.ij.q.v.p totum.
¶ summ⁹ pontifex pter scandalum sedandu3 sine piudicio alioꝝ pontificū purgat quāq3 semetipsum.ij.q.v.auditum.⁊.§.se.
¶ Leo papa purgauit se cū duodecim episcopis.ij.q.v.oībꝫ.circa finem
¶ Sixtus papa purgauit seipsum in concilio.ij.q.iiij.mandastis
Item Damasus papa cum q̄dragintaduobus episcopis in concilio se purgauit.ij.q.vij.nos.circa finem
¶ episcopus vel electus infamatus cum quinq3 vel septem episcopis debet se purgare.xxiij.dis.illud
¶ eps l' pbr potest se purgare p iuramētū super altare vel euangelia.ij.q.v.habet.⁊ c.mēnam.⁊ omnibꝫ.ca.se.
¶ purgatus coram superiori sine litteris expurgationis non deb3 redire.viij.q.iiij quilibet
¶ cleric⁹ infamat⁹ si nō potest conuinci tenetur se p iuramentū purgare.ij.q.v.pbr. et oibꝫ.c.se.vsq3 ad finē questionis
¶ clericoꝝ purgatio debet fieri coram episcopo vel coram datis ab episcopo.xv.q.v.c.ij.ij.q.v.pbr si.
¶ suspitio episcopi contra pbrm vel clericum indicit purgatione3.ij.q.v.omnibꝫ post medium
¶ pbr cū septe3 sacerdotibꝫ d3 se purgare.ij.q.v.si legitimi.⁊ duobꝫ.c.se.
¶ episcop⁹ numeꝝ expurgantiū potest minuere vel augere.ij.q.v.pbr si.⁊.c.omnibꝫ ante finem
¶ purgatio religiosoꝝ super furtis.fiebat olim per eukaristie receptionem.ij.questi.v.sepe.
¶ purgatio vulgaris que fit per aquā frigidam vel feruentem.vel ignitum ferrum vel p duellum firmiter phibetur.quia ibi temptatur deus.ij.q.v.mennā.⁊.ca.consuluisti.⁊.c.monomachiam
¶ purgatio zelotypie que olim in lege veteri fiebat modo nō obseruatur.ij.q.v.cōsuluisti
¶ purgatoria pena licet nō sit eterna excedit tamen omnem pñtem penam.xxv.di.q̄ iij aliud.de pe.di.vi.circa finem
¶ venialia peccata q̄ deportantur illuc ibi purgant.xxv.dis.qualis
Item de grauibꝫ hic p pniam dimissis sed nō plene satisfactis.ibi grauissime purgatur.de pe.di.vi.circa fi.c.nullus

Purificatio ¶ purificatio mulieris post partum in lege descripta Fuabat.v.di.§.j.
¶ modo si mulier nō cōpleto tpe purificationis vult intrare ecclesiam nō est phibēda.v.dis.cū enixa.§.si mulier.

Quadragesima

¶ q̄dragesima ē decima die3 totius anni.nam q̄ vnum die3 vel plures frangit decimā dierum non exsoluit.de con.di.quadragesima
¶ excepta causa necessitatꝭ est ab oībꝫ seruanda.de con.dis.nō licet.⁊.ij.c.se.
¶ quadragesimam abstinentie bene celebramus cum bene viuimus.de con.dist.v.ieiunium.
¶ i quadragesima sicut est a cibis ita ⁊ ab alijs nociuis anime est abstinendum.iiij.di.deniq3
¶ clerici in obseruatione eius laycos debent pcedere.iiij.dis.statuimus
¶ non solum a carnibꝫ sed etiam a caseo ⁊ ouis est in ea abstinendū.iiij.dis.deniq3
¶ sumptuosiora cibaria q̄3 cot niū in quadragesima nō sunt preparanda.iiij.disti.deniq3.in fine.
¶ in quadragesima nisi dictis vesperis nō est comedendū.de con.dis.j.solent
¶ nuptie ⁊ cōuiuia nō sunt in ea exercēda xxxiij.q.iiij.nec vxorem.⁊ tribꝫ.cap.precedentibꝫ.
¶ in ipsa non debent sanctorum natalicia celebrari.xxxiij.q.iiij.non licet
¶ in capite quadragesime penitentes debent se epō p̄sentare.l.dis.in capite
¶ quattuor tempora quomodo olim Fuabantur ⁊ quomodo nunc.babes vbi agit de ieiunio.⁊ de missa

Questio. ¶ questio criminal' preiudicat ciuili.iij.q.xj.nō est credendum
Item criminalis questio aliquando p̄iudicat ciuili ⁊ etiam criminali.ibidem
Itē vbi est pplexa questio de sacra scriptura.ad sanctoꝝ scripta vel ad plurium senioꝝ responsu3 recurrēdū ē.xx.di.de q̄bꝫ.

¶ facilius inuenitur quod a pluribus sen-
oribus queritur. ibidem

Questus. ¶ questus est duplex, videlicet honest⁹ ꝛ tur-
pis. de pe. dis. v. qualitas.

¶ plati questum pietatem putant q̄ p stru-
cturis ecclesiaꝝ lucris illicitis vacant. xvj
q. vij. ꝛ de hoc dicimus

¶ p motio ad ordines p̄ncipaliter nō dꝫ i̇̄-
tendi ꝑpter questum. lxxiiij. dis. ꝯsuluit.

¶ illi sunt sua querentes q̄ nō deū ꝑpter de-
um sed ꝑpter temporalia querunt. viij. q. j.
sunt in ecclesia.

Quies. ¶ quies oratio ꝛ labor ma-
nuū debet esse in monaste-
rio. xvi. q. j. de p̄sentium

¶ platis quies ꝯtemplationis corde ē ap-
petenda. ꝛ tñ̄ p lucro animaꝝ quāqꝫ post-
ponenda. viij. q. j. in scripturis

Quinquagesima. ¶ qu-
quage-
sima pars census eccl'ie potest dari ep̄o p
monasterij constructione. ꝛ centesima p ec-
clesia. xij. q. ij. bone.

¶ sacerdotes ꝛ clerici ante quadragesimā
a quinquagesima ieiuniū debent incho-
are. iiij. dist. deniqꝫ

¶ a quinquagesima vsqꝫ ad octauas pasce
cause nō sunt audiende. xv. q. iiij. placita.

Atio. ¶ ratio sana excepti-
est anteponenda. ix.
dis. sana.

¶ rationem prelati tuti⁹ red-
dent de misericordia q̄ꝫ de crudelitate. xx-
vi. q. vlti. alligant

¶ illud quod caret ratione necesse est extir-
pare. lxviij. dis. corepiscopi

Item qḋ rōe constat lex est. j. dist. ꝯsuetudo

¶ ea que carent ratione de factis suis nō
reddent rationē. xv. q. j. firmissime. §. ex eo

¶ homo qui rationalis est. de factis suis
reddet deo rationem. ibidem

Item de omni verbo ocioso. xxij. quest. vi.
quotiens

Item de negligēter commissis. xxiij. quest.
iiij. quando.

¶ a principibꝰ secularibꝰ ꝛ prelatis eccle-
siasticis grauis a deo exigetur ratio. xxiij.
q. v. p̄ncipes.

¶ inferiores superioribus de cura cōmis-
sa tenentur reddere rationem. xvi. questi.
v. saue.

Radix. ¶ radix arboris sicut vi-
gorē dat multis ramis. sic
ecclesia in beato Petro fundata ceteris
apostolis ꝛ alijs p̄latis virtutē administrat
spiritualem. xxiiij. q. j. loquitur. et. xxiiij. q.
iiij. ipsa pietas. post medium

¶ radix omniū maloꝝ est auaricia. xlvij.
distinct. bonoꝝ

¶ sicut radix oim̄ maloꝝ est cupiditas. sic
radix omnium bonoꝝ est caritas. ꝛ simul
ambe esse nō p̄nt. de pe. dis. ij. §. ex p̄missis

¶ nisi vna radix euulsa fuerit alia planta-
ri nō potest. quia frustra ramus inciditur
si radix nō euellatur. ibidem.

Rapina. ¶ rapina dupliciter dꝛ
fieri. vel quando res rapi-
tur. vel qn̄ vsus rei violenter eripitur. xxx
vj. q. j. c. vlti. circa finem. §. ex hac.

¶ rapinam nō permisit qui furtum prohi-
buit. xiiij. q. v. penale

¶ rapina prohibetur. xiiij. q. v. penale

¶ raptor ꝑprie dicitur qui violenter ꝛ pu-
blice tulit aliena. ibidem

¶ raptor est vsurarum fenerator. xiiij. q. iiij
si quis vsuram.

Item raptor dicitur inuentarum rerū de-
tentor. xiiij. q. v. si quid. ꝛ. c. se.

Item raptor est prelatus rerum ecclesiasti-
carum dilapidator. x. q. ij. si quis ep̄s.

¶ raptor dꝛ q̄ vltra sibi necessaria retinere
pbat. xlij. dis. §. hospitalem. xlvij. di. sicut hi.

Item raptor dꝛ fame alteri⁹ depravator. vj
q. j. deteriores

¶ raptor magis delinquit q̄ꝫ fur. xiiij. q. v
penale

¶ raptores sunt infames. iij. q. iiij. consan-
guineoꝝ. ꝛ. q. v. constituimus

Raptus. ¶ raptus dicit̄ vbi pu-
ella de cuius nuptijs nī-
hil ante constiterat violenter abducitur.
xxvij. q. vi. lex illa

Item rapt⁹ est illicit⁹ coitus a rapiendo. id
est. corrūpendo dictus. xxvij. q. vi. raptus
ꝛ. xxxvi. q. j. c. j.

Item raptum ꝯmittit q̄ florem virginitatis
puelle violenter eripit. xxxvi. q. j. de rapto-
ribꝰ. §. se. in fine

¶ an raptum ꝯmittat q̄ feminā p̄missionibus
abducit. xxxvj. q. j. p totum

¶ an raptor raptam potest ducere vxorē
xxxvi. q. ij. p totum.

¶ si raptor cū rapta ad ecclesiā confugerit

ab ipsa debet tueri.xxxvi.q.j.lex

¶ raptor publica penitentia punitur.xxvii.q.ii.raptor

¶ si rapta nõ reddit excõmunicatur.xxvii.q.ii.octo.xxvi.q.ii.per totum

Raritas ¶ raritas facit pciositatẽ.lix.dist.si officia. in fine.xciii.dis.legimus

¶ rarum dr omne quod magnum est.ii.q.vii.in sancta

¶ omne qđ est rarum pl9 appetit.xciii.dist.legimus.post me.Exẽplũ ibi de pulegio.qđ apđ indos cari9 est pipere

Ratihabitio ¶ ratihabitio confirmat male possessa.xvi.q.j.quoniã quicqd.q.iii.placuit.§.potest etiã.iii.q.vi.hec quippe

Recessus ¶ recessus bonoꝝ a malis mente sp debet esse licet qñqꝫ nõ fiat corpe.xxiii.q.iiii.tolerandi.z.octo.c.se.

¶ qñ plat9 dꝫ recedere a malis subditis z qñ non.habes.vii.q.j.aduersitas

De hac materia habes vbi agitur de exitu.

Recidiuatio ¶ recidiuatio ẽ de bono redire ad malum.de pe.dis.ii.p totum.z distin.iii.per totum

¶ post bonũ castitatꝭ l'religiõis recidiuare ẽ sacrilegiũ ꝯmittere.xxvii.di.d chis

¶ recidiuare post votũ castitatis est incestum ꝯmittere.xxvii.dis.virgines

¶ recidiuans cõparatur illi q manũ mittit ad aratrum z retro aspicit.de pe.dis.ii.§.querendum.

¶ an aliqs vere penituit z recidiuauit.de pe.di.ii.z.iii.p totum

¶ an recidiuanti post penitentiaꝫ iterato sit penitentia iniungẽda.de pe.dist.iii.inter omia.§.his auctoritatib9

Reconciliatio ¶ reconciliatio est ad p'mum statũ restitutio.ii.q.j.notũ sit

¶ recõciliatio solẽnis in scriptꝭ fieri debet ii.q.j.legũ.j.q.vii.si q voluerint

¶ epi officiũ est reconciliare penitentes.xxvi.q.vi.c.j.z.c.q recedũt.z.c.se.

¶ excepta vltima necessitate pbr nõ debet reconciliare solẽniter penitentes sed eps.xxvi.q.vi.c.vi.

¶ quẽ eps excõicat pbr sine ꝯsensu epi recõciliare nõ pt.xxvi.q.vi.ministrare.§.pximo.z omĩb9.c.se.vsqꝫ ad finem

De forma solenniter excõicati habes.xi.q.vltima.debent.z duob9.c.se.

¶ ꝑseuerãtes in malicia recõciliari nõ debent.xxiii.q.ii.legat.z.c.damnationis

¶ in extrema necessitate nulli penitenti reconciliatio est deneganda.xxvi.q.vi.his.z ca.se.

¶ eccl'ie p sanguinẽ vl'fornicationem pollute sunt reconciliande.de cõ.dis.j.si motum.z.c.se.

De forma recõciliationis ꝯiugũ habes xxxv.q.vi.ca.vlti

Reconuentio ¶ recõuẽtio inhibetur accusato in pari crimine ꝑusqꝫ se de crimine q accusatus est exuerit.iii.quest.xi.negãda.z.ca.se.

¶ fm canones ꝯdemnat9 de crimine amodo nõ potest ꝯuenire nec suũ nec extraneum.vi.q.j.q crimen

¶ maiori crimine pt accusat9 recõuenire.puta accusat9 de fornicatiõe pt de homicidio vel simonia recõuenire.iii.q.xi.nõ est §.h aũt.vbi poñit mod9 recõuẽtiõis inter ciuilem z criminalem questionem

Redemptio ¶ xpi passio fuit redẽptio viuorum z mortuoꝝ.de con.di.ii.semel.

¶ p opa miscdie pctã ppria redimunt.lxxxvi.dis.nõ satis.§.est etiam pbanda

¶ multa sunt alia bona quib9 pñt hoies pctã redimere.de pe.di.i.medicina.in pn.

¶ captiuos z oppressos tenemur redimere.lxxxvi.dis.non satis.in fine

¶ etiã ornat9 ecclesiaꝝ redemptio est captiuoꝝ.xii.q.ii.aurum

¶ vasa eccl'ie z res ppe spectant ad redẽptionẽ captiuoꝝ.xii.q.ii.aplicos.lxxxvi.di.nõ satis.§.item pulcra

Reddere ¶ reddenda nõ sunt mala p bonis.xxiii.q.iii.sex differentie

¶ debem9 reddere pro malis bona.xxiii.q iii.sex differentie

¶ reddẽda est deo ratio.xv.q.j.firmissime §.ex eo

¶ serui sine ꝯsensu dñi clerici vl'monachi facti reddendi sunt.liiii.dis.generalis

¶ p reb9 deo ꝯsecratis.lꝫ fuerint alienate nõ ille ꝫ alie reddũt.xxiii.q.vi.ꝯp crimius

¶ eccl'ie ablata reddi debēt.z ipsa sine aug
mento dʒ recipere.xij.q.ij.fraternitatis.
¶ qn̄qʒ simpliciter,qn̄qʒ in quadruplum.
qn̄qʒ in amplius ablata reddunt.xij,q.ij,in
antiquis,z trib9.c.se.
¶ res ecclesie,pter delictū epi ablate red
dende sunt,xvi,q.vi,si epm
¶ eccl'ia potissime dʒ reddere aliena,qr ni
hil pñre credimus ecclesiasticis vtilitati
bus si ea q̄ sūt aliena reddāt,liiij.di,generali
¶ non remittitur peccatū nisi restituatur
ablatum ibidem
¶ fingit penitentia vbi cū possit nō reddi
tur alienū,xiiij,q.vi,si res
¶ qui res ecclesie precarie possidet si non
reddit eum repetitur anathema incurrit,
xij,q,ij,apostolicos
¶ qui inuentā rem nō reddit fur z raptor
existit,xiiij,q,v,si quid
¶ cōmune ciuitatis tenet cogere ciuem ad
reddendū aliena,xxiij,q,ij,dn̄s noster
¶ non habens vnde reddat nō tenet,xiiij
q,vi,ca,j,
¶ q̄ non est reddendo maior p culpa ipo
nēda est ei corpalis afflictio.xiiij,q,vi,c,j,
¶ particeps est criminis q̄ fouet aliena n̄
reddentē,xiiij,q,vj,c,j,
De hac materia habes vbi agitur de
restitutione

Redire

¶ penitens nō debet re
dire ad peccatū,sicut ca
nis ad vomitū z sus ad luti volutabꝝ,de
pe,di,iij,§,irrisor est,
¶ an peccata dimissa redeāt,pt'pctm̄ aut
non,de pe.dis.iiij,fere per totum

Regeneratio

¶ regeneratō
est duplex,vicʒ
carnalis p quā pctm̄ originale ↄtrahitur
z spūalis p quā nō solum originale verūʒ
etiā voluntariū peccatum delctur,de con,
dis,iiij,regenerante
De hac materia habes vbi agitur de
generatione,

Regimen

¶ in creaturꝭ sine re
gimine recta nō pōt
cōsistere administratio,lxxxix.dis,ad hoc,
¶ celestꝭ milicia in q̄ angelis archangeli p
sunt.nob etiā exēplificat q nulla alia vni
uersitas sine regimie pt ↄsistere ibidem,
¶ etiam bruta animalia sub regimine vi
uunt.vij,q,j,in apibus
¶ etiam oīnis ordo ecclesiastic9 suis fun
titur rectoribus,sic apibus z gruibus vn9 rector
est.vij.q.j.in apibus
¶ q̄ nō sūt alic9 regimīs sunt acephali,xx
iij.di.nulla,xviij.q.ij.abbatibus,
¶ nō solum necessariū est regimen epo re
genti plebē suā,vel etiā paupei regēti do
mum suam,sʒ diuiti regenti familiā suam
z regi regenti gentē suā,xxiij,q,iiij.duo,
¶ epi maiores sunt pbris.tamen vtriqʒ in
cōmuni regimine ecclesie debent intende
re,xcv.dis.olim.in fine
¶ talis ponendus est in regimine q̄ nō so
lum de salute animaꝝ verūetiam de exte
rioribus sit sollicit9,xxxix,dis,Petrus
Item talis q̄ valitudinē habeat corpis ad
exequendū quod debet,lxxxv,dis,archidi
aconum florentinū
¶ regimini derogat cū plati ad subditos
nimia hūilitatis mōstrat,lxxxvi,dis,q̄ū
De hac materia habes vbi agitur de
prelatis

Regula

¶ regula dicit eo q recte
agat vel normā recte viuē
di pbeat,iij,dis,regula.
¶ oīmis ecclesia est regulāda sm romanā
ecclesiam ex qua habet pncipium,xl. dist,
cōsequēs,z,c,se,
¶ iustum est vt vnusquisqʒ sumat regulas
magistri vnde honoris ↄsecratiōem acce
pit,xij,dis,de his
¶ ad regulam seruandam cogēdi sūt sub
diti,xij,dis,de his.in fine
¶ regula apostoli q̄ dʒ in ordinandis ser
uari incipit,xxv.di,vnū orariū,§,nūc aūt.

Rex

¶ prauus rex,non dr veraciter
rex,ij,q,j,scelus
¶ regis officiū est iusta pcipere,z illicita
phibere,xxiij,q,iiij,si ecclesia,in fine
¶ rex aliter seruit,quia homo,aliter qr rex
est,nam vt homo seruit fideliter viuendo
vt rex seruit leges iustas exequēdo,xxiij,q
iiij,si ecclesia,in fine
¶ regia potestas est instituta vt malia ma
lo coerceantur,z boni quiete inter malos
viuant,xxiij,q,v,nō frustra,z,c,regum. et
q.iiij,q̄ peccat,ante finem
¶ nabuchodonosor q̄ pius ad ydolatrias
compulit,z post ydolatras puniuit dupli
cem statū vicʒ ecclesie pmitiue z moderne
representat,xxiij,q,iiij.nō inuenit.z.c,quē.
¶ regnum est pprie facere iudiciū z iusticias
xxiij,q,v,regnum est.

Item debet ecclesiam defendere, xxiii. q. iii. maximian⁹, ⁊ duob⁹, c. se.
Itē psonas ecclesiasticas, xl. q. i. explanis
Itez debet hereses repellere, xxiii, q. iiii, q̄ñ ⁊, c. si ecclesie. in fine
Item debet oppressos releuare, xxiii, quest. v. regum
¶ generale pactū est societatis humane sui⁹ regib⁹ obtpare. viii. dis, que contra
Item regibus debetur fidelitas, xxiii, q. v, si apud
Item debetꝛ eis subiectio ⁊ tributi solutio, xi, q. i. si tributū. ⁊, c. magnum. ⁊ q. iii, si dominus. ⁊, c. se, xxiii, q. viii, tributum
¶ debēt pcipue deum blasphemantes punire, xxiii, q. iiii. nō inueniꝛ
¶ salubre est eis episcopis ⁊ pb̄ris sua colla subdere. x. dis, certum est. lxiii. dis, valentinianus
¶ reges dicunꝛ clerici se ⁊ alios bene regētes, xii, q. i, duo
¶ pctm̄ dꝫ regnare in hoīe. xxxii, q. vii. nō solum

Religio

¶ intrātes religionē diligenter sunt examinādi sup ꝯditione generis ⁊ sup statu preterito, lv. dis, priscis
¶ p ingressu religionis nō licet pecuniam exigere, sed potest recipi voluntarie oblata, i. q. i. §. i, c. placuit vt nullus. ⁊ ca. se, ⁊, c. placuit vt de
¶ intrans religionem vel monasterium si habet heredes ⁊ est illect⁹ totū suū dat heredibus, xx, q. iii, ꝯstituit
Item si habet heredes ⁊ non est illect⁹ heredes legitimā partem ⁊ monasterio det tantum quātū vni ex filiis, xix, q. iii, si qua.
Item si nō habet heredes ⁊ nō est illect⁹ totum cedit monasterio, xix. q. iii. placuit
¶ nō sufficit parentum oblatio ad religionem si in adulta etate pueri nō ꝯsenserint xx. q. i. §. i. ⁊. q. ii. si in qualibet
¶ nō licet pueris resilire ab oblatione parentū ad religionez postq̄ȝ in etate legitima minimū addiderūt ꝯsensum, xx. q. i, firma. ⁊ quattuor. c. se.
¶ quilibet intrans religionez absolute infra annū ⁊ diē pt exire, xx, q. ii, puella
¶ coact⁹ q̄ncūq̄ȝ vult pt recedere si postea sui⁹ nō accesserit ꝯsensus, xx. q. i. sicut
¶ adolescētes eam intrātes nō pñt a parētib⁹ extrahi, xx, q. ii, puella.
¶ pmissionib⁹ ad religionis ingressum si lecti religiosi esse tenenꝛ, lꝫ res ꝓpinq̄s sunt restituende, xx. q. iii. pn̄s, in fine
¶ ante annos. xiiii. masculus vel ante, xii. puella eam intrans pt a parentib⁹ reuocari, xx, q. ii, si in qualibet. ⁊. c. se.
¶ nulli⁹ teneꝛ ad religionē ad cui⁹ introitū nūq̄ȝ ꝯsenserit. xx. q. iii, pn̄s
¶ sicut voluntarie religionē intrātes non debēt egredi, sic nec inuite intrantes sunt retinendi, i. q. i. sicut, ⁊. q. iiii, c. i. ⁊. c. se.
¶ vt non sequaꝛ ꝯtradictio ipam intrantes non furtiue ꝫ sub pb̄roꝝ testimonio sunt recipiendi, xx. q. ii. oportet.
¶ seru⁹ sine ꝯsensu dn̄i sui ad religionē nō dꝫ recipi, xvi, q. i. q̄ vere
¶ ꝯiuges ad religionez intrare volentes sꝫ corā epo sepādi ꝛ i diuersꝛ mōasteriis ponēdi, xxvii, q. ii, si vir, xviii, q. ii. diffinim⁹.
¶ religio nō liberat a iugo seruitutis inuito dn̄o, liiii. di. generalis, ⁊. c. si seruus sciente, xvii, q. ii, si q̄s
¶ nulli licet aliā religionē vel aliud monasterium nisi petita licentia sui plati intrare, xx, q. iiii. monachum
¶ sine licentia sui plati canonic⁹ regularis monach⁹ effect⁹ redire ꝯpelliꝛ ⁊ grauiter. puniunr, xix. q. iii, null⁹. ⁊. c. se.
¶ ideo de religione ad religionem transeuntes licentiā debēt petere ne leuitas animi vel euagationis ausus eis imponatur xx. q. iiii. §. vlti.
¶ religiosi ad austeriorē vitaz p̄mo petita a plato licētia etiā nō obtenta pñt transire, xx. q. iiii, monachū, ⁊. xix. q. ii, due. in fi.
¶ canonici siue clerici etiā epo ꝯtradicente pñt intrare, q⁊ vbi spūs dei ibi libertas xix. q. ii. due.
¶ religiosi pre aliis diuinis officiis debēt inuigilare, xii. q. i. quia tua
¶ ꝓpter pecuniā recept⁹ ad religionē, teneꝛ q̄dem in ipa remanere, res ꝓo heredibus sunt restituende, xx, q. iii. ꝯstituit.
¶ infra temp⁹ ꝓbationis potest q̄s ꝓbari in habitu laudabili, liiii, dis, multos, xvii q. ii, si quis
¶ post ingressum religionis ⁊ temp⁹ ꝓbationis potest q̄s liberis suis ꝓpinq̄s bona diuidere, xix. q. vi, si qua mulier
¶ recedens a religione infra tempus ꝓbationis oīa q̄ ecclesie tradidit potest deportare, xvii, q. ii, si quis.

¶ cleric⁹ religionē intrans z infra annum exiēs potest suū repetere bñficiū.xvij.q.ij gonsaldus
¶ religio tollit ꝓprietatem z ꝓpriam volūtatem.xij.q.j.non dicatis.z.c.expedit.z.c. cui deus portio
Item astringit ad castitatem.xxvij.quest.j. impudicas
¶ cōmunē vitā debent hr̄e nec denarium nec aliquā rem ꝓuatā debent possidere.si cum Anania nolūt interire.xij.q.j.dilectissimis.z.c.scimus.z.c.nolo.in fine
Item non debent assumi ad officia ecclesiastica vel ad sacros ordines ꝓmoueri sine licentia ꝑlati.lviij.dis.ꝑ totum.z.xvi.q.j. si quis mo.z tribꝫ.c.se.
Item non licet eis sine ꝑlato vouere z vota talia ꝑ ꝑlatos eoꝝ franguntur.xx.q.iiij monacho
Item religioso sine licentia sui ꝑlati nō licet aliquid accipere.xij.q.j.non dicatis.
¶ religiosi testamentū facere non possunt xij.q.j.nolo.in fine.xix.q.iij.quia.
¶ femina in religione caput z faciez debet velare.vij.q.j.omnes
¶ officia clamosa z litigiosa nō conueniūt eis exercere.xvi.q.j.de ꝑscriptum
¶ quātūcūqꝫ religiosa sit ꝯgregatio.inueniuntur in ea mali.xlvij.dis.quantūlibet
¶ q̄ in religione seculariter viuit nō seculū fugit sꝫ imitatur.liij.dis.legem.
¶ detestabile est pauperē in seculo.delicatum esse in religione z ibi mella fastidire xij.q.ij.gloria.
¶ mali religiosi qꝛ nomē sanctitatꝭ habēt ꝑuerse agēdo ampli⁹ nocēt in eccl'ia q̄ꝫ alij lxxxiij.di.nemo.xix.q.iij.in monasteriis.
¶ deficiētes in religione sunt pessimi z ꝑficientes optimi.xlvij.dis.q̄tūlibet.
¶ qꝛqꝫ mutatio loci ꝑdest religioſ.qꝛ plerūqꝫ dū mutat loc⁹ mutatur z mentꝭ affectus.lxxxi.dis.valet.
¶ excessus religiosoꝝ ꝓpter mal⁹ scandalū sunt occulta̅ndi.xcvi.dis.in scriptis
¶ religiosi vere ꝑ alijs sunt honorādi.xvj q.j.qui vere.
¶ facili⁹ dispensat cū religiosa ꝑsona q̄ꝫ cū alia.lxxvij.dis.monachus
¶ in fauorē religionis ꝑt q̄s sine interstitio ad ordines ꝓmoueri.ibidem
¶ alias ad ordinem indigni ꝓpter religionem admittunt.lvj.di.presbyteroꝝ.lxxvij dis.c.vltimo.
¶ religiosi nisi ꝑ papā fuerīt exempti tenētur ep̄o subesse.xvj.q.j.q̄ vere
¶ loc⁹ religiosoꝝ sine ꝯsensu ep̄i nō debet mutari.xvi.q.vij.si q̄s vult
¶ ep̄i z alij ꝑlati religiosos ꝯsilio z auxilio debent fouere.xij.q.ij.religiosam
De hac materia habes vbi agitur de monachis z de monasterio

Remissio

¶ remissio pcti sit tā tūm in p̄nti sꝫ etiā in futuro.xxv.dis.qualis hinc.z.c.se.
¶ remissio peccati fit ꝑ auctoritatē.z sic fit solo deo.j.q.j.ita fit z.c.vt euidēter.de pe. dis.ij.§.opponitur
Itez fit per officiū.sic fit ab omi ꝑlato tam bono q̄ꝫ malo.xxiij.q.v.remittuntur
Item fit ꝑ ministri meritum.sic fit tm̄ ꝑ bonū.j.q.j.remissionem.de con.dis.iiij.quo.
De remissione iniuriaꝝ habes vbi agit de iniuria

Remotio

¶ ep̄s vel supior prelatus nō remouet de episcopatu nisi per solum papam.vij.q.j. mutationes.
Item remouet ꝓpter crimen.l.dis.si ep̄s.et. c.se.vij.q.j.remoto
Item remouet ꝓpter vtilitatem.vij.q.j.mutationes
Item ꝓpter senectutem.vij.q.j.petisti.
Item ꝓpter necessitatē.vij.q.j.pastoralis
Item ꝓpter simplicitatē.lxxiiij.di.ep̄oꝝ
¶ remouet si q̄s de loco ad locū ꝓpter lenitatem.vij.q.j.non oportet.z pluribꝫ.ca.sequentibꝫ
Item ꝓpter ambitionē.vij.q.j.si q̄s de pluribus.z.c.se.

Remuneratio

¶ quilibet remunerat a dn̄o fm merita.xv.q.j.si nuissime.§.ex. co in fine.xxiij.q.iiij.displicet.ante finem
¶ deus tempaliter z eternaliter remunerat.xxij.q.ij.si quelibet
¶ nemo debet querere ꝑ bono qd̄ agit tēporalem remunerationem.de pe.dist.iij. §.quāq̄ꝫ
¶ q̄ ꝑ bono qd̄ agit tempaliter remunerari nō querit illi⁹ deus merces erit.xxxij.q iiij.dicat.Exemplū ibi de Abraam.de cō. dis.v.ieiunium
¶ indign⁹ eterna remuneratōe ꝑ bono qd̄ agit tempaliter remunerat.de pe.di.iij.§.

ex hoc.z.§.sequenti
¶ mali q̄ p pauc̄ bonis q̄ faciūt in pn̄ti re munerantur, in futuro pleni⁹ puniunt. de pe.dis.iij.§.quasi.

Renunciatio.

¶ quilibet potest suo iuri renunciare.vij.q.j.q̄ periculosum
¶ furiosus nisi habeat lucida interualla renūciare nō potest.vij.q.j.q̄uis triste
¶ nō tenet renūciatio nisi illi fiat cuius est institutio.xvij.q.ij.gonsaldus.
¶ plati nō possunt renūciare nisi de licentia supioris.vij.q.j.si q̄s pbr
¶ renunciatio episcopatuū tm̄ dz fieri domino pape.vij.q.j.q̄ periculosum.et cap. qualiter.
¶ renūciatio plature nō dz admitti de facili.vij.q.j.q̄ periculosum.z.c.q̄uis
¶ qñ renūciatō admittit dz fieri p magna vtilitate vel infirmitate.vij.q.j.qualiter. z.c.sequenti
¶ renūciatio platiōis fienda est in scptis vij.q.j.sicut.§.ecce
¶ renūciās vlteri⁹ nō potest repetere illō qd renūciauit.vij.q.j.q̄ piculosum.z cap. h neq̄.xxi.q.ij.si quia iam.
¶ renūciās videt posse repetere.xxij.q.iiij magne
¶ ecclīa vel superior potest repetere renūciantem.vij.q.j.nō oportet.z.c.si qui vero z ca.sequenti

Repetitio.

¶ debitū benigne remissum nō inique repetit.xiiij.q.j.qd debetur
¶ cū dñs dixit si q̄s abstulerit tibi tunicā nō repetas, nō pcipiēdo s̄ exhortando dixit.xiiij.q.j.eps.§.his ita.in fine
¶ eps vel ali⁹ plat⁹ res transitorias tumultuose z litigiose nō dz repetere.xiiij.q.j.c.j z.c.se.lxxxviij.dis.inutile
¶ plati q̄stūcūq̄ pfecti tenent res ablatas modeste repetere.qz res pauperū sunt q̄s possident z ipi tm̄ sunt dispēsatores.xiiij. q.j.eps.§.his ita
¶ vbi nō pt esse redditio supsedēda est repetitio.xiiij.q.vi.c.j.
¶ pro iudicio vel p alio quod veniale esse nō debet pecunia iniuste repetitur.xiiij.q v.non sane
¶ res ecclesie p captiuis z pauperib⁹ erogate nō debent ab erogatore repeti.xij.q. ij.sacrorū.

Reprehensio.

¶ reprehensio tūc ē iusta qñ pmo fit in se z postea exercet in aliū.ij q.vij.q̄ sine.z.c.iudicet.z.ca.postulatis
¶ est reprehēsio auctoritatis.q̄ solū maiorib⁹ ꝯuenit.z h̄ debet fieri cum beniuolētia.xlv.dist.licet.lxxxvi.dis.quando
Item est reprehēsio zeli q̄ minorib⁹ ꝯcedit in maiores.z hec debet fieri cū reuerētia. xxi.dis.nolite.ij.q.vij.si q̄s super his vos §.primo.
Itē est reprehensio temeraria q̄ vergit ad infamiam.z hec nec prelato ad subditum nec subdito ad prelatum ꝯcedit.xxi.di.nolite.ij.q.vij.plerūq̄.z.c.querit
De hac materia habes vbi agitur de accusatione z correptione

Repulsio.

An repellere vim sit peccatum.xxiij.quest. j.§.j.
¶ pfect⁹ debet patienter iniuriam sustinere ab his q̄s optat bonos esse.xxiij.q.j. paratus.xi.q.iij.ira sepe.
¶ pfectis licet iniuriā verbis z nō verberib⁹ repellere.xxiij.q.j.parat⁹. Exemplū ibi de xp̄o.
¶ qualiter cuilibet licet iniuriam repellere z qualiter non.habes.xxiij.q.iij.sex differentie.§.se.
De hac materia habes vbi agitur de patiētia.z de tolerātia.z de iniuria.

Rescriptum

¶ rescptū pncipis q̄uis precipiat reprehensibile dūmodo nō siat cōtra fidem est recipiendū.c.dis.ꝯtra morē xix.dis.in memoriam
¶ rescptū apostolicū ꝯtra euangeliū z cōtra apostolos nō admittit.xxv.q.j.sunt q̄dam.z.c.se.
¶ rescriptū ꝯ ius cōmune factū ab omib⁹ est refutandū.xxv.q.j.rescripta
¶ rescriptū posteri⁹ artat eos quib⁹ dirigitur.xix.dis.in memoriam.
¶ i arduis nō scripta s̄ ipa originalia manu pncipis subscripta debent monstrari. xxv.q.ij.sancimus
¶ rescripta psonalia sine die z ꝯsule facta carent auctoritate.xxv.q.ij.si qua
¶ rescriptū cassat si a curia nō emanauit. xix.dis.in memoriam
Item cassatur si tacita veritate fuerit impetratum.xxv.q.ij.dicenti.

Itē cassat͛ si nō fuerit honestū iustū possibile, tpe ꝛ loco ꝯueniēs. iiij. dis. erit aūt lex

Item cassat͛ si non habet subscriptionē petitiōis. lxxxj. dis. maximianus.

Item si expsse nō ꝯtinet in se si preces veritate nitant͛. xxv. q. ij. vniuersa

Item si non expsse continet nomen eius q̄ vult ꝯuenire. ij. q. viij. quisq̄s. ꝛ. §. vlti.

Item si obscurum fuerit ita vt plene intelligi non possit. iiij. dis. erit.

De hac materia habes vbi agitur de scriptura

Residentia. ¶ epi q̄ curā gregis debēt gerere pcipue debent residere. vij. q. j. pontifices

¶ non licet beneficiato vltra tres hepdomadas adesse. vij. q. j. si quis in clero

¶ ppter negocia ecclesie vel ppter caritudinem de residentia quilibet excusatur. vij. quest. j. presentium

¶ in eccl'ia sine legitima causa nō residēti iuste alter substituitur. vij. q. j. presentium

Resistentia. ¶ posse resistere puersis ꝛ non facere est ipsis ꝯsentire. xxiij. q. iij. qui potest.

¶ rusticitas sancta quantū ex vite merito ecclesiam dei edificat tantū nocet si destruentib9 non resistit. ij. q. vij. sancta quippe.

¶ resistere malis manu armata maxime p fectis sit peccatum. xxiij. q. iij. per totum.

¶ ex platoꝝ pulsione pncipes seculi psecutorib9 paupeꝝ debent resistere. xxiij. q. iij. ab imperatorib9. ꝛ. c. maximianus

¶ cum dicitur resistere malo non mali coercio sed ppter vindicte executio probibet͛. xxiij. q. v. de occidendis

De hac materia habes vbi agitur de patientia. et vbi agitur de iniuria. et vbi agitur de tolerantia

Respondere. ¶ bonū ē q̄ncūq3 responderе auditorib9, ne extiment nos responsionis penuria declinare certamen. xliij. dis. in mandatis. ꝛ trib9. c. se.

¶ ppter hoc nemo d3 respondere vt plus videatur scire q̄3 sciat. quia esset iactantia xliij. dis. dispensatio. §. pariter

¶ garrulos ꝛ puocatores prudētia est responsionib9 cludere. xliij. dis. in mandat͛.

Restitutio. ¶ restitutio in integrū est qū quis honorib9 ꝛ ordinibus ꝛ ceteris restituitur. ij. q. iij. c. vl. in fine

Item cum pnceps in integrum restituit infamiam tollit. ij. q. iij. c. vl. in fine.

¶ an litis ingressum spoliatus est in integrum restituendus. ij. q. ij. per totum

¶ etiam predo est ante iudicium restituendus. iij. q. j. deus

¶ anteq̄3 in causa iudicij procedatur mulier est pmo restituenda. xxxiij. quest. ij. siue de coniugij

¶ sex mensium dantur inducie restitutis anteq̄3 respondeant. iij. q. ij. electis

¶ restitutio rerum qūq3 fit in simplu3. xiiij. q. v. non sane

Item quandoq3 in duplū. lxxxix. dis. decenter. xij. q. ij. in legib9.

Item quandoq3 in quadruplu3. xij. quest. ij. cum deuotissimam

Item quandoq3 in nouem partib9. xvij. q. iiij. quisquis

Item quandoq3 in decuplum. xij. q. ij. in legibus

¶ non dimittit͛ peccatum nisi restituatur ablatum. xiiij. q. vi. si res

¶ non vere penitet qui ablata non restituit cum potest. xiiij. q. vi. si res. xxiij. q. vij. pessimam

¶ non est sup restitutione molestand9 cui non est vnde soluat. xiiij. q. vi. si res

¶ q̄ rem alienā deo ꝯsecrat nō rem s3 extimationē restituat. xiiij. q. vi. cōperimus

De restitutione lapsoꝝ habes. l. dis. fere. p totum. Et in h̄ ope vbi agit͛ de lapsis

¶ in restitutione lapsoꝝ ꝯsiderāda est q̄ntitas criminis vtrū sit enorme vel mediocre. quia quanto minus tanto facilius restituitur. l. dis. quia tua.

Itē q̄litas criminis vtꝝ sc3 sit publicū vel occultū. nā publicatio multis impedit restitutioē3. l. dis. sacerdotes si. ꝛ. c. se.

Item modus redeundi sc3 vtꝝ sit ꝯuictus vel sponte ꝯfessus. nam miti9 agitur cum sponte ꝯfessis. l. dis. si q̄s prepostera.

Item modus satisfactionis an sc3 ver9 vel fict9. nam vere ꝯtritis facilius paratur. l. dist. bene.

¶ restituit͛ q̄s vt possit ad om̄ia pmoueri. l. dis. ꝯsiderandum. vbi agit͛ qūo Petrus aplus post negationem restitut9 fuit

Item restituit͛ q̄s vt maneat tm̄ in suscepti͛ vt reuertentes ab hereticoꝝ errore. j. q. vij. saluberrimum

Item restituitur q̄s, vt tm̄ ministret in minoribus, vt scienter simoniaci, j.q.v.c.j.
Itē restituitur q̄s vt laicam tm̄ habeat cōionē vt doctor ꝛ auctor hereticoꝝ, j.q.vij.c.j

Resurrectio

¶ ecclia vt gaudiū resurrectōis insinuet a pascha vsq₃ ad penthecosten non ieiunat, xxx. dis. si quis pbr. lxxvi. dis. scire debet.

¶ olim baptism᷒ iō tpe resurrectōis fiebat vt sicut xp̄s surrexit a mortuis, sic nos i nouitate vite ambulem᷒, de cō. dis. iiij. ꝓpte.

Reuerentia

¶ reuerētia alicui exhibet rōne dignitatis vl' superioris ptātis, xvi. q.ij. visis
¶ inutili plato q̄diu sustinet reuerētia est exhibenda, xvi. q. vi. si fortassis
¶ subditi debent platos reuereri cū affectu dilectiōis, xcv. di. esto, ij. q. v. habet
Item ipsis obediendo, xciij. dis. §. j. ꝛ. c. sc. ij. q. vij. sacerdotes
Item ipsis subsequēdo, xcv. dis. nō oportꝫ.
Item coꝝ officiū temerarie nō vsurpando xcv. dis. pbr
Item coꝝ statuta seruando, vij. q. j. quia
Item eos temerarie nō arguendo vel iudicando, xxi. dis. nolite
Itē defect᷒ eoꝝ nō reuelādo s₃ poti᷒ cooperiendo, xcvi. di. in scripturis

Reuelatio

¶ reuelatio diuina instruit in agendis, viij. q. j. si ergo
Item reuelatio diuina dirigit in scripturis, ix. dist. noli
¶ ꝯfessio peccati occulti nulli penit᷒ est reuelanda, ij. q. j. si peccauerit
¶ fraudulent᷒ est q̄ reuelat archana, v. q. v qui ambulat
De reuelatione diuina habes vbi agit de inspiratione

Rigor

¶ ex ꝯsideratiōe temporuꝫ ꝛ etatum rigor canonū q̄nq₃ temperat, xliij. dis. sicut quedam
Item vbi strages multoꝝ timet detrahendum est rigori, l. dis. vt cōstitueret, j. q. vij. quotiēs a populis
¶ multi canones ꝯstituti sunt in rigorem discipline, l. dis. vt ꝯstitueretur

Rogatio

¶ rogationum tres dies ieiunādi sunt et feriādi, de cō. dis. iij. pnūciandū. ꝛ. c. rogatiōes
¶ tribus diebus rogationū serui ꝛ ancille ab ope seruili debent esse liberi, de cō. dis. iij. rogationes
¶ inter duos dies rogationū quadragesimali cibo est vtendum, ibidem

Roma

¶ roma caput ꝛ p̄ncipatū obtinet nationum, ij. q. vij. beati
¶ iura romanoꝝ alijs gentibus non ꝯueniunt, j. dis. ius quiritum.
¶ i q̄bus iura romanoꝝ ꝯsistūt habes, j. di. ius quiritum
¶ qui romanā ecclīam annihilat ip̄e se hereticū insinuat, xxij. dist. omnes.
¶ romana ecclīa est p̄ncipium oim̄ ecclesiarum, xxi. dis. q̄uis
De ecclīa romana habes vbi agit de papa, ꝛ vbi agitur de sedibus

Sabbatum

¶ die sabbati nō est festiuandum ne iudaisare videamur, de cō. dis. iij. ꝯuenit
¶ antichrist᷒ iō faciet sabbatū ꝛ diē dn̄icū obseruari vt ꝓpter obseruationē sabbati iudeos, ꝛ ꝓpter obseruatōēꝫ dn̄ice xp̄ianos sibi attrahat, de cō. dis. iij. ꝯuenit
¶ sabbatū nō vbiq₃ s₃ s̄m aliqua loca ieiunatur, xij. dis. illa. Exemplū ibi de matre Augustini
¶ die sabbati nisi ꝓpter festiuitatem aut ꝓpter infirmitatē a carnibus est abstinenduꝫ de cō. dis. v. quia.

Sacerdos

¶ sacerdos nomē habet cōpositū ex greco ꝛ latino, quasi sacrum dans, xxi. di. cleros. ante medium.
¶ sacerdotalis ordo incepit a sancto Petro, xxi. dis. in nouo
¶ maiores sacerdotes in aplīs, minores in septuagintaduobus discipulis sunt designati, xxi. di. §. j. post mediū
¶ sacerdotes angeli ꝛ dij nūcupant, xi. q. j. sacerdotibus
¶ ordo sacerdotalis p̄eminet dignitati regali, xcvj. di. duo, in p̄n. ꝛ in fine
¶ ip̄e xp̄s eis reuerentiā exhibuit, duꝫ ad eos leprosos remisit. j. q. j. nonne
¶ etiā exempla gentiliū inducūt christianos ad reuerentiā sacerdotum, xj. q. j. sacerdotibus.
¶ ministerio sacerdotis ꝛ nō alteri᷒ christi corpus consecratur, xcv. dist. ecce ego. circa medium

Item bñdictio ꝑplis ꝛ gr͞a diuina datur .j. q.j.dictum est.vi.q.j.sacerdotes
Item peccata delent.j.q.j.ipi sacerdotes
Item merito officij coꝝ futura reuelant.j.q.j dictum est a dño. Exemplū ibi de caypha
Item sacerdotes sunt lumen mundi. xciij. dis.sacerdotes
Item sunt omnium patres ꝛ magistri.xcvj dis.quis dubitet
¶ debent esse corpe ꝛ mente mundi. quia diuino officio ꝛ sacrificio debēt esse intētl j.q.j.necesse.iij.q.vij.in grauib. ꝛ duob. ca.sequentib.
Item sobrij.xxxv.dis.vinolentum
Item discreti ꝛ docti.xxxvij.dis.ꝑ totum. xxxviij.dis.plurib capitulis
Item debent esse in officio suo cauti.xliij. q.vi.c.j.in fine
Item in vestib ꝛ gestu debent esse maturi. xli.dis.clericus
¶ sacerdotes instituunt ad laudādū deuz ꝛ ad exēplū bone actionis.v.q.iij.q2 eps.
¶ sacerdotes ratione oblationū tenentur orare pro populo.j.q.j.sacerdotes
¶ sacerdotes dicuntur ꝯmedere pctā ꝑpli plurib modis.vicz ꝑceib ꝛ orōnib pctā ꝯsumendo.j.q.j.ipsi sacerdotes
Item oblatio ꝑ peccatꝭ vrēdo.j.q.j.pastor.
Item aliena peccata ꝑ ꝯsensū incorꝑando ibidem.in fine
¶ sacerdotes horas canonicas hospitalitatem ꝛ visitationes infirmoꝝ sollicite exercere debēt.xcj.dis.pbr
¶ non de facili est suspicandum maluz de sacerdotib ex quo corpus christi conficiunt.xl.q.iij.absit
¶ ordo sacerdotalis nō dat ꝑpꝛ ordinatū tm̄ sed etiā ꝑpter alios quoꝝ minister esse dz ꝛ ideo mūdi᷑ est suspiciendus q̄3 alij ordines.j.q.j.si qui epi talem.§.primo.
¶ sacerdos mēbroꝝ deformitatē notabilē habere nō debet.xlix.dis.§.j.
¶ sacerdotes ꝑpter multitudinem sunt cōtemptibiles.xciij.dis.legim᷑.in fine
¶ multi sūt sacerdotes nomine.pauci opere.xl.dis.multi
¶ non cathedra facit sacerdotē s3 sacerdos cathedram.ibidem
¶ nemo in ecclesia dei nocet pl᷑ q̄3 q̄ ꝑuerse agens nomen sacerdotis habet.lxxxiij.di. nemo.
¶ malus sacerdos de ordine suo crimen ꝛ iudiciū acq̄rit.ibidem
¶ multi sacerdotes nomen dei in quātū in eis est despiciūt.ꝛ panem pollutum offerunt.xlix.dist.sacerdotes
¶ magnū incōueniens est sacerdotē corp᷑ xp̄i ꝯficientē immūdū esse.j.q.j.sacrosancta.ꝛ.c.se.
¶ ignominiosus est sacerdos q̄ studet diuitijs.xij.q.ij.gloria
¶ sacerdos q̄ alios debet audire cōfessiones debet esse in scientia discret᷑ ꝛ in vita bon᷑.de pe.dist.vj.§.j.
¶ malus sacerdos comparat̄ symo.j.q.j. si quis inquit
¶ mali sacerdotes sunt audiēdi nō imitādi.j.q.j.significastis.ꝛ.c.se.
¶ an ꝑmotus in sacerdotem ī mortali peccato possit exequi officium suum.xv.q.vi. per totum
¶ peccatum est detrahere sacerdotib.vj. q.j.sacerdotes
¶ graue peccatū est inuidere sacerdotib. vi.q.j.sunt plurimi.§.primo.
¶ nemo debet audire missam a sacerdote quē scit indubitanter hēe ꝯcubinā.xxxij. dis.null᷑.vbi exponit glo.Jo.q̄ h̄ ē indubitanter scire qđ scit scia iuris ꝛ nō facti.ꝛ ad h̄ ex̄psse faciūt multa iura.vt.xv.q.viij. sciscitantib.lxxxij.dis.nihil.§.quāq3.j.q. j.multi.xxx.q.v.c.nec illud.§.his ita.ꝛ.ca. nullū. Nam ante scientiam a nullo est recedendū.viij.q.iiij.nonne
¶ aūt sacramenta a malis sacerdotib tradita q̄diu tollerāt nō sunt ꝯtēnenda plura docēt capitula.q2 ipi nō suis s3 xp̄i verbis sacramenta ꝯficiūt.de cō.dis.ij.panis est.j.q.j.significastis.ꝛ.c.xp̄s.ꝛ.c.se.
Quia sacramenta a iuda ꝑditore tradita nō fuerūt reprobata.j.q.j.dedit
Quia sibi iudiciū tm̄ manducant ꝛ bibunt j.q.j.per Esayam
Quia sacramenta sicut nec sola locis īmūdis per que transit ab ipsis nō inquinantur.xix.dis.secūdū ecclesie
Quia ipsi sicut fax accensa alijs lucēt q̄uis sibi noceant.xv.q.vi.c.vlti.
Quia ipsi velut lignū lauāt ꝛ nō lauantur lxxxiij.dis.nihil.§.se.
Quia per eos sacramēta velut aqua per lapideos canales vbi nil generat̄ transeunt ad locum fertilem.id est.ad salutem alioꝝ j.q.j.si fuerit

¶ sacerdos licite potest opas suas aliis locare, x, q, ij, precarie, j.
¶ sacerdos non debet aliis irrogare supplicium, xxiij, q, v, hoc videtur.
¶ pmotus in sacerdotē tenetur vxori ī necessariis pvidere non tamen tenetur debitum reddere, xxxij, dist, omnino.
De sacerdotibꝫ habes vbi agitur de clericis, ꝛ vbi agitur de ordine

Sacramentum.

¶ sacramentum inuisibilis gratie ē visibilis forma, de cō, dis, ij, sacrificiū.
¶ sacramenta dicuntur quia sub tegumēto corporaliū rerum diuina virtus comundem sacramētoꝝ salutē opatur. vnde a secretis virtutibꝫ vel sacris sacramenta dicuntur, j, q, j, multi, circa medium
¶ inter septem sacramenta ecclesie quedā dicunt necessitatis vt baptismus, de con, dis, iiij, nulla preter
Item confirmatio, de con. dist. iiij. nullus ministrorum
Item eukaristia, de conse, dist. j, omīs christianus
Item extrema vnctio. xxvi, q, vij. c. j.
Item penitentia. de pe, dis, j. §, non pt,
¶ alia duo sacramenta sunt volūtatis. videlicet ordo, lxxiiij, dis, vbi ista,
Item matrimoniū, xxx, q. ij, vbi non est
¶ baptismus est sacramentum intrantiuz de conse, dist, iiij. nulla preter. §, porro, ante finem
¶ confirmatio est sacramentū pugnantiū de con, dis, iiij, spūssanctus
¶ eukaristia est sacramentum progredientium, propter quod ꝛ viaticum dr, xxvi, q, vj. qui recedunt, ꝛ, c, de his
¶ penitētia est sacramentum redeūtiū, xxvi q, vij. bis q̄, de pe, di. iij, c. ij, §, secūdo
¶ extrema vnctio est sacramentū exeuntiū xxvi, q. vij, c, ab infirmis.
¶ vnum sacramentū dr alio maius diuersis respectibꝫ. videlicet effectu vt baptismus, xxxij, dis, ad hoc vero, §, porro
Item subiecto vt eukaristia, xcv, di, ecce,
Item significatione vt matrimoniuz, xxvij q, ij, cum societas
Item mistri dignitate vt ɔfirmatio, de cō, dist, v, de his. ꝛ, ij, c, se. lxviij, distin, q̄uis,
Unde versus, Maior i effectu baptism⁹ corp⁹ in esse, Coniugiū signo, maiori crisma ministro.
¶ sacramenta a suis parrochianis sunt rē recipienda, xvi, q. j, interdicimus
¶ p pbrm non per minorem clericum debent sacramenta exhiberi, de con. dis, iiij, psbyteri qui.
¶ spūssanctus dat sacramentis efficaciaz p quoscūqꝫ ministrent, j. q, j, multe, ꝛ, c, ita fit, ꝛ quattuor, c, se. ꝛ, c, non nocet
¶ sacramenta ab immundis ministris coinqnari nō possunt, j, q, j. remissionem.
¶ hominum malicia sacramenta non prophanat, j, q, j, nonne
¶ sacramenta a malis ministris sunt accipienda q̄diu tolerātur. j. q, j, neqꝫ, ꝛ, c. oīa ꝛ. c, multi. ꝛ, c, per Esaiaz. xv, quest, vltima. cap, vlti,
¶ sacramenta ab heretico scienter nō sunt recipienda, xxiiij. q. j, c, vi,
¶ ab ipsis in forma ecclesie data sacramēta virtutem habent, xix, dist, scōm, j, q, j, si aūt, ꝛ tribꝫ, c, se, ꝛ. c, sicut, ꝛ, c, qd pro,
¶ sacramenta ab ipis in forma ecclesie nō data virtute carent, j, q. j. hi qui, §, sed notandum
¶ virtutem non amittunt si p malum ministrum in forma ecclesie exhibentur. xxxij dis, pter hoc, §, verum. ꝛ, c, ad hoc vero, §, porro, j, q, j, si fuerit. ꝛ, c, neqꝫ, ꝛ. c, nonne, cē fere p omīa capitula sequentia.
¶ sacramenta collata in forma ecclesie ab hereticis ꝛ scismaticꝫ, simoniacis, ꝛ depositis, interdictis, excōmunicatis. rata sunt quo ad caracterem sed non quo ad executionem, xxxij, dist, ad hoc, §, porro, j. quest, j, si qui a simoniacis
¶ sacramentum datum ab hereticis non est iterandum sed virtus sacramenti dabitur per man⁹ impositionem, xxxij, dist, ad h vero, §, porro, xxiiij. q, j, miramur. §, his auctoritatibꝫ
¶ deus in administratione sacramentoꝝ non pensat merita administrantiū, j, q, j, in scriptura,
¶ sacramenta affectum suscipientiū ꝛ mētis deuotionem exigūt, viij, quest, j, licet, post medium
¶ sacramenta contra interdictum prelatorum suorum accepta damnosa sunt, xxxij dist, ad hoc vero, §, porro,
¶ non sunt danda impenitentibꝫ, xxvj, q, vij, fere, per totum

Itez nõ sunt danda a grauib⁹ peccat᷑ subito reuertētib⁹. de pe. di.j. in actione
Item nõ sunt danda illis qui non subsunt alicui. xviij. q. ij. abbatib⁹.
¶ Nõ est vera ꝯuersio ad deum vbi sacramenta ecclie ꝯtemnunt᷑. de con. dis. iiij. baptismi vicem
¶ Sacramentũ qḋ in se bonũ est cedit malo in malũ. j. q. j. qḋ quidam. §. opponit᷑. ante mediũ vbi ponit᷑ exemplum de iuda
¶ Sacramenta xp̄i p̄ciosuz extrinsecũ ornatum non requirunt. xij. quest. ij. auruz. añ medium
De sacramentis habes supra vbi agitur de sacerdotib⁹. ⁊ de quolibet sacramento habes specialiter positum ſm ordinem alphabeti

Sacrificium

¶ Sacrificiũ altaris orationũ ⁊ elemosynarum est. xiij. q. ij. non extimemus
Item est sacrificium cordis cõtribulati. de pe. dis. j. in actione post medium
¶ Magnum deo sacrificium offertur cum mali q̄ in sua ⁊ alioꝝ p̄nicie dilatantur cõpescunt᷑. xxiij. q. v. quali.
¶ Oĩa sacrificia p̄cellit corpus ⁊ sanguis christi. de con. dis. ij. nihil
¶ Nõ sacrificioꝝ magnitudinem sed merita offerentium deus dijudicat. xxiij. q. j. odi
¶ Illud sacrificiũ solum deus acceptat qḋ intra eccl̃iam catholicam sibi offert᷑. xxiiij. q. j. quia ex sola
¶ Mortui multiplici sacrificio iuuari possunt. videlicet altaris. orationum. ⁊ elemosynarum. xiij. q. ij. non extimemus. ⁊ ca. p obeuntib⁹. ⁊ c. anime
De hac materia habes vbi ponitur de oblatio.

Sacrilegium

¶ Sacrilegiũ ꝯmittit᷑ auferendo sacrum de sacro. vel non sacruz de sacro. vel sacrum de non sacro. xvij. q. iiij. quisquis.
¶ Sacrilegiuz est inuadere aut auferre res ecclesie. xij. q. ij. predia. ⁊ c. indigne ⁊ c. hec xiij. q. ij. q̄ oblationes. xvi. q. j. in canonib⁹ xvij. q. iiij. q̄ rapit. ⁊ c. quisquis.
¶ Sacrilegium committit qui in clericuz manus violentas mittit. xvij. quest. iiij. si q̄s contumax.
¶ Sacrilegium est si quis quod venerabilibus locis datur sibi studuit retinere. xvij. q. iiij. sacrilegium

Sacrilegus

¶ Sacrileg⁹ dr̄ q̄ res ecclie indebite vendit. l. dis. si q̄s pb̄r
Item q̄ habẽs sufficiẽs patrimoniũ res ecclesie ad sup̄fluitatem recipit. xvi. q. j. quoniam. in fine
Item sacrilegus dr̄ q̄ p̄sonam ecclesiasticã ledit. xvij. q. iiij. sicut. ⁊ c. quisquis
Item q̄ fugientem violenter de eccl̃ia trahit. xvij. q. iiij. nullus. ⁊ c. si quis ꝯtumax
Item q̄ constitutiões sanctorum patruz infringit. xvij. quest. iiij. si quis suadente. §. qui autem
Item qui arti magice intendit. xxvj. q. ij. illud. in fine
Item qui alios temerarie rebaptisat. xxiij. q. v. si vos.
Item qui infringit ecclesiam. xvij. quest. iiij. quisquis.
¶ Vendere vel comparare sp̄ũalia sacrilegium est. j. q. iij. audiuimus.
¶ Dubitare de illo quez p̄nceps elegit an dignus sit sacrilegium est. xvij. q. iiij. si q̄s suadente. §. primo.
¶ Sacrilegiũ christiani cõmittunt cuz iudeorũ cibis vtuntur. xxviij. q. j. oĩis
¶ Sacrilegiũ cõmittit qui iudeis publica officia cõmittit. xvij. q. iiij. ꝯstituit.
¶ Sacerdos sacrilegiuz cõmittit q̄ pro matrimonio adulteriũ benedicit. xxvij. q. j. vl. de coniugali.
¶ Q̄ cum ea que castitatem vouit contraxit vel coitum facit sacrilegiuz incurrit. xxvij. q. j. impudicas
¶ Nõ grauī⁹ est pcc̃m fornicatio q̄z sacrilegium. xxvij. q. iiij. sicut q̄. §. non ergo
¶ Sacrileg⁹ in reb⁹ ecclesie iude p̄ditori cõparatur. xviij. q. iij. q̄ forte. xxij. q. iiij. q̄d ergo.
¶ Sacrilegi pena est infamia. vij. quest. j. infames.
Item excommunicatio minor. xvij. q. iiij. quisquis.
Item anathematisatio. xij. q. ij. indigne.
Itez depositio. xvij. q. iiij. si quis deinceps xij. q. ij. indigne
Item publica penitentia. xvij. q. iiij. si quis contumax
¶ Imponitur sacrilego pena legalis scilicz

decapitatio,xvij.q.iiij.si q̄s,§,q̄,autem

¶ aliquando imponitur sacrilego pena legalis ⁊ canonica scȝ pena pecuniaria ⁊ infamia,xvij.q.iiij.attendendum,⁊.c.si q̄s

Sacrista. ¶ sacrista idem est q̄d thesaurarius cui⁹ officium exp̄mitur,xxv. dist,plectis

Sal. ¶ xp̄s dicēs.salem habere in vobis sapientiam verbi designauit xliiij,dis,sit rector,post medium

¶ prelati ⁊ sacerdotes dicuntur sal terre, xciij.dis,sacerdotes,

¶ malus prelatus dr̄ sal infatuatum,iij,q vij,sacerdos,§,item in euangelio,ij.q.vij non omnes sacerdotes

¶ sal infatuatum a porcis conculcatur.ij. quest.vij,securi,§,quia

¶ sal sapientie in cunctis nostris sacrificijs offerri debet,de con,dis,iiij,sal

¶ aqua sale aspersa ⁊ p̄ sacerdotē ɔsecrata sanctificat p̄p̄lm,de con,dis.iij,aquā sale,

Salomon. ¶ Salomon rex tēplum domino ɔstruxit ⁊ illud consecrando magnum festū fecit,de con.dis,j,§,j,

¶ Salomon non diuitias,nō lōga tempora vite sed sapientiam a deo petijt,xxxvj,dis.qui,§,ecce,

¶ regina Saba venit a finib⁹ terre audire sapientiā Salomonis,viij.q.j.vereor,

¶ salomon ad expellendum demones de corporibus quosdam exorcismos inuenit xxi,dis,§,j,

¶ salomon amore mulierum deos gentilium coluit,⁊ ydolis templa cōstruxit,iij.q. vij,§,vlti,xxxij.q.iiij,§.salomon

Samuel. ¶ samuel q̄ sancte vixit ⁊ sanct⁹ de hac vita exiuit nō sic potuit esse sub dyaboli potestate vt arte dyabolica per phitonissā suscitaret,xxvi.q.v.nemirum,post medium

Sanctitas. ¶ est sanctitas innocētie q̄ tm̄ bonis ɔuenit,⁊ est sanctitas sacramentalis que quandoqȝ malis ɔuenit,j,q,j,dominus, post medium,Exemplū ibi de saul

¶ non ex generis nobilitate vel dignitate sanctitas innotescit,sed ex fidei puritate ⁊ morum honestate,xl.dis.nos qui,

¶ vbi christus per boni operationem infunditur et abominatio peccati aboletur sāctitas consecratur,xv,q,j,nec his qui,

¶ sanctum illum credere q̄ nō est sanctus periculosum est,xi,q,iij,si quis hominem

¶ sanct⁹ non debet dubitari quē apex papalis dignitatis attollit,xl,dis,nō nos

¶ omnis sanctificatio est in spiritusancto lxxv.dis.ordinationes

Sanitas. ¶ sanitatem corporis efficit moderatā ɔfectō de con,dis,v,nihil

¶ excessus ciborum putrescere faciūt corpus,ibidem

¶ impossibile est illos sanos esse ⁊ diu viuere q̄ carniū adipibus cōtinue inuoluūtur,de con,dis,v,ne tales

¶ abstinētia sanat morbos q̄s supfluitas cibo⸗ ɔtraxit,de con,dis,v,legimus

Sapientia. ¶ si sine vera sapiētia q̄s extimat se prudentem posse fieri nō prudens sȝ stult⁹ est xxvi,q.ij,qui sine

¶ sapientia cū sobrietate est habenda,qr nō oportet pl⁹ sapere q̄ȝ sapere ad sobrietatem,xliij,dis.sit rector,post medium,

¶ nunc iustificat sapientia a filijs hominū qñ ostendit nec in manducando nec in abstinendo esse iusticiam sȝ in equanimitate tolerandi inopiam,xlj,dis,quod dicit

¶ sapiens nulli nocere intendit,vi,q,j, sapiens

¶ sapiēs sine peccato preciosis vti cognouit,xl,dis,quiquis

¶ sapiēs prelationi ⁊ gubernationi cōpetit,lxxxiiij,dis,porro.

¶ stult⁹ in culpa sapiens erit in pena.xxxviij,dist,qui ea.

Satisfactio. ¶ satisfactio penitentie ē p̄ctō⸗ causas excidere.nec ea⸗ suggestionib⁹ aditum indulgere,de pe,dis,iij,circa p̄n,

¶ satisfactio est,vade ⁊ amplius noli peccare,de pe,dis,iij,ɔ̄uis caute,§,hac autoritate

¶ peccator tunc satisfacit dum penam iudicio ecclesie impositam factis exequitur, de pe,dis,j,§,hoc idem,

¶ tres sunt partes satisfactionis,elemosyna,ieiuniū ⁊ oratio,de pe.dis.vi,§.j.de q̄bus trib⁹ habes in suis locis

¶ s̄m q̄ntitatē delicti satisfactio dȝ imponi,xij,q,ij,fraternitas,de pe,dis,v,falsas,

¶ publice peccātes publice satisfacere debent,xi,q,vlti,canonica.

¶ an qs possit satisfacere de vno peccato sine satisfactione alioꝝ, de pe. dis. iij. inter omnia, §. his auctoritatibus

¶ an sola contritione sine confessione qs possit deo satisfacere, de pe. dis. j. sicut etiam ꝛ multis. §. sequentibꝫ

De hac materia habes vbi agitur de penitentia

Saul. ¶ saul licet fuerit a dño reprobatꝰ. tñ Dauid sanctꝰ reuerebatur eum, ij. q. vij. ꝯpleruq3. §. de his

¶ p saulē intelligunt̄ plati ꝛ p dauid subditi, ij. q. vij. c. pleruq3. §. item per saulem

¶ in h̄ qꝛ saul reprobatꝰ ꝓpliu̾ iudicabat innuit̄ qꝛ prelatꝰ malus nō est ꝯtēnendus q̄ꝺdiu tolerat̄. iij. q. vij. c. vl.

Scandalum. ¶ ꝓpt̄ scādalū ꝯsuetudines terraꝝ dūmodo non sint ꝯ anime salutē sūt seruande, xij. dis. illa. Exemplū ibi de matre Augustini

¶ xp̄us soluit tributū ꝓpter scandalum, xi. q. iij. inter verba

¶ aliqñ aliq̄d ꝯceditur ꝓpter scandalum. ibidem

¶ aliq̄d aliqñ ꝯcedit̄ ꝓpter scandalū quod alis nō ꝯcederet̄. xcv. dis. pbros

¶ ꝓpter scandalū qñq3 aliq̄d omittit̄ quod de iure esset faciendū, lj. dis. aliquantos

¶ scandalū qñq3 surgit ex doctrina sana. xj. q. iij. inter verba

¶ potiꝰ est a qualibet esca abstinendū q̄3 cū alioꝝ scandalo edendum. xxiij. q. iij. §. j ante finem.

¶ qñq3 ꝓpter scandalum incōsueta tolerant̄. xcv. dis. puenit

¶ grauiter peccat q̄ ꝓximū indebite scandalisat, x. q. iij. cauendū

¶ q̄ platū suū scandalisat deū cuiꝰ vicariꝰ est scandalisat, xciij. di. ille pcul.

¶ dantes occasionem scandali sunt rei eorum q̄ pereūt scandalo, j. q. j. hi q̄scūq3.

¶ mystice loquendo mēbꝝ scādalisans sic vxor vel ꝓpinquus est amputandū. xxiij. q. iij. illud. xxviij. q. j. vxor

¶ ꝯuersus ꝑdicator ꝛ doctor in deū scandalisatur. xciij. di. ille pculdubio

¶ infames p̄lati sunt ꝓpter ꝓplī scandaluz remouendi, l. dis. de his vero

¶ an pfectis liceat repetere sua ꝓpter scandalum, xxiij. q. iij. §. j. ante finem

Scientia. ¶ vera scientia est per quā xp̄s inchit̄ ꝛ noscitur, xxxvij. dis. legimus

¶ oīs ratio supne scientie vl̄ terrene creature in deo est, q̄ est eaꝝ caput ꝛ auctor. q̄ hunc inuenit nihil vltra querat. qꝛ q̄cq̄d alibi querit̄ in ipso pfecte inuenit̄. xxxvij. dis. legimus, post me.

¶ scientia pietatis est scire ꝛ intelligere nouū ꝛ vetꝰ testamentum. xxxvij. dis. si qs grāmaticam

¶ qꝛ sacerdotes sunt duces alioꝝ eis sciētia sūme necessaria est, ꝛ q̄ sunt q̄ precipue scire debent habes. xxxviij. dis. q̄ ipsis.

¶ scientie q̄ curā aīe nō habent mittūt in errorem ꝛ non valent ad salutē, xxxvij. di. legimꝰ, in fine.

¶ licet scientia triuij ꝛ quadruuij habeat in se veritatē nō tñ est scientia pietatis, xxxvij. dis. si quis grāmaticam.

¶ in vanitate sensus ambulāt q̄ scientijs secularibꝫ m̄i intendūt, xxxvij. di. c. nonne circa mediū.

¶ scientia liberaliū artiū valet ad sacram scripturam intelligendam. xxxvij. dist. de quibusdam, ꝛ c. turbat

¶ scientia phoꝝ ꝛ poetaꝝ non est legenda ꝓpter delectationē vel ornatū verboꝝ. xxxvij. dis. turbat. §. cum ergo

¶ illud dr̄ qs vere scire qd̄ audiuit vel vidit vel alis ꝯscius fuit. ꝛ talia pt̄ ferre testimoniū, xxij. q. v. h̄ videtur

De hac materia habes vbi agitur de scriptura

Scisma. ¶ scisma nomen grecū est ꝛ scissuram sonat. xxiij. q. j. scisma

¶ si qs ab apostolica sede diuisus est scismaticus est, xxiij. q. v. nō vos, ante me.

¶ scismatici ecc̄liā dei lacerāt, xxiij. q. v. d̄ liguribꝫ. xxiiij. q. j. aduocauit. ꝛ c. vbi.

¶ scismaticꝰ indiscissam dñi tunicā in frusta dirrūpit. xxiiij. q. j. qm̄

¶ hec est differentia inter scisma ꝛ heresim quia scisma ab ecc̄lia recedit. sed heresis ꝑuersum dogma defendit, xxiiij. quest. iij. inter scisma

¶ scismatici sunt equales paganis et etiā peiores, vij. q. j. deniq3. post me. xxiiij. q. j. non afferamus.

Item sunt in statu pditionis. xxiiij. q. j. quicunq3.

Item sunt extra ecclesiam et corpus christi vij.q.j.scire

¶ scismatici nō habēt sui officij executionem, quia nō habent ecclie vnitatē.vij.q.j.factus.et duobus.c.se.xxiij.q.j.didicimus.

¶ scismatici infructuose sibi corpus xpi conficiūt.xxiiij.q.j.scisma.et.c.pudenda.

¶ scismatici quia spm sanctuz non habēt remissionem peccatorum dare non possunt xxiiij.q.j.didicimus

¶ scismatici sunt damnandi et excommunicandi.xxiij.q.v.de liguribus

Item per principes seculares coerceri debent.xxiij.q.v.non vos

Item vt ad vnitatem ecclesie reuertantur sūt cogendi.xxiij.q.iiij.ipsa.in fine.

¶ de scismate reuertentes non sunt ad ordines promouendi sed in susceptis tolerātur.j.q.j.omnis

¶ scismatici dignitate et officio priuantur.xi.q.iij.si quis presbyter.xxiij.quest.v.nō vos circa mediū

Item temporalibus spoliantur.xxiij.q.j.quid contra.xxiij.q.v.de liguribus

Item penis corporalibus puniunt.vij.q.j.denique.circa finem.xxiij.q.v.de liguribus

Item exilio relegant.xxiij.q.v.de liguribus

Item non est eis cōmunicanduz.xxiiij.q.j.oīs.et.c.se.vij.q.j.denique.j.q.j.si quis inquit.

¶ vnitati non cōmunicat qui scismaticis cōmunicat.xxiiij.q.j.scisma.

¶ fautores scismaticorum eadem pena quam ipsi sunt plectendi.xxiiij.q.j.didicimus

Scriptura

¶ scriptura sacra ē nouū et vetus testamentum.ix.dis.quis nesciat

¶ in ea nil est improbandum vel respuendum.ix.dis.denique

¶ nō est trahenda ad eum sensum ad quē sibi quisque presumit.sed ex ipsa scriptura sensuz oportet capere veritatis.xxxvij.di.relatum.et.ca.vino

¶ scripturam sacram dz quis intelligere ex causa.ex persona.ex loco.et ex tempore.si nō vult in laborinthum impingere.xxix.dis.sciendum.et.c.se.

¶ distinguenda sunt tempora vt concordetur scriptura.ij.q.j.si peccauerit.

¶ scriptura qua quis scribit in libro vite fit secundum presentem iusticiā vel prescientiam de pe.dis.iiij.§.finis huius.primo

¶ secundum prescientiā scribi est ad vitaz eternā preordinari ibidem

¶ secundum iusticiā scribi est ea operari quorum merito fit dignus eterna salute.de pe.di.iiij §.porro

¶ scriptura sacra accipienda est et exponenda secundum proprietatē linguarum in qua est edita.xxxviij.dist.locutio.

¶ non artatur sub regulis grāmatice artis.xxxvij.dist.indignū.

¶ non semper ad lrām sed quandoque est mistice intelligenda.xxiiij.d.j.nisi.

¶ scripture sensus est quadruplex.videlicz historicus.qn scriptura intelligitur sicut littera sonat.sicut sunt iudeorum historie.xxij.q.j.nisi

Item allegoricus qn per id quod dicitur significatur quod iam factum est vel futurum est ibidem.

Item tropologicus vel moralis qn scriptura ad mores conuertitur.xxxvij.dis.vino

Item allegoricus qn scriptura ad superiora et ad celestia reducitur.lxxvi.dist.ieiunium circa finem.

¶ scriptura conciliorum et romanorum pontificū pro autentica est habenda.xv.di.sancta.xix dis.per totum.

¶ multa seruat vsus ecclie licet in scriptura nō inueniantur.xi.dist.ecclesiasticarū.

¶ deus quandoque reuelat aliter quam scriptura sanctorum tradidit.ix.dis.noli.in fine

¶ amans scripturas sacras carnis vicia nō amabit.de con.di.v.nunquam

¶ omnis splendor rethorice eloquētie omnes modi poetice elocutionis.quelibet varietas decore pronūciationis ornata a diuinis scripturis sumpsit exordiū.xxxvij.di.legimus.§.ij.

¶ an liceat clericis studere in scripturis philosophorum et poetarum.xxxvij.dis.per totum

¶ qui aliter sacrā scripturam intelligit quam spūs sanctus flagitat hereticus est.xxiiij.q.iij heresis

Item ipsam male exponētes dicuntur falsi prophete.xxxvij.dis.vino

¶ secundum ea grauia vel leuia pensant.quia est statera.xxiiij.q.j.nō afferamus

¶ scriptura requiritur in multis.vicz in heresis abiuratione.de cō.dis.ij.ego berengarius.ij.q.j.legum

Item in legatione vbi requirit scriptura missionis.xcvij.dis.nobilissimus.

Item in electione quam debet fieri in scriptis et

pferri,lxiij,dist,quanto,ij,q,i,legum
Item in excõmunicatione que debet fieri in scriptis,xi,q,iij,cure,xij,q,i,legum
Item in sententie platione.quia aliter sententia non habet vigorem,ij,q,i,in primis §,si q̃s,in fine,z.c,statutū,z.c,legum
Item in publici criminis accusatione,ij,q viij,quisquis,z.q.i,legum,
Item in ciuili ↄuentione,iij,q,iij,offerat.
Itẽ in appellatiõe,ij,q,vi,post appellatiõez
Item in extraneoꝝ clericoꝝ susceptiõe,xcviij,dis,nullus.z,c,transmarinos
Item in reꝝ ecclesiasticarum venditiõe,xij q,ij,sine exceptione,x,q,ij,casellas,
Item in baptisandoꝝ susceptione vbi nomen in scriptis dare debet,ij,q,i,legū, de con.dis,iiij.baptisandi nomen
Item in regularis voti pfessione,xxvij,q,i omnes femine,xx,q,i,vidua,
Item in expositoꝝ pueroꝝ collectione,lxxxvij,dis,si expositus
Item in penitentie datione,xxx,q,v, qualis,in fine,
Item in prelatoꝝ ad sinodū nõ venientiū excusatione,xviij,dis,placuit
Item in illoꝝ qui impetunt citatione,v, q, ij,§,i,z,c,i,
Item in plature renūciatione,vij,q,i,sicut vir,§,ecce
Item in seruoꝝ ordinatõe,liiij,dis,nulli,
Item in reconciliatione,ij,q,i,legum
Item in ordinatione.qr ordinati debēt scripturam q̃ formata dr ab ordinatore accipere ibidem,lxxiij,di,p totum
Item in ↄstitutiõis pmulgatione,xxxv,q, ix,q̃ q̃s,xcvi,di,bñ quidem.circa me,
Item in seruoꝝ ab epo manumissione,xij, q,ij,eps q̃ mancipiū
De scptura habes vbi agit̃ de scientia z de subscriptione

Scrutinium.
De scrutinio habes vbi agitur de examinatione

Securitas.
¶ vbi est pfecta dilectio ibi est securitas,xxiij,q,i,nõ turbatur
¶ nihil sic valet ad securitatez sicut bona cõscientia,xi,q,iij,sicuti.z trib9.c.se,
¶ securitas ↄscie in tribulatiõib9 releuat xxiij,q,i,nõ turbatur
¶ in vltimo fine penitentib9 de ↄsecutiõe eterne felicitatis securitatē dare nõ possumus,de pe.dis.vij,circa pn,

Sedes.
¶ sedes apostolica est prima auctoritate z dignitate licet anthiocena sit prior tempore,xxi,dis, nunc autem,xxiiij,q,i,rogamus.ix,quest, iij,nemo.z,c,se,
¶ ipa est maior in iudicijs auctoritate,ix, q,iij,patet,z,c,ipsi sunt
¶ ↄstitutiões hui9 sedis ab omib9 sūt seruande,xi,dis.ↄsequens
¶ nulli pmittit̃ de ei9 iudicio iudicare,xvij q,iiij,nemini,xxi,dis,nūc aūt
¶ xpian9 pctm̄ infidelitatis incurrit qui sedi aplice obedire ↄtēnit,lxxxi,dis,si q̃ in fine,xciij,dis,q̃ cathedram
¶ in dubijs z arduis ad sedem aplicaz est recurrendū,xvij,dis,nec licuit,z duob9,c. sequentib9,xvi,q,i,frater,post mediuz,xxiiij.q,i,rogamus.
¶ in libris z opusculis quicq̃d approbauit sedes apostolica est tenendum,xix,dis, si romanoꝝ,vsqz ad.c,ita,
¶ sine auctoritate sedis ipsi9 generale nõ celebratur ↄciliū,xvij,dis,per totum
¶ immediate sedi apostolice subiecti maxime q̃ ppinqui sunt annuo se debēt pñtare,xciij,dist,iuxta,z,§,pcedēti,
¶ sine sedis hmõi iudicio epi nõ pñt condemnari,iij,q,vi,accusat9,z,ca,se,ix,q,iij, antiquis
¶ mali damnati per ipam restituunt̃,ix,q iij,fuit,z,c,fratres
¶ sine sedis apostolice auctoritate nullus eps sedem suam audet mutare,vij,quest, i,mutationes
De hac materia habes vbi agitur de ecclesia romana.z de papa,z apostolica sede,
Item hec sunt que reseruant̃ ecclesie romane z apostolice sedi,Iudiciuz epoꝝ,iij,q, vi,dudum
Item restituti o depositoꝝ,ij,quest,vi,ideo hinc,
Item congregatio conciliõꝝ,iij,questi. vi, dudum,
Item restitutio clericoꝝ,i,quest,vij,conuenientibus
Item exemptio epoꝝ,xvi,q,i,frater,xviij,q ij,luminoso,
Item questio fidei,xxiiij,q,i,quotiens
Item abrenunciatio episcopatus,vi,q,iij, deniqz,

Item mutatio epo℞.vij.q.j.mutationes
Item episcopatuum diuisio ⁊ vnio.xvi.q.j.et temporis
Item pallatij datio.C.dist.quoniam
Item absolutio excōmunicatiōis facte ex sede.xxi.dis.inferior.xvi.q.j.frater
Item antiq℞ canonū et scriptura℞ interptatio.xvi.dis nec licuit
Item fame restitutio.ij.q.iij.paulū.§.hinc autem colligitur
Item cum simoniacis dispensatio.ij.q.iij.paulum
Item maiorum ⁊ difficilium questionum discussio.xvij.dis.multis

De hac materia habes vbi agitur de ecclesia romana.⁊ de papa.⁊ de dispēsatione

¶ sedes quattuor patriarchaliū ecclesia℞ sunt iste. Constantinopolitana. Alexandrina. Anthiocena.⁊ Hierosolimitana.xxij.dist.renouantes
¶ constantinopolitana sedes licet vltima fuerit tempore.tamē ꝑpter dignitatē trāslati imperij ex statuto concilij post romanam sedem ꝑmum obtinet locū.xxij.dis.sacrosancta.§.hac.⁊.c.se.⁊.§.hinc ⁊.§.diffinimus.
¶ alexandrina sedes quā beatus marcus euangelista ad honorem sancti petri instituit.olim post romanam ꝑor fuit.⁊ post illam secūda fuit anthiocena.in qua resederat beatus petr⁹ anteꝗ̄ romam venisset.xxij.dis.sacrosancta.
¶ sedes episcopales nō in villis vel castellis sed in maioribꝫ locis debent constitui.lxxx.dis.per totum.
¶ beatus petr⁹ apostolus vbi pagani habebant archiflamines fecit institui archiepiscopos.lxxx.dis.in illis
¶ sedes episcoporū non longo interuallo debent distare vt ad consecrationem archiepiscopi ciui⁹ possint venire.lxxx.dist.nō debere.§.sedes.⁊.c.se.
¶ vbi non fuit sedes epālis de nouo non debet institui nisi fideliū excreuerit multitudo.xvi.q.j.precipimus.⁊.c.felix.
Item nisi gens noua ad fidem ꝯuertatur.xcix.dist.nulli.
¶ episcopales sedes ex causa auctoritate aplica mutantur de loco ad locum vicꝫ ꝑpter barbaricam incursionē.vij.q.j.tpis
Item ex causa vniunt.vicꝫ ꝑpter alteri⁹ loci desolationē.xvi.q.j.⁊ tpis.⁊.c.se.
Item ex culpa auferuntur.vicꝫ ꝑpter epi obcessionē.xxv.q.ij.c.vltimo

Senes.

¶ senes in scriptura sacrā dicuntur sapientes.lxxxiij dist.porro.
¶ primi⁹ abraam dictus est pbr.id est.senior.ibidem
¶ non ꝑpter senectutem vel decrepitā etatem sed ꝑpter sapientiā pbri dicuntur senes.ibidem
¶ gloria senū est canicies.⁊ canicies sapientiam designat.ibidem
¶ quadruplex est seniū.vicꝫ nature.⁊ h̄ tēdit ad defectū.lxxxvi.di.tāta.xlij.q.ij.illō
Item seniū grē.lxxxiiij.dis.porro.vbi dr ꝙ canicies senum prudentia est.⁊ h̄ senium ad ꝑfectū ducit.xx.dis.de quibus.xxxij.q.ij.ancillam
Item est senium culpe.⁊ h̄ ducit ad interitum.ij.q.vij.paulus dicit
Item est seniū eterne glorie.⁊ hoc ducit ad eternū premium.de ꝗ dr. Cogitaui dies antiquos ⁊ annos eternos in mēte habui
¶ senes quanti morti viciniores tanto debent esse puriores.lxxxvi.distin.tanta nequicia
¶ mali senes a ꝑlatis suis sunt durius arguendi.lxxxvi.dis.tanta
¶ presumendum est de sene bono bonum xviij.q.ij.diffinimus
¶ senectus aufert incontinentie suspitiōē xxxiiij.dis.fraternitatis
¶ senect⁹ decrepita reddit ad episcopatū inhabilem.lxxxv.dis.archidyaconum florentinum

De senio ⁊ senectute habes vbi agitur de antiquitate

Sententia.

¶ sententiam papa cū magna deliberatione dꝫ ꝑferre.xxxv.q.ix.apostolice.
¶ sententia aut ꝑ ꝯsideratione temporū vel etatum.vel ꝑpter surreptionē vel grauem necessitatē potest in meli⁹ cōmutari.xxxv.q.ix.sententiā.⁊.c.veniam
Item papa sententiam suo℞ ꝑdecesso℞ potest in meli⁹ commutare.xxxv.q.ix.loci.§.his ita.in fine
¶ sententia que in se nō valet.confirmatā per superiorem valet.xvi.q.vi.si epm
¶ sententia debet dari in scriptis.ij.q.j.in ꝑmis.in fine.⁊.c.legum

¶ ad sententiam dandã pro modicis causis non requiritur scriptura.xi.questiõe.j si quis eum

¶ non sm propriam voluntatem sed sm leges est proferenda.xi.questiõe.iij. summopere.

¶ etiam psentibus partibus ante plenaz negocij discussionem non est sententia ferenda.xxx.q.vlti.iudicantem

¶ in re dubia nõ debet dari certa sentẽtia xi.q.iij.graue

¶ non est danda sententia nisi post plenã investigationẽ veritatis.xi.q.iij.sũmopere.z.c.graue. z quattuor.c.se.

¶ sententia rite prolata ab omnibz est tenenda.vi.q.iiij.si metropolitanus.§.sz z.ca.si quis episcopus.xxxv.q.ix.capitulo.j xi.q.iij.nemo ɔtemnat

¶ iudex debet eam ferre cum menti tranquillitate non in furore.xi.quest.iij.illa. z tribz.c.se.

¶ sententia sub conditione nõ est pferenda.ij.q.vi.biduũ.

¶ sententia diffinitiua obtinet auctoritatem rei iudicate.ij.q.vi.biduũ.ante si.

¶ sententia plurium debet preualere.lxxix.dis.si transiens.

¶ sententia qñqz est iniusta ex animo proferentis.sz iusta est ordine z cã. z aliqñ iniusta est animo.sed nõ ordine vel causa. z aliquando est iusta ex animo z ordine sz non ex causa.xi.q.iij.cps pbr.§.se.

¶ sententia lata qñqz non tenet. videlicet quando p appellationẽ infra certũ temp' relevat.xxv.q.ix.loci.§.se.

Item quando in arduis causis in scriptis non datur.ij.q.j.in pmis.in fine.

Item quando a non suo iudice fertur.iij.q viij.accusatores.ix.q.ij.c.j.z.ca.episcopũ. vi.q.j.in clericorum

Item quando ab vno solo iudicez cũ duo fuerint delegati fertur.ij.quest.vi. si quãdo.§.diffinitiua

Item si contra ius scriptum fertur.ibidez.

Item si iudices fines statuti vel mandati excedunt.ibidem

Item si contra prius iudicata lata fuerit. ibidem

Item si iudex precio corruptus eam tulerit ibidem

Item si parte non cõtumaciter absente lata fuerit.iij.q.ix.per totum

¶ non debet sustinere penam canonicam in quem non est prelata canonica sententia.xi.q.iij.nõ debet

¶ iniqua sententia est revocanda.xi.iiij.q.ij.sane profertur

Item si per falsas probationes z per surreptiõem lata est.est retrahenda.ixxv.q.ix.veniam.z tribz.c.se.

¶ sententia excõmunicationis siue iusta siue iniusta timenda est.xi.q.iij.quibus.et ca.cps.z.§.si ergo

¶ iniusta nocet potius ferenti q̃ patienti xi.q.iij.illud.xxiij.quest.vlti.si quis non. z quattuor.c.se.

Item iniusta sententia nec apud deuz nec apud ecclesiam ligat.xi.q.iij.si quis pro hibet

¶ cum subditi per superiores ad malum evidenter coguntur sententie illoz nõ est obediendum.ibidem.§.cum ergo.

¶ non est ferenda sententia quando multitudo est in causa.xxiij.quest.iiij.ca.si de potestatem.§.si mulier

¶ est sententia suspensionis q̃ntuz ad officium z beneficiũ.vij.q.j.si q̃s in.

De qua materia habes vbi agitur de suspensione

¶ differtur sententia z executio per triginta dies cum princeps vel aliquis alter aliquem ad mortem condemnat.xi.q.iij.cum apud

Item differtur per decem dies quotiẽs appellatio admittitur.ij.q.vi.anterioz.

Item quousqz gravida ad mortem cõdemnata pariat.quia aliter committeretur homicidium.ij.q.v.consuluisti.in fi.xxxij.q.ij.q vero non formatum.

Item quousqz princeps assignaverit insulam illi qui in exilium debet relegari.ij.q.vi.biduũ.post medium.

Item quousqz condemnat' servus reddat domino suo de peculio rationem.iiij.q.iij.generalis

¶ deus novit mutare sententiã.xxij.q.ij.vnusquisqz

¶ de' nõ mutat sententiam in homics sed in opera.quia hominibz non irascit sed vicijs.de pe.dis.j.§.si agamus

De sententia habes vbi agitur de excõmunicatione.z de iudicio

Separatio.

¶ heretici et scismatici ab eccla sũt

separati, et ideo non habent spiritumsanctum. xxiii. q. iii. de illis.
¶ mali christiani corporaliter sunt in ecclesia sed per pessimam vitam separantur ibidem.
¶ tunc peccatores a christi corpore separantur cum per excommunicationem traduntur sathane ut interitum carnis ut spiritus saluus fiat. xi. q. iii. audi
Item aliqui separantur ab ecclesia per sententiam qui sunt extra. xxiiii. q. vlti. cum aliquis
¶ nil sic debent formidare christiani quam separari a corpore christi, quia tunc non est membrum eius. xi. q. iii. nihil.
¶ separati a corpore christi sicut membrum precisum virtutem spiritualem non habent. s. q. i. corporalia. Notetur hoc obstinati in malicia.
¶ nos debemus separari a malis precepto domini qui dicit. sit tibi sicut ethnicus et publicanus. ii. q. i. si peccauerit
Item mandato apostoli qui dixit hereticum post primam et secundam correctionem deuita. xxiiii. q. iii. dixit
Item consilio Moysi qui dixit. separamini a tabernaculis impiorum ne pereatis. i. q. i. si quis inquit. ante fi.
Item statuto concilii quod separat iudeos a christianis. xxviii. q. i. iudei.
Item exemplo Cipriani qui separatus fuit a lucifero heretico. xxiiii. questione. i. aduocauit
Item exemplo Policarpi martiris, qui a cherintho et marchione separatus fuit. xxiiii. q. i. omnis qui.

De hac materia habes vbi agitur de excommunicatione

Sepultura. ¶ nomine sepulture aliquando significatur terra, pro ampliatione cimiterii et sepulture, et licet pro ea accipere. xii. q. ii. aurum. xxiii. q. viii. secundum
Item nomine sepulture quandoque significatur officium sepeliendi et non licet aliquid accipere. xiii. q. ii. precipiendum
Item nomine sepulture quandoque significatur terra cimiterii, et pro illo non licet aliquid accipere xiii. q. ii. questa. et tribus. c. se. i. q. i. dictum est solere in quibusdam
¶ ius sepulture est ius competens ecclesie ad sepeliendum in cimiterio suo, prouenit ex episcopi assignatione. xiii. q. i. ecclesias
Item hoc spectat parochialibus ecclesiis vel quibus iure vel priuilegio est concessum. xiii. q. i. ecclesias
¶ vbicunque sepeliatur, domini est terra et plenitudo eius. xiii. q. vi. vbicunque
¶ officium deuote sepulture bone fidei est testimonium. xiii. quest. ii. non extimemus. ante finem.
¶ in sepulturis christianorum requies est defunctorum. xiii. q. ii. anim. ante finem
¶ prodest mortuis habere signa sepulture sue que inspicientes amici pro eis preces effundunt domino. xiii. q. ii. cum grauia
¶ intra ecclesiam et maxime iuxta altare, vbi corpus christi conficitur nullus est sepeliendus. xiii. q. ii. precipiendum
¶ possunt in ecclesia episcopi sepeliri vel abbates vel eminentis vite presbiteri vel layci. xiii. q. i. nullus
¶ prodest homini inter bonos et iustos defunctos sepeliri. xiii. q. ii. cum grauia. et. c. sacie. et. ca. non extimemus. in fi.
¶ peccatoribus plus obest sepeliri in sacris locis quam prodest. xiii. q. ii. quibus. et. ca. cum grauia.
¶ quicunque modo seipsos occidentes non solum carent ecclesiastica sepultura, sed etiam nec in psalmis nec in aliis de eis aliqua solennitas exhiberi. xiii. q. ii. placuit
Item similiter debet pro illis fieri qui sine penitentia pro suis sceleribus occiduntur. ibidem
Item vsurarius excommunicatus etiam minori excommunicatione si absolutionem viuens non petiuit. xxiii. q. ii. sane.
Item predones manifesti etiam si penitentes moriantur si habent vnde satisfacere possunt nec ipsi nec heredes satisfacere pro eis volunt. xxiii. q. ii. sane.
¶ quilibet in peccato mortali moriens in cimiterio non est sepeliendus. xiii. quest. ii. quibus.
¶ in patibulo mortis si penituerint non est neganda sepultura. xiii. q. vi. c. vlti.
¶ sepultura potest eligi. xiii. q. ii. bone.
¶ ad eligendam sepulturam locus debet inducere solenniorum, sicut est episcopatus vel religiosorum monasterium. xiii. q. ii. vbicunque temporum.
¶ episcopus etiam in minori et minus religiosa ecclesia potest eligere sepulturam. xiii. quest. ii. bone.

¶ nullus debet sepulturā parentū superbia vel odio deserere.xiij.q.ij.placuit

¶ filij emācipati a patrib⁹ libere eligūt sepulturam.xiij.q.ij.sorori.§.econtra

¶ an eccliaz in q̄ parētes sepulti sūt possēt vēdicare corpa filioꝝ.xiij.q.ij.ebrō.ꝛ.c.se.

¶ ꝯiugati vt videt̄ in vno sepulcro debēt sepeliri.xiij.q.ij.c.j.§.nunc.ꝛ.c.ebron

¶ vxor mortua si nō elegerit sepulturā cū marito debet sepeliri.xiij.q.ij.ca.j.§.nunc autem querit̄.ꝛ.c.ebron.ꝛ.c.vnaqueq̧.

¶ mulier si plures viros habuit ꝛ sepulturam nō elegerit videt̄ ꝙ cum vltimo viro debeat sepeliri.xiij.q.ij.vnaqueq̧

¶ extrane⁹ quilibet vbi elegerit ibi sepelietur.xiij.q.ij.vbicūq̧.§.quia.

¶ extrane⁹ si nō elegit in episcopatu vl' ꝑrochia sepeliet̄.xiij.q.ij.vbicūq̧

¶ indigena si elegit locum magis religiosum ibi sepelietur.xiij.q.ij.illud.§.quia.et ca.vbicūq̧

Item si elegit minus religiosuz.quia videtur hoc facere ex odio vel sup̄bia non habebit.xiij.q.ij.placuit

¶ indigena si de corpe non disposuit sepelietur cū ꝓpinquis vel vbi decimas ꝑsoluebat.xiij.q.ij.ebron.ꝛ.c.vbicūq̧

¶ violans sepulturam infamis efficitur.vi.q.j.infames

¶ qui sepelit corpus alienum non solum sepulcrum sed omnia que ꝯsequenter habuit tenetur restituere.ij.q.ij.omnes

¶ ecclesia parrochialis vbi sacramenta ꝑticipauit de mortuo alibi sepulto dz ius suum habere.id est.canonicam portionez xiij.q.j.ecclesias.ꝑ totum.

¶ canonica portio est danda ſm ꝯsuetudinem terrarum vt vitetur scandaluz.ar.xi dis.illa.lxxvi.dis.vtinam

Sequestratio

¶ lite pēdēte fructus sequestrantur.ij.quest.vi.quotiens post.xj quest.j.quia res

¶ sequestrantur res cū appellatur ab executione.ij.q.vi.quotiens post.

Item cum aduersarius fructus dilapidat.iij.q.ij.quia ca.

Item legitime appellanti.ij.q.vi.biduū.

Item de adulterio accusanti.iiij.quest.iiij.aliquando.

Seruitus

¶ duplex est seruit⁹.videlicet corporalis et spūalis.xij.q.ij.cum redemptor.

¶ seruitus inducta est ex iure gentiuz.ibidem.ꝛ.j.dis.ius gentium.

Item iure diuino.xxxv.dis.vi.

Item iure cōstitutiōis.vij.dist.§.j.vbi de seruo empto agitur de quo statutū fuit ꝙ sex annis seruire debuit ꝛ in septimo anno libere exire.

Item iure canonico est approbata.xvij.q.iiij id ꝯstituimus

¶ ante diluuiuz inconcussa fuit libertas nec obsequia seruitutis a consortib⁹ exigebantur.xxxv.dist.sexto.post medium

¶ seruitus non esset si ebrietas non fuisset ibidem.

¶ cleric⁹ epo suo insidias vel iniurias inferens in seruiturē ꝑpetuaz curie est tradēdus.xi.q.j.statuimus.iij.q.iiij.clericus.

¶ concubina dyaconi vel sacerdotis a ꝑncipe in seruitutem est redigenda.xxxij.di.eos qui

¶ meritoriū est libertatem dare seruis.xij.quest.ij.cum redemptor.

¶ serui ecclesie angarijs secularium iudicum molestari nō debent.xij.q.ij.ecclesiarum.

¶ ecclesie serui etiā bene meriti sine compensatione non debēt dari libertati.xij.q ij.si quos.ꝛ.c.eps qui.

¶ serui ministri eiusdem ecclesie grat' ꝑnt dari.xij.q.ij.ecclesias

¶ libertati dari si nō fuerint grati in seruitutem redigantur.xij.q.ij.eps qui.

¶ frequēti⁹ fugitiui possunt vēdi.xij.q.ij.fugitiui

¶ si seru⁹ ꝓmouet̄ sciente dño ꝛ contradicente remanebit in ordine ꝓmot⁹ sꝫ epus vel qui euz ꝑsentauit duplū restituet.liiij dis.si seruus absente

Item si presens est dominus ꝛ ꝯsentit eo ip̄o seruus liber efficitur.liiij.distin.si seruus sciente

Item si dominus est absens siue presens ꝛ scit ꝛ tacet.videtur ꝯsentire.ibidem.

¶ si dominus nescit ꝓmotionem serui infra annum poterit reclamare ꝛ reuocare.ibidem.

¶ seruus indebite promotus si infra dyaconatum fuerit degradatus ad ꝑstinū statum reducitur.liiij.dis.nullus.ꝛ.c.sequēti.ꝛ.c.si quis obligatus.ꝛ.c.de rebus.§.ceterum.

¶ seru⁹ monach⁹ fact⁹ inscio dño infra tri ennium non debet pfiteri. Infra qd tps si nõ requirit libere monachus remanebit. liiij. dist. si seruus sciente

De hac materia habes vbi agitur de ordine ⁊ de clericis

De fuitute habes vbi agit̃ de liberta te. ⁊ de libertis. ⁊ de manumissione

¶ spūalis seruit⁹ peccati relaxata est p in carnationem christi. xij. quest. ij. cum redē ptor

¶ cleric⁹ q̃ altari seruit de altari viuere de bet. xij. q. j. clericus q̃. ⁊. c. se.

¶ pncipes ⁊ plati deo seruiũt bene viuen do ⁊ fideliter subditos regẽdo. xxiij. quest. iiij. si ecclesia. in fine.

Seueritas. ¶ seueritas nõ aío seuiendi est exercē da sed animo medendi. lxxxvi. dist. odio. ⁊. ca. sequenti.

¶ in delinquẽtes seueritas cũ benignita te est tempauda. xlv. dis. disciplina. ⁊. cap. sunt. ⁊. c. se. xxiij. q. iiij. quid faciet. ⁊. ca. q̃d christus

¶ sicut ɔtum acib⁹ seueritas est ostẽdenda sic humilib⁹ ⁊ penitentib⁹ loc⁹ venie non debet denegari. ij. q. iiij. q̃nto. in fine

¶ meli⁹ est cũ seueritate diligere q̃ȝ cũ leni tate decipere. v. q. v. nõ oĩs

¶ plat⁹ officiũ seueritatis diligẽtissime im plet q̃ nõ ex odio ſȝ ex dilectione subditũ corrigit. xxiij. q. iiij. ita plaue.

¶ pp̃ter multitudinem ⁊ plurimã stragem detrahendũ est seueritati. l. dis. vt ɔstitue retur. xxiij. q. iiij. cum quisq̃ȝ. ⁊. cap. ipsa pi etas. ante finem

¶ vbi scisma nõ timet̃ non debet dormire seueritas discipline xxiij. q. iiij. cũ quisq̃ȝ ⁊. c. quidam. in fine

¶ vbi fidei subuersio ⁊ ruina fratrũ time tur nerui seueritatis nõ debent dissolui. l. dist. absit

¶ dignũ est vt seueritatē ecclesiastice di sciplinę sentiat q̃ sãctoꝝ patꝝ instituta ser uare ɔtemnit. lv. dis. nullus. in fine.

¶ q̃ dei ⁊ sctõꝝ patꝝ ɔtemnit mandata iu stum est vt seuiorib⁹ corrigat̃ vindictis vt ceteri sumãt seueritatis ⁊ honestatis exē plum. xxiij. q. iiij. iustum

¶ plati q̃nq̃ȝ verentes peccantiũ linguas seueritatẽ in corrigẽdo efficiunt̃ imemo res. xlv. dis. sed illud.

¶ q̃nto maius est peccatũ tanto maiori se ueritate est corrigendum. j. q. iij. ex multis circa medium

De hac materia habes vbi agitur de austeritate. ⁊ de correctione

Sigillum. ¶ quelibet eccl̃ia ca thedralis vel colle giata dȝ hr̃e sigillũ. ⁊ hoc dicitur sigillum capituli. lxxiij. dis. in nomine. in fine. xix. q. iiij. statuimus

Signum. ¶ p facta ⁊ verba no tificatur alijs disposi tio cordis. de pe. dis. ij. § querendũ.

¶ q̃uis sint vera q̃dã nõ tñ sunt credẽda iudici nisi certis signis demonstrent̃. xi. q. iij. q̃uis

¶ speciale signũ filij dei fuit q̃ spũssanct⁹ descendens mansit sup eum. de pe. dist. ij § querendum

¶ tunc signum est spiritumsanctũ ad tem pus in sanctos venisse cum signa miracu lorum per ipsos facta patefacta sunt. ibi dem

¶ aliq̃ demones videnť signa facere ⁊ nõ sunt. xxvi. q. v. nec miꝝ. circa me.

De hac materia habes vbi agitur de demonibus

Silentium. ¶ cultus iusticie est silentium. v. q. iiij. in loco.

¶ indiscretum silentium plati est duz eos qui erudiri poterant timore derelinquit. xliij. dist. sit rector

¶ simplex conuersatio absq̃ȝ sermone q̃n tum exemplo pdest tantũ silentio nocet xliij. dis. §. j.

De hac materia habes vbi agitur de taciturnitate

Similitudo. ¶ homo ad si militudinez dei creatus est. angeloꝝo pl⁹ homine attribu itur q̃ nõ dr̃ ad silitudinẽ dei ɔdit⁹ ſȝ sig naculũ silitudinis. de pe. di. ij. §. q̃ vero re probi post mediuz.

¶ similes fuerũt Petr⁹ ⁊ Paul⁹ deuotiõe ⁊ merito. ij. q. vij. beati

Simon. ¶ Simon mag⁹ fuit ex iudea natus. xxxij. q. iiij. recurrat. circa me.

¶ simoni baptismum simulatiõe acceptũ non profuit. quia post non penituit. xxxij dis. q̃ interrogasti.

Simonia. ¶ simonia est studiosa volũtas emendi vel vendendi aliquid spũale.j.q.j.studet
¶ simonia committitur prece vel precio vel obsequio.j.quest.j.ordinationes. ꝛ capitulo.sunt nonnulli
¶ nullum vicium sic respicit iniuriaz dei et ideo inter alia illud grauius corripuit.j.q.j.quibusdam
¶ simoniaca heresis ante oẽs alias hereses pullulauit.j.q.j.cum liqueat
¶ Giezi in veteri testamẽto.ꝛ simon magus in nouo principium fuerunt simonie.j.q.j.qui studet
¶ in cõmissione simonie quantitas est attenda.j.q.j.iudices.post me.
¶ que res sicut esculenta non videntur inducere simoniam ibidem
¶ vt omnis suspicio simonie vitetur non pastillum pro aliquo spirituali detur.i.q iij.si quis obiecerit
¶ sine pacto datum munus potest accipi.i.q.i.quicquid.
¶ tam dans q̃ȝ accipiẽs aliquid pro spirituali committit simoniam.i.questione.i.quos constiterit
¶ per carnales preces committitur simonia.i.q.i.sunt non.ꝛ.iij.c.se.viij.q.ij.ca.i.
¶ pro digno preces fundere nõ est simoniam cõmittere.i.q.i.latorem
¶ ille prelatus simoniam cõmittit q̃ non numo precij sed numo fauoris ordinez vel beneficiũ tribuit.i.q.i.sunt nõnulli.
¶ ille simoniam fugit qui manus suas ab omni munere excutit.i.quest.i.sunt nonnulli.ꝛ ca.se.
¶ simonia licet sit execrabile viciũ.tamen heu nimis est vsitatũ.i.q.i.reperiuntur
¶ simoniacus sicut nõ habet spirituale qd ꝑ tpale emit.sic nec tẽpale potest retinere qd ꝑ spũali dedit vel accepit.i.q.i.q̃ studet
¶ simoniaci si non renunciant ꝛ penitent in eternũ peribunt.i.q.i.si quis neqȝ
Item adeptis ꝓuantur.i.q.i.pbr si
Itez excõmunicant.i.q.i.quicunqȝ sacros.ꝛ.c.qui studet
Item deponuntur.ꝓma quest.j.si q̃s eps.ꝛ q̃nqȝ.c.se.ꝛ.q.iij.ea que.ꝛ ca. ex multis.ꝛ.q.vij.si quis omniem.
Item heretici reputantur.ꝓma quest.i.quicunqȝ.ꝛ duobꝫ.c.se.
Item a quibuscunqȝ personis tanq̃ȝ heretici accusant.vi.quest.i.quero ergo.§.porro.ꝛ.§.sed cum omnes.
¶ simoniacus ipso iure videtur excõmunicatus ꝛ a ꝑticipatione sacramentoꝝ segregandus.i.q.i.reperiuntur
Item q̃nqȝ corporaliter puniuntur.i.q.i.qui studet.Exemplum ibi de Giezi qui lepra percussus fuit
Item officium suũ nõ iuste exequitur.prima quest.i.qui sacros.ꝛ.c.qui ꝑfectionez.
Item sacramenta indigne largitur. prima quest.i.quicũqȝ sacros
Item sacerdos non merito sed nomine tm̃ dicitur.i.quest.i.c.ij.
¶ aliquod munus dare pro prebenda vel dignitate est graue peccatum.i.quest.vi.per tatum
¶ emens vel vendens prelaturam prauitatem incurrit simoniacam ꝛ eternam dãnationem.i.q.i.pbr si
Item tam ea q̃ȝ ordine suo ꝓuatur.ibidez ꝛ.c.reperiuntur.ꝛ.c.sanctoꝝ
Item prebenda simoniaca cũ salute aĩe nõ potest retineri.xlij.dis.nerui.§.alius
¶ prelatura per simoniam vel multã ambitionem adepta etiã si moribꝫ nõ offendat malo exitu terminatur.quia difficile est vt bono peragantur exitu q̃ malo sũt inchoata principio.i.q.i.ꝓncipatus
¶ vbi prelatus per simoniam vel ambitionem intrat ibi populi plus timẽda est calamitas q̃ȝ salus.ꝓma questiõe.i.fertur.§ vulnerato.
¶ simoniace scienter beneficium habens de rigore iuris ꝓuandus est eo.ꝓma questi.i.ꝑ.si.ꝛ.q.iij.ea que.ꝛ.c.ex multis.i ꝓn.ꝛ i fi.ꝛ.c.si q̃s eps prebẽdas.ꝛ.c.si q̃s dator.
¶ pro omi spũali dare temporale simoniacum est.i.q.i.quicquid.in ꝓn.
¶ ꝑ habendo regimine quarũcũqȝ domorum religiosaꝝ vel hospitaliũ dare aliq̃d simonia est.i.q.iij.si quis prebendas
Itẽ pro iconomiatu vel vicaria dare vel recipere.i.q.i.si quis episcopus
Item pro quocunqȝ officio ecclesie vel pro administratione rerum ecclesiasticaꝝ.prima.quest.iij.saluator.post medium.
Item pro iure percipiendi oblationes vel decimas.i.quest.iij.questum.ꝛ.c.se.ꝛ.c.si q̃s obiecerit.ꝛ.c.saluator.post medium
Item pro ecclesijs dedicãdis.i.questi.iij.si quis prebendas.ꝛ.q.iij.ecclesia.

Item pro eccliaꝝ ꝑmoꝝ lapidũ fundatione.j.q.j.nullus episcopus
Item ꝑ baptismo ꝛ consignatione.j.q.j.baptisandus.ꝛ.c.quicquid.ꝛ.c.se.
Item ꝑ crismate vel ꝯfirmatiõe.j.q.j.placuit vt nullus.ꝛ.c.dictũ est.ꝛ.c.se.
Item ꝑ eukaristie datione.j.q.j.dictum est solere in quibusdam
Item pro sepulture exhibitione.ibidem
Item ꝑ quibuscũqꝫ ecclesie sacramentis collatio.j.q.j.quicquid.
Item ꝑ interdicti officij restitutione.j.q.j.nullus episcopus.
Itẽ ꝑ debiti officij executiõe.j.q.iij.nõ solũ
Item ꝑ scriptura vel auxilio in alic⁹ ordinatione.j.q.j.sicut
Item ꝑ sententie iuste maxime a prelato ꝓlatione.j.q.iij.vendentes
¶ simonia etiã cõmittit cũ ꝑlati accusatio ex pacto suspendit.xi.q.iij.euphemium.
¶ collator beneficij simoniace ab officio suspẽdit.j.q.iij.si q̃s eps ꝑbendas
Item ꝯferens ꝑlaturã simoniace si nõ penitet pergit ad gehennã.j.q.j.cito.
Item a dignitate deponit.j.q.j.reperiunt.ꝛ.q.iij.si q̃s eps ꝑbendas
Item sacrilegus est ꝛ excõmunicat⁹.j.q.iij audiuimus.
¶ simoniaci in ordine acrius q̃ȝ alij simoniaci damnant.j.q.j.quisquis.ꝛ.ca.quos ꝯstiterit.j.q.iij.vendentes
¶ qñqꝫ simoniaci simoniace ordinant ꝛ cũ illis nõ dispensatur ſȝ post⁹ a ꝓprio gradu cadũt.j.q.j.statuimus.
Item qñqꝫ simoniaci simoniace a nõ simoniacis ordinant.ꝛ hij etiã cadũt ab ordine.j.q.j.statuimus
Item qñqꝫ simoniaci nõ simoniace a simoniacis ordinant ꝛ hij misericorditer in ordinib⁹ tolerant.j.q.j.statuimus.ꝛ.c.se.
¶ in ordine simoniaci heretici reputantur j.q.j.pbr.si.
Item excõmunicant.j.q.j.q̃cũqꝫ sacros
Item deponunt.j.q.j.si q̃s eps ꝑ pecuniã ꝛ quattuor.c.se.
Item executionem officij nõ recipiũt neqꝫ habent.j.q.j.quicũqꝫ sacros.ꝛ.c.gr̃a.ꝛ.c. ordinationes.ꝛ.c.quibusdam.
Item si celebrant pollutũ sacrificiũ offerũt xlix.dis.sacerdotes.
¶ simoniaci ordinatores etiam si fideles videantur infideles sunt.j.quest.j.cuȝ omnis.
¶ ipsi tanq̃ȝ seruum suum spm̃ sanctũ vendunt ꝛ ideo ꝓditori iude q̃ xp̃m iudeis vẽdidit assimilant.j.q.j.eos qui
Item anathematisant.j.q.j.placuit vt.
Item deponunt.j.q.j.si q̃s eps ꝑ pecuniã. ꝛ duob⁹.c.se.ꝛ.c.quicũqꝫ sacros
¶ mediator simonie infamis efficit.j.q.iij si q̃s eps prebendas.
Item si clericus est deponit.j.quest.j.reperiuntur.
Item si laicus est excõmunicatur.j.quest.j reperiuntur.
¶ varia dispensatio est circa simoniacos. nam dispensat cũ eis vt tñ laycã habeãt cõmunionez.qñ.s.a simoniacis scienter ꝯtẽptuȝ eccl'ie ꝓmoti celebrauerũt.j.q.vij.c.j.
Itẽ dispensat vt tñ in minorib⁹ ministrẽt qñ ſcȝ ad alias eccl'ias trãsferri nõ possũt ſȝ in ea quã emerũt canonice viuere ꝑmittunt.j.q.v.c.j.
Item dispensat vt remaneãt in suscepti qñ nõ in ea quaȝ emerũt ſȝ in alia ministrare volunt.j.q.v.c.j.
Item dispensat vt ascendant ad superiores qñ inscijs ipsis alij ꝓ ipsis simoniã ꝯmisserunt.j.q.v.c.j.

Simulatio

¶ vbi est ꝑiculuȝ aie licet qñqꝫ vtilitatis causa simulatiõeȝ ꝑtendere.xxij.q.ij vtilem. Exemplũ ibi de iehu rege israel.
¶ ipse de⁹ simulauit se voluisse immolationem ysaac quã ꝑceperat.ꝛ postea ꝓhibuit.xxij.q.ij.si quelibet.§.qñqꝫ.
Item abraam in egypto sarã vxorẽ simulauit sororẽ suã esse nec tñ peccauit.xxij.q.ij querit.ꝛ.§.ꝓximo
Item Jacob simulauit se esse Esau ꝑmogenitum Jsaac.ibidem
Itẽ iustũ bellũ habentib⁹ qñqꝫ ꝯ hostes expedit simulatio.xxiij.q.ij.dñs noster.
¶ nulli ꝑiudicat dolosa simulatio.xxij.q.v.quacũqꝫ
¶ baptism⁹ simulatori⁹ ñ cassat.j.q.j.spũs §.ecce.de con.dis.iiij.solet etiam
¶ ad oues xp̃i nõ ꝑtinẽt q̃ illis ficto corde miscentur.xxiiij.q.vi.de illis.
¶ malũ est religioso cadere a ꝓposito ꝛ postea simulare ꝓpositum.xx.q.j.certe.
¶ non solum in falsis sed etiam in simulatis operib⁹ filij dyaboli sunt.xxij.questione.v.cauete.

Simplicitas. ¶ Simplicitas columbina dicitur q̄ dolo caret, ⁊ hec suadet, vi, q, i, ex merito, xvi, q, i, si cupis

Itē simplicitas innata, ⁊ hec excusat tanto in commissis. lxxxvi. dist. tanta nequicia, circa finem. ⁊, xlvii, dis, de petro

¶ Tali parcitur simplicitati ⁊ venia conceditur. de con, dis, ii, scriptura. lxxxvi, dist, tanta nequicia

¶ Simplicitas impedit promouendū, xxxix, dis, petrus

¶ Plato pinoto si hāc habuerit dat ei coadiutor, lxxiiii, dis, epoꝝ. vii, q, i, qr, frater,

Itē abbatibꝫ ꝓpt simplicitatē nō dant coadiutores ſꝫ deponūt, xviii, q, ii, si q̄s abbas

¶ Sancta rusticitas ⁊ simplicitas solum sibi prodest, ⁊ quantum ex vite merito edificat, tantū nocet si destruentibꝫ nō resistat ii, q, vii, sancta quippe

Item vbi simplicitati tm̄ studetur disciplina negligitur, xi, q, i, fratris

¶ Sacramentoꝝ collatione dꝫ esse simplex ⁊ sine venalitate ꝯsensus. i, q, vi, sicut is

Sindicus. ¶ Per sindicū absentis intimat voluntas ar, xciiii, dis, c, i, lxv, dist. non debet.

Singularitas. ¶ Singularitas in monachis ⁊ contemplatiuis approbatur, xvi, q, i, si cupis

¶ Singularitas nisi sit deo contraria communem consuetudinem non debet violare, turpis est em̄ oīs pars vniuerso suo nō ꝯgruens, viii, dist, q̄ contra mores

¶ Singularitas moꝝ etiam bonoꝝ inconsuetos scandalisat, xii, dis, illa.

¶ Qui strictius viuit q̄ꝫ habent mores eoꝝ cum quibꝫ viuit singularis ⁊ supstitiosus videtur, xli, dis, quisquis

¶ Singularitas inter inconsuetos flagitiū reputatur, viii. dis, que contra.

¶ Nō interest quicq̄d alimentorum sumat dummodo nō sit singularis sed ꝯgruat i oībꝫ generibꝫ alimentoꝝ his cuꝫ quibꝫ viuendum est, xli, dis, quod dicit.

¶ Exceptis religiosꝭ null⁹ in decātando diuina officia aliter q̄ꝫ in cēpali eccl'ia cātantur dꝫ esse singularis, xii, dist, de his

Sinodus. ¶ Sinodus ex greco interpretatꝭ comitat⁹ vel cetus, ꝯcilii vero nomē tractū est a romanis, eo q ad tractandū cōmuni intentione ꝯueniebant. xv, dis, sinodus

De hac materia habes vbi agitur de conciliis

Sobrietas. De sobrietate epōrum habes, xxxv. dis, p totum, ⁊, xli, dis, p totum.

De sobrietate habes sup̄ vbi agitur de abstinentia, ⁊ de cibo, ⁊ de ieiunio.

Societas. ¶ Societas reqrit cōcordiam moꝝ, xli, dis, quod dicit. ⁊, c, clericus

¶ Soci⁹ tenetꝭ socium defendere ab iniuria. xxiii, q, iii, nō inferenda

¶ Bon⁹ q in bonitate pmanet non pollutꝭ si malo societꝭ. xxxii, q. i. non est. Exemplū ibi de osee ⁊ de meretrice.

¶ Boni quandoqꝫ luunt societatem malorum, xxiiii, q, i, nō turbatur

¶ Bonū est malū sociū declinare ne sicͥ morbida ouis inficiat ꝯgeriem societatis, xlv dist. ſꝫ illud, xxiiii. q, iii, resecande, ⁊, c, ecce autem. ⁊, c, illud sane

¶ Difficile est incorruptū pmanere q̄ corrupto sociatꝭ, xxiii, q, iiii, quisq̄s vel quod potest, in fine.

¶ Tripliciter associatur q̄s malis, aut committendo, aut fauendo, aut in nō corripiēdo, xxiii, q. iiii, ita plane,

¶ Non caret scrupulo societatis occulte q̄ manifesto facinori desinit obuiare, lxxxiii dis, error, xxiii, q, iii, qui potest, lxxxv. dist, culpam facientis

¶ Societas maloꝝ est quandoqꝫ toleranda ⁊ qñqꝫ fugienda, vii, quest, i, suggestum, ⁊ duobꝫ, ca, se.

¶ Incantationes ⁊ artes magice fiunt ex quadam pestifera societate hoim ⁊ demonum, xxvi. q, ii, illud. in fine

Sodomia. ¶ Pctm̄ sodomie exercetur in masculis et in feminis, xxxii, q, vii, vsus,

¶ In pctō sodomie deordinatur ordinatio dei ⁊ nature, xxxii, q, vii, adulterii,

¶ Societas q̄ cū deo esse nob dꝫ violatꝭ, cuꝫ natura cui⁹ ipse auctor est libidinis pūersitate polluitꝭ. xxxii, q, vii. flagitia

¶ Pctm̄ sodomie etiā apud gētiles est detestabile, xxxii, q, vii, flagitia

¶ Sodomie pctm̄ grauī⁹ est adulterio, xxxii, q, vii, vsus

¶ Pctm̄ sodomie pei⁹ est q̄ꝫ cū ꝓpria matre

peccare.xxxij.q.vij.adulterij.
¶ loth obtulit suas stuprari filias, vt detestādū pctm̄ sodomie in alijs impediret xxxij.q.vij.offerebat.

Sollicitudo. ¶ sollicitudo tēporaliū suffocat spūalia.xlix.di.hinc eteni.ante me.
¶ hoc nō deber esse in clericis ꝛ religiosis xij.q.i.cui portio deus
¶ pia sollicitudo est egenorū cōmodis intendere.lxxxvij.di.diuine.
¶ cū honoris augmēto cura ḡz sollicitudinis dꝫ excrescere.E.dist.rationis
¶ epūs sollicit⁹ dꝫ esse circa defensionē pauperū,redemptionē oppressoꝝ.ꝛ munitiōez monasteriorū.lxxxiiij.dist.§.i.
Item dꝫ esse sollicit⁹ tanq̄ꝫ pastor circa gregem suum.lxxxi.dist.oportet
De hac materia habes vbi agitur de negligentia.

Somnus. ¶ negligens platus dormienti comparat.lxxxvi.dist.fratrem.
¶ aliqñ sompnum vanū ꝛ deceptoriū dormientibus immittunt demones.xxvi.q.iiij.sciendum.circa medium.
¶ demones maxime in somniis infideles deludūt diuersas eis species ꝛ silitudines offerentes ꝛ p deuia queqꝫ ducēdo, et hoc cū sol⁹ patiat̄ spūs in corpe euenire opinatur.xxvj.q.v.episcopi.post mediū.
¶ somniādo illusiōes ꝯtingūt hoīb⁹ multipliciter.vj.di.testamentū.ꝛ.c.se.

Sors. ¶ sors nō est aliq̄d mali sed res i hūana dubietate diuinā indicans voluntatē.xxvj.q.ij.sors.
¶ licet sortib⁹ nil mali insit tn̄ ꝓhibent̄ homines ne sub hac specie ad antiq̄s ydolatrie cult⁹ redeāt.ibidē.§.primo.
¶ qui sortib⁹ vtunt̄ ad negocia secularia ꝛ ad vanitatē diuina oracula vident̄ cōuertere.xxvj.q.ij.hi qui.
¶ sortes q̄ dicunt̄ apl'oꝝ vel alioꝝ sctōꝝ sunt damnate ꝛ exercentes sunt excōmunicati.xxvj.q.v.si quis clericus.ꝛ.q.vij.nō obseruetis.ꝛ ca.sequenti.
¶ oīe genus sortiū sub anathemate ꝓhibetur.xxvj.q.v.sortes.ꝛ.c.se.
¶ tpe necessitatis in libris diuinis ꝓmissa orōne dñica vel alia sortes vident̄ cōcedi xxvj.q.ij.hi qui.ꝛ.c.se.

Sortilegium. ¶ sortilegi sūt q̄ p quasdā inspectiones sortiū vel figuraꝝ futura ꝓmittunt.xxvj.q.j.sortilegi.
¶ qui seruant constellationes sortilegi dicuntur.xxvj.q.v.non liceat.
¶ in kalendis Januarij mēsam cū epulis ratione diuinationis parare sortilegiū est cōmittere.xxvj.q.vij.si quis
¶ ligature caracteꝝ vel aliaꝝ rerū q̄s medicina nō requirit.vl' obseruatio sternutationis.aut liminis ꝯculcatio.aut dierum egyptioꝝ obſuatio.ꝛ plura alia noīe sortilegij damnant̄.xxvj.q.ij.illud quod
¶ portare sup se lapides ꝓciosos vel herbas nō est sortilegiū.xxvj.q.vi.c.vi.
¶ infirmantib⁹ carmina sortilega nil proficiunt.xxvj.q.vij.admoneant.
¶ q̄ fuat sortilegia sūt xp̄iane fidei et baptismi violatores.xxvj.q.vij.nō obſuetis.
¶ sortilegi a diabolo cui deseruiūt sunt captinati.xxvj.q.epī eorum.
¶ ab episcopis de parrochijs sūt expellendi.ibidem.
Itē sortilegi sūt excōicandi.xxvj.q.v.§.j.
¶ sortilegi ꝛ eis assentientes ad accusatiōnē nō sunt admittendi.ij.q.viij.quisq̄s.
¶ serui si sint sortilegi ꝟberib⁹.si liberi carcerib⁹ sunt castigādi.xxvj.q.v.contra.
¶ q̄ credit sortilegis q̄nqꝫ annis.dꝫ penitere.xxvi.q.v.non liceat.
De hac materia habes vbi agitur de diuinatione ꝛ de incantatione.

Spectaculum. ¶ die solenni ecclīaꝫ cōtemnentes ꝛ spectacula custodientes sunt excōmunicandi.de ꝯse.di.j.qui die.
¶ precipue clerici curiosis spectaculis nō debent interesse.de ꝯse.di.v.non oportet.xxiij.dist.his igitur.
¶ clerici spectacula saltantium debent vitare.xxxiiij.dist.presbyteri.
¶ penitens si ꝑfecte vult penitere dꝫ se a spectaculis seculi cohibere.de p.c.dis.v.§.j.ante finem.ver.cohibeat.

Spūssanctus. ¶ spūssanct⁹ equalis est patri ꝛ filio.de ꝯse.di.v.de spūsancto.
¶ a pr̄e ꝛ filio ꝓcedit.de ꝯse.di.v.saluator.
¶ spirituiscto attribuit̄ potētia miraculorū.de ꝯse.dist.v.de spūsancto.
¶ spūssanct⁹ extra ecclīam nihil operatur.

xxiiij.questione.j.audiuimus.

¶ non scissuras sed vnitatem amãtes spiritumsanctũ accipiunt.ibidem.

¶ peccata tenere vel dimittere vel excommunicare opus est spũssancti.ibidem.

¶ in dño semp mansit spũssanct⁹. in alijs vero sanctis qñqȝ manet. qñqȝ recedit. de pe.dist.ij.§.ɔ̄trendum.

¶ nemo potest dicere dñs iesus nisi in spiritusancto.ibidem.post me.

¶ nemo accipit spm̄sanctũ nisi intra ecclesiam.xxiiij.q.j.audiuim⁹.

¶ blasphemare spiritum sanctũ est contra sacros canones proterue agere.xxv.q.j.violato.

¶ aplus absens corpore pñs spũ corinthium tradidit sathane.ibidem.xxiij.q.i.audiuimus.circa me.

¶ simoniaci non habent spm̄sanctũ veritatis sed spiritũ mendacij.ꝛ illũ alijs dãt.i.q.i.gratiam.

¶ septem modis in spm̄sanctũ q̄s peccat. videlicet cum q̄s male sentit de ꝑsono spiritussancti.de ɔse.di.iiij.hi vero.

Item cum q̄s obstinatur ꝛ dicit.oĩa mala impuni͂ et bona nõ remuneranda.de pe.dist.iij.§.adhuc.in fi.

Item q̄ penit⁹ desperat vt Chaym q̄ dixit. maior est iniq̄tas mea q̄ȝ vt veniam merear.de pe.di.i.voluissent.§.ex his.

Item cum q̄s veritatẽ cognitã impugnat. sicut illi q̄ christũ dixerũt in beelzebub demonia ejicere.i.q.i.eos qui.

Item cum q̄s q̄cunqȝ modo mortalit̃ peccat.nã ex hoc spm̄santũ a se fugat.de peni.di.iij.inter hec bircam.ij.

Item cũ q̄s scienter in q̄cũqȝ mortali pctõ ꝑseuerat.de pe.di.iij.ibidem.ante fi.

Item cum quis existens in peccato habet propositum nunq̄ȝ penitere.de pe.dist.i.potest etiam.

Spoliatio

¶ cũ spoliat̃ q̄s rebus vel beneficio ab aduersario.tunc ante litis ingressum restituitur.ij.q.ij.per totum.iij.q.i.episcopi.v.q.ij.si primates.xi.questi.iij.fratres.xxxiij.q.ij.historia.

¶ si obijciatur spoliato exceptio rei iudicate a qua non fuit appellatum tunc non restituitur.ij.quest.vi.c.ei qui appellat.§.diffinitiua.

¶ cũ spoliat̃ q̄s a iudice nõ suo.h̃ statim restituitur nisi ꝑpter graue scandalum dissimuletur.iij.q.vi.hec quippe.

¶ si spoliat̃ q̄s a iudice suo q̄ ꝑpter iustam causam absens inuenit̃.h̃ statim restituit̃.vij.q.i.presentiũ. sed absens ex contumacia si infra annũ purgare voluerit innocẽtiam est audiendus.xi.q.iij.rursus.

¶ si spoliatur q̄s presens a suo iudice post appellationeȝ nihil agitur et spoliatus ad omnia restituitur.ij.questi.vi.c.vltimo.§.appellatore.

¶ si spoliatur q̄s a iudice suo ante appellationem ordine iudiciario non restituit̃.ij.q.vi.c.vi.§.qñqȝ vnam.

¶ si a iudice suo ante appellationẽ ordĩe iuris ꝑtermisso q̄s spoliatur statim restituit̃.ij.q.i.notum sit.

¶ spoliatus etiam absens per procuratorem potest restitui.iij.q.i.episcopi.§.sȝ notandum.

Sponse

¶ sponse ꝓmisse non statim debent dari ne vilescant.xxvij.q.ij.institutum.

¶ vno viuente alteri alter nõ debet ɔiungi.xxvij.q.ij.desponsatam.

¶ vterqȝ ipsorum altero inuito potest religionem approbatam intrare.xxvij.q.ij.de sponsatam.

¶ dos sponse scripto debet cõfirmari.xxx.q.v.nostrates.

¶ propter publicam honestateȝ neuter alterius consanguineũ nec in vita nec post mortem potest accipere.xxvij.q.ij.si q̄s desponsauerit aliquam.ꝛ.c.si quis vxorem.ꝛ.c.se.

¶ fornicatio voluntaria videtur tollere desponsationis vinculuȝ de futuro.xxvij.q.ij.raptor.

¶ sponsa iubet̃ lugere mortẽ sponsi sui q̄si viri sui.xxvij.q.ij.omne.in fine

¶ opprimens sponsam alterius morte punitur.xxvij.q.ij.omne.

¶ sponsa qñqȝ dr̃ vxor et sponsi qñqȝ viri.xxvij.q.ij.quapropter.ꝛ pluribꝰ.c.se.

¶ sponsus cũ sponsa ob reuerentiã bñdictionis ꝑma nocte debẽt in ꝟginitate permanere.xxiij.di.sponsus.

Sponsalia

¶ sponsalia sunt futurarũ nuptiarũ federa.xxx.q.v.nostrates.

¶ ante septenniũ nequeũt ɔtrahere sponsalia.xxx.q.ij.§.i.ꝛ.c.sequenti.

¶ Sponsalia in cunabulis p parentes contracta non tenent nisi pueri postq̃ ad annos discretionis puenerint ꝯsentiant, xxx q. ij. c. vbi.

¶ Sponsalia quãq̃ ꝯtrahunt p verba de presenti, et hec quia faciunt matrimoniũ non soluunt, nisi p religionis ingressum, xxvij q. ij. sci ipsi

Item p frigiditatis perpetuum maleficiũ .q. v. consuluisti. §. hoc autem

Item verba de futuro hec impediũt cũ alio ꝯtrahendũ sed nõ diminuũt iam contractũ. xxvij. q. vi. z. §. sequenti

¶ Parentibus nõ licet pueroꝝ spõsalia frangere que vtroruq̃ consensu cõtrahuntur. xxxi. q. iij. c. si qui parentes

¶ Euidens signũ spõsaliũ est p anulũ subarratio, xxx. q. v. nostrates

De hoc habes vbi agitur de anulo

¶ Sponsalia p parentes tm̃ tractari debẽt. non est enĩ virginalis pudoris eligere maritũ, xxxij. q. ij. nõ omis. §. se.

¶ Viuente auo pater puelle de sponsalibꝫ tractandis non debet se intromittere, sed auus, qz ipse pater est in potestate aui, xxxij q. iij. c. j.

De desponsatione marie cũ Joseph habes xxvij. q. ij. §. j.

De hac materia z de ꝯditionibꝫ turpibꝫ z honestis q̃ fiũt in sponsalibꝫ habes vbi agitur de matrimonio.

Stabilitas

¶ Stabilitas prelatis z clericis suis ecclesijs z locis precipitur z contrarium inhibetur, vij. q. j. nõ oportet, z per omia ca. vsq̃ ad ca. sanctum

De stabilitate habes vbi agitur de constantia.

Statera

¶ Statera dolosa q̃ gra-nũs pro se, leuius p alio ponderat est vitanda, xxiiij. quest. j. nõ afferamus.

¶ Omnis iudex stateram gestare debet vt ĩ vtroq̃ penso iusticiã z misericordiã habeat, xlv. di. omnis

¶ Quilibet q̃si in statera sermones suos debet ponderare, l. di. ponderet

Statuta

¶ Statuta sanctorum patrum inuiolabiliter sunt seruanda, xj. di. nolite.

¶ Ecclesiastica statuta q̃d. ĩ apostolica traditione, q̃dam auctoritate scripture, q̃daz consuetudine confirmantur, xj. dist. ecclesiasticarum.

¶ Apostolica statuta nõ debẽt negligi nec variari nec p concertationem disturbari, xxv. q. ij. amputato

¶ Fit statutũ ꝑpter honestatem tenendam, xxxv. q. iij. porro.

De hac materia habes vbi agitur de publica honestate

Item fit ꝑpter inhonestatem delendam. de conse. di. iiij. nec quenq̃. vbi agitur de immundicijs corporalibꝫ

Item fit ꝑpter vtilitatẽ habendã. j. q. vij. tali, vbi ꝯstituitur ꝑpter ecclesie vtilitatez, vt cũ illegitime natis dispensetur

Item fit ꝑpter inutilitatẽ euadendã, xij. q. ij terrulas, vbi statuit q inutiles res ecclie alienari possunt.

Item fit statutum causa diligentie habẽde, xviij. di. pueuit, vbi statuitur q sinodi certis temporibꝫ habeant

Item fit causa negligentie remouende, lxxix. di. volumus, vbi statuitur q episcopꝰ vicariũ habeat.

Item fit causa necessitatis, qua cessante debet statutuz cessare. j. quest. j. quod pro necessitate.

Item fit causa facilitatis, lxxx. dist. fraternitatem, vbi statuit q episcopales sedes debent esse ꝓpinque vt facilꝰ ad electionem archiepi conueniant

Item fit causa maioris mali vitãdi, xiij. dis. ca. j. z. c. ij.

Item fit causa maioris boni adipiscẽdi, xix q. ij. due, vbi dr̃ q clericꝰ ꝯtradicente epo religionẽ potest intrare

Item fit causa oppressionis vitande, xvi. q. j. ꝑdicator, vbi dr̃ q maior minorez opprimere non debet

Item fit causa subiectiõis fuande, xcv. dis. esto, vbi dr̃ q̃liter epi ad pbros et pbri ad epos se debent habere.

¶ Legitime statutum potest dissolui ꝑpter peccantis abusum, lxiij. di. quia sancta. §. proximo.

Item ꝑpter auctoris detestationẽ, xvi. dist. canones, vbi dr̃ q licet bona sint q̃ statuerunt heretici, tñ sunt detestanda

Item ꝑpter securiorem prouisionem. de cõse. di. j. vasa, vbi dicit q pro ministerio diuino meliora sunt vasa aurea z argẽtea q̃ vitrea z lignea.

Item propter statuti nimium rigorem, xxxiiii. di. fraternitatis.

Item ne prebeat malignandi occasionem, xii. di. nos consuetudinem, ubi contra primum statutum de hereticis statuit de donatistis non promouendis

Item propter maiorem honestatem, xxxi. di. aliter ubi statuitur de grecorum sacerdotum uxoribus quod apud latinos dissoluitur.

Item propter exempli perniciem, xcvi. dis. bene. ubi statutum Basilii licet fuerit pro ecclesia cassatur.

¶ statutum antecessoris cassatur si oppressionem infert, xxxi. di. ante triennium.

Item si iniusticiam continet, xix. dist. secundum, et x. questi. ii. de precariis, L. distinctione nouit.

Item si casus inopinatus emergit. xii. q. i. certe.

Item si exemplum mali inducit, lxiii. di. quia sancta. §. verum

Item si melius alteri fuerit reuelatum, ix. di. noli.

Item si causa vel persona vel aliquod simile causam dederit statuto, xxix. distinctione, regule

De qua materia habes ubi agitur de constitutione.

Sterilitas

¶ in lege moysi maledicta erit sterilis, xxxii. q. iiii. recurrat. §. his ita.

¶ nulli licet uxorem dimittere propter sterilitatem et aliam ducere propter fecunditatem. ibidem, q. vii. tantum

¶ non videtur vere esse uxor que procurat contra bona matrimonii venena sterilitatis, xxxii. q. ii. aliquando.

¶ sancti patres propter sterilitatem uxorum ex ancillis pueros procreauerunt. xxxii. q. iiii. §. i.

Stola

¶ stola dicitur orarium, xxiii dist. ecclesiastica.

¶ stola episcopus et sacerdos utrumque humerum debet ambire pectus in modum crucis stringendo ad designandum quod christum crucifixum in pectore portans secure stet inter prospera et aduersa, xxiii. dist. ecclesiastica.

¶ qui sine stola celebrat vel euangelium legit grauiter excedit unde et excommunicari precipitur. xxiii. distinctione, ecclesiastica, in fine.

¶ dyaconus in sinistro humero stolam gestare debet ut expedite presbytero ministrare valeat, xxv. di. unum orarium.

¶ sacerdos numquam debet corpus christi sumere vel per alios portare nisi stola in pectore ad modum crucis circumseptus, xxiii. di. ecclesiastica.

Studium

¶ studium apostolici debet esse circa profectum imperii, xcvii. di. victor.

¶ studium episcopi debet esse ut diuersarum scientiarum studium procuret in ecclesiis baptismalibus, xxxvii. dist. de quibusdam.

¶ studium debet esse clericis diuinis officiis intendere, xxiii. distinctione. his igitur in fine.

¶ clerici studium auaricie debent declinare, ibidem

Item detestabile studium simonie debent fugere, i. q. i. quod studet.

¶ studium liberalium artium ad utilitatem ecclesie exercendum approbatur, xxxvii. di. de quibus.

¶ studium in libris poetarum ratione curiositatis clericis inhibetur, xxxvii. dis. fere per totum.

Item clericis inhibetur ne filios suos in ecclesiarum sumptibus studiis secularium scientiarum occupent, xxxvii. dist. legant. et ca. vino. et ca. omnem.

Stultum

¶ stultum est nolle a quocumque bona discere, xxii dist. de constantinopolitana.

Item peccati periculum et pene correspondentis non pensare, xxxviii. di. qui in ea. ubi dicitur. qui stultus est in culpa sapiens erit in pena.

Stuprum

¶ stuprum est illicita virginum defloratio. xxxvi. q. i. lex. §. cum ergo.

Subdiaconus

¶ subdiaconi appellantur qui subiacent officiis et preceptis leuitarum, xxi. di. cleros.

Item subdiaconi officium est calicem et patenam ad altare christi deferre et leuitis tradere, xxv. di. perlectis.

¶ nullus debet ordinari in subdiaconum nisi promissa castitate, xxviii. di. de siracusane. §. ecce, et duobus c. se.

¶ tempore apostolorum subdiaconatus non erat

sacer ordo,xxi.di.§.in fine,lx.dist,null⁹ in episcopum.

¶ subdiaconus potest eligi in epm et non in archidiaconū,lx,di,innotuam⁹, ꝛ.c.nullus in episcopum

Subscriptio ¶ subscptio tabellionarii vl' si non habetur tabellio trium testiū subscriptio scripturam facit autenticam,xvi,q.iii placuit vt,§.potest.

¶ subscriptio requiritur in electione,lxiii, dist,quanto.

Item requiritur in constitutionis promulgatione,xcvi.di,bene quidem. xxxv,q,ix, quod quis

Item requiritur in sciencie prolatione,xvii di.concilia.§.hinc etiam

Item reqrit in rerū ecclesiasticaꝝ alienatione,xii,q.ii.sine exceptione

Item reqrit in libertatis datione,xvii,q,ii, epus qui mancipium

De simili materia habes vbi agit de scriptura.

Successio ¶ in ecclesiis nō debet esse successio. viii. q.i.apostolica.

¶ episcopus nō potest sibi substituere successorem. viii,q,i,p totum.

¶ filius sacerdotis vel clerici nō potest immediate in ecclesia succedere patri,i,q,i.cl to turpem.

¶ varietate multiplicis successionis abolet ur viciū pdecessoris,ibidem

¶ bona defuncti epi seruanda sunt diligēter successori,xii,q,ii,hec hui⁹ placiti. ꝛ.c.licet. ꝛ.c,caritatem.

Successor ¶ successor factū predecessoris mutat propter subditoꝝ oppressionē,xxxi,di,ante.

Item propter manifestam iniquitatem,L. dist,nonne.

Item pter exempli perniciem,lxiii, dist,q2 sancta,§.verum.

Item ob iudicis circūuentionem,xxxv,q. ix,apostolice. ꝛ duobꝰ,c.se.

Item ob gratie dispensationem,xxxv,q,ix. sententiam.

Item ob originis incertitudinē,lxviii,dist, corepiscopi.

De hac materia habes vbi agitur de statuto ꝛ de constitutione.

Suffragium ¶ suffragia ecclesie tercia p mortuis prosunt,xiii.questione,ii,non estimemus.

¶ quattuor modis fiunt suffragia p mortuis,aut missis,aut elemosynis,aut ieiuniis,aut pcibꝰ,xiii,q.ii,anime.

¶ cum pro centum animabꝰ psalteriū vel missa dicitur nō minus q̄z si pro qualibet earum diceretur accipitur,de conse,dis.v. non mediocriter.

¶ pro suffragiis mortuoꝝ alii diem tertiū alii diem septimum,alii tricesimū,alii quadragesimū observare consueuerunt,xiii. q,ii,quia alii.

¶ debita suffragia mortuoꝝ non reddentes fures sunt ꝛ sacrilegi,ꝛ sunt excōicandi,xiii,q,ii,q oblationes

De hac materia habes vbi agitur de mortuis ꝛ de elemosynis.

Superbia ¶ superbia est bona que non habet q̄s simulare,xii,q,iii,si quis vero

Item superbia est aliis se preferre,xxii,dist, de constantinopolitana.

Item superbia est varias opiniones ex scripturis sacris confingere,xxx, distinctione hec autem

Item superbia est subditos non cum beniuolentia sed cum asperitate corrigere,xlv di,licet nōnunq̄.

Item supbia est arrogāter alios instruere, xlvi. di,hoc habet,xlv,di,recedite.

Item superbia est occasione habitus vl' religionis simpliciores quosq₃ despicere, xxx.dist.si quis per superbiam,xlv,dist.vera iusticia.

Item superbia est sine meritis preffici vl' ordinari velle,lix,di,si officia.

Item superbia est peccatum suum in confessione non manifestare,de pen,di.i.taciturnitas.

Item superbia est officia aliis conuenientia sibi vsurpare,x,dist,quoniam,xciii,di, diaconi ecclesie sunt.

¶ nabuchodonosor propter superbiā in bestiam est mutatus,xvii.quest.oc.iiii,minor.

Superfluitas ¶ superfluitas cibi ꝛ potus nocet anime ꝛ corpori,de psc,dis.v.nihil enī sic.ꝛ duobꝰ,c,sequentibꝰ.

¶ Superfluitas temporalium maxime cle ricis arguitur, xlvij. distinctione, sicut, xij. q. ij. aurum.

Item arguitur in usu ciborum et potuum, xliij. di. §. j. & c. sequenti.

Item arguitur in excessu deliciarum et lasciviarum, xxxv. dist. ecclesie, xlj. distinctione, quisquis.

Item arguitur in immoderata effusione verborum, xliij. di. si rector, ante finem.

Item in constructione edificiorum. lxxxvj. distinc. non satis. §. item pulchra, xij. q. ij. gloria.

Superstitio ¶ superstitio est quicquid institutum est per homines ad facienda & colenda idola vel ad colendam sicut deum creaturam xxvj. q. ij. illud quod.

Item superstitio est servare tempora & agendis in edificijs inchoandis, in dieb9 egypciacis custodiendis, xxvj. questione. vlti. quis existimat.

Item superstitio est pacta quedam & federa cum demonibus subire, qualia fiunt per magicas artes, xxvj. q. ij. illud quod.

Item superstitio est strictius vivere quam mores eorum cum quibus quis habitat se extendunt, xlj. di. quisquis.

Suspensio ¶ suspensio est duplex, videlicet corporalis & spiritualis.

¶ suspensio Iude corporalis non delevit peccatum sed auxit supplicium, xxiij. questi. v. si non licet.

Quotquot seipsos suspendunt vel aliter occidunt cum Iuda perpetue damnationis exitium incurrunt, xxiij. q. v. si non licet.

De suspensione Iude habes vbi agitur de Iuda.

¶ suspendendis in patibulo si digne penituerint non est neganda eucharistia neque sepultura. quia talibus supplicium cedit ad peccati remedium, xiij. questione vlti. capitulo vltimo.

¶ suspensio spiritualis est canonica vel ecclesiastica que contingit in officio & beneficio vel in vtroque, xxxij. distinctione, eos qui.

¶ a canone suspensi sunt ipso facto clerici publici fornicatores, xxxij. distinctione. nullus, & capitulo sequenti, xv. questione. viij. sciscitantibus.

Item heretici, xxiiij. questi. j. si quis dederit & capitulo sequenti.

Item scismatici. j. questi. j. quicunque, & capi. reperiuntur.

¶ suspenduntur clerici turpibus questibus et lucris incumbentes, lxxxviij. distinctione, consequens.

Item suspenduntur ab officio demoniaci et epilentici vel consimilibus vexationibus laborantes, xxxiij. dist. communiter, & duobus ca. sequentibus.

Item suspenduntur episcopi vel clerici de insolentijs se non corrigentes, xxxiiij. dist. quorundam.

Item suspenduntur clerici prelatis suis inobedientes & contumaces, xj. q. iij. si quis vero, et ca. absit.

Item quando quis suspenditur ab officio intelligitur tantum de officio in ecclesia exequendo. quia in privato tenetur omnes horas dicere, xj. questione, iij. si quis episcop9 in concilio.

Item in officijs eis participantes excommunicantur, xj. questio. iij. si quis episcopus damnatur.

¶ non timens suspensionem excommunicatur, xj. q. iij. si quis presbyter.

Item deponitur ab honore, xj. q. iij. si quis episcopus.

Suspitio ¶ omnis suspitio potius repellenda est quam recipienda, vj. q. j. omnes.

¶ fidelis homo non de facili debet venire in suspitionem, ibidem, xj. q. iij. absit, nota glo.

¶ est suspitio temeraria & hec est repellenda quia non vult de9 hominem ab humano iudicari arbitrio, ij. q. j. multi, post me.

Item suspitio probabilis, & hec recipit probationem in contrarium, vij. q. j. presentium.

¶ suspitio surgit ex presumptione iuris, vel ex testium productione, ij. q. vij. accusatio quoque.

Item est suspitio violenta, & hec sufficit ad sententiam, vt si vxor cum adultero in vno lecto invenitur, xxxij. q. j. dixit.

Item ex signis verisimilibus et ex infamia et hec inducit purgationem, ij. q. j. deus, & q. v. presbyter.

Item surgit ex adversariorum confictione, et hec est contemnenda, xj. questione, iij. in cunctis.

De hac materia habes vbi agitur de presumptione.

Tabellio ¶ quelibet ciuitas debet habere tabellionem. xvi. questione. iii. placuit. §. is autem.
¶ vbi tabellio ad instrumentum scribendum non habetur sufficit trium testiũ subscriptio. ibidem.

Taberna ¶ tabernas clerici pro aliis non debent tenere. xliiii. dist. nulli.
Item nisi in necessitate pegrinatiõis tabernas ad comedendũ vel bibendũ non debent intrare. xliiii. di. clerici.
¶ clericꝰ tabernã frequẽtãs. si admonitus nõ cessat debet deponi. xliiii. di. nulli.

Taciturnitas ¶ est taciturnitas bona et mala. xliii. di. sit rector. p totũ ca.
¶ in consilio vel in capitulo bona est taciturnitas et mala tumultuosa verbositas. v. q. iiii. in loco.
¶ tacenda sunt coram indignis fidei sacramenta. xliii. di. in mandatis.
¶ qñ in obligatione tacet ipsa taciturnitas sibi pũdicat. xxviii. di. dyaconi.
¶ taciturnitas mala est in peccati ꝯfessione. de pe. di. i. taciturnitas.
Item in veritatis defensione. xi. q. iii. quisquis. et c. nolite timere.
Item in subditoꝝ correctione. ꝓpter qđ platus inutꝰ dr. xliii. di. sit rector.
¶ taciturnitas siue bõa siue mala qñ qꝫ trahit ad ꝯsensũ vicꝫ ꝓpter fauorẽ ordis. iiii. di. siꝰ sciente. vbi dr ꝙ dñs si scit seruũ ordinari et tacet videt̃ consentire.
Item propter fauorem religionis. xx. q. ii. et ca. i. et ii. vbi dr ꝙ qui anno et die vno i religione steterit. etiam si voce professus nõ sit videtur ex taciturnitate in ꝓfessionẽ cõsensisse.
Item propter fauorem matrimonii. xxix. q. ii. si quis ingenuus. vbi dicitur ꝙ ducens ancillam in vxorem scienter non potest eã dimittere. quia tacendo videtur in eaꝫ cõsensisse.
Item propter fauorem castitatis. xxvii. dist. diaconus. vbi dr ꝙ sacrũ ordinẽ recipiẽs etiam tacendo de tenenda castitate in eaꝫ consentit.
De hac materia habes vbi agitur de silentio.

Tangere ¶ qñ iustos tãgit velut pupillã oculi dñi tãgit. ii. q. vii. accusatio quoqꝫ.
¶ tangere immundũ est peccatis alioꝝ ꝯsentire. xxiii. q. iiii. recedite.
¶ cum pctĩ displicet et illud redarguit immundũ nõ tangit. ibidẽ. et c. tolerãdi.
¶ etiã sine coitu lasciuꝰ tactꝰ graue est peccatũ. xxvii. q. i. nec aliqua. xxxii. questio. v. nec solo.

Temeritas ¶ temeritas ẽ maiorum statuta aut supioꝝ contemnere. ii. q. i. notum. vii. q. i. nihil. x. q. i. hanc consuetudinem. in fi. xxii. q. iiii. episcopi.
¶ temeritas incurritur cũ a subditis vita et facta superiorũ diiudicantur vel repꝛehenduntur. xxi. di. nolite. xiii. questio. ii. placuit. et c. sequenti.
¶ temeritas facilitatis veniam continet et inconsultꝰ calor calũnie vicio caret. ii. q. iii. si quẽ. §. notandũ.
¶ temeritas accusatorum tribꝰ modis detegitur. aut enim calumniantur aut puaricantur. aut tergiuersantur. ii. q. iii. si quẽ. §. proximo.
De temerario iudicio et de suspitione habes in suis locis.

Temperantia ¶ temperãtia cibi est vt non plus qꝫ necesse est seruitur corpori. sola eius infirmitas reficitur vt ad vsus exercende virtutis aptum habeat. xliiii. distinctione conuiuia. de conse. distinc. v. non dico.
¶ temperãtia ꝓdest anime et corpori. qꝛ nihil sic homini ꝓdest sicut moderata refectio. de ꝯse. di. v. nihil enim sic.
¶ nec in manducando nec in abstinendo ꝯsistit iusticia sed in vtrisqꝫ ꝯm naturę capacitatem temperãtia. xli. di. quod dicit et tribꝫ. c. ꝑcedentibꝫ.
¶ tpe ieiunioꝝ maxime est seruãda. de ꝯse. di. v. sint tibi ieiunia.
¶ temperãtia attendit in moribꝫ. xxiii. dist. qui eṗs.
Item est habenda in dandis elemosynis. lxxxvi. di. nõ satis. §. item pulchra.
Item in infligendis penis. xlv. distinctiõe. disciplina. vbi dicit ꝙ de lenitate et de seueritate debet fieri quoddam temperamentum.

Temporalis ¶ Re° largiũ tēporalia ꝓpter elemosyne largitionē.xvj.q.j.reuertimini.
Item propter pietatem factam.xxij.questi.ij.si quelibet. Exemplum ibi de obstetricibus.
Item propter decimarum solutionem.xvj.q.j.decime.
¶ Subtrahunt tp̄alia cū excipis nō fiūt elemosyne.xvj.q.j.reuertimini.
Item cum non soluuntur decime.xvj.q.j.decime.
¶ Contemplatiui ab oīm strepitu temporalium quiescere debent.xvj.q.j.duo.
¶ Temporalia debent possideri sed nō nisi ad vsum.ibidem.post mediū.
¶ De omnibus temporalibus deo ab hominibus reddenda est ratio.xv.q.j.firmissime.§.ex eo.
De hac materia habes vbi agitur de diuinis.

Tempus ¶ Tempora ꝓpter diuinationem nō sunt huiuda.xxvj.q.vj.non licet.
¶ Tempus merendi non est nisi in presenti.xiij.q.ij.in presenti.
¶ Tp̄is qualitate res mutanť.x.q.iij.p̄sertī.z.c.sc.xxxv.di.ab exordio.
¶ Christ⁹ veniēs in fine tempoꝝ traxit finē ad principiū.xxxv.di.ab exordio.
De quattuor temporib⁹ habes supra vbi agitur de ieiunio.
¶ Temporib⁹ nostris non solum corpa sed etiam merita in hominib⁹ defecerunt.xxxiij.di.fraternitatis.
¶ Multa tolerantur ꝓpter temporum necessitatem vel vtilitatem vel scandalum.j.q.vj.requiritis.et ca.sequenti.xxiiij.q.j.prudenda in fine.
De temporib⁹ habes vbi agiť de p̄scriptione.z in multis locis vbi agitur cū temporis adiunctione.

Temptatio ¶ Tēptatio ē multiplex.videlicz dei hominis z diaboli.de pe.di.ij.§.opponitur.z.§.econtrario.
¶ Temptat deus ad instruendū.xxij.q.ij.pphetauit.§.quandoq3.
Item ad pugnandum.vj.q.j.sunt plurimi.de pe.di.ij.§.opponiť.post mediū.vbi agitur de temptatione tribulationis.
¶ Temptatio est vita hominis super terrā.de pe.di.ij.§.opponitur.
¶ Humana temptatio est cū in animo illicitis temptamur etiam nolentes. s3 diabolica cum quod caro suggerit anim⁹ consentit.de pe.di.ij.§.econtrario.
¶ Sunt quidam qui nō expectant temptationem sed preueniunt voluntate.de pen.di.v.§.j.circa p̄n.
¶ Cum temptatio in corde non reprimitur etiam in actione dominatur.xlix.distinct.hinc etenim.
¶ Nemo debet temptare deū3 dum habet quod consilio rationabili faciat.xxij.q.ij.queritur.
¶ Iudicium per duellum et per ferrum calidum siue per aliquam aliam probationem phibetur.quia deus temptari videť.ij.questi.v.monomachiam.z capitulo cōsuluisti.
¶ Deū temptat qui habet quod faciat vnde suam z aliorum salutē precauere queat et non procurat.xxiij.questione.viij.si nulla.
¶ Temptat hominem diabolus.de pe.dis.ij.§.opponitur.ante.finem.
Item temptat bonos vt laceret et deuoret iij.q.j.nulli.
Item temptat dormientes.vj.di.testamentum.
¶ Mille modos habet temptandi.vj.questione.ij.c.j.
Item temptat sub specie boni mala suggerendo.xiiij.q.v.forte.
¶ Precipue sancti a peccato mūdi sustinēt temptationes diaboli.de peni.distinct.ij.§.opponitur.
¶ Maxime illos temptat qui deo sunt familiariores z in eius seruitio feruentiores.iij.q.j.nulli.

Terguersatio ¶ Terguersatio est ꝑborum cauta prolatione peccata sua leuigare.de pe.di.j.§.econtra.ij.in fine.
¶ Terguersari est ab accusatione desistere.ij.q.iij.si quē.§.notandum.

Testamentum ¶ Testamētum vetus differt a nouo in pluribus.quia in veteri pena.z in nouo venia peccati promitteť.xxij.q.iij.c.hec aūt.§.proximo.
Item illud terrorem.istud mansuetudinē inducit.ibidem.

Itē ī veteri ꝑ culpa morte moriebāť. ī nouo penitenti misc͞dia ꝑmittiť. ibidem

Item differt in matrimonij coniunctione. xxxv. q. j. §. j.

Item in pluriū vxorū ⁊ ꝯcubinarū ꝑmissione. xxxij. q. iiij. recurrat. § his ita

Item differt in multorum cerimonialium obseruatione. v. dist. §. j. vj. dist nō est peccatum. §. bis ita.

Item differt quia vetus requirit opera. nouum autem non tm̄ opera sed voluntatē. xv. q. j. si quis non.

Item testamentū vetus virginitatē nō approbat. quaꝫ nouum cōmēdat. xxxij. q. iiij recurrat. §. his ita

¶ concordat nouum testamentū cū veteri in moralium obseruatione. q2 obſuat decalogum. xxxij. q. iiij. meretrices

¶ in testamentis decedentiū vltima voluntas testatoris est ſuanda. xiij. q. ij. vltima. xvj. q. j. admouere. ⁊ ca. consideratio.

¶ heremite q2 ꝑpriū habent possunt testari. xix. q. iij. ꝑlatum. §. proximo

¶ religiosis ꝑpriū nō habentib9 non licet testari. xix. q. iij. quia. ⁊. c. sequenti

Item seruus. quia omnia sunt domini testamentum condere non potest. xiij. quest. ij. illud.

¶ vtrum liceat episcopis et clericis condere testamentum habes. xij. q. j. epi

¶ non licet eis de reb9 eccl͞ie sicut agris et frugibus siue oblationib9 siue de quibuscunqꝫ alijs testari. xij. q. j. episcopi. ⁊. q. ij. ꝑ totū. ⁊. q. v. nulli. ⁊. c. se.

Item bona propria decedentium ab intestato si non habent filios vel nepotes sūt ecclesiarum in quibus ministraut. xij. q. iij quicunqꝫ. et. q. v. c. vlti. et questi. ij. episcopus ꝗ filios

¶ in testamento xp̄s semp ꝑ vno filioꝝ reputandus est. xiij. q. ij. si q̄s irasciť.

¶ testamentorum non executores sunt sacrilegi fures. xiij. q. ij. qui oblationes. xvij q. iiij. sacrilegium

Item sūt egenoꝝ homicide. xiij. q. ij. clerici.

Item sunt excōmunicandi. ibidem.

¶ successor non seruans defuncti testamētum est exheretandus. xj. questione. j. siliuester.

Testis

¶ triplex est testis. videlicꝫ superior scꝫ deus. xj. q. iij. inter verba. vbi dr̄. ecce in celo testis meus. ⁊. xxij. q. j. si peccatum.

Item est testis interior. videlicet consciētia xj. quest. iij. inter verba. vbi dicitur. gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. ⁊. c. custodi.

Item est testis exterior. scilicet proxim9. de conse. dist. j. iubemus. xj. q. iij. non sunt. xxij q. j. nolo vt.

¶ est testimonium non solum verbale sed etiam reale. scꝫ facti euidentia. xxviij. dist. ꝑrius q̄ꝫ. lxxxij. dist. propositum. xxxiij. q. ij. de his vero

¶ apostoli verbo ⁊ opere sunt testes christi in hierusalem et in omni iudea. xj. questi. iij. estimant. in fine

¶ voluntas morientis etiā sine instrumēto probari potest ex circūstantiū testimonijs xxvj. q. vi. his q̄ tempore

¶ in testimonio est attendenda diuersitas locoꝝ ⁊ tempoꝝ. xxxv. q. vj. de parentela

¶ ad probationeꝫ ingenuitatis soli testes non sufficiunt nisi instrumētis ⁊ argumētis adiuuentur. iiij. q. iij. testes. §. itē in criminali. post mediū

¶ nullus potest esse iudex ⁊ testis. iiij. q. iiij. nullus vnqꝫ.

¶ testibus non testimonijs per scripturaꝫ delatis credendum est. iij. q. ix. testes. §. primo. ⁊. c. hortamur

¶ de illo est verum testimonium quod in presentia testificantium contigisse ꝑhibetur. iij. q. ix. testes. §. de his

¶ etiam non rogati dūmodo interfuerint testes esse possunt. iiij. quest. iij. testes. §. itē in criminali.

¶ testes sup vno facto in tp̄e ⁊ loco discrepantes repelluntur. iij. q. ix. testes. §. se.

¶ illi testes sunt grauiter puniendi q̄s tempoꝝ diuersitas simul facto nō interfuisse ostendit. ij. q. viij. nihilominus

¶ in causa criminali testimoniū dꝫ esse de visis notis ⁊ auditis. iij. q. ix. testes

¶ in testib9 attendenda est status dignitas. fidei puritas ⁊ morum grauitas. iiij. q. iij. testes. §. sequenti.

¶ illi precipue recipiendi sunt in testes de q̄bus p̄sumitur q2 veritatem facti magis sciant. xxxv. q. vj. c. j.

¶ licet simplici verbo iudicis credendum sit. tamen si ab ipso appellatur non potest esse testis in causa appellatiōis. ij. q. vj. statuendum.

¶ ad vnius testimonium nemo condemnatur nisi forte fama publica contra eum laboret. iiij.q.iij.testes.§.se.xxxv.q.vi.§.vlt.xxxiij.q.ij.admonere.ij.q.v.si mala.

Item nec ad testimonium vnius etiam si sit episcopus. vi.q.ij.per totum.iiij.q.iij.testes.§.se.ver.vnius.

¶ et hoc episcopo vel alteri prelato iniuria non infertur cum sibi soli in testimonium non creditur.vj.q.ij.ca.vlti.

¶ ad probandum duo testes sufficiunt vel tres.nisi in aliquibus casibus singularibus vbi plures requiruntur.iiij.q.iij.testes.§.se.post medium.ij.q.iiij.§.j.

¶ presul non damnatur nisi.lxxij.testibus presbyter autem nisi.xliiij. dyaconus pro cardinalis nisi vigintiiribus. Inferioris autem gradus clerici nisi septem testibus conuicti non debent condemnari.ij.q.iiij.presul

¶ nullus est idoneus testis in causa propria xv.q.iij.sane.in fine.

¶ nec in re nec in causa propria quis ad testificandum admittitur.iiij.q.iij. testes.§.sequenti.post medium

¶ contra se quisque testari potest. pro se pro minime.xiiij.q.ij.§.j.

¶ propter inimicicias potest quis repellere testes contra se quos admisit pro se alias non.iiij.q.iij.testes.§.se.ver.si quis

¶ qui agit non potest a reo petere testimonium iiij.q.iij.testes.ver.item qui intendit

¶ testes non videntur idonei quibus potest imperari.iiij.q.iij.testes.§.se.ante me.

¶ testis videtur suspectus si sit de domo iudicis.iiij.q.iiij.contra.

¶ nullus debet cogi vt ferat testimonium contra consanguineum vel affinem.iiij.q.iij.testes.§.se.ver.item lege iulia.

¶ nec parentes nec liberi inuicem aduersus se testificari possunt.iiij.q.iij.testes.§.item codicem.

¶ pater et filius et duo fratres in eadem causa testes esse possunt.iiij.q.iij.testes.§.se.

¶ in alieno negocio plures testes produci possunt ex eadem domo.iiij.q.iij.testes.§.se.circa medium

Item testis domesticus admittitur in causa ecclesiastica.xiiij.q.ij.super

Item in causa matrimoniali.xxxv.q.vj.de parentela

Item admittitur in causa ciuili sed non in criminali.iiij.q.iij.testes.§.se.§.quos accusator.xiiij.q.ij.per totum

¶ hereticus pro christiano potest testificari contra hereticum sed non contra christianum.xxiiij.q.j.miramur.§.se.

¶ inabilis ad sacerdotium contra sacerdotem non potest testificari in causa criminali.ij.q.vij.ipsi apostoli

¶ an clericus ad testificandum posset compelli.ij.q.vj.statuendum

¶ episcopus vel presbyter nisi in causa que aliter sciri non possit adducatur in testem quia ex hoc sacerdotium dehonestatur.xj.q.j.testimonium

¶ episcopus vel presbyter in necessitate testimonium perhibens non debet iurare sicut alij super librum sed tamen videre librum.ibidem.in fine

¶ episcopus vel presbyter potest loco iuramenti per sanctam consecrationem dicere.ij.q.v.si quis presbyter.

¶ omnes alij testes debent primo iurare de veritate dicenda tactis sacrosanctis euangelijs.iij.questi.ix.hortamur.iiij.quest.iij.testes.§.proximo

¶ index debet testibus prouidere de loci securitate.iij.q.ix.hortamur

¶ testibus expense sunt ministrande.iiij.q.iij.testes.§.se.

¶ episcopus siue presbyter pro ecclesie sine negocio potest ferre testimonium.xiiij.q.ij.super

¶ clericus non debet esse testis contra laicum in criminali causa sed in ciuili.xj.q.j.testimonium.xiiij.q.ij.super.

¶ in conficiendis instrumentis secularium presbyter non debet ferre testimonium nisi de mandato episcopi.xiiij.q.ij.super.in fine

¶ testi honestiori maior fides est adhibenda.iiij.q.iij.testes.§.item iurisiurandi

¶ vtrum ermofroditus possit fieri testis.qualitas incalescentis sexus declarabit.iiij.q.iij.testes.§.item ermofroditus

¶ mulier potest esse testis pro parentibus et amicis et consanguineis et pro crimine lese maiestatis et contra heresim et simoniam.xv.q.iij.§.de crimine

¶ de vnoquoque minus est dubitandum vbi prior vita qualis fuerit testimonium reddit.lxj.di.miramur

¶ testes debent esse bone opinionis.ij.q.j.in primis.circa medium.iij.q.v.suspectos iiij.q.iij.testes.§.j.

¶ ad testificandum non admittuntur alias inimici.ij.q.j.in primis.circa medium

Item nec serui p dño suo. nec minor viginti annis. iiij. q. iij. testes.

Item nec infideles. ij. q. vij. nõ potest. iij. q. v. suspectos.

Item nec a fide apostatantes. ij. questi. vij. non potest.

Item nec infames. ij. q. vij. testes. iij. q. v. similiter. z. c. se. v. q. i. q̃ crimen.

Item nec criminosi. ij. q. vij. testes. iij. q. v. constituimus.

Item nec cõplices in crimine qñ illud ꝺ se ꝯfitentur. xv. q. iij. c. vl. iiij. q. iij. testes. §. se.

Item nec nimia pauptate laborantes. iiij. q. iij. testes. §. sequenti.

Item nec consanguinei vel propinqui nisi cum contra seipos mutuo testificari voluerint. iij. q. v. c. i.

Item nec familiares scz de ppria domo prodeũtes. iij. q. v. c. i. z. c. accusatores. z. q. iij. testes. §. se. post medium.

Itez nec affines. iij. quest. ix. absens. z. q. v. similiter.

Item nec litigiosi. iij. quest. v. suspectos. et ca. sequenti.

Item nec impuberes q̃ infra q̃rtũdecimuz annũ ꝯsistũt. iiij. q. iij. testes. z. §. se.

Item nec liberti contra ecclesiam vel cõtra dñm cui⁹ fuerũt serui. xij. q. ij. eps q̃ mancipiũ. §. vl. iiij. q. iij. testes. §. se. ver. itez patroni. z ver. item liberti.

Item nec serui nisi dũ alij testes deficiunt iiij. q. iij. testes. §. se. ante finem.

Item nec ille qui iudex vel assessor vl' aduocatus fuerit in eadem causa. ij. q. vj. statuendum.

Item q̃cunqz ad accusandũ nõ admittitur nec ad testificandũ. iiij. q. iiij. c. j.

¶ testimonium nunq̃z est vendendũ. xliij. q. v. non sane.

¶ nõ testificans veritatez grauiter peccat. xj. q. iij. vniculqz. §. sic quoqz.

¶ falsus testis est q̃ etiã ꝯtra seipm falsum dicit. z p hoc deum qui est veritas vendit. xj. q. ij. abijt.

¶ pbri vl' dyaconi in falso testimonio inuẽti p tres annos ab officio suspensi i monasterio debẽt penitere. v. q. vj. qr. in fi.

¶ quilibet falsus testis septem annorũ penitentia punitur. xxij. quest. v. si quis periurauerit.

¶ infamis fit et a testimonio repellit. xxij. q. v. si q̃s conuictus.

¶ inducẽs ad falsum testimoniũ grauiter peccat z ꝯsimili pena punit. xxij. q. v. si q̃s piurauerit. z. c. si conuictus.

Timor

¶ timor est multiplex. videlicet seruilis. quando q̃s timore pene facit qꝺ facit. xxiij. q. iiij. hec autẽ. §. se. in fi.

Item est timor initialis. qui sicut seta introducit linum ita z ipe caritatem. de pe. dis. ij. §. hec que. ante fi.

Item est timor filialis q̃ etiã timor sanctus vel cast⁹ ꝺr. z h est pfectorũ. xxiij. q. vj. scismatici. z. §. vl. in fine.

Item est timor naturalis quem etiam ipse christus habuit z alij pfecti. vij. q. j. c. vlti. circa finem.

Item est timor mundanus quando peccatur timore temporalium. xlvij. di. sicut. xj. q. iij. quisq̃s.

Item est timor mundan⁹ quo q̃s peccat timore pellis ppric. xj. q. iij. nolite.

¶ humanũ est timore euz qui potest opprimere vel erigere. xvj. q. ij. c. j. post me.

¶ timendũ est de sero penitente. de pe. dis. vij. post medium

¶ amor carnalis z timor atqz auaricia sensum hominis hebetant. iij. q. v. accusatores vel testes. xi. q. iij. quattuor.

Item. Ibi ve est vbi timorat⁹ perijt a terra xvi. questione. vij. et hoc diximus post medium.

Titulus

¶ titul⁹ ꝺr pncipiũ possessionis sine quo nemo vere possidet. xvi. q. iij. dilectio. §. põt. ante me. z. xvij. q. iiij. questi.

Item dicitur titulus vexillum vel signũ p re vendicanda positũ. xvi. q. v. ꝯsuetudo. xij. q. ij. non habenti.

Item ꝺr titulus breuis annotatio sequentis operis. xv. dist. sancta. z. c. in pmis. ante medium.

Item titulus ꝺr beneficiũ ecclesie sub q̃ q̃s ordinatur. z vbi tenetur seruire q̃zdiu viuit. lxx. dist. sanctoꝝ.

¶ nemo sine titulo ordinari debet. ibidez.

Tolerantia

¶ tolerãt a bonis infirmi ipis ꝯsueta nõ denegando. iiij. di. deniqz.

Item debilitati q̃ztum ad labores condescendendo. xlvij. di. omnis. in fine.

Item ipoꝝ defectus ad infamiam non detegendo. xcvi. di. in scripturis.

Item cōmissa eoꝝ ꝓpter spem correctionis patienter supportando.xlv.di.licet.Exemplū ibi de Petro quē dñs post negationē nō dānauit.ꝛ.c.recedite.ꝛ.l.di.ↄsiderādū vbi dꝛ qꝛ ideo dñs Petrū tolerauit vt postea alioꝝ defectus toleraret.

Itē tolerant a bonis mali ipsoꝝ detractōes ꝛ falsa iudicia equanimiter tolerādo.vi.q.j.deteriores.ꝛ.c.se.ꝛ.c.ex merito.

Item tolerantur a bonis ipsorum ꝟba ꝛ alias persecutiones patienter sustinēdo.vi.q.j.quiescite.

Item tolerātur de oibꝫ ipsoꝝ iniurijs se nō vlciscendo.xxiij.q.iij.sex differētie.ꝛ questione.viij.conuenior.

¶ q̄ malos nō tolerat ipse sibi ꝑ hoc testis est qꝛ bon⁹ nō est.xxiij.q.iiij.hec aūt.

¶ mali a bonis qnq; tolerantur.qꝛ corrigi nō possunt.xxiij.q.vij.c.j.in fi.

De tolerantia malorum habes vbi agitur de malis.

Tonsura.

¶ tonsura clerical' in circuitu ꝛ in summitate capitis in modum spere debet radi.xxiij.dist.prohibete.

¶ hec tonsura designat in clericis contemptum temporalium.xij.q.j.duo.

¶ hec tonsura pri⁹ dꝫ fieri ꝑ epm̄.nisi sint regulares qbꝫ ꝑ abbatē suū si est pſbr pōt dari.lxix.di.quoniam.

¶ prima tonsura facit clericum.xxiij.dist.clerici.ꝛ est ordo qui dꝛ psalmistatus.xxiij.dist.psalmista.

¶ nō habentes tonsurā clericalem lectiones in ecclesia publice in pulpito non debent legere.lxix.di.qm̄.

¶ tonsura clericalis sic dꝫ tondi vt sit sup aures.xxiij.di.nō liceat quēlibet.

¶ ad eā deferendā clerici ꝑ archidiaconū sunt cōpellendi.xxiij.di.siqs.

¶ etiā vxorati clerici ↄheuntes cū ꝟgine debent tonsuraꝫ portare si clericali ꝑuilegio volūt gaudere.lxxxiiij.di.quisqs.

¶ cleric⁹ ↄtrahēs cū corrupta.qꝛ videt renūciare ꝑuilegio clericali cōmunē cū laicꝭ tonsuram deportabit.ibidē.

Tormentum.

¶ tormētū qñ qꝫ dānis qnq; ꝟberibꝫ infert.xij.q.ij.fraternitas.

¶ quilibet iudex etiā eccliastic⁹ potest torquere suspectos vt veritatē facti possit exquirere.v.q.v.illi qui.

¶ qlibet supior malefactorē sibi subditum ꝫm magis ꝛ min⁹ excedentē pōt tormentare.xxiij.q.v.c.j.in fi.

¶ plat⁹ nō dꝫ ꝑ se sꝫ ꝑ alios delinquenteꝫ tormentare.lxxxvi.di.nō liceat.

Transactio.

¶ trāsactio ē cum aliq̄ dato vl' retento vel promisso ab actione litigij recedere.liiij.di.generalis.circa fi.

¶ trāsactio dꝫ fieri de scire iudicꝭ vel superioris.xxiij.q.iiij.si illic.

¶ ꝓprie loquēdo trāsactio nō potest fieri in spūalibꝫ.j.q.ij.ↄ̄ꝓpio.xiiij.quest.v.deniq;.xvi.q.vij.decimas quas.xiij.q.ij.in ecclesiastico.

¶ qñ seru⁹ diacon⁹ effect⁹ aliā ꝑsonaꝫ pro se restituat in tali transactione nō cōmittitur simonia.qꝛ nō ꝓ ordine sed ꝓ seruitio fit restitutio.liiij.dist.ex antiquis.in fi.et c.generalis.in fine.

Transitus.

¶ in successores res transit cū onere suo.xi.q.j.siluester.

¶ spūalis transit⁹ est de pctō ad vitam.de culpa ad grām.de terrenis ad celestia.de ↄse.di.iiij.ꝑ aquam.

De transitu religiosoꝝ ad aliā religionē habes vbi agitur de religione.

Traslatio.

¶ trāsferri possunt ꝑlati de ecclesia ad ecclesiam ꝓpter necessitatē vl' vtilitatē.vij.q.j.mutationes.ꝛ tribꝫ.c.se.

¶ sicut vir ducens alteram preter suā vxorem dꝛ adulter.sic ꝑlatus qui ꝓpria temeritate se transfert ad aliam ecclesiaꝫ.vij.q.j.sicut.

¶ trāslatio fit de minori ecclesia ad maiorē ꝛ nō ecōuerso.xcij.dis.legimus.circa me.vij.q.j.mutationes.

¶ petrus de antiochia romā tanq; ad maiorem ecclesiam est translatus.vij.q.i.muta.

¶ ambitio ꝑsumit vbi de minori ecclesia ad maiorem sua temeritate qs transfertur vij.q.i.si qs eps.ꝛ.c.se.

¶ trāslatio vtilitatꝭ plurimoꝝ vni⁹ vtilitati ꝑferenda est.vij.q.i.scias.

¶ translatus nihil iuris in priori ecclia retinet.xxi.q.ij.si qs.

¶ trāslat⁹ nō priuat prima ecclesia nisi possessionem habeat in secunda.xcij.dis.si qs eps.ꝛ.c.si qui epi.

¶ translat⁹ causa necessitatis, cessante necessitate debet ad primum locum redire, vij, q. j, pastoralis, j, q, j, quod p necessitate
¶ soli⁹ pape est transferre epos, vij, q, j, mutationes, z, c, sicut alteri⁹, in fi.
¶ pbri siue inferiores plati de ecclia ad ecclesiam nō debent transferri nisi auctoritate epi, vij, q, j, eps de loco
¶ ad aliam ecclesiaz sua temeritate se trās ferentes frustrant hab ita z nō habita, vij q, j, si quis eps, z, ca, se,
¶ in translatione clericoz vel rerum ecclesiasticarum eps debet requirere ɔsiliū capituli, quia fit quedam alienatio, xij, q, ij, sine exceptione
De translatione habes vbi agit de mutatione z de ɔmutatione

Treuga.

¶ treuga est securitas p̄stita reb⁹ z psonis discordia nondū finita, xxiiij, q, vlti, illi.
¶ archiepi z alij plati ad faciendum treugas debent intendere, xxiiij, quest, vi, dii, xc, dist, p totum,
¶ frangentes treugas sunt excōmunicandi, xxiiij, q, vlti, illi

Tributum.

¶ licite datur tributum etiā ab ecclesia, vicz intuitu pacis, xxiij, q, j, quid
Item datur intuitu subiectiōis, xi, q, j, magnum, Nota exemplū de christo qui dedit tributū
Item intuitu soli quod quis possidet, xxiij, q, viij, tributum, z, c, se:
Item datur intuitu impensi officij vel impendendi, xviij, q, ij, eleutheri⁹.
Item datur intuitu cathedratici, x, questione, iij, p totum
Item datur ob tentu longe cōsuetudinis, j q, iiij, quesitum, añ finem,
¶ nulla ecclia ɔstruenda est sub tributaria ɔditiōe, de cō, dis, j, si qs basilicam.

Tribulatio

¶ tribulatio patienter est toleranda ne p impatientiā meritū mutet in culpaz vij, q, j, cum pcussio
¶ de⁹ sepe suis mordacissimū genus tribulatiōis imittit ad aīe medicamētū, v, q, v, nō ōis, Exēplū ibi d̄ stimulo carnis pauli
Item mittit ad virtutes augmentū, vij, q, j aduersitas, Exemplū ibi de naufragio petri, xi, q, iij, in cunctis
Itez mittit ad puniendū crimen cōmissum vi, q, j, sunt plurimi, vij, q, j, cum pcussio.
Item mittit ad ɔsequendū eternū p̄mium vij, q, j, suggestum
¶ facit mūdi honorē ɔtemnere, xxiij, q, iiij displicet ante medium
Item facit ad bonū festinare, xxiij, q, iiij, c, vlti, in fine.
Itez tribulatio facit peccata deserere, xxiij q, iiij, q̄ peccat, in fine
¶ qñ nō grex nec fides sz pastor querit tribulatio est declinanda, vij, q, j, scisscitaris.
De hac materia habes vbi agitur de aduersitate,

Tristitia

¶ null⁹ p sua nec suorum morte tristari debet, xlij, q, ij, q̄z p̄posterum
¶ illi q̄ de morte cōtristant vident de spe resurrectionis dubitare, xlij, q, ij, vbicūqz §, sc, z, c, se,

Tutor

¶ tutor ɔprie d̄r pupilli vel orphani vel a parentib⁹ emācipati, lxxxvij, dis, desolatis
¶ triplex est tutela, vicz testamētaria que ex testamento ɔstituitur, z legitima que p pter ɔpinquitatē assumitur, z datiua que cuicūqz ɔfertur, xvi, q, j, generaliter,
¶ tutela pupilloz in duob⁹ ɔsistit, vicz vt vita a criminibus z res ab iniuria impiorum seruet, xij, q, j, c, j,
¶ ipse de⁹ iussit pupillis z egenis tuitiōez impendi, lxxxvi, dis, desolatis
¶ eps tanqz iudex tuitionem testamentariam nō debet suscipere, z susceptaz ɔpter necessitatē nō p se sed p archipbrm debet agere, lxxxviij, dis, eps, z duob⁹, c, se.
¶ lz clerici z etiā monachi nō teneant ad tutelam testamentariā vel legitimam vel datiuam, ad cautelam tamen miserabiliū psonaz omnes tenent, lxxxvi, dis, puenit, lxxxvij, ca, licet, xvi, q, j, generaliter
¶ clerici p epm pñt cogi ad egenoz tutele susceptionem, lxxxviij, dist, decreuit

Vacatio.

¶ ecclesia cathedralis vltra tres mēses nō debet vacare pastore, l, dist, postqz, lxiij, dis, obeuntib⁹.
¶ ɔpter gregis periculum post tres menses electionis, alij tres menses dant p petenda cōsecratione, l, dis, postqz
¶ pcipiende atqz intuende veritati vacandum est, vlij, q, j, q̄ episcopatū,
¶ clerici q̄ diuinis officijs debēt esse obli

gati nō debent terrenis actib⁹ vacare.xxi q.iii.mollicies.

¶ vacatio ꝯtemplationis cordis appetenda est ꝫ aliqñ ꝑ multoꝝ salute postponēda est.viii.q.i.in scripturis

¶ dyabol⁹ ꝑ incuriam vacantes facilius opprimit ⁊ in ima vicioꝝ ꝓsternit.de pe.di.iiii.§.i.℣.quecūqȝ

Vagari. ¶ eps vagabundus nisi resipiscat ꝑmo excōicatur.postea in monasteriū retruditur.vii.q i.ꝑuenit.⁊.c.se.

¶ clerici ab ecclesia nō sunt tenendi q̄ vagando sub nullius epi diligentia ꝯsistūt.xciii.dist.nulla.

¶ monachi vagari ꝓhibentur.xvi.q.i.iuxta.⁊.c.se.

¶ religiosi vagātes vt ad monasteria sua redeant sunt cōpellēdi.xvi.q.i.q̄daz.xviii q.ii.abbates.

¶ vaganti religioso sine sui suꝑioris licētia nō licet ordines recipe nec diuina officia celebrare.xvi.q.i.monachi.⁊.c.se.

¶ si q̄d religiosus vagādo acq̄sierit totū monasterii vbi ꝓfessus fuerit erit.xviii.q.ii.abbates

¶ vagabūdi religiosi post ꝯtēptū admonitionis auxilio epi sunt carceribus tradendi xviii.q.ii.abbates

Vanitas. ¶ nomē dei nō est in vanum assumendum xxii.q.ii.animaduertendum

¶ vanitas gentiliū poetarum vel philosophoꝝ ipsoꝝ auctoritatib⁹ redarguitur.xxxvii.di.si quid

¶ in p̄dicatione postponere auctoritatem ꝓphāꝝ ⁊ adducere auctoritatē phoꝝ vanitas est ⁊ curiositas sacrilega.xxxvii.dist.si q̄s gramaticam.⁊.c.se.

¶ omis scientia q̄ ad tropologiam.i.mores nō ꝯuertit̄ in vanitatē ⁊ in sensus obscuritatē deducit.xxxvii.dist.nōne.⁊.c.se.

Vas ¶ in ecclesia ad baptisandū ⁊ ad corpalia ⁊ pallas lauandū specialia vasa debent haberi de con.dist.iii.omis p̄br.⁊ di.i.nemo ꝑ ignorantiaz.⁊ quattuor.c.se.

¶ vasa sacrata nō debēt moniales nec inferioris gradus clerici tractare.xxiii.dist.sacratas.⁊.c.non oportet.

¶ vasa sacrata ⁊ ecclesiastica īueterata debēt cōburi.⁊ cineres vbi ꝯculcari nō pūt reponi.de con.dist.i.altaris

¶ vasa ecclesie ꝓ liberatione captiuoꝝ et egestate miseroꝝ sūt exponēda.qz meli⁹ ē vasa viuētiū suare q̄ȝ metallo ꝑ.xii.q.ii.aur.

¶ paulus dr̄ vas electiōis.xxii.quest.v.si paulus

¶ vasis irc deus nūq̄ȝ redderet interitū si nō inueniret hō spontaneū hr̄e pctm̄.xxiii.q.iiii.nabuchodonosor.

Vates. ¶ vates a vi mētꝫ appellatur q̄ mō sacerdotē.mō prophetam mō poetā significat.xxi.di.cleros

¶ illud qd̄ vates gentiliū de xp̄o p̄dixerit valet ad conuincendā paganoꝝ vanitatē ꝫ nō dat auctoritatē.xxxvii.di.si quid.

Velum. ¶ est velū ꝓfessionis qd̄ dat feminis anno duodecimo.xx.q.ii.puella

Item est velum ꝯsecrationis qd̄ dat anno vicesimoq̄nto.xx.q.i.placuit.

Item est velum p̄lationis qd̄ dat anno sexagesimo.xx.q.i.iuuenculas.

Item est velum ordinationis quod datur anno quadragesimo.xxvii.quest.i.diaconissam

Item est velū ꝯtinentie obseruatiōis.et h̄ est viduaꝝ.xxvii.q.i.viduas que.

¶ ad ep̄os spectat virgines velare.xx.q.i.deuotis

¶ excepta egritudine eps virgini velum nō dȝ imponere.nisi in festo ephie ⁊ ꝑ totas octauas pasce ⁊ in festis aploꝝ.ibidē

¶ nec abbatisse nec alteri moniali aliquā velare licet.xx.q.ii.statuimus

¶ viduam nullus pontifex velare debet.xx.q.i.deuotis

¶ vidua ab altari velamen continentie p̄t suscipere.xxvii.q.i.viduas q̄ spontanea

¶ velate voto ꝓfessionis siue virgines siue vidue matrimoniū nō p̄nt ꝯtrahere et contractū dirimit̄.xxvii.q.i.si q̄s sacro.et ca.hec vero

Venatio. ¶ aliq̄ venatio ꝓhibetur ⁊ aliq̄ ꝑmittit̄.⁊ aliqua conceditur

¶ venatio arenaria qua quis pugnat cū bestia detenta in arena ꝓhibetur nō solū facientib⁹ ꝫ etiā aspicientib⁹.lxxxvi.di.q̄ venatorib⁹.⁊.c.se.

Item hanc venatiōez exercēs nō solū infamis efficitur ꝫ etiā ab actiōe in iudicio repellitur.iii.q.vii.c.i.§.tria.post pn.

¶ venatio saltuosa q̄ fit in saltib9 vł silnis si fit tp̄e debito nō ꝓhibetur, si fit ꝓpter vtilitatez nō delectatōez laycis nō clericis ꝑmittit, lxxxvi. dis. q̄d. ꝓdest. xxxiiij. dis. q̄rūdaz

¶ maxime germanie atq3 gallie p̄lati venationi saltuose implicant, ibidem.

¶ venatio q̄ fit sine strepitu sic ponere rethe vł laqueū nō solū laicis sed etiā clericis ꝯceditur. q2 silis est piscationi, lxxxvi. di. esan, de con, dist, v, nūq3

¶ venator in q̄ntū venator nō legit sanct9 xxiiij. dis. quorūdā, lxxxvi, di, esan.

¶ Q ui videt venationē ad delectatōez videt xp̄m ad ꝯtristandū, lxxxvi. dis, vident.

¶ parū prodest ieiunare in cibis τ delectari in venationib9, lxxxvi, dis, q̄d prodest,

¶ donare venatoꝛe ꝓpter artem suā est peccatū, lxxxvi, dis, q̄ venatorib9

Venditio.

¶ emēdi vili9 τ vendendi cari9 studiuz maxime clericis ꝓhibetur, xiiij. q, iiij, canonū

¶ clericis ꝑmittitur vt ꝑ mutuatis ab ipsis denarijs res alias statuto tp̄e ꝓut venduntur recipiāt, xiiij, q, iiij, si q̄s clericus.

¶ turpe lucꝝ sequitur q̄ ex cupiditate tempore messis vili9 emit vt cari9 vendat, xiiij, q iiij, quicūq3 tempore

¶ q̄ falsum iurando ꝑ pecunia veritatem vendit xp̄m q̄ veritas est sicut iudas vendit, xi. q, iij, abijt

¶ sic iudex nō debet vendere verum iudiciū sic nec testis veꝝ testimonium, xiiij, q, v nō sane, xi. q. iij, nō licet

¶ sic iurisperitus p̄t vēdere iustum ꝯsiliū sic aduocat9 iustū patrociniū, ib lem

¶ nullū dyabol9 tāq3 seruū possidet nisi q̄ se sibi peccatoꝝ ere vēdiderit. xv, q. j. nō ē.

De venditione spiritualium habes vbi agitur de symonia.

¶ xp̄s eiecit de tēplo vendentes τ emētes xvi, q, vij, τ h̄ diximus.

Venia.

¶ apud deū nullas patitur moras venie conuersio, de pe, dis, j. serpens, in si,

¶ de9 nō dat veniā in errore durantib9 sed se corrigentib9, xxiiij, q. ij. legatur

¶ cū in cōfessiōe peccati erubescentiā vincit timor dei fit venia criminis, de pe, dis, j, §, quē penitet

¶ fit dignus venia ex desiderio sacerdotis quē habere nō valens socio ꝯfitetur turpitudinē criminis, de pe, dis, vi, §, j.

¶ facilitas venie incentiuū tribuit delinquēdi, xxiij, q, iiij, est iniusta. in fi, τ, ca, si ea τ, c, se, xxxvi, q, ix, loci, lxxxvi, dis, in serioꝝ, τ, c, penam facientis

¶ nō oportet prelatū si excedit in correctione a subdito veniā querere, lxxxvi. di, qn̄

Veniale.

¶ venialia peccata dicuntur q̄tidiana, q2 q̄tidie subrepūt, de pe. distin. j. medicina, §, tres sunt actiones,

¶ fit veniale in ꝯfessione q̄d fuit criminale in operatione, de pe, dis, j, quē penitet.

¶ q̄ sunt venialia peccata habes. xxv. dis, vnum orarium, §, alias aūt,

Verbera.

¶ fides verberib9 nō est exigēda, xlv, di, c, j.

¶ ecclia q̄sdam damnis q̄sdam verberib9 castigat. xij, q, ij, fraternitas

¶ ad correctionem subditoꝝ verba verbera meritorie infligūtur, xxiij, q, v, c, j, in, fi.

¶ sine monachi sine alij clerici de suis excessib9 possunt verberib9 coherceri. xx, q. vlti, monachū,

¶ ep̄s nullum suis manibus debet verberare, lxxxvi, dis. nō liceat.

¶ miseri sunt prelati q̄ verberib9 tm̄ volūt timeri, xlv, dis, c, j,

De hac materia habes vbi agitur de tormentis τ de correctione

Verba

¶ omniū reꝝ creatio τ hominū recreatio fuit in ꝟbo j. q, j. intra catholicam,

¶ in verbis sacramēta xp̄i ꝯficiunt, ibidē τ, c, detrahe

¶ accedit verbū ad elementū τ fit sacramētum, j, q, j, detrahe.

¶ nō min9 est reus q̄ negligenter verbum dei audit q̄3 q̄ corpus xp̄i in terraz cadere ꝑmittit, j, q, j, interrogo

¶ q̄ exit dum verbum dei ꝓponitur excōmunicetur, de cō, dis, j, sacerdote.

¶ ꝟba ideo sunt instituta vt homines cogitationes in noticiā alioꝝ ꝓferant, xxij, q ij, is autem

¶ ꝟba nō sp̄ sunt accipienda sicut sonant xxiij, q, j, paratus, ante mediū

¶ deus ꝟba s̄m ꝓferentiū intentionē accipit, xxij, q, v, humane

Verecundia.

¶ est verecundia ꝟginalis q̄ est naturaliter in virginib9, xxx, q, v, nec illud, Exemplū ibi de rebecca

Item est verecundia vidualis que verecundiā ꝑmittūt anteq̄ꝫ iterato nubant. xxxij. q. ij. nō omnis. §. se. in fine.

Item est verecūdia semi ↄfitentis dū quis erubescit aliqua peccata ↄfiteri. de pe. di. iij. §. si autem. §. inter hec. j.

Itē est verecūdia plene ↄfitentis. ꝛ hec est magna ps satisfactionis. qꝛ de mortali facit veniale. de pe. di. j. §. quē pēiter. ꝛ. c. q̄m ꝗ

¶ ꝓpter verecundiā bonū nō est dimittendum. de pe. dis. j. in actione. in fine

Veritas.

¶ veritas est cum illud asseritur quod est. xxij. q. ij. cum humilitatis

¶ tūc exit aliqꝗ a veritate dei cū a fide ꝛ caritate exit. xxiiij. q. iij. cum aliquis.

¶ veritas sacramentoꝝ in sola ecclīa habetur catholica. xxiiij. q. j. quia.

¶ in q̄bꝫ nil interest ad habendū regnum dei vtrum vera putentur vel falsa non refert. xxij. q. ij. in quibꝫ.

¶ veritas etiā ꝑferi cōsuetudini. quia xp̄s non dixit. ego sū ↄsuetudo sꝫ veritas. viij. dis. veritate. ꝛ. iiij. c. se.

¶ ille nō solū ꝓditor est veritatis q̄ mendacium dicit. sed etiā q̄ veritatē libere nō ꝓnunciat. xi. q. iij. nolite timere

¶ veritatē ꝓ pecunia negantes deū negāt xj. q. iij. abijt

¶ q̄ veritatem nō defendit quam defendere ↄuenit proditor est veritatis. xj. questi. iij. nolite timere

¶ veritas nō est in homine cuꝫ q̄s dicit se peccatorem esse cum non est. xxij. q. ij. cum humilitatis ꝛ duobꝫ. c. se.

¶ nō est sic vitāda arrogantia vt veritas relinquatur. xxij. q. ij. non ita.

¶ nō p̄t veritas occultari. xxij. q. ij. si quis

¶ vbi de fide vel salute agitur q̄ veritateꝫ occultat iram dei sup se prouocat. xi. q. iij. quisquis. ꝛ. c. nolite timere

¶ melꝰ est ꝓ veritate pati suppliciū q̄ꝫ pro adulatione ↄsequi beneficium. xi. q. iij. nemo peritoꝝ

¶ veritas cū nō defendit opprimitur. lxxxiij. dis. error.

¶ tria solent impedire veritatē. vicꝫ carnalis amor. timor. atqꝫ auaricia. iij. q. v. accusatores vel testes. xxxv. q. vi. ep̄s.

¶ a sacerdotibꝫ ꝛ a p̄dicatoribꝫ veritas libere est predicanda. xi. q. iij. nolite timere. circa medium.

¶ ꝓpter indignos q̄nqꝫ dimittenda est veritas doctrine. xi. q. iij. cum ergo.

¶ veritas bone vite ꝓpter nullū est dimittenda. xxxij. q. v. ita ne. ꝛ. c. se.

Vestis.

¶ vestes sunt multiplices vicꝫ epoꝝ. q̄ tā in veteri lege q̄ꝫ in noua varie sunt. ꝛ ex multis virtutibꝫ dꝫ resplendere vita pontificis. xl. dis. §. j. xliij. dis. sit rector post medium.

Item sunt vestes ministroꝝ ecclesiasticoꝝ. ꝛ hec sunt varie. designātes varias virtutes quas debent hīe. xl. dis. §. hi.

¶ cultui vestiū ministroꝝ ecclīe p̄mo ornatus actionis dꝫ ↄuenire. C. dist. rōnis

Iteꝫ sunt vestes clericoꝝ q̄ nec sordide nec fulgide debēt esse. xlj. dis. §. j. ꝛ. c. parsimoniam. ꝛ. c. clericꝰ. ꝛ. §. se. xxi. q. iiij. ꝑ totū.

¶ clerici siue intra siue extra nō laycalibꝫ sꝫ clericalibꝫ debent vti. ꝛ nō seruātes grauiter debent puniri. xxi. q. iiij. nullus eoꝝ ꝛ tribꝫ. ca. se.

Itē sunt vestes religiosoꝝ q̄ debent esse humiles ꝛ despecte nō diuersi ꝛ nobilis coloris. xx. q. j. c. vlti. xxi. q. iiij. c. j.

¶ religiosi vestē ꝓfessionis nūq̄ꝫ debēt deponere xx. q. j. vidua.

Item nec existens in scolis vestē debet mutare religionis. xxi. q. iiij. nullus eoꝝ

Item sunt vestes laycoꝝ q̄ cū s̄m ↄsuetudinem terre deferunt. a supsticiosis nō sūt iudicandi. xxx. dis. si quis vioꝝ

Item sunt vestes penitentiū sicut cilicium ꝛ similia. l. di. penitentes.

Itē sunt vestes sacre ecclesiaꝝ. q̄ debēt honeste seruari ꝛ alteri vsui nō sunt applicāde. de con. di. j. vestimenta.

¶ vestibꝫ sacris nō debent alij homines vti q̄ꝫ sacrati. ibidem

¶ nullꝰ p̄textu pietatis inuoluat mortuū vestibꝫ sacris. de con. di. j. nemo per ignorantiam

¶ vetera vestimenta ecclīe debent cōburi ꝛ cineres ī pariete vel al's vbi cōculcari nō p̄nt debēt poni. de cō. dis. j. altaris

Via.

¶ via excellētior est caritas. q̄ꝛ sine ea ambulare nō possunt homines sed errare. de pe. di. ij. c. si q̄s semel §. hec est caritas

¶ viā absqꝫ ductore nō ingrediarꝭ quā nūq̄ꝫ ingressus es. xvi. q. j. si clericatus.

¶ deus docet mā suetos vias suas. xvi. q. j. vos autem.

Viaticum. ¶ viaticũ dr eukaristia.l.dis.is vero.

¶ viaticum nulli penitenti in morte est denegandũ.l.dist.penitentes.xxvij.q.j.virginibus

De hac materia habes vbi agitur de eukaristia.

Vicarius. ¶ vicari⁹ cuiuscũqȝ plati in loco capituli tanqȝ eius vices gerenti debet honorari.xciij.dis.c.vlti.

¶ subdiacono vices plati possent cõmitti xciiij.dis.c.j.

¶ nõ dz esse laic⁹ vicari⁹.qr indecorũ ẽ laycos viros ecclesiasticos iudicare.xvi.q.vij in noua

¶ omẽs epi sunt vicarij aplorũ.lxviij.dist.quorũ vices

¶ q̃ ꝯtẽnit vicariũ ꝯtẽnit ⁊ illum q̃ posuit eũ.xxi.dis.in nouo.

Vicedominus. ¶ in quolibz epatu dz esse vicedñs.q̃ ⁊ hospitibꝫ ⁊ casibꝫ superuenientibꝫ loco epi possit satisfacere.lxxxix.dis.volumus.

¶ episcopi interest vicedominum ꝯstituere.ibidem

¶ officiũ vicedomini dz esse de episcopatu disponere.lxxxix.dis.diaconũ

Vicium. ¶ multiplex est viciuz videlicet moruz.verborum.⁊ corporũ

¶ vicia morũ quia obsunt anime sunt euitanda.xxxviij.dis.q̃uis errare.§.ȝ licet.⁊ ca.sedulo

¶ vicia morũ dependent a voluntate.lvj.dis.nasci.in fine

¶ vicia sepe se virtutes esse mentiunt.xlj.dis.sepe

¶ vicia verborũ sunt tolerãda.sicut in sanctis hõibꝫ corruptio grãmaticalis.qr nõ sunt voces ad aures dei ȝ animi affect⁹.xxxviij.dis.sedulo.⁊.c.se.

¶ vicia corporũ sunt discutiẽda nec debẽt esse in sacerdote ⁊ maxime in prelato.xlix.dist.hinc

¶ quidam viciati corpe nõ debent ꝓmoueri ad sacros.lv.dist.ꝑ totum

Item viciati corpore q̃ remouentur ab ordine.intelliguntꝫ ꝓpria abscisi nõ casu ȝ ꝓpria volũtate.lv.dis.si q̃s semetipsum

Itez viciati corpore ꝓpria abscissione homicide sui iudicantꝫ ⁊ sue ꝯditionis inimici.ibidem

¶ seipsos in corpe viciantes nõ ꝓmouentꝫ ȝ etiã ꝓmoti deijciuntꝫ.lv.dis.si q̃s ꝑ egritudinem.⁊.c.se.

¶ carẽs quocũqȝ casu oculo qr est mẽbruz notabile non debet promoueri.lv.dist.si euangelica.

¶ eunuchus per insidias fact⁹ vel ita natus potest ꝓmoueri vicio corpis non obstante.lv.dis.eunuchus.

¶ cũ ꝓpter egritudinẽ vel violentiã vl' casu q̃s corpe viciatꝫ dũmodo nõ sit cuz magna deformitate nõ priuatꝫ ordine habito vel habendo.lv.dis.q̃ partẽ.⁊ ca.si q̃s per egritudinem.⁊.ca.se.

De hac materia habes vbi agitur de mutilatione

Victus. ¶ vtiliter vincitꝫ cui licẽtia peccandi tollitꝫ.xxiij.q.j.paratus.in fine

¶ victo debetur misẽdia dũmodo nõ timeatur turbatio futura.xxiij.q.j.noli.

De hac materia habes vbi agitur de bello de patiẽtia ⁊ de hoste.

Vidua. ¶ vidua est q̃ post solẽne fedus nuptiarũ morte interueniente a viro suo diuisa fuerit.xxxiiij.distinctꝫ.pbri.§.se.

¶ debent vidue assidue eccliaz dei bonis operibꝫ ⁊ orõibꝫ adiuuare.lxxxi.dis.c.vlt.

Itẽ debent stipendijs eccl'e sustẽtari.lxxxi dist.vidue.

¶ clericis ⁊ religiosꝫ nõ debẽt esse multuz familiares.lxxxi.dis.clericus.⁊.c.se.

¶ epi ⁊ aliarũ eccliarũ plati pcipue viduarũ sustentationi ⁊ ꝓtectioni debent intendere.lxxxvij.dis.ꝑ totum

Item debent viduis imperatores ⁊ reges idem facere.xxiij.q.iij.ad imperatoribꝫ.et quest.v.regum

De viduis habes vbi agitur de bigamia.⁊ in multꝭ alijs locis

Vigilia. ¶ vespa sanctorũ vigilia dr.quia olim ꝓ reuerẽtia solennitatꝭ in orationibꝫ ꝑnoctabant.lxxvi.dist.nosse.

¶ in seruitio etiam diuino vigilie immoderate q̃ sensus integritatẽ diminuũt nõ laudantꝫ.de con.dis.v.nõ mediocriter.

¶ vigilia natalis dñi cum ieiunio quattuor tempꝛũ ante celebrari debent.lxxvi.dis.

de ieiunio. in fine.
¶ vigilia penthecostes sicut vigilia pasce in ieiunio est obseruanda. lxxvi. dist. nosse.

Vinculum. ¶ est vinculū cure pastoralis qd̄ n̄ soluitur nisi p̄ superiorē. vii. q. i. sicut alteri⁹
Item est vinculū status matrimonialis qd̄ nō soluit nisi p̄ mortē alteri⁹. ibidē.
Item est vinculū sententie excōicationis qd̄ soluit ab alligante. xi. q. iii. nemo contemnat vincula. 7 pluribꝫ. c. se. 7. c. cep isti

Vindicta. ¶ triplex est vindicta vicꝫ spūalis, vt ē excōmunicatio, degradatio, suspēsio, depositio, in monasteriū 7 in carcerē detrusio. 7 a publicis actibꝫ repulsio. hec locū habet i ecclesia. xxiii. q. iiii. forte
De hac vindicta habes vbi agitur de pena.
Item est vindicta pecuniarie actionis. hec etiam hꝫ in ecclesia locū vbi bannū ꝑcessit. xvi. q. i. statuimus vbi s̄m extimationē iniurie pecunia recipit. xvii. q. iiii. quisquis 7. ca. si quis contumax.
Item est corporalis vindicta punitionis. hec conuenit iudicibꝫ ecclie 7 seculi. sꝫ nō equaliter. xxiii. q. v. c. i. v. q. v. illi qui
¶ vindicta corporalis detrūcationis 7 occisionis est tm̄ secularis. xxiii. q. v. reos. 7. c. se. 7. q. viii. ꝑterea. 7 duobꝫ. c. se.
¶ vindicta nō est inferenda. xxiii. q. iiii. §. i.
¶ oīs militia vel ꝓpter ꝓpulsandā iniuriam vel ꝓpter vindictā inferendā instituta est. xxiii. q. i. §. i.
¶ vindicta aut fertur animo corrigēdi aut animo vlciscendi. si animo corrigendi licite infert malis nisi sociam habeant multitudinē. quia tunc non potest salubris eē vindicta. xxiii. q. iiii. non potest. l. dis. vt cōstitueret. in fine.
Item si timeatur obstinatio. vii. quest. i. aduersitas. §. cum autem
Item si timeat scismaticū periculum. xxiii. q. iiii. quisquis vel quod potest
Item si timeatur maius malū ex vindicta. l. dis. vt cōstituerentur
Item si reat⁹ occult⁹ non est manifestat⁹ p̄ iudicium. xxiii. q. iiii. forte
Item si crimen soli iudici sit notū. qr tūc ex vindicta fit ꝓditor. ii. q. i. si peccauerit.
¶ vindicta animo vlciscendi. oīnibꝫ ꝓhibet. xxiii. q. iiii. ita plane. xlvi. di. seditionarios. xliiii. q. i. quod debetur
¶ vindicta ꝓuata deo est seruanda. q̄ dicit mihi vindictam 7 ego retribuam. xxiii. q. i. §. i. post medium.
¶ vindicta ꝓpria ꝓhibetur q̄ est ad vltionem. xxiii. q. i. nisi. 7. c. paratus. 7. q. iiii. hec autem. §. ex his.
¶ illa q̄ est ad correctionem iudicibꝫ exequenda precipitur. xxiii. q. iiii. est iniusta. 7. c. se. vsqꝫ ad. c. ea vindicta
Item exequenda est ab eis vindicta nō zelo ꝓprie iniurie sꝫ zelo iusticie. xxiii. q. iiii. ita plane 7. q. v. prodest.
Item nō exequētes vindictā correctionis grauiter offendunt. xxiii. q. iiii. si is qui. et c. si ecclesia. 7. c. est iniusta.
Item nō vindicando dant aliis incentiuū delinquendi. xxiii. q. iiii. est iniusta. in fi.
Item ꝓuocant nō solum contra se sed contra populū flagellū. l v. dis. sed illud. xxiii q. iiii. si quos. 7. c. si ea.
¶ quādoqꝫ in paucos vindicta exercetur vt multitudo timeat. xxiii. q. iiii. q̄d faciet in fi. 7. c. se.
¶ epi 7 prelati nō de facili. debent ad vindictam accendi. lxxxvi. dist. si quid
¶ non debet nos delectari vindicta q̄ animum pascit alieno malo. xxiii. q. v. de occidendis
¶ in eo q̄ xp̄s ꝯpescuit discipulos a vindicta samaritanoꝝ innuit q̄ nō semper ꝓcedendū est ad vindictā peccatoꝝ. xxiii. q. iiii. c. qd̄ xp̄s.
De hac materia habes vbi agitur de pena 7 de punitione.

Vinum. ¶ vinum est luxurie incentiuū. xxxv. dis. c. luxuriosa. 7 p̄ totam dist.
De vino habes vbi agit̄ de ebrietate.

Violentia. ¶ violentia est legibus inimica. xi. q. i. christianis. in fine
¶ clerici a laicis per violentiā opprimi nō debent. ibidem
¶ ecclesie res nō violentia sed rōne debēt exquiri. xvi. q. vi. ca. i. 7. ii. 7. q. v. ca. consuetudo
¶ violenta ꝯfessio vel ꝓmissio nō obligat xv. q. vi. c. i. 7. ii.
¶ violentias ꝑcipue ꝑsonales in codē instanti licet repellere 7 clerico nō euadēdo sꝫ defendendo. xxiii. q. i. quid.

¶ violentia absoluta excusat a toto. xxxiij. q. ij. nõ sat. xxxij. q. v. §. j. z. c. se.
¶ violẽtia ꝯditionalis excusat a tãto sz nõ a toto. xv. q. j. in ꝓmis. ante mediũ. ꝟ. gloriosus.

De hac materia habes vbi agitur de de coactione z de repulsione.

Vir.
¶ vir aliqñ ponit̃ ꝑ sexu. xxxij. q. vij. vxor.
Item vir aliqñ ponit̃ ꝑ virtute. xxx. dist. si qs viroꝝ.
Item aliqñ ponit̃ ꝑ etate. lxxvij. dis. eps
Unde versus.
Vir notat etatẽ. vir sexum. vir ꝓbitatem
¶ quia caput mulierꝭ est vir. melius debet viuere vir z ꝑcedere in oĩbꝫ factꝭ bonis vxorẽ. xxxij. q. vi. c. vi.

Virga.
¶ xp̃s sine pecunia z sine virga misit apl̃os vt incentiua litis, et vt instrumẽta eriperet vltionis. xi. q. iij. ira. in fi.
¶ ideo dñs virgam non ferendam apostolis in via ꝑcepit vt nulli violentia inferatur. xx. q. iij. pñs. post medium
¶ disciplina patrꝭ vel magistri nõ dꝫ esse in alijs tormẽtis q̃z in virgaꝝ ꝟberibꝫ. xxiij. q. v. c. j. añ. fi. z. q. iiij. displicꝫ. circa. me.
¶ Assur fuit ꝟga furoris dñi. qꝛ ꝑ eũ innumeras gẽtes diuina iusticia flagellauit. xxiij. q. v. remittũtur. §. primo. circa ꝑn.

Virginitas.
¶ est virginitas corꝑis z nõ mẽtis qñ casti corꝑe fornicantur vel adulterant mẽte. xxxij. q. v. sicut em̃. z. c. si paulꝰ.
Item est virginitas mẽtis z nõ corꝑis qñ sine cõsensu qs tolerat qđ aliꝰ oꝑat̃. xxxij. q. v. magꝭ. z. c. se. z. c. tolerabiliꝰ
Item est virginitas corꝑis z mentꝭ quã cõplectitur voluntas. z hec dr̃ gloriosa ꝟginitas. xxxij. q. v. sicut em̃.
¶ ꝟginitas non est in ꝑcepto sz in consilio suaderi potest nõ imꝑari. xxxij. q. j. integritas.
¶ ꝟginitas cũ humilitate est admirabilis z deo acceptabilis. xxx. dis. hec scꝑsimus.
¶ virginitas anteferẽ nuptijs. xxxij. quest. j. nuptie.
¶ ꝟginitas nõ debet poneri in m̃imonium detestando. xxx. dis. si qs ꝓpter deũ. z. c. se.
¶ sicut nuptie terra sic ꝟginitas implet paradisum. xxxij. q. j. nuptie.
¶ ꝓdest parentibꝫ ad salutẽ si coꝛꝑles in ꝟginitate ꝑseuerẽt. xxxiij. q. v. tũc saluabit̃
¶ virginitas sine bonis oꝑibꝫ non saluat ibidem.
¶ ꝯiugia patriarchaꝝ z alioꝝ cõꝑant̃ moderni temꝑis ꝟginitati. de pe. di. ij. §. scio inquit. post medium
¶ cũ virginitas sine ꝯsensu corrũpit̃ merita castitatis duplicant̃. xxxij. q. v. §. j.
¶ virgo sic corrupta inter alias virgines nõ cõsecratur. xv. q. j. c. vlti.
¶ cũ deꝰ oĩa possit. ꝟginẽ corruptã nõ ꝑt facere incorruptam. xxxij. q. v. si paulꝰ
De hac materia habes vbi agitur de castitate z de ꝯtinentia

Virtus.
¶ deꝰ est ꝟtus z sapientia q̃ in vtero ꝟginis edificauit sibi domũ. lvi. dis. nasci.
¶ tres sunt ꝟtutes theologice. fides. spes z caritas. de con. dis. ij. qꝛ passus.
¶ de ꝟtute in ꝟtutẽ sunt gdꝰ. qꝛ vnaqueqꝫ ꝟtus q̃si quibusdaꝫ gradibꝫ angel̃. de pe. dis. ij. dum sanctam. vsqꝫ. ad. §. se.
¶ ꝟtutes sunt anime ornamentuꝫ. de pe. dis. ij. §. romanos. in fi.
¶ h̃ ornamẽto virtutũ maxime clerici z ꝑlati debent vti. xl. di. §. j.
¶ sunt q̃si picture ad anime ornamentuꝫ. qꝛ illa aĩa a deo depingit̃ q̃ hꝫ in se virtutum gr̃am renitentẽ. de pe. di. ij. romanos post me. ꝟ. illa anima
¶ nõ ex parentibꝫ sꝫ ex volũtate nascentis cã est vicioꝝ atqꝫ ꝟtutũ. lvi. dis. nasci
¶ ille est virtute dei mirabilis q̃ ex parentibꝫ prorsus a ꝟtute alienis natꝰ ꝟtute resplendet. lvi. dis. nũqꝫ. in fine
¶ q̃ ꝓpria ꝟtute decorat̃ parentũ suoꝝ nõ dedecorat̃ obprobrijs. lvi. di. nunqꝫ
¶ nõ vicia sed virtutẽ parentũ debent filij amplecti. ibidem.
¶ virtute nõ generis nobilitate gr̃a comparatur. xl. dis. illud.
¶ nec ad virtutẽ nec ad vicia necessitate qs trahit̃ sꝫ libero arbitrio. de pe. dis. ij. §. opponit̃. post mediũ
Item nõ est virtꝰ qđ fit ex necessitate. ibidẽ.
¶ virtꝰ simul cũ vicijs haberi nõ potest. de pe. dis. ij. §. ex ꝑmissis
¶ virtꝰ ꝑ vicia z peccata ꝑuat̃. de pe. di. v. dolendũ.
¶ virtꝰ adipiscit̃ cũ vicio renũciat̃. egressꝰ em̃ malicie virtutis oꝑatur ingressuꝫ. xxxij. q. j. cũ renũciatur

¶ virtus in aduersitate probatur, vij. questione. j. aduersitas. z. ca. se.

¶ virtutes negantur esse vere apud infideles quia nõ pmerent gratiam, xxviij. questione. j. omnes. §. ex his. circa finem.

¶ vbi deest agnitio eterne z incõmutabilis veritatis falsa virtus est etiã in optimis moribus. ibidem. §. primo.

Visio. ¶ visio est duplex, videlicet spũalis q per fidem deus aspicitur, xxiiij. q. j. quia.

¶ visio spũalis obscurat p mala. z maxime p carnalem operationem. xlix. dist. hinc, circa mediũ. §. lippus

Item p arrogantiã z scientie psumptionem quia talis a caritate vere visionis se excludit. xlix. dist. hinc. §. albuginem

¶ exacuit tanq̃ collirio p bonam operationem. ibidem. §. collirio

Item exacuit p sui despectionem z humilitatem. ibidem. §. albuginem

Item exacuit p temporalium postpositionez viij. q. j. in scripturis. z. vij. q. j. aduersitas post medium

Item exacuitur p superiorem augem contemplationez. lxxxviij. dist. decreuit. Exemplũ ibi de scala Jacob

¶ est visio corporalis q videnf temporalia. xlvij. dist. sicut hi.

¶ visione corporali phibemur videre lasciua. xxxij. q. v. nec solo.

Item phibemur videre iocos z ludos indebitos. lxxxvij. dist. c. vident homines

¶ pctõres in futuro videbunt xp̃m corpaliter z contristabunt. lxxxvi. di. vident

¶ boni videbunt gliam magni dei z beatificabuntur, de con. dist. v. ieiuniũ.

Visitatio. ¶ eps per se vel p alios honestos si sit impeditus debet diocesim suam visitare. x. q. j. decreuimus. z. c. se.

¶ visitando inquirere debet de vita clericoꝝ z ornatu ecclesiaꝝ z de reparationibus si fracte sunt. x. q. j. epm

Item debet visitando statum laicoꝝ videre si in fide sint stabiles, si diuersa crimina sicut homicidiũ. adulteriũ. piuriũ. z consimilia fugiant. z resurrectionem credant. x q. j. placuit. z. q. iij. cauendum

Item visitando nõ debet expensas cũ grauitate sed cum moderatione exq̃rere. x. q. iij. cauendum. z. c. relatum

¶ eps visitando q̃nquagenariũ numeruz equoꝝ nõ dz excedere nec plus q̃z vna die in parrochia stare. x. q. iij. inter cetera

¶ omni anno tenet semel eps diocesim suã visitare. x. q. j. relata. z. c. decreuimus

¶ visitãdo tpale p suo obsequio pt recipe stipendiũ. xij. q. j. caritatem

¶ eps si nõ visitat loco visitationis pcurationes nõ exigat. x. q. j. relata

¶ epi visitandi et hortandi et exhortandi grã vel quoties necessitas exigit pñt monasteria religiosoꝝ nõ exempta visitare. x viij. q. ij. visitandi. z. c. non semel

¶ in visitatione lucꝝ animaꝝ nõ tpallum reꝝ debet querere. x. q. iij. cauenduz.

Item visitando nõ dz in visitandos crudeliter deseuire. x. q. iij. cauendum

Item in visitatione in dubijs coram senioribus canonicis veritatẽ debet pq̃rere. lxxvi. dist. si quid.

¶ p supiorem pnidet de visitatione eccl'ie viduate. lxj. dist. obiml. z tribus. c. se.

¶ eccl'ie vacanti de anno in annum visitatio variat. vij. q. j. constitutum

¶ vni visitatori plures eccl'ie visitande cõmitti pñt. xij. q. j. qm

¶ epi italici immediate ad curiã romanaz spectantes de anno in annũ limina aploꝝ z romanã curiã visitare tenent per se vel p lr̃as z se de impotentia debent excusare. xciij. di. iuxta sanctoꝝ

¶ vltramontanis quia de longinquo sunt ↄcedit vt de visitatione liis se excusent. xciij. dist. iuxta.

De visitatione habes vbi agitur de inquisitione.

Vita. ¶ vita presens q inter celum z infernum sita est, vtrorũq̃z ciues recipit. xxiij. q. iiij. hec autez. xxxij. questione. iiij. recurrat

¶ in hac vita nõ ẽ retributio malicie vel virtutis. z si aliq̃ fit nõ fit fm ↄdignũ sz ẽ quidam gustus, de pe. dist. iij. §. quanq̃z

Item in hac vita boni vt frequentius affliguntur z mali psperant. ibidem

¶ sancti qñ cõmoda vel auxilia tpalia q̃rũt nõ trãsitorie vite sz eccl'ie cuius vtilitati intendũt ↄsulũt. xxiij. q. iij. maximianus. Exemplum ibi de paulo.

¶ vita cõmunis debet esse clericis z maxime religiosis q vitã aploꝝ imitari volunt xij. q. j. dilectissimis

¶ vita aploꝝ erāt vna, qꝛ erat multitudi-nis credētiū cor vnū ⁊ aīa vna ī deo, ibidē
¶ vita anime est deꝰ, aīa vero vita ē corpis qꝛ sic corpus sine aīa viuere nō potest, ita nec aīa sine deo, de pe, di, j, §, item si, ꝟ, re-suscitatus
¶ corpus xp̄i vita est mundi, de con, di, ij xp̄s, ⁊, c, in christo
¶ vita actiua ⁊ ꝯtemplatiua ꝯmendatur viij, q, j, olim, ⁊, c, in scripturis,
¶ suffragia quibusdam ꝓsunt post hanc vitam ⁊ quibusdam nō, xiij, q, ij, eps

Vnctio. ¶ vnctio interior, vicz inuisibilis q̄ est p spiritū sanctum nunq̄ arescit, de pe, di, ij, §, querēdū circa, pn, ꝟ, vnctio,
¶ est vnctio exterior multiplex vicz baptismalis, xi, di, ecclesiasticaꝝ
Item est vnctio baptisandoꝝ q̄ fit in pectore ⁊ in scapulis, xi, di, ecclesiasticaꝝ, de cō, di, iiij, deinde a sacerdote
Item est vnctio baptisatoꝝ q̄ fit p sacerdotem cū crismate in sūmitate capitꝭ, de cō, di, iiij, postq̄ ascendit, ⁊, c, se,
Itē est vnctio ꝯfirmatiōis que fit in fronte ministerio tm̄ pontificis, xcv, di, pb̄ros:
Itē est vnctio extreme vnctōis quā p̄t eps ⁊ sacerdos q̄libet ꝯferre p oleū infirmoꝝ, ibidem, ⁊, c, illud supflnū
Item ē vnctio regalis q̄ fit in brachio, ij, q, vij, plerūqꝫ, §, item in libro,
Item est vnctio sacerdotalis cuiꝰ manꝰ tm̄ oleū cū crismate inūgunt, xxiij, di, p̄terea, xvi, q, j, generaliter, §, ecce sufficienter,
Item est vnctio pontificalis sup manꝰ ⁊ caput, xxiij, di, eps
¶ eps ⁊ sacerdos semp in corde debet cogitare ⁊ aduertere q̄d sua vnctio representet, viij, q, j, licet, in fine

Vnitas. ¶ nihil ꝯtrarium infert diuersitas vbi ē fidei vnitas, vij, q, j, nihil
¶ vnitas representat in nobis dei similitudinem, vt sicut a deo vno oīes p creationē, sic ab homine vno p ꝓpagationem, xxxiij, q, vlti, hec ymago
Item repn̄tat nature nr̄e ymaginē ⁊ originem, qꝛ oīes ab vno, ibidē, c, vi,
Itē repn̄tat nascentꝭ ecclie institutiōem, qꝛ licet xp̄s oībꝫ aplis dedit auctoritatem tamen vni Petro cōmisit ecclesiā ad manifestandū ecclesie vnitatem, xxiij, q, j, loquitꝰ, circa pn,
¶ ꝯsistit vnitas ecclesie in sacramentorū xp̄i cōmunione, de con, di, iiij, est vnitas, ⁊ di, ij, qꝛ passus
Item ꝯsistit vnitas ecclesie in multoꝝ filiorū suoꝝ p dilectionē ꝯnexione, xxiiij, q, j, loquitꝰ, pro quo dr̄ ibi, vna columba, vnū corpus ⁊c̄,
Item ꝯsistit in membroꝝ ad caput ꝯuersione qꝛ nō se vnitati capitꝭ cōicat q̄ se partem faciens a capite separat, xxiiij, q, j, scisma
¶ extra vnitatem ecclesie nō possumꝰ habere grām dei q̄ ꝓprie donū est catholice vnitatis, j, q, j, multe
Item nec peccatoꝝ remissionē, j, q, j, remissionem
Item nec vitā spūalem, xi, q, iij, nihil, xxiiij q, j, loquitur
¶ extra vnitatē ecclesie non valet spūalis iurisdictio, vij, q, j, factꝰ, ⁊, c, nouacianus in fine,
Item nō prodest sacramentoꝝ pceptio, vij q, j, scire, xxiiij, q, j, pudenda,
Item nihil est miraculoꝝ opatio, j, quest, j, teneamus
Item inutilis est p fide martirij susceptio, xx, di, neqꝫ ad caym
Item nō est peccatoꝝ remissio, xxiiij, q, j, q̄cunqꝫ
¶ ꝯuiuium est xp̄i vnitas fideliū in vinculo pacis, xxiij, q, iiij, ipa pietas,
¶ non possunt duo vel tres in noīe xp̄i in vnū colligi q̄ a xp̄o sunt separati, xxiiij, q j, alienus, in fine
¶ nō multitudinē deprecantiū sꝫ vnitatē audit deus, xxiiij, q, j, alienꝰ,
¶ ꝓphanꝰ ⁊ hostis ē q̄ eccliē nō tenet vnitatē, vij, q, j, nouacianꝰ, xxiiij, q, j, alienus,
¶ xp̄iani scindētes vnitatē ecclie infideles repuntantur, vij, q, j, deniqꝫ, xxiiij, q, j, qm̄, ī fine, vbi antixp̄i dr̄ quisqꝫ talis
Item tempaliter ⁊ eternaliter puniunt, xxiiij, q, j, nō afferamus

Voluntas. ¶ volūtas est animi motꝰ ad aliquid imitandū vel non imitandū vl' adipiscendum, xv, q, j, §, j,
¶ volūtas hoīs est causa vicij, vel virtutis, lvi, di, nasci, in fi, viij, q, j, sciendū, xv, q, j, §, ex volūtate, in pn, q,
¶ vsqꝫ adeo peccatū volūtariū malum est

q nullo modo sit peccatū nisi sit volūtarium,xv,q.j.§.iij,z.c.meretrix,z.c.illa

¶ nemo tenet ad culpā nisi ꝓpria volūtate deflexerit,xv,q.j,non est

¶ de⁹ nō ea q̄ offerunt sed voluntatem respicit offerentiū,xxiij,q,j,odi,in fine

¶ sicut volūtariū seruiciū eligit sibi xp̄us sic z dyabolus,xv,q,j,nō est

¶ voluntatē alteri subijcere ꝓpter deum p̄cipuū sacrificiū est,viij,q,j,sciendū.

¶ bonum opus non valet nisi ex bona voluntate proficiscat.lxxxvi,dist,nō satis.xv,quest.j.per totum

¶ lex humana opus non voluntatem requirit,xv,q,j,si quis non

¶ voluntas p ope reputatur cum deest facultas.de pe,dis,j,§.si mulier

¶ iusticia ex ope non cōsummatur nisi affuerit z voluntas,xxxij.q.v,sicut enī.

¶ mala voluntas p facto reputat,xxxij.q,v q plurare,xxvij,q,j,nuptiarum.xxxij.q.v,si paul⁹,vbi dr,q viderit mulierē ad ↄcupiscendū eā iam mechat⁹ est eā in corde suo

¶ q̄ inferunt reluctantib⁹ crimen non habent.xv,q,j,non est.

¶ qm ea q̄ ꝓpter bonū z licitum fiunt,si p̄ter voluntatē in eis malū ↄtigerit nō imputatur,xxiij,q,v,de occidendis

¶ licet volūtas sit liberi arbitrij tamē mala voluntas non est libertati dimittenda,xliij,q,iiij,displicet.

¶ malorū voluntas meritorie impeditur ibidem.ante mediū

¶ mala volūtas meritorie ad bonū cogit.ibidem,p totū,z,q,v.ad fidem,

¶ nemo damnat nisi merito male volūtatis,nec liberat nisi bonā habuerit voluntatem,xxiij,q,iiij,displicet.ante medium,

¶ homo dz seip̄m ꝓpria volūtate iudicare dum p̄t nec cum iā nō possit p̄ter voluntatem a dn̄o iudicet.de pe,dis,j,in actiōe.

Votum

¶ duplex est votū. vicz de malo,z illō est rescindēdū,xxij,q,iiij,i mal,xxxiij,q,v.vna sola.

Item est votū de bono z illud est generale sine q̄ nō est salus,sicut illud qō vouem⁹ in baptismo,scz renūciare dyabolo,xvij,q,j,sunt quedam,de con,dis,iiij,p̄ma

Item est votū speciale sine q̄ habet sal⁹ del ad qō nullus tenet nisi volēdo se obligare,sic est votū de castitate,de abstinētia,de pegrinatione,z hmōi,xvij,q,j,sunt q̄dam,

¶ votū speciale p̄ v̄ba de p̄nti emissū p̄cise obligat nisi minor etas impediat,xx,q,ij,puella,xxxj.q,v.pueri.xxxiij,q,v,mulier,

Itē nisi impediat publica vtilitas sic ē ↄtingit in trāslationib⁹ religiosoꝝ p superiores ad ecclesias regēdas,vij,q,j,qm aliter

Item nisi impediat matrimoniū.quia vn⁹ sine altero castitatem vouere nō potest,xxvij,q,ij,agatosa

Item nisi impediat maioris voti susceptio xix,q,ij,due

Item nisi impediat seruilis ↄditio,liiij,di,generalis

Item nisi impediat superioris ↄtra inhibitio,xxxiij,q,v,manifestū,vbi dr,mulier sine ↄsensu viri vouere nō p̄t,nec monach⁹ sine ↄsensu abbatis,xx,q,iiij,monacho,

Item nisi impediat seruēs infirmitas passio,xvij,q,ij,gonsaldus

¶ votum licitum deo ꝓmissum semp ē implendū,xxxiij,q,v,quod deo

¶ votum debet fieri cum deliberatiōe,xxvij,q,j,de viduis

¶ votum cum deliberatione factū sine voce exp̄mat siue nō apud deum obligat,xvij,q,j,qui bona

¶ incautū votū non est seruandum.xxij,q iiij,p totum,

¶ que in facie ecclesie in manu ep̄i castitatem vouerūt,z vestē decentem castitatis assumpserunt si spontanea volūtate postea dimiserūt damnatiōez ꝑpetuā incurrunt xxvij,q,j,c,j,

¶ videt si in occulto fiat professio religionis vel castitatis in manu episcopi quasi votum non potest violari,xxvij,q,j,viduitatis

¶ vouentib⁹ nō solum nubere sz etiā velle nubere dampnabile est,xvij,q,j,vouentibus,

¶ simplex votū impedit matrimoniū contrahendum,sz nō soluit iā ↄtractū,xxvij,dis,quidam,z.c.si vir,xvij,q,ij,nos

¶ femine ꝓpria volūtate castitatem vouētes si nupserint sunt in matrimonio ꝑmittende,xxvij,q,j,de viduis

¶ post solenne votū soluitur matrimoniū ↄtractum,xxvij,dist.vouentib⁹,z trib⁹,c,se,xxvij,q,j,viduas

¶ votū religionis solemnisatur qm ꝑsona ad votum apta p ꝓfessionez se obligat,xxvij,q,j,vidue quidem,

¶ cleric⁹ sine cõsensu epi potest religionẽ vouere,xix.q.ij.due

¶ simulatio siue fictio voti ex inhonesta cã sicut spes placiturevl' ꝯsilẽ sꝫ obligat ad religionẽ siue castitatẽ,xxvij.di,qd interrogasti,xxvij.q.j,viduas a ꝓposito

¶ vtroqꝫ ꝯiugũ ꝯsentiente votũ castitatꝫ emissum est ſuandũ,xxxiij,q,v.qd deo

¶ ꝯiuges castitatẽ vouere nõ debent nec se separe sine ꝯsciẽtia epi,xxvij,q,ij.si vir

¶ beata virgo vouerat se ꝟginẽ ꝑseueraturam nisi de⁹ ei aliter reuelaret,xxvij,q,ij,§ ij,sed queritur,

¶ meli⁹ est nubere ꝙꝫ ꝑiculose vri,xxxij,q,v,paulus

¶ causa aliquẽ ꝯuertendi nõ licet votũ castitatis infringere,xxxij.q.viij.nõ solum,

¶ votum castitatis impediens grauiter peccat et est excõmunicatus,xxxij.quest.ij hoc sanctum,

¶ melius est non vouere ꝙꝫ votum nõ ꝑficere.xij.q.j.sinus

¶ votũ velle retractare damnabile est,xxvij.dist,vouentib⁹,xvij.q.j,vouentib⁹,et,c,se,vbi dr ꝙ Ananias post votũ pecunias defraudauit

Vsura.

¶ vsura est vbi ampli⁹ requirit ꝙꝫ dat,xiiij.q.iij.vsura,

¶ nõ solũ in pecunia sꝫ in acceptiõe cuiuslibet rei vltra sortẽ,cõmittit vsura,xiiij,q,iij,putant

¶ accipere aliqd emolumentũ de mercib⁹ mercatorum ratione mutui vsura est,xiiij q,iij,plerisqꝫ

¶ ꝗ emit vili⁹ vt vendat cari⁹ maie deric⁹ vsurari⁹ est,xiiij,q,iiij,canonũ

¶ mutuũ siue in grano siue in vino vel in simili cũ repetit ſm cõmune forũ,etiam si plus accipit vsura nõ cõmittit,xiiij,q,iiij,si quis clericus

¶ videt ꝙ ab hoste quẽm licet impugnare liceat vsuram accipe,sicut ⁊ licet aialia sua tollere,xiiij,q,iiij,ab illo,

¶ deric⁹ nec suo nec alieno noie vsuras dꝫ accipere,xlvi,dis,sicut non;

¶ publice ꝯuictus de vsura vlteri⁹ ad ordines non est ꝓmouendus,xxxiij,dist,maritum,⁊,xlvi,dist,seditionarios,xlvij,dis,per totum

¶ clericus de vsura publice conuictus est de ordine ⁊ dignitate deponẽd⁹,xlvij,dis,eps,⁊ quattuor,c,se,

¶ monasterium recipiens vsuras tenetur ad vsuras ꝑsoluendas,liiij,di,generalis,in fi,xiiij,q,iiij,quid dicam

¶ nulli licet accipere vsuras,xiiij,questio,iiij,per totum

¶ videt ꝙ ad vsuram accipe sit pctm̃,lxxxiij.dis,error,xxiiij,q,iij,nõ in ferenda

¶ tempe necessitatis ad vsuram potest accipi,ar,xxiiij,q,j,quid culpatur,

¶ de vsura nõ potest fieri elemosyna,xiiij quest,v,immolans

¶ felix est vsura vbi ꝓ paruo denario pauperi dato centuplũ accipimus a domino,xlvi,dis,sicut non

¶ vsurari⁹ nõ vere penitet nisi vsuras restituat,xiiij,quest,iiij,quid dicam,⁊ q,vi,si res,

Vsucapio.

¶ vsucapio est acquisitio dominij ꝑ cõtinuationẽ tpis,xvi,q,iij,placuit,§,potest,ĩ fine,⁊,c,quas actiones

¶ plura exigunt in vsucapione,vicꝫ bona fides circa initiũ,insti⁹ titul⁹ qui varia nomina sortit,sicut titul⁹ emptiõis,titulus donationis,titul⁹ dotis,titul⁹ ꝓ legato,⁊ consimilia,ibidem

Jtez exigit ꝯtinua possessio,⁊ ꝙ sit res mobilis de qb⁹ omnib⁹ habes,xvi,q,iij,placuit,§,potest,ꝑ totum

Vsus.

¶ illud qd in cõmuni vsu ẽ ꝯsuetudo vocatur,j,di,ꝯsue,

¶ vsum prauum lex ⁊ ratio vincere debet xi,dist,j,c;

¶ vsus auctoritati cedere dꝫ,xi,di,vsus

¶ male possidet ꝗ male vtitur,xiiij,q,iiij,qd dicam,in fine

¶ vtendũ est tpalib⁹ ſm vsum eoꝝ cũ quib⁹ ꝯuersamur,xlj,di,delicie,⁊,c,qd dicit,

De vsu habes vbi agit de ꝯsuetudine,

Vsurpatio.

¶ vsurpatio ẽ ordo illegitim⁹,j,q,j qd ꝑ necessitate

¶ vsurpatio est nõ concessa presumere,xciij,dis,illud

¶ vsurpatiue dicunt ordines recepisse vl' dignitates ꝗ nõ iuxta sanctoꝝ statuta susciplunt,lxiij,dis,quia sancta

¶ vsurpatio furtiua ꝑiuditiũ nõ generat,xciij,dis,illud,

Vtilitas.

¶ plurimoꝝ vtilitas ꝑponenda est vtilitati paucoꝝ,vij,q,j,scias,

¶ mutatiões platoꝝ nõ debẽt fieri nisi cã vtilitatis vl' necessitatꝫ, vij, q, j, mutatões vbi ponit exemplũ quõ petr⁹ dimissa ecclesia anthiocena iuit ad romaꝫ ꝓpter maiorem vtilitatem.

¶ nec nob nec aliis vtiles esse debem⁹ cũ damno alteri⁹, vij, q, j, mutatiões, in fine, ꝛ quattuor: ca, se, xliij, q, v, deniqꝫ.

Vxor. ¶ vxor subdita esse dꝫ viro, xxx, q, v, femine, xxxiij, q, v, ẽ ordo, ꝛ, c, se,

¶ vxor nõ est dimittenda nec ꝓpter sterilitatem, nec ꝓpter deformitatẽ, nec ꝓpter cecitatem, nec ꝓpter leprã, nec ꝓpt aliqd sil'e nisi excepta cã fornicatõis, xxxij, q, v, si vxorẽ

¶ marit⁹ dꝫ hẽre vxorẽ suã in dilectione et debita disciplina, xxxiij, q, v, c, vl.

¶ qualiter quisqꝫ vxorẽ suã vult inuenire talis debꝫ inueniri ab illa, xxxij, q, vi, si du ceturi estis

¶ vbi meli⁹ viuit vxor q̃ꝫ vir q̃ caput est capite deorsũ pendet dom⁹, xxxij, q, v, c, vl.

¶ vxorem sol⁹ marit⁹ dꝫ iudicare, i, corrigere, vij, q, j, sicut alteri⁹.

¶ sũt tãqꝫ vxores nõ habentes vbi salua ẽ caritas cõnnbioꝝ ꝛ cessant opa nuptiarũ xxxj, dis, lex ꝯtinentie.

¶ vxoris ꝛ viri in matrimonialib⁹ eadem cõditio censet, xxxij, q, v p̃cepit.

¶ eadẽ castimonia debet a viro q̃ ab vxore, xxxij, q, iiij, nemo.

¶ vxori reddere debitũ qñ exigit a viro vl' ecõuerso est meritoriũ, xxxiij, q, v, c, j.

¶ vxorẽ cognoscere debito ꝛ moderato affectu siue cã reddendi debitũ siue cã ꝓlis nõ est peccatũ. xxxiij, q, v, c, j, xiiij, dis, c, ij.

¶ cognoscere moderate cã vitande fornicationis h̃ s̃m veniã ꝯcedit aplus, ꝛ creditur esse veniale, xxxij, q, ij, quicq̃d

¶ cognoscere immoderato affectu causa saciande libidinis est mortale pctm̃, xxxij q, iiij, origo, ꝛ, c, liberoꝝ

¶ cognoscere ꝯ naturã h̃ grui⁹ est q̃ꝫ cuꝫ matre ꝓpria, xxxij, q, vij, adulteriũ.

¶ vxor nõ dꝫ cognosci tpe mẽstrui vl' ante purificationẽ puerpere, vel ante ablactationem p̃mã pueri, q̃ est qñ mater nimis habũdat lacte, v, di, ad ei⁹ vero.

¶ iniquus est q̃ castam ꝛ bonam dimittit vxorem, xxxij, q, j, c, j.

¶ fatu⁹ est q̃ in adulterio ꝑseuerantem retinet vxorem, ibidem.

¶ meritũ est adulterã penitẽtẽ recipe vxorem, xxxij, q, j, ꝙ aũt. ꝛ, c, nõ erit, ꝛ apud.

Vxoricida. ¶ etiã in adulterio deprehensam licet occidere vxorẽ, xxxiij, q, ij. interfectores, §, se, ꝛ, c, inter hec

¶ vxoricida p sniam dꝫ cõpelli publicam agere pniam, xxxiij, q, ij, quicũqꝫ, ꝛ, c, se.

¶ vxoricidis ꝯiugiũ denegat nisi ꝓpt periculũ incõtinentie cũ adolescentib⁹ dispenset, xxxiij, q, ij, interfectores, ꝛ, c, i, adolescẽtia

¶ innocentẽ vxorẽ occidẽs grauissima pena exemplo aliorũ est puniendus, xxxiij, q ij, admonere.

x **Pus.** ¶ ihs xps dei filius natus est de virgine maria, de con, dist, iij, c, vl.

¶ xps veniẽs in fine tpm retraxit, o, q̃ est grecoꝝ vltima lr̃a ad a, q̃ est latinoꝝ p̃ma qz p̃mũ statũ hois q̃stuꝫ ad escas renonãdo extremitatẽ traxit ad p̃ncipium, xxxv, di, ab exordio

¶ xps q̃ ver⁹ pontifex fuit ideo de adulterinis ꝯmixtionib⁹ nasci voluit vt sic nat⁹ daret fiducia ꝓmotionis, lvi, dis, dñs

¶ xps dr̃ pastor pastoruꝫ, ij, q, vij, testes, §, xps

¶ xps bon⁹ hospes dr̃, xliij, q, j, q̃ dignior

¶ xps vendit cum veritas venditur, xi, q, iij, abijt

¶ xps est panis de q̃ qui mãducat viuet i eternũ, de con, dis, ij, xps, ꝛ trib⁹, c, se.

¶ xps vna passione saluauit mundum, de con, dis, ij, iteratur

y **Conomus** ¶ yconomus ꝛ vicedñs p eodem accipit, lxxxix, di, volumus, ꝛ, duob⁹, c, se.

¶ qlibet eccl'ia cathedralis dꝫ yconomuꝫ hr̃e q̃ cũ arbitrio epi dꝫ res eccl'ie gubernare, lxxxix, dis, diaconũ, ꝛ, c, se, ix, q, iij, cũ sinnis, xij, q, ij, vobis

¶ eccl'iaꝝ yconom⁹ clericus dꝫ esse, lxxxix, dis, iudicatũ, xvi, q, vij, qm̃, ꝛ, c, in nona

¶ plures yconomos vna eccl'ia p̃t hr̃e, xij q, ij, caritatẽ

¶ yconom⁹ epat⁹ p epm̃ dꝫ institui, lxxxix dis, volum⁹, ꝛ, c, iudicatũ

¶ yconom⁹ epat⁹ p̃cipue dꝫ intendere q̃liter epo mortuo vl' amoto res eccl'ie in seruitur ꝓ futuro epo dꝫ ꝯseruare, lxxv, di, qm̃ i fine, xij, q, ij, caritatẽ, ꝛ, c, illud, ꝛ, c, nõ liꝫ

Y **Ymago** ¶ ymago del dr hō. q2 sic deus pncipiū est oim p creationē. sic hō pm⁹ alioꝝ est pncipiū p ppagationem. xxxiij. q. vi. hec ymago.
¶ dr fact⁹ ad ymaginē z silitudinē dei. qa aia ei⁹ pudicitia z aliis virtutibꝰ fuit picta. de pe. dis. ij. §. romanos. §. illa aia
¶ ymago virtutū dedit z dat anime pulcritudinē z pciositatē. ibidem.
¶ tunc homo ab ymagine cecidit qñ virtutes amisit. ibidem
¶ ymagines sctōꝝ nō sūt ptemnēde sz venerande. de con. dis. iij. venerabiles.
¶ ymagines z picture sanctoꝝ sūt libri et scripture laycoꝝ. de con. di. iij. platum.
¶ nō ymaginū pictura ē adorāda vel veneranda sz res p ipam repñtate. de conse. dis. iij. platum. z ca. venerabiles
¶ xps sub ymagine crucifixi cū ymaginatr vel depingit grā nob pterita bñficij repsētatur. de con. dist. iij. sexta

Y **Ymnus** ¶ saluatorr apli nobis dederūt exemplū ymnos decantandi. de con. di. j. de ymnis.
¶ maria soror Aaron post transitum maris rubri ymnū deo cantauit. ij. q. vij. plerūqz. §. item obijcit.
¶ hij duo ymni. alleluia. z gloria in excelsis deo. ab angelis decantati sunt. de con. di. j. hij duo.

Y **Ypocrisis** ¶ ypocrisis prouenit ex imperitia dū quis simulat habere qd non habet. xj. q. iij. si quis vero
¶ religiosus q cadit a pposito z simulat ppositum est ypocrita. z peior apostata. xij. q. j. certe
¶ ad ypocrisim tendit q pluribꝰ confitendo pctā diuidit pfessionem. de pe. di. v. §. dolendum ante finem
¶ ypocrita lz viuat corpaliter. mortu⁹ est tñ spūaliter. xij. q. j. nolo. ante finem.
¶ nemo ampli⁹ eccl'ie nocet qz qui pperse agens nomē vel ordinē sanctitatis gerit. lxxxiij. di. nemo.
¶ ypocrite in ecclesia bonis corpaliter sūt mixti sed per pessimā vitam separant. xxiij. q. iij. de illis.
¶ ypocrita dr q festucam in oculo fratris videt z trabem in suo nō psiderat. xxxij. q vj. §. j.
¶ vbi ypocrisis regnat humilitas locum nō habet. de pe. dis. j. taciturnitas
De hac materia habes vbi agitur de simulatione

Y **Ysaac** ¶ ysaac fuit fili⁹ libere et heres. xxxij. q. ij. nō omnis
¶ ysaac fuit vn⁹ ex tribꝰ qbꝰ pepererūt libere z ancille. xxxij. q. iiij. recurrat
¶ domus ysaac nō fuit ex omni parte beata. quia domū iacob dilexit. Esau āt odio habuit. xlvij. dist. qñtūlibet
¶ ysaac benedixit filio suo Jacob. xxiiij. q iij. cum ergo. §. si qui.
¶ ysaac cum rebecca sepulti sunt in ebron xiij. q. iij. ebron.

Zacharias ¶ zacharias papa deposito rege francoꝝ quia inutilis z vilis vite erat. pypino patri karoli regnū tradidit. z omnes nobiles a iuramento fidelitatis absoluit. xv. questiōe vj. alius.
¶ zacharie patri Johānis angelus in templo apparuit z super oratione exauditus fuit. j. q. j. nonne

Zacheus ¶ zacheus defraudata in quadruplū restituit. xij. q. ij. cum deuotissimam
¶ zacheus male acqsita pl⁹ reddēda qz donanda docuit. xiiij. q. v. c. vi. in fi.
¶ zacheus est exemplū q de multis male acqsitis multa pauperibꝰ dari debēt z plurima restitui. xxvj. q. vij. affectum.

Zelus ¶ zelus pprie dr amor viri in vxorem. ij. questiōe. j. si peccauerit in. fine
Item zelus quādoqz ponitur pro inuidia. xc. dis. denīqz. Exemplum ibi de Caym. q fratri inuidit.
Item qñqz ponit pro amore. xxiij. q. iiij. q crudele. Exemplū ibi de moyse q ydolatras ex amore puniuit
Itē qñqz ponitur pro ira. xxiij. q. viij. legi. Exemplū ibi de simone chananeo q serpentes in magos retorsit
Itē qñqz ponit pro suspitione. xxvij. q. j. nec aliqua. Exemplū ibi de spōsa quam zelat sponsus
Itē qñqz ponit p seueritate. xxvij. q. j. hi q Exemplū ibi de moniali apostatrice. z de pena ei⁹
¶ zelus indiscret⁹ reprobat. xxiij. q. iij. nō in ppetuum

¶ zelo iusticie debet fieri vindicta nō amore vindicte nec ex odio, xxiii, q, iiii, §. vlti.
¶ de⁹ est zelotes vindicās in tertiā ⁊ quartam generationez, i, q, iiii. bominū q̄ simil. §, econtra.
¶ zeli ardor erga rebelles ecclesie exhibit⁹ cōmendat, xxiii, q, v. excōmunicatoꝝ, xlv, dist. sed illud.
¶ zelo apostolice vltionis simonia in ortu suo damnata est, xl, q, i. fertur
¶ zelo discipline iusti peccatoribꝫ indignātur, xlv, dis, vera iusticia.

zizania.

¶ zizania mixta tritico et crescēs cū ipso innuit q̄ in hac vita bonis mali cōmixti sunt, nec congrue separari possunt, xi, q, i, nolite recedere, Exemplū sbi de iebuseo quem filij israhel euellere nō potuerunt
¶ cauendum est ne vitando zizaniam dominica pdamus frumenta, xxv. questi, ij, ita nos, in fine.
¶ toleranda est zizania, i, mali si fides non impeditur ⁊ caritas nostra, xxiij, questiōe iiij, quidam.
¶ in hac vita nō possit plene discerni a frumento zizania, xxiij, q, iiij, q̄uis
¶ sinenda sunt vtraq̄ȝ crescere vsq̄ȝ ad messem iudicij, ⁊ tūc angeli colligent zizaniaz in fasciculos ad comburendū. xxiij, q, i, §, i ante finem.

Explicit Margarita decreti que Martiniana vocat, edita p venerabilē virū frēm Martinūz ordinis p̄dicatoꝝ summi pontificis penitenciarium ⁊ capellanū. Impressa Argentine Anno domini, M. cccc, xciij.